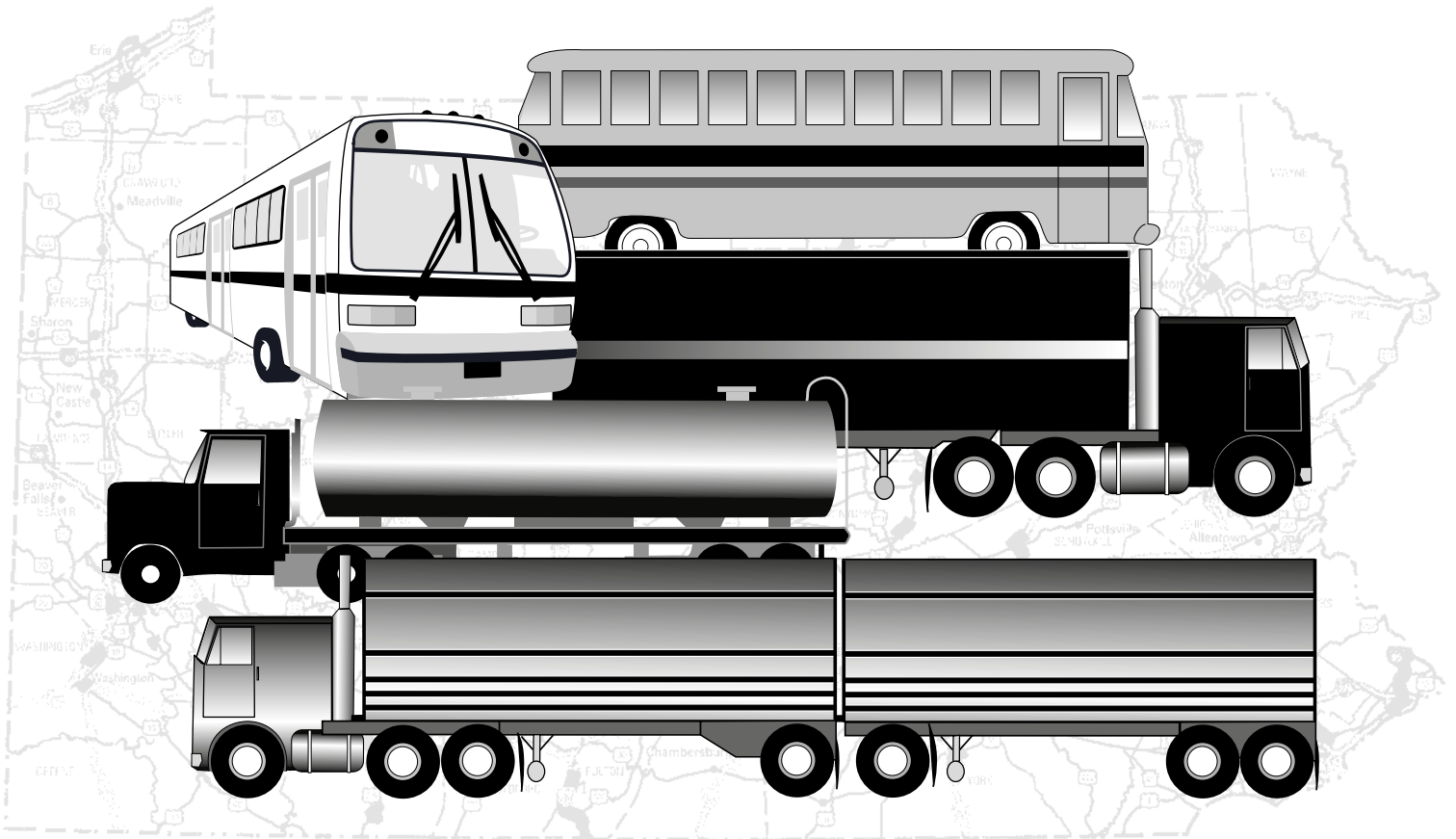

PENNSYLVANIA JAMANAW KA NENABOLI

Jagokela ka mobiliboli gafe

JAGOKELAW KA MOBILIBOLILA' SEBEN POROGARAMU

1. CDL ka sariya siratige jonjon ani CDL segesegeli be soro 49 CFR 383 konso ani Ameriki jamana kelen-kelen bee ka sariyasunba fanga min be sariyaw sigi a jamanadenw ka lakana n'u ka jetaa kama.
2. CDL segesegeliw be ke walasa ka deme don seben latigew la.
3. CDL segesegeli be segesegeli wajibiyalenw bee dafa minnu be 49 CFR 383 konso.
4. CDL segesegeli sira ma dabo walasa ka nin kalan wajibiyalen ninnu dafacogo numan suman:
 - A. Kamiyon walima bisiw ka sosiyetew.
 - B. Kamiyon walima bisi tonw.
 - C. Jagokela walima kamiyon bolila yere ka kalansow.
 - D. FHWA Modeli Kamiyon bolilaw ka kalan bolodalen.
 - E. Ameriki ka kamiyon bolila njanaw ka baarada (PTDIA) kamiyon bolilaw ka kalan bolodalen.
5. Donniya ni seko minnu wajibiyalen be kamiyon walima bisi bolila nana kan, olu ka bon kosebe ka teme minnu folen be 49 CFR 383 konso.
6. CDL donniya segesegeliw dabora walasa k'a don ni o tigi be donniya hake fitininw dafa, minnu folen be 49 CFR 383 konso, ka jesin baarakacogo lakananen kan jagokelaw ka mobilil kilasi la ani mago suguya min be ke.
7. CDL gafe in dabora walasa kunnafoniw bee ka soro minnu ka kan ka ke CDL jininikelaw bolo walasa u ka se ka donniya hake fitininw dafa minnu be 49 CFR 383 konso, jagokelaw ka mobilil kilasi suguya caman baaracogo numan na. Ka fara o kan, donniya kerekereennen minnu wajibiyalen don bolifentigiw ma, n'u b'a fe ka se ka bisiw, taji ta mobililw, mobilil minnu be fen faratilenw ta ani/walima mobilil faralen jagon kan, olu be gafe konso.
8. CDL gafe be kunnafoni bee di, CDL jininikelaw mago be minnu na walasa se soro CDL segesegeliw la.
9. CDL seko ni donko segesegeliw dabora walasa ka don ni donniya be o tigi la ka seko ni donniya hake fitininw dafa minnu be 49 CFR 383 konso walasa ka kilasi la baara lakana konso ani jagokelaw ka mobilil o tigi be na baara ke niñ min ye.

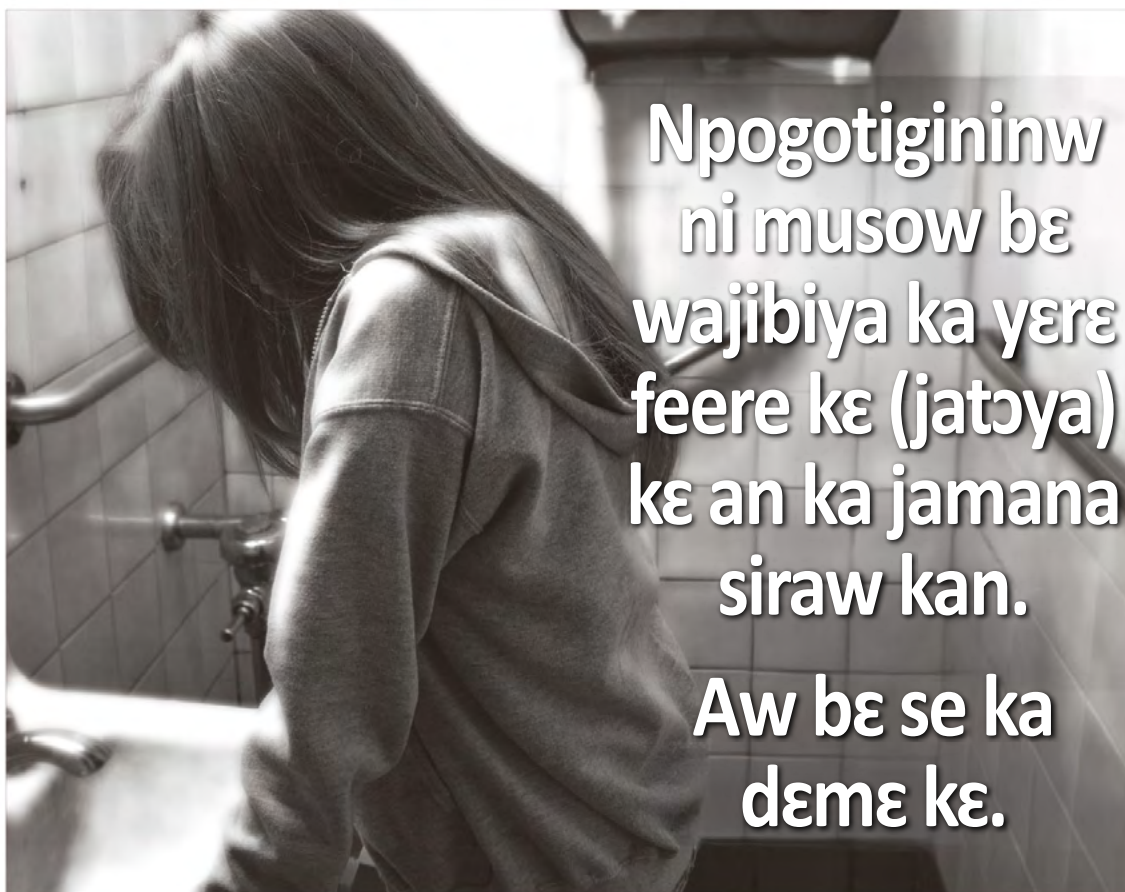
Remoruku minnu bonya ka ca ni 102 ensu ye ani minnu janya ka ca ni 75 pundiw ye, olu yamaruyalen te, ka ke seko ni donko segesegeli yorow la.

Ni mobilil belebeleba b'i bolo, hake to i ka mobililbolilaw ka seben santiri wele k'a laje ni segesegeli keyoro be se ka i ka mobilil ta. Federali ni jamana sariyaw b'a jini mobilil lankolonya wati min baara be ke ni jagokela ka seben ye CDL seko ni donko segesegeli waati.

Mobilil minnu be ke ka fen faratilenw ta minnu be pilakiw jira, olu tena segesegeli. Mobilil ka kan ka lankolonya. Ni a ye taji ta mobilil de don min be ke ka fen faratilenw ta, tajitalanw ka kan ka saniya. Seben min b'a jira ko tajitalan in saniyalen don, mobilil kunnafoniw, don ani waati be min konso, o wajibiyalen don. Tajita mobilil saniya ka kan ka ke sani segesegeli ka ke ni 72 sanga (lere) ye. Ni a latigera ko mobilil be sariyaw dafa minnu kofolen don sanfe, pilaki minnu be mobilil kan, olu bee ka kan ka datugu sani CDL seko ni donko segesegeli ka ke.

Walasa ka kunnafoni soro CDL kan walima ka CDL seko segesegeli do boloda aw be se ka taa bololabaarakelaw ni mobiliko jemogoso ka siti kan: www.dmv.pa.gov

**Aw dalen t'a la ko Jagokelaw ka mobililboli' gafe boko laban be aw bolo wa?
Nin gafe in boko kura be se ka soro an ka siti kan nin yoro in na:
www.dmv.pa.gov**

Mako be don o don cefarinw na.

Aw ye weleli ke, ka niw kisi.

Jamana ka demensira:

1-888-373-7888

truckersagainsttrafficking.org

Hadamadenw feereli ye bi jonya sugu do ye. Kojugukelaw be fanga, nanbara ani waajibiyali de ke walasa k'u ka mago kasarattow mara. Denmisennin o denmisennin be cenimusoya ke jago la, o tigi be hadamaden feerelen kasarato do ye. Hadamaden feere be se ka ke yoro caman na, i n'a fo kamiyon jayayyow, dumunikeyyow, lafiyebayyow, jatoyasow, strip clubs, magow yere so, a jaggannaw.

Kamiyon bolilaw ye an ka jamana siraba new ni u tulo ye, wa u be weleliw ke kaban minnu be ka mago kisi. Ni aw ye denmisennin do ye min be baara ke o yorow do la kelen na walima ni aw be sigasiga ko jagokela do be yen, aw be jamana ka telefoni nimow wele ka aw ka kunnafoniw fo.

1-888-373-7888 (Amerika)

1-800-222-TIPS (Canada)

01800-5533-000 (Mekisiki)

2015 san Zanwuyekalo la, RV dɔ y'a jɔ kamiyon jɔyɔɔ dɔ la Virijini jamana kɔnɔ. Kamiyon bolila ɗana ani kolɔsilikela Kevin Kimmel ye baara sikalenw dɔn nin RV in kerefe, min tun jɔlen don kamiyonw jɔyɔɔ la, wa a y'a latige ko fen dɔ ma ɗe. Sanni a ka a ɗew tugu o kan, a ye sariyatigiw wele olu sera ye o yɔɔ la miniti damadɔ kɔnɔ. U kelen kɔ ka jininkali ke mobili kɔnɔmɔgɔw la, u y'a ye ko muso 20 san dɔ minena Iowa dugu kɔnɔ dɔgɔkun fila ka kɔn o ɗe. A tun bugra, ka bin a kan, k'a farikolo bee jeni ni RV tasumabɔlan minenw ye minnu be kanpani kan, ka nege bilenen taamasiyen ke a la ani kɔngɔ tun b'a la. A tun feerela feerekelaw fe, Laura Sorenson ani Aldair Hodza, cenimusoya piblisitew fe Craigslist kan, cew tun be k'a san yɔɔ min na, ka sɔɔ ka se RV la walasa k'a bin a kan. A tun be ka sa balodese fe ani tɔɔɔ min tun be a kan ni sariyatigiw tun ma wele ka na o lafineɔyɔɔ la, nin o tun ma ke, dɔgɔɔɔw y'a fɔ ko a tun be sa tile damadɔ kɔnɔ. Sisan, a ye ɗenamaya sɔɔ ka keneya, nin sungurunnin in be Kimmel wele ko a ka kolɔsi meleke A b'a yere wele ko "kamiyon bolila min be ko jugukelaw kefe.

Kamiyon bolila min be ko jugukelaw kefe ye tɔn ye min te tɔnɔ pini, n'a be baara ke ni kamiyon baarakelaw ye kabini 2009 san walasa ka kalan ni baarakeminenw di minnu ka kan walasa baarakelaw ka se ka hadamadenw feereli dɔn n'u y'a ye ko a be senna, ani k'a dɔn feere minnu ka kan ka tige walasa sariyatigiw ka se ka nin kojuguba in kefe ka ɗe. O kalan ni o baarakeminenw fe, kamiyon bolilaw be ke don o don cefarinw ye i n'a fɔ Kevin Kimmel, ale min tɔgɔ dara 2015 san TAT Harriet Tubman Jala sorɓaga.

Baarakeminen minnu be di, olu dɔ ye kariti ye min kɔnɔ, darapo bilenmanw taamasijen be min kɔnɔ, i ka kan ka min kolɔsi, jininkali minnu be ke n'i sigasiga ko mɔgɔ dɔ ye kaasaarɔ ye, ani kunnafoɔni minnu be se ka waleya, i ka kan ka minu fɔ. Nin karti in be sɔɔ App fe, ka bɔ App Store bennen na, telefoni bee kan, a kera Android, iPhone walima Windows ye, ani fana ni i ye bataki ci tat.truckers@gmail.com ma, walasa ka werisiyon dɔ ta i ka kariti kɔnɔ.

Ka fara o kan, TAT be 26 miniti wideyow kalan barikama dɔ di a ka siti kan (www.truckersagainsttrafficking.org), n'a lajera ka fara segesegeli surun ani ka se sɔɔ, o be bolifentigiw seereya ko u ye TAT dege, o ye tɔgɔ ye min be se ka sɔɔ u ka CV kan. Ikomi mobilibolilaw ɗanaw ka teli ka ke yɔɔw la, hadamaden feerelaw be taa yɔɔ minnu na tuma caman na ani ka nafa sɔɔ yɔɔ minnu na, u be cogo kerekereɓnen na walasa ka hadamaden feerelew taamasinew dɔn ani ka latige ke min be se ka ke sababu ye ka kasarɔɔw kisi ani ka kojugukela mine. Aw ye aw ka seɓen karti sɔɔ bi. Aw ka ke don o don cefarin ye! Aw ye weleli ke (1-888-3737-888); ka mɔgɔw niw kisi!

Human trafficking is modern-day slavery. Traffickers use force, fraud and coercion to control their victims. Any minor engaged in commercial sex is a victim of human trafficking. Trafficking can occur in many locations, including truck stops, restaurants, rest areas, hotels/motels, strip clubs, private homes, etc. Truckers are the eyes and the ears of our nation's highways. If you see a minor working any of those areas or suspect that the person selling sex is under someone else's control in order to make a quota, call the National Hotline and report your tip:

1-888-3737-888 (US) • 1-800-222-TIPS (Canada)

01800-5533-000 (Mexico) • Text INFO or HELP to BeFree (233733)

For law enforcement to open an investigation on your tip, they need "actionable information," and as many details as you can provide. Specific tips helpful when reporting to the hotline would include:

- Descriptions of cars (make, model, color, license plate number, etc.) and people (height, weight, hair color, eye color, age, etc.)
- Take a picture if you can.
- Specific times and dates (When did you see the event in question take place? What day was it?)
- Addresses and locations where suspicious activity took place

Make the Call, Save Lives.

Questions to Ask:

- Do you keep your own money? If not, who does?
- Do your parents/siblings/relatives know where you are? If not, why not?
- When was the last time you saw your family?
- Are you physically or sexually abused? Are you or your family threatened? What is the nature of the threats?

Trafficking Red Flags to Look For:

- Lack of knowledge of their community or whereabouts
- Restricted or controlled communication-not allowed to speak for self
- CB chatter about "commercial company" or flashing lights signaling "buyer" location
- Not in control of own identification documents (ID/passport)
- Any acknowledgement that she/he has a pimp and is making a quota
- Signs of branding or tattooing of trafficker's name (often on the neck)

1-888-3737-888 (US)

1-800-222-TIPS (Canada)

01800-5533-000 (Mekisiki)

Seɓen INFO walima HELP to BeFree (233733)

TABLO KƆNƆKOW

YƆRƆ FƆLƆ

FAN 1

DAMINƆ KUMA	1 - 1
DAƆƆƆ DANFARALENW	1 - 3
YAMARUYAW/DANTIGƆLIW	1 - 3
JAGOKƆLA KA MOBILIBOLI SƆBƆN SƆGƆSƆGƆLIW	1 - 4
Donniya sƆgƆsƆgƆliw	1 - 4
Seko ni donko sƆgƆsƆgƆliw	1 - 5
CDL ninini ni i yePennsylvanie seɓen kaban	1 - 7
Jagokela ka mobiliboli seɓen (CDL) ninini Pennsylvanie jamana na ni jamana wƆrƆ ka Mobiliboli seɓen ye	1 - 7
FURAKƆLI SƆBƆNW WAJIBIYALENW	1 - 8
Jamanaw ni ƆƆƆƆ cƆ walima jamana kƆnƆ Jago	1 - 8
Jago minnu bƆ kƆ jamana ni ƆƆƆƆ cƆ/Jamana kƆnƆ: sigisariyaw min tƆ a la walima n'a bora o la?	1 - 8
YƆrƆlafasali fƆlenw	1 - 9
MOBILIBOLILA SEN BOLI BAARA LA	1 - 10
Bakurubaa	1 - 10
DƆlƆ, ka bƆ kasaara kƆyƆrƆ la ani ka kojugu kƆ	1 - 10
Sirako sariya tiƆeni juguƆ	1 - 11
BaarakƆbaliya yamaruyaw tiƆeni	1 - 11
Sariya tiƆeni minnu bƆ kƆ tƆrƆn boli sira la ani mobili sirabaw cƆ	1 - 11
FƆn faratilenw (HAZMAT) yamaruya kow sƆgƆsƆgƆ ani dantigeli	1 - 11
Sirako sariya tiƆeniƆ n'l yƆrƆ ka mobili ye	1 - 12
LAKANALI SARIYA WƆRƆW	1 - 12
BaarakƆ sariyaw	1 - 13
Laselikelaw lakanani	1 - 13
DUNUYA SƆBƆNNI BOLODACOGO DUNUYA TAJI IMPO KO BƆNKAN	1 - 13

FAN 2 - MOBILIBOLILI LAKANA LA

MOBILIW SƆGƆSƆGƆLI	2 - 1
Mun na sƆgƆsƆgƆli bƆ kƆ	2 - 1
Mobili sƆgƆsƆgƆli suguyaw	2 - 2
FƆn minnu ka kan ka pini	2 - 2
CDL sƆgƆsƆgƆli sƆgƆsƆgƆli	2 - 5
SƆgƆsƆgƆli kecogo min bƆ kƆ ni taabolo wolonwula ye	2 - 5
SƆgƆsƆgƆli taama senfƆ	2 - 11
Taama kƆfƆ SƆgƆsƆgƆli ni rapori	2 - 11
AW KA MOBILI KƆLOSILI JƆNJƆN	2 - 12
Teliya	2 - 12
Walan direction	2 - 12
Joli	2 - 12
Segin kƆ lakanala	2 - 12
WITƆSI FALENI	2 - 13
Bolola Transmission la ma	2 - 13
Teliya caman kƆfƆ-axi ni transmission dƆmenanw	2 - 14
Transmission Otomatikiw	2 - 14
La sumayalan	2 - 14
YELI	2 - 15
Ka ƆƆfƆla laje	2 - 15
Aw bƆ kƆrƆw ni kƆfƆla laje	2 - 16
COMMUNIQUER	2 - 17
Aw ye aw ka ƆƆniyaw taamasiiƆen di	2 - 17
Aw ye aw yƆrƆ ko fƆ	2 - 17

Tablo kɔnɔkow (a bɛ taa ɲɛ)

WITESI KOLOSILI	2 - 19
Jɔli Janya	2 - 19
Witesi baa siraba sanfɛ	2 - 19
Witesi ni kurukuruw	2 - 20
Witesi ni janya min bɛ ɲɛfɛ	2 - 20
Witesi ni sirikilasiyon taabolo	2 - 20
Witesi ni a bɛ ka witesi falɛn	2 - 21
Sirako baarakeyɔrɔw	2 - 21
KENɛ ɲENABOLI	2 - 21
Kenɛ min bɛ ɲɛfɛ	2 - 21
Kenɛ min bɛ kɔfɛ	2 - 22
Kenɛ min bɛ kɛrɛw la	2 - 23
Kenɛ wɛrɛw	2 - 23
Kenɛ minnu bɛ duguma	2 - 23
Faraliw kenɛ	2 - 23
Yɔrɔ min ka kan ka kɛ walasa ka sira tige walima ka don Sirikilasiyon kɔnɔ	2 - 25
FARATIW YELI	2 - 25
Faratiw yeli nafa	2 - 25
Sira faratilenw	2 - 25
Farati bɛ mobilibolila minnu na	2 - 26
Aw ye labɛn kɛ tuma bɛɛ	2 - 28
TULON MOBILIBOLI MIN Bɛ MɔGO HAKILI ɲAGAMI	2 - 28
Tulon mobiliboli min bɛ mɔgo hakili ɲagami, o kasara geleya	2 - 29
Tulon mobiliboli min bɛ mɔgo hakili ɲagami, o nɔw	2 - 29
Tulon fɛn minnu bɛ mɔgo hakili ɲagami, olu suguyaw	2 - 29
Telefoni selileriw	2 - 29
Batakiw cili	2 - 30
Aw kana mobiliboli ni aw hakili ɲagaminɛn don	2 - 30
Aw ye aw janto mobilibolila wɛrɛw la minnu hakili ɲagaminɛn don	2 - 31
MOBILIBOLILA MINNU Bɛ KɛLɛ Kɛ/KA DIMI WALAN NA	2 - 31
O ye mun ye?	2 - 31
Aw kana kɛ mobilibolila kɛlɛ kɛla ye	2 - 31
Aw ka kan ka min kɛ ni aw ye mobilibolila kɛlɛ kɛla dɔ kunbɛn	2 - 31
SU Fɛ MOBILIBOLI ANI SɛGɛN MOBILIBOLI	2 - 32
O farati ka bon kojugu	2 - 32
Mobilibolila ta fan fɛ	2 - 32
Sirako kɔɲɛw	2 - 34
Mobiliko kɔɲɛw	2 - 34
Sufɛ mobiliboli cogo	2 - 34
MOBILIBOLI KɛLI BUNGU LA	2 - 35
ɲENɛ WAATI MOBILIBOLI	2 - 35
Mobiliw sɛgɛsɛgɛli	2 - 35
Mobiliboli	2 - 36
MOBILIBOLI FUNTENI WAATIW LA	2 - 36
Mobiliw sɛgɛsɛgɛli	2 - 36
Mobiliboli	2 - 37
TɛRɛN SIRABA TɛMɛSIRA	2 - 37
Tɛmɛsira suguyaw	2 - 37
Lakɔlɔsili taamasienw ni minɛnw	2 - 37
Mobiliboli taabolo	2 - 39
Ka jɔ lafiya la tɛrɛn siraba tigeɔrɔw la	2 - 39
Ka tɛmɛn siraw kan	2 - 39
Ko kɛrɛnkɛrɛnnɛnw	2 - 39
KULULA MOBILIBOLI	2 - 39
Teliya "Lakanannen" sugandi	2 - 40

Tablo konokow (a be taa ne)

Aw be witeshi numan sugandi sani aw ka damine ka jigin yoro la	2 - 40
Feren ka tijeni walima u ka dese	2 - 40
Feren mine cogo fere numan	2 - 40
KOROTOKO MOBILIBOLI	2 - 41
Walan direction walasa ka aw yere tanga bone ma	2 - 41
A jocogo teliya la ani lakana la	2 - 41
Feren ka tijeni	2 - 42
Pinew tijeni	2 - 42
FEREN SOGOBALIYA SISTEMU (ABS)	2 - 43
Feren sogobaliya sistemu be baara ke cogo min na	2 - 43
Feren sogobaliya sistemu kan ka ke mobili minnu la	2 - 43
Aw be se k'a don cogo min na ni ABS be aw ka mobili la	2 - 43
ABS be aw deme cogo min na	2 - 43
Ni ABS be tarakiteri doron kan walima Remoruku doron kan	2 - 44
Ka feren mine ni ABS ye	2 - 44
Feren mineli ni ABS te baara ke	2 - 44
Lakanali hakilijiginw	2 - 44
CENELI KOLOSILI ANI A MINELI	2 - 44
Walan direction – ceneli	2 - 45
Ka bolili-senw ka feren mine ceneli kolosi	2 - 45
Nefe – sen ceneli	2 - 45
KASARAKO TAABOLO	2 - 46
Yoro lakanani	2 - 46
Ka Faamaw ladonniya	2 - 46
Aw be aw janto mogo joginlenw la	2 - 46
TASUMAW	2 - 46
Tasuma sababuw	2 - 46
Tasuma kunbenni	2 - 46
Tasuma fagali	2 - 47
DOLU, DOROGU WEREW, ANI MOBILIBOLI	2 - 48
Dolu ni mobiliboli	2 - 48
Dorogu werew	2 - 49
FEN FARATILENW OLU SARIYAW JAGOKELAW BE YE	2 - 50
Fen faratilenw ye mun ye?	2 - 50
Mun na sariyaw be yen?	2 - 50
Fen minnu be ke ka kepe ni sariya ye, olu lisi	2 - 51

FAN 3 - KA TAA NI DONI YE LAKANA LA

KA DONI SEGESEGE	3 - 1
DONI GIRINYA NI A BALANSI	3 - 2
Aw ka kan ka nefoli minnu don	3 - 2
Sariya siratige la, girinya dan	3 - 2
Aw kana ke girinya kojugu	3 - 2
Ka girinya balansi	3 - 2
DONI LAKANANI	3 - 3
Balili ni datuguli	3 - 3
Doni ka sirili	3 - 3
Sanfe pano sebenw	3 - 3
Doniw datuguli	3 - 3
Doni minnu datugulen don ani minnu be don minenw kon	3 - 3
DONI MINNU MAGO BE JATEMINI KEREKEREKENNEN NA	3 - 4
Doni kuluw jalen	3 - 4
Sogo dulonnen	3 - 4
Baganw	3 - 4
Doni minnu ka Jan kosebe	3 - 4

Tablo kɔnɔkow (a bɛ taa nɛ)

Yɔrɔ FILANAN

FAN 4 - MɔGɔW TALI LAKANA LA

MOBILIW SɛGɛSɛGɛLI	4 - 1
Mobiliw ka sistɛmu	4 - 1
Dondaw ni Panow	4 - 1
Bisi kɔnɔna na	4 - 1
Sanfelanw	4 - 2
Aw bɛ baara kɛ ni aw ka sigilan cɛsirilan ye!	4 - 2
DONI NI TAAMA DAMINɛ	4 - 2
Ameriki ka lujratɔw ka sariya (ADA)	4 - 3
Fɛn faratilenw	4 - 3
Fɛn faratilen minnu dagalen tɛ	4 - 3
Jɔli sira	4 - 3
Aw se yɔrɔ la	4 - 3
SIRA KAN	4 - 3
Kɔnɔ mɔgɔw kɔɔsili	4 - 3
Jɔyɔrɔw la	4 - 4
Kasara minnu bɛ kɛ tuma caman na	4 - 4
Teliya bɛ Kuru walima fara yɔrɔw la	4 - 4
Tɛrɛn-siraba Tɛmɛsira jɔyɔrɔw	4 - 4
Pɔn minnu bɛ wuli	4 - 4
MOBILIW SɛGɛSɛGɛLI TAAMA KɔFɛ	4 - 5
WALEYA MINNU BABLIEN DON	4 - 5
BAARA Kɛ NI FɛRɛN DA SɔGɔLI YE	4 - 5

FAN 5 - FɛRɛN FIJɛMAW

FɛRɛN FIJɛMAW SISTɛMU YɔRɔW	5 - 1
Fijɛ digilan	5 - 1
Fijɛ digilan Gofɛrɛnaman	5 - 1
Fijɛ marayɔrɔw	5 - 1
Fijɛ marayɔrɔ jibɔyɔrɔw	5 - 1
Alikɔli bɔyɔrɔ	5 - 2
Lakanali bɔɔ	5 - 2
Fɛrɛn Pedali	5 - 2
Fɛrɛnw sigilan	5 - 2
Ladonni tansiyɔn jatɛminɛnanw	5 - 3
Tansiyɔn jatɛminɛnan la baarali	5 - 3
Fijɛ tansiyɔn dɔgɔyali lasɔmini	5 - 3
Yeelen manani kɛ la jɔli	5 - 3
Nɛfɛ fɛrɛn danti bɔɔ	5 - 3
Fɛrɛn resɔrima	5 - 3
Jɔli fɛrɛn kɔɔsiliw	5 - 4
Fɛrɛn sɔgɔbaliya sistɛmu (ABS)	5 - 4
FɛRɛN FIJɛMA FILA SISTɛMUW	5 - 6
FɛRɛN FIJɛMAW SɛGɛSɛGɛLI	5 - 6
Taabolo 2nan na, motɛri yɔrɔ sɛgɛsɛgɛliw sɛnfɛ	5 - 6
Taabolo 5nan taama sɛgɛsɛgɛli sɛnfɛ	5 - 6
Taabolo 7nan fɛrɛn fijɛma sɛgɛsɛgɛli laban	5 - 7
FɛRɛN FIJɛMAW LA BAARALI	5 - 8
Jɔli bennen	5 - 8
Fɛrɛn minɛli fɛrɛn sɔgɔbaliya sistɛmu	5 - 8
Kɔrɔtɔko jɔli	5 - 9

Tablo konokow (a be taa ne)

Joli janya	5 - 9
Feren ka tineni walima u ka dese	5 - 9
Feren mine cogo numan (SNUB Frein)	5 - 10
Fijne tansiyon dogoyali	5 - 10
Joli ferenw.	5 - 10

FAN 6 - MOBILIW FARALEN NONGON KAN

KA MOBILI FARALEN NONGON KAN BOLI LAFIYA LA	6 - 1
Farati minnu be wolokili la	6 - 1
Aw be mobilu walan direction nemi ne dogoya la	6 - 1
Feren mineli joona	6 - 1
Teren sira-siraba Temesira	6 - 2
Ka remoruku ka ceneliw bali	6 - 3
Fara yorobaw	6 - 3
Remoruku ka segini ko	6 - 4
MOBILI FARALEN NONGON KAN FEREN FIJNE MAW	6 - 5
Remoruku bolola-bolo	6 - 5
Tarakiteri lakanani bolo	6 - 5
Remoruku fijne dicogo kolosili	6 - 5
Remoruku fijne siraw	6 - 5
Tiyo nongonaw (Bolo)	6 - 6
Remoruku fijne marayoro	6 - 7
Bolo datugulan	6 - 7
Baarako remoruku, joli ani Korotoko ferenw	6 - 7
FEREN SOGOBALIYA SISTEMU	6 - 8
ABS ka kan ka ke remoruku la	6 - 8
Feren mineli ni ABS ye	6 - 8
DON NONGONA ANI DON NONGONA	6 - 9
Tarakiteri-Semi-remoruku don nongona	6 - 9
Tarakiteri-Semi-remoruku boli nongon na	6 - 11
Ka Samali yoro corose don nongona	6 - 12
Samali yoro corose ka bo nongona	6 - 12
Negge bari ka don nongona	6 - 13
KA NEGE BARI BO NONGONA	6 - 14
Ka Cygne colima negge don nongona	6 - 14
Cygne colima neggedo bo nongona	6 - 14
MOBILI FARALEN NONGON KAN SEGESSEGELI	6 - 15
Fen were minnu ka kan ka laje taama segesegele senfe	6 - 15
Mobilu faralen nongon kan feran segesegele	6 - 16

FAN 7 - FILAW NI SABAW

KA REMORUKU FILA/SABA SAMA	7 - 1
Ka remoruku bali ka woloki	7 - 1
Aw ye aw jantoka jegen teliya no la	7 - 1
Segesegele dafalen	7 - 1
Aw ye nefela laje yoro jan	7 - 1
Kene nenaboli	7 - 1
Ko jugu waati	7 - 1
Mobilu joli	7 - 2
Feren sogobali minnu be ke wototo falenaw kan	7 - 2
DON NONGONA NI BO NONGONA	7 - 2
Remoruku filaninw ka don nongona	7 - 2
Remoruku filaninw ka bo nongona	7 - 3
Remoruku saba minnu Dona nongona ani minnu bora nongona	7 - 3
Don nongona ni bo nongona faralen nongon kan	7 - 4
KA FILA NI SABA SEGESSEGE	7 - 4

Tablo kɔnɔkow (a bɛ taa nɛ)

Sɛgɛsɛgɛli wɛrɛw	7 - 4
Fɛn wɛrɛ minnu ka kan ka lajɛ taama-taama-sɛgɛsɛgɛli sɛnfɛ	7 - 5
FILAW/SABAW FɛRɛN FIJɛMAW SɛGɛSɛGɛLI	7 - 5
Fɛrɛn fiɛmaw sɛgɛsɛgɛli wɛrɛw	7 - 5

FAN 8 - TANJI TA MOBILIW

TAJI TA MOBILILW SɛGɛSɛGɛLI	8 - 1
Bɔnnin	8 - 1
Baarakɛminɛn kɛrɛnkɛrɛnnɛnw lajɛ	8 - 1
Minɛn kɛrɛnkɛrɛnnɛnw	8 - 1
TAJI TA MOBILILW BOLICOGO	8 - 1
Camancɛ fanga ba	8 - 1
Farati min bɛ sɔrɔ fanga la	8 - 2
Bulɔguw	8 - 2
Marayɔrɔ koronɛn	8 - 2
Marayɔrɔ minnu koronɛn tɛ	8 - 2
Degun	8 - 2
Ka doni hake joli ta?	8 - 2
MOBILIBOLI LAKANANEN SARIYAW	8 - 3
Ka mobiliboli ka nɛ	8 - 3
Fanga kɔɔsili (Fɛrɛn mine)	8 - 3
Kurukuruw	8 - 3
Joli janya	8 - 3
Cɛnɛliw	8 - 3

FAN 9 - FɛN FARATILENW

SARIYASENW LANINI	9 - 3
Fɛn minnu bɛ sɔrɔ, olu kɔnɔ	9 - 3
Ka faratiw fɔ mɔgɔw ye	9 - 3
Ka mobilibolila ni minɛnw ka lakana sabati	9 - 3
FɛN FARATILENW TACOGO—JɔN Bɛ MUN Kɛ	9 - 4
Cibaga	9 - 4
Mobilibolila min bɛ doni ta	9 - 4
Mobilibolilaw	9 - 4
KUMAJɔGɔNYA SARIYAW	9 - 4
Nɛfɔliw	9 - 4
Foroko tɔgɔ	9 - 5
Fɛn minnu bɛ kɛ ka kɛɛ ni sariya ye, olu lisi	9 - 5
Cili sebɛn	9 - 8
Fɛnɛnɛma nɛfɔli	9 - 8
Cibaga ka seereyaw	9 - 9
Foroko mariki ni u tɔgɔw	9 - 9
Fɛn faratilenw donni	9 - 10
Nɔgɔ faratilenw jiracogo	9 - 10
Pilaki	9 - 10
Pilaki Tablo	9 - 11
DONI TALI NI DONI JIGINI	9 - 12
Doni tali wajibiya kow bɛɛ lajɛlɛn	9 - 12
FOROKO KULU TAAMASIɔNɛN, DONI TALI ANI A JIGINI	9 - 15
Marikiw	9 - 15
Doni talan tali	9 - 15
Ji minnu bɛ se ka mɛnɛ	9 - 15
Gazi digilen	9 - 15
FARATI Bɛ FɛN MINNU NA -- MOBILIBOLIBOLI NI JɔYɔRɔ SARIYAW	9 - 16
Jɔyɔrɔ ni Tilayɔrɔ 1.1, 1.2, walima 1.3 fɛn minnu bɛ se ka ci	9 - 16
Pilaki bɛ mobili min kan o jɔli min tɛ taa ni a ye Tilayɔrɔ 1.1, 1.2, walima 1.3 (Kilasi A walima B) fɛn minnu bɛ	

Tablo kɔnɔkow (a bɛ taa nɛ)

Se ka ci	9 - 16
Fise yeelenw tɛ yen!	9 - 16
Sira dantigeliw	9 - 17
Sigaretiminbaliya	9 - 17
Aw bɛ taji ta ani motɛri fagalen	9 - 17
10 B:C Tasumafagalanw	9 - 17
Pinɛw lajɛ	9 - 17
Cili sebɛnw ni kɔrɔtɔko jaabi kunnafoniw bɛ mara yɔrɔ min na	9 - 17
Chlorine minɛnw	9 - 18
Ka jo ka kɔn tɛrɛn tɛmɛsira nɛ	9 - 18
KɔRɔTɔKO – FɛN FARATILENW	9 - 18
Kɔrɔtɔko jaabi gafe (ERG)	9 - 18
Kasaraw/Ko minnu kɛra	9 - 18
Tasumaw	9 - 19
Farati kɛrɛnkɛrɛnnɛnw jaabiw	9 - 19
Ladɔnniyali wajibiyalen	9 - 20
FɛN FARATILEN KA DAŋɛGAfE	9 - 24

FAN SABA

FAN 10M - MOBILI NɛNINILI SɛGɛSɛGɛLI

KɔNɔNA SɛGɛSɛGɛLI (MOBILIW Bɛɛ)	10M - 2
Mobili kɔnɔ/Motɛri mana	10M - 2
Fɛrɛn fɛnɛma walima fɛrɛn jilama sɛgɛsɛgɛli (ka da fɛrɛn sistemu kan)	10M - 4
MɔGɔW NI LAKɔLI BISI DɔRɔN	10M - 5
LAKɔLI BUSI DɔRɔN	10M - 6
YEELɛN BAARAKɛCOGO SɛGɛSɛGɛLI (MOBILIW Bɛɛ)	10M - 6
KɛNɛMA SɛGɛSɛGɛLI (MOBILIW Bɛɛ)	10M - 7
Mobili nɛfɛ la/ Motɛri yɔrɔ (Motɛri faga)	10M - 7
Axi yɔrɔw/Walan Axi	10M - 8
Mobili kɛrɛfɛ	10M - 10
Mobili walima Rɛmɔruku kɔfɛ	10M - 11
MOBILIW FARALɛN NɔGɔN KAN	10M - 11
Mobiliw faralɛn nɔgɔn kan dɔrɔn	10M - 11
Rɛmɔruku Dɔrɔn	10M - 14

FAN 11M - MOBILI KɔLɔSILI SEKO JɔNJɔNW SɛGɛSɛGɛLI

JATEBO	11M - 1
DEGELIW	11M - 2

FAN 12 - SIRA BOLICOGO SɛGɛSɛGɛLI KAN

AW BɛNA SɛGɛSɛGɛLI Kɛ COGO MIN NA	12 - 1
Faraliw	12 - 1
Siraba ɛtigɛyɔrɔ	12 - 2
Dugu kɔnɔ jago	12 - 2
Siraw falɛni	12 - 2
Sira teliya/Burusi/Siraba dantigɛlɛnw	12 - 2
Jɔli/wulili	12 - 3
Kurukuru	12 - 4
Tɛrɛn tɛmɛsira	12 - 4
Pɔn/Tɛmɛsira/Taamasijɛn	12 - 4
Kalɛndɛnw bɔli (Lakɔli bisi)	12 - 4
Mobiliboli kɛcogo caman	12 - 5
Embarasi baarakɛcogo (ka nɛsin bolola Transmission ma)	12 - 5
Embarasi baara (ka nɛsin bolola Transmission ma)	12 - 6
Fɛrɛn baaracogo	12 - 6

Tablo kɔnɔkow (a bɛ taa nɛ)

Siraw baarakɛcogo	12 - 6
Walan	12 - 6
Sirako sɛgɛsɛgɛliw kɛli tuma bɛɛ	12 - 6
Baara kɛli ni kilinyotan ye.	12 - 6

YORO FOL

- 1. Dakun fol
- 2. Mobiliboli lakana la
- 3. Ka taa ni doni ye lakana la

NIN YORO YE
MOBILIBOLILA JAGOKELAW BEE DE
TA YE

FAN 1

★Dakun fɔlɔ

**★DɔNNIYA
SɛGɛSɛGɛLIW**

★CDL

★GVWR

★Sirako sariya tiɲɛni juguw

**NIN FAN YE
Bɛɛ
JAGO MOBILILAW**

FAN 1

DAMINƐ KUMA

Nin fan in bɛ kuma

- Jagokelaw ka mobiliboli sebɛn sɛgɛsɛgɛliw
- Dɔgɔtɔrɔso sebɛnw wajibiyalenw
- mobilibolilaw ka dɛsɛ
- Lakanali sariya wɛrɛw
- Dunuya tɔgɔ sebɛnni porogaramu

Federali ka jago mobili lakanani sariya kɔfɛ 1986 san, Pennsylvanie ye jago mobilibolilaw ka mobiliboli sebɛn porogaramu dɔ sigi sen kan. Nin porogaramu in dabɔra walasa ka mobilibolilaw ka jago nɛ, ka a to jago mobilibolilaw ka se ka seko sɔrɔ u mago bɛ min na walasa ka Jago mobili boli ani ka mobilibolilaw bali ka mobiliboli sebɛn sɔrɔ ka tɛmɛ kelen kan. Porogaramu b'a pini i fɛ l ka (CDL) sɔrɔ walima plan walasa ka nin jago ka mobiliw (CMV) ninnu bɛɛ walima dɔ la kelen boli:

- Mobiliw faralen jɔgɔn kan minnu girinya faralen jɔgɔn kan (GCWR) ye 26.001 pundiw ye walima ka tɛmɛ o kan, ni mobili min bɛ sama, o girinya ka ca ni 10.000 pundiw ye.
- Mobili gasan min girinya bɛɛ lajɛlen (GVWR) ye 26.001 pundiw ye walima ka tɛmɛ o kan.
- Mobili min dabɔra ka mɔgɔ 16 ta walima ka tɛmɛ o kan, mobilibolila fana sen bɛ o la.
- Lakɔli bisi min dabɔra ka mɔgɔ 11 ta walima ka tɛmɛ o kan ta, mobilibolila fana sen bɛ o la.
- Mobili bonya o bonya bɛ taa ni fɛn faratilenw ye, wa a wajibiyalen don ka pilaki kɛ a la ka kɛɲɛ ni jamana federali ka sariyaw ye.
- Mobili bonya o bonya min bɛ kɛ ka fɛn o fɛn ta, min bɛ fɛn faratilenw pilaki wajibiyalen bɛ min na walima fɛn hake o hake min kɔfɛlɛn don i n'a fɔ fɛn sugandilen walima бага 42 CFR 73 kɔnɔ. Federali ka sariyaw minnu bɛ bɔ jamana lakanani minisiriso la, olu b'a pini ka kɔkankow sɛgɛsɛgɛ ani ka bolokɔnin taamasinɛn kɛ walasa ka fɛn faratilenw yamaruya sɔrɔ.

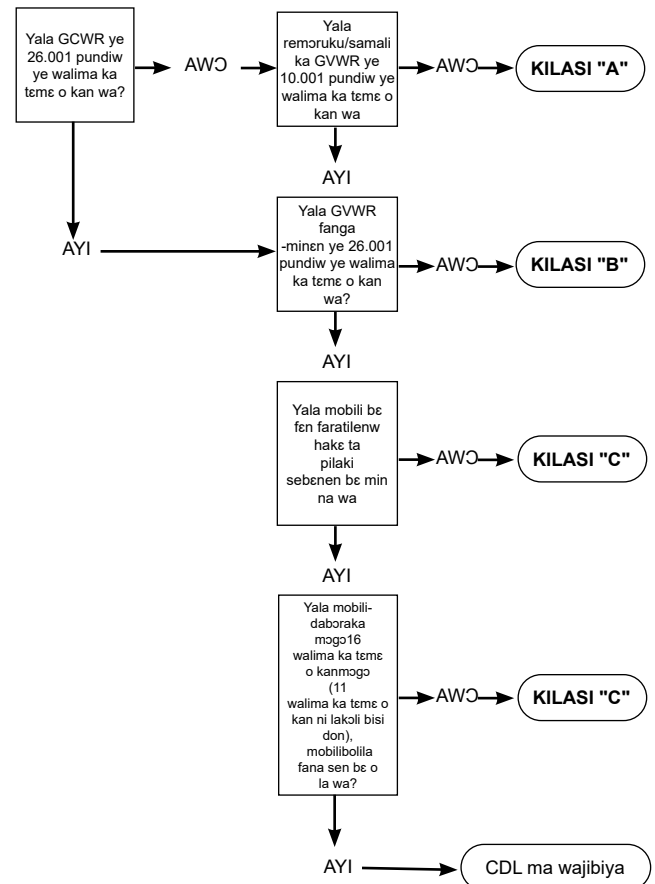
Walasa ka (CDL) sɔrɔ, l ka kan ka mobiliboli damine kalan kɛ (ni o bɛ se ka kɛ), ka se sɔrɔ donniya ni seko sɛgɛsɛgɛliw la. Nin gafe in bɛna aw dɛmɛ ka se sɔrɔ o sɛgɛsɛgɛliw la. Nin gafe in tɛ kamiyon bolilaw ka kalan kilasi walima porogaramu nɔnabila ye. Kalan min bɛ kɛ cogo la, o ye fɛɛrɛ ye min bɛ se ka da a kan kɔsɛbɛ walasa ka seko kɛɲɛnkerɛnnɛn caman sɔrɔ minnu ka kan ka kɛ walasa ka jago mobilibolila nana ye lafiya la ani ka kɛ mobilibolila nana ye kamiyon bolicogo la.

Jaa 1.1 b'aw dɛmɛ k'a don ni aw mago bɛ (CDL) la

CDL kilasi donnen min wajibiyara

Jaa 1.1

CDL kilasi donnen min wajibiyara

Girinya faralen jɔgɔn kan (GCWR)

O kɔrɔ ye ko nafa min kɔfɛlɛn don fanga-sɔrɔ-minɛn dilannikɛla fɛ, ni o nafa jiralɛn don Federasiyon ka Mobili lakanani sariya (FMVSS) ka seereyaw sebɛn kan; walima Mobili girinya hake bɛɛ lajɛlen (GVWR) walima Mobili girinya bɛɛ lajɛlen (GVWR) min bɛ sɔrɔ fanga-minɛn ni fɛn min bɛ sama. Walima u faralen jɔgɔn kan, o bɛ nafa caman bɔ. (Sebɛn min bɛ duguma ani min sebɛnnɛn bɛ ni sebɛnnibolo ye min bɛ sanfɛ, o dabɔra sariyatigiw ka baara kama sira kan doron walasa k'a don ni mobilibolila/mobili bɛ CDL sariyaw kɔnɔ. A tɛ kɛ ka a don ni mobili bɛ Tali kɛ seko ni donko sɛgɛsɛgɛli kuntilenna na).

Mobili girinya hake bɛɛ lajɛlen (GVWR) bɛ tali kɛ nafa la min nɛfora a dilabaga fɛ i n'a fɔ mobili gasan girinya donilen.

KOLɔSI: Bisi bɛ se ka kɛ Kilasi A, B walima C ye ka kɛɲɛ ni GVWR ka bonya ni 26.001 pundiw ye walima ni a ye mobili faralen jɔgɔn kan.

Danfara minnu be soɗo: I mago te (CDL) seɓen la walasa ka soɗodasi minenw ta ni soɗodasi fini ye; tasumako ni koɗotoko minen daw minnu ye tasumako ton do ta ye; walima jɛnaje bolifenw; foro baarakeminenw; walima sojo minen daw minnu be baara ke ni moteri ye.

Nin fan in be CDL wajibiyalenw de segesegɛ ani aw be se k'a soɗo cogo min na aw ka CDL kan.

Mobilibolila min be doni (mogo) ta ka lakanani sariya do kono, Federasiyon ka mobilibolila min be doni ta lakanani jemogoso (FMCSA) ye Federasiyon ka Mobilibolila min be doni (mogo) ta lakanani sariyaw (FMCSR) sementiya walasa ka a jini jamanaw ni jogon ce (CDL) seɓen tigiw fe, ka keɗe ni FMCSR farikolo seko wajibiyalenw ye, u ka u ka dogtoroso segesegelikela ka sisan seere kopi di (a be fo fana ko U.S. DOT farikolo karti) ka taa u ka jamana ka mobilibolila ka seɓen baarada la.

Jamana ni jogon ce be jefo iko jago, sirako walima ta no la segin Ameriki jamana na:

- Yoro min be Jamana do kono ani yoro min be o jamana koka (Amerika koka yoro fana sen be o la); walima.
- Yoro fila ni jogon ce Jamana do kono ka teme jamana were fe walima yoro min be Ameriki jamana koka; walima.
- Yoro fila ni jogon ce Jamana do kono jago, jago walima bolifenko siratige la min be bo walima min be ban jamana walima Ameriki koka.

Ka fara o kan, Pennsylvanie sariyaw (Togo 67, walanda 231: http://www.pacode.com/secure/data/067/chapter231/067_0231.pdf) minnu jɛsinnen be (CDL) tigiw ma minnu be baara ke jamana kono jago la, olu be FMCSRw don u kono ka keɗe ni u ka jefoli ye, o la, u b'a jini, ni danfara damadow ye, ko jagokelaw ka mobilibolila be ka u ka dogtoroso segesegeli seɓen kopi do di PennDOT ma.

O sariyaw bɛna a to kunnaɓoni jɛlenw ni waati bennenw ka soɗo CDL tigi ka dogtoroso segesegelikela ka seere kan, olu bɛna soɗo mobiliboli seɓen kono min be soɗo enterinɛti kan.

Federali mobilibolila min be doni ta lakanani jemogoso (FMCSA) ye fɛdɛral ka sariyaw sigi senkan minnu b'a jini mobiliboli daminebagaw fe u ka mobiliboli damine degeli kalan ke (ELDT) dafa ni u be ka Jago mobiliboli (CDL) Kilasi A walima Kilasi B seɓen jini u siɗe folo la, n'u be ka ka taa CDL Kilasi A walima Kilasi B la, walima n'u be mogow ta(P), lakoli Bisi (S), walima fen faratilenw (H) yamaruya soɗo siɗen folo la. FMCSA ka mobiliboli damine degeli (ELDT) sariyaw be basigi sigi senkan ka jɛsin kalan hake fitininw ma minnu be ke mobiliboli damine donni la.

Mobiliboli damine jininaw ka kan ka kalan soɗo kalanjekulu do fe min togo seɓenna kalanjekuluw ka seɓen kono (TPR).

Ni aw b'a fe ka kunnaɓoni labanw soɗo ka jɛsin federali ELDT sariyaw ma, aw be se ka taa FMCSA ka siti kan www.fmcsa.dot.gov. Kunnaɓoni minnu fora sanfe, olu be se ka falen ka da FMCSA ka laadilikanw kan walima fen o fen be se ka falen fɛdɛral ka sariyaw ni sariyakolow la.

Ni aw b'a fe ka kunnaɓoni werew soɗo CDL kan, aw be se ka nin laje jukoro:

Aw ye an wele nin telefoni nin na: 717-412-5300

TTY welebagaw: Aw be se ka 711 wele walasa ka se an

ma tene - Juma: 8 sogomada fe – 5 wulada fe.

Aw ye taa an ka siti kan www.dmv.pa.gov

walima ka seɓen ci:

**PennDOT - Bureau of Driver LicensingCDL
Program, P.O. Box 68679
Harrisburg, PA 17106-8679.**

KILASI A

KILASI B

KILASI C

KOLCSI: I ka kan ka ke 21 san ye walima ka teme o kan walasa ka Jamana ni jogon ce jago mobili boli. O be tali ke kilasiw BEE la.

YAMARUYAW/DANTIG&LIW

YAMARUYAW

- # DANTIG&LIW

- A - A balilen don mobilibolila ka mobili boli dugu kono yoro min te a la (49 CFR § 391.62).
- E - A balilen don ka Jago mobili moterima boli bolola witesa be min na.
- G - B'a jira ko mobilibolila furakelen don ka keje ni 49 CFR § 391.62 ye.
- K - Mobilila balilen don ka jamana kono mobiliboli ke.
- L - Mobilila balilen don ka mobiliboli feren finemaw te minnu la.
- M - Mogow tali yamaruya balilen – minu te se ka Kilasi A bisiw boli.
- N - Mogow tali yamaruya balilen – minu te se ka Kilasi A walima Kilasi B bisiw boli.
- O - A balilen don Kilasi A mobilibolila ka kamiyon tarakiteri tilance faralen jogon kan min ni sen duurunna be don jogona.
- P - A balilen don moboli kalanden ka jago ka bisi boli, mogo be min kono (O be jira jago mobili Kalanden ka seben doron de kan).
- Q - A b'a wajibiya mobilibolila fe a ka lenseriw (were) don ni a be jagokela ka mobili boli.
- S - B'a jini mobilibolila fe ka lakoli bisiw doron de boli a kilasi la walima duguma kilasi min jiralen be a ka seben kan. (PA datigeli doron)
- V - A b'a jira ko mobilibolila be se, wa ko furakeli dira a ma. (Dogotoroso sebenw ka kan ka ta waati bee ni i be jagokela ka mobili boli.)
- X - A be mobilibolila kalanden bali ka tajita mobili boli minnu be fenw ta (o be jira jago mobilibolila kalanden ka seben doron de kan).
- Y - B'a jini mobilibolila fe a ka mennikemenen (w) don ni a be jagokela ka mobili boli.
- Z - A balilen don ka jago mobili boli ni feren finemaw dafalen ye.

1.1 – JAGOKELA KA MOBILIBOLI SEBEN SEGESEGELIW

1.1.1 – Donniya segesegeliw

Aw bɛna a jini ka donniya segesegeli kelen walima caman ke, ka keɓe ni kilasi sebsen suguya ye ani aw mago be yamaruya minnu na. CDL donniya segesegeliw ye:

Donniya bee lajelen segesegeli:

Jagokela ka mobiliboli seɓen jiniɓagaw ka kan ka teme seɓeni korɔboli do fe walasa k'a jira ko u be se ka sariyaw, kow ani sariyakolow don ka jɛsin jagokela ka mobili(w) baarakɛcogo ma, i b'a fe ka minnu boli.

Mobili nafama be jɛfo nin cogo in na:

- A girinya bee lajelen ye 26.001 pundiw ye walima ka teme o kan, ni mobili min be sama, o ka GVWR ka ca ni 10.000 pundiw ye; walima.
- A ka mobili girinya bee lajelen ye 26.001 pundiw ye walima ka teme o kan; walima.
- A dabora ka mogo 16 ta walima ka teme o kan, mobilibolila fana sen be o la; walima.
- Lakoli bisi min dabora ka mogo 11 ta walima mogo caman, mobilibolila fana sen be o la; walima.
- Mobili o mobili hake o hake be ke ka fenw ta, minnu jatera ko farati be u la, ka keɓe ni fenw faratilen tacogo sariya ye, min b'a jini mobili ka kan ka pilaki seɓen ka keɓe ni fen faratilen sariyaw ye.

Mobili konomogow ka donniya segesegeli:

A wajibiyalen don bisi bolilaw bee fe, hali lakoli bisi baarakelaw i n'a fo a jɛfoɓen be cogo min na min togo 75 (PA mobili Code), Walanda 15, Fan 1508 ani 1509.

Kono.feren fiɓemaw donniya segesegeli:

Aw ka kan ka ferɛn fiɓemaw donniya segesegeli ke ni ferɛn fiɓemaw be aw ka mobili la, ferɛn fiɓemawfana sen be o la.

Mobili faralen jogon kan donniya segesegeli:

Mobili faralen jogon kan segesegeli ye wajibi ye n'i b'a fe ka mobili minu faralen jogon kan boli (Kilasi A).

Fen faratilenw donni segesegeli:

Fen faratilenw segesegeli ka kan ka ke ni aw b'a fe ka fen faratilenw walima nogow ta ni u hake ye minnu ka kan ka seɓen pilaki walima fen hake o hake min kofolen don i n'a fo fen sugandilen walima baga 42 CFR 73 kono. Ka fara o kan, walasa ka federali ka sariyaw labato, aw ka kan ka daliluw di minnu b'a jira ko aw ye U.S. jamanaden ye walima ko aw ye jamanaden ye min bennen don; (aw ye seɓen jɛ PUB 195NC laje); Federali ka lakana jatemine do dafa (DL-288); ka federali ka wari do fara a kan; ka bolokoni taamasijenw ke; ani ka temen federali ka kiritigelaw ka jɛnamaya kecogo segesegeli ke. Fen faratilen, olu ka yamaruya ka kan ka la kuraya san naani o san naani. Walasa ka seereya soro kokura, i ka kan ka se soro fen faratilenw donni segesegeli la ani ka Lakanali bagabagali jatemine dafa.

Petɔrɔli sitɛreni donniya segesegeli:

Petɔrɔli sitɛreni segesegeli ka kan ka ke ni aw b'a fe ka jimafen walima gazi jilama do ta kamiyon taji talan la min be sigi kudayi, min fanga be se 119 galonw ma walima ka teme o kan walima tajitalan min be se 1.000 galonw ma walima ka teme o kan.

Fila/saba donniya segesegeli:

Fila/saba segesegeli ka kan ka ke ni aw b'a fe ka remororuku fila walima saba sama.

Lakoli Bisi donniya segesegeli:

Lakoli bisi segesegeli wajibiyalen don ni i b'a fe ka lakoli bisi boli. Seere kura in kono, 14 sanga kalan be ke kalanso kono, ani 6 sanga ni ko bisi kalanni na. Lakoli bisiw ka yamaruya ka kan ka la kuraya san naani o san naani. Walasa ka seereya segin, kalanden ka kan ka se soro lakoli bisi donniya segesegeli la, seko ni donko jatemine, wa a ka kan ka kalanso kalan 7 sanga wajibiyalenw ke ani ka bisi seko jatemine 3 sanga ke.

1.1.2 – Seko ni donko segesegeliw

Ni aw ye se sɔɔ donniya segesegeli wajibiyalenw la, aw be se ka CDL seko segesegeliw ke. Seko ni donko suguyaba saba be yen minnu bɛna segesegɛ, wa u ka kan ka dafa ani ka se sɔɔ u la nin cogo in na: mobilɩ segesegeli, mobilɩ segesegeli jonjon, ani mobiliboli cogo sira kan. I kan ka sen sɔɔ segesegeliw la n'i b'a fe mobilɩ suguya min ka mobiliboli seɓen sɔɔ. I ka kalandenya ka seɓen sɔɔlen kofe, **Pennsylvanie sariya b'a jini i fe i ka 15 tile makɔɔ sani i ka se ka i ka Kilasi A, B walima C seko segesegeliw ke. Mobilɩ o mobilɩ minnu taamasiyɛnen don walima minnu tɔɔ seɓennen don, olu te se ka "Mobilɩ segesegeli segesegeli" ke. Aw k'a don ko ni aw ye fen dɔw falen ani/walima ka fen dɔw sɛmentiya aw ka CDL Kalandenya ka seɓen la, 15 tile makɔɔni waati be jate kokura ka da aw ka CDL Kalandenya seɓen boli don kura kan.**

Mobilɩ segesegeli: Aw bɛna segesegeli ke walasa k'a don ni aw b'a don ni aw ka mobilɩ lakananen don bolila. A bɛna jini i fe i ka i ka mobilɩ segesegeli ke ani k'a jɛfo segesegelikɛla ye i tun bɛna min segesegeli ke ani mun na. Aw ni segesegelikɛla bɛna segesegeli ke mobilɩ lakanani na. Mobilɩ lakanani segesegeli be ke ni mobilɩ kenɛma, a kɔɔna ani a ka kapo walima a motɛri yɔɔ jukɔɔla lajɛli ye. Ni fɛren fɛnɛma be mobilɩ la, aw bɛna a jini ka fɛren fɛnɛma segesegeli ke mobilɩ kan.

Mobilɩ kɔɔsili jonjon: O kofe, i bɛna kɔɔbo i ka seko la ka mobilɩ kɔɔsili ke. A bɛna jini i fe i k'i ka mobilɩ la taa jɛfe, ka segin kofe ani ka munu-munu yɔɔ do kɔɔ min jɛfɔlen don. O yɔɔw be se ka dantige ni siraba siraw ye, ni konw ye, ni barikalanw ye, walima o jɔɔgonna do. Segesegelikɛla bɛna a jɛfo aw ye kɔɔsili segesegeli kelen-kelen bɛɛ ka kan ka ke cogo min na. Aw bɛna a jini ka degeliw wajibiyalen naani (4) ke ka keɛ ni jɔɔɔn ye. I bɛna jate ka da I ka degeliw dance kɔɔ, I be taa jɛ siɛ hake mina, ani mobilɩ jɔɔɔ laban. Kolɔsili seko jonjonw bɛna ke ka da segesegeli keyɔɔ labɛncogo kan.

Sirako seko ni donko segesegeli: A laban na, i bɛna tugu sira do la min be jɛfo segesegelikɛla fe. I bɛna segesegɛ I ka seko kan ka i ka mobilɩ boli lafiya la sirako cogoya suguya caman na. Kow be se ka ke: kininbolo ni numanbolo farali, sira tigeyɔɔw, tɛrensiraw tigeyɔɔw, yɔɔ kurulenw, yɛleni ni jigincogo, sira kelen ani caman kan, nbɛdaw walima sirabaw. Segesegelikɛla bɛna baara kɛrenkɛrennenw kolɔsi: i n'a fo faraliw, donnin siraba kɔɔ, sira falen ani teliya kolɔsili yɔɔ kɛrenkɛrennenw na sira kan. Segesegelikɛla bɛna a lajɛ fana n'i ye baara ke ka jɛ i n'a fo taamasijɛw, faratiw donni, teliya kolɔsili ani ka jɔli sira kan.

Nin gafe in bɛna aw demɛ ka se sɔɔ CDL segesegeli la. Jaa 1.2 be nin gafe in fan jɛfo ka jɛ, aw ka kan ka minnu kalan seɓen suguya kɛrenkɛrennen kelen-kelen bɛɛ kama ani yamaruya kelen-kelen bɛɛ kama. Ni aw mago be Lakoli Bisi 'S' ka yamaruya la, aw ka kan ka Lakoli Bisi bolila ka gafe (PUB 117) fana kalan ani mago ta mobilɩ kunnafoniw minnu be nin gafe in fan 4nan na.

Ni i ye CDL donniya ni se sɔɔ seko segesegeli wajibiyalenw, i bɛna CDL mobiliboli seɓen sɔɔ (kamera karti walima fototalan seɓen). Ni i ye i ka kamera karti sɔɔ, I ka kan ka taa fototalan do fe yen, k'i ka foto ta, walasa ka I ka (CDL) sɔɔ. I bɛna dalilu do jira sɔn be ke min na, k'o di foto jɛnabɔbaga ma.

Kolɔsili: Nininkaliw ni jaabiw bɛ yɛn sɛgɛsɛgɛli kɛrɛnkɛrɛnnɛnw kan minnu bɛ sɔrɔ dakun wɛrɛw la ka fara minnu kofɔlɛn don "Kalan dakunw" kɔnɔ jukɔrɔ.

Jaa 1.2

MOBILIBOLI Sɛbɛn MINU WAJIBIYALEN ANI KALAN DɛMɛW MINNU Bɛ SɔRɔ			
NI I B'A Fɛ KA MOBILIBOLI Kɛ	I MAGO Bɛ CDL MIN NA	KALANSENW FAN*	
Mobili minnu faralɛn don jɔgɔn kan, n'u ka GVWR ye 26.001 pundiw ye walima ka tɛmɛ o kan, ni GVWR mobilɛ minnu bɛ sama, olu ka ca ni 10.000 pundiw ye • Nin rɛmɔruku fila ani saba ye • Taji ta mobilɛ • Fɛn faratilenw • Nin fɛrɛn fɛjɛmaw ye • Ni fɛrɛn fɛjɛmaw yɔrɔ dɔw ye • Fɛrɛn fɛjɛmaw tɛ min na	KILASI A T Yamaruya N Yamaruya H Yamaruya Z Dantigeli L Dantigeli	Fan 2: Fan 3: Fan 6: Fan 7 Fan 8: Fan 9: Fan 5:	Mobiliboli lakana la Doni Tali lakana la Mobilɛw faralɛn jɔgɔn kan Rɛmɔruku fila walima saba Taji ta mobilɛw Fɛn faratilenw Fɛrɛn fɛjɛmaw
Mobili kɛlɛn o kɛlɛn min ka GVWR ye 26.001 pundiw ye walima ka tɛmɛ o kan, walima bisi walima lakɔli bisi walima o mobilɛ sugu min bɛ mobilɛ sama min tɛ tɛmɛ 10.000 pundiw kan • Taji ta mobilɛ • Ka taa ni Mɔgɔw ye • Lakɔli Bisi • Fɛn faratilenw • Nin fɛrɛn fɛjɛmaw ye • Ni fɛrɛn fɛjɛmaw yɔrɔ dɔw ye • Fɛrɛn fɛjɛmaw tɛ min na	KILASI B N Yamaruya P Yamaruya P & S Yamaruya H Yamaruya Z Dantigeli L Dantigeli	Fan 2: Fan 3: Fan 8: Fan 4: Fan 4: Fan 9: Fan 5:	Mobiliboli lakana la Ka taa ni doni ye lakana la Taji ta mobilɛw Mɔgɔw tali Mɔgɔw tali ani Pennsylvanie Lakɔli Bisi ni a bolicogo gafe (PUB 117) Fɛn faratilenw Fɛrɛn fɛjɛmaw
Mobili kɛlɛn o kɛlɛn min ka GVWR ka dɔgɔ ni 26.001 pundiw ye walima o mobilɛ sugu min bɛ mobilɛ sama min girinya tɛ tɛmɛ 10.000 pundiw kan, bisi o bisi dilannen don ka mɔgɔ 16 walima ka tɛmɛ o kan ta bɛ o la, mobilibolila fana sɛn bɛ o la, walima lakɔli bisi min dabɔra ka mɔgɔ 11 walima ka tɛmɛ o kan ta, mobilibolila fana sɛn bɛ o la. • Ka taa ni Mɔgɔw ye • Lakɔli Bisi • Fɛn faratilenw • Nin fɛrɛn fɛjɛmaw ye • Ni fɛrɛn fɛjɛmaw yɔrɔ dɔw ye • Fɛrɛn fɛjɛmaw tɛ min na	KILASI C P Yamaruya P & S Yamaruya H Yamaruya Z Dantigeli L Dantigeli	Fan 2: Fan 3: Fan 4: Fan 4: Fan 9: Fan 5:	Mobiliboli lakana la Ka taa ni doni ye lakana la Mɔgɔw tali Mɔgɔw tali ani Pennsylvanie Lakɔli Bisi ni a bolicogo gafe (PUB 117) Fɛn faratilenw Fɛrɛn fɛjɛmaw

* Kalan fan minnu dira pɛminɛni dɔrɔn kama. Nininkaliw bɛ sɛ ka bɔ CDL gafe fan wɛrɛw la minnu bɛ tali kɛ o la.

1.1.3 – CDL jinini ni i yePennsylvania seɓen kaban

I ka kan ka ke mogo ye Pennsylvania jagokelaw ka mobiliboli seɓen te min bolo walasa ka CDL soro. I bɛna I ka seɓen(w) jini ni foromu DL-31CD ye, n'o ye Jagokelaw ka jinini kalan seɓen ye. Ka fara o kan, I ka kan k'i yere segesegɛ I b'a fe ka bolifen suguya min boli ni DL-11CD ye. O seɓenw boko kura be soro an ka siti kan www.dmv.pa.gov. Foromu be soro fana an ka mobiliboli seɓenw santiri la ani Pennsylvania cidenw ni mobiliboli kulu fanba la. DL-31CD fana be baara ke ni Pennsylvania CDL mobiliboli seɓen tigiw ye walima ka yamaruya fara sisan CDL ka neɓmaw kan.

Ni i ye jiniseɓen do dafa mobiliboli seɓen kan min wajibiyaɓen don walasa k'i ka mobiliboli seɓen bila waati la min te mobiliboli jagokelaw ka seɓen ye, walasa k'o ke CDL seɓen ye, a bɛna jini I fe i ka san beɛ seɓen sara ani foto songo, ka fara seɓen sara kan, min be ke ka nesin nafa jininenw beɛ ma. Min be fara o sara kan o ye be ke I ka san saraba do ye, o bɛna ke ka keɓe ni san hake ye, a dafalen walima a tilance, min tora I ka sisan mobiliboli seɓen kan, min te jagokelaw ka mobiliboli seɓen ye.

Kunnaɓoni jumanw kan ka soro tuma beɛ sisan Jago mobiliboli ka seɓen kono. Hali n'a sorola aw ye yamaruya karti soro tuma min na kunnaɓoni falenna minnu be aw ka mobiliboli seɓen kan min te jagokela ye, ni aw ye se soro i ka CDL segesegeli la, aw bɛna foto kura soro aw ka mobiliboli seɓen kan walasa k'i ka CDL cogoya kura jira. (O wajibi koro fana ko ni CDL b'aw bolo ani k'i togo walima i ka ladɛresi falenna, aw ka kan ka mobiliboli seɓen filana (kopi) jini walasa k'aw ka fen falennen mara.)

Aw ka CDL seɓen(w) sara bɛna bo aw ka neɓma hakew la aw ye min jini I ka jinini kono. Sara be ke kilasi kelen-kelen beɛ la, yamaruya ani dantigeli wulili.

Donniya segesegeli minnu wajibiyaɓen don, olu ka kan ka dafa sani I ka se ka seko ni donko segesegeli ke. Ni i ka jinini kɛra, donniya segesegeli yamaruya be d'i ma ni neɓma jininenw do be donniya segesegeli wajibiya. Ni I se soro I ka donniya segesegeli(w) la, mobiliboli seɓen santiri bɛna seko ni donko yamaruya di i ma i ka seko segesegeliw kama.

KOLCSI: FMCSA ka sariya labanw b'a jini lasetigiw fe u k'a jira (u yere) k'u ka jamanadenya walima ko u be sariya kono, bangeseɓen cogo la, ni taamasiyen ye min seɓennen don (min dira goferenaman ka baarakeyoro do fe min yamaruyaɓen don Etazuni, U.S. maraw walima Porto Rikofana sen be o la), pasipori, naturalisation papiye, walima sisan immigration papiye. (Aw k'a don ko bangeseɓen minnu te Ameriki ta ye, son tena ke olu ma. son tena ke bange seɓen were la.) CDL jininkela kuraw beɛ ani a be minnu bolo sisan wajibiyaɓen don ka u ka CDL kuraya walima ka fen dow falen walima ka fen dow sementiya u ka CDL kono, olu bɛna wajibiya k'o ke u yere ye, fo ni seɓenw dira PennDOT ma kaban. Sariya minnu be ke walasa ka jamanadenya Jira walima sariya siratige la, ka sigibagaw ni jamanadenya jira, olu ka kan ka dafa siɓe kelen doron, bawo seɓen do bɛna ke I ka seɓen kan min b'a jira ko segesegeli dafara ani a dafara don min na. Ka fara o kan, sigiyoro seɓenw bɛna jini a damine na, u kurayali senfe ani ladɛresi falenni kelen-kelen beɛ la. Sigiyoro dalilu be se ka soro ni nin seɓen minnu do la: impo seɓenw, jago benkanseɓenw, sobon seɓenw, Foromu W-2, marifaseɓen min be ka baara ke, sisan foroba fenw musaka (ji, gazi, kuran, kabulu, o jogonaw.), Aw ka kurayali kunnaɓoni walima I ka sisan seɓen.

1.1.4 – Jagokela ka mobiliboli seɓen (CDL) jinini Pennsylvania jamana na ni jamana were ka mobiliboli seɓen ye.

Ni i ye duguden kura ye ani n'aw b'a fe ka CDL jini Pennsylvania, i ka kan ka mobiliboli seɓenw beɛ di I ye minnu soro jamana la. Jagokelaw ka mobiliboli lakanani sariya b'a jini ko mogo si man kan ka mobiliboli seɓen soro ka tɛme kelen kan a waati kelen na. Pennsylvania be se ka mobiliboli seɓenw dicogo bali ka da ladɛresi kan min be jamana kokaɓi.

Walasa k'i ka jamana kokaɓi mobiliboli seɓen di ani ka Pennsylvania mobiliboli seɓen jini, i ka kan ka taa PennDOT mobiliboli seɓen dilanyoro la ani ka na ni nin seɓen minnu ye:

(1) I ka mobiliboli seɓen min be se ka ke jamana kokaɓi,	(3) I ka mogyo dalilu kelen, ani
(2) I ka sosiyete ka karti,	(4) I ka sigiyoro dalilu fila

(Mogo minnu te Ameriki jamanadenw ye, wajibi werew bɛna ke olu bolo.)

Son be ke dalilu minnu ma mogo ye, olu dow ye:

- Bangeseɓen taamasiyen be min kan (min be di Ameriki jamana na goferenaman ka baarakeyoro do fe min yamaruya, Ameriki fana sen be o la). yoro walima Porto Riko. Bangeseɓen minnu te Ameriki ta ye, son tena ke olu ma.) Aw k'a don ko k'a damine 2010 san Zuyekalo tile folo la, PennDOT te son tugun Porto Riko bangeseɓenw la minnu dira ka kon 2010 san Zuyekalo tile folo la.
- Etazuni ka Seereyaw. Fasodenjumanya (**BCIS/INS Foromu N-560**)
- Naturaliseɓen (**BCIS/INS Foromu N-550 walima N-570**)
- U.S. jamanadenya seereya juman. Pasipori

KOLCSI: Pasipori minnu be se ka baara ke ani seɓen folow doron son be ke olu de la.

Son be ke seɓen minnu ma inafɔ ko sigiyoro dalilu, olu dow ye:

- Sisan musakaw wari seben (*ji, gazi, kuran, kaulu, telefoni, o jɔgɔnnaw*)
- Impo sebenw
- Jagokejɔgɔnya benkanw
- Sobon sebenw
- W-2 seben
- Marifa permis min be se ka baara ke

KOLLOSI: Ni I ni mogo do sigilen don, ani wariseben te yen I togo la, I kan ka sigiyoro dalilu fila koni di. Dalilu ye ka na ni o tigi ye ani a ka mobiliboli seben walima a ka foto ID seben, ka na n'o ye mobiliboli seben santiri la. Aw bena a jini fana ka laderesi dalilu filanan di i n'a fo seben ofisiyali (banki ka jateboseben, impo kunnafoni, o jɔgɔnnaw.)Aw togo ni aw ka laderesi sebenne be min na. Aw sigilen be mogo min fe, o tigi togo ka kan ka ke laderesi la.

Ni aw ye mobiliboli seben min di, n'o ye Jagokela ka mobiliboli seben (CDL) ye min be se ka baara ke, o tuma na, i ka kan ka yeli segesegeli ke. Segesegeli werew bena ke walasa ka yamaruya soro ka fen faratilenw ta walima ka lakoli bisi boli.

Ni i ye mobiliboli seben min di, o te CDL ye, mobiliboli seben bena di i ma min te jagokelaw ta ye, wa i ka kan ka kalanden ka mobiliboli seben bennen jini sani son ka ke I ka jagokelaw ka mobiliboli Pennsylvanie. Kalanden ka mobiliboli seben b'a to I be se ka bolifen suguya doron de boli, I ye min jini. Walasa ka bolifen boli ni jagokela kalanden ka mobiliboli seben ye, I ka kan ka taa ni mogo ye min ka mobiliboli seben be se ka ke ka I ka mobiliboli suguya boli. O tigi ka kan k'a sigi i kerefe ani si dogoyalenba ka kan ka ke 21 san ye.

1.2 – FURAKELI SEBENW WAJIBIYALENW

N'i be ka CDL seben jini, walima n'i be ka CDL la kuraya, ka fen do sementiya, ka yamaruyaw fara CDL kan, walima ka CDL yelma ka bo jamana were la, i ka kan ka kunnafoni di i ka jamana mobilibolilaw ka seben baarada ma (SDLA) ka jasin jagokela ka mobiliboli suguya ma I be ka min boli walima i b'a fe ka mobiliboli min boli ni I ka CDL ye. Mobilibolilaw minnu be jago sugu dow ke, a be jini olu fe u ka furakeliseben kura jira ani/walima furakeli boli seben o seben min dira U ma (i n'a fo. yeli, seko, cogoya, walima Diyabeti kow, walima ko werew) ka taa i ka SDLA la walasa ka furakeli cogoya "donnen" soro i n'a fo i ka CDLIS mobiliboli seben konso.

Ni a jinina aw fe aw ka ke ni furakeli cogoya "donnen" ani ni aw ma aw ka furakeli seben ke a wati la, aw bena ke mogo ye min "donnen te" ani CDL min b'aw bolo o be dogoya.

Walasa ka furakeli seereyaw sariya kura labato, a nafa ka bon aw k'a don cogo min na aw be baara ke ni CMV ye. Nin kunnafoniw bena aw deme ka a latige aw be se ka aw yere seereya cogo min na:

1.2.1 – Jamanaw ni jɔgɔn ce walima jamana konso Jago

Yala aw, walima aw bena baara ke ni CDL ye walasa ka CMV la baara jamanaw ni **jamana ni jɔgɔn ce** walima jamana konso **Jago de la wa?**

Jamanaw ni jɔgɔn ce jagobe ke ni i be CMV de boli:

Ka bo dugu do la ka taa dugu were la walima jamana were la;

Yoro fila ni jɔgɔn ce jamana do konso, n'ka taama in yoro do la, CMV be teme dugu were fe walima jamana were fe; walima

Yoro fila ni jɔgɔn ce jamana do konso, n'ka doniw walima mobiliboli konomogow sen be taama do la min daminena walima min bena ban dugu were la walima jamana were la.

Jago min be ke jamana konso o be ke ni i ye CMV boli jamana konso, wa i ma sanfela jefoli si dafa jamanaw ni jɔgɔn ce jago ko la **jago jamanaw ni jɔgɔn ce jago ko la**.

N'i be baara ke jamana konso jago de la ani jamana ni jɔgɔn ce jago, i ka kan ka jamana ni jɔgɔn ce jago de sugandi.

1.2.2 – Jago minnu be ke jamana ni jɔgɔn ce/Jamana konso: sigisariyaw min te a la walima n'a bora o la?

Ni aw y'a latige k'aw bena baara ke **jamanaw ni jɔgɔn ce jagola** walima **jamana konso Jago de la**, i ka kan k'a latige n'i bena baara ke (walima n'aw tana baara ke) min te a **lawalima** n'a bora **sigisariyaw la**. O latige bena a jira aw la jago suguya naani la, aw ka kan ka aw yere seereya min na.

Jamanaw ni jɔgɔn ce:

Aw be jago ken'a **bora jamanaw ni jɔgɔn ce jago la** min te sara, n'aw be CMV boli jamanaw ni jɔgɔn ce jago la, nin baara ninnu doron kama:

Ka lakolidenw ni/walima lakoli baarakelaw ta so ni lakoli ce;

I n'a fo fédéral, dugu walima local goferenaman baarakelaw;

Hadamaden suw, banabagatɔw, walima mogo joginlenw taali;

Tasuma kamiyon-walima kisi-mobili bolila minnu be korɔɔkɔw la ani baara wɛrɛw la minnu be tali ke o la;

Kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la, ka jɛsin poropani taali ma walasa sumaya waati ka kɛɲɛ ni korɔɔko do ye min ka kan ka ke teliya la, i n'a fo propane gazi taali tiɲɛni foɲɔba walima sanjiba kofɛ;

Ka jaabi di foroba korɔɔko min ka kan ka ke teliya la , i n'a fo bogɔbogoli walima n'a bana;

Ni baara be ke foro la walima ka foro masinw ni fɛnw ta ka taa forola laadala suman tige waatiw ani ka segin foro la walima ka laadala seɲɛfɛnw ta ka taa fɛnmarayoro walima sugu la;

Diden kise taali dindenw ta waati kono;

Sɛɲekela do de b'a kolosi ani k'a baara, nka mobili faralen ɲogon Kan tɛ (train moteri ma ani remɔroku min be sama), wa a be ke ka seɲɛfɛnw, masinw, walima feereɲɛnw de ta (fɛn faratilenw be seɓen k'a jira fɛ tɛ se ka taa) ka taa foro la ani ka bo foro la ani 150 milu cɛcɛn-fɛ kono o ni foro cɛ;

I n'a fo mobilibolila min be mogo ta, baara minnu tɛ jago ye; **walima**

Ka baarakelaw ta minnu bora jamana wɛrɛw la.

Ni aw ye awo jaabi sanfe baara kelen walima caman na i n'a fo baara kelenpe **doron** be mobiliboli min na, aw be baara ke **jamanaw ni ɲogon cɛ jago la min tɛ danfara la**, wa aw mago tɛ fɛdɛral ka dogɔɔɔɔso sɛgesɛgelikela ka seereya la.

Ni aw ye jaabi di nin sanfe baara ninnu bɛɛ ma ko ayi, i be baarake ke **jamanaw ni ɲogon cɛ jago la danfara tɛ min na**, wa a nininen be i fɛ i ka sisan dogɔɔɔɔso sɛgesɛgeliseɓen di (49 CFR 391.45), n'a be fo o ma tuma caman ko dogɔɔɔɔsɛɓen walima DOT farikolo karti,i ka jamana ka mobiliboli seɓen baarada ma (SDLA). CDL tigiw fanba minnu be CMV boli jamanaw ni ɲogon cɛ jago la, olu ye **jamanaw ni ɲogon cɛ jago mobilibolilaw** de ye minnu tɛ bo o la.

N'aw be jamanaw ni ɲogon cɛ jago de ke ani jamanaw ni ɲogon cɛ jago danfara tɛ min na fila bɛɛ de ke, aw ka kan ka jamanaw ni ɲogon cɛ jago danfara tan de sugandi wala ka o suguya fila bɛɛ soro.

Jago min be ke jamana kono:

Aw be jago ke **jamana kono Jago danfara ma** n'aw be CMV doron de boli jamana kono jago kow la, jamana min ye aw ka mobili seɓen latige ko i man kan ka jamana ka furakeli seereyaw sariyaw dafa.

Aw be jago ke **jamana kono min tɛ danfara bo**, n'i be CMV doron de boli jamana kono jago la, wa i wajibiyalen don ka i jamana ka mobiliboli seɓen furakeli seereyaw wajibiyalenw dafa.

N'i be **jamanaw kono jago danfara ma de ke** ani **jamanaw kono jago danfara tɛ min na** fila bɛɛ de ke, aw ka kan ka **jamanaw kono jago danfara tan de sugandi**.

1.2.3 – Yɛɛlafasali fɔlenw

Ni aw be Jagokelaw ka mobiliboli seɓen (CDL) ninini seɓen dafa, aw ka kan ka yoro laɲɛ min be kumasɛn jɛfo aw ka cogoya kan.

- **NI - jamanaw ni ɲogon cɛ jago danfara tɛ min na:** Ne be jagoke mobili do boli Pennsylvanie dancew kono ani a kokaɲ, wa ne ye sisan dogɔɔɔɔso sɛgesɛgelikela ka seereya soro.
- **NA - jamanaw ni ɲogon cɛ jago danfara be min na:** Ne be jagoke mobili do boli Pennsylvanie dancew kono, wa ne ye sisan dogɔɔɔɔso sɛgesɛgelikela ka seereya soro.
- **EI - jamanaw kono jago danfara tɛ min na:** Ne be jagoke mobili do boli Pennsylvanie dancew kono ani a kokaɲ, wa ne ma sisan dogɔɔɔɔso sɛgesɛgelikela ka seereya soro.
- **NA - jamanaw kono jago danfara tɛ min na:** Ne be jagoke mobili do boli Pennsylvanie dancew kono, wa ne ma sisan dogɔɔɔɔso sɛgesɛgelikela ka seereya soro.

1.3 – MOBILIBOLILA SEN BOLI BAARA LA

1.3.1 – *Bakurubaa*

I te se ka jagokela ka mobiliboli (CMV) boli ni i ma se ka baara ke kun o kun la.

1.3.2 – *Dɔɔɔ, ka bo kasaara keyoro la ani ka kojugu ke*

A man jini ka CMV boli ni dɔɔɔ hake (BAC) be i joli la 0,04% walima ka teme o kan. Ni i be CMV boli, a bena jate ko i be son ka dɔɔɔ segesegele segesegeleliw ke.

I bena bone i ka CDL na san kelen (1) la kojugu dogomannin, folo koson:

- Ka CMV boli ni dɔɔɔ hake be i joli la 0,04% walima ka teme o kan.
- Ka CMV boli ni dɔɔɔ ye.
- Ka ban ka dɔɔɔ segesegele ke i joli la.
- Ka CMV boli ni minfen do ye min be se ka kolosi.
- Ka bo kasaara keyoro la CMV do sen be min na.
- Ka kojuguba do ke min be tali ke CMV la.
- Kasara minnu be ke sababu ye ka mogo faga walima ka farikolo jogin k'i to ka CMV boli.
- Kasara minnu be mobiliboli tinen walima nafolo la, min bilala k'a soro mogo ma kolosi, k'a soro i be ka CMV boli.
- Ka CMV boli k'a soro i ka bolifen neemaw jora, k'a bosi i la, k'a bali, walima k'a wuli walima k'a soro i ma se ka baara ke ka kepe ni jamana kakan baarakayoro yamaruya ye.
- Ka baara ke ni CMV ye walasa ka kojugu ke.

Aw bena bone aw ka CDL fo san saba (3) ni ko ni sariya tineni kera k'a soro aw be ka CMV boli fen faratilenw taamasiyen pilaki be min na.

Aw bena bone aw ka CDL la aw si bee la, ni aw ye kojugu filanan ke.

I bena bone i ka CDL la

I si bee la ni i be baara ke ni CMV ye walasa ka kojugu ke min be tali ke fenw na minnu be se ka kolosi. Aw bena bo baara la fo leri 24 ni dɔɔɔ hake be 0,04% duguma.

Ni aw be lakoli mobiliboli walima lakoli bisi boli k'a soro aw joli la dɔɔɔ hake (BAC) ye 0,02% walima ka teme o kan, aw be mobiliboli ka dɔɔɔ to aw kan. Ni aw be jagokelaw ka mobiliboli suguya were boli ani aw joli la dɔɔɔ hake ye 0,04% ye walima ka teme o kan, aw be mobiliboli ka dɔɔɔ to aw kan. Aw be bone aw ka CDL la san kelen aw ka kojugu folo koson. Ni dɔɔɔ be aw joli la min hake be teme 0,02% kan ni be bisi ani lakoli mobiliboli de boli, walima ni a be 0,04% duguma ni be jago mobiliboli de boli, n'ka a hake ma se ka don, aw be se ka bo baara la fo 30 tile.

Pennsylvanie ka sonni sariya

E min ye jago mobilibolila ye, a nafa ka bon kosebe i ka Pennsylvanie ka sariya faamuya min togo ye ko "sonni sariya". Ni dalilu bennenw be polisi bolo ka da a la ko aw tun be ka CMVboli k'a soro dɔɔɔ tun b'i fari la ani ni i banna ka i yere bila ninakili, joli walima sugune segesegele kelen walima caman ma, i ka mobiliboli neema be jo san kelen (1) konɔ (kalo 12), walima kalo 18 ni i tun banna walima ni i jalakilen tun don ko i ye mobiliboli ka dɔɔɔ to i kan i ka mobiliboli seɓen kan. Ni i ye ban sariya siyen kelen, ni i jalakilen don ka mobiliboli ka dɔɔɔ to i kan, o bena ke sababu ye ka i ka mobiliboli seɓen jo san fo fila (2) a dogyalenba (ka teme o kan, ni i tun ye ban walima ni i tun jalakilen don ko i ye mobiliboli ka dɔɔɔ to i kan).

Sariya min be chemical segesegeleliw jenenabo, o b'a fo ko i sonna ka o segesegeleliw sugu ke doron i ke to ka mobiliboli seɓen soro Pennsylvanie. Hali n'o y'a soro ko i ma jalaki ka mobiliboli ka dɔɔɔ to i kan, i ka mobiliboli nevma be jo san kelen (1) ni ko ni i banna ka i yere bila joli, ninakili walima sugune segesegeleliw la. Ka fara o kan, ni aw ye kasaara soro nin mobilibolilaw min be doni (mogo) ta walima CMV ani polisi do wajibiyalen don ka segesegeleliw ke, a bena jini i fe i ka i yere di dɔɔɔ walima fen kololaw segesegeleliw la, i ka patoron be o musaka bena sara. Ni i banna ka dɔɔɔ walima dorogu segesegeleliw ke i joli la, wa i ka jalaki ka kepe ni sariyasen 3.756 ye, i bena amandi sara fo ka se dorome 200 ma (ka fara musakaw kan).

Nin sariya ninnu be sirako lakanani je aw ni siraba boli bagaw bee ye.

KOLCSI: Nangili minnu kofolen don nin gafe kono, olu bee be se ka laje kokura, u bee walima u yoro do, jamanakuntigiw ka lajeba fe waati bee. Aw ye Pennsylvanie mobili sariyasen 75nan laje walima Pennsylvanie Bulletin walasa ka sariya kerengerennenw ni kunnafo ni kuraw soro.

1.3.3 – Sirako sariya tijeni juguw

Sirako sariya tijeni juguw ye teliya ye (15 mph walima ka teme o kan ka teme dan kan min bilara sen kan), mobiliboli ni hakilintanya ye, sira yelma cogo benbali walima cogo la min ma basigilen te, ka tugu mobili ko ka surunya kojugu, ani sirako sariya tijeni minnu be ke nin CMV ye ka jessin sirako kasaaraw ma minnu be mogo faga.

I bena bone i ka CDL la:

- 60 tile ni ko ni i ye sirako kojuguba fila ke san saba kono min jessinnen do CMV ma.
- 120 tile ni ko, sirako kojuguba saba kera san saba kono, CMV do sen be minnu na. "Sirako sariya tijeni juguw" ye ninu ye, n'ka u te dan o ma: sirako sariya tijeni minnu kera nifi CMV ye, ka jessin sirabakan kasaara juguw ma, teliyaba, mobiliboli cogo ni hakilintanya ye walima ka boli polisiw je.

1.3.4 – Baarakɛbaliya yamaruyaw tijeni

I bena bone i ka CDL la:

- 90 tile ni ko ni i ka ko folo kera yamaruya tijeni kono.
- San kelen (1) ni ko ni aw ka ko folo kera sariya tijeni yamaruya fila (2) ye ka bo baara la fo (10) san kono.
- San saba (3) a dogmannin ni aw ye baara sariya tijeni yamaruya saba walima ka bo baara la fo (10) san kono.

1.3.5 – Sariya tijeni minnu be ke teren boli sira la ani mobili sirabaw ce

I bena bone i ka CDL la:

- 60 tile ni ko i ka sariya tijeni folo la.
- 120 tile ni ko i ka sariya tijeni filanan na san saba kono.
- San kelen ni ko i ka sariya tijeni sabanan na san saba kono.

O sariya tijeni dow ye ka fédéral, état, walima sigida sariya walima sariya do tijeni ye min jessinnen be nin teren sira tijeni woro ninu do la kelen ma:

- Mobilibolila minnu man kan ka jo waati bee, aw kana jo fo ka se temeli yoro ma ni siraw ma jeya.
- Mobilibolila minnu man kan ka jo tuma bee, aw kana aw sumaya ani k'a laje ni teren siraw jelen don ani ni teren be ka surunya.
- Mobilibolila minnu wajibiyalen don tuma bee ka jo ani minnu te jo sani u ka don teme yoro kono.
- Mobilibolila bee minnu te yoro bere soro ka teme yoro la pewu k'a soro u ma jo.
- Mobilibolila bee minnu ma sirako jenabolan bonya walima temesira kolosila ka cikanw labato.
- Mobilibolila bee minnu te se ka teme yoro do jeya k'a sababu ke mobili jukorola furance dafalen te.

1.3.6 – Fen faratilenw (HAZMAT) yamaruya kow segesege ani dantigeli

Ni aw mago be fen faratilenw yamaruya la, aw bena aw bolokononin jerge di ani ka aw ka jenamaya kecogo korow segesege.

Ban bena ke I ka HAZMAT walima I bena bone i ka HAZMAT yamaruya la ni i:

- I te Ameriki jamana sigibaga banbali ye sariya sira fe.
- I ka ban i ka Ameriki jamanadenya la.
- U jininen don walima u jalakilen don kojugu dow la.
- Ka keje ni sorodasi walima siwili kiritigeso ye ka jalaki kojugu dow la.
- U jalakilen don ko hakili seko te u la walima u y'u bila la hakili keneyaso do la u yere sago te min na i n'a fo a jefolen don cogo min na 49 CFR 1572.109 kono.
- U be jate faratiw ye lakana ma, ka keje ni lakana taa ni ka segina jemogoyaso ka fota ye.

Baarakecogo minnu be ke ka kofekow segesege, olu te kelen ye jamana ni jamana ce. (kiritigeko ni kiritigeko)

1.3.7 – Sirako sariya tijeniw n' yere ka mobili ye

1999 sun Mobilibolilaw min be doni ta lakanani sariya (MCSIA) b'a jini CDL tigiw fe ka se ka jagokela ka mobili boli ni CDL jalakilen don sirako sariya tijeni suguya dow la a yere ka mobili kono.

Ni i ka neema min tun be i yere ka mobili boli la, o tijena, ka bo a ma, walima ni o jora sirako sariya tijeni koson (n'o te bolifen joli sariya tijeni ye), i bena bone i ka neema la ka jagokela ka mobili boli (CDL).

Ni i ka neema min be i yere ka mobili boli la, o tijena, ni a jora, walima ni a bora a ma dolomin na, fen minnu be se ka kolosi, walima kojuguba do la, i bena bone i ka CDL mobiliboli seɓen na san kelen (1) kono. Ni i jalakilen don dolomin jalaki filanan na, i bena bone i ka CDL mobiliboli seɓen na i si bee la.

Ni i ka i yere ka mobili boliseɓen bora ma, ni a tijena, walima ni a jora, i te se ka "geleya" mobiliboli seɓen soro ka CMV boli.

1.4 – LAKANALI SARIYA WEREW

Federali ni jamana sariya werew be yen minnu be no bila mobilibolilaw la minnu be CMV boli jamana bee kono. Olu dow ye:

- I te se ka teme mobiliboli seɓen kelen (1) kan. N'i ye nin sariya soso, kiritigeso be se k'i bila ka wari amendi sara fo ka se \$5.000 dorome ma walima k'i bila kaso la, k'i ka mobiliboli seɓen mara i ka jamana na, ka seɓen tow bee segin.
- Aw ka kan k'aw ka patoron ladonniya 30 tile kono, jalaki binen ko i kan sirako sariya tijeni do la (ka dan bo joyoro). O ye tijne ye, n'aw be mobili suguya o suguya boli.
- Aw ka kan ka PennDOT ladonniya 30 tile kono ni aw jalakilen don jamana were la sirako sariya tijeni na (ka dan bo joyoro). O ye tijne ye, n'aw be mobili suguya o suguya boli.
- Aw ka kan k'aw ka patoron ladonniya ni aw ka mobiliboli seɓen jora, ni a bora a ma walima ni a tijena, walima ni i se ka bora mobiliboli la.
- I ka kan ka kunnafoniw di i ka patoron ma i ka mobiliboli baara bee kan i ye minnu ke 10 san temenenw kono. Aw ka kan k'o ke ni aw be jagokela ka mobiliboli baara jini.
- Mogo si te se ka CMV boli Pennsylvanie ni CDL te i bolo. Kiiritigeso be se k'i bila ka wari amendi sara fo ka se \$5.000 dorome ma walima k'i bila kaso la, n'i ye nin sariya soso.
- Ni aw ye fen faratilenw tali yamaruya seɓen soro, aw ka kan ka aw ka faratifenw tali yamaruya seɓen di jamana ma min ye aw ka (CDL) di aw ma 24 sanga kono, aw jalakilen kofe walima aw jalakilen kofe jamana suguya o suguya la, siwili walima sorodasi, walima ni aw jalaki te aw la ka da aw kan ko aw ye hakilintan ye kojuguba do la min be mogo bali ka baara ke, o min kofolen be 49 CFR 1572.103 kono ka kiri tige ko hakili seko te a la walima ko aw ye aw yere bila hakili keneyaso do la a yere sago la i n'a fo a jefolen be cogo min na 49 CFR 1572.109 kono; walima minu ban na u yere ka U la. Ameriki jamanaden ye.
- I ka patoron te se k'a to i ka CMV boli N'i ka mobiliboli seɓen temena san kelen (1) kan walima ni i ka CDL mobiliboli seɓen jora walima ni a bora a ma (min bora a ma ani min te se ka baara ke olu sen be ola). Kiiritigeso be se ka wari amendi bin pantoron kan fo ka se \$5.000 dorome ma walima k'u bila kaso la, k'a sababu ke u ye o sariya soso ye.
- Jamana bee be tali ke ordinatori sitemu kelen (1) la walasa ka CDL mobilibolila bee ka kunnafoniw tila jogon na. PennDOT bena i ka mobiliboli kow laje walasa k'a don ko CDL te teme kelen kan.
- Jagokelaw minnu be mobili suguya dow boli, olu fana wajibiyalen don ka dogotoroso segesegeleɓen soro walasa ka jagokela ka mobiliboli seɓen mara.
- NI - Jamana ni jogon danfara te min na taa ni ka segina ko la: Jamana ni jogon ce mobilibolilaw minnu be federali ka sariyaw kono farikolo ni segesegeleliw sariyaw kan. Dogotoroso segesegelelikela ka seere ka kan ka fara yeresegesegeleli forumu kan (DL-11CD).
- NA - Jamana kono danfara te min na taa ni ka segina ko la: Jamana kono mobilibolilaw ka kepe ni federali ka farikolo ni segesegeleliw sariyaw kan. Dogotoroso segesegelelikela ka seere ka kan ka fara yeresegesegeleli forumu kan (DL-11CD).
- A balilen don ka telefoni mine walasa ka kuma walima ka telefoni nimoro do wele ni buton digili ye waati min i be ka mobiliboli la.
- I man kan ka sms ci walima k'a kalan ni i be ka mobiliboli.
- Aw ka kan ka aw mine ka je ni sigilan cesirilan ye waati bee ni aw be jagokela ka mobili boli. Lakanali cesirilan dilanni b'a to mobilibolila be to a ka walan kofe ni kasaara kera, o b'a deme ka mobili mara ani ka do bo jogini jugu walima saya farati la. Ni aw ma lakanali cesirilan siri, aw be se ka jogin fo ka se sijne naani hake ma ni aw filila ka bo mobili kono.
- Aw ka jamana be se ka sariya werew sigi sen kan, aw ka kan ka minnu fana labato.

(Kunnaɓoni werɗu, misaliw be minnu na, olu be soɗo Jagokelaw ka mobiliboli kunnaɓonidiyoɗo la an ka siti kan www.dmv.pa.gov.)

1.4.1 – Baarakɛ sariyaw

DONIW TAA NI KA SEGIN - MOBILIBOLILAW

11 lere mobiliboli dan. A be se ka mobiliboli ka teme 11 leri kan, lafiɓeɓo 10 leri tugu-tugulen kofe.

14 lere mobiliboli dan. A balilen don ka mobiliboli ta ka teme 14 lere nan kan ka tugu ɗogon na baara damine kofe, lafiɓeɓo 10 lere tugu-tugulen kofe. Lafiɓeɓo waatiw, olu te 14 sanga waati janya.

Lafiɓe waatiw. A be se ka mobiliboli dɗon ni 8 sanga walima a dogoyalen temena kabini mobilibolila ka lafiɓe laban walima a sunogo waati laban min ye 30 miniti ye a dogoyalenba la. A te tali ke bolifentigiw la minnu be baara ke ni taama surun danfara dow ye minnu be Sigida 395.1(e) konɗo. (49 CFR 397.5 ye waati wajibiyalen min jini "na taa" fe, o be se ka don lafiɓeɓo la ni baara were te ke).

MOBILIBOLILAW MINNU BE MOGOOW TAA

10 lere mobiliboli dan. A be se ka mobiliboli 10 leri ni ko lafiɓeɓo 8 leri tugu-tugulen kofe. Lafiɓe waatiw te don 15 sanga konɗo.

15 lere mobiliboli dan. A man ka mobiliboli a kelen ko ka baara ke 15 sanga konɗo, lafiɓeɓo kofe 8 leri tugu-tugu ɗogon na. Lafiɓe waatiw te don 15 sanga konɗo.

60/70 lere dan man ka mobiliboli 60/70 lere baara kofe 7/8 tile tugu-tugulen konɗo. Mobilibolila be se ka 7/8 tile tugu-tugulenw damine kokura, a kelen ko ka lafiɓeɓo 34 leri tugu-tugu ɗogon na walima ka teme o kan.

1.4.2 – Laselikelaw lakanani

Baarakela ka josariyaw ka pininkali ke baarakeyoɗo ka lakana walew la, k'a soɗo farati te a ka baara boneni na walima ka kasara, ka da a kan a ye lakana haminanko do lawuli dɗon (29 CFR Part 1978).

1.5 – DUNUYA SEBENNI BOLODACOGO DUNUYA TAJI IMPO KO BENKAN

N'i be CDL mobili boli jamanaw ni ɗogon ce jago la, o mobili, ka danfara dow bo a la , a ka kan ka seɓen dunuya konɗo seɓenni bolodalen (IRP) ani dunuya taji impo benkan (IFTA) konɗo. O porogaramu minnu yamaruyara goferenaman fe mobili dow ye ani mobiliw ka seɓen sara ani taji impo sara ani mobili minnu be baara ke Ameriki jamana 48 la minnu be ɗogon kerefe ani Canada mara 10 konɗo.

IRP konɗo, sariyabolow ka kan ka mobili cilenw togo seɓen, o min ye ka mobili seɓen ani pilaki kartiw walima ka seereya bennenw di, k'u jate k'u fara ɗogon kan ani ka IRP sara tila, ka laje mobilibolila min be doni ta ka taa ni u ye yorɗanw la ka tɗen ani sara, ani ka IRP ka sariyaw labato.

Togo seɓenenw ka baara minnu be Plan konɗo, olu dow ye ka IRP togo seɓen jini ni sayiya ɗonɗon ye, ka seɓen bennenw di togo seɓen ka ma, ka IRP togo seɓenni sara bennen sara, ka togo seɓenni daliluw bila ka je, ka yorɗan seɓen tigitigiw mara, ani ka seɓenw lasɗoli nogoya kiritigeso ka lajeli ka ma.

IFTA hakilina ɗonɗon ye ka sira di seɓen tigi do ma (mobilibolila min be doni ta) ka seɓen soɗo sariya ɗonɗon do la, ani ka mobili taji sara nin impo ye.

IFTA konɗo, seɓen tigi bee be seereyaw soɗo minnu bena u yamaruya ka baara ke IFTA tondenw ka mara bee konɗo. Taji impo la baara minnu be laje ka kere ni IFTA ye, olu jate be ke ka da milu (kilometerew) hake kan min kera ani galonw (litiriw) nimoro min kera tondenw ka mara konɗo. Kalo saba impo seɓen be segin sariya so ɗonɗon ma, min bena keta bee fo IFTA tondenw sariya ka mara bee konɗo.

Sariyaso ka baara ɗonɗon ye ka impo dalajelenw bila tondenw ka werew ka sariyasow la ani ka sariyaso tondenw werew no la bila impo dalajecogo la, ka fara jateminew keli kan.

IFTA ka seɓen tigi ka kan ka seɓenw mara walasa ka kunnaɓoniw jeya minnu be fo IFTA ka kalo saba impo la segini la.

Min togo be IRP la ani IFTA seɓen tigi fila bee be se ka ke mobilu tigi ye walima a baarakela ye.

Wajibiya min be IRP pilaki soroli la mobilu kama ani IFTA ka seɓen mobilibolila min be doni ta, o be latige IRP ni IFTA ka plan de fe mobilu setigiw ni mobilu setigiw kan:

PIR ka baarakɛcogo la:

Mobilu min be se ka ke, o ye (n'a ma ke ni a fɔra cogo wɛre la jukɔrɔ) fanga-mobiluw- min la baara la walima min lapinina ka baara ke sayiraso tɔndenw ka marabolo fila walima u caman na, ani min be ke ka mogow ta ka taa sara la walima min dilannen don a ka ma, ka baara ke ni a ye walima min dabɔra folɔ mogow ka fenw taali kama, ani:

- (i) Axi fila ani mobilu girinya bee lajelen walima mobilu girinya bee seɓennen.
- (ii) Ka tɛmɛ 26.000 pundiw kan (11.793,401 kilogaramuw), walima.
- (iii) Peseli saba walima ka tɛmɛ o kan, a girinya mana ke fen o fen ye, walima.
- (iv) Min la baara fara jogon kan la, ni mobilu faralen jogon kan o girinya bee lajelen tɛmɛna 26.000 pundiw kan (11.793,401 kilogaramuw).

Hali n'a y'a soro o be tali ke jogon na, mobilu min be se ka baara ke IFTA kono, o ye mobilu min moteri be baara ke, min dilannen don walima min ladonna walasa ka mogow walima fenw ta ani:

- 1) Peseli fila ani mobilu girinya bee lajelen walima mobilu girinya min seɓennen o ka ca ni 26.000 pundiw ye walima 11.793 kilogaramuw; walima
- 2) O baara ke jogon fe, ni o faralen jogon kan girinya tɛmɛna 26.000 pundiw kan walima mobilu girinya bee lajelen ye 11.793 kilogaramuw walima mobilu girinya bee lajelen seɓennen don. Mobilu minnu be se ka ke, jɛnaje mobiluw te olu la.

Ni aw be ka mobiliboli, min togo seɓenna IRP kono, ani ni aw ye mobilibolila min be doni ta min ka seɓen be IFTA kono, o tuma na, i ka kan ka seɓenw maracogo wajibiyalenw labato mobiliboli cogo la. Dije bee be son feere min ma walasa ka o kunnafoɛniw laje, o ye ka mobilu kelen-kelen bee ka taama janya seɓen nin (IVDR) ye, tuma dow la, a be fo o ma ko mobilibolila ka taama rapɔɔri. Nin seɓen in be taama jan jira ani taji minnu sanna mobilu ka baara la jamana ni jogon ce, ka keɛɛ ni (IRP) ka seɓenni hake ye ani IFTA ka seɓenni taji impo kunnafoɛniw.

Hali ni IVDR kecogo yere be se ka falen, kunnafoɛni minnu ka kan ka ke walasa ka seɓenw mara ka je, olu te a la.

Walasa ka mobilu kelen-kelen bee ka yorojan seɓenw jininiw dafa, nin kunnafoɛniw ka kan ka ke o seɓenw kono:

Yorojan

IRP ka plan Sariyasan IV

- (i) Taama don (damine ni laban)
- (ii) Taama boyoro n'a seyoro – Dugu ni jamana walima mara
- (iii) Taama sira
- (iv) Taama damine ni a laban janya jateminenan walima kilometere jateminenan
- (v) Taama Janya bee lajelen
- (vi) Janya min be sariyaso kono
- (vii) Mobilu jirali nimoro walima mobilu taamasiyen nimoro.

Taji

Ka keɛɛ ni IFTA ka baarakɛcogo gafe fan P560 ye .300 Resipi walima sani seɓen son be ke min na, ka kan ka ke a kono, n'ka a te dan o ma:

- .005 Sanni don
- .010 Feerekela togo ni a laderesi
- .015 Galon alima litiri hake min sanna
- .020 Taji suguya
- .025 Galon walima litiri kelen songo walima feereli hake bee
- .030 Kelen nimoro walima mobilu taamasiyen kerɛnkerɛnnen wɛre
- .035 Sannikela togo

Jagokelaw ka mobiliboli sebɛn gafe

IVDR misali dɔ min bɛɛ lajɛlɛn ka kan ka dafa taama kelen-kelen bɛɛ la, o jiralɛn bɛ jaa 1.3 na jukɔɔ. IVDR kelen-kelen bɛɛ ka kan ka dafa mobili kelen dɔɔn de kama. Sariya minnu ka kan ka labato walasa ka a dɔn cogo min na ani waati min na i bɛ se ka kilomɛtɛrɛ jateminɛnan kalan ka sebɛn, olu ye:

- Tile daminɛ na
- Ni i bɛ bɔ jamana walima mara la
- Taama/tile laban na

Taamaw kan ka sebɛn, n'ka taji sanni fana ka kan ka sebɛn. Aw ka kan ka taji sanni sebɛn bɛɛ sɔɔɔ ani ka o fara aw ka IVDR dafalɛn kan.

A don ko I ka taama bɛɛ sebɛnɛn don ka ta sanfɛ ka jigin duguma ani ko I ka taama bɛɛ sen bɛ ola jamana/mara I ka taama siraw kan.

Sira wɛrɛw bɛ yɛn bolifɛntigi bɛ se ka minnu ta, wa milu fanba bɛ se ka kɛ jamana walima mara kelen kɔnɔ. I ka taama yɔɔɔ fɔlɔ ka kɛ jamana kelen kɔnɔ, walima a ka jɛnsɛn mara caman kɔnɔ, taama kunnaɓoniw bɛɛ ka kan ka sebɛn. O ye donw, siraw, kilomɛtɛrɛ jateminɛnan ani taji sanniw ye.

Ni I ye nin sebɛn bɛɛ lajɛlɛn dafa ani ka sebɛnw bɛɛ mara minnu wajibiyalɛn don IRP ni IFTA fɛ, I bɛna a lajɛ nin I ni ka cakɛda bɛ jamana ni mara sariyaw bɛɛ labato minnu jɛsinnɛn bɛ taji ko ni yɔɔɔjan boli wajibiyalɛnw na.

IVDR bɛ kɛ sebɛn ye walasa ka impo sarataw jatebɔ minnu ka kan ka sara jamanaw la, mobili bɛ baara kɛ yɔɔɔ minnu na. O la sa, o sebɛn fɔlɔw ka kan ka mara san naani ni kɔ.

Ka fara o kan, o sebɛnw bɛ jateminɛ kɛ impo siriya jɛmɔgɔw fɛ. Ni aw ma sebɛn dafalɛnw ani k'a yɛrɛw mara, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka amendi sara,jangili, ani ka IRP sebɛnw ni IFTA ka lasew jɔ walima ka u bɔ u la.

Ni aw b'a fɛ ka kunnaɓoni wɛrɛw sɔɔɔ IRP ni IRP ko wajibiyalɛnw kan, aw bɛ se ka aw ka so marabolo ka mobiliw ko jɛmɔgɔso wele walima IRP, Inc. fɛ, n'o ye IRP marayɔɔɔ ofisiyali ye. Kunnaɓoni wɛrɛw bɛ sɔɔɔ IRP, Inc. ka siti kan www.irponline.org. Degeli videwo dɔ bɛ sɔɔɔ site web jɛ fɔlɔ kan Angilekan, Ɛsipajɔlikan ani Faransikan na.

Ni aw b'a fɛ ka kunnaɓoni wɛrɛw sɔɔɔ IFTA ni IFTA ka sariyaw kan, aw bɛ se ka kuma baarakɛyɔɔɔ bɛnnɛn fɛ min bɛ aw ka so mara kɔnɔ. Aw bɛna kunnaɓoni nafamaw fana sɔɔɔ Bɛɛnkansebɛn in kan IFTA ka marayɔɔɔ ofisiyali la <http://www.iftach.org/index.php>.

Jaa 1.3

MISALI LA, KILOMƐTƐRƐ HAKƐ NI TAJI TACOGO JATEBƆ MIN BƐ KƐ MOBILI KELEN-KELEN BƐƐ LA

Individual Vehicle Mileage And Fuel Record

Carrier	ABC Carriers Inc.		Account Number	99999999		Driver Name	John Doe Jr.		Unit Number	58	
Load Information	Origins: 1/2/04 Pick Up Maplewood MO 1/3/04 Pick Up Springfield IL		Destinations: 1/2/04 Delivery Springfield IL 1/3/04 Delivery Dayton OH		Driver Comments						
Date	Town Origin-Jurisdiction Lines-Town Destination	State	Ending Odometer	Miles by Jurisdiction	Highways or Routes Traveled	Name of Fuel Stop and Location	Gallons Purchased				
1/2/2004	Beginning State & Odometer Reading	MO	45,869	All other odometer reading will be ending readings.							
	Maplewood MO - IL Line	MO	45,878	9	64						
	MO Line - Springfield IL	IL	45,976	98	55-29	Ted's I-72 Fuel - Springfield IL	98				
1/3/2004	Springfield IL - IN Line	IL	46,101	125	29-97-72-57-74						
	IN Line - OH Line	IN	46,259	158	74-32-65-465-70						
	OH Line - Dayton OH	OH	46,297	38	70-49						
Total Trip Miles **			428	Total Fuel Purchases			98				
Odometer Miles, Total Trip Miles & Total Jurisdictional Miles Must Agree			Total Jurisdictional Miles **			OFFICE USE ONLY					
			Jurisdiction			Miles	Jurisdiction				
			MO			9					
			IL			223					
			IN			158					
			OH			38					
Ending Odometer 46,297			Beginning Odometer 45,869			Total Odometer Miles ** 428					

Note: Beginning odometer reading on this trip must match ending reading from prior trip and ending reading from this trip must be the beginning reading on the next trip.

FAN 2

MOBILIBOLI LAKANA LA

NIN FAN YE JAGOKɛLAW KA MOBILIBOLILAW Bɛɛ DE TA YE

FAN 2 - MOBILIBOLILI LAKANA LA

Nin fan in bɛ kuma

- Mobili sɛgɛsɛgɛli
- I ka mobilɪ kɔɔsili jɔɔɔ
- Ka witɛsiw falɛn
- Ka yɛli kɛ
- Ka kumaɔɔɔɔɔɔɔ kɛ
- Witɛsi kɔɔsili
- Kɛnɛ jɛnabɔli
- Faratiw yɛli
- Tulon mobiliboli min bɛ mɔɔɔ hakili jagami
- Mobilibolila kɛɛ kɛla /sira dimi
- Sufɛla bolicogo & mobilibolila ka sɛgɛn
- Ka mobiliboli bungu la
- Ka mobiliboli nɛnɛ waati
- Ka mobiliboli funteniba waati la
- Tɛrɛn -sira tigɛyɔɔ
- Kuluw la mobiliboli
- Boli kɔɔɔɔɔɔɔ
- Fɛrɛn sɔkɔbaliya sistɛmu
- Jɛgɛn jɛgɛnli jatɛminɛ ani la dilani
- Kasarakow kɛcogo
- Tasumaw
- Dɔɔɔ, dɔɔɔɔ wɛrɛw, ani mobiliboli
- Fɛn faratilenw sariyaw jagokelaw ka mobilibolila bɛɛ yɛ

Nin fan in na, dɔnniya ni mobiliboli lakananɛn kunnafoniw bɛ sɔɔɔ, jagokelaw mobilibolila bɛɛ ka kan ka minnu dɔn. Aw ka kan ka sɛ sɔɔɔ ni sɛgɛsɛgɛli kunnafoniw la walasa ka CDL sɔɔɔ. Kunnafoni kɛrɛnkɛrɛnnɛnɛw tɛ sɔɔɔ nin fan la fɛrɛn fɛɔɔma kan, mobilɪ faralɛnw jɔɔɔn kan, filaw walima mɔɔɔ ta mobilɪw kan. Ni aw bɛ aw labɛn sɛgɛsɛgɛli sɛgɛsɛgɛli kama, aw ka kan ka fan 10 nan kɔɔkɔw lajɛ ka fara kunnafoniw kan minnu bɛ nin fan in na. Nin fan in na, kunnafoni jɔɔɔɔɔw bɛ sɔɔɔ fɛn faratilenw kan HAZMAT, mobilibolila bɛɛ ka kan ka minnu dɔn. Ni aw mago bɛ HazMat ka yamaruya la, aw ka kan ka fan 9 kalan.

2.1 – MOBILIW SɛGɛSɛGɛLI

2.1.1 – Mun na sɛgɛsɛgɛli bɛ kɛ

Lakana yɛ kun nafamaba yɛ aw bɛ aw ka mobilɪ sɛgɛsɛgɛ min na, aw yɛrɛ ka lakana ani siraba boli baga tow.

Mobilɪ defo min bɛ sɔɔɔ sɛgɛsɛgɛli sɛnfɛ, o bɛ sɛ ka aw kisi gɛɛɛyaw ma kɔfɛ. Aw bɛ sɛ ka tɛɔɔni sɔɔɔ sira kan min bɛna waati ni wari tɛɔɔ, walima min ka jugu ni o bɛɛ yɛ, o yɛ ko aw bɛ sɛ ka kasara sɔɔɔ defo sababu la.

Fɛdɛrali ni jamana sariyaw b'a jɔɔni mobilibolilaw fɛ u k'u ka mobilɪ sɛgɛsɛgɛ. Fɛdɛrali ni jamana sɛgɛsɛgɛlikɛlaw fana bɛ sɛ k'aw ka mobilɪ sɛgɛsɛgɛ. N'u y'a Jira ko mobilɪ in lakananɛn tɛ, u b'a Blà "baarakɛbaliya la" fo k'a Labɛn.

2.1.2 – Mobili segeɓegeli suguyaw

Segeɓegeli min be ke ka kon taama je. Segeɓegeli beɗa aw demɛ ka geleyaw ye minnu be se ka ke kasara sababu ye walima tijeni.

Taama do senfe. Walasa ka lakana soɗo aw ka kan ka:

- Aw be jateɓinɗan laje ni geleya taamasijew te a la.
- Aw be baara ke ni aw hakili ye walasa ka geleyaw laje (aw be a laje, ka a lamɗen, ka a kasa sama ani ka a don).
- Aw be fen nafamaw laje ni aw ye aw jo i n'a fo:
 - Senw ani zantiw.
 - Ferenw.
 - Yeelenw ani yeelen la segina.
 - Feren ni kuran ni remɗuku ka don joɗona.
 - Remɗuku don joɗona minɗenw.
 - Doni lakanani minɗenw.

Taama kofe Segeɓegeli ni rapɗori. Aw ka kan ka taama kofe segeɓegeli ke taama laban na, tile walima baara taama na aw ka mobil kelen-kelen beɗe la. A be se ka ke ko aw ye mobil cogoya rapɗori dafa, ka geleya beɗe seɓen aw ye minnu soɗo. Segeɓegeli rapɗori be mobilibolila min be doni (mogo) ta demɛ a k'a don waati min na mobil mago be dilan na.

2.1.3 – Fen minnu ka kan ka jini

Pine geleyaw

Fine caya kojugu walima a dogoya kojugu.

Tijeni jugu. Aw mago be digen la min ka dogon ni 4/32 ens ye, jefɛ pine beɗe la. Aw mago be 2/32 ens la pine werɗew la. Fini si man kan ka ye senw la walima kerɗela fe.

Tigeliw walima tijeni werɗew.

Senw- perennen ka bo joɗona.

Pine fila minnu be joɗon soɗo walima mobil yoro dow.

Bonya minnu te kelen ye, olu man kan ka ke mobil kelen na.

Pine radialiw ni kurulenw be ke joɗon fe.

Pine fiɗeɓoyoro tigelen walima ka kari.

Pine sokolen, labenen, walima la dilanen bisi jefɛ senw na. Olu balilen don.

Geleya minnu be sen ni zanti la

Zanti tijenenw.

Zonw be sen minnu ekuru lamini na, o koro ko ekuruw ma sere - aw be a sereli ko laje. Aw kelen ko ka Pine falen, aw be aw jo kofɛ dooni ka segin ka ekuru ka sereli ko laje.

Ni pinsi, mobil sen don yoro, bulonw, walima ekuru te yen, o koro ye farati ye.

Kolɓili piyesi minnu te yen, minnu kurulen don walima minnu karilen don, olu ye farati ye.

Senw walima zanti minnu ye delila ka laben, olu ma lakana.

Ferado walima feren nege

Ferado karilenw.

Ferado walima tulu pilaki la, geresi walima ferenji be u kan.

Ferado minnu be don farati la, olu ka fin, u tununna walima u karilen don.

Walan direction Sistemu defo

Ekuruw, bulɔnw, claveti kile walima yɔrɔ wɛrɛw tununen.

Piyɛsi minnu tununen do walima u kurulen don, i n'a fɔ walan direction kolɔni, witesɛ buwati walima sɛ woroni.

Ni walan nɛminɛlan bɛ yɛn, aw bɛ tiyo, pɔnpɛw ani ji hake lajɛ; aw bɛ a lajɛ ni fɛn dɔw tɛ bon a la.

Walan ka jɛgɛn jɛgɛn min ka ca ni 10 degere ye (ni a bɛ sɛ ka lamaga fila (2) ensu jɔgɔn na zanti la min janya ye 20 ens ye walan direction la) o bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka direction gɛlɛya.

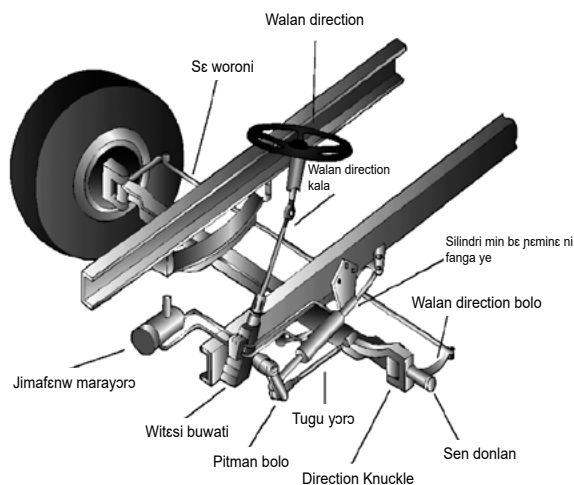
Jaa 2.1 bɛ walan direction misali jira.

Kɔrɔtali Sistemu defo. Kɔrɔtali sistemu bɛ mobili n'a doni kɔrɔta sanfɛ. A bɛ axi to u no na. O la, kɔrɔta yɔrɔw karilenw bɛ sɛ ka kɛ faratiba ye. Aw ye a lajɛ:

- Resɔri nɛgɛ minnu bɛ a to axi bɛ lamaga ka bo a jɔyɔrɔ numan na. Aw ye jaa 2.2 lajɛ.
- Resɔri nɛgɛ karilenw walima tipɛnenw.
- Furabulu minnu tununna walima minnu karilen don. Ni tilayɔrɔ naani walima ka tɛmɛ n'o tununna, o bɛ mobili bila "baarakɛbaliya la", n'ka defo bɛɛ bɛ sɛ ka kɛ farati ye. Aw ye jaa 2.3 lajɛ.
- Furabuku karilen minnu bɛ sɔrɔ resɔri caman la walima furabulu minnu yɛlɛmara n'u ka sɛ ka pine walima yɔrɔ wɛrɛ gosi.
- Amɔritisɛriw minnu bɛ bɔn.
- Nɛgɛ min bɛ kuru walima bolo, bulɔn ulama, resɔri nɛgɛ walima axi jɔyɔrɔ wɛrɛw minnu karilen don, minnu tipɛna walima minnu tununna.
- Fiɛ kɔrɔta sistemu minnu tipɛna ani/walima minnu bɛ bɔn. Aw ye jaa 2.4 lajɛ.
- Fɛn o fɛn tununa, minnu tipɛna, minnu karilen don walima kadiri fɛn minnu tununna.

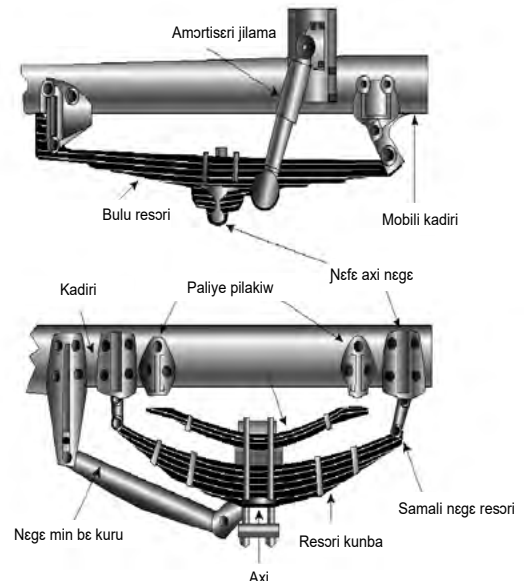
Jaa 2.1

WALAN DIRECTION SISITEMU

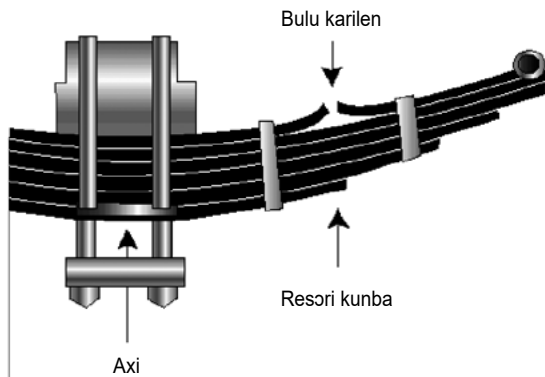
Jaa 2.2

KEY KɔRɔTA YɔRɔW

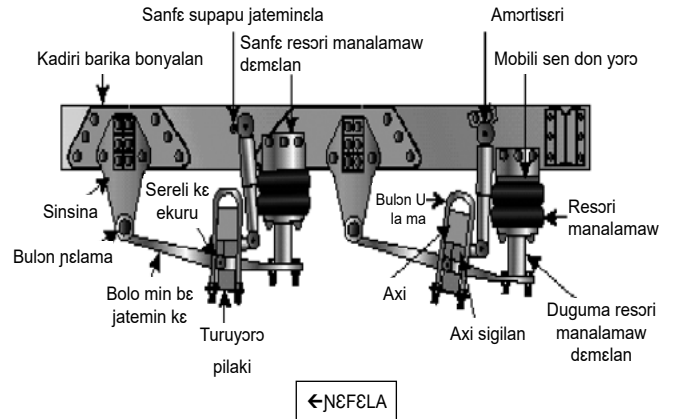
Jaa 2.3

LAKANANI DEFO: BULU RESORI KARILA

Jaa 2.4

FIÑE KƆRƆTA YƆRƆW

Sisi bo yoro Sistemu defo. Sisi bo yoro sistemu karilen be se ka sisi bagama bila ka don kabini walima sunogoyoro la. Aw ye a laje:

- A tununen, karilen, walima sis bo tiyo, mankunen, tiyo jolenw, minnu karilen don, walima minnu tununna.
- Mobilikeminenw, turulanw, pinsiw, ekuruw, bulonw, minnu karilen don, walima minnu tununna.
- Sisi bo yoro sistemu yorow be maga taji sistemu yorow la, pinew walima mobili yoro werew lla minnu be lamaga.
- Sisi bo yoro sistemu yorow minnu be ka bon.

KƆrƆtƆko minenw. KƆrƆtƆko minenw ka kan ka ke mobiliw la. Aw ye a laje:

- Tasumafagalanw (w).
- Kuran fisibulu (fo ni dijonteur be u kono).
- Lakolobiliminen minnu be ke mobili jolenw na (kere saba minnu be yeelen bo walima a dogyalenba la fisibulu 6 walima jenifen jilama 3).

Doni (Kamiyonw). Aw ka kan k'a laje ko kamiyon ma doni kojugu ani ka doni balansi ani ka siri sani taama kelen-kelen bee ka ke. (aw ye Fan 3 laje) Ni fen faratilenw be doni kono, aw ka kan ka sebenw ni sebenw segesege minnu bennen don ani pilaki. (aw ye fan 9 laje)

2.1.4 – CDL seɓeseɓeli seɓeseɓeli

Walasa ka CDL soɗo, a beɓa jini aw fe aw ka temɓe mobili seɓeseɓeli seɓeseɓeli la. Aw beɓa seɓeseɓeli ke walasa k'a don ni aw be aw ka mobili ta don. A beɓa jini aw fe aw ka mobili seɓeseɓeli ke aw ka mobili kan. Aw be fen min seɓeseɓe, aw ka kan k'aw bolo sin/ka maga a la ani k'a togo fo ani k'a jefo seɓeseɓelikela ye aw tun beɓa min seɓeseɓe ani mun na. Nin gafe in fan 10nan b'a fo aw ye aw ka kan ka min seɓeseɓe ani aw ka kan ka a seɓeseɓe cogo min na.

Nin seɓeseɓeli kecogo taabolo wolonwula in ka kan ka ke nafa ye.

2.1.5 – Seɓeseɓeli kecogo min be ke ni taabolo wolonwula ye

Seɓeseɓeli kecogo. Aw ka kan ka seɓeseɓeli ke cogo kelen na waati beɓe walasa aw ka taabolo beɓe dege ani aw kana jine fen do ko kosebe.

Ka gere Mobili la. Cogoya beɓe kolosili. Aw be tijeni jini walima mobili min jegenlen don fan kelen fe. Aw be a laje mobili jukoro ni tulu kura, koli, geresi walima taji be ka bon. Aw be mobili lamini yoro laje ni farati be mobili lamagacogo la (mogow, mobili werew, fenw, negew, kurañ filiw, o jogonaw.).

Mobili seɓeseɓeli gafe

Taabolo 1: Mobili lajecogo

Sagina ka mobili seɓeseɓeli rapɗori laban laje. A be se ka ke ko mobilibolila ka kan ka mobili seɓeseɓeli rapɗori seɓen don o don. Mobilibolila min be doni (mogow) ta ka kan ka fenw beɓe dilan minnu be rapɗori konɗo min be no bila lakana la ani ka seereya ke o rapɗori kan ko dilaniw kera walima ko u ma ke. Aw ka kan ka aw bolono bila o rapɗori la de doron ni defo dow kolosira ani n'u seɓeseɓera ko u be se ka dilan walima n'u man kan ka dilan.

Taabolo 2nan: Moteri yoro laje

A laje ni (Parking) joli ferenw mananen don ani/walima ni walan sogolen don. A be se ka ke aw ka kan ka kapo korota, ka kabini korota (aw be fen lakanataw siri walasa u kana bin ka fen do kari) walima ka moteri da yelen. Aw ye ninnu laje:

- Moteri tulu hake.
- Koli hake min be radiyateri konɗo; tiyow cogoya.
- Walan direction fanga ji hake; tiyo cogoya (ni o be a la).
- Vitiri ko ji hake.
- Batiri ji hake, a don jogonaw, ani a sirilanw (batiri be se ka ke yoro were la).
- Transmission otomatiki ji hake (O be se ka to moteri ka baara ke).
- Aw be cesirilanw laje ni u sirilen don ani ni u donna kojugu (alternator, ji ponpe, fiye digilan) - aw be a kalan cogo min na cesirilanw ka kan ka "di" hake min na n'u ladihana ka je, ani ka u kelen-kelen beɓe laje.
- Ji boni moteri konɗo (taji, koli, tulu, walan direction fanga ji, ji, batiri ji).
- Kuran filiw a dan ma o karilen, seɓennen.

Aw be kapo, kabini walima moteri yoro da jigin ani ka a siri.

Taabolo 3nan: Aw be moteri wuli ani ka a kabini konɗa seɓeseɓe

Ka don a konɗo ka moteri wuli

Aw ye aw jija ka joli (parking)mobili joyoro feren mana.

Aw be witesa bila fu la (walima "park" ni otomatiki don).

Moteri wuli; mankanw lamen minnu te deli ka ke.

Ni o be a la , aw be feren sokobaliya sistemu (ABS) taamasijew yeelen laje. Yeelen min be tablo kan, o ka kan ka mana ka soɗo ka faga. Ni a tora ABS kan, a te ka baara ke ka je. Remorukuw doron de la, ni yeelen nerman min be remoruku kofe numanfe, n'o mananen tora, o la ABS te ka baara ke ka je.

Aw ye jatemincanw laje

Tulu tansiyoɗ ka kan ka se a cogo koro la segin damado konɗo moteri wulilen kofe. Aw ye jaa 2.5 laje

Fiye tansiyoɗ ka kan ka bonya ka bo 50 psi na ka se 90 psi ma miniti saba (3) konɗo. Aw be fiye tansiyoɗ jo ka se goferenaman tigelen ma (a ka ca a la 120 – 140 psi lamini na). Aw ye aw ka mobili ka wajibiw don.

Ammetiri ni/walima voltimetiri ka kan ka ke cogo koro (w)la.

Sumayalikelan ji funteni hake ka kan ka damine ka wuli dooni dooni fo ka se a baarakecogo ma.

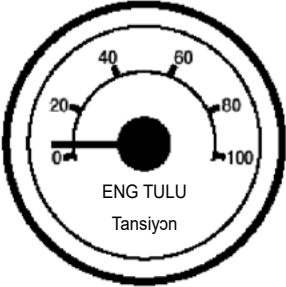
Moteri tulu funteni hake ka kan ka damine ka wuli dooni dooni fo ka se a baarakecogo ma.

Lasomini yeelenw ni tulu mankanw minnu be, nsumayalikelan, circuit sarisleri lasomini ani feren sokobaliya sistemu yeelenw kan, olu ka kan ka faga o yoronin beɓe.

Aw ye kolɓiliw cogoya laje. Aw be ninnu bee laje ni u tununen don, ni u nɔɔlen don, ni u tijena, walima ni u ma sigi cogo mapi:

- Walan direction.
- Embarasi.
- Lateliyalan ("gazi pedali").
- Feren kolɓiliw:
 - Senna-feren.
 - Remɔruku feren (ni o be mobili la).
 - Joli feren.
 - Taa dooni dooni kolɓili (ni olu be mobili la).
- Transmission kolɓili.
- Pon ni jɔgon ce ni sogoli (ni o be mobili la).
- Pipi(w).
- Vitiri jɔsila /kolan.
- Yeelenw:
 - Nɛfe yeelenw (fari).
 - Min be a yeɓmali ke.
 - Kiliyonta.
 - Yeelen bilenma naani.
 - Joli, furance, jirali, taamasiiyen yeɓmali(w).

Jaa 2.5

TULU TANSIYON

- Sumaya 5-20 PSI
- Baara 35-75 PSI
- Dogɔya, Jigini, Yeɓma-yeɓma:

JOLI YORO NIN KELEN!

Ni tulu te a la, moteri be se ka tije joona

Aw ye sirako kolɔsili minɛnw / dungare ani vititi jɔsɩlan lajɛ. Aw bɛ sirako kolɔsili minɛnw / dungarew ni vititi jɔsɩlan sɛgesɛgɛ n'u ma kari, nɔgo, nɔrolan min tɛ sariya kɔnɔ, walima fɛn wɛrɛw minnu bɛ se ka yeli geleya. Aw bɛ a saniya ani ka a labɛn ni a mago bɛ yen.

Kɔrɔtoko minɛnw lajɛ

Aw bɛ a lajɛ ni lakana minɛnw tɛ yen:

- Tasumafagalan min fara ka jɛ ani min jatera ka jɛ.
- Tamasiɲɛ saba (3) bilenman minnu bɛ yeelen bɔ, fisibulu 6 walima tasuma jeni ji 3
- Kuran filiw tolen (fo ni fɛrɛn circuit bɛ mobili la).

Aw bɛ fɛnw lajɛ minnu bɛ se ka kɛ aw sago ye i n'a fɔ:

- Jɔlɔkɔ (yɔrɔ minnu na fonɛnɛ cogoyaw b'a jini).
- Pine faleni minɛnw.
- Telefoni nimɔrɔ minnu bɛ yen kɔrɔtoko la, olu lise.
- Kasara rapɔri (pake).

Taabolo 4nan: Aw bɛ motɛri faga ani ka yeelenw lajɛ

Aw ye aw jija ka mobili jɔli fɛrɛn bila, ka motɛri faga, ani ka kile taa aw nɔfɛ. Aw bɛ jɛfɛ yeelenw mana (yeelen dɔgɔmanw) ani kamanagan yeelen bilenma naani, ka bɔ mobili kɔnɔ.

Taabolo 5: Aw bɛ taama-taama-sɛgesɛgɛli kɛ

Aw bɛ taa mobili jɛfɛ k'a lajɛ ni yeelen dɔgɔmanw mananen don ani ni yeelen bilenma naani fila bɛɛ bɛ baara kɛ.

Aw bɛ yelemali digi ani ka a lajɛ ni yeelenbaw bɛ baara kɛ.

Aw bɛ jɛfɛ yeelenw ni kamanagan yeelen bilenma naani mana.

Aw bɛ mobili jɔli, furancɛ, kɛrɛfɛ taamasiyɛnw ani jirali yeelenw mana.

Aw bɛ kininbolo kiliyonta mana, ka taama daminɛ ka sɛgesɛgɛli kɛ.

Bakuruba

Taama ani ka sɛgesɛgɛli kɛ.

Aw bɛ yeelenw bɛɛ saniya, yeelenbolanw ani vitiri bɛɛ saniya ni aw bɛ taa.

Aw bɛ a lajɛ ni finɛtirɛw karilen don, ni u cira walima ni u tununna.

Jɛfɛ numan fɛ

Mobilibolila ka da vitiri ka kan ka saniya.

Da tugulanw walima da sɔgɔlan ka kan ka baara kɛ ka jɛ.

Jɛfɛ numan fɛ sen.

- Sen ni zanti cogoya - n'a piyesi tununna, a kɔrɔtalen don, a karilen don, a ekuru, a sɔgɔlanw, walima a taamasijɛ dɔ bɛ a jira ko a maji.
- Pinɛw cogoya - fiɲɛ b'u la ka jɛ, u fiɲɛbɔ yɔrɔ kapi, u ma tige ka juguya, u tɛ fiɲɛ bɔ, walima u senw ma sɛgɛn.
- Aw bɛ baara kɛ ni kile ye walasa ka lajɛ ni sonw tɛ ekuru la, o b'a jira k'u ma sere.
- Hub tulu hake kapi, a tɛ bɔn.

Jɛfɛla numan fɛ kɔrɔtalan:

- Resɔri, Resɔri nɛgɛ kɛ cogo, samali nɛgɛ, bulɔn u la ma cogoya.
- Amɔritiseri cogoya.

Jɛfɛla numan fɛ fɛrɛn:

- Fɛrɛn buwati walima disiki cogoya.
- Tuyow cogoya.

Nɛfɛla

- Nɛfɛ axi cogoya:
 - Walan direction sistemu cogoya.
 - Piyɛsi minnu ma bo a la, minnu seɓennen don, minnu kurulen don, minnu tijɛna walima minnu tununna.
 - A ka kan ka walan direction minɛ walasa ka a seɓeseɓe ni a serelen ma bo.
- Viitiri cogoya:
 - Aw be a laje ni a tijɛni tɛ ani ka a saniya, ni a nɔɓolen don.
 - Aw be vitiri jɔsilan laje ni u be resori tension bennen na.
 - Aw be vitiri jɔsilan furana laje ni u tijɛna, ni a manaw ka "gɛlɛn" don ani ni u turulen don.
- Yeelenw ni yeelenbolanw:
 - Jɔyɔɔ, furance ani jirali yeelenw saniyalen don, u be baara ke ani u kulɛri bennen don (Sanujima jɛfɛ).
 - Yeelenbolanw saniyalen don ani u kulɛri bennen don (Sanujima jɛfɛ).
 - Nɛfɛ kininbolo kiliyonta yeelen saniyalen don, a be baara ke ani a kulɛri bennen don (Sanujima walima jɛman taamasijɛw kan minnu jɛsinnen be jɛfɛ).

Kininbolo fan fɛ

Nɛfɛ Kininbolo: aw be fɛnw beɛ laje i n'a fo a be ke cogo min na jɛfɛ numan fɛ.

Lakanali kabini folo ni filanan sɔɓolanw be baara la (ni kabini dilannen don -motɛri).

kininbolo Taji marayɔɔ(w) fɛ:

- A sigilen don ka jɛ, a ma tijɛ walima a tɛ bɔn.
- Taji kunben sira lakananen.
- Taji caman be taji marayɔɔ(w) kɔɔ.
- Da tugulanw don ani ka u sere.

Yeli yɔɔw cogoya:

- Motɛri kɔfɛla - tɛ bɔn.
- Transmission - tɛ bɔni.
- Sisi bo yɔɔ sistemu - lakananen don, a tɛ bɔn, a tɛ maga nɛgɛw la, taji walima fiɛbo siraw la.
- Kadiri ani tigɛlilan - ma kurukuru walima ka kari.
- Fiɛbo siraw ni kuran siraw - lakanalen don sɔɓɔsɔɓoli, ka tu jɔhɔna, ani tijɛni ma.
- Pine min be falen o sigilan ma tijɛ (ni o be a la).
- Pine min be falen ani/walima sen sigilen don ka jɛ a sigilan kɔɔ.
- Pine min be falen ani sen be ben (a bonya bennen don, a falen don fiɛ la ka jɛ).

Doni lakanani (kamiyɔnw):

- Doni datugulen don ka jɛ, u sirilen don, u kalelen don, u sirilen don ni jɔlɔkɔ ye, o jɔɓɔnnaw.
- Sanfɛ pano be ben, a lakananen don (ni o lapininen don).
- Kɛrefɛ yelen yɔɔ, pikiw turulen don kɛsebe, u ma tijɛ, u bilalen be u nɔ na ka jɛ (ni o be a la).
- Basi walima bɔɔ (ni o lapininen don) min sirilen don ka jɛ walasa a kana fara- ka funu walima ka sirako kolɔsili minɛnw/ dugarenw datugu.
- Ni a ka bon kojugu, taamasijɛnw beɛ wajibiyalen don (darapow, lanpanw ani yeelenbolanw) ka sigi ka jɛ ani ka jɛ ani lapini wajibiyalenw beɛ ka kan ka ke mobilibolila bolo.
- Doni ta yɔɔ daw minnu be sira fan fɛ, olu cogoya ka jɛ, u datugulen don kɛsebe, u datugulen don/u sɔɓolen don ani u mago be lakana sɔɓoliw la minnu be to u nɔ na.

Kɔfɛ kininbolo

Senw ni zantiw cogoya-mobili sen don yɔɔ, pinsi ekuru ni fɛn ma tunu, ka kuru, walima ka Kari.

Pinɛw cogoya--n'u falen don fiɛ la ka jɛ, Pine fiɛboyɔɔ ani datugulan kapi, kala jugu si tɛ yen, tijɛli, pinɛ sen ma seɓen, pinɛ tɛ maga jɔɓɔn na, ani foyi ma balan u ni jɔɓɔn cɛ.

Pine suguya kelen, misali la, u tɛ radiyali ni kuru cogo suguya jagaminenw ye.

Pinɛw be ben jɔɓɔn ma (u bonya ye kelen ye).

Sen bolilan/sigilanw tɛ bɔn.

Korɗalan:

- Resori(w), resori negew, ke cogow, samali negɗe, ani bulon u la ma cogoya.
- Axi lakananen.
- Axi(w) minnu be baara ke ni fanga ye, olu te tulu bon (witesu tulu).
- Se woroni bolow, byeli couple cogoya.
- Amoritiseri(w) cogoya.
- Axi min be se ka kosegin, n'o be a la, aw be a korɗacogo laje. Ni a be ke ni fiye de ye, aw be a laje ni fiye be bo.
- Pine korɗolan fenw cogoya.

Feren:

- Feren labeni.
- Feren buwati(w) walima disiki cogoya.
- Tiyou cogoya--aw ye tijeni fenw bee jini ka a sababu ke maga jɔgona.

Yeelenw ni yeelenbolanw:

- Kere yeelenw saniyalen don, n'u be baara ke, ani u kulɗi bennen don (bilenma kofɗe, dow be ke sanujilama).
- Kere-yeelenbolanw saniyalen don ani u kulɗi bennen don (bilenma kofɗe, dow ye sanujilama ye).

Kofɗe

Yeelnw ani yeelenbolanw:

- Kofɗa furance ani jirali yeelenw saniyalen don, u be baara ke, ani u kulɗi bennen don (bilenma be kofɗe).
- Yeelenbolan saniyalenw ani u kulɗi bennen don (bilenma kofɗe).
- Kofɗa yeelenw saniyalen don, u be baara ke, ani u kulɗi bennen don (bilenma be kofɗe).
- Kininbolo kofɗe kiliyonta bee baara ke, ani kulɗi bennen (bilenma, nɛremuguman walima sanujilama kofɗe).

Togo be seɓen pilaki min be yen, olu saniyalen don, ani u lakananen don.

Boɗo kunbe la min be yen, u ma tijɗe, u turulen don ka je, u te da duguma, walima ka maga pinew la.

Doni lakana (kamiyonw):

Doni datugulen don ka je, u sirilen don, u kalelen don, u sirilen don ni joloko ye, o jɔgonnaw.

Datugulan be sanfe ani u turulen don ka je.

Da laban ma tijɗe, u turulen don ka je pike la.

Basi walima boɗo (ni a lapininen don) min sirilen don ka je walasa a kana fara, ka funu walima a kana siriko kolosili minew/dungare walima kofɗelanw yeelenw datugu

Ni a janya ko jugu, walima ni a bonyara kojugu, aw ye aw jija taamasijɛnw bee ni/walima yeelen/darapo wɛɛw bilalen don lakana la ani ko lapini fen bee be mobilibolila bolo

Kofɗedaw datugulen don ka je lakana la, u tugulen don/u soɗolen don.

Numanya fan

Fen bee laje l n'a fo a kɛra cogo min na kinin fe, ka fara o kan:

- Batiri(w) (ni u ma sigi moteri yoro la).
- Batiri buwati sigira mobili kan ka je.
- Buwati datugulan lakananen don.
- Batiri(w) lakananen don lamaga ma.
- Batiri(w) ma kari walima a ji te bon.
- Ji min be batiri(w) kono a hake bennen don (fo n'o batiriw suguya te).
- Konona selilw datugulan don lakana la (fo n'o batiriw suguya te).
- Fen min be Konona selilw datugulanw la o te dunanfenw ye (fo n'o batiriw suguya te).

Taabelo 6: Taamasinjɛw yeelenw laje**Don ani ka yeelenw faga**

Aw be yeelenw bee faga.

Aw be jɔli yeelenw bee mana da (aw be remoruku bolola feren ke a la walima ka demɛbaga do mana feren pedali la).

Aw be kininbolo kiliyɔnta mana.

Aw ye bo ka ani ka yeelenw laje

Numan fe jɛfɛla kiliyɔnta saniyalen don, a be baara ke ani a kulɛri bennen don (sanujulama walima jɛman taamasinjɛw kan be jɛfɛ).

Numan fe kɔfɛla kiliyɔnta ani jɔli yeelenw fila bee saniyalen don, u be baara ke, ani u kulɛri bennen don (bilenma, nɛrɛmuguma walima sanujilama).

Don mobili kɔɔ

Aw ye lakanali cɛsirilan laje.

Aw be yeelen faga minnu mago te yen mobilibolila.

Aw ye seɓenw bee laje minnu wajibiyalen don, taamaseɓenw, mobiliboli seɓen, o jɔɔɔɔnaw.

Aw be fɛn lakana fɛn bee siri kabini kɔɔ (u be se ka kunnafonidilanw baara bali walima ka aw gosi kasara).

Aw be motɛri mana.

Taabelo 7: Aw be motɛri mana ani ka feren**Feren Sistemu**

Ka laje ni ji be bo. Ni feren jilama be mobili la, aw be fere pedali pɔnpe siɛ saba. O ko, aw be fangaba ke pedali la ka a mine fo sekondi duuru. Pedali man kan ka lamaga. Ni o kɛra, a be se ka ke ko ji be ka bo walima geleya were be yen. Aw be a laben sani aw ka mobiliboli. Ni feren fɛɛmaw be mobili la, aw be segeɛgeɛliw ke minnu jɛfɛlen don nin gafe in fan 5nan ni 6nan na.

Jɔli feren(w) segeɛgeɛli ke

Aw be lakana cɛsirilan siri.

Aw be jɔli feren sere (kuranmaw dɔɔɔɔn).

Aw be remoruku jɔli feren bila (ni o be a la).

Aw be mobili bila witesɛ dɔɔɔmannin la.

Aw be a sama ka taa jɛfɛ nɔɔɔɔya la ka jɛsin jɔli feren ma walasa ka a don ko mobili jɔli feren be mine.

Aw be segin o taabelo kelenw kan remoruku la jɔli feren be minnu la ani ni jɔli feren kurama bilalen don (ni o be se ka ke).

Ni a ma mobili mine, a tiɛnenen don; aw k'a laben.

Lajɔli wale baara feren segeɛgeɛli

Aw be taa milu duuru jɔɔɔɔn ke lɛɛ kɔɔ.

Aw be feren pedali digi ka jɛ.

"Ka sama" ka taa fan kelen fe walima fan were fe, o be se ka ke feren ka geleya ye.

Feren pedali ka ko min te deli ka ke, walima jɔli wale min be men, o be se ka ke geleya ye.

Ni aw ye fɛn do sɔɔ min te lakana ye segeɛgeɛli ketuma na, aw be a laben. Fɛderali ni jamana sariyaw b'a bali ka mobiliboli min lakananen te.

2.1.6 – *Segesegeli taama senfe*

Mobili baarakɛcogo laɗe tuma beɛ

Aw ka kan ka laɗe:

- Minenw.
- Fijɛ tansiyon jateminenan (ni feren fijemaw be aw bolo).
- Funteni hake jateminenanw.
- Tansiyon jateminenanw.
- Amperimetiri/voltmetiri.
- Sirako kolɔsili minenw / Dungarew.
- Pinew.
- Doni, doni datugulanw.
- Yeelenw.
- O jɔɔɔnaw.

Ni aw ye fen o fen ye, ka men, ka kasa men, walima ka fen do ye min be se ka ke geleya ye, aw be o laɗe.

Lakana Segesegeli. Kamiyonw ni tarakiteriw bolilaw n'u be doni ta, u ka kan ka doni lakanani segesege taama 50 milu folo kono ani 150 milu o 150 milu walima lere saba o lere saba (min kera folo) o kofe.

2.1.7 – *Taama kofe Segesegeli ni rapɔri*

Aw be se ka rapɔri seɓen do di don o don mobili (w) cogoya kan aw ye minnu boli. Fen o fen be no bila lakana la walima min be se ka ke sababu ye ka masinw tije.

Fan fitini 2.1 Aw ye aw ka donniya kɔɔɔɔ

Mobili segesegeli rapɔri be geleyaw fo mobilibolila min be doni (mogo) ta ye minnu be se ka jɛnabo. Aw ka rapɔri seɓen kpi do mara mobili kono tile kelen kono. O cogo la, aw ye geleya o geleya soro, mobilibolila nata be se k'o don.

1. Kun nafama jumɛn de be mobili segesegeli keli la?
2. Aw ka kan ka fen jumɛnw laɗe taama senfe?
3. Aw ye mobili wala direction yoro koloma dow togo fo.
4. Aw be kɔɔɔtali sist systemu nafama dow togo fo.
5. Kɔɔɔɔko minen suguya saba jumɛnw ka kan ka ke iaw bolo?
6. Jɛfe pinew digen janya hake fitinin ye mun ye? yala pine werew ta dun?
7. Aw ye fen dow togo fo aw ka kan ka minnu laɗe aw ka mobili jɛfe taama segesege senfe.
8. Senw boli fen ka kan ka laɗe mun de la?
9. Aw ka kan ka kere saba yeelen bilenman labolan joli ta aw nofe?
10. Aw be feren ji segesege cogo di n'u te ka ji bo?
11. Mun na aw be mobili wulili kile bila aw posi kono segesege ketuma na?

O pininkaliw be se ka ke aw ka segesegeli la. Ni aw te se k'u beɛ jaabi, aw be segin ka fan fitini 2.1 kalan.

2.2 – AW KA MOBILI KOLŌSILI JŌNJŌN

Jagokela ka mobiliboli baara cogo lakananen, o be seko de wajibiya:

- Teliya.
- Walan direction.
- Joli.
- Segin ko lakana la.

Aw be aw ka sigilan centiri siri ni aw be sira kan. Aw be joli feren mine ni aw be bo aw ka mobiliboli kono.

2.2.1 – Teliya

Aw kana segin ko ni aw be wulila. Aw be se ka mogo do gosi i kofe. Ni bolola witesa la ma de be aw bolo, aw ka embarasi mine dooni ani aw ka aw kinin sen bo feren na. Aw be mobiliboli joli feren don tuma o tuma ni a mago be yen walasa aw kana segin ko. Aw be mobiliboli joli feren bila dooni ni aw ye moteri fanga caman ke a la walasa aw kana segin ko. Tarakiteri remoruku, remoruku bolo la feren be min, bolo la feren boloma be se ka mine walasa a kana segin ko.

Aw be teliya ka taa je ani dooni dooni walasa mobiliboli kana girin ka jo. Teliya gelen be se ka ke sababu ye ka masinw tije. Ni aw be remoruku sama, teliya gelen be se ka don jogona tije.

Aw be teliya dooni dooni ni a ma duguma la mine, i n'a fo sanji walima nezi na. Ni aw be baara ke ni fanga caman ye, moteri be sen min na o be se ka cene. Mineli be se ka kila aw la. Moteri be sen min na n'o ye ceneli damine ka, aw be aw sen bo teliyalan na.

2.2.2 – Walan direction

Aw be walan direction mine ka je ni aw bolo fila ye. Aw bolow ka kan ka ke walan direction fanw kerefe. Ni aw ye sirada kuru walima dinge do gosi (chuckhole), walan direction be se ka bo aw bolow fo ni aw ye a mine kosebe.

2.2.3 – Joli

Aw be feren pedali digi dooni dooni. Aw ka kan ka feren tansiyon hake min ke walasa ka mobiliboli jo, o da be bo mobiliboli teliya la ani aw ka kan ka jo joona cogo min na. Aw be tansiyon kolosi walasa mobiliboli ka se ka jo cogo nogoman na, lakana la. Ni bolola witesa la ma de be aw bolo, aw be embarasi digi ka don a kono ni moteri surunyalen don sumaya yoro la.

2.2.4 – Segin ko lakana la

Ikomi aw te se ka fen bee ye aw ka mobiliboli kofe, kofela ye farati ye tuma bee. Aw ye aw yere tanga kokan segini ma tuma o tuma n'aw be se. Ni aw be mobiliboli jo, aw be aw jija k'ajo walasa aw ka se ka boli ka taa jefi ni aw bora. Ni aw ka kan ka segin ko, lakana sariya nogoman damadow file nin ye:

- Aw be a damine a joyoro bennen na.
- Aw ka sira laje.
- Baara ke ni Sirako kolosili minenw / dungarew ye fan fila bee la.
- Segin ko dooni dooni.
- Aw be segin ko ka aw ko donnen to mobiliboli la ka fan fe ni a be se ka ke tuma o tuma.
- Baara ke ni demebaga ye ni a be se ka ke tuma o tuma.
- O sariyaw be jefo jogon ko jukoro.

Aw be a damine ni joyoro bennen na. Aw be mobiliboli bila a joyoro juman na walasa aw ka se ka segin ko lakana la. O joyoro da be bo kokan segini suguya la min ka kan ka ke.

Aw ka Sira laje. Aw ye aw ka taama sira laje sani aw ka a damine. Aw be bo ka taama ka mobiliboli lamini. Aw ye aw ka yoro furance laje keraw la ani sanfe, aw ka mobiliboli bena sira min ta sira kono ani a kerefe.

Baara ke ni sirako kolosili minenw / dungarew ye minnu be fan fila bee la. Aw be to ka kenema sirako kolosili minenw / dungarew laje fan fila bee fe tuma ni tuma. Aw be bo mobiliboli kono ka aw ka sira laje ni aw dalen te a la.

Segin ko dooni dooni. Aw be segin tuma bee dooni dooni ni aw be se. Aw be baara ke ni segin ko witesa ye min ka dogon kosebe. O cogo la, aw be se ka mobiliboli cogo filiw bee latilen nogoya la. Aw be se ka a jo joona fana ni a mago be a la.

Segin ko ani ka fara ka taa mobilibolila fan fe. Aw be segin mobilibolila ka fan fe walasa aw ka se ka yeli ke ka ne. Ka segin ko ka taa kinin fe, o farati ka bon kosebe barisa aw te se ka yeli ke ka ne. N'aw kosegira ani ka fara mobilibolila ka fan fe, aw be se k'aw ka mobilikofela laje ni aw ye aw nesin kerefe finetiri fe. Aw be baara ke ni mobilibolila kerefe kokanna ye--hali ni o koro ye ka taa bloki lamini walasa ka aw ka mobilibila o cogo la. Lakanali min farala o kan, o nafa ka bon.

Baara ke ni demɓaga ye ni aw be se. Yoro min te ye o de be yen. O de y'a to demɓaga nafa ka bon. Demɓaga ka kan ka jo aw ka mobilikofela kerefe aw be se ka demɓaga ye yoro min na. Sani aw ka segin ko damine, aw be bolola taamasijne dow laben aw fila bee be minnu faamu. Aw be ben taamasiyen do kan min be ".joli" ka segin ko ni remoruku ye.

Remoruku ka segin ko. Ni aw be mobilik, kamiyon tilennen walima bisi kofe, aw be mobilik walan direction bila ka taa fan fe aw b'a fe ka taa yoro min na. Ni aw be remoruku la segini ko, aw be mobilik walan direction yelema ka taa fan were fe. Ni remoruku ye farali damine, aw ka kan ka walan yelema ka taa fan were fe walasa ka tugu remoruku ko.

Tuma o tuma n'aw be segin ko ni remoruku ye, aw k'a jini k'aw ka mobilibila yoro la walasa aw ka se ka segin ko sira tilennen kan. Ni aw ka kan ka segin ko sira kurulen kan, aw be segin ko mobilibolila fan fe walasa aw ka se ka ye.

Segin ko dooni dooni

O bena a to aw ka ladilaniw ke sani aw ka yoro janya kojugu.

Baara ke ni sirako kolosil minnew / Dungarew ye

Sirako kolosil minnew / Dungarew bena aw demɓe k'a don ni remoruku be ka jegen ka taa fan kelen fe walima fan were fe.

Aw be jegenli laben o yoronin bee

Ni aw y'a ye don ko remoruku be ka taa sira juman kan, aw b'a latilen ni aw ye mobilik walan direction yelema ka taa jegeli yoro fan fe.

Aw be a sama ka taa jefɓe

Ni aw be remoruku la segin ko, aw be fenw sama walasa ka aw ka mobilibila a joyoro la kokura i n'a fo aw mago be cogo min na.

2.3 – WITESI FALENI

Witesi faleni cogo bennen na, o nafa ka bon. Ni aw te se k'aw ka mobilibila witesi juman na k'a soro aw be ka mobiliboli, aw tena se ka aw yere mine kosebe.

2.3.1 – Bolola Transmission la ma

Ferre jonjon min be ke ka witesi la taa san fe. Mobilik girinman fanba minnu ka **Bolola witesiw te jonjon ta, olu be embarasi fila de wajibiya** walasa ka witesi falen. Ni bolola transmission la ma de minnu be jonjon ta de be aw bolo, embarasi fila MA wajibiya. Nin ye ferre jonjon ye:

- Aw be teliyalan bila, ka embarasi digi ka a falen ka taa fu (N) la o waati kelen na.
- Aw be embarasi bila.
- Aw be moteri ni witesi sumaya fo ka se rpm ma min lapininen don nata la (o be degeliw de wajibiya).
- Aw be a embarasi digi ani ka witesi falen ka taa sanfeta la o waati kelen na.
- Aw be embarasi bila ani ka teliyalan digi waati kelen na.

Ka witesi falen ni embarasi digi ko fila ye, o be degeliw de wajibiya. Ni aw tora ka men kojugu fu (N) kan, a be se ka geleya aw ma ka mobilibila witesi girima nata la. N'o don, kana a jini k'a wajibiya. Aw be segin fu (N) la, ka embarasi bila, ka do fara moteri teliya kan walasa a ka ben sira teliya ma, ka segin ka a laje.

A don waati min na aw ka kan ka falen ka taa san fe. Ferre fila be yen walasa k'a don aw ka kan ka falen waati min na:

- **Aw be baara ke ni moteri teliya ye (rpm).** Aw ye aw ka mobilik bolicogo gafe kalan ani ka baarakocogo rpm hake don. Aw ye aw ka takometiri kolosi, ani ka falen ka taa sanfe ni aw ka moteri sera a sanfela la. (Mobilik kura dow be baara ke ni "netaa" yelemali ye: aw be a falen ka bo rpm min na o be bonya ni aw be ka taa sanfe witesi la. Aw bena mobilik min boli, aw k'a jini k'a don min bennen don o mobilik ma.)
- **Aw be baara ke ni Sira teliya ye (mph).** A jini k'a don witesi kelen-kelen min ka jini teliya ninu na. O kofe, ni aw be baara ke ni teliya jateminenan ye, aw bena a don waati min na aw ka kan ka falen ka taa sanfe.

Ni o ferre fila bee kera, aw be se ka baara ke ni moteri mankanw ye walasa k'a don aw ka kan ka falen waati min na.

Taabolo jonjonw ka ɗesin falen ma ka jiginni

Aw be teliyalan bila, ka embarasi digi ka a falen ka taa fu (N) la o waati kelen na.

Aw be embarasi bila.

Aw be teliyalan digi, ka do fara moteri ni witesa teliya kan ka se rpm ma min wajibiyalen don duguma witesa la.

Aw be embarasi digi ani ka falen ka taa duguma witesa la o waati kelen na.

Aw be embarasi bila ani ka teliyalan digi waati kelen na.

Witesa jiginni, i n'a fo witesa yeleni, o be a jini aw k'a don aw ka kan ka falen waati min na. Aw be baara ke ni takometiri walima teliya jatinenanan ye ani ka witesa jigin rpm numan la walima sira teliya.

Sarati kerɓenkerɓen minnu la aw ka kan ka witesa jigin olu ye:

- **Sani aw ka damine ka jigin kulu do fe.** Aw ka aw sumaya ani ka aw falen ka jigin teliya la aw be se ka min kunben k'a soro aw ma baara ke ni ferɓw ye kosebe. N'o te, ferɓw be se ka sumaya kojugu ani ka ferɓ mineli fanga ban.
Witesa jigin ka soro ka kulu kan jigin damine. Aw be aw jija ka ke witesa dogoya kosebe, a ka c'a la, min la dogon ka teme witesa lapinien kan walasa ka kulu kelen in jigin.
- **Sani aw ka don Kuru do konɓ.** Aw be aw sumaya ka se teliya lakananen soro, ka witesa jigin cogo numan la sani aw ka don kuruba konɓ. O b'a to aw be se ka fanga do ke kuru yoro konɓ walasa ka mobilu deme a ka sabati kosebe k'a soro a be fara. A fana b'a to aw be teliya ni aw bora kuruba konɓ doron.

2.3.2 – Teliya caman kofe-axi ni transmission demenanw

Teliya caman kofe-axi ni transmission demenanw be ke mobilu caman kan walasa ka witesa werɓw di. A ka c'a la, aw b'u kolɓi ni sugandili-minen ye walima ka falen ka bila witesa leviye la transmission kunba kan. Yelmacogo caman be yen minnu te kelen ye. Aw bena mobilu min boli, aw ka o witesa falen cogo numan dege.

2.3.3 – Transmission Otomatikiw

Transmission otomatiki be mobilu dow la. Otomatiki transmission te witesa werɓw di kamiyon dow ma. Aw be se ka yoro do sugandi min ka dogon walasa ka moteri ferɓ fanga caman soro ni aw be ka witesa jigin. Jiginni yorow be transmission bali ka falen ka teme witesa sugandilen kan (fo ni goferɓnaman ka rpm temena). A nafa ka bon kosebe ka baara ke ni nin ferɓ kecogo in ye ni aw be witesa jigin.

Aw k'aw hakili to a la: N'aw ye se soro aw ka seko segesegeli la jagokela ka mobilu la otomatiki transmission be min na, dantigeli "E" bena bila aw ka CDL kan min b'aw bali ka jagokela ka mobilu boli bolola transmission be min na.

2.3.4 – La sumayalan

"La sumayalan" be mobilu dow la. la sumayalan be deme ke ka mobilu sumaya, o be do bo a mago la ka baara ke ni aw ka ferɓw ye. U be do bo ferɓw segeni na ani ka fere were di aw ma walasa ka aw ka taama sumaya. La sumayalan suguya jonjon naani be yen (sis bo yoro, moteri, Jima ani kuran). Mobilibolila be se ka la sumayalan bee mana walima k'u bee faga. Mobilu dow la, la sumayalan fanga be se ka laben. Ni a "mananen don", la sumayalan b'u ka ferɓ fanga ke a la (ka ɗesin mobilibolila sen doron ma) tuma o tuma n'aw y'a to teliyalan pedali kan sira bee kan.

Ikomi o minɓw be mankan bo, aw ye aw jija k'a don u be se ka baarake yoro min na.

Jantoyɓɓe. Ni aw ka mobiliboli sen te se ka sama ka ɗe, la sumayalan be se ka ke sababu ye u ka cenɓe. O la, aw ka kan ka la sumayalan faga tuma o tuma ni sira jiginen don, ni glasi be yen, walima ni nezi be a la.

Fan fitinin 2.2 ani 2.3 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Mun na aw ka kan ka segin kɔ ka taamobilibolila ka fan fɛ?
2. Ni aw jɔlɛn bɛ kulu dɔ kan, aw bɛ se ka taa daminɛ cogo di k'a sɔrɔ aw ma segin kɔ?
3. Ni segin kɔ bɛ kɛ, mun na a nafa ka bon ka baara kɛ ni dɛmɛbaga ye?
4. Bolo taamasinjɛ min nafa ka bon kɛsɛbɛ, e ni dɛmɛbaga ka kan ka bɛn min kan, o ye jumɛn ye?
5. Aw ka kan ka witesɛ jigin kɛ cogo kɛrɛnkɛrɛnnen fila minnu na, olu ye jumɛnw ye?
6. Tuma jumɛn na aw ka kan ka otomatiki transmission jigin?
7. La sumayalanw b'aw bali ka cɛnɛ ni sira bɛ cɛnɛn. Tɪjɛ don walima nkalon?
8. Fɛrɛ fila jumɛnw bɛ yɛn walasa k'a dɔn an ka kan ka witesɛ falɛn waati min na?

Nin nininkaliw bɛ se ka kɛ sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 2.2 ni 2.3 kalan.

2.4 – YELI

Walasa ka kɛ mobilibolila lakananen ye aw ka kan k'a dɔn fɛn min bɛ ka kɛ aw ka mobili lamini bɛɛ la. Lajɛbaliya ka jɛ, o ye kasaara sababuba ye.

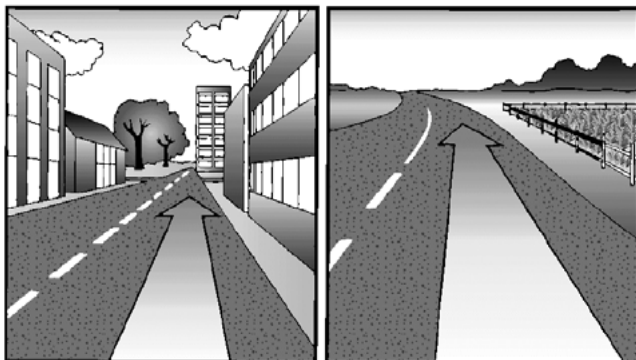
2.4.1 – Ka jɛfɛla lajɛ

Mobilibolilaw bɛɛ bɛ jɛfɛla lajɛ; n'ka mɔgɔ caman tɛ jɛfɛla lajɛ yɔrɔ jan.

Nafa min bɛ jɛfɛla lajɛli la yɔrɔ jan fɛ. Ikomi jɔli sira kan walima sira falɛnni bɛ se janya caman ta, o la, ka dɔn sirikilasijon bɛ cogo min na fan bɛɛ fɛ, o dɔnni nafa ka bon kɛsɛbɛ. Aw ka kan ka jɛfɛla lajɛ kɛsɛbɛ walasa ka a dɔn ko yɔrɔ bɛ aw bolo walasa ka lamaga lakana la.

An ka kan ka jɛfɛla lajɛ cogo min na. Mobilibolila juman fanba bɛ lajɛli kɛ jɛfɛ 12 fo 15 sekondi ye a dɔgɔyalɛnba la. O kɔrɔ ye ko aw ka jɛfɛla lajɛ janya min taama 12 fo 15 sekondi kɔnɔ. Ni teliya ka dɔgɔn, o bɛ Kɛ bloki kɛlɛn jɔgɔn ye. Ni siraba teliya la a bɛ taa mil tilancɛ jɔgɔn na. N'aw tɛ jɛfɛla lajɛ o cogo la, a bɛ se ka kɛ ko aw ka kan ka jɔ joona kojugu walima ka sira falɛn teliya la. Ni aw ye 12 fo 15 sekondi lajɛ ka kɔn o jɛ, o kɔrɔ tɛ ko aw kana aw janto fɛnw na minnu ka surun. Mobilibolila jumanw b'u hakili bila kɔfɛ, ka surunya ani ka yɔrɔ jan. Jaa 2.6 b'a jira ko an ka kan ka jɛfɛla lajɛ yɔrɔ min na.

Jaa 2.6

DUGUBA MOBILIBOLI

SIRABA DA YELɛNEN

12-15 sekondi bɛ Bloki kɛlɛn jɔgɔn na 12-15 sekondi bɛ Taa mil Naani jɔgɔn na

Aw ye sirikilasijon lajɛ. Aw ye mobililaw jini minnu bɛ na siraba kan, ka don aw ka sira kan, walima ka fara. Aw ye aw janto mobililaw ka fɛrɛn yeelenw na minnu sumayalan. Ni aw ye o fɛnw ye ka jɛ, aw bɛ se k'aw ka teliya falɛn, walima ka siraw falɛn ni a mago bɛ yɛn walasa ka gɛlɛya dɔ bali. Ni siraba yeelen dɔ kɛra binkɛnɛma ye kabini waati jan, n'a sɔrɔla a bɛna falɛn sani aw ka se yɛn. Aw bɛ a daminɛ ka sumaya ani ka aw labɛn ka a jɔ.

Aw ye siraw cogoyaw lajɛ. Aw bɛ kuluw ni kurukuruw lajɛ – fɛn o fɛn na aw bɛna a sumaya walima ka sira falɛn. Aw ye aw janto siraba taamasinjɛnw ni taamasinjɛnw na. Ni yeelen dɔ kɛra binkɛnɛ ye kabini waati jan, a bɛ se ka kɛ a bɛna falɛn sani aw ka se yɛn. Aw bɛ a daminɛ ka a sumaya ani ka aw labɛn ka a jɔ. Sirako taamasinjɛnw bɛ se k'aw lasɔmi sirako cogoyaw la, yɔrɔ minnu na aw bɛ se ka teliya falɛn.

2.4.2 – Aw be kerew ni kofela laje

A nafa ka bon ka a don min be ka ke kofe ani kerew fe. Aw be aw ka sirako kolosili minenw/dungare laje tuma bee. Aw be a laje ka caya ko kerengerennenw na.

Sirako kolosili minenw / Dungare ladilanni. Sirako kolosili minenw/dungare ladilanni ka kan ka laje sani i ka taamaw bee ce, wa a be se ka laje ka je donon ni remoruku(w) tilennen don. Aw ka kan ka sirako kolosili minen/dungare kelen-kelen bee laje ani k'u ladilan walasa ka mobilu yoro do jira. O bena ke sababu ye ka ja tow joyoro jatemine.

Segesegeliw ke tuma bee. Aw ka kan ka to ka aw ka sirako kolosili minenw/dungarew laje tuma bee walasa ka sirako don ani ka aw ka mobilu laje.

Sirikilasiyon. Aw ye aw ka sirako kolosili minenw ni dungarew laje walasa ka bolifenw don aw kerefe ani aw kofe. Korotoko do la, i be se k'a don ni i be se ka sira falen teliya la. Aw be baara ke ni aw ka sirako kolosili minenw/dungarew ye walasa ka bolifenw ye minnu be ka teme. "Yoro dogolen" do be yen, I ka sirako kolosili minenw/dungarew te se ka minu jira i la. Aw be to ka aw ka sirako kolosili minenw/dungarew laje walasa k'a don ni mobilu werew be aw lamini la ni n'u be ka taa aw ka yoro dogolenw la.

Aw ye aw ka mobilu laje. Aw be baara ke ni sirako kolosili minenw/dungarew ye walasa ka aw je to aw ka pinew la. Nin ye fere do ye min be se ka to aw ka don ni tasuma be aw ka pine la. Ni aw be doni da yelenenw ta, aw be se ka baara ke ni sirako kolosili minenw/dungarew ye walasa k'u laje. Aw be sirilanw, juruw walima joloko lafiyalenw jini. Aw be aw janto boro la min be ka panpan walima min be funu.

Ko kerengerennenw. Ko kerengerennenw be fen caman wajibiya ka temen sirako kolosili minenw/dungarew segesegeli kan tuma bee. Olu ye sira falen ye, farali, bolofaraw ani lamagali sirilew.

Sira Falen. Aw ka kan ka aw ka sirako kolosili minenw/dungarew laje walasa ka a don ni moggo si te aw kerefe walima ni moggo do te ka teme aw la.

Aw ye aw ka sirako kolosili minenw/dungarew laje:

- Sani aw ka sira falen, aw ye aw jija don ni kene baa be yen.
- I kelen ko ka kunnafoni di, i k'a laje ni moggo si te ka don i ka yoro dogolen la.
- Aw kelen ko ka sira falen damine, aw be a laje ko fila ni aw ka sira jelen don.
- Aw kelen ko ka kila sira falen na.

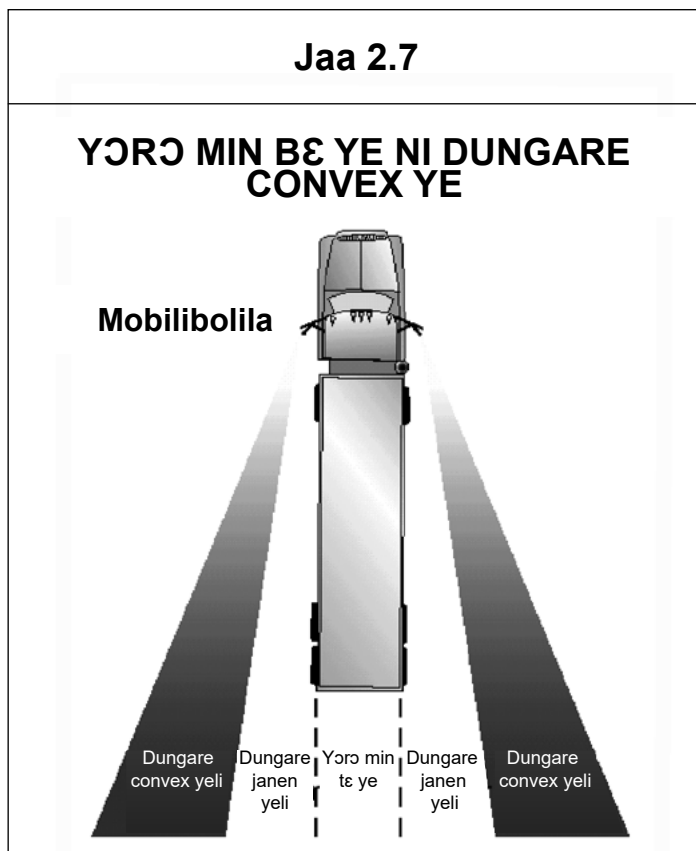
Sira faraw. Sira faraw la, I ka sirako kolosili minenw ni dungarew laje walasa k'a don ko n'i ka mobilu kofela te gosili foyi kun.

Bolofaraw. Ni aw be fara bolofaraw la, aw be baara ke ni aw ka sirako kolosili minenw/dungarew ye walasa ka kene baa soro bolifenw ni jogon ce walasa aw ka se ka fara don lakana la.

Lamaga sirilenw. Tuma o tuma ni aw be bolifen boli kene koronen la, aw be to ka aw ka sirako kolosili minenw/dungarew laje tuma caman. Aw ye aw jija ka don ko furance baa be aw bolo.

Baara be ke ni sirako kolosili minenw/dungarew cogo di. Baara ke ni sirako kolosili minenw/dungarew ye ka je, n'u lajeli ye joona ani n'i ye min ye, k'o faamu.

Ni aw be baara ke ni aw ka sirako kolosili minenw/dungarew ye k'aw to mobilibolila sira kan, aw be a laje joona. Aw be jefela ni kofela laje sirako kolosili minenw/dungarew ani sira min be aw jefefe. Aw kana aw sinsin ka men sirako kolosili minenw/dungarew kan. N'o te, aw bena yoro janba taama k'a soro aw m'a don min be ka ke jefefe. Dungare kurulenw be mobilu belebele caman la (convex, jega jelama, sigiyoro, bugeye). Sirako kolosili minenw/dungarew nafa ka bon. N'ka fen bee be ye ka dogoya sirako kolosili minen/dungarew convex kono ka teme kene kan lajeli kan. A be iko fenw fana yoro ka jan ka teme kene kan. A nafa ka bon ka o don ani ka son o ma. Jaa 2.7 be yelikeyoro jira ni sirako kolosili minen ye / dungarew convex.

2.5 – COMMUNIQUER

2.5.1 – Aw ye aw ka ɲaniyaw taamasiyen di

Mobilibolila wɛrɛw tɛ se k'a dɔn aw bɛna min kɛ fo n'i y'a fo u ye.

Aw b'a fɛ ka min kɛ a nafa ka bon k'o fo lakana koson. Sariyaba dɔw filɛ nin ye taamasiyenw dicogo kan.

Sira faraw la. Sariya ɲuman saba filɛ nin ye ka ɲɛsin baara kɛli ma niɲ kilinyotan:

- Taamasiyen di joona. Aw bɛ taamasiyen kɛ ka ɲɛ sani aw ka fara. O ye fɛrɛ ɲuman ye walasa mɔgo wɛrɛw kana a ɲini ka tɛmɛ aw la.
- Taamasiyen kɛ ka taa ɲɛ. Aw mago bɛ aw bolo fila bɛɛ la walan kan walasa ka fara ka ɲɛ. Aw kana taamasiyen bo a ma fo aw ka fara ka ban.
- Aw ye aw ka taamasiyen bo a ma. Aw hakili kana bo aw ka kilinyotan ko faraliw kɔfɛ (ni aw ka kilinyotan tɛ bo a la a yɛrɛ ma).

Sira Falen. Aw bɛ aw ka kilinyotan mana sani aw ka siraw falen. Aw bɛ siraw falen dɔɔni dɔɔni ani kɛ cogo nɔgoman na. O cogo la, i ma mobilibolila min ye, o bɛ se ka sababu sɔɔ ka pipi kɛ walima k'a yɛrɛ tanga aw ka mobili ma.

Ka taa dɔɔni dɔɔni. Aw bɛ mobilibolilaw lasomi aw kɔfɛ ni aw y'a ye ko aw ka kan ka taa dɔɔni dɔɔni. Maga ko damadɔ fɛrɛn pedali la – minnu bɛ se ka fɛrɛn yeelen mana – o ka kan ka mobilibolila lasomi kɔfɛ. Aw bɛ kamanagan yeelen bileman nani ni aw bɛ mobiliboli dɔɔni dɔɔni kɔsɛbɛ walima ni aw jɔlɛn don. Aw bɛ mobilibolila tɔw lasomi nin ko minnu do la kɛlɛn na:

- Nɛfɛ gɛlɛyaw. Aw ka mobili bonya bɛ se ka kɛ gɛlɛya ye aw kɔfɛ mobilibolilaw bolo ka aw ɲɛfɛ faratiw ye. Ni aw ye farati do ye min b'a ɲini aw fɛ aw ka taa dɔɔni dɔɔni aw ye aw kɔfɛ mobilibolilaw lasomi ni aw ka aw ka fɛrɛn yeelen manali ye.
- Farali sirilenw. Mobilibolila fanba t'a dɔn u ka kan ka boli witesɛ min na walasa ka farali sirilenw kɛ ni mobiliba ye. Aw bɛ aw kɔfɛ mobilibolila lasomi ni aw ka fɛrɛn ye joona ani ka taa dɔɔni dɔɔni.
- Joli Sira kan. Kamiyɔnw ni bisi bolilaw bɛ jo tuma dɔw la sira kan walasa ka fɛnw walima mobili kɔnɔmɔgow jigin, walima ka jo tɛrɛn siraba kan. Aw bɛ aw kɔfɛ mobilibolilaw lasomi ni aw ka fɛrɛn yeelen manali ye. Kana bali k'i jo yɔɔnɔn kɛlɛn.
- Mobiliboli dɔɔni dɔɔni. Tuma caman na, mobilibolilaw t'a dɔn u bɛ ka boli cogo min na mobili kɔfɛ, fo n'u surunyara kɔsɛbɛ

Ni aw ka kan ka mobiliboli dɔɔni dɔɔni, aw bɛ aw kɔfɛ mobilibolilaw lasomi ni aw ka kamanagan yeelen manali ye ni o bɛ se ka kɛ sariya kɔnɔ. (Sariya minnu bɛ kiliyontan baaracogo kan, olu tɛ kɛlɛn ye jamana kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ la. aw bɛ ka mobiliboli jamana min na aw ye olu sariyaw lajɛ.)

Aw kana sirako ɲɛminɛ. Mobilibolila dɔw b'a ɲini ka mɔgo wɛrɛw dɛmɛ ni taamasiyenw ye tuma min na lakana bɛ tɛmɛli la. Aw man kan ka o kɛ. Aw bɛ se ka kɛ kasaara sabu ye. Aw bɛ se ka jalaki ani o bɛ se ka dolari dɔɔmɛ ba caman bo aw kun

2.5.2 – Aw ye aw yɛrɛ ko fɔ

Mobilibolila wɛrɛw tɛ se k'i ka mobili kolosi hali ni a bɛ yɔɔɔ jɛlɛn na. Walasa ka kasaaraw bali, aw y'a to u k'a dɔn ko aw bɛ yɛn.

Aw tɛmɛ tɔ. Tuma o tuma n'Aw bɛna tɛmɛ mobili do la, sennamɔgow walima nɛgɛsotigiw, aw k'a miiri k'olu tɛ se k'aw ye. U bɛ se ka bali ka ka taa aw ɲɛfɛ. Ni o bɛ sariya kɔnɔ, aw bɛ aw ka pipi kɛ dɔɔni dɔɔni walima su fɛ, aw bɛ aw ka ɲɛfɛlanw yeelen dɔgoman mana ka taa yeelenba la ani a kɔfɛ ta fana, k'olu falɛn falɛn. Ani ka mobiliboli ka ɲɛ walasa kasaara kana kɛ, hali n'u tɛ se k'aw ye wala k'aw mɛn.

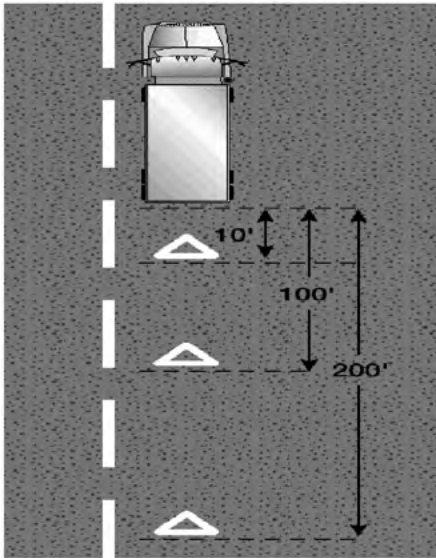
Ni a ka gɛlɛn ka yeli kɛ. Fajiri, wula fɛ, sanji walima nɛzi la, aw ka kan k'aw yɛrɛ Jira kɔsɛbɛ. Ni gɛlɛya bɛ aw la ka mobili wɛrɛw ye, mobilibolila wɛrɛw bɛna gɛlɛya sɔɔ k'aw ye. Aw bɛ aw ka yeelenw mana. Aw bɛ baara kɛ ni ɲɛfɛ yeelenw ye, aw kana baara kɛ ni aw dɔnni walima furancɛ yeelenw dɔɔn ye. Aw bɛ baara kɛ ni ɲɛfɛla yeelen ye minnu ka dɔgɔn; yeelenbaw bɛ se ka mɔgo tɔɔɔ tile fɛ ani su fɛ. Ni aw ka kan ka baara kɛ ni aw ka ɲɛfɛ vitiri jɔsilan ye, aw ka ɲɛfɛ yeelenw ka kan ka mana.

Ni a Jɔlɛn son sira kɛrɛ fɛ. Ni aw bɛ bo sira kan ka jo, aw ye aw jija ka aw ka kamanagan yeelen bilɛnma naani mana. A nafa ka bon su fɛ. Aw kana aw jigi da kɔfɛ yeelenw kan walasa ka aw lasomini di. Mobilibolila dɔw ye mobili do jɔlɛn gosili a kɔfɛ bawo u tun b'a miiri ko a bɛ ka taa.

Ni aw ka kan ka jo sira kan walima sira kɛrɛfɛ, aw ka kan k'aw ka korɔtɔko lasɔminiminɛnw mana miniti tan kɔnɔ. Aw bɛ aw ka

Jaa 2.8

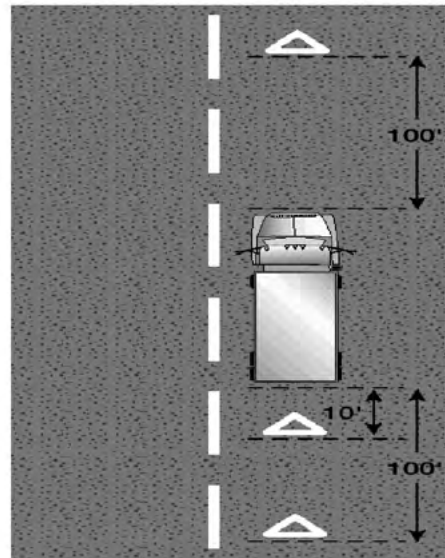
Sira kelen siraba min tilalen don

- Ni aw ka kan ka jo siraba kelen kan walima siraba kan min tilalen don, aw bɛ lasɔminiminɛnw bila 10 futi, 100 futi, ani 200 futi la ka taa sirikilasiyon na ta kan. Aw ye jaa 2.8 lajɛ.

Jaa 2.9

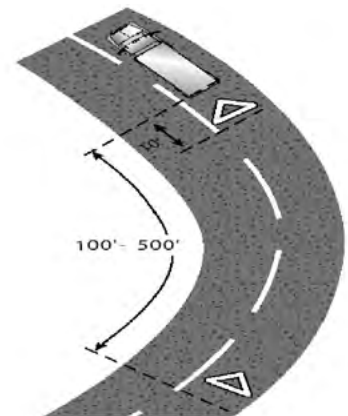
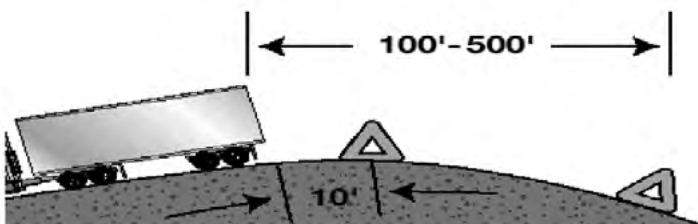
Sira fila walima siraba min tɛ tila

- Ni aw jɔra sira fila kan min bɛ siraba ta sira fila bɛɛ fɛ walima siraba kan min ma tila, aw bɛ lasɔminiminɛnw bila nɛfɛ walima kɛrɛ la 10 futi nɔngɔnw na kɔnɔ walasa ka mobili yɔrɔ taamasijɛn ani ka sɛ 100 futi ma mobili kɔfɛ ani a nɛfɛ, aw kɛrɛ la sira kan walima aw jɔlɛn bɛ sira min kan. Aw ye jaa 2.9 lajɛ.

Jaa 2.10

Yɔrɔ DOGOLEN

- Kulu, kurukuru walima balilan wɛrɛ kɔfɛ min bɛ mobilibolila tɔw bali ka mobili ye 500 futi kɔnɔ. Ni yecogo sira datugulɛn don ni kulu walima fɛn kurulɛn dɔ ye, aw bɛ kɔfɛla taamasijɛn saba lamaga ka taa yɔrɔ dɔ la ka jigin sira kan ka taa walasa ka lasɔmini kɛ. Aw ye jaa 2.10 lajɛ.

Ni aw bɛ taamasijɛn saba bɔ, aw bɛ u mara aw yɛrɛ ye ani siraba nata minu bɛ nɛfɛ, aw yɛrɛ ka lakana kama.
(O la, mobilibolila wɛrɛw bɛ sɛ k'aw ye.)

Aw bɛ baara kɛ ni aw ka pipi ye ni a mago bɛ a la. Aw ka pipi bɛ sɛ k'a to mogo wɛrɛw k'a dɔn ko aw bɛ yɛn. O bɛ sɛ ka dɛmɛ kɛ walasa ka kasaara bali.

Aw bɛ baara kɛ ni aw ka pipi ye ni a mago bɛ a la. N'ka, a bɛ sɛ ka mogo wɛrɛw ja wili, wa a bɛ sɛ ka kɛ farati ye ni a kɛra ka sɔrɔ kun tɛ a la.

2.6 – WITESI KOLLOSILI

Ka mobiliboli teliya kojugu la o ye kasaara sababuba ye min be mogo faga. Aw ka kan ka aw ka witesi ladilan ka keɓe ni mobili bolicogo ye. Kurukuruw, yecogo, sirako ani kuluw sen be o la.

2.6.1 – Joli Janya

Yeli Janya + waleya Janya + Feren mineli janya = Joli Janya bee lajelen

Yeli Janya. O ye aw ka mobili ka Janya ye k'a ta aw new be farati do ye waati min na fo ka se aw hakili k'a don. Yeli waati mobilibolila bolo min be korosili ke, o ka faamuyali waati ye 3/4 sekondi de ye. Ni aw be ka ka 55 mph la, aw be 60 futi de taama 3/4 sekondi konɔ, walima 81 futi ke sekondi la.

Waleya Janya. Janya min be ye waati min aw hakili b'a fo aw ka sen bo lateliyalan kan fo ka se waati min na aw sen be feren pedali yere digi. Mobilibolila ka waleya waati cemaɓe ye sekondi 3/4 ye. O ye sen 60 futi were ye min taamana ni 55 mph ye.

Feren mineli janya. Janya min be ta ka jo feren minelen kofe. Ni a be 55 mph ma siraba jalen kan wa feren ye numanw ye, mobili girinman be se ka 390 futi jogon na de ke walasa ka jo. A be sekondi 4 1/2 jogon ta. Ni a be 45 mph de la, a be se ka 310 futi ke, walima ntolatanyoro janya, walasa aw ka mobili jo.

Joli bee lajelen janya. Ni a be 55 mph de la, a be sekondi woro (6) jogon ta ka jo ani aw ka mobili bena taa 450 futi jogon na.

Witesi be no min bila joli janya la. Tuma o tuma n'aw ye witesi ke siɓe fila, o bena aw ta ka se siɓe naani jogon ma walasa ka jo ani aw ka mobili bena tiɓeni fanga soro siɓe naani ni a binna. Witesibaw be do fara joli janyaw kan kosebe. Ni aw ye aw sumaya doonin, aw be se ka nafa caman soro feren mineli janya dogoyali la. Aw ye jaa 2.11 laɓe.

Jaa 2.11				
Joli janyan tablo				
Kilometers Lere kelen konɔ	Masin bena taa fo yoro juman sekondi kelen konɔ	Mobilibolilaka waleya janya	Mobili feren mineli Janya	Joli bee lajelen janya
15 mph	22 ft.	17 ft.	29 ft.	46 ft.
30 mph	44 ft.	33 ft.	115 ft.	148 ft.
45 mph	66 ft.	50 ft.	260 ft.	310 ft.
50 mph	73 ft.	55 ft.	320 ft.	375 ft.
55 mph	81 ft.	61 ft.	390 ft.	451ft.

Mobili girinya be no min bila joli janya la. Ni mobili girinya ka bon, feren ka kan ka baara baa walasa k'a jo ani ka funteni caman mine. N'ka mobili belebele baa fereɓ pinɛ, resori, ani amotiseri dilannen don walasa u ka baara ke ka je ni mobili falen don doni la. Kamiyon lankolonw be joli janya baa de wajibiya bawo mobili lankolon te se ka dugukolo mine kosebe. A be se ka pan ka a walan soko, o be fereɓ fanga dogoya kosebe. (A ka c'a la, o te ke bisiw la.)

2.6.2 – Witesi baa siraba sanfe

Aw te se ka mobili jamine walima ka a feren mine fo n'a ye dugukolo mine kapa. Dugukolo mineli ye pinɛ ni sora ka jogon mine de ye u ni jogon ce. Sira cogoya dow be yen minnu be do bo dugukolo mineli la, wa o be witesi dogoma de lapini.

Yoro minnu be cene. A bena yoro jan ta ka jo, wa a bena geleya ka fara k'a soro i ma cene, ni sira be cene. Sira piginnenw be se ka joli janya siɓe fila. Aw ka kan ka mobiliboli dooni dooni walasa aw ka se ka joli janya kelen soro l komi sira jalen kan. Aw be witesi dogoya fo tila saba jogona (misali la, aw be witesi bo 55 mph la ka se 35 mph jogon ma) sira piginnen kan. Nezi kuru kan, aw be witesi dogoya fo tilance, walima ka teme o kan. Ni a gilasi be yoro la, aw be witesi dogoya ani ka mobiliboli dabila ni aw be se k'o ke lakana konɔ.

Yɔrɔ minnu bɛ cɛnɛn, olu dɔnni. Tuma dɔw la, a ka gɛlɛn k'a dɔn ni sira bɛ cɛnɛ. Siraw minnu bɛ cɛnɛ olu taamasijɛ dɔw filɛ nin ye:

- **Yɔrɔ minnu bɛ sumaya.** Sira yɔrɔ minnu bɛ sumaya, olu bɛna kɛ glasi ye waati jan kɔnɔ, yɔrɔ dayɛlɛnɛn kɔfɛ.
- **Pɔnw.** Ni yɔrɔ cogoya jigira, pɔnw bɛna sumaya sani sira ka ja. Aw ye aw janto kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni yɔrɔ cogoya bɛ surunya 32 degere la.
- **Glasi min bɛ yɛlɛn.** Ni jikuruw jigina dɔnni, o bɛ kɛ sababu ye ka jikuruw yɛlɛn. Glasi jiginɛnw bɛ cɛnɛ kɔsɛbɛ ka tɛmɛ jikuruw jalen.
- **Glacɛ finman.** Glasi finma ye fɛn finman ye min jɛlɛn don fo aw bɛ sɛ ka sia jukɔrɔla ye. O bɛ sira kɛ i n'a fɔ a jiginɛn don. Tuma o tuma ni yɔrɔ cogoya bɛ sumaya jukɔrɔ ani ni sira bɛ i ko a jiginɛn don, aw ye aw janto glasi finmaw la.
- **Mobili glasɛlɛn.** Fɛrɛ nɔgoman min bɛ sɛ ka kɛ walasa ka glasi lajɛ, o ye ka finɛtiri da yɛlɛn ani ka dungare jɛfɛla, dungare dɛmɛnan walima antɛni ye. Ni glasi bɛ o yɔrɔw kan, o kɔrɔ ko siraba fana bɛ ka daminɛ ka glase.
- **Sanji mana daminɛ dɔrɔn.** Sanji mana daminɛ dɔrɔn. Ji bɛ jagami ni tulu ye min tora sira kan mobiliw fɛ. O b'a to sira bɛ cɛnɛ kɔsɛbɛ. Ni sanji tora ka na, o bɛ tulu ko ka bɔ yɛn.
- **Yongoli.** Waati dɔw la, ji walima nɔgo bɛ dalajɛ sira kan. Ni o kɛra, aw ka mobili bɛ sɛ ka yongo. A bɛ i n'a fɔ jila-ski: pinɛw tɛ maga sira la tuguni, wa u tɛ minɛ kaɲa walima u tɛ dugukolo minɛ kɔsɛbɛ. N'a sɔrɔ aw tɛ sɛ ka mobili boli walima ka fɛrɛn minɛ. Aw bɛ sɛ ka aw yɛrɛ minɛ kokura ni aw ye tɛliyalan bila ka embarasi digi. O bɛna aw ka mobili sumaya ani ka a to walan ka yɛlɛma nɔgɔya la. Ni mobili yongolɛn don, aw kana baara kɛ ni fɛrɛn ye walasa ka a ka taama sumaya. Ni bolili pinɛw y'a daminɛ ka cɛnɛ, aw bɛ embarasi digi walasa u ka yɛlɛma nɔgɔya la.

Yongoli mago tɛ ji caman la. Yongoli bɛ sɛ ka Kɛ tɛliya la l ko 30 mph ni ji ka can. Yongoli ka tɛli ka kɛ ni pinɛ fanga ka dɔgɔn walima ni pinɛ sɛgɛnna. (Pinɛ wow bɛ ji jɛsɛn; ni u man dun, u tɛ baara kɛ ka jɛ.)

Ji bɛ sɛ ka dalajɛ sira minnu kan, olu bɛ sɛ ka cogoyaw kɛ ye minnu sababu bɛ mobili la yongo. Aw ye aw janto yeelɛn boli la, pinɛ sɔgoli la ani sanjiw jigini la sira kan. Olu ye ji jɔlɛn taamasijɛw ye. Aw ye aw janto kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni aw bɛ bolifɛn boli ka tɛmɛ jidagayɔrɔw fɛ. A ka c'a la, ji ka dun fo ka sɛ ka kɛ yongo sababu ye.

2.6.3 – Witesɛ ni kurukuruw

Mobilibolilaw ka kan k'u ka witesɛ labɛn kɛɲɛ ni sira kurulɛnw ye. Ni aw ye jiginni kɛ joona kojugu, fɛn fila bɛ sɛ ka kɛ. Pinɛw bɛ sɛ ka bɔnɛ u ka dugukolo minɛli la ani ka taa jɛ, o bɛ kɛ sababu ye ka aw bɛ sɛ ka jɛngɛ ka bɔ sira kan. Walima, pinɛw bɛ sɛ ka dgucolo minɛcogo mara ani mobili bɛ sɛ ka taa fan wɛrɛ. Sɛgɛsɛgɛliw y'a jira ko kamiyɔn minnu cɛmancɛ ka girinya ka bon, olu bɛ sɛ ka jɛgɛn tɛliya dancɛ la min bilara sɛn kan walasa ka kurunba dɔ kuru.

Aw bɛ taa dɔnni dɔnni fo ka sɛ witesɛ la min tɛ mɔgo tɔrɔrɔ sani aw ka don kurunba dɔ kɔnɔ. Fɛrɛn miɛli kuru la, o ye farati ye bawo a ka nɔgɔn ka walan sɔko ani ka kɛ sababu ye ka cɛnɛ. Aw bɛ a sumaya i n'a fɔ a lapinilɛn don cogo min na. Aw kana tɛmɛ abada witesɛ dan kan min bilalɛn bɛ kurukuruni kan. Aw ye rapɔri sungandi min bɛna a to aw ka tɛliya dɔnni kurukuru la. O bɛna aw dɛmɛ ka aw yɛrɛ minɛ.

2.6.4 – Witesɛ ni janya min bɛ jɛfɛ

Aw ka kan ka sɛ ka jɔ tuma bɛɛ yɔrɔ jan na aw bɛ sɛ ka min ye aw jɛfɛ. Bugun, sanji walima cogoya wɛrɛw bɛ sɛ k'a jini aw fɛ aw ka taama sumaya walasa aw ka sɛ ka jɔ yɔrɔ janya la aw bɛ sɛ ka min ye. Su fɛ, aw tɛ sɛ ka yɔrɔ jan ye ni jɔgɔn bɛn yeelɛnw ye i n'a fɔ aw bɛ sɛ ka ye cogo min na ni yeelɛn ba ye. Ni aw kan ka baara kɛ ni yeelɛn ye minnu ka dɔgɔn, aw bɛ taa dɔnni dɔnni.

2.6.5 – Witesɛ ni sirikilasiyɔn taabolo

Ni aw bɛ mobiliboli sirikilasiyɔn ba la, witesɛ min ka fisa ni tɔw bɛɛ ye, o ye mobili tɔw witesɛ ye. A ka c'a la, mobili minnu bɛ taa sira kɛlɛn fɛ ani witesɛ kɛlɛn na, olu tɛna jɔgɔn gosi. Jamana caman na, kamiyɔnw ni bisiw ka witesɛ dantigɛli ka dɔgɔn ka tɛmɛ mobili kan. O bɛ sɛ ka yɛlɛma fo ka sɛ 15 mph ma. Aw ye aw janto kɔsɛbɛ ni aw bɛ siraw falɛn walima ni aw bɛ tɛmɛn o sirabaw kan. Aw bɛ bolifɛn boli ni Sirikilasiyɔn witesɛ ye, n'aw bɛ sɛ, k'a sɔrɔ aw ma taa witesɛ la min tɛ sariya kɔnɔ walima min farati ka bon. Aw bɛ aw tugu jɔgɔn ko janya kɛ lakana kɔnɔ.

Kunba min na mobilibolilaw bɛ tɛmɛ witesɛ dantigɛlɛnw kan, o ye ka waati de sɔrɔ. N'ka mɔgo o mɔgo b'a jini ka mobiliboli witesɛ la ka tɛmɛ Sirikilasiyɔn witesɛ kan, o tigi tɛna sɛ ka waati caman sɔrɔ. Farati minnu bɛ o la, olu man bon. N'aw bɛ taa witesɛ la ka tɛmɛ mobili tɔw kan, aw bɛna taa tɛn ka tɛmɛ mobili tɔw kan. O bɛ dɔ fara kasaara farati kan, wa a bɛ sɛgɛn caya. Sɛgɛn bɛ dɔ fara kasaara farati kan. Ka taa ni sirikilasiyɔn bolicogo ye, o ka fisa ani a ka nɔgɔn.

2.6.6 – Witesɛi ni a bɛ ka witesɛi falen

I ka mobili witesɛi bɛna bonya witesɛi falen la k'a sababu kɛ girinya ye. Aw ka lapini min nafa ka bon kosɛbɛ, o ye ka witesɛi do sugandi ani k'o mara min tɛ witesɛi kojugu ka se:

- Mobili ni doni girinya bɛɛ lajɛlen ma.
- Yɔɔ jɛgɛn cogo janya.
- Jɛngɛli cogoya
- Sira cogoyaw.
- Yɔɔ cogoya.

Ni teliya dan do bilala sen kan walima ni taamasiyɛn do bɛ yɛn min b'a fɔ ko ka "witesɛi ba mara", aw kana tɛmɛ witesɛi bilalen kan abada. Ani fana, aw bɛ lasomini taamasijɛw jini ani minnu bɛ jigini janya ani jɛgɛli jira. Aw ka kan ka baara kɛ ni motɛri fɛrɛn nɔ ye aw ka fɛrɛ fɔlɔ la walasa k'i ka teliya kolosi witesɛi dogoya tuma. Motɛri ka fɛrɛn nɔ bɛ bonya kosɛbɛ ni a bɛ rpms governed kɛrɛfɛ ani ni transmission bɛ duguma witesɛi. Aw bɛ aw ka fɛrɛn mara walasa aw ka se ka sumaya walima ka jo i n'a fɔ sira ni sirikilasiyɔn cogoya b'a lapini cogo min na. Aw bɛ aw ka transmission falen ka taa witesɛi dogoman na sani aw ka daminɛ ka do bɔ witesɛi la ani ka baara kɛ ni fɛrɛn kɛcogo jumanw ye. Aw haketo ka fan kalan ka jɛ min bɛ jigincogo janw ni jiginni janw kan lafiya la "Kuluw kan mobiliboli" kɔnɔ.

2.6.7 – Sirako baarakɛyɔɔw

Witesɛi kojugu de ye joginiw ni saya sababuba ye sirako baarakɛyɔɔw la. Aw bɛ witesɛi dantigeli sɛbɛnew labato tuma bɛɛ ni aw bɛ gɛrɛ baarakɛyɔɔ do la ani n'aw bɛ ka mobiliboli ka tɛmɛ yɛn fɛ. Aw ye aw ka witesɛi jateminenan kolosi, ani aw kana a to aw ka witesɛi ka tɛmɛ o kan ni aw bɛ mobiliboli sira dilanni yɔɔ janw fɛ. Aw bɛ do bɔ aw ka witesɛi la yɔɔ cogoya juguw la walima sirako juguw koson. Aw bɛ do bɔ aw ka witesɛi la ka taa a fɛ ni baarakɛla do bɛ sira kɛrɛfɛ.

Fan fitinin 2.4, 2.5 ani 2.6 I ka donniya sɛgɛsɛgɛ

1. Fo yɔɔ jumɛn ni gafe in b'a fɔ ko ka jɛfɛla lajɛ ?
2. Fɛnba fila jumɛnw ka kan ka kolosi walasa ka jɛfɛla lajɛ?
3. Aw ka mobili kɛrɛw ni kɔfɛla yecogo min nafa ka bon kosɛbɛ, yala o bɛ kɛ cogodi?
4. "Kumaɔɔgɔnya" kɔɔ ye mun ye mobiliboli la lakana kɔnɔ?
5. Aw ka yeelenw taamsijɛn ka kan ka bila min ni aw jɔlen don siraba kan min tilalen don?
6. Fɛn saba jumɛnw bɛ fara ɔɔgɔn kan ka kɛ jɔli janya bɛɛ lajɛlen ye?
7. N'aw bɛ ka mobiliboli witesɛi la sijɛ fila, yala aw ka jɔli janya bɛna bonya ni sijɛ fila walima sijɛ naani ye wa?
8. Kamiyɔn lankolonw de ka fɛrɛn ka fisa. Tijɛ don walima nkalon?
9. Jɔngoli ye mun ye?
10. "Glasi finma" ye mun ye?

Nin jininkaliw bɛ se ka kɛ sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se ka jininkaliw bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 2.4, 2.5 ani 2.6 kalan.

2.7 – Kɛnɛ jɛnabolɔ

Walasa ka kɛ mobilibolila lakananen ye, aw mago bɛ kɛnɛ la aw ka mobili lamini bɛɛ la. Ni kow tijɛna, kɛnɛ bɛ waati di aw ma ka miiri ani ka wale kɛ.

Walasa kɛnɛ soro ni gɛlɛya do bɛ yɛn, aw ka kan ka kɛnɛ in jɛnabo. Hali n'o ye tijɛ ye mobilibolilaw bɛɛ bolo, a nafa ka bon kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la mobilibaw la. U bɛ kɛnɛ baa ta wa u mago bɛ kɛnɛ baa de la ka jo ani ka fara.

2.7.1 – Kɛnɛ min bɛ jɛfɛ

I ka mobili lamini kɛnɛ bɛɛ la, kɛnɛ min bɛ mobilɔ jɛfɛ – aw bɛ ka mobiliboli yɔɔ min na – o de nafa ka bon kosɛbɛ.

Kɛnɛ min mago bɛ jɛfɛ. Aw mago bɛ kɛnɛ la jɛfɛ n'a sɔɔla aw ka kan bali ka jo. Kasarako kunnaɓoniw b'a jira ko kamiyonw ni bisiw bɛ mobiliboli min gosi ka caya, o ye u jɛfɛta ye. A sababu min ka teliman ye, ka tugu jɔɔɔn ko kojugu. Aw k'aw hakili to a la ko ni mobiliboli min bɛ aw jɛfɛ, o ka dogo ni aw ta ye. O bɛ se ka jo joona ka tɛmɛ aw kan. Aw bɛ farati la ka gosi ni aw tugura a ko kosebɛ.

Kɛnɛ joli bɛ yɛn? AW ka kan ka kɛnɛ joli to aw jɛfɛ? Sariya juman do b'a fo ko aw mago bɛ sekondi kelen na a dogoyalenba mobiliboli janya 10 fute o 10 fute na ni a witesa bɛ 40 mph duguma. Ni witesa ka bon aw ka kan ka 1 sekondi fara a kan walasa ka lakana. Misali la, n'aw bɛ ka mobiliboli min janya ye 40 fute ye, aw ka kan ka 4 sekondi to aw ni mobiliboli cɛ min bɛ aw jɛfɛ. 60 fute kan, aw mago bɛna kɛ 6 sekondi la. N'aw bɛ 40 mph la, o bɛna 5 sekondi kɛ aw ka mobiliboli la min janya ye 40 fute ye, ani 7 sekondi ni mobiliboli janya ye 60 fute ye. Aw ye jaa 2.12 lajɛ.

Walasa k'a don kɛnɛ hake min bɛ aw bolo, aw ka kɔnɔni kɛ fo mobiliboli min bɛ aw jɛfɛ, o ka tɛmɛ ja do la sira kan, sira taamasiyɛn do, walima taamasiyɛn jɛlɛn wɛrɛ. O ko fɛ, sekondi jate nin cogo la: "ba kelen ni kelen, ba kelen ni fila" ani o jɔɔɔnnaw, fo aw ka se yɔɔ kelen na. Aw bɛ aw ka jate suma ni sekondi kelen sariya ye tan fute o tan fute janya la.

N'i bɛ kamiyon boli min janya ye 40 fute ye, n'aw ye 2 sekondi dɔɔn jate, aw bɛ surunya kojugu. Aw bɛ kɔsegin dɔɔni ka segin ka jate kɛ fo ka se 4 sekondi ma ka tugu jɔɔɔn ko (walima 5 sekondi, n'aw bɛ taa ka boli ka tɛmɛ 40 mph kan). Aw y'aw dege dɔɔnin dɔɔnin kɔfɛ, aw bɛna a don aw ka kan ka jo yɔɔ min na. Aw ye aw hakili to a la ka 1 sekondi fara a kan witesa la min ka ca ni 40 mph ye. Aw ye aw hakili to a la fana ko ni sira bɛ cɛnɛ, aw mago bɛ kɛnɛ baa wɛrɛ la walasa ka jo.

2.7.2 – Kɛnɛ min bɛ kɔfɛ

Aw tɛ se ka mago wɛrɛw bali ka tugu aw ko kojugu. N'ka fɛn dow bɛ yɛn aw bɛ se ka minnu kɛ walasa a ka kɛ lakana ye.

Aw to kinin bolo fɛ. Tuma caman na, mobiliboli girinmanw bɛ tugu jɔɔɔn ko kosebɛ ni u tɛ se ka boli teliya la. O bɛ kɛ tuma caman na ni aw bɛ ka koti do yɛlɛn. Ni doni girinman do y'aw sumaya, aw ka to sira kinin bolo fɛ ni aw bɛ se. Ni aw bɛ taa koti kan, aw man kan ka tɛmɛ mobiliboli wɛrɛ la min bɛ ka taa dɔɔni dɔɔni fo n'aw bɛ se ka taa teliya la ani lakana la.

Ka kɔfɛ mago jɛnabo lakana la. Mobiliboli kɔnɔ, tuma caman na, a ka gɛlɛn k'a ye ni mobiliboli do surunyalɛn bɛ aw kɔfɛ. A bɛ se ka kɛ u bɛ ka tugu aw ko kosebɛ:

- **Ni aw bɛ ka taama dɔɔnin dɔɔnin.** Mobiliboli minnu bɛ tugu mobiliboli ko minnu bɛ ka taa dɔɔnin dɔɔnin, olu ka teli ka gere u la kosebɛ.
- **Yɔɔ cogoya juguw la.** Mobiliboli bolila caman bɛ tugu mobiliboli belebelebaw ko kosebɛ yɔɔ cogoya juguw la, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la n'a ka gɛlɛn ka sira ye u jɛfɛ.

Ni aw y'a ye ko aw tugulɛn bɛ mobiliboli la, aw bɛ se ka fɛrɛ minnu tige walasa ka kasaara farati dogoya, olu dow file nin ye:

- **Aw ye aw yɛrɛ tanga yɛlmali la teleya la.** Ni aw mago bɛ ka aw ka taama sumaya walima ka fara, aw bɛ taamasijɛ kɛ joona ani ka witesa dogoya dɔɔni dɔɔni.
- **Aw bɛ do fara aw ka tugu jɔɔɔn ko janya kan.** Ni aw ye yɔɔ da yɛlɛn aw jɛfɛ, o bɛna aw dɛmɛ aw kana bali ka witesa falɛn walima ka sira falɛn. O fana b'a to aw kɔfɛ mago ka se ka taa aw kɛrɛ la.
- **Aw kana teliya.** A lakananɛn don ka tugu a ko kosebɛ witesa dogoman na ka tɛmɛ witesiba kan.
- **Aw ye nanbarakow bali.** Aw kana aw ka kɔfɛ yeelɛnw mana walima ka aw ka fɛrɛn yeelɛnw. Tugu sanfɛ lɛlɛliw ko.

Jaa 2.12

MOBILIBOLI GIRINMAW

Ka jɛsin waati danfara ma min bɛ tugu janya ko

- 1 sekondi min ka kan ka kɛ mobiliboli janya ye 10 fute o 10 fute 40 MPH duguma
- Ni 40 MPH sanfɛ, aw bɛ o ko kelen kɛ, o ko aw bɛ 1 sekondi fara witesa faralɛn kan

40 fute kamiyon (40 MPH sanfɛ) = 4 sekondi

50 fute kamiyon (40 MPH sanfɛ) = 6 sekondi

60 fute kamiyon (40 MPH jukɔɔ) = 6 sekondi

2.7.3 – *Kene min be kereɓ la*

Jagokelaw ka mobiliiw ka teli ka bonya, wa u be sira fanba ta. Mobilibolila minnu b'u janto u yere la, olu be se ka kene fitini jɛnabo. Aw be se k'o soro n'aw y'aw ka mobilii bila cɛmance la aw ka sira kan ani k'aw yere tanga ka boli mogo werew kerefe.

Aw be to sira cɛmance la. Aw ka kan ka aw ka mobilii to cɛmance la sira kan walasa ka furance lakananen mara fan fila bee fe. Ni aw ka mobilii ka bon, aw te keneba soro.

Ka taama mogo werew kerefe ye. Farati fila be taama la ni mobilii werew ye:

- Mobilibolila were be se ka bali ka sira falen ani ka aw gosi.
- Aw be se ka balan tuma min na aw mago be ka sira falen.

Aw be yoro dafalen do nini, aw te mobilii werew kerefe yoro min na. Ni sirikilasiyon fanga ka bon, a be se ka geleya ka yoro gansan soro. Ni aw ka kan ka boli mobilii werew kerefe, aw be aw jija ka keneba to aw ni u ce. Ani fana, aw ka kosegin walima ka taa jefɛ walasa ka don ko mobilii to kelen be se k'aw ye.

Fijɛ barikamaw. Fijɛ barikamaw b'a geleya ka to sira kan. A ka c'a la, geleya in ka jugu mobilii ma minnu ka fɛgen. O geleya be se ka juguya kɛrenkɛrennenya la ni aw be bo tuneriw (wo) kono. Ni aw be se k'aw yere tanga a ma, aw kana mobiliboli mogo werew kerefe ni fijɛ tigelenw be se ka no bila aw la.

2.7.4 – *Kene werew*

Farati b'a la ka fenw gosi sanfe. Aw be aw jija ka furance do soro sanfe tuma bee.

Aw kana a miiri ko sanfela minnu bilalen be ponw ni siraba kan, olu bennen don. Seneba labenni walima nezi pakew be se ka do bo furancew la kabini sanfelanw bilala. Wotoro girinya be a janya falen. Wotoro lankolon janya ka bon ni wotoro donima ye. Aw ye min soro ponw do jukoro tuma min na aw doninen don, o te aw be se ka min ke ni aw lankolon don.

Ni aw dalen te a la ko kene lakananen be aw bolo ka teme fen do jukoro, aw be taa je dooni dooni. Ni aw dalen t'a la ko aw be se ka o ke, aw be sira were ta.

Tuma caman na, lasominiw be bila ponw dogoman kan walima siraba jukoro, n'ka tuma dow la, o te ke.

Sira dow be se ka ke sababu ye ka mobilii korota. A be se ka geleya ka fenw jeya sira da la, i n'a fo taamasiyenw, jiriw walima bolonw. Ni o ye geleya ye, aw be mobiliboli ka gere sira cɛmance la.

Sani aw ka kosegin yoro do la, aw be bo kenema ka fenw laje minnu be sanfe i n'a fo jiriw bolow walima kuran filiw. A ma nogon ka u ye n'aw be ka kosegin. (Aw ye farati werew fana laje o waati kelen na).

2.7.5 – *Kene minnu be duguma*

Mobilibolila caman be jine jukoro kene ko. O kene be se ka dogoya kosebe ni mobilii doninen ba don kosebe. A ka c'a la, o be ke geleya ye sira nogolenw kan ani siraw la minnu ma dilan. Jibolisira minnu be siraw tige, olu be se ka ke sababu ye ka mobilii dow dakunw la cene. Aw be o degun ninu teme ni hakilisigi ye.

Terɛn siraw be se ka bo kene ta ensu damadow la ani ka ke geleyaw sababu ye. O ye geleyaba ye kɛrenkɛrennenya la ni u be remoruku sama minnu jukorola furance ka dogon ani ni siraw lamini yoro segenna. Aw kana farati ta ka to sira camance la.

2.7.6 – *Faraliw kene*

Kene min be kamiyon walima bisi lamini la, o nafa ka bon ni aw be fara. K'a sababu ke faraliw ni ka bo sira kan, mobilibaw be se ka mobilii werew walima fen werew gosi k'u to farali la.

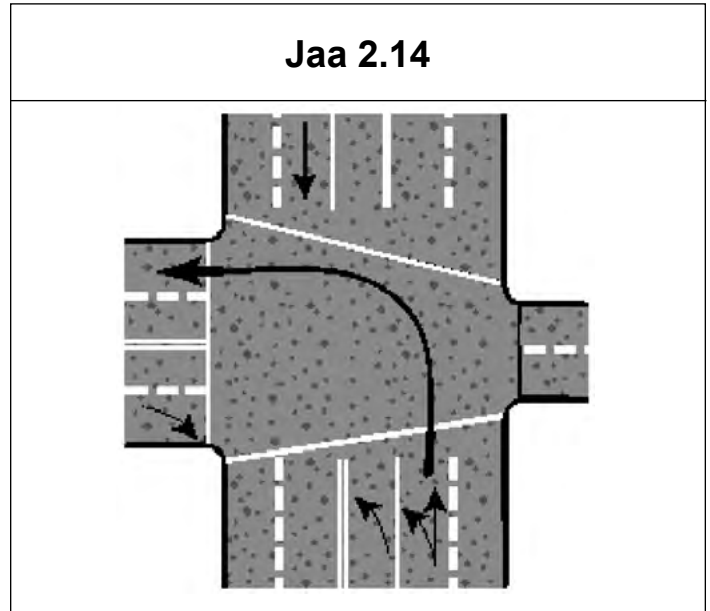
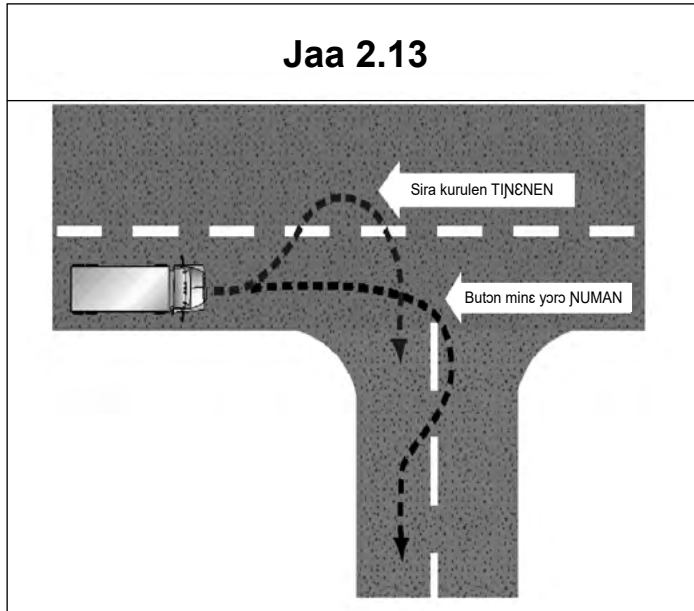
Kinin fe farali. Sariya dow file nin ye minnu be se k'aw deme ka kasaara bali ni aw be fara kinin fe:

- Ka fara dooni dooni walasa ka waati di aw yere ma ani mogo werew walasa ka aw yere tanga geleyaw ma.
- N'i be kamiyon walima bisi boli min te se ka fara ka kinin fe k'a soro aw ma sira falen, aw be aw ye fara numan fe dooni ni aw farala ka ban. Aw be aw ka mobilii kofela gere sirada kurulen na. O be ke sababu ye ka mobilibolila werew bali ka teme aw kinin fe.
- Aw kana aw kana fara aw numan fe sani aw ka farali damine. Mobilibolila min be aw kofɛ, o be se k'a miiri ko aw bena fara numan fe, k'a nini ka teme aw kinin fe. Aw be se ka mobilii to kelen gosi n'aw ye aw ka farali ke ka ban.

- Ni aw kan ka aw jefɛ sira tige, walasa ka fara, aw ye aw janto mobililiw la minnu be na aw jefɛ.
Aw be kene di u ma u ka teme walima ka jo. N'ka, kana kosegin, bawo aw be se ka mago do gosi aw kofɛ. Aw ye jaa 2.13 laje.

Numan fe farali. Numan bolo fe, aw be aw jija ka teme sira cɛmance la sani aw ka numan bolo farali damine. Ni aw ye farali damine joona kojugu, aw ka mobiliboli numan bolo be se ka mobiliboli were gosi ka bo sira kan.

Ni aw ye farali damine joona kojugu, aw ka mobiliboli numan bolo be se ka mobiliboli were gosi ka da a sira kan. Aw kana a damine sira konona la barisa a be se ka ke aw ka kan ka fara ka taa kinin fe walasa ka farali dafa. Mobilibolila minnu be aw numan fe, olu b'aw ye magoya la. Aw ye jaa 2.14 laje.

Rond point. Bi Rond point-yorɔw jora Ameriki kabini 1990 san damine na ani Pennsylvanie kabini 2005 san.

A jirala ko rond point lakananen don kosebe, wa u be baara ke ka je ka teme laadala siratigew kan, ani siraba lamini suguya werew.

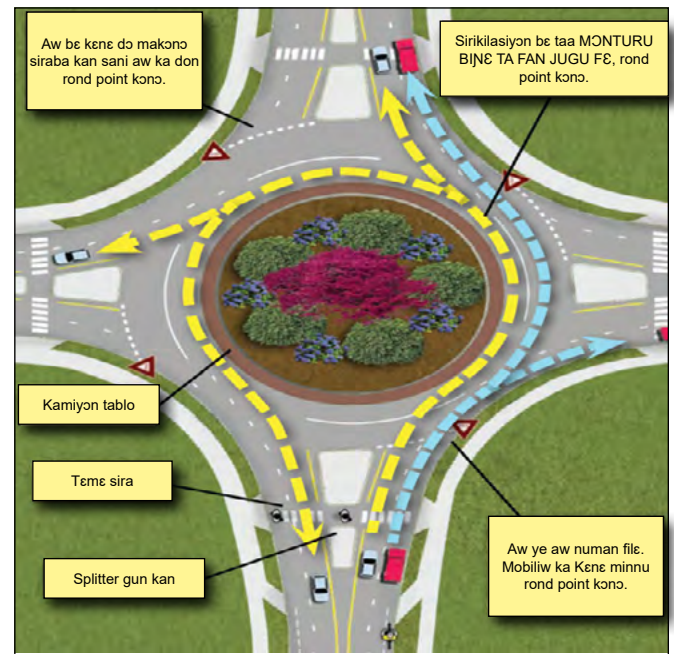
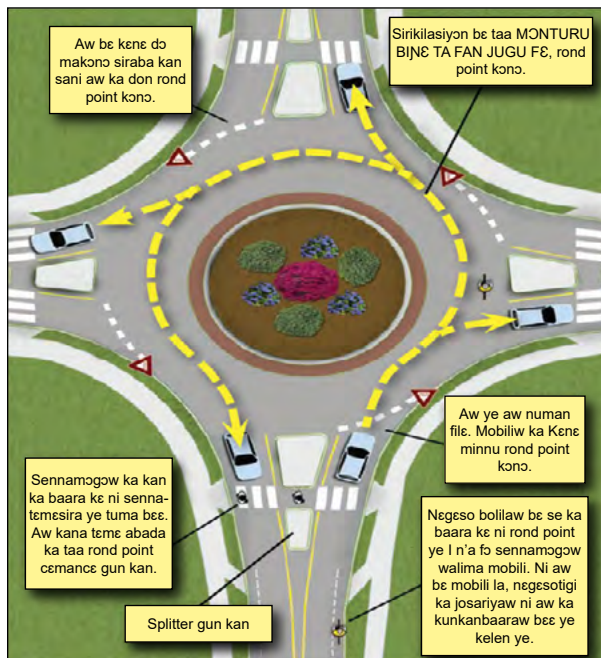
Yoro kolomaw minnu be yen ka taama rond point sira kan:

- Sennamagow Ka kene.
- Kene don yoro. Minnu be yaala-yaala, sira be olu de ma.
 - Ni a mago be yen, aw be aw jo kene sira la ni aw be se ka ke tuma o tuma.
- Aw be taa dooni dooni ka teme waatibolodacogo fe ka teme sira rond point fe walasa aw kana doni bon walima ka doni yelɛma.
- Tarakiteri/kabini ka kan ka to sira kan taama waati.
- Remoruku kofɛ pine ka kan ka tugu kamiyon tablo la ni a mago be yen.
 - Kamiyonw tablo fana be se ka ke siraba kan ani/walima don siraw kofɛ da la.
- Yoro dow la, a be se ka ke ko semi-remoruku ni kamiyon belebelebaw ka kan ka taa rond point na walasa ka fara kininbolo fe. O rond point ka kan ka ke taamasiyen ye walasa ka ketaw ke minnu ka kan.

Rond point sira caman be minnu na, olu man teli ka dilan walasa ka kamiyonw bila kerefe. O la sa, a ka c'a la, kamiyonw ka kan ka baara ke ni siraba fila bee ye, wa a mago be fana ka baara ke ni sira fila bee ye walasa ka don ani ka bo.

Kunnafoɛni werew minnu be soro rond point la:

- <https://www.pendot.gov/ProjectAndPrograms/RoadDesignEnvironment/RoadDesign/Pages/Roundabouts.aspx>
- <https://safety.fhwa.dot.gov/intersection/innovative/roundabouts/>
- Seben 578 – rond point sira kelen, kunnafoɛni kunbaw ani mobiliboli cogo ladilikanw ka jɛsin mobilibolila ma
- Seben 579 – rond point, Kunnafoɛni kunba be soro negesotigiw ni sennamagow ye
- Seben 580 – rond point sira kunba, kunnafoɛni ani mobiliboli cogo ladilikanw mobilibolilaw ye

2.7.7 – Yɔrɔ min ka kan ka kɛ walasa ka sira tige walima ka don Sirikilasiyon kono

Aw ye aw janto aw ka mobili bonya n'a girinya la ni aw bɛ sira tige walima ni aw bɛ don Sirikilasiyon kono. Nin ye hakilina nafama dow ye minnu ka kan ka to an hakili la:

- K'a sababu kɛ mobilibaw ka boli dɔnnin dɔnnin ani yɔrɔ min ka kan ka kɛ yen, a bɛ se ka kɛ ko aw mago bɛ kɛnɛ caman na walasa ka don Sirikilasiyon kono ka tɛmɛ mobili gasanw kan. Aw bɛ kɔnni kɛ fo kɛnɛ ka sɔrɔ sirikilasiyon la walasa ka don sira la.
- Teliya bɛ tali kɛ doni la. Aw bɛ kɛnɛ wɛrɛ di ni aw ka mobili doni ka bon.
- Sani aw ka sira tige, aw k'a laje ko aw bɛ se ka tɛmɛ pewu sani sirikilasiyon ka se aw ma.

2.8 – FARATIW YELI

2.8.1 – Faratiw yeli nafa

Farati ye mun ye? Farati ye cogoya ye min b'a to lakana tɛ kɛ aw ka taama la. Sira cogoya walima siraba baarakɛla wɛrɛ (mobilibolila, nɛgɛsotigi, sennamogow) olu bɛ se ka kɛ farati ye. Misali la, mobili min bɛ aw jɛfɛ, o bɛ ka taa siraba boyɔrɔ fan fɛ, n'ka a ka fɛrɛn yeelen bɛ mana, a bɛ bali ka fɛrɛn minɛ. O bɛ se ka kɛ ko mobilibolila dalɛn tɛ a la ko a bɛna boyɔrɔ ta. U bɛ se ka bali ka sɛgin siraba kan. Nin mobili in ye farati ye. Ni mobili bolila tɛmɛna aw jɛfɛ, o tɛ farati dɔrɔn ye tugun, n'ka kɔrɔtɔko don.

Faratiw yeli b'a to aw bɛ se ka aw labɛn. Aw bɛna waati caman sɔrɔ ka wale kɛ ni aw ye faratiw don sani u ka kɛ kɔrɔtɔko ye. Sanfɛ misali la, aw bɛ se ka sira falɛn walima ka aw ka taama sumaya walasa ka kasaara bali ni mobili bali la ka tɛmɛ aw jɛfɛ. O farati in yeli bɛ waati di aw ma walasa k'aw ka m sira kolɔsiliminɛn/dungarew lajɛ ani ka taamasiyɛn kɛ sira falɛni la. Nin aw labɛnnen don, o bɛ do bo farati la. Mobilibolila min ma farati ye fo mobili min bɛ ka taa dɔnnin dɔnnin, o jɔra siraba kan a jɛfɛ, o bɛna wajibiya ka bali ka fɛn do kɛ. Ka bali ka fɛrɛn walima ka sira falɛn teliya la, o ka teli ka kasaara lase mogow ma kosɛbɛ.

Faratiw yeli dege. Tuma caman na, taamasiyɛn dow bɛ yen minnu bɛ aw dɛmɛ ka faratiw ye. Aw ka mobiliboli hake, O bɛ aw ka faratiw yeli degeli kɛ ka jɛ. Ni fan bɛ Kuma faratiw kan aw kan ka minnu don.

2.8.2 – Sira faratilenw

Aw bɛ aw sumaya ani ka aw janto kosɛbɛ ni aw y'a ye ko nin sira faratilen don:

- **Baarakɛyɔrɔw.** Ni mɔgow bɛ baara la sira kan, o ye farati ye. A bɛ se ka kɛ sira fitiniw bɛ yen, farali sirilenw walima yɔrɔ minnu tɛ kelen ye. Tuma caman na, mobilibolila wɛrɛw hakili bɛ pagami ani u tɛ mobiliboli lakana la. Baarakelaw ni sira dilana mobiliiw bɛ se ka kɛ sira kan. Ka mobiliboli dɔɔni dɔɔni ani ka aw janto ni aw gerela baarakɛyɔrɔw la. Baara kɛ ni aw ka kamanagan yeelen bilenma naani ye walima fɛrɛn yeelenw ye walasa ka mobilibolilaw lasɔmi aw kɔfɛ. Sariya la, aw ka kan ka aw ka jɛfɛ yeelenw mana. Jalakiw bɛ bonya sariya tijɛniw la baarakɛyɔrɔw la!
- **Ka bila.** Tuma dɔw la, sira bɛ la bila kosɛbɛ sira kɛrɛfɛ. Ni aw bɛ ka mobiliboli ka surunya kojugu, o bɛ se ka kɛ sababu ye aw ka mobilii ka jɛgɛn ka taa sira kɛrɛ fɛ. O bɛ se ka kɛ sababu ye ka aw ka mobilii sanfɛla gosi ni sirada la fɛnw ye (taamajjɛnw, jiribolow). Ka fara o kan, a bɛ se ka gɛlɛya ka mobilii walan minɛ ni aw bɛ ka sira tigɛ, ni aw bɛ bo sira kan, walima ni aw bɛ ka kɔsegin.
- **Fɛnw wɛrɛw.** Fɛn minnu bɛ bin sira kan, olu bɛ se ka kɛ farati ye. Olu bɛ se ka kɛ farati ye aw ka pinɛ ni aw ka zantiw ma. U bɛ se ka kuran ni fɛrɛn siraw tijɛ. U bɛ se ka kɛ pinɛ fila ni jɔgɔn cɛ ani ka tijɛniba kɛ. Balilila ko gansanaw dɔw bɛ se ka kɛ faratiba ye. Misali la, kɛsu lankolon, n'ka fɛn gɛlɛnw walima fɛn girinmanw fana bɛ se ka kɛ u kɔnɔ minnu bɛ se ka tijɛni kɛ. O cogo kelen de bɛ kɛ papiye ni bɔrɔw fana la. A nafa ka bon aw ka to aw jɛ na fɛn suguya bɛɛ la, walasa aw ka se k'u ye joona walasa aw ka aw yɛrɛ tanga u ma ka sɔrɔ aw ma lamaga barikama ni faratilenw kɛ.
- **Bɔyɔrɔw/donyɔrɔw.** Siraba ni siraba bɔyɔrɔw bɛ se ka kɛ farati ye kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la jagokɛ mobiliiw ma. Tuma caman na, bodaw ni dondaw bɛ taamasiyɛn kɛ ni witesɛ dantigeli taamasiyɛnw ye. Aw k'aw hakili to a la ko o witesɛ ninnu bɛ se ka kɛ farati ye mobilii ma, n'ka a bɛ se ka kɛ kow ye minnu ma farati mobilii belebelebaw walima minnu doninen don. Bɔyɔrɔ minnu bɛ jigin ani ka fara waati kelen na, olu bɛ se ka kɛ farati ye kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la. Witesɛ jigini bɛ kɛ gɛlɛya ye ka do bo witesɛ la. Fɛrɛn minɛli ni farali waati kelen na, o bɛ se ka kɛ wale ye min farati ka bon. Aw bɛ aw jija ka taa dɔɔni dɔɔni sani aw ka don bɔyɔrɔ walima donda yɔrɔ kurulen na.

2.8.3 – Farati bɛ mobilibolila minnu na

Walasa k'aw yɛrɛ tanga ani mɔgo wɛrɛw, aw ka kan k'a don waati min na mobilibolila wɛrɛw bɛ se ka kɛ farati ye. Nin farati suguya in taamasijɛ dɔw jɛfɛlɛn don jukɔrɔ:

- **Yeli balilen don.** Mɔgo minnu tɛ se ka mɔgo wɛrɛw ye, olu ye faratiba ye. Aw ye aw janto mobilibolilaw la minnu ka yeli bɛ balilen don. Misali dɔw ye wotoroninw ye, wotoro minnu bɛ doni ta, ani mobilii minnu kɔfɛ finɛtiriw datugulen don. Jago kamiyɔnw ka kan ka kɔlɔsi kosɛbɛ. Tuma caman na, u bolibagaw tɛ deli ka yeli dan sɔrɔ kamiyɔn kɛrɛw ni a kɔfɛ. Nɛnɛ waati, bungu bɛ da mobilii minnu finɛtiriw la, glasi walima nɛzi bɛ minnu kɔnɔ, olu ye farati ye.

Mobiliiw yɔrɔ do bɛ se ka dogo sira tigɛyɔrɔw walima siraw fɛ. Ni aw bɛ se ka mobilii kɔfɛla walima jɛfɛla dɔrɔn ye, n'ka aw tɛ se ka mobilibolila ye, o tuma na, u tɛ se k'aw ye. Aw ye aw janto aw yɛrɛ la bawo u bɛ se ka kɔsegin walima ka don aw ka sira kan. Aw y'aw labɛn tuma bɛɛ ka jɔ.

- **Donin lase kamiyɔnw bɛ se ka kɛ farati ye.** Tuma caman na, pakew walima mobilii daaw bɛ mobilibolila ka yeli bali. Wotoroninw, batakiti mobilii ani sigida donin lase mobiliiw ka teli ka kɔrɔtɔ, wa u bɛ se ka bali ka bo u ka mobilii kɔnɔ walima k'u ka mobilii bila siraba kan.
- **Mobilii minnu jɔlɛn don,** olu bɛ se ka kɛ farati ye, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni mɔgow bɛ jigin ka bo u kɔnɔ. Walima u bɛ se ka bali ka wuli Ani ka mobiliboli daminɛ aw ka sira kan. Aw ye aw janto lamaga-lamagaliw la mobilii kɔnɔ walima mobilii yɛrɛ lamagacogo minnu b'a jira ko mɔgow bɛ a kɔnɔ. Aw ye aw janto fɛrɛn yeelenw walima kɔfɛla yeelenw na, sisibo yɔrɔ ani taamasiyɛn wɛrɛw la minnu b'a jira ko mobilibolila bɛna taa.
- **Aw ye aw janto bisi jɔlɛn na.** Mɔgow bɛ se ka tɛmɛ bisi jɛfɛ walima a kɔfɛ, wa tuma caman na, u tɛ se k'aw ye.
- **Mototigiw ni motɛrinitigiw bɛ se ka kɛ faratiw ye,** bawo u yeli bɛ se ka gɛlɛya walima ka jine u kɔ. Aw ye aw labɛn mototigiw kama.
- **Sennamɔgow ni nɛgɛsotigiw fana bɛ se ka kɛ farati ye.** Taamakelaw, bolikelaw ani nɛgɛsotigiw bɛ se ka kɛ sira kan ni u ka saki ye siraba kan, wa u tɛ aw ye. Tuma dɔw la, u bɛ sɛriyɔmu minɛta ta ni kungolo lakana la, o la u fana tɛ se k'aw mɛn. A bɛ se ka kɛ farati ye. Sanji donw na, sennamɔgow tɛ se k'aw ye k'a sababu kɛ fugulanw walima sanji minɛnaw ye. U bɛ se ka kɔrɔtɔ ka bo sanji la ani u tɛna u janto siraba la. N'u y'aw ye, a man jɛ abada ka taamasiyɛn di sennamɔgow ma ka don siraba kan waati o waati, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la, taamasiyɛn tɛ yɔrɔ minnu na walima bloki cɛmance la.

Nin ye hakilina dɔw ye minnu ka kan ka to aw hakili la nɛgɛsotigiw kan aw bɛ se ka minnu sɔrɔ sira kan:

1. Ni aw bɛ gɛrɛ nɛgɛso la walima ni aw bɛ tɛmɛ, aw ka aw sumaya fo ka se witesɛ la min tɛ mɔgo tɔrɔrɔ.

2. Sani aw ka tɛmɛ, aw ka kan ka folo k'a latige n'aw bɛ se ka kow kɛ nɛgesotigi kɛrɛfɛ. Aw ye aw jija ka siraw lajɛ minnu bɛ na aw jɛfɛ. Ni aw bɛ ka tɛmɛ, aw **ka kan ka naani futi to aw ka mobili ni nɛgeso cɛ walasa** ka tɛmɛ lakana la. Ni o mago bɛ yen ani ni farati tɛ a la, aw bɛ se ka cɛmance sira nɛrɛman fila tige walasa aw ka se ka naani futi furance to aw ka mobili ni nɛgeso cɛ.
 3. Fo n'u y'aw numan fɛ farali daminfɛ, nɛgesotigi minnu bɛ taa dɔɔnin dɔɔnin ka tɛmɛ mobiliw kan, olu ka kan ka to sira kinin fɛ, wa u ka kan ka taa sira kelen fɛ ni sirikilasiyon tɔw ye. N'ka, o wajibi in bɛ ban siraw kan minnu ye sira kelen ye sira kelen-kelen bɛɛ la.
 4. Ni sira kelen dɔɔn de bɛ yen, nɛgesotigiw bɛ se ka baara kɛ ni sira yɔɔrɔ o yɔɔrɔ ye walasa ka faratiw bali sira kan, hali ka u yɔɔrɔ janya mobili jɔlenw na.
 5. Mobilibolilaw tɛ se ka fara ka don nɛgesotigiw ka sira la min bɛ boli jɛfɛ sira kan walima a kɛrɛfɛ.
 6. Ni aw tɛmɛna nɛgesotigi dɔ la, aw kana aw ka taama sumaya walima ka bali k'aw jɔ. Ni aw bali la k'aw jɔ, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka nɛgesotigi bila ka aw ka mobili gosi.
 7. Aw tɛ se ka nɛgesotigi wajibiya ka bo sira kan. N'aw y'o kɛ, aw bɛ jalaki farati la.
 8. Nɛgesotigiw bɛ jate mobilibolilaw fɛ, wa u wajibiyalen don ka sirako sariyaw bɛɛ labato. N'ka, u bɛ se ka taama ni teliya ye min ka dɔgo ni teliya hake fitinin ye min bilara sen kan, wa u tɛ se ka fo ko u bɛ sirikilasiyon bali. Nɛgesotigiw bɛ se ka boli kɛrɛfɛ walima berm kan, n'ka wajibi tɛ u ka o kɛ.
 9. Aw kana aw ka pipi kɛ nɛgesotigiw kɛrɛfɛ fo ni aw ka kan k'o kɛ walasa aw kana kasaara kɛ.
- **Fɛn minnu bɛ mɔgo hakili jagami.** Mɔgo minnu hakili jagamina, olu ye farati ye. U jɛ bɛ yɔɔrɔ min na, aw k'aw janto o la. Ni u bɛ ka yɔɔrɔ wɛrɛ lajɛ u tɛ se k'aw ye. N'ka, aw k'aw janto hali n'u bɛ k'aw filɛ. U bɛ se ka d'a la ko sira b'olu de bolo.
 - **Denmisɛnw.** Denmisɛnw ka teli ka wale kɛ joona k'a sɔɔrɔ u ma sirako lajɛ. Denmisɛn minnu bɛ tulon kɛ jɔɔɔn fɛ, olu tɛ se k'u janto siraba kan, wa olu ye faratiba ye.
 - **Barokɛlaw.** Mobilibolilaw walima sennamɔgow minnu bɛ baro kɛ u ni jɔɔɔn cɛ, n'a sɔɔrɔ olu tɛ u janto sirako la.
 - **Baarakɛlaw.** Mɔgo minnu bɛ ka baara kɛ sira kan walima sira kɛrɛfɛ, olu ye farati taamasyɛn ye. Baara bɛ kɛ sababu ye ka mobilibolilaw tɔw hakili jagami ani baarakɛlaw yɛrɛ tɛ se k'aw ye.
 - **Kɛrɛmu glasi kamiyonw.** Mɔgo min bɛ kɛrɛmu glasi feere, o ye farati taamasyɛn ye. Mɔgo min bɛ kɛrɛmu glasi feere, o ye farati taamasyɛn ye.
 - **Mobili minnu ye sebaliw ye.** Mobilibolila minnu bɛ ka pine falen walima minnu bɛ moteriw dilan, tuma caman na, olu t'u janto farati la, Sirikilasiyon bɛ min lase u ma. Tuma caman na, u tɛ u janto u yɛrɛ la. Sen kɔɔrtalen walima kapo kɔɔrtalen ye farati taamasijɛw ye.
 - **Kasaraw.** Farati bɛ kasaaraw la kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la. Mɔgo minnu sen bɛ kasaara la, olu tɛ sirako lajɛ. Mobilibolila minnu bɛ tɛmɛ, olu ka teli ka kasaara lajɛ. Mɔgow ka teli ka sira tige k'a sɔɔrɔ u ma filɛli kɛ. Mobiliw bɛ se ka sumaya walima ka bali ka jɔ.
 - **Kunnafonidila minnu bɛ yen.** Mɔgo minnu bɛ sannikɛyɔɔrɔw la ani u lamini na, tuma caman na, olu tɛ u janto sirako la, n'u bɛ bitikiw jini walima n'u bɛ bitiki finetiriw jiralanw lajɛ.
 - **Mobilibolila minnu hakili jagaminɛn don.** Tuma caman na, mobilibolila hakili jagaminɛnw bɛ bali ka sira falen walima ka jɔ k'a sɔɔrɔ u ma lasomi kɛ. Jagami bɛ kɛ siraba kan walima siraba cɛtigɛyɔɔrɔw ni cɛtigɛyɔɔrobaw kɛrɛfɛ. Turisiw minnu tɛ o yɔɔrɔ don, olu bɛ se ka kɛ faratiba ye. Turisiw ka taamasiyɛnw ye bagajiw ye minnu bɛ mobili sanfɛ ani jamana kokan mobiliboli sɛbɛnw. Waleya balilɛnw (ka jɔ bloki cɛmance la, ka sira falɛn k'a sɔɔrɔ kun ma don, ka kɔfɛ yeelenw mana) ye jagami taamasijɛw ye. O taamasiyɛn wɛrɛ ye sigasiga ye, i n'a fo ka bolifɛn boli dɔɔnin dɔɔnin kɔsɛbɛ, ka baara kɛ ni fɛrɛn ye tuma caman na, walima ka jɔ siraba cɛtigɛyɔɔrɔ cɛmance la. Awl bɛ se fana ka mobilibolilaw ye minnu bɛ sira taamasiyɛnw, kartiw ani so nimɔrow lajɛ. O mobilitigiw tɛ u janto aw la.
 - **Mobilibolila minnu bɛ boli dɔɔnin dɔɔnin.** Moto bolilaw minnu tɛ se ka teliya cogo bennen na, olu bɛ ye farati ye. Ni aw ye mobiliw ye joona minnu bɛ taa dɔɔni dɔɔni, o bɛ se ka kasaara bali. Mobili dɔw, u cogoya la, u bɛ teliya wa n'aw y'u ye, o ye farati taamasiyɛn ye (moped, sɛnɛ masin, sojo minɛnw, tarakiteriw, sofaw, o jɔɔɔnnaw). U dɔw bɛna kɛ "mobili ye min bɛ taa dɔɔnin dɔɔnin" taamasiyɛn ye walasa k'aw la lasomi. O ye taamasiyɛn saba bilɛnman ye min cɛmance ye oranje ye. Aw y'u lajɛ.
 - **Mobilibolilaw minnu bɛ farali taamasiyɛn kɛ, olu bɛ se ka kɛ farati ye.** Mobilibolila minnu bɛ taamasiyɛn kɛ ko u bɛ fara, olu bɛ se ka u sumaya kojugun walima ka jɔ. N'u bɛ farali sirilɛnw kɛ siraba walima mobili boliyɔɔrɔ la, u bɛ se ka taa dɔɔni dɔɔni. Ni sennamɔgow walima mobili wɛrɛw b'u bali, a bɛ se ka kɛ u ka jɔ sira kan. Mobili minnu bɛ ka fara numan fɛ, a bɛ se ka kɛ olu ka jɔ walasa ka sira di mobiliw ma minnu bɛ ka na u jɛfɛ.

- **Mobilibolila minnu korotolen don.** Mobilibolilaw be se k'a miiri ko aw ka jagoke mobili b'u bali ka se u ka yoro la waati bennen na. O mobilibolilaw be se ka teme aw la k'a soro u ma yoro lakananen to siraba na ta kan, ka teme aw jefe ka surunya kojugu. Mobilibolila minnu be ka don sira kan, olu be se ka taa aw jefe walasa u kana to aw kofe, k'aw wajibiya ka feren mine. Aw ye aw janto o la ani aw ka mobilibolilaw laje minnu korotolen don.
- **Mobilibolila minnu hakili ka dogon.** Mobilibolila minnu be sunogo la, minnu ye dolo min kojugu, minnu ye dorogu ta, walima minnu bananen don, olu ye farati ye.

O mobilibolilaw ka taamasiyen dow ye ninu ye:

- Ka bali ka sira tige walima ka jegen ka bo fan do fe ka taa fan were fe.
- Ka bo sira kan (ka kinife sen fili aw kerefe walima ka siraba kurulen do gosi farali la).
- Ka jo waati jugu la (ka jo sira yeelen binkenmanw la, walima ka men kojugu joli yorow la).
- Aw be finetiri da yelen nene waati.
- Ka bali ka teliya walima ka sumaya, ka mobiliboli teliya kojugu walima ka boli dooni dooni kojugu.

Aw ye aw janto mobilibolilaw la minnu ye dolominnaw ye ani minnu be sunogo sufe.

- **Mobilibolila ka farikolo lamaga i n'a fo taamasiyen.** Mobilibolilaw be u jesis sira ma u bena fara yoro min fe. mobilibolila kunkolo ni a farikolo lamagacogo be se k'a fo aw ye tuma dow la k'u bena fara, hali n'u ka kiliyonta ma mana. Mobilibolila minnu be u kamankunw segesege, a be se ka jini ka sira falen. O taamasiyenw be ye nogoya la mototigiw ni negesotigiw la. Aw ye siraba bolilaw tow kolosi ani k'a jini k'a don ni u be se ka ke farati do ye.
- **Kelaw.** Aw be benbaliya la ni aw ka kan ka teliya ni/walima ka sira falen walasa aw kana moggo do gosi. Kelaw be ke siraba cetigeyorow la, mobilaw be jogon soro yoro minnu na, jogondanw na (i n'a fo siraba kan, ani ni a ka kan ka sira falen) (i n'a fo sira laban na, ka moggo wajibiya ka taa sira were la). Ko werew ye ka boli dooni dooni walima min be datugu siraba kan ani kasaara yorow. Aw ye aw janto mobilibolila werew la minnu be benbaliya la, bawo olu ye farati ye aw ma. Ni u ye o kele in jaabi, u be se ka fen do ke min bena u bila ka benbaliya don aw ni jogon ce.

2.8.4 – Aw ye laben ke tuma bee

Aw ka kan ka faratiw jini tuma bee. Aw be taa a fe k'aw dege faratiw yeli la sira kan. N'ka, aw ye aw hakili to a la mun na aw be faratiw jini: u be se ka ke farali ye korotoko la. Aw be faratiw jini walasa ka waati soro ka bocogo do boloda korotoko bee. Ni aw ye farati ye, aw be miiri korotoko la minnu be se ka ke, ani ka jatemine ke aw bena min ke. Aw ye aw laben tuma bee ka wale ke ka da aw ka labenw kan. O cogo la, aw bena ke mobilibolila ye min labennen don, min b'a yere tanga, min bena aw yere ka lakana yiriwa ka fara siraba bolilaw bee ka lakana kan.

Fan fitinin 2.7 ani 2.8 I ka donniya segesege

1. Aw b'a don cogo di tugu jogon ko janya sekondi hake min be aw bolo?
2. N'aw be mobili boli min janya ye 30 fute ye, 55 mph la, aw ka kan ka sekondi joli di tugu jogon ko janya la?
3. Aw ka kan ka do bo aw ka tugu jogon ko janya la ni moggo do be ka tugu aw ko kojugu. Tije don walima nkalon?
4. N'aw jegen donni aw numan fe sanni aw ka aw ka fara aw kinin fe, mobilibolila were be se k'a jini ka teme aw la kinin fe. Tije don walima nkalon?
5. Farati ye mun ye?
6. Mun na aw be korotoko labenw ke n'aw ye farati ye?

Nin pininkaliw be se ka ke segesege la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 2.7 ni 2.8 kalan

2.9 – TULON MOBILIBOLI MIN BE MOGO HAKILI JAGAMI

Mobilibolila ka tulon ye fen ye min b'aw hakili bo mobiliboli kan. Tuma o tuma n'aw be mobili boli, n'aw hakili bee te mobiliboli baara la, aw be aw yere, aw ka mobili konomogow, mobili werew ani sennamogow bila farati la. Tulon mobiliboli min be moggo hakili jagami, o be se ka ke sababu ye ka jogon gosi, ka ke sababu ye ka jogini ke, saya walima ka nafolo tije.

Baara minnu be ke mobili kono minnu be se k'aw hakili jagami, olu dow ye: ka kuma ni mobili konomogow ye; arajo, dongili CD walima waati jateminenanw ladilanni; dumuni, dolo min walima sigareti min; kartiw walima seben werew kalanni; fen min binna, ka o ta; kuma telefoni selileri walima CB arajo la; sms kalanni walima u cili; ka baara ke ni telefoni walima enterineta minen suguya o suguya ye (i n'a fo taamasiyenw, pageriw, moggo demebaga, oridinateriw, o jogonaw.); tile fe sugo walima ka ke hakili la fen werew la minnu be moggo hakili jagami; ani moggo caman werew.

Fen minnu be se ka mogo hakili pagami, minnu be se ka ke mobili lamagato koka: kenema siraba, mobilii walima sennamogow; kenema ko minnu be ke i n'a fo polisiw ka mogo sama walima kasara yoro; tile yeelen/tilebin; fen minnu be siraba kan; sirako dilani; pankartiwalima sirako piblisite werew kalanni; ani ko caman werew.

2.9.1 – Tulon mobiliboli min be mogo hakili pagami, o kasara gɛɛya

Kamiyonbaw ka kasara sababu kalan (LTCCS) y'a jira ko kamiyonbaw ka bone kemesarada la 8 kera ni Jago mobilibolilaw de ye (CMV) mobilibolilaw tun be kenema tulon tulon mobilibolila min be mogo hakili pagami ani kamiyon belebelew tijeni kemesarada la 2 kera ka mobilitigiw tun be konona tulon mobilibolila min be mogo hakili pagami.

Mogo 5.500 jogon be faga san o san U.S. siraw kan ani a jate la, mogo 448.000 be jogin mobili bolicogo la min be ke ni mobilibolila be tulon mobilibolila min be mogo hakili pagami (NHTSA Traffic Safety Facts: Distracted Driving).

Segesegeliw y'a jira ko ka kuma telefoni selileri kan - hali n'a y'a soro aw te mobilibolila - o be fanga 39% de bo hakili la, a tun be ke ka to mobiliboli la lakana la. Mobiliboli minnu be baara ke ni bololaminen ye, olu ka teli ka don tijeni kasaraw la min ka jugu fo ka se ka jogini ma. (NHTSA ka tulon mobiliboli min be mogo hakili pagami, siti, www.distracted.gov).

2.9.2 – Tulon mobiliboli min be mogo hakili pagami, o now

Tulon mobiliboli min be mogo hakili pagami, o no dow ye ka fenw faamuya sumaya la, o be se ka ke sababu ye aw ka to ka sira ko nafama do faamuya samaya la walima ka dese pewu k'a faamuya; latigew keli kofe ani wale juguw, o be se ka ke sababu ye ka waati doni ta ka wale juman ke walima ka doncogo juguw ke mobili walan na, teliyalan walima feren la.

2.9.3 – Tulon fen minnu be mogo hakili pagami, olu suguyaw

Tulon fen caman be yen minnu be mogo hakili pagami, o bee be se ka do fara farati kan.

Farikolo la tulon – O ye fen ye min b'a to aw be aw bolow bo walan la walima k'aw je bo sira kan, misali la, n'aw be aw bolo se fen do ma.

Hakilila-la tulon – Baara minnu be aw hakili bo sira kan, i n'a fo ka baro ke ni mobili kononmogow fe walima ka miiri fen do la min kera tile konon.

Farikolo ni hakili la tulonw – Kasaraw farati ka bon ka teme folo kan, misali la ni an be kuma telefoni selileri kan walima ni an be sms ci walima ka u kalan.

2.9.4 – Telefoni selileri

49 CFR 383, 384, 390, 391 ani 392 Federasiyon ka Mobilibolila min be doni (mogo) ta ka lakanani sariyaw (FMCSRs) ani fen faratilenw sariyasenw (HMR) ben dan sigi bolo la telefoni selileri la baara k'aw to ka Jago mobiliboli (CMVs) ani ka Jago mobilibolilaw (CMVs) kura jalakili waleya minnu ma nin Federasiyon ka dantigeli in labato; walima minnu jalakilen don sijne caman, ka da a kan u ye jamana walima sigida sariya walima sariya do tijne min jensinnen be mobiliboli cogo kolosili ma, min be dan sigi bolo la telefoni selileri la baara la. Ka fara o kan, mobilibolila min be doni (mogo) ta balilen don ka CMV mobilibolilaw wajibiya walima k'a to u ka baara ke ni bolo la telefoni selileri ye.

Bolo la telefoni selileri baara koro ye, "ka baara ke ni bolo kelen ye a dogyalenba walasa ka telefoni selileri min walasa ka kumapogonya ke; "telefoni selileri weleli ni aw ye butoni caman digi"; walima "ka bo mobiliboli sigi yoro la k'a soro aw sirilen be ni sigilan cesirilan ye walasa ka se telefoni selileri ma". N'aw y'a sugandi ka baara ke ni telefoni selileri ye k'a soro aw be CMV boli, aw be se ka baara ke ni telefoni selileri ye min te bolo la, min be aw kerefe ani min be se ka baara ke ka keje ni sariya ye walasa ka kumapogonya ke.

Aw ka CDL be jalaki, jamana ka sariya do tijeni sijne fila walima ka teme o kan, telefoni selileri bololabaara kan, k'a soro aw be ka CMV boli. Jalaki ye 60 tile ye kojugu filanan na 3 san konon ani 120 tile ni jalaki saba walima ka teme o kan 3 san konon. Ka fara o kan, o dankarili in tijeni folo ni a kofe kelen-kelen bee be ke ni siwili jalaki ye min be ke o mobili suguw kan, o hake be se \$2750 dolari dorome ma. Mobilibolila min be doni (mogo) ta man kan ka son, wa u man kan k'a jini mobilibolilaw fe u ka baara ke ni bolola telefoni selileri ye, n'u be ka mobiliboli. Patronw fana be se ka jalaki siwili la, o hake be se \$11 000 dolari dorome ma. Korotoko do be yen min b'a to aw be se ka baara ke ni aw bolo la telefoni selileri ye ni a mago be a la walasa ka kumapogonya ke ni sariyatigiw ye walima ni korotoko baarada werew ye.

Segesegeliw y'a jira ko a ka c'a la, ka ke ko do la min nafa ka bon kosebe lakana ko la (misali la, kasara, kasara kerefe, ka bo sira kan k'a soro aw ma lapini) o ka bon fo sijne 6 CMV mobilibolilaw bolo minnu be kuma telefoni selileri la k'u tomobiliboli la ka teme minnu t'o ke kan.

Mobilibolilaw minnu bɛ Kumapɔgɔnya kɛ olu b'u jɛ bɔ jɛfɛ sira la fo 3,8 sekɔdi hake. 55 mph la (walima 80,7 futi sekɔdi kɔɔ), o bɛ bɛn mobilibolila ka 306 futi taama de ma, n'o bɛ bɛn n'tolatanyɔɔ janya ma, k'a sɔɔ a ma sira lajɛ.

Aw ka baara fɔlɔ ye ka mobiliboli lakana la. Walasa k'o kɛ, aw ka kan k'aw hakili bɛɛ sinsin mobiliboli baara kan.

A dɔn ko baarakɛminɛn minnu tɛ bolo la, olu fana ka teli ka kɛ sababu ye ka aw hakili pagami l na fɔ bolo la telefoni selilɛriw. Jatemine bɛ bɔ mobiliboli baara kan n'aw bɛ k baara kɛ ni minɛn fila la kɛn ye.

2.9.5 – Batakiw cili

49 CFR Part 383, 384, 390, 391, 392, Fɛderasiyon ka Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta ka lakanani sariyaw (FMCSR) bɛ bataki ci bali jagokelaw fɛ (CMV) mobilibolilaw k'u to baara la jamanaw ni ɔgɔn cɛ jago la ani ka bolifɛntigiw ka jalaki kura waleya CMV mobilibolilaw ma minnu ma nin Fɛderasiyon ka dankarili in labato; walima minnu jalakilen don siɲɛ caman, k'a sababu kɛ u ye Jamana walima sigida sariya dɔ tiɲɛ walima sariya dɔ tiɲɛ min jɛsinnen bɛ mobiliboli cogo kɔlɔsili ma, min bɛ bataki ci bali k'u to mobiliboli la. Ka fara o kan, Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta balilen don k'a jini walima k'a to u ka mobilibolilaw ka bataki ci k'u to ka mobiliboli.

Bataki ci kɔɔ ye ka sebɛnni kɛ ni bolo ye ɛntɛrɛnɛti minɛn dɔ kɔɔ, walima ka o sebɛnni kalan. O bɛ tali kɛ, n'ka a tɛ dan o ma, cikan surunw baara, e-mail, cikan teliman, cikan walima lapini walasa ka don diɲɛ ɛntɛrɛnɛti yɔɔ dɔ la, walima ka aw sen don ɛntɛrɛnɛti kan sebɛnniw boli walima u la donin wɛɛ la, walasa ka kumapɔgɔnya kɛ sisan walima kɔfɛ.

ɛntɛrɛnɛti minɛn kɔɔ, telefoni selilɛri bɛ yɛn, n'ka a tɛ dan o ma; mɔgo yɛɛ demɛbaga; pager; ɔridinateri; walima minɛn wɛɛ min bɛ kɛ ka sebɛnniw kɛ, k'u sebɛn, k'u ci, k'u sɔɔ, walima k'u kalan.

Aw ka CDL bɛna bɔ baara la, ni aw jalakilen don siɲɛ fila walima ka tɛmɛ o kan jamana sariya dɔ kan, min jɛsinnen bɛ bataki ci cogo ma, k'a sɔɔ aw bɛ ka CMV la baara. Jalaki ye 60 tile ye kojugu filanan na 3 san kɔɔ ani 120 tile ni jalaki saba walima ka tɛmɛ o kan 3 san kɔɔ. Ka fara o kan, o dankarili in tiɲɛni fɔlɔ ni a kɔfɛ kɛn-kɛn bɛɛ bɛ kɛ ni siwili jalaki ye min bɛ kɛ o mobili suguw kan, o hake bɛ se \$2.750 dolari dɔɔmɛ ma. Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta olu si man kan ka sɔn walima k'a jini a ka mobilibolilaw fɛ u ka bataki ci k'u to ka mobiliboli. Kɔɔtɔko danfara dɔ bɛ yɛn min b'a to aw bɛ se ka bataki ci ni a mago bɛ a la walasa ka kumapɔgɔnya kɛ ni sariyatigiw walima kɔɔtɔko baarada wɛɛw ye.

Dalilu b'a jira ko bataki ci farati ka bon ka tɛmɛ kuma kan telefoni selilɛri la, bawo o b'a jini aw fɛ aw ka ɛkran fitinin dɔ lajɛ ani ka kuruw tigi ni aw bolo ye. Bataki cicogo ye fɛn ye min bɛ mɔgo hakili la tulon kɛsɛɛ bawo a bɛ farikolo ni hakili bɛɛ la baara waati kɛn na.

Sɛgɛsɛgɛliw y'a jira ko a ka c'a la ka kɛ lakanako gɛlɛnba dɔ la (misali la, kasara, kasara kɛɛfɛ, ka bɔ sira kan k'a sɔɔ aw ma lapini) o ka bon fo siɲɛ 23,2 CMV mobilibolilaw ka tɛmɛ minnu t'a kɛ kan. Bataki cili walima a sɔɔli bɛ aw jɛ bɔ sira la fo 4,6 sekɔdi hake. 55 mph la, aw bɛ taa 371 futi la, walima ntolatanyɔɔ bɛɛ janya – k'a sɔɔ aw ma siraba lajɛ.

2.9.6 – Aw kana mobiliboli ni aw hakili pagaminɛn don

Aw ka lapini ka kan ka kɛ ka mobili kɔɔ tulon fɛnw bɛɛ bɔ yɛn sani mobiliboli ka damine. O lapini dafali bɛ se ka kɛ ni ninnu ye:

- Mobili kɔɔ fɛn minnu bɛ se ka mɔgo hakili pagami, olu bɛɛ jatemine sani aw ka mobiliboli.
- Ka kunbɛni fɛɛɛ dɔ labɛn walasa ka dɔ bɔ/ka fɛnw bɔ yɛn minnu bɛ se ka mɔgo hakili pagami.
- Ka a jira ko fɛn minnu bɛ mɔgo hakili pagami, olu bɛna kɛ.
- Baro kɛli minnu bɛ se ka kɛ sani aw ka don walan kɔfɛ.
- Ka da fɛnw jatemine kan minnu bɛ se ka mɔgo hakili pagami, aw bɛ se ka kunbɛni fɛɛɛ dɔ labɛn walasa ka dɔ bɔ/ka fɛnw bɔ yɛn minnu bɛ se ka aw hakili pagami.

Ni mobilibolilaw ye sekɔdi tilance kɛ dɔɔnin dɔɔnin k'a sababu kɛ fɛnw ye minnu bɛ u hakili pagami, o bɛ kɛ kasara bonya siɲɛ fila.

Ladilikan dɔw filɛ aw ka kan ka tugu minnu la walasa aw kana aw hakili pagami:

- Kumapɔgɔnya minɛnw bɛɛ faga.
- Ni aw ka kan ka baara kɛ ni telefoni selilɛri ye, aw ye aw jija a ka surunya aw la, ko a bɛ se ka baara kɛ ka aw yɛɛ mine, ka ɛkutɛri walima kumakanfɔlan la baara, ka baara kɛ ni kumakan ye walima ka baara kɛ ni baarakɛminɛn bolo tɛ maga min na. Mobilibolilaw tɛ sariya labato n'u ye u bolo se telefoni selilɛri ma cogo la min ma lakana, hali n'u b'a fɛ ka baara kɛ ni cogo ye bolo tɛ min na.
- Aw kana bataki sebɛn walima k'a kalan telefoni selilɛri kan n'aw bɛ ka mobiliboli.
- Aw ye aw yɛɛ dege aw ka mobili kɔɔfɛnw n'a minɛnw na, sanni aw ka don walan kɔfɛ.
- Aw bɛ mobili jɛminecogo bɛɛ ladilan ani Sirako kɔlɔsili minɛn / Dungare ka kɛɲɛ ni aw sago ye sani aw ka mobiliboli.
- Aw ye kɔn ka arajosow labɛn ani CD minnu ka di aw ye.
- Fɛn minnu tɛ mako jɛ, aw bɛ olu bɔ mobili kɔɔ ani ka doni siri.

- Karitiw laje, ka GPS porogaramu laben ani ka aw ka sira laben sani aw ka mobiliboli damine.
- Kana a lapini ka kalan ke walima ka seɓenni ke n'aw be mobiliboli.
- Aw kana sigareti min, ka dumuni ke ani ka ji min ni aw be mobiliboli. Aw be a bila joona walasa ka waati di aw yere ma ka jo ka dumuni ke.
- Kana baro gelenw ke walima minnu be dusukunna kow ni konɔ mogo werew ye.
- Aw ye layidu ta ka bo so konɔ mogo tow fe walasa u ka se ka u yere mine cogo bennen na ani ka mobilibolila deme walasa ka do bo fenw na minnu be u hakili pagami.

2.9.7 – Aw ye aw janto mobilibolila werew la minnu hakili pagaminen don

Aw ka kan ka se ka mobilibolila werew don minnu be ka tulon ko fenw ke. Ni aw ma mobilibolila werew don minnu hakili pagaminen don, o be se k'aw bali ka a faamu walima ka wale ke ka je a waati la walasa ka kasara bali. Aw ye aw janto nin na:

Mobili minnu be se ka jegen-jegen sira kan walima u yere ka sira konɔ.

Mobili minnu be taa ni teliya ye min benneb te.

Mobilibolila minnu bolo degunnen don kartiw, dumuni, sigareti, telefoni selileri walima fen werew la.

Mobilibolila minnu be barow la n'u ka mobili konomogow ye.

Aw be kene caman di mobilibolila ma min hakili pagaminen don ani ka aw ka tugu jogon hanya lakananen mara.

Aw ye aw janto kosebe ni aw be teme mobilibolila do la min be i n'a fo a hakili pagaminen don. N'a soro mobilibolila to kelen tena a don ko aw be yen, wa u be se ka jegen aw jefɛ.

2.10 – MOBILIBOLILA MINNU BE KELE KE/KA DIMI WALAN NA

2.10.1 – O ye mun ye?

Mobiliboli cogo jugu ni sira kan dimi te geleya kura ye. N'ka, bi diɓe konɔ, yoro min na sirikilasiyon gelenw ni taama doonin doonin ani waatibolodacogo gelenw ye ko ye, mobilibolila caman be dimi ani u ka hami bo u ka mobili konɔ. Sira minnu falen be mogow la, olu te fili yoro caman to yen, o be na ni sigasiga ni juguya ye mobilibolilaw ce, ka dusu don u konɔ u ka mobilibolila tow ka filiw ta u yere ye.

Mobiliboli cogo jugu ye wale ye min ye ka mobiliboli ni yereɓini ye, ni jagelɛya ye, walima ni geregere ye, k'a soro mogo werew ka josariyaw walima u ka lakana ma jate. (i n'a fo ka siraw faleni tuma caman na ani ka bali k'o ke k'a soro aw ma kunnafoni di.)

Sira la dimi ye ka mobiliboli ni lapini ye ka kojugu ke mogo werew la walima ka mobilibolila kele farikolo la walima k'u ka mobili gosi.

2.10.2 – Aw kana ke mobilibolila kele kela ye

Aw dusukunnataw be cogo min na sani aw yere ka aw ka mobiliboli damine, o ni degun be no bila aw ka mobiliboli cogo la.

Aw be do bo aw ka degunw na sani aw ka mobiliboli ani k'aw to mobiliboli la. Aw ye "donkili sumalen" lamɛn.

Aw ye aw hakili bee to mobiliboli la. Aw kana a to aw hakili ka bo k'aw to kuma laa aw ka telefoni selileri la, ka dumuni ke, o jogonaw.

Aw ka ke mogo seɓe ye aw ka taama waati la. Aw be waati bila kofɛ ka da sirako kan, so joli kan, walima yoro cogoya jugu kan ani ka jateminɛ.

Ni aw bɛna ko ka teme aw ka jate kan – aw be o jɛnabo. Aw be ninakili kosebe ani ka son o waati latemɛni ma.

Aw ye bonya nafa di mobilibolila tow ma. Aw ka faamu mun na u be mobiliboli nin cogo la. O kun mana ke fen o fen ye, o ni aw te jogon je sira la.

Aw be aw ka taama sumaya ani ka aw ka tugu jogon ko hanya ke cogo bennen na.

Aw kana mobiliboli dooni dooni Sirikilasiyon numan fe.

Aw ye taamasiyenw keli bali. Aw be aw bolow to walan kan. Aw y'aw yere tanga fenw keli ma min be se ka mobilitigi were dimi, hali ni dimi jiracogo minnu te kojugu ye i n'a fo i kunkolo yelɛma cogo. Aw ka ke mobilibolila ye min be a janto a yere la ani min be a yere bonya.

Ni a be iko mobilibolila were b'a fe ka don aw jefɛ, aw i k'a fo ko: "ke ne ka dunan ye." O jaabi bɛna ke delina ye aw tena dimi i n'a fo mobilibolila tow ka kewalew.

2.10.3 – Aw ka kan ka min ke ni aw ye mobilibolila kele kela do kunɓen

Keta folo ye, aw k'aw jija ka bo u ka sira kan.

Aw ye aw ka yerebaa ya bila kofɛ. Aw kana u soso ni witesɛ ye walima k'a jini ka to aw ka taama sira kan. Aw ye jɛda la lajeli bali.

Aw kana aw mago don taamasiyenw na ani ka ban ka aw yere mine u la.

Aw ye mobilibolila kele kelaw ko fo faamaw ye minnu be o ko jɛnabo, aw keto ka mobili jɛfoli di, a ka mobili pilaki nimoro, a sigiyoro, a be ka taa sira min fe, ani ni a be se ka ke, aw ye mobilibolila ke cogo fo.

Ni telefoni selileri b'aw bolo, aw ye polisiw wele ni aw be se k'o ke lakana la.

Ni mobilibolila kele kela do sen be mobiliboli cogo la sen be kasara la sira kan, aw ka aw jo yoro la min ka jan kasara yoro la, ka polisiw makono u ka na, ka mobiliboli cogo fo aw ye min ye.

Fan fitinin 2.9 ani 2.10 Aw ye aw ka donniya segesege

1. Ladilikan dow ye jumenw ye minnu ka kan ka labato walasa aw kana ke mobilibolila ye min hakili be jagamina?
2. Aw be baara ke ni mobilu kono kumajogonya minenw ye cogo di ni hakilisigi ye?
3. Aw be mobilibolila hakili jagaminen, don cogo di?
4. Danfara jumen be mobilibolila kele kela ni sira kan dimi ce?
5. Aw ka kan ka mun ke ni aw ye mobilibolila kele kela do kunben?
6. Aw be se ka fen jumenw ke walasa ka do bo aw ka degun na sani aw ka mobiliboli ani ka aw to mobilibolila?

Nin nininkaliw be se ka ke segesegegi la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitni 2.9 ni 2.10 kalan.

2.11 – SU FE MOBILIBOLI ANI SEGEN MOBILIBOLI

2.11.1 – O farati ka bon kojugu

Aw be faratiba la ni aw be mobiliboli ta su fe. Mobilibolilaw te se ka faratiw ye joona i n'a fo tile fe, o la, waati ka dogo u bolo ka jaabi di. Mobilibolila minnu be bali ko la, olu te se ka u yere tanga kasara ma.

Su fe mobiliboli geleyaw be mobilibolila, siraba ani mobilu de kan.

2.11.2 – Mobilibolila ta fan fe

Yeli. Mogow te se ka yeli ke kosebe su fe walima yeelen fitini na. Ani fana, u new mago be waati la walasa u ka se ka u yere dege yeelen fitini na yeli la. Mogo fanba y'o kolosi tuma min na u be taama ka don dibi la sinemaso do kono.

Nela bungu. Mobilibolilaw be se ka fiyen waati kunkurunnin kono yeelenba fe. A be waati ta walasa ka bo o fiyentoya in na. Mobilibolila korobaw be toro kerengerennanya la ni nejibo ye. Mogo fanba fiyentoya waati do kono kamera yeelenw (flash) fe walima mobilu min be na u jefi, o yeelenba fe. A be se ka sekondi damado ke walasa ka kenya ka bo nela bungu la. Hali nela bungu fiyentoya sekondi fila kono, o be se ka ke farati ye. Mobilu min be ka taa ni 55 mph ye, o bena teme ntolatanyoro tilance kan o waati kono. Aw kana jasin yeelen jelenw ma ni aw be ka mobiliboli. Sira kinin fela laje. Aw ye kerefeyorow kolosi ni mogo do be na aw fan fe ni yeelenw ye minnu be mana mana kosebe.

Segen ani Kolosilibaliya. Segen ye farikolo walima hakili segen ye min be se ka soro farikolo walima hakili degun fe, baara minnu ta no la segin, bana walima sunogobaliya fe. I n'a fo dolo ni dorog, a be aw ka yeli ni aw ka hakilijagabo tije. Segen be filiw lase aw ma minnu be tali ke teliya ni yorjan na, ka do fara aw ka farati kan ka kasara ke, ka ke sababu ye aw kana faratiw ye ani ka u jaabi joona; ani a be no bila aw ka se ka lapini nafamaw ta. Ni aw segenna, aw be se ka sunogo walan direction kofe ani ka kasara ke, ka aw yere walima mogo werew jogin walima ka u faga.

Mobilibolila segennen walima min be sunogo O ye sirabakan kasara sababuba do ye. NHTSA y'a jira ko polisiw ye bone 100 000 minnu fo san kono, olu be soro mobilibolila ka sunogobaliya fe. Ka keje ni National Sleep Foundation's Sleep in America jinini ye, 60% Amerikiden ye mobiliboli k'a soro sunogo be u la ani ka teme mogo tilan sabanan kan (kemasarada la, 36 mogo walima 103 mogo miliyon) sonna a ma k'u sunogora tije na walan direction la. Mobilibolilaw be se ka sunogo waati kunkurunninw soro minnu be taa sekondi damado doron kono walima ka sunogo waati jan kono. A kera cogo o cogo, kasara soroli be bonya kosebe.

Kulu minnu be farati la

Farati min be yen ka kasara k' aw to sunogola ka mobiliboli, o te tila cogo kelen na jamanaden bee la. Kasara ka teli ka ke waati minnu na sunogo ka ka kosebe, misali la, su fe ani wulada cernance la. Mogo fanba te lasomini kosebe su fe, kerengerennanya la su tilance kofe. O be ke kerengerennanya la n'aw be mobiliboli kabini waati jan. O cogo la, mogo kelen-kelen minnu be mobiliboli su fe, olu ka teli ka sunogobaliya kasara soro.

Segesegegiw y'a jira ko cedenninw, baarakelaw minnu be baara ke jogon fe, jago mobilibolilaw, kerengerennanya lamobilibolila minnu be taa yoro jan ani sunogo furakebaliya minnu be u la walima sunogo kuntaala surun walima sunogobaliya be minnu na, olu farati ka bon ka sunogobaliya kasara soro. Kamiyon girinmanw bee ka kasara 15% ni ko be na ni segen ye.

2 - 33

2.11.3 – Sirako kopew

Yeelen fitini. Tile fe, a ka c'a la, yeelen be yen walasa ka yeli ke ka ne. O te tije ye su fe. Nbeda yeelenw be se ka yeelen bo yoro dow la, n'ka yeelen tana ke yoro caman na. Sira fanba kan, aw be aw jigi da aw ka nefefe yeelen de kan.

Yeelen dogoyali koro ye ko aw tana se ka faratiw ye ka ne i n'a fo tile fe. Yeelen te sirabaga minnu kan, olu yeli ka gelen. Kasara caman be ke su fe, sennamogow, bolibkelaw, negesotigiw ani baganw be minnu na.

Hali ni yeelenw be yen, sirako be se ka mogo hakili nagami. Sirikilasiyon taamasijenw ni fen faratilenw yeli be se ka geleya ani kofe taamasijenw, butiki finetiriw ani yeelen werew kofe.

Aw be mobiliboli dooni dooni yeelen fitini na walima ni a be mogo hakili nagami.

Aw be mobiliboli dooni dooni walasa aw ka da a la ko aw be se ka jo janya la yoro min na aw be se ka nefela ye.

Mobilibolila minnu ye dolominna ye. Mobilibolila minnu ye dolominna ye ani minnu be dorogu ta, olu ye farati ye u yere ma ani aw ma. Aw ye aw janto kerankernnenya la dolomin yorow da tugu waatiw la. Aw ye aw janto mobilibolilaw la minnu be geleya soro ka to u ka sira kan walima ka teliya mara, minnu be jo k'a soro kun t'a la, walima minnu be taamasije werew jira minnu b'a jira ko dolo walima dorogu do be u kan.

2.11.4 – Mobiliko kopew

Nefe yeelenw. Su fe, a ka c'a la, aw ka nefefe yeelenw bana ke yeelen soroyoroba ye aw bolo ka se ka yeli ke ani mogo werew ka se k'aw ye. Aw te se ka fen caman ye ni aw ka nefefe yeelenw be i n'a fo aw be min ye tile fe. Ni yeelen ka dogon aw be se ka nefela ye 250 futi dogon na ani ni yeelen belebelebaw ye 350-500 futi dogon. Aw ka kan ka aw ka teliya laben walasa aw joyoro ka to aw ka yeli yoro la. O koro ye ka taa dooni dooni walasa ka se ka jo aw ka nefefe yeelenw dan yoro la. N'o te, ni aw ye fen faratilen do ye tuma min na, aw tana waati soro ka a jo.

Sufe mobiliboli be se ka ke faratiba ye ni geleya be aw ka nefefe yeelenw na. Nefe yeelenw nogolenw be se ka yeelen tilance doron de di, u ka kan ka yeelen min di. O be do bo aw ka yeli seko la, wa a be geleya mogo werew ma k'aw ye. Aw ye aw jija aw ka yeelenw ka saniya ani ka baara ke. Nefe yeelenw be se ka bo u ke cogo la. N'u ma sira numan jira, u tana yecogo numan di aw ma ani u be se ka mobilibolila tow fiyen. Mogo min be se kosebe, o bila k'a laje ni u ladianna ka ne.

Yeelen werew. Walasa aw ka ye dogoya la, ninu ka kan ka saniya ani ka baara ke ka ne:

- Yeelnbolanw.
- Kofe yeelenw.
- Jirali yeelenw.
- Kerela yeelenw.
- Furance yeelenw.

Kiliyotanw ani feren yeelenw. Su fe, aw ka kiliyotanw ni feren yeelenw nafa ka bon walasa k'a fo mobilibolila tow ye aw b'a fe ka min ke. Aw ye aw jija ka kiliyotanw ni joli yeelenw soro minnu saniyalen don, minnu be baara ke.

Vitiri ni sirako kolosili minen / Dungare. A nafa ka bon su fe ka teme tile kan ka Vitiri saniyalen soro ani ka sirako kolosili minen / dungare saniyalen soro. Sufe yeelen minnu be yeelen bo, olu be se ka ke sababu ye ka nogo bila aw ka Vitiri walima sirako kolosili minen / dungare la walasa ka yeelen bo a yere ye, ka aw ka yeli bali. Mogo fanba ye mobiliboli ka taa tile bo tuma walima a bin tuma, wa u b'a ye ko u te se ka yeli ke vitiri fe min tun be i n'a fo a be ye cogo min tile cemance la. Aw be aw ka vitiri saniya a konona ni a kenema walasa aw ka se ka mobiliboli cogo la min te mogo tooro su fe.

2.11.5 – Sufe mobiliboli cogo

Taabelo minnu be ke ka kon taama ne. Aw ye aw jija ka aw lafiye ani ka lasomi. Ni sunogo be aw la, aw be sunogo sani aw ka mobiliboli! Hali sunogo do be se ka aw ka jenamaya kisi walima ka mogo werew ka jenamaya kisi. Ni aw be luneti don, aw be a laje ni u saniyalen don ani u ma tije. Aw kana tile fe luneti don su fe. Aw be aw ka mobilisegesegeli dafalen ke. Aw ye aw janto yeelenw ni yeelenbolanw bee lajeli la, ani aw be se ka se minnu ma, aw be olu saniya.

Aw kana mogo werew ka lajeli bali. Ni yeelen be bo aw ka nefefe yeelenw na, o be se ka geleyaw lase mobilibolila werew ma minnu be na aw fan fe. U be se fana ka mobililaw tooro minnu be taa aw ka sira kan, n'aw ka yeelenw be yeelen bo u kofela la sirako kolosili minen / Dungare. Aw be aw ka yeelenw dogoya sani u ka jela bungu bila mobilibolila tow la. Aw be aw ka yeelenw dogoya mobilis nato la min be se 500 futi ma ani ni aw be tugu mobilis were ko min be se 500 futi ma.

Aw ye aw yere tanga ka bo mobilis nataw ka jela bungu ma. Aw kana jesin mobilis nataw ka yeelenw ma. Aw be a laje dooni kinin fe sira kininbolo fe walima sira da taamasijenw na, ni o be yen. Ni mobilibolila tow ma u ka yeelen dogomanninw mana, aw kana a jini ka "segin u kan" ni aw yere ka yeelen dogomanni manali ye. O be do fara mobilibolia nataw ka jela bungu kan, ani ka do fara kasara fanga.

Aw be baara ke ni yeelenbaw ye ni aw be se. Mobilibolila dow be fili ka baara ke ni yeelen dogomaniw ye tuma bee. O be do bo u ka nefela yeli fanga la kosebe. Aw be baara ke ni yeelenbaw ye ni a lakananen don ani ni a be sariya konko. Aw be baara ke n'u ye ni aw te 500 futi konko ni mobilis ye min be ka gere. Ani fana, aw kana a to aw ka kabini konona ka yeelen kojugu. O be kenema yeli geleya. Aw be konona yeelen faga, ani ka aw ka minenw yeelenw ladilan ka dogoya aw seko la walasa aw ka se ka jateminsfenw kalan hali bi.

Ni aw be sunogo, aw be aw jo yoro la min lakananen don. Tuma caman na, magow t'a don k'u be na sunogo hali ni u nekisew be ka datugu. Ni aw be se k'o ke lafiya la, aw be aw yere laje dungare la. N'a be l na fo ko sunogo be aw la, walima ni aw be sunogo don, aw ka mobiliboli dabila! Aw be cogo la min farati ka bon kosebɛ. Fura lakananen kelenpe ye sunogo de ye.

2.12 – MOBILIBOLI KɛLI BUNGU LA

Bugun be se ka ke waati o waati. Bugun min be sirabaw kan, o be se ka ke faratiba ye. Tuma caman na, bungu bali ka ke fen ye min be mago ka yeli tije joona. Aw ka kan ka aw janto bunguw la ani ka aw laben ka do bo aw ka teliya la. Aw kana a miiri ko bungu bɛna dogoya aw donlen ko a konɔ.

Ladilikan numan min be soro bolifen bolicogo la bungu konɔ, o ye ko aw kana o ke. A ka fisa aw ka bo sira kan ka taa lafiɲɛboyoro la walima kamiyon joyoro la fo ka se a yecogo numan ma. Ni aw ka kan ka mobiliboli, aw ye aw jija ka ninnu jatemine:

- Aw be lasomini taamasinɛw be labato minnu be tali ke bungu la.
- Aw be aw sumaya sani aw ka don bungu konɔ.
- Aw be aw ka yeelenw be mana. Aw be baara ke ni jɛfɛ yeelenw dogomaniw ni bungu yeelenw ye walasa u ka ye ka jɛ hali tile fɛ, ani aw ye aw janto mobiliboli wɛrɛw la minnu be se ka jine k'u ka yeelenw mana.
- Aw ye aw ka yeelen bileman naani mana. O bɛna ke sababu ye mobili minnu be ka gere aw la kofɛ, olu ka se k'aw ka mobili kolɔsi joona.
- Aw ye aw janto mobiliw la sira kɛrɛ fɛ. Ni aw ye kofɛla yeelenw walima jɛfɛ yeelenw ye aw jɛfɛ, a be se ka ke ko o tɛ aw jɛfɛ sira numan ye. A be se ka ke ko mobili tɛ sira kan fewu.
- Baara ke ni siraba kɛrɛfɛlanw ye i n'a fo jɛjiralanw walasa k'a don sira be se ka kuru cogo min na aw jɛfɛ.
- Aw ye sirako lamɛn aw tɛ se ka min ye.
- Aw ye aw yere tanga temɛni ma mobili wɛrɛw la.
- Aw kana jo sira kɛrɛ fɛ, fo ni a mago be yen kosebɛ.
- Aw ye aw laben korotoko jɔli kama.

2.13 – NɛNɛ WAATI MOBILIBOLI

2.13.1 – *Mobiliw sɛgɛsɛgɛli*

Aw ye aw jija ka aw ka mobili laben don sani aw ka boli nɛnɛ waati. Aw ka kan ka to ka sɛgɛsɛgɛli ke, ka aw janto nin fen ninnu na kosebɛ.

Sumayali ji hake ani glasi baliya hake. Aw be aw jija ka don ni sumayali ji falen don ani ni glasi baliya caman be sistɛmu la walasa ka aw tanga glasi ma. O be se ka laje ni sumayali ji jatemine la kɛrɛnkɛrɛnnen do ye.

Glasi boli ani kalaya Minɛnw. Aw be aw jija ka don ni glasi garate la be ka baara ke. U mago be mobiliboli cogo la min lakannen don. Aw ye aw jija ka a laje ni kalayalan be baara ke, ani ni aw be a baaracogo don. Ni aw be baara ke ni kalayalan wɛrɛw ye ani ni aw b'a miiri ko aw mago be u la (misali la, sirako kolɔsili minɛn / dungare kalayalanw, batiri kɛsu kalayalan, taji marayoro kalayalanw), aw be u ka baara laje sani aw ka aw ka taama damine.

Vitiri jɔsɪlan ni vitiri kolan. Aw be a laje ni vitiri jɔsɪlan kala be cogo numan na. Aw be aw jija ka a laje ko vitiri jɔsɪlan kala be digi finetiri kan kosebɛ walasa ka vitiri saniya, n'o tɛ, u tɛ se ka nɛzi bo a la ka jɛ. Aw be aw jija ka don ni vitiri jɔsɪlan be baara ke ani ko ji be koli ji nɛge marayoro la.

Aw be vitiri kolan glasi baliya ji ke a la walasa ka koli ji bali ka ke glasi ye. Ni aw tɛ se ka yeli ke ka jɛ mobiliboli la (misali la, ni aw ka vitiri jɔsɪlan tɛnɛna), aw be aw jo lakana la ka geleya in jɛnabo.

Pinɛw. Aw ye aw jija ka boliyoro caman be aw ka pinɛw la. Mobiliboli pinɛw ka kan ka dugukolo minɛ walasa masin ka boli siraba niginnen kan ani ka temɛ nɛzi fɛ. Mobiliboli pinɛw ka kan ka dugukolo minɛ walasa ka mobili jɛminɛ. Pinɛ boliyoro nafa ka bon kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la nɛnɛ waatiw la. Aw ka kan ka boli yoro sen digen jugumanba soro a dogoyalenba la 4/32 ens la sen kelen-kelen be la jɛfɛ pinɛw kan ani 2/32 ens ni ko pinɛ tow kan. N'a ka ca n'o ye, o be fisaya. Aw be baara ke ni jateminekelan ye walasa k'a don ni boli yoro bɛrɛ be aw ka sen na walasa ka mobili boli lakana la.

Pinɛ Jɔlɔko. Aw be se k'aw yere soro cogoyaw la, aw tɛ se ka mobiliboli ni Jɔlɔko tɛ, hali ka se yoro lakanannen la. Aw be Jɔlɔko ni jɔgondan wɛrɛw hake bennen ta. Aw ye aw jija ka don n'u be bɛn aw ka mobili pinɛw ma. Aw be jɔlɔko laje ni fen dow karilen don, ni tugu yoro ma tɛnɛn walima ni u karilen tɛ, ani ni kɛrɛfɛ Jɔlɔko kurulen don walima ni u karilen don. Aw be jɔlɔko doncogo dege sani aw ka kan k'a ke nɛzi ni glasi la. Pinɛ jɔlɔkow ka kan ka ta ni aw be mobiliboli nɛnɛ waati.

Yeelenw ni yeelenbolanw. Aw be aw jija ka don ni yeelenw ni yeelenbolanw saniyalen don. Yeelenw ni yeelenbolanw nafa ka bon kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la waati jugu la. Aw be a laje tuma ni tuma waati juguw la walasa ka a don ni u saniyalen don ani ka baara ke ka jɛ.

Finetiriw ani sirako kolɔsili minɛnw / Dungarew. Aw be glasi, nɛzi, o na jɔgonnaw be bo vitiriw la, finetiriw la, ani sirako kolɔsili minɛn / dungare la sani aw ka damine. Aw be vitiri garate la, nɛnɛ bɔrosi ani vitiri glasi bolan ke a la ni a mago be yen.

Bolo mineyɔrɔw, Sen da yɔrɔw ani Pɔn pilaki. Aw be glasi ni nezi beɛ bo bolo mineyɔrɔw la, sen da yɔrɔw la, ani pɔn pilakiw la, aw ka kan ka baara ke ni minnu ye walasa ka don kabini kɔnɔ walima ka taa mobili kɔnɔ. O bɛna do bo cɛneli farati la.

Radiyateri dakunw ani jɛfɛlan tankalan nɛnɛ fɛ. Aw be glasi bo radiyateri dakunw na. Aw be aw jija ka jɛfɛ la nɛnɛ yɔrɔ da tugu kɔsɛbɛ. Ni dakunw datugulen don ni nɛnɛ ye walima ni jɛfɛlan tankalan nɛnɛ fɛ datugulen don kojugu, moteri be se ka sumaya kojugu ani ka jo.

Sisi bo yɔrɔ sistɛmu. Farati be Sisi bo yɔrɔ sistɛmu bonin la kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni kabini fiɛɛbo be se ka ke maɲi (finɛtiriw kurulen don, o jɔgɔnnaw). Don jɔgɔna tiɲɛni be se ka ke sababu ye ka bagaji gazi la don aw ka mobili kɔnɔ. Bagaji Gazi bɛna ke sababu ye aw ka sunɔgo. Ni a hake cayara, a be se k'aw faga. Aw be sisi bo yɔrɔ sistɛmu laɛ ni a yɔrɔw tiɲɛnen don ani ni a mankanw ni a boli taamasijɛw ye.

2.13.2 – Mobiliboli

Yɔrɔ minnu be cɛnɛ. Aw be mobiliboli dooni dooni ani ka nɔgɔya siraw kan minnu be cɛnɛ. Ni a be cɛnɛ kɔsɛbɛ, aw man kan ka mobiliboli fewu. Aw be jo yɔrɔ folɔ la min lakananen don.

Aw be a damine ni nɔgɔya ye ani dooni dooni. A damine ko folɔ la, aw be sira kecogo don. Aw kana korɔto.

Aw ye a laɛ ni glasi tɛ yen. Aw be a laɛ ni glasi tɛ sira kan, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la, pɔnw ni tɛmɛsira kan. Yeelen filili dɛsɛ ka bo mobili wɛrɛw la, o b'a jira ko glasi be sira kan. Ani fana, aw be aw ka sirako kolɔsili minɛn / Dungare ani vitiri jɔsila laɛ ni glasi tɛ u la. Ni glasi b'u bolo, a ka c'a la, sira bɛna ke glasi ye fana.

Aw be faralikow ni fɛrɛn labɛn ka kɛɲɛ ni cogoyaw ye. Aw be fara nɔgɔya la i n'a fo aw be se cogoyaw min na. Aw kana fɛrɛn minɛ ka geleya, ani aw kana baara ke ni moteri fɛrɛn walima teliya sumayalan ye. (U be se ka ke sababu ye ka mobili senw la cɛnɛ yɔrɔw la minnu be cɛnɛ.)

Aw be teliya ladila ka kɛɲɛ ni cogoyaw ye. Aw kana tɛmɛ mobililaw la minnu ka surun aw la fo ni a mago be yen. Aw be taa dooni dooni ani ka aw jɛ korɔta jɛfɛ walasa ka teliya sabatilen to. Aw kana a to ka aw sumaya ani ka teliya. Aw be kurukuruw ta dooni dooni ani aw kana fɛrɛn minɛ ni aw be kurukuruw la. Aw k'a don ko ni funteni ka can fo ka se glasi yeleni ma, sira be cɛnɛ ka taa a fɛ. Aw be taa dooni dooni.

Yɔrɔ ladila ka kɛɲɛ ni cogoyaw ye. Aw kana mobiliboli mobili wɛrɛw kɛrɛfɛ. Aw be tugu jɔgɔn ko jayan bɔnya. Ni aw ye sirabakan-minɛ ye aw jɛfɛ, aw be aw ka taa teliya walima ka jo walasa ka a makɔnɔ a ka jɛya. Aw be aw jija kɔsɛbɛ ka a jira ko aw bɛna jo joona ani ka a sumaya dooni dooni. Aw ye aw janto nɛnɛbolanw na, ka fara kɔgo ni cɛncɛn kamiyanw kan, ani ka cɛnɛ caman di u ma.

Fɛrɛn jiginɛn. Ni aw be mobiliboli sanjiba la walima ji jolen juguman na, aw ka fɛrɛn bɛna jigin. Ji min be fɛrɛn la, o be se ka ke sababu ye ka freinw barika dogɔya, ka u ke cogo la min tɛ kelen ye, walima ka u minɛ. O be se ka ke sababu ye ka fɛrɛn fanga dogɔya, ka senw sɔgo, ka sama ka taa fan kelen walima fan wɛrɛ fɛ, ani ka jɛgɛn ni aw ye remɔruku sama.

Aw kana mobiliboli ka tɛmɛ jidagayɔrɔ jugumanw fɛ walima ji woyolenw fɛ ni aw be se.

Ni o tɛ, aw ka kan ka:

- Aw be a sumaya ka transmission bila witɛsi dogɔman na.
- Aw be fɛrɛn minɛ nɔgɔya la. O be finiwi digi fɛrɛn feradow walima disikiw kan ani ka bɔgo, nɔgo, cɛncɛn ani ji bali ka don a kɔnɔ ni aw be ka mobiliboli ji fɛ.
- Aw be do fara moteri girinya kan ani ka ji tige ka sɔrɔ ka tansiyan fitini to fɛrɛnw kan.
- Ni aw bɔra ji la, aw be tansiyan fitini to fɛrɛnw kan waati kunkurunin kɔnɔ walasa u ka sumaya ani ka u ja.
- Aw be jɔli sɛgɛsɛgɛli ke ni farati tɛ o keli la. Aw be a laɛ kɔfɛ walasa ka a don ni mɔgo si tɛ ka tugu aw ko, o ko aw be fɛrɛn minɛ walasa ka a don ko u be baara ke ka jɛ. Ni o tɛ, aw be u ja ka taa a fɛ i n'a fo a jɛfɛlen don cogo min sanfɛ. (AW YE AW YɛRɛ KOLɔSI: Aw kana fɛrɛn tansiyan ni teliya ke waati kelen na, walima aw be se ka fɛrɛn feradow ni u kɔnɔna kalaya kojugu.)

2.14 – MOBILIBOLI FUNTENI WAATIW LA

2.14.1 – Mobiliw sɛgɛsɛgɛli

Aw be sɛgɛsɛgɛli ke cogo korɔla, n'ka aw be aw janto nin fɛn ninnu na kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la:

- **Pinɛw.** Sani aw ka mobiliboli, aw be pinɛw doncogo ni fiɲɛ tansiyan laɛ. Aw be pinɛw sɛgɛsɛgɛ lɛri fila o lɛri fila walima 100 milu o 100 milu ni aw be mobiliboli futeni waati la. Fiɲɛ tansiyan be bɔnya ni funteni be yen. Aw kana fiɲɛ bila ka bo walima tansiyan be dogɔya kojugu ni pinɛw sumayara. Ni pinɛ do kalayara kojugu fo aw tɛ se ka maga a la, aw be to k'a jo na fo pinɛ ka sumaya. N'o tɛ, pinɛ be se ka ci walima tasuma b'a minɛ.
- **Motɛri tulu.** Motɛri tulu be dɛmɛ ke ka motɛri sumaya, ka magaya. Aw be aw jija ka don ni motɛri tulu ka ca. Ni tulu funteni jatɛminɛnan be aw bolo, aw ye aw jija ka don ni funteni hake be dan na ni aw be ka mobili boli.
- **Motɛri sumayalan ji.** Sani aw ka a damine, aw be a laɛ ni ji be motɛri sumayalan sistɛmu la ka kɛɲɛ ni motɛri dilannikɛla ka laadilikanw ye. (Sumayalan be motɛri dɛmɛ ni funteni cogoyaw ye ani nɛnɛ waati fana ye.) Ni aw be mobiliboli, aw be ji funteni

walima sumayalan jateminenanw laje tuma ni tuma. Aw be aw jija a ka to a cogo koro la. Ni jateminkelan temena funteni hake danmado kan, fen do be se ka ke min be se ka ke sababu ye ka moteri tije ani ka tasuma bila a la. Aw be mobiliboli dabila joona lakana la ani k'a jini k'a don min man ji.

Mobili dow be ni jenayellanw ye, sumayalan fali minen minnu be se ka ye, walima sumayalan seginni minenw. Olu b'a to aw be se ka sumayalan hake laje ni moteri ka kalan. Ni o minen te tasiyon sistemu la, a da be se ka yelen lakana la ka sumayalan fara a kan hali ni moteri be a ka baara ke funteni na.

Aw kana radiyateri da yelen walima tasiyon sistemu fan do abada fo ni a sumayara. Sisi kalama ni ji tobilan be se ka fiye ni tasiyon ye ani ka jeninida juguman bila mogo la. Ni aw be se ka maga radiyateri da la ni aw bolo gansan ye, a be se ka ke a sumayara ka se ka da yelen.

Ni sumayalam ka kan ka fara sistemu kan min te segin-ka-bo-minen ye walima ni jibolan te, aw be nin taabolo ninnu ke:

- Aw be moteri faga.
 - Aw be makononi ke fo moteri ka sumaya.
 - Aw be tegew tanga (aw be baara ke ni ganw walima fininkolon).
 - Aw be radiyateri da yelen donni donni fo ka se a jayoro folo ma, o be mana tasiyon bila.
 - Aw be segin ko ni tasiyon be ka bo sumayan la sistemu la.
 - Ni tasiyon bee bora, aw be a digi duguma ka a yelen ka taa a fe walasa ka a bo.
 - Aw be sumayalan hake laje ni aw je ye ani ka sumayalan caman fara a kan ni a mago yen.
 - Aw be fininkolon k'a la ka a yeen fo ka se a datugu cogo ma.
- **Moteri siri juru (kuruwa).** Aw ye a laje ni siri juru kapi aw ka mobilu la ni sirilanw digili ye. Sirili juru sere bali tena ji ponpe ni/ walima fije bolan la baara ka je. O bena ke sababu ye ka funteni caya kojugu. Aw be sirilanw fana laje ni u karilen don walima ni u segen taamasije werew b'u la. O be ke kerengerennanya la funteni waatiw la. Sirilan karilenw ye lakana farati ye.
 - **Tiyow.** Aw be a laje ni sumayalan tiyow be cogo puman na. Ni tiyo karilen don mobiliboli to o be se ka ke sababu ye ka moteri tije ani ka tasuma yere bila a la.

2.14.2 – Mobiliboli

- **Aw ye aw janto gudorɔn kalaman.** Gudorɔn min be siraba kan, o be to ka wuli sanfe ni funteni ka bon kosebe. Gudorɔn min be siraba kan, o be to ka wuli sanfe ni funteni ka bon kosebe.
- **Aw be taa donni donni walasa ka funteni kojugu bali.** Teliyaba be funteni caman di pinew ni moteri ma. Kungo kono, funteni be se ka bonya fo ka se a dan na, farati be a la. Funteni bena do fara pinew tijeni bonya walima hali tasuma kow, ani moteri tijeni.

Fan fitiniw 2.11, 2.12, 2.13, and 2.14

Aw ye aw ka donniya segesegɛ

1. Aw ka kan ka baara ke ni yeelen dogomaniw ye waati o waati ni aw be se. Tije don walima nkalon?
2. Aw ka kan ka mun ke sani aw ka mobiliboli ni sunogo be aw la?
3. Feren jiginnenw be se ka ke mun de sababu ye? Aw be se ka aw yere tanga o gelyaw ma cogo di?
4. Aw ka kan ka fije bila pine kalamaw na walasa tasiyon ka segin a cogo koro la. Tije don walima nkalon?
5. Aw be se ka radiyateri da yelen lakana la ni moteri ma sumaya kojugu. Tije don walima nkalon?

Nin jininkaliw be se ka ke segesegeli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 2.11, 2.12, 2.13 ani 2.14 kalan.

2.15 – TEREN SIRABA TEMESIRA

Teren siraba yoro temesira ye jogon kunbe yoro kerengerennen ye, sira be teren siraw tige yoro min na. O temesiraw ye farati ye tuma bee. Gere ka kan ka ke o temesira sugu la ni jigiya ye ni teren be na. A ka gelen kosebe ka teren ni temesira ce janya jatemine ani teren min be ka surunya, o teliya fana jatemine.

2.15.1 – Temesira suguyaw

Temesiraw minnu be ke a yerema. Sirako kolosili minen suguya si te nin temesira sugu in kan. Latige min be ta ka jo walima ka taa je, o bee be aw bolo. Yerema temesira b'a jini aw fe aw ka temesira don, ka teren bee jini min be baara ke ni siraw ye ani k'a latige ni kene jelen bere be yen walasa ka temen lakana la. Lasomini taamasien Kori neremuguw be yerema temesiraw la, ani sira pano walasa k'aw deme ka temesira do don.

Temesira minnu be baara ke. O temesira sugu in na, sirako kolosili-minen do be yen min sigilen be temesira la walasa ka sirako jenabo temesira la. O minen minnu be baara ke olu ye yeelen bilenmanw ye minnu be manamana, ni kukanw be u la walima ni a te u la ani yeelenw bilenmanw be manamana ni kukanw ni dabaw la.

2.15.2 – Lakolɔsili taamasienw ni minenw

Lakolɔsili taamasijɛw numan. Pano finma, nɛrɛmuguma sanfɛ o bɛ bila foroba tɛmɛsira siraba nɛfɛ. Lakolɔsili taamasijɛn numanw, o b'a fɔ aw ye ko aw ka taama sumaya, ka tɛrɛn lajɛ ani k'a lamɛn, ani ka aw labɛn ka jɔ siraw kan ni tɛrɛn bɛ na. Mɔgow ni faratimafɛnw ta mobiliboli bɛɛ wajibiyalɛn don ka jɔ. Aw ye jaa 2.15 lajɛ.

Sira taamasijɛn. Sira taamasijɛnw ni lasɔmini taamasijɛn numan bɛɛ kɔrɔ ye kɛlɛn ye. U bɛ Kɛ "X" ye ni "RR" sɛbɛnniw ye ani tɛmɛ baliya taamasijɛn min bɛ sira fila kan. Aw ye jaa 2.16 lajɛ.

Taamasijɛn fana bɛ yɛn min togo ye ko tɛmɛ baliya yɔrɔ sira fila siraw kan. A bɛ sɛ ka kɛ ko jɔyɔrɔ jɛman dɔ bɛ yɛn min pintirilɛn don sani aw ka sɛ tɛrɛn siraw kan. Mobiliboli nɛfɛla ka kan ka to o layini in kɔfɛ k'a sɔrɔ a jɔlɛn bɛ tɛmɛsira la.

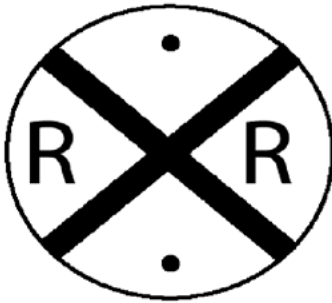
Pano taamasijɛn. O taamasijɛn in bɛ tɛmɛsira taamasijɛn jira. A b'a jini aw fɛ aw ka sira di tɛrɛn ma. Ni jɔli sira jɛman pintirilɛn tɛ siraba kan, mobiliboli minnu ka kan ka jɔ, olu man kan ka jɔ ni 15 futi ye walima ka tɛmɛ 50 futi kan ka bɔ tɛrɛn sira kɛrɛfɛ min ka surun siraba la. Ni sira tɛmɛna siraba bɛ tɛmɛ sira kɛlɛn kan, taamasijɛn dɔ bɛ tɛmɛsira pano jukɔrɔ, o bɛ sira hake jira. Aw ye jaa 2.17 lajɛ.

Yeelen bilenman taamasijɛn minnu bɛ yeelen bɔ. Tɛrɛn siraba yɔrɔ tɛmɛsira caman na, pano taamasijɛn bɛ kɛ yeelenw bilenmanw ye minnu bɛ manamana ani kukanw. Ni yeelenw y'a daminɛ ka manamana, aw y'aw jɔ! Tɛrɛn dɔ bɛ ka surunya. A jininɛn bɛ aw fɛ aw ka sira di tɛrɛn ma. Ni sira ka ca ni kɛlɛn ye, aw ye aw jija ka don ni sira bɛɛ jɛlɛn don sani aw ka tɛmɛ. Aw ye jaa 2.18 lajɛ.

Dabaw. Daaw bɛ tɛrɛn siraba tɛmɛsira caman la yeelen bilenmanw min bɛ manamana ani kuknaw. Aw bɛ jɔ ni yeelenw y'a daminɛ ka yeelen bɔ ani sani da ka jigin sira fan dɔ fɛ. To jɔlɛn fo daaw ka wuli ani yeelenw ka manamana. Aw bɛ taa jɛ ni a lakananɛn don. Aw ye jaa 2.18 lajɛ.

Jaa 2.15

YORO NEREMUGUMA
LASOMINI TAMASIJENW

Jaa 2.16

SIRA MARIKIW

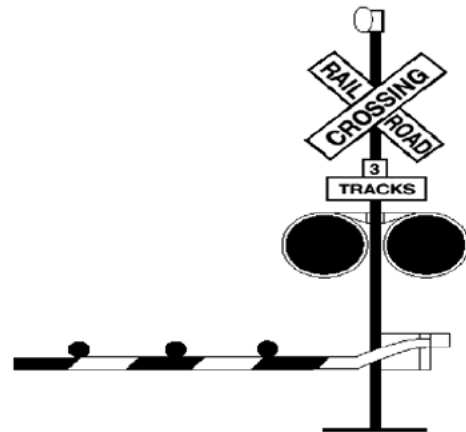
Jaa 2.17

SIRA CAMAN

Jaa 2.18

DAW/YEELNW.

2.15.3 – Mobiliboli taabolo

Aw kana boli abada ka taa tɛrɛn tɛmɛsira dɔ la. Aw kana a jini abada ka boli ka tɛmɛ tɛrɛn la tɛmɛsira dɔ la. A ka gɛlɛn kɔsɛbɛ ka tɛrɛn min bɛ ka surunya, k'o teliya jatɛminɛ.

Teliya dɔgɔya. Teliya ka kan ka dɔgɔya ka kɛɲɛ ni aw seko ye ka tɛrɛn gɛrɛlɛnw ye sira fan fɛ, wa teliya ka kan ka minɛ fo ka se yɔrɔ la min bɛna a to aw ka jɔ sira surunw na ni a ka kan ka jɔ.

Kana a to ko fo aw ka tɛrɛn manka mɛn. Tɛrɛnw tɛ se ka kɛ walima u balilɛn tɛ ka pipi kɛ ni u bɛ gɛrɛ tɛmɛsira dɔw la. Foroba tɛmɛsiraw la minnu la tɛrɛnw tɛ pipi kɛ, olu ka kan ka dɔn ni taamasinɛn ye. Mankan min bɛ aw ka mobilɪ kɔnɔ, o fana bɛ se k'aw bali ka tɛrɛn ka pipi mɛn fo tɛrɛn ka surunya siraba tigeyɔrɔ la farati la.

Aw kana aw jigi da taamasinɛn kan. Aw man kan k'aw jigi da lasomini taamasinɛn, daaw walima darapo taamasinɛn sɔrɔli dɔrɔn kan walasa ka lasomini sɔrɔ tɛrɛnw gɛrɛli la. Aw ye aw janto kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la tɛmɛsira la, da tɛ minnu na walima yeelen bilɛnman taamasinɛw tɛ minnu na.

Sira fila bɛɛ sɛgɛsɛgɛli wajibiyalɛn don. Aw k'aw hakili to a la ko tɛrɛn min bɛ sira kɛlɛn kan, o bɛ se ka tɛrɛn dɔ dogo sira wɛrɛ kan. Aw bɛ sira fila bɛɛ lajɛ sani aw ka tɛmɛ. Tɛrɛn kɛlɛn kɛlɛn kɔ ka tɛmɛsira dɔ jɛya, aw k'a lajɛ ko tɛrɛn wɛrɛ si ma surunya sani aw ka daminɛ ka tɛmɛ siraw tige.

Kɛnɛ yɔrɔw ani tɛmɛsira yɔrɔw dugubaw ni dugu kɔnɔ. Kɛnɛ yɔrɔw ni tɛmɛsira yɔrɔw minnu bɛ dugubaw ni duguw kɔnɔ, olu farati ka bon i n'a fo burusi yɔrɔw tɛmɛsira. Aw bɛ gɛrɛ u la ni hakilijagabo ye o cogo kɛlɛn na.

2.15.4 – Ka jɔ lafiya la tɛrɛn siraba tigeyɔrɔw la

Jɔli dafalɛn ka kan ka kɛ tɛmɛsiraw yɔrɔw la waati o waati ni:

- Doni suguya b'a to jɔli wajibiyalɛn don jamana walima jamana fanga ka sariyaw kɔnɔ.
- O jɔli sugu nininɛn bɛ sariya fɛ cogo wɛrɛ la.

Ni aw bɛ a jɔ aw ye aw jija ka:

- Aw bɛ siraw lajɛ aw kɔfɛ k'aw to k'a jɔ dɔɔni dɔɔni. Aw bɛ baara kɛ ni boli sira ye, ni o bɛ yɛn.
- Aw bɛ aw kamanagan yeelen bilɛnma naani mana.

2.15.5 – Ka tɛmɛn siraw kan

Dali bɛ tɛrɛn tɛmɛsira minnu gɛrɛ yɔrɔla, olu bɛ se ka kɛ sababu ye aw ka fɛnw jɛgɛn siraw kan.

Aw kana a to abada sirikilasiyon cogoyaw k'aw minɛ k'aw la jɔ siraw kan. Aw ye aw jija ka dɔn k'aw bɛ se ka sira bɛɛ tige sani aw ka tɛmɛli daminɛ. Tarakiteri-remɔruku min bɛ kɛ cogoya la, o bɛ 14 sekɔndi kɛ a dɔgɔyalɛnba la walasa ka bɔ sira kɛlɛn kan ani ka tɛmɛ 15 sekɔndi kan walasa ka bɔ sira fila kan.

Aw kana witesɪ falɛn ni aw bɛ tɛrɛn siraw tige.

2.15.6 – Ko kɛrɛnkɛrɛnnɛnw

Aw ye aw hakili to a la! O remɔrukuw bɛ se ka nɔrɔ tɛmɛsira kɔrɔtalɛnw kan:

- Fɛn unite min ka surun (surunmaw, mobilibolila min bɛ doni (mɔgɔ) ta, yeɛmali kamiyon, bagan ta remɔrukuw min ka surun).
- Tarakiteri axi kɛlɛn min bɛ remɔrukuw jan sama n'a jɔlɛn sigilɛn don walasa ka tarakiteri tandem-axi ta.

Ni kun dɔ la aw bɛ balan siraw kan, aw bɛ bɔ mobilɪ kɔnɔ ka aw yɔrɔ janya siraw la. Aw ye pano taamasinɛw walima taamasinɛw buwati lajɛ tɛmɛsira la walasa ka kunnafoniw sɔrɔ kɔrɔtɔko kunnafoniw kan. Aw bɛ 911 wele walima kɔrɔtɔko nimɔrɔ wɛrɛ. Aw bɛ tɛmɛsira yɔrɔ di ni taamasinɛw bɛɛ ye minnu bɛ se ka dɔn, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la DOT nimɔrɔ, ni o bɛ yɛn.

2.16 – KULULA MOBILIBOLI

Kulula mobiliboli la, girinya jɔyɔrɔ ka bon kɔsɛbɛ. Witesɪ yeɛmali la, girinya bɛ aw sumaya. Ni witesɪ bɛ jigin, o janya, ani/walima doni girinya--aw bɛna baara kɛ ni witesɪ dugumalanw ye ka taa kulu walima kuluw jiginni na. Jiginni janw ni witesɪ jigini la, girinya bɛ kɛ sababu ye ka dɔ fara aw ka mobilɪ teliya kan. Aw ka kan ka teliya lakananɛn bɛnnɛn sugandi, o kɔ aw ka baara kɛ ni witesɪ dɔgɔman ye, ani fɛrɛn kɛcogo numanw. Aw ka kan ka kɔn ka ko boloda ani ka kunnafoniw sɔrɔ aw ka taama sira bolodalɛn kan. Ni aw bɛ se, aw bɛ kuma mobilibolila wɛrɛw fɛ minnu bɛ jatɛw dɔn walasa k'a dɔn teliya minnu bɛ se ka kɛ, lakana la.

Aw ka kan ka taa dɔɔni dɔɔni walasa aw ka fɛrɛnw ka se k'aw minɛ ka sɔrɔ u ma kalaya kojugu. Ni fɛrɛnw kalayara kojugu, u bɛ se ka daminɛ ka "ban". O kɔrɔ ye ko aw ka kan k'u minɛ gɛɛɛya la ka taa a fɛ walasa ka jɔli fanga kɛlɛn sɔrɔ. Ni aw tora ka baara kɛ ni fɛrɛnw ye gɛɛɛya la, u bɛ se ka to ka ban fo aw tɛ se ka u sumaya walima k'aw jɔ fewu.

2.16.1 – Teliya "Lakanannen" sugandi

Aw ka jatemine nafamaba ye ka teliya do sugandi min te teliya kojugu ka se:

- Mobili ni doni girinya bee lajelen ma.
- Yorɔ jegen cogo janya.
- Jengelɩ cogoya.
- Sira cogoyaw.
- Yorɔ cogoya.

Ni teliya dan do bilala sen kan, walima ni taamasijenw do be yen min b'a jira ko "Witesɩ ba mara", aw kana teme teliya jiralen kan abada. Ani fana, aw be lasomini taamasijenw jini ani minnu be jigini janya ani jengelɩ jira.

Aw ka kan ka baara ke ni moteri ka ferenw no ye i n'a fo aw ka teliya kunbencogo jonjon. Moteri ka feren no be bonya kosebe ni a be rpms governed kerefe ani ni transmission be duguma witesɩ. Moteri ka feren no be bonya kosebe ni a be rpms governed kerefe ani ni temesira be duguma witesɩ la.

2.16.2 – Aw be witesɩ numan sugandi sani aw ka damine ka jigin yorɔ la

Aw be transmission falen ka taa witesɩ dogoman na sani aw ka damine ka jigin yorɔ la. Aw kana a jini ka jiginni ke aw ka teliya cayalen kofe kaban. AW tena se ka falen ka bila witesɩ dogoman la. A be se ka ke aw te se ka segin ka don witesɩ si kono ani moteri feren no bee bena tunun. Ni aw ye otomatiki transmission wajibiya ka don witesɩ dogoman na ni teliyaba ye, o be se ka transmission tije ani fana ka ke sababu ye ka moteri feren no bee ban.

Ni kamiyon korow ye, sariya min be yen witesɩ sugandili la, o ye ka baara ke ni witesɩ kelen ye min be jigin kulu do kan, aw tun mago be se min na ka yelen kulu kan. Nka, kamiyon kuraw yorow te dugukolo mine kosebe ani u cogoya be laben ka je walasa ka taji mara. A be se ka ke fana ko u ka moteriw fanga ka bon. O korɔ ye k'u be se ka yelen kuluw kan ni witesɩ ye minnu ka bon kosebe wa u ka dugukolo mineli ni fije samali ka dogon walasa k'u bali ka Jigin kuluw la. O de koson, bi kamiyon bolilaw be se ka baara ke ni witesiw ye minnu ka dogon ka jigin kulu do kan ka teme min jininen don ka yelen kulu kan. Aw ka kan k'a don min bennen don aw ka mobilɩ ma.

2.16.3 – Feren ka tijeni walima u ka dese

Ferenw dilannen don walasa ferenw ferado walima feren minelan ka feren buwati walima disikiw ka mobilɩ sumaya. Ferenw mine be funteni bo, n'ka ferenw dilannen don walasa ka funteni caman mara. N'ka, feren be se ka ban walima ka dese funteni kojugu fe min be sorɔ u mineli kojugu fe ani n'aw ma jigi da moteri ferenw no kan.

Feren ka dese fana be no bila laben sen fe. Walasa ka mobilɩ kolosi lakana la, feren bee ka kan k'a niyoro ke baara la. Feren minnu ma laben, olu bena u niyoro keli dabila ka kon minnu labennen don. Feren tow be se ka sumaya kojugu ani ka tunun, wa feren bere tena sorɔ ka mobilɩ kolosi. Feren be se ka bo u laben cogo la joona, kerenkerennanya la ni u be baara ke kosebe; fana, ferenw be segin joona ni u ka suma. O la, feren ka labenw ka kan ka to ka laje.

2.16.4 – Feren mine cogo fere numan

Ka hakilina jigi. Feren mineli waati jan ni/walima jiginni jan la, o ye do faralen de ye doron moteri ka feren no kan. Ni mobilɩ be witesɩ dogomannin bennen na, ninnu ye feren mine cogo numanw ye:

- Aw be ferenw mine ka geleya doron walasa k'a ye ko a be ka sumaya kosebe.
- Ni aw ka teliya dogoyara ka se mph duuru jogon ma aw ka teliya "lakanannen" jukoro, aw be ferenw bila. (O feren mineli ka kan ka men sekondi saba jogon kono).
- Ni aw ka teliya cayara ka se aw ka teliya "lakanannen" ma, aw be segin taabolo 1 ni 2 kan.

Misali la, ni aw ka teliya "lakanannen" ye 40 mph ye, aw tun tena feren mine fo aw ka teliya ka se 40 mph ma. Sisan aw be ferenw mine kosebe walasa ka do bo aw ka teliya la doni doni fo ka se 35 mph ma ka sorɔ ka ferenw bila. Aw be segin o kan sije caman ni aw mago be yen fo ka se jigini laban ma. Lajoli sira jora kuluw jiginyoro kan minnu ka jan. Lajoli sira dilannen don walasa ka mobilibolilenw lajo lakana la, k'a sorɔ u ma mobilibolilaw ni kono mogow jogin. Lajoli sira be baara ke ni dilan jan ye min dilannen don ni fenw ye minnu ka magan, walasa ka mobilibolilen do sumaya, tuma dow la, min be fara jogon kan ni fen do jiginni ye.

Aw ye lajoli sira don aw ka sira kan. Taamasijenw b'a jira mobilibolilaw la, lajoli sira be yoro minnu na. lajoli siraw be mogo niw, minenw ani doni kisi. Aw be baara ke n'u ye ni aw ka ferenw tijena.

Fan fitinin 2.15 ani 2.16 Aw ye aw ka donniya segesegɛ

1. Fen jumɛnw de b'a to aw be teliya "lakanannen" sugandi n'se be Jigini jan ni jiginni gelen ke?
2. Mun na aw ka kan ka ke witesɩ bennen na sani aw ka jigin kulu do kan?
3. Aw be feren mine cogo numan jefo ni aw be jigin jan ni jiginni gelen na.
4. Mobilɩ sugu jumɛnw be se ka balan teren ni siraba tigeyoro la?
5. Tarakiteri-remoruku min be ke cogoya la, o be waati joli ta walasa ka bo sira fila kan?

Nin jininkaliw be se ka ke segesegeli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 2.15 ni 2.16 kalan.

2.17 – KƆRƆTƆKO MOBILIBOLI

Sirikilasiyɔn kɔrɔtɔlenw bɛ kɛ ni mobili fila bɛna ɲɔɔn gosi. Mobili kɔrɔtɔko bɛ kɛ ni pinɛw, fɛrɛn walima yɔrɔ gɛlɛn wɛrɛw tiɲɛna. Ni aw ye nin gafe in kɔnɔ lakana fɛrɛw labato, o bɛ se ka dɛmɛ don ka kɔrɔtɔko bali. N'ka ni kɔrɔtɔko dɔ kɛra, aw ka se ka aw yɛrɛ tanga pinɛ tiɲɛni ma, o bɛ bɔ aw ka fɛrɛ tigɛcogo la. Aw bɛ se ka wale minnu kɛ, olu ɲɛfɔlɛn don jukɔrɔ.

2.17.1 – *Walan direction walasa ka aw yɛrɛ tanga bɔnɛ ma*

Ka jɔ, o tɛ ko ye min farati ka bon tuma bɛɛ kɔrɔtɔko la. Ni kɛnɛ bɛrɛ tɛ aw bolo ka jɔ, aw bɛ se ka aw yɛrɛ mabo fɛn na min bɛ aw ɲɛfɛ. Aw k'aw hakili to a la ko a bɛ se ka fɔ ko aw bɛ se ka fara tuma bɛɛ walasa ka balilan ko dɔ bali joona aw bɛ se ka min jɔ. (N'ka, mobili girinman minnu bɛ sanfɛ ani tarakiteri remoruku caman bɛ minnu la, olu bɛ se ka woloki.)

Aw bɛ aw bolo fila bɛɛ bila mobili walan direction kan. Walasa ka fara joona, aw ka kan ka mobili walan direction minɛ kɔsɛbɛ n'aw bolo fila ye. Ka bolo fila to mobili walan kan cogo ɲuman na, ni kɔrɔtɔko dɔ kɛra, o ye k'u to a kan tuma bɛɛ.

Aw bɛ se ka fara joona cogo min na ani ka a yɛrɛ tanga cogo min na. Farali teliya bɛ se ka kɛ lakana la, ni a kɛra cogo ɲuman na. Fɛn dɔw filɛ nin ye, mobilibolila lakananɛnw bɛ baara kɛ ni minnu ye:

- Aw kana fɛrɛn kɛ ka aw to ka fara. A ka ɲɔɔn kɔsɛbɛ ka aw ka senw datugu ni aw bɛ fara. N'o kɛra, aw bɛ se ka cɛnɛ ka kolɔsili bɔ aw bolo aw bolo.
- Aw kana fara teliya ka tɛmɛ aw mago kan walasa ka fɛnw jɛya aw ka sira kan. Ni aw bɛ fara ka taa a fɛ, aw bɛ se ka cɛnɛ walima ka woloki ka taa a fɛ.
- Aw ye aw labɛn ka "ka walan sira falɛn" kɛ, o kɔrɔ ye ka sen kɔsɛgin sira wɛrɛ fɛ, n'aw tɛmɛna fɛnw kan aw ka sira kan. Fo n'aw labɛnnɛn don ka walan sira falɛn kɛ, aw tɛna se k'o kɛ joona. Aw ka kan ka miiri mobilibolicogo kɔrɔtɔlɛn ni ka walan sira falɛn kɛ kɔfɛ i n'a fɔ mobilibolicogo kɛlɛn yɔrɔ fila.

Aw kan ka ɲɛsin yɔrɔ min na. Ni mobilibolila dɔ bɛ ka na aw ɲɛfɛ ka bila aw ka sira kan, ka taa aw kinin fɛ, o de ka fisa. Ni o mobilibolila y'a faamu ko min kɛra, jaabi ɲɔɔnoma bɛna kɛ ka sɛgin u yɛrɛ ka sira kan.

Ni fɛn dɔ bɛ ka aw ka sira bali, sira ɲuman min bɛ aw bolo, o bɛna bɔ ko la.

Ni aw tun bɛ baara kɛ ni aw ka sirako kolɔsili minɛnw / Dungare ye, aw bɛna a dɔn sira min lankolon don, wa aw bɛ se ka baara kɛ ni min ye lakana la. Ni kɛrɛfɛla jɛlɛn don, ka taa kinin fɛ, o de ka fisa. A ka c'a la, mɔgo si tɛ mobiliboli kɛrɛfɛ la kan n'ka mɔgo dɔ bɛ se ka tɛmɛ aw la aw numan fɛ. Aw bɛna a dɔn ni aw tun bɛ baara kɛ ni aw ka sirako kolɔsili minɛn / Dungare ye. Ni aw datugulɛn don fan fila bɛɛ fɛ, ka taa kinin fɛ, o bɛ de ka fisa. A dɔɔgyalɛnba la, aw tɛna mɔgo si wajibiya ka don siraba kan min bɛ aw kɛlɛ ani ka se ka ɲɔɔn gosi ni kunkolo ye.

Ka bɔ sira la. Kɔrɔtɔko dɔw la, aw bɛ se ka mobili ta ka bɔ sira kan. A bɛ se ka kɛ farati tɛ a la ka tɛmɛ mobili gosili kan.

Kɛrɛfɛla fanba barika ka bon fo u ka se ka mobiliba girinya sabati, o la sa, u bɛ boli sira sɔrɔlɛn di. Nin ye laadilikan dɔw ye, ni aw bɔra sira kan.

Aw ye aw yɛrɛ tanga fɛrɛn minɛ ma. Ni aw bɛ se, aw kana baara kɛ ni fɛrɛn ye fo aw ka teliya ka jigin ka se 20 mph ma. O kɔ, aw bɛ fɛrɛn minɛ ɲɔɔya la kɔsɛbɛ walasa aw kana cɛnɛ yɔrɔ la min ka ɲɔɔn.

Aw bɛ sen kɛlɛn to siraba kan, ni a bɛ se ka kɛ. O bɛ dɛmɛ don ka to aw ka se ka aw yɛrɛ kolɔsi.

To kɛrɛfɛ. Ni kɛrɛfɛ la jɛlɛn don, aw bɛ to a kan fo aw ka mobili ka jɔ. Ni a lakananɛn don, aw bɛ taamasinɛnw kɛ ani ka aw ka sirako kolɔsili minɛnw / Dungare lajɛ sani aw ka sɛgin sira kan.

Ka sɛgin sira kan. Ni aw wajibiyara ka sɛgin sira kan sani aw ka se ka jɔ, aw bɛ nin fɛrɛrɛ ninnu kɛ:

- Aw bɛ sen minɛ ka ɲɛ ani ka a fara kɔsɛbɛ walasa ka sɛgin sira kan joona. Aw kana a ɲini ka sɛgin dɔɔni dɔɔni sira kan. N'Aw y'o kɛ, aw ka pinɛw bɛ se ka balan k'a sɔrɔ aw ma miiri a la ani aw bɛ se ka aw yɛrɛ minɛ tuguni.
- Ni ɲɛfɛ pinɛ fila bɛɛ bɛ siraba kan, aw bɛ ka walan sira falɛn kɛ o yɔrɔnin bɛɛ. O 'yɔrɔ fla ka kan ka Kɛ i n'a fɔ "ka walan sira falɛn" lamaga kɛlɛn.

2.17.2 – *A jɔcogo teliya la ani lakana la*

Ni mɔgo dɔ balila ka bɔ aw ɲɛfɛ, aw ka jaabi ɲɔɔnman ye ka fɛrɛn gosi. O ye jaabi ɲuman ye ni jɔli jayan bɛ yɛn, ani ni aw bɛ baara kɛ ni fɛrɛn ye ka ɲɛ.

Aw ka kan ka fɛrɛn minɛ cogo la min bɛna aw ka mobili to sira tilɛnnɛn kan ani ka a to aw ka fara ni a kɛra wajibi ye. Aw bɛ se ka baara kɛ ni "fɛrɛn kolɔsili" fɛrɛrɛ ye walima "fɛrɛn minɛ dɔɔni dɔɔni" fɛrɛrɛ.

Fɛrɛn kolɔsili. N'o fɛrɛrɛ ye, aw bɛ fɛrɛn minɛ ka gɛlɛya aw seko la k'a sɔrɔ aw ma senw sogo. Aw bɛ walan direction lamagali dɔɔya kɔsɛbɛ ni aw bɛ o kɛ. Ni aw mago bɛ ka mobili ɲɛminɛcogo labɛn la min ka bon walima ni senw bɛ sogo, aw bɛ fɛrɛnw bila. Aw bɛ sɛgin ka fɛrɛnw minɛ joona ni aw bɛ se.

Aw be jaabi di ni pine tɔɔna. Ni pine do tɔɔna, aw ka mobili be farati la. Aw ka kan ka teliya ka:

- **Aw be bolifen walan direction mine ka ɲɛ.** Ni ɲɛ pine do tɔɔna, o be se ka mobili walan direction ka bo aw bolo. O kunbɛncogo kelenpe ye ka mobili walan direction mine kosebe ni aw bolo fila ye waati beɛ.
- **Aw kana feren mine.** A be mogo bila cogo la ka feren ke korotoko la. N'ka, ka feren mine ni pine do tɔɔna, o be se ka ke sababu ye ka kolosili bo aw bolo. Fo n'aw beɛa boli ka taa fen do la, aw kana feren mine fo mobili ka teliya. O ko, aw be feren mine nogoya la kosebe, ka aw sama ka bo sira kan, ka jo.
- **Aw ye Pine laɛ.** Koɛ n'aw sera joyoro do la, aw be bo ka pinew beɛ laɛ. Aw be o ke hali ni a be iko mobili be baara ke ka ɲɛ. Ni aw ka pine fila do taara, aw be se k'a don cogo kelen min na, o ye ka bo ka taa a laɛ.

2.18 – FEREN SOGOBALIYA SISTEMU (ABS)

ABS ye ordinatori sistemu ye min b'a to aw ka senw te sogo feren gelenw mine tuma na.

ABS faralen don aw ka ferew gasanw kan. A te do bo walima ka do fara aw ka feren gasan seko kan. ABS be baara ke donon ni senw beɛa sogo.

ABS te aw joli janya surunya hali donon, n'ka a b'aw demɛ ka mobili kolosi feren mineli gelen waati.

2.18.1 – Feren sogobaliya sistemu be baara ke cogo min na

Mineli miniew be se ka sen sogoli kow don. O koɛ, kuran kolosili (ECU) beɛa do bo feren tansiyon na walasa sen kana sogo.

Feren tansiyon be laben walasa ka feren caman di, k'a soro farati te a la u ka sogo.

ABS be baara ke joona kosebe ka temɛ mobilibolila be se ka min jaabi di ni sen beɛa sogo. Waati tow beɛ la, feren beɛa baara ke cogo beɛnen na.

2.18.2 – Feren sogobaliya sistemu kan ka ke mobili minnu la

Minisiri min ɲesinnen be bolifenko ma, o b'a jini ABS ka ke minnu kan:

- Kamiyon tarakiteri minnu be ni feren ɲɛmaw be minnu la n'u dilana 1997 san marisikalo 1 tile la walima o koɛ.
- Feren ɲɛma mobili werew, (kamiyonw, bisiw, remorques ani wotoro falenaw) minnu dilana 1998 san marisikalo 1 tile walima o koɛ.
- Kamiyonw ni bisi minnu be feren jilama be minnu la, n'u girinya hake ye 10.000 pundiw ye walima ka temɛ o kan, olu dilana 1999 san marisikalo tile folo walima o koɛ. Jagoke mobili caman minnu dilanna ka kon o donw ɲɛ, ABS kera olu la.

2.18.3 – Aw be se k'a don cogo min na ni ABS be aw ka mobili la

ABS baarakebaliya yeelen nɛɛmuguman beɛa ke Tarakiteri, kamiyonw ani bisiw la pano minenw kan.

ABS baarakebaliya yeelen nɛɛmugumanw beɛa ke remorukuw numan fe, ɲɛɛ walima kɛɛla.

Wotoro minnu dilana 1998 san marisikalo 1 tile walima o koɛ, yeelen kan ka ke ou numan fe.

I n'a fo sistemu be mobili kuraw la, baarakebaliya yeelen be mana a damine na walasa ka anpulu laɛ, o koɛ, a be faga joona. Sitime korow kan, yeelenw tun be se ka to kene kan fo aw ka mobiliboli ka temɛ mph duuru konɔ.

Ni yeelenw tora ka yeelen bo anpulu laɛ koɛ, walima ni a be yeelen bo ni aw be taa a fe, a be aw te se k'aw ka ABS kolosi.

Ni fenw ye minnu be sama, olu dilannen don sanni a ka jini bolifenko minisiriso fe, a ka gelen k'a don ni ABS be a la. Aw ye mobili jukorla laɛ ni ECU ni sen teliya jateɛnenanw ka filiw be bo feren koɛ.

2.18.4 – ABS be aw demɛ cogo min na

Ni aw be feren mine kosebe yorow la minnu be cene, ni ABS te mobili la, aw ka sen be se ka sogo. Ni aw ka mobili walan direction sogora, aw ka mobili kolosili be tɔɔne. Ni aw ka sen tow sogolen don, aw be se ka cene, ka jegen, walima ka mobili pine ka munu munu.

ABS b'aw demɛ ka sen sogoli bali ani ka a kolosi. Aw be se ka jo joona walima aw te se ka jo joona ni ABS ye, n'ka aw ka kan ka se k'aw yere kolosi farati lamini do la ni aw be feren mine k'aw yere tanga ceneli ma min be soro feren mineli kojugu fe.

2.18.5 – Ni ABS be tarakiteri doron kan walima Remoruku doron kan

Ni ABS be tarakiteri doron kan, remoruku doron kan, walima hali axi kelen doron kan, o be ke sababu ye hali bi aw ka se ka mobil kolosi kosebe feren mine waati la. Feren mine cogo bennen na.

Ni ABS be tarakiteri doron de la, aw ka kan ka se ka mobil neme cogo kolosi, wa jegeni soroli fanga be dogoya. N'ka aw be aw ne jo remoruku la ani ka feren bila ka (ni aw be se k'o ke lakana la) ni a y'a damine ka balanse.

Ni ABS be remoruku doron na, remoruku te balanse, n'ka ni aw ye mobil neme kolosili tjena walima ni aw ye tarakiteri ye jegen damine, aw be feren bila (ni aw be se k'o ke lakana la) fo aw ka se k'a kolosi kokura.

2.18.6 – Ka feren mine ni ABS ye

Ni aw be mobil boli ni ABS ye, aw ka kan ka feren mine i n'a fo aw b'a ke cogo min na tuma bee. Fo cogo were la:

- Aw be feren fanga doron de ke min ka kan walasa ka jo ka ne ani ka kolosili to aw bolo.
- Aw be feren mine o cogo kelen na, a mana ke cogo o cogo ye, ABS be aw la bisi la, tarakiteri la, remoruku, walima u fila bee la.
- Ni aw be aw ka taama sumaya, aw be aw ka tarakiteri ni aw ka remoruku kolosi ani ka seginko feren la (ni farati te ka o ke) walasa ka kolosili to aw bolo.

Danfara kelen doron de be o kecogo in na. Ni aw be kamiyon tilennen boli walima ni a faralen don jagon kan ni ABS baaraketa ye axi bee kan, korotoko joli la, aw be se ka feren mine ka ne.

Ni aw ka ABS be baara ke ka ne, aw man kan ka feren "sama".

2.18.7 – Feren mineli ni ABS te baara ke

Ni ABS t'a la aw be feren baarakecogo gansan soru hali bi. Aw be mobiliboli ani ka feren mine i n'a fo aw b'a ke cogo min na tuma bee.

ABS be mobil minnu na, baarakembaliya yeelen neme muguman be u la, walasa k'a fo aw ye ni fen do te baara la.

I n'a fo sistemu segsegeli mobil kuraw la, baarakembaliya yeelen neme muguman, o be yeelen bo a damine na walasa ka anpulu laje, o kofe, a be faga joona. Sitime korow kan, yeelenw tun be se ka to kene kan fo aw ka mobiliboli ka teme mph duuru kono.

Ni yeelen tora ka yeelen bo anpulu laje kofe, walima ni a be yeelen bo ni aw be sira kan, a be se ka bone aw ka ABS kolosili la sen kelen walima caman na. Aw ye aw hakili to a la ko ni aw ka ABS ma baara ke ka ne, aw be feren basigilenw soru hali bi. Aw be mobiliboli cogo bennen na, n'ka aw ka sistemu ladon joona.

2.18.8 – Lakanali hakilijginw

ABS tena a to aw ka mobiliboli joona, ka tugu aw ko kosebe, walima ka mobiliboli donnin donnin. ABS tena fanga walima ceneli bali I fara to. ABS ka kan ka feren ka ceneli walima jegeni bali, n'ka a man kan ka ke minnu sababu ye o ye ka senw munu munu walima ka taa teliya kojugu jiginni na.

ABS tena joli janya surunya hali donnin. ABS bena deme ke ka mobil kolosili sabati, n'ka a tena joli janya surunya tuma bee.

ABS tena do fara walima ka do bo joli fanga laban na—ABS ye "fen faralen" ye aw ka feren gansanw kan, a te ke u nonabila ye.

ABS tena fen falen aw ka feren mine cogo gansanw la. Ni feren cogoya bennen don, aw ka mobil bena jo i n'a fo a tun be jo cogo min na tuma bee. ABS be na baara la doron ni sen do tun bena sogu cogoya la k'a sababu ke feren mine kojugu ye.

ABS tena feren kolon walima feren ladonni jugu falen.

Aw ye aw hakili to a la: Mobil lakanani fere numan ye hali bi ka ke mobilibolila lakananen ye.

Aw ye aw hakili to a la: Aw be mobiliboli cogola walasa aw kana baara ke ni aw ka ABS ye abada.

Aw ye aw hakili to a la: Ni aw mago be a la, ABS be se ka deme don ka kasara jugumanba bali.

2.19 – CENELI KOLOSILI ANI A MINELI

Ceneli be ke tuma o tuma ni pine ma se ka to sira kan. O be soru ni cogo naani do la kelen na:

- **Feren mineli kojugu.** Feren mineli kojugu ani ka senw sogoli. Ceneli fana be se ka ke ni aw be baara ke ni teliyalan ye ni sira be cene.
- **Walan direction la baara temenen.** Ka walani direction ylema ni fanga ye ka teme mobil ka fara cogo kan.
- **Teliya kojugu.** Ka fanga caman di mobil ma, ka ke sababu ye u ka munu munu.
- **Mobiliboli teliya kojugu.** Ceneli jugu fanba be bo mobiliboli teliya kojugu la sira cogoyaw la. Mobilibolilaw minnu b'u ka mobiliboli cogo ladilan ka kepe ni cogoyaw ye walasa u kana teliya kojugu ani u kana feren mine kojugu walima ka mobiliboli teliya la.

2.19.1 – Walan direction – cɛnɛli

Cɛnɛli min ka teli ka kɛ, o ye kɔfɛ senw bɛ bɔnɛ u ka samali fanga la fɛrɛn walima teliya kojugu fɛ. Cɛnɛli minnu bɛ sɔrɔ teliya fɛ, a ka c'a la, olu bɛ kɛ glasi walima nɛzi kan. Ni aw ye aw sen bɔ teliyalan kan, o bɛ se k'a jo nogoya la. (Ni a bɛ cɛnɛ kɔsɛbɛ, aw bɛ embarasi digi. N'o tɛ, moteri bɛ se ka senw bali kolonkoloni la ani ka dugukolo minɛ kokura.)

Kɔfɛ sen fɛrɛn cɛnɛli bɛ kɛ ni kɔfɛ senw bɛ sɔgo. Ikomi sen minnu sɔgɔlɛn don, olu ka dugukolo minɛli ka dɔgɔn ka tɛmɛ sen kan minnu bɛ kolonkolon, a ka c'a la, kɔfɛ sen bɛ cɛnɛ kɛrɛ fɛ walasa k'a jini ka "minɛ" ni jɛfɛ senw ye. Bisi walima kamiyon tilennɛn la, mobili bɛna cɛnɛ kɛrɛ fɛ "cɛnɛ". Ni mobili bɛ remɔruku sama, bolili-sen ka cɛnɛli bɛ se ka remɔruku bila ka samali mobili la ka taa kɛrɛ fɛ, o bɛ kɛ sababu ye ka jɛngɛli barikama kɛ. Aw ye jaa 2.19 lajɛ.

2.19.2 – Ka bolili-senw ka fɛrɛn minɛ cɛnɛli kɔlɔsi

Aw bɛ nin wale ninnu kɛ walasa ka bolili-sen ka fɛrɛn minɛ cɛnɛli latilɛn:

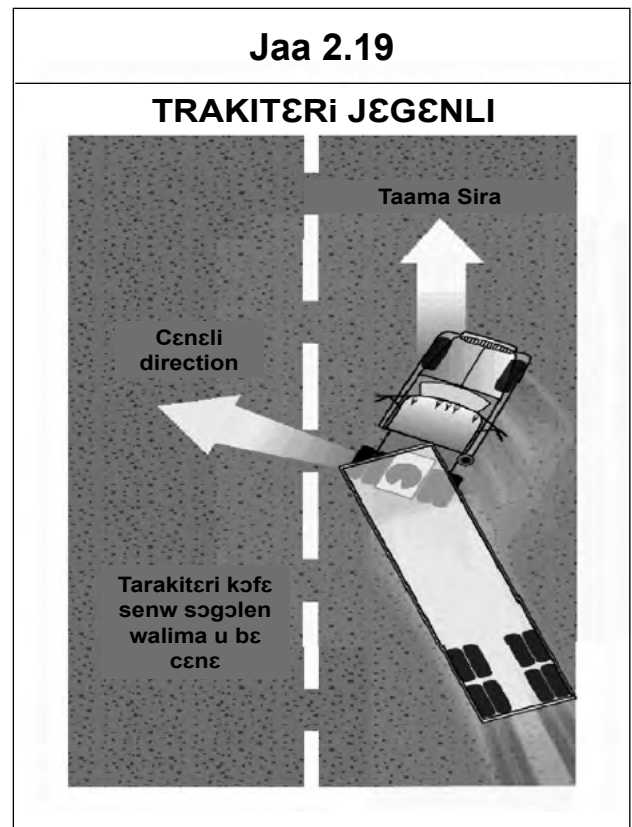
- **Aw ye fɛrɛn minɛ dabila.** O bɛna a to kɔfɛ senw ka kolonkolon tugun, ani ka kɔfɛ sen ka bali ka cɛnɛ ka taa a fɛ. Ni glasi kan, aw bɛ embarasi digi walasa sen ka fara u yɛrɛ ma.
- **Aw bɛ fara teliya la.** Ni mobili y'a daminɛ ka cɛnɛ kɛrɛ fɛ, **aw ka teliya** ka mobili walan direction aw b'a fɛ mobili ka taa sira min fɛ. Aw ka kan ka walan direction la fara falɛn teliya la.
- **Ka walan sira falɛn.** Ni mobili segina a sira kan, a ka teli ka to ka fara. Fo n'aw ye mobili walan direction yɛlɛma joona ka taa fan wɛrɛ fɛ, aw bɛ se k'a ye ko aw bɛ ka cɛnɛ ka taa fan wɛrɛ fɛ.

Ka fɛrɛn minɛli baliya dege, ka mobili walan direction yɛlɛma joona, ka embarasi digi, ani ka walan sira falɛn cɛnɛ la, o bɛ dege caman de wajibiya. Nin ko in dege bɛ sɔrɔ yɔrɔ min o ye mobili boliyorɔbaw ye walima "degeli kɛnɛbaw" kan.

2.19.3 – Jɛfɛ – sen cɛnɛli

Mobiliboli teliya kojugu cogoyaw kama, o bɛ kɛ sababu ye ka jɛfɛla-sen fanba cɛnɛ. Sababu wɛrɛw ye boli yɔrɔ tɛ jɛfɛ pinɛ la ani ni doni girinya bɛrɛ tɛ kɛ jɛfɛ axi kan. jɛfɛ sen-sɔgɔli cɛnɛli la, jɛfɛla ka teli ka taa sira tilennɛn fɛ, aw mana mobili walan direction yɛlɛma cogo o cogo. Yɔrɔ min bɛ cɛnɛ kɔsɛbɛ, yɛn aw tɛ se ka mobiliboli ka kurunba dɔ lamini walima ka fara.

Ni jɛfɛla-sen cɛnɛla, jɔcogo kelenpe walasa ka cɛnɛli bali o ye ka mobili bila a ka taa dɔɔni dɔɔni. Aw bɛ farali jo ani/walima ka fɛrɛn minɛli dabila. Aw bɛ a sumaya joona joona ka sɔrɔ aw ma cɛnɛ.

Fan fitinin 2.17, 2.18 ani 2.19 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Ka jo, o tɛ ko ye min farati ka bon tuma bɛɛ kɔrɔtɔko la. Tɛjɛ don walima nkalon?
2. Nafa dɔw ye jumɛnw ye ka taa kinin fɛ ka tɛmɛ uman kan balilan ko dɔ la?
3. "Lajoli sira ye mun ye?"
4. Ni pinɛ dɔ cira, aw ka kan ka fɛrɛn minɛ kɔsɛbɛ walasa a ka jo joona. Tɛjɛ don walima nkalon?
5. Aw b'a dɔn cogo di ni fɛrɛn sɔgɔbaliya bɛ aw ka mobili la?
6. Fɛrɛn kɛcogo juman ye mun ye ni aw bɛ mobiliboli ni fɛrɛn sɔgɔbaliya ye?
7. Fɛrɛn sɔgɔbaliya bɛ aw dɛmɛ cogo di?

Nin jininkaliw bɛ se ka kɛ sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fa fitini 2.17, 2.18 ani 2.19 kalan.

2.20 – KASARAKO TAABOLO

Ni kasaara ye soro, ni aw ma jogin kosebe, aw ka kan ka wale ke walasa ka tijeni walima jogin werew bali. Taabolo jonjon minnu ka kan ka ke kasaara o kasaara la, olu ye:

- Aw be yoro lakana.
- Aw ye faamaw ladonniya.
- Aw be aw janto mogo joginlenw na.

2.20.1 – Yoro lakanani

Fen folo min ka kan ka ke kasaara keyoro la, o ye ka kasaara were bali ka ke o yoro kelen na. Walasa ka kasaara keyoro lakana:

- Ni aw ka mobilu sen be kasaara la, aw be aw jija k'a lase sira kere fe. O be deme ke ka kasaara were bali ani ka sirikilasiyon bila ka taa.
- Ni aw be jo ka deme don, aw be aw jo ka aw yoro janya kasaara la. Yoro min be kasaara lamini la, o bena ke wajibi ye korotoko mobilu kama.
- Aw be aw ka yeelenw mana.
- Aw be kere saba minnu be yeelen bo walasa ka sirikilasiyon werew lasomi, olu sigi sen kan. Aw ye aw jija mobilibolila tow ka se k'u ye a waati la walasa k'aw yere tanga kasaara ma.

2.20.2 – Ka Faamaw ladonniya

Ni telefoni selileri walima CB b'aw bolo, aw ka deme jini sani aw ka bo aw ka mobilu kono. N'o te, aw be kononi ke fo kasaara keyoro lakananen kofe ka je, o ko aw be telefoni ci walima ka mogo do ci ka taa polisiw wele. Aw y'aw jija k'a don aw be yoro min na walasa aw ka se ka yoro tigiti di.

2.20.3 – Aw be aw janto mogo joginlenw la

Ni mogo min be se kosebe, o be kasaara la ani ka joginlenw deme, aw y'aw mabo yoro la fo ni a jinina aw fe a ka deme don. N'o te, aw be aw seko bee ke walasa ka mogo joginlenw bee deme. Nin ye taabolo nogoman dow ye minnu ka kan ka ke deme dicogo la:

- Aw kana mogo joginlenba lamaga fo ni tasuma walima siraba temeni farati y'a to a ka kan.
- Aw be joli gelenw lajo ni aw ye tansiyon tilennen ke joginda la.
- Aw be to ka mogo joginnen to kalaya la.

2.21 – TASUMAW

Kamiyonw tasuma be se ka tijeni ni joginw lase mogo ma. Aw ye tasuma sababuw don ani u kunbencogo. Aw ka kan ka min ke walasa ka tasuma faga, aw k'o don.

2.21.1 – Tasuma sababuw

Ninny ye mobilu tasuma sababu dow ye:

- **Kasaraw kofe.** Taji bonnen, tasuma-fanga-minenw baaracogo jugu.
- **Pine.** Pine min fiye ka dogon ani pine minnu be maga jogon.
- **Kuranko sistemu.** Tasuma ka da dan ma tijenenw kan, don jogonanw tijeni.
- **Taji.** Mobilibolil ka sigaretimin, taji doncogo jugu, taji don jogonanw tijeni.
- **Doni.** Doni minnu be se ka mene, doni minnu ma datugu ka je walima fiye te don minnu la.

2.21.2 – Tasuma kunbenni

Aw ye aw janto ninny na:

- **Segesegeli min be ke ka kon taama je.** Aw be kuran, taji ani sisi bo yoro, pine ani donifenw segesegeli ke. Aw ye aw jija ka a laje ni tsumafagalan falen don.
- **Sira Segesegeli kan.** Aw be pine, senw ani kamiyon farikolo laje ni funteni taamasinew te a la tuma o tuma ni aw jora taama senfe.
- **Aw ye taabolo Lakanali siraw labato.** Aw be lakana fere jumanw labato walasa ka mobilu taji ke a la, ka feren mine, ka tasuma fen taa aw bolo, ani ka baara werew minnu be se ka tasuma bila a la.
- **Kololsili.** Aw be to ka minenw ni jateminelanw laje ni taamasinew te u la minnu b'a jira ko u sumana kojugu ani ka baara ke ni sirako kololsili minen / dungare ye walasa ka sisi taamasinew jini minnu be bo pinew la walima mobilu la.
- **Jantoyerefa.** Aw be aw janto aw yere la cogo bennen na ni aw be fen o fen mine min be se ka mene bo.

2.21.3 – Tasuma fagali

Tasuma fagacogo donni nafa ka bon. Mobilibolilaw minnu tun t'a don u ka kan ka min ke, o be tasuma juguya. Tasumafagalan be baara ke cogo min na, aw k'o don. Ladilikan minnu seɓennen be tasumafagalan kan, aw be olu kalan sani aw mago ka se a ma. Taabolo dow file nin ye minnu ka kan ka labato ni tasuma ko la.

Aw y'a jo sira kerefe. Taabolo folo min ka kan ka ke, o ye ka mobili bo sira kan ka jo. O keli la:

- Aw be aw jo yoro dafalen na, yoro min ka jan sow, jiriw, burusi, mobili werew, walima fen o fen tasuma be se ka min mine.
- Aw kana don taji baarakeyoro do la!
- Aw ye korotoko baarakelaw ladonniya aw ka geleya la ani aw sigiyoro la.

Aw be aw to tasuma kana jensen. Sani aw ka a jini ka tasuma faga, aw ye aw jija a kana jensen ka taa a fe. Ni tasuma donna moteri la, aw be moteri faga joona. Aw kana kapo da yelen ni aw be se ka aw yere tanga a ma. Aw be sifon bilai dabila louverw fe, radiyateri fe, walima mobili jukoro.

Ni doni tasuma be wotoro walima kesu konɔ, aw be da tugu, kerenkerennnya la ni fen faratilenw be aw ka doni la. Ni aw ye wotoro da yelen, o bena oksizeni di tasuma ma, wa a be se ka ke sababu ye a ka jeni joona kosebe.

Tasuma faga. Sariya dow file nin ye minnu ka kan ka labato tasuma fagali la:

- Ni aw be baara ke ni tasumafagalan ye, aw be aw yoro janya tasuma la ni aw be se.
- Aw be aw jenin tasuma boyoro walima a da ma, aw kana aw jenin tasuma ma sanfe.

Aw be baara ke ni tasumafagalan puman ye

Jaa 2.20 ani 2.21 be tasumafagalan suguya jefo ka je ka kepe ni tasuma kilasi ye.

B:C suguya tasumafagalan dabara ka baara ke kuran tasumaw ni ji jenitaw kan.

A:B:C suguya dabara ka baara ke jiri, papiye ani fini jeni fana kan.

Ji be se ka ke jiri, papiye walima fini kan, n'ka aw kana ji ke kuran tasuma kan (a be se ka ke sababu ye ka ko jugu ye) walima gazi tasuma kan (o bena tasuma jensen).

Pine jenilen ka kan ka la sumaya ni ji ye. Ji caman be se ka ke a la.

Ni aw dalen te a la ka baara ke ni min ye, kerenkerennnya la tasuma min be fen faratilenw la, aw be tasumafagalanw makono.

Aw be aw yere bila fiye fan fe. A to fiye ka tasumafagalan ta ka taa tasuma la sanni a ka tasuma ta ka taa ka na aw fan fe.

Aw be taa a fe fo fen o fen tun be ka jeni, o ka sumaya. Ni sisi walima tasuma te yen, o koro te ko tasuma te se ka damine kokura.

Fan fitinin 2.20 ani 2.21

Jaa 2.20	
Kilasi / Tasuma suguya	
Kilasi	sugayaw
A	Logo, papiye, jenifen gansanw Be faga ni sumayalan ni k'u faga ni ji walima fen jalenw ye
B	Gazoli, tulu, tulu, geresi, tulumafen werew be faga ni fiye mineli ye, sumayalan, walima fen jalenw ye. Funteni lakanani ni Gazi puman ye
C	Kuranminenw tasumaw minenw Tasumafagalanw minnu te fenw ta i n'a fo Gazi puman walima fen jalenw. AW KANA BARAKE NI JI YE
D	Tasuma minnu be negew laminu be se ka jeni, olu be faga ni baara keli ye ni mugu kerenkerennnenw ye minnu be se ka tasuma faga

Jaa 2.21	
Tasuma kilasi / Tasuma fagalan suguya	
Tasuma kilasi	Tasuma fagalan suguya
B walima C	Fen jalen min be la baara tuma bee
A,B,C walima D	Fen jalen mugu suguya caman
D	Fen mugu jalen Koloji K
B walima C	Fen mugu jalen KCL
D	Mugu jalen Kerenkerennnya la
B walima C	Gazl Jugu (Jalen)
B walima C	Fen Halozeni (Gazi)
A	Ji
A	Ji min te ke glasi ye
A walima B	Water, Loaded Steam Style
B, On Some A	Sifon

Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Fɛn jumɛnw ka kan ka kɛ kasaara keyɔrɔ la walasa ka kasaara wɛrɛ bali?
2. Tasuma sababu fila togo fo.
3. Tasumafagalan B:C man ji tasuma sugu jumɛnw na?
4. Ni aw bɛ baara kɛ ni aw ka tasumafagalan ye, yala aw ka kan ka gɛrɛ tasuma la cogo bɛɛ la wa?
5. Mobili tasuma sababu dɔw fo.

Nin pininkaliw bɛ se ka kɛ sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ sɛgin ka fan fitini 2.20 ni 2.21 kalan.

2.22 – DɔLO, DɔRɔGU WɛRɛW, ANI MOBILIBOLI

2.22.1 – Dɔlo ni mobiliboli

Ka dɔlo min ka sɔrɔ ka mobili boli, o ye faratiba ye, wa o ye gɛlɛyaba ye. Mogo minnu bɛ dɔlo min, olu bɛ sirabakan kasaaraw la minnu bɛ na ni 20.000 mogo ni ko ye san o san. Dɔlo bɛ farikolo yɔrɔw ka ɲɔgɔndɛmɛ, ka wale kɛ waati, ka kow faamuyali, ani sufe yeli tiɲɛ. A bɛ no bila fana hakili yɔrɔw la minnu bɛ kiritige ni balili kɔlɔsi. Dɛsɛ bɛ damine ni minfen folo ye.

Aw ka kan k'a dɔn:

- Dɔlo bɛ baara kɛ cogo min na hadamaden farikolo la.
- A bɛ no bila mobiliboli la cogo min na.
- Sariya minnu bɛ dɔlɔmin ni mobiliboli kan.
- Farati minnu bɛ dɔlɔmin ni mobiliboli la sariya siratige la, wariko ani lakana siratige la.

Tiɲɛ min bɛ dɔlo ko la

Hakilina faratilen caman bɛ dɔlɔmin ko la. Sotigi min dalen bɛ o hakilina juguw la, a ka teli ka gɛlɛya sɔrɔ. Misali dɔw filɛ nin ye:

- **Dɔlo bɛ baara kɛ cogo min na.** Dɔlo bɛ bo kɔnɔbara la ka taa joli la, ka taa ni a ye kunɛmɛ na. A tɛmɛnɛn ko kunɛmɛ na, kɛmɛsarada la dɔɔni bɛ bo sugunɛ na, sumaya la, ani ninakili fɛ, ka sɔrɔ to bɛ taa fogon-fogon la. Sugunɛ bɛ se ka dɔlo onsi tila sabanan dɔrɔn de lɛrɛ kɔnɔ, o min ka dɔgɔn kɔsɛbɛ ni dɔlo ye min bɛ minfen gansan na. Nin ye hake latigelen ye, o la waati dɔrɔn de bɛna aw hakili sigi, kafe finman walima koli ji sumalen tɛ. Ni aw ye minfenw min teliya ka tɛmɛ aw farikolo bɛ se ka minnu la bo, dɔlo bɛna caya aw fari la, wa a bɛna no bila aw ka mobiliboli cogo la. A ka ca a la, dɔlo hake min bɛ joli la (BAC) o bɛ dɔlo hake jateminɛ aw fari la. Aw ye jaa 2.22 lajɛ.
- **Minfen ye mun ye?** O ye dɔlo ye min bɛ minfenw na, n'o de bɛ no bila hadamaden ka baara la. Danfara tɛ o dɔlo in na ni "biyɛri fila-fila" walima diwɛn tasa fila walima dɔlo gɛlɛn fila cɛ. Dɔlo hake kelen bɛ nin minfen ninnu bɛɛ la:
 - Biyɛri 5% min bɛ kɛ 12-Ounce ye.
 - Diwɛn 12% min bɛ kɛ ni 5-Ounce ye.
 - A 1 1/2-ounce dɔlo shot 80 degere.
- **Mun de bɛ dɔlo hake jira joli la?** BAC bɛ dɔn ni aw bɛ dɔlo hake min min (dɔlo caya kɔrɔ ye BAC caya ye), aw bɛ dɔlo min teliya la (ni aw ye dɔlo min teliya la, o kɔrɔ ye ko BAC ka ca), ani aw girinya (mogo fitini man kan ka dɔlo min o cogo la walasa ka se BAC kelen ma).

Jaa 2.22

Minfen ye mun ye? O ye dɔlo ye min bɛ minfenw na, n'o de bɛ no bila hadamaden ka baara la. Danfara tɛ o dɔlo in na ni "biyɛri fila-fila" ye, walima diwɛn jifilen fila, walima dɔlo gɛlɛn fila cɛ. Dɔlo hake jateminɛn joli la

Farikolo girinya kilogaramu la									A nɔfɛkɔw
240	220	200	180	160	140	120	100		
.00	.00	.00	.00	.00	.00	.00	.00	0	
.02	.02	.02	.02	.02	.03	.03	.04	1	
.03	.03	.04	.04	.05	.05	.06	.08	2	
.05	.05	.06	.06	.07	.08	.09	.11	3	
.06	.07	.08	.08	.09	.11	.12	.15	4	
.08	.09	.09	.11	.12	.13	.16	.19	5	
.09	.10	.11	.13	.14	.16	.19	.23	6	
.11	.12	.13	.15	.16	.19	.22	.26	7	
.13	.14	.15	.17	.19	.21	.25	.30	8	
.14	.15	.17	.19	.21	.24	.28	.34	9	
.16	.17	.19	.21	.23	.27	.31	.38	10	
Aw bɛ .01% bo miniti 40 minni kelen-kelen bɛɛ la. Minfen kelen ye 1,5 oz ye. 80 dɔlo dalilu ye, 12 oz. biyeri, walima 5 oz. diwen ye.									

- **Dolo ni hakili.** Dolo be no bila hakili la ka taa a fe ni BAC be ka caya. A be no bila hakili yoro min na folo, o ye kiritige ni yeremine kolosi. O ko jugu do ye k'a be se ka dolominnaw bali k'a don k'u be dolo min. Wa, tije na, hakili numan ni yeremine nafa ka bon kosebe walasa ka mobiliboli lakana la.

Ni BAC be ka can ka taa a fe, a be no bila farikolo kolosili, yeli ani jepogonya la ka taa a fe. A be se ka no minnu bila mobiliboli cogo la, olu ye ninnu ye:

- Sira minnu be jogon ce.
- Ka la wuli, min mapi.
- Taamasijen di baliya, baara kebaliya ni yeelenw ye.
- Ka boli ka teme joli taamasijenw ni yeelenw bilenmanw la.
- Temesira min te ben.

Aw ye jaa 2.23 laje.

O no ninnu koro ye ko do farala aw ka kasaraw kan ani ka do fara aw ka boneni la aw mobiliboli seben la. Kasarako jateminew y'a jira ko mobilibolilaw minnu ye dolo min, olu ka kasara ka ca kosebe ka teme mobilibolilaw kan minnu ma dolo min.

- **Dolo be no bila mobiliboli la cogo min na.** Dolomin be no bila mobilibolilaw be la. Dolo be no bila kiritige la, yeli la, a ka baarakecogo la ani a ka wale ke waati la. A be mobiliboli fili juguw lase mogo ma, i n'a fo:
- Ka do fara faratiw kan ka wale ke waati la.
- Mobiliboli teliya kojugu walima ka sumaya kojugu.
- Mobiliboli keli sira jugu kan.
- Ka boli ka temen sira kurulen kan.
- Siraw donnen jogona.

2.22.2 – Dorogu werew

Dolo kofe, dorogu werew be ka ke ka caya sariya sira fe ani dorogu min te sariya kono. Sariyaw b'a bali ka dorogu caman ta walima k'u ta baara la. U be a bali ka ke "fen korosilen" fen o fen na, anfetaminiw ("pep pills", "uppers," ani "bennies" fana sen be o la), doroguta, walima fen were, minnu be se ka mobiliboli ke lakanabaliya ye. O be se ka ke fura suguya caman ye minnu be soro dogotorsoro la ani minnu te soro dogotorsoro la (farigan fura), minnu be se ka mobilibolila bila ka sunogo walima ka no bila mobiliboli cogo lakanannen. N'ka, dorogu min dira mobilibolila ma dogotorsoro fe, o soroli n'a tali be se ka ke ni dogotorsoro ye mobilibolila ladonna ko o tana no bila a ka mobiliboli cogo lakannen la. Aw ye aw jija aw ka dogotorsoro ka furaw bee don aw be minnu ta ka da a kan furaw ni jogon ce jepogonya be se ka no bila aw ka mobiliboli cogo la.

Aw ye aw janto lasomini sebenw na minnu be furaw kan minnu be se ka ke sariya kono, ani dogotorsoro ka cikanw la minnu be tali ke a now kan. Aw ye aw yoro janya dorogu juguw la.

Aw kana fura si ta min be segen dogo--segen fura kelenpe ye lafiyebo ye. Dolo be se ka dorogu werew no juguya kosebe. Lakana ko min ka fisa ni tow bee ye, o ye ko aw kana dorogu ni mobiliboli jagami fewu.

Dorogu tali be se ka ke sababu ye ka sirabakan kasaara ke min be na ni saya, jogin ani nafolo tipeni ye. Ka fara o kan, o be se ka ke sababu ye ka mogo mine, ka amandi sara, ani ka bila kaso la. O be se ka ke fana ka mogo ka mobiliboli baara ban.

Jaa 2.23

Dolo hake cayalenba no minnu be joli la

Dolo hake min be joli la, o ye dolo hake ye min be aw joli la min sebnenn don dolo miligaramu la joli 100 mililitiri kono. Aw ka BAC be bo joli hake la (o be bonya ni aw girinya ye) ani aw be dolo min waati min kono (dolo min teliya). Ni aw be minni teliya la, aw ka BAC be caya, barisa sugune be se ka minfen kelen jogon doron de mine lere kono—a to be caya aw joli la.

BAC	A be no minnu bila farikolo la	A be no minnu bila mobiliboli cogo la
.02	Ko donni nogoman, farikolo funteni donni.	A be bali ka dogoya.
.05	Lafiya min be kolosi.	A te kolosili ke kosebe, a te a yere bila a yere la kosebe, baarakejogonya dogoyali be damine.
.08	Dese dafalen don baarakejogonya la & kiritige la.	Mobilibolila ka dolomin dan ye, baarakejogonya ni kiritige la.
.10*	Mankan, maloya kecogo min be se ka ke, dusukunnataw faleni.	Wale keli dogoyali waati la.
.15	Balance ni lamaga-lamagali, a jelen don ko a ye dolo min.	A te se ka mobiliboli.
.30	Mogo caman be bo u hakili kan.	
.40	Mogo caman be bo u hakili kan, dow be sa.	
.50	Ninakili be jo, mogo caman be sa.	

* BAC min ye .10 ye, o koro ye ko aw joli hake bee lajelen 1 % (walima 1/1000) 1/10 ye dolo ye.

N'KALON	TIJEN
Dolo bɛ do fara aw ka mobiliboli cogo kan	Dolo ye fura ye min bɛna a to aw kana aw nɛmajɔ kosɛbɛ ani ka do bo aw ka mobiliboli cogo lakanannen la
Mɔgo dɔw bɛ se ka dolo min ka caya, o tɛ a tɔɔɔ	Mɔgo o mɔgo bɛ dolo min, dolo bɛ o tigi minɛ
Ni aw ye dumuni caman dun folo, aw tɛna dolo min	Dumuni tɛna aw bali ka dolo min
Kafe ni fiɲɛ duman dɔɔni bɛna minnikɛla dɛmɛ a hakili ka sigi	Waati dɔɔɔn de bɛna minnikɛla dɛmɛ a hakili ka sigi-fɛɛɛ wɛrɛw tɛ baara kɛ
Aw bɛ nɔɔɔ biyɛri la - a fanga man bon i n'a fo diwɛn walima wisiki	Biyɛri damadɔw ni wisiki shot damadɔw walima diwɛn wɛrɛ damadɔw ye kelen ye

2.23 – FɛN FARATILENW OLU SARIYAW JAGOKɛLAW Bɛɛ YE

Mobilibolilaw bɛɛ ka kan ka fɛn do dɔn fɛn faratilenw kan. Aw ka kan ka se ka doni faratilenw dɔn, wa aw ka kan k'a dɔn ni aw bɛ se k'u sama walima ni aw tɛ se k'u sama k'a sɔɔ aw ma fɛn faratilenw yamaruya sɛbɛn sɔɔ aw ka CDL sɛbɛn kan.

Jaa 2.24

Fɛn faratilen kilasi nɛfoliw		
Kilasi	Kilasi tɔgo	Misali
1	Fɛn minnu bɛ ci	Marifa kisɛw, Dinamiti, Tasuma-yeelenw
2	Gaziw	Propane, Oksizɛni, Hɛliyɔmu
3	A bɛ se ka mɛnɛ	Taji, Asetɔni
4	Fɛn gɛlenw minnu bɛ se ka mɛnɛ	Alimɛti, fisibuluw
5	Oksidanw (oxydizers).	Nitɛrɛti amoniyɔmu, Peroxyde d'hydorozeni
6	Bagaw	Fɛnɛnamafaganw, Arsenic
7	Radioactive	Uraniyɔmu, Plutoniyɔmu
8	A bɛ sɔgɔsɔgo	Asidi kloroki, Batiri ji
9	Fɛn Faratilen suguya caman na	Formaldehyde, Asbestos
Foɲi	ORM-D (Materiel réglementaire-Domestic)	Kunsigi furaji walima Charbon
Foɲi	Ji minnu bɛ se ka jeni	Taji tuluw, birike yeelenw

2.23.1 – Fɛn faratilenw ye mun ye?

Fɛn faratilenw ye fɛnw ye minnu bɛ farati lasɛ kɛnɛya, lakana ani fɛnw ma u tali waati. Aw ye jaa 2.24 lajɛ.

2.23.2 – Mun na sariyaw bɛ yɛn?

Aw ka kan ka sariya caman labato fɛn faratilenw tacogo kan. Sariyasunw kun ye ka:

- Fɛnw b'a kɔɔɔ.
- A bɛ o Faratiw fo.
- Aw ye aw jija ka mobilibolilaw ni minɛnw ka lakana sabati.

Walasa ka fen don a kono. Fen faratilen caman be se ka mago jogin walima ka faga ni aw magara u la. Walasa ka mobilibolila ni mago werew tanga u kana jogon soro, sariyaw b'a fo fenw cibagaw ye u be se ka pakew datugucogo min na lakana la. O sariya suguw b'a fo mobilibolilaw ye u be se ka doni ta cogo min na, ka taa ni u ye, ani ka u jigini cogo min na. Olu ye sariyaw ye minnu be ke ka magow tanga.

Farati min be o la, k'o fo. Cibaga be baara ke ni cili seben ye ani farati sebenw ye minnu be i n'a fo diamant, walasa ka duwani baarakelaw ni mobilibolilaw lasomi farati la. Fen faratilenw minnu be ka taa, olu jefo, cili seben be olu jefo. Cili yamaruyaw, sarali seben ani manifests bee ye cili sebenw ye. Fen cibagaw be farati lasomini sebenw bila fen faratifenw foroko fanba kan, minnu be. I n'a fo diamant, minnu janya ye naani ens ye. O sebenw be mago werew ladonniya farati in na. Ni diamant togo tena ke minen kan, cibagaw be o seben bila sebenfura kan. Misali la, gazi bara minnu be digidigi, n'u tena taamasijenw mara, olu bena ke ni taamasijenw walima ka noro u la. Togow be i n'a fo misali minnu jiralen be jaa 2-25 la.

Kasara walima fen faratilenw pannen walima u bonni kofe, aw be se ka jogin ani aw te se ka fenw faratilenw fo aw be ka minnu taa. Tasumafagalanw ni polisiw be se ka tipeni walima jogin hake bali walima ka do bo o yoro la ni u b'a don fen faratilenw minnu be ka taa. Aw ka jenamaya, ani mago werew ka jenamaya, be se ka bo fen faratilenw cili sebenw soroli la joona. O de kama, aw ka kan ka cikan sebenw tab minnu be tali ke fen faratilenw na walima k'u bila cili sebenw sanfe. Aw ka kan ka cili sebenw fana mara:

- Foroko do kono min be mobilibolila ka da la, walima
- A be ye cogo jelen na min be se ka ke mobiliboli to la, walima
- Mobilibolila sigilan kan ni a bora mobilu kono.

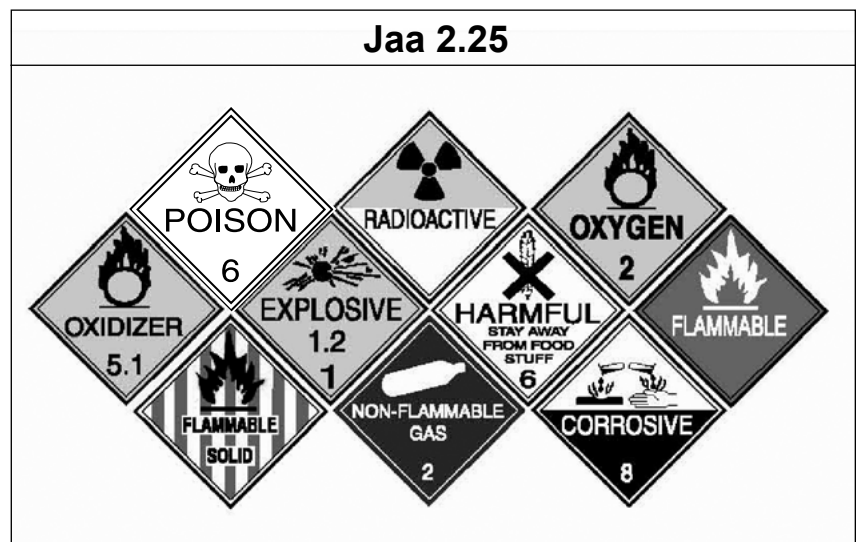
2.23.3 – Fen minnu be ke ka kepe ni sariya ye, olu lisi

Pilakiw be la baarali ka mago werew lasomi fen faratilenw na. Pilakiw ye taamasijenw ye minnu be bila mobilu koka, minnu be fen faratilen suguya jira. Pilaki be mobilu min na, o ka kan ka ke ni pilaki naani ye minnu be ye kelen ye. U be bila jefo, kofe ani kepe fila bee la. Pilakiw ka kan ka kalan ka bo fan naani bee la. U ka kan ka ke 9,84 ensu (250mm) ye a dogyalenba la, ka wuli ka jo yoro do kan, ka ke diamant cogo la. Kamiyo tajitalan ni doni kulu pake werew be u konofenw jirali nimoro jira pilakiw kan walima pano oranje kan.

Jirali nimoro ye kode ye min be ke ni jateden naani ye, jaabi folo dibagaw be min ke walasa ka fen faratilenw don. Jirali nimoro do be se ka ke ka fen caman don cili sebenw kan. Jirali nimoro bena kon "NA" walima "UN" je. US DOT korotoko ka jaabi gafe (ERG) be fenw ni u ka jirali nimoro lisi di minnu dira u ma.

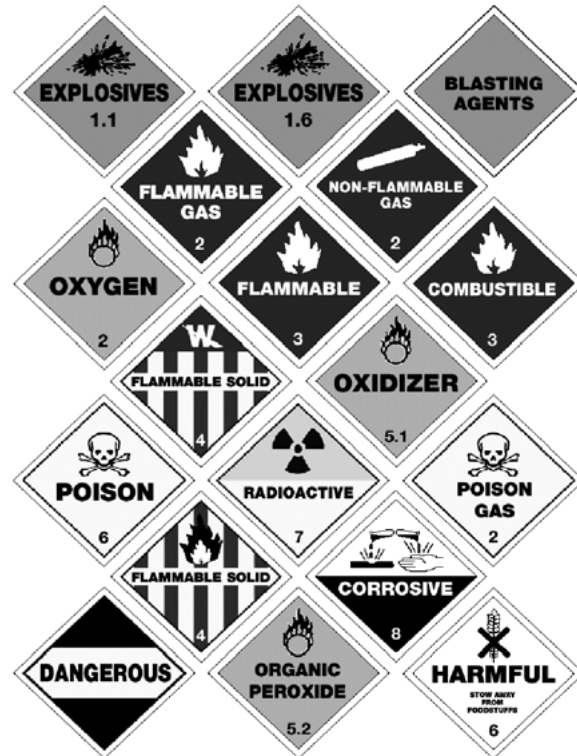
Mobilu minnu be fen faratilenw ta, olu bee man kan ka ke ni pilakiw ye. Sariya minnu be pilakiw kan, olu be soro nin gafe in fan 9nan la. Aw be se ka mobiliboli min be fen faratilenw ta pilakiw te min na. Ni a be pilakiw de wajibiya, aw te se k'a boli fo ni fen faratilenw taali yamaruya be aw ka mobiliboli seben kan. Aw ye jaa 2.26 laje.

Sariyaw b'a jini pilaki be mobilu minnu kan, olu bolibagaw bee fe, u ka fen faratilenw doni ni u tacogo dege lakana la. U ka kan ka ke ni jagokela ka mobiliboli seben ye fen faratilenw yamaruya be min na. Walasa ka yamaruya soro, aw ka kan ka teme segesegele sebennen fe, fen minnu be soro nin gafe in fan 9nan la. Aw mago bena ke fana taji mobilu yamaruya la ni aw be fen faratilenw doni kamiyon tajitalan kan min ka bon ni 26.000 pundiye, mobilu girinya hake bee lajelen walima mobilu dow minnu be ji walima gaziw ta. Wajibi te ji walima gazi ka ke fen faratilen ye. Taji tali yamaruya ka kan ka ke doron ni aw ka mobilu mago be CDL Kilasi A walima B la ani ni kamiyon tajitalan be aw ka mobilu la min be sigi kudayi, a seko ma na ke cogo o cogo; walima taji marayoro be aw ka mobilu n'a be se ka 1.000 galonw walima ka teme o kan.

Mobilibolila minnu mago be fen faratilenw yamaruya la, olu ka kan ka pilakiw sariyaw dege. N'aw t'a don ni aw ka mobilu mago be pilakiw la, aw ye aw ka patoron jininka. Aw kana mobiliboli abada min mago be pilaki la ni aw ye fen faratilenw yamaruya seɓen soro. O keli ye kojugu ye. Ni aw jora, aw bena ko fo ani son tana ke aw ka aw ka kamiyon boli ka taa a fe. O bena aw ka waati ni wari bo aw bolo. Ni aw ma pilaki ke ni a mago be yen, o be se ka aw ka jenamaya ni mago werew ka jenamaya bila farati la ni kasaara ye aw soro. Korotoko deme tana aw ka doni faratilenw don. Fen Faratilenw mobilibolilaw fana ka kan k'a don u be se ka fen minnu don jogon na, ani u te se ka minnu doni. O sariyaw fana be fan 9nan na. Sani aw ka fen suguya caman don kamiyon konɔ, aw ka kan k'a don ni a man ni ka u doni jogon fe. Ni aw t'a don, aw be aw ka patoron jininka ani ka sariyaw laje.

Jaa 2.26 Pilakiw

Fan fitinin 2.22 ani 2.23 Aw ye aw ka donniya segesegɛ

1. Murafura minnu ka teli ka ke, olu be se ka sunogo bila aw la. Tije don walima nkalon?
2. Aw ka kan ka mun ke ni sunogo be aw la mobiliboli to?
3. Kafe ni fije sumalen dooni bena minnikela deme a hakili ka sigi. Tije don walima nkalon?
4. Fen faratilenw pilaki ye mun ye?
5. Mun na baara be ke ni pilaki ye?
6. "Sunogo juru" ye mun ye?
7. Farati taamasijne jumenw be mobiliboli la sunogo to aw la?

Nin jininkaliw be se ka ke segesegeli la. Ni aw te se k'u be jaabi, aw be segin ka fan fitini 2.22, 2.23 ani 2.24 kalan.

FAN 3

KA TAA NI DONI YE LAKANA LA

NIN FAN YE JAGOKELAW KA MOBILIBOLILAW BEE DE TA YE

FAN 3 - KA TAA NI DONI YE LAKANA LA

Nin fan in be kuma

- Doni segeɓegeli
- Doni girinya ni balansi
- Doni lakanani
- Doni minnu mago be jatemine kereɓkɛɓɓen na

Nin fan in be doni tacogo fo aw ye lakana la. Aw ka kan ka doni lakanani sariya jonjonw faamu walasa ka CDL soɗo.

N'aw ye doni ta cogo jugu la walima n'aw m'a siri, o be se ka ke farati ye mago werew ni aw yeɓe ma. Doni minnu be bin ka bo mobilu kan, olu be se ka Sirikilasiyon geɓeyaw lase mago werew ma ani mago werew be se ka jogin walima ka sa. Doni minnu be bin olu be se ka aw bana walima k'aw faga ni aw jora joona walima ni aw ye kasara soɗo. Aw ka mobilu be se ka tije ni doni cayalen don. Mobilu doni cogoya be se ka no bila mobilu jeminɛcogo la, o be mobilu kolɓili geɓeya.

Aw yeɓe mana doni ta ani k'a siri walima k'a lakana, aw ka baara ye:

- Ka aw ka donifenw segeɓege.
- Ka doni girinmanw don ani ka girinya balanselen.
- K'a don ko aw ka doni sirilen don ka je, wa o te aw je da tugu walima aw kere.
- Ni aw ye aw ka doni don, o te dan sigi aw ka korotoko minenw soroli la.

Ni aw b'a fe ka fen faratilenw ta minnu be seɓenw pilaki kan aw ka mobilu la, aw mago be fana ka fen faratilenw yamaruya seɓen soɗo. Nin gafe in fan 9nan la. Aw mago be kunnafoniw minnu na walasa ka se ka fen faratilenw segeɓegeli temɛ, olu be yen.

3.1 – KA DONI SEGESEGE

Aw ka segeɓegeli hukumu konɗo, aw ye aw jija ka don ni kamiyon ma doni kojugu ani ka doni balansi ani ka siri ka je.

Wulili kofe. Aw be doni ni a sirilanw segeɓege kokura 50 milu folɓ konɗo taama damine kofe. Laben o laben ka kan ka ke,aw k'o ke.

Aw ye segin ka a laje. Aw be segin ka doni ni doni sirilanw laje siɓe caman ni o mago be yen taama senfe walasa doni ka to lakana la. Aw ka kan ka segin ka segeɓegeli ke:

- Aw kelen ko ka bolifen ta 3 sanga walima 150 milu konɗo.
- Aw ka lafiɓe kelen-kelen beɓe kofe mobiliboli waati.

Federali, jamana ani sigida sariyaw minnu be jagokelaw ka mobilu girinya, doni lakanani, doni datugucogo ani aw be se ka mobilu belebelew boli yoro minnu na, olu te kelen ye yoro ni yoro. Aw bena mobiliboli yoro min na, aw k'o sariyaw don

3.2 – DONI GIRINYA NI A BALANSI

Aw kan doni girinya kojugu. Ninnu ye girinya jɛfɔli dɔw ye aw ka kan ka minnu dɔn.

3.2.1 – Aw ka kan ka jɛfɔli minnu dɔn

Mobili girinya hake bɛɛ lajɛlen (GVWR). GVW hake min fora a dilabaga fɛ mobili kelen na ka fara a doni kan.

Girinya kise hake faralen jɔgɔn kan (GCWR). GCW hake dan min jɛfɔlen don a dilanbaga fɛ mobiliiw faralen jɔgɔn kan kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ka fara a doni kan.

Axi girinya. Girinya min bɛ lase dugukolo ma ni axi kelen ye walima ni axi kulu kelen ye.

Pinɛ Doni. Pinɛ bɛ se ka girinya hake min ta ni tansiyoɔn kɛrɛnkɛrɛnnɛn ye. O jate bɛ fɔ pinɛ kelen-kelen bɛɛ kɛrɛ fɛ.

Kɔrɔtali Sistemu. Kɔrɔtali Sistemuw bɛ ni dilanbaga ka girinya seko hake ye.

Don jɔgɔna minɛnw seko ni dɔnko. Don jɔgɔna minɛnw bɛ jate ka kɛjɛ ni girinya hake ye min bɛ se ka sama ani/walima ka ta.

3.2.2 – Sariya siratigɛ la, girinya dan

Aw ka kan ka girinyaw to sariya dance kɔnɔ. Jamanaw bɛ dan fɔ GVWw, GCWw, ani axi girinyaw la. Tuma caman na, axi girinya dan bɛ sigi ni pɔn formula ye. Pɔn formula bɛ sira di axi girinya dan dɔgɔyali ma axiw la minnu ka surun jɔgɔn na. O bɛ kɛ walasa ka doni girinmanw bali ka tɛmɛn pɔnw ni siraw kan. Ni aw bɛ gɛrɛ pɔn dɔ la aw ka kan ka girinya danw lajɛ sani aw ka tɛmɛ.

Ni aw ka doni ka ca kojugu, o bɛ se ka nɔ jugu bila mobiliboli cogo la, fɛrɛnw ani teliya kɔlɔsili la. Kamiyɔn minnu doni ka ca kojugu, olu ka kan ka taa dɔɔnin dɔɔnin kɔsɛbɛ fɛnw sɛgɛsɛgɛli la. Min ka jugu ni o bɛɛ ye, u bɛ se ka teliya kojugu sɔrɔ jiginiw la. Jiginni janya bɛ bɔnya. Fɛrɛnw bɛ se ka tiɲɛ ni u wajibiyara ka baara kɛ kojugu.

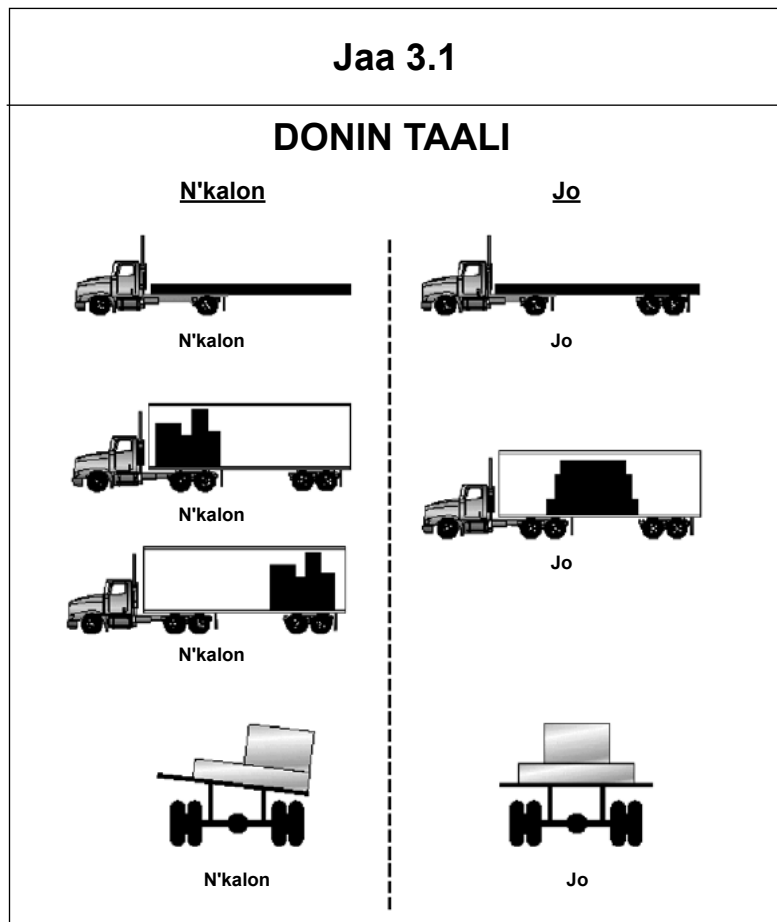
Waati jugu waatiw la walima kuluw la, a bɛ se ka kɛ ko a man ji ka baara kɛ ni girinya hake danma ye sariya sira fɛ. Aw ye o jatɛminɛ sani aw ka mobiliboli.

3.2.3 – Aw kana kɛ girinya kojugu

Mobili cɛmance girinya nafa ka bon kɔsɛbɛ walasa ka a minɛ lakana la. Ni girinya hake ka bon (doni minnu dalajɛlen don sanfɛ walima doni girinmanw sanfɛ) o kɔrɔ ye ko aw ka teli ka woloki. A farati ka bon kɔsɛbɛ kurukuruw la, walima ni aw ka kan ka fara walasa ka aw yɛrɛ tanga farati ma. A nafa ka bon kɔsɛbɛ ka doni tila-tila walasa a ka dɔgɔya ka se a dan na. Doni yɔrɔ minnu ka gɛlɛn kɔsɛbɛ, aw bɛ olu bila yɔrɔ nɔgɔmanw jukɔrɔ.

3.2.4 – Ka girinya balansi

Ni aw ka girinya ma bɛn, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka mobilii minɛcogo kɛ fɛn ye min ma lakana. Doni balansi ka kan ka tilɛn doni kɛyɔrɔ la. Girinyali kojugu mobilii walan direction kan, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka walan direction gɛlɛya. A bɛ se ka mobilii walan direction ni pinɛ tiɲɛ. Jɛfɛ yɔrɔ minnu doni ka dɔgɔ (o bɛ sɔrɔ girinya jiginni fɛ ka taa kɔfɛ kojugu) bɛ se ka mobilii walan direction axi girinya nɔgɔya kojugu walasa ka mobiliboli lafiya la. Ni girinya dɔgɔyara mobiliboli axiw kan, o bɛ se ka kɛ sababu mobilii tɛ dugukolo minɛ ka jɛ. Mobilibolila ka senw bɛ se ka munu munu nɔgɔya la. Waati jugu la, a bɛ se ka kɛ ko kamiyɔn tɛ se ka taa jɛ. Girinya min bɛ doni ta walasa to cɛmance la, o bɛ kɛ sababu ye ka wolokili fanga bɔnya. Mobilii pɛtɛlɛnw kan, a bɛ se ka kɛ fana ko doni bɛ wuli ka taa kɛrɛ fɛ walima ka bin. Aw ye jaa 3.1 lajɛ.

3.3 – DONI LAKANANI

3.3.1 – *Balili ni datuguli*

Balili be ke doni do jefɛ, a kɛfɛ ani/walima a kɛrɛ fɛ walasa a kana cɛnɛ. Balili be ke cogo la walasa a ka ben doni ma ka jɛ. A be siri doni ta yoro la walasa doni kana taa. Datuguli fana be ke walasa ka doni tali bali. Datuguli be bo doni sanfɛla la ka taa doni bilayoro duguma ani/walima kogow la.

3.3.2 – *Doni ka sirili*

Remoruku petɛlenw kan walima kɛrɛ tɛ remoruku minnu la, doni ka kan ka siri walasa a kana yɛɛma walima ka bin. Wotoro datugulenw kɔnɔ, sirili fana be se ka ke nafa ye walasa ka doni jiginni bali min be se ka no bila mobil minɛcogo la. Sirilan ka kan ka ke suguya bɛnnen ye ani fanga bɛnnen. Doni sirili bɛɛ fangaw fara jɔɔɔn kan, o ka kan ka barika soro fo ka se ka doni sirilen girinya siɲɛ kelen ni tila korɔta la. Federali sariyaw b'a jini o lakana sira fɛɛrɛ min be ke walasa ka fɛn walima fɛn kulu do lakana ka bo lamaga la, o ka baaraketa hake bɛɛ lajɛɛn ka kan ka ke fɛn walima fɛn kulu girinya siɲɛ tilance ye a dogyalenba la. Minɛn minnu be sirili ke ka jɛ, olu ka kan ka ke, i n'a fo juruw, sirilanw, jɔɔɔɔw, ani fɛn wɛrɛ minnu be sama (nɛɛɛ juru, sirili minɛn, sereli ekuruw). Sirilanw ka kan ka siri mobil la ka jɛ (kolɔsili, nɛɛɛw, nɛɛɛsiraw, bulɔnw). Aw ye jaa 3.2 lajɛ.

Doni ka kan ka ke ni siriyoro kelen ye a dogyalenba la doni tan futi kelen-kelen bɛɛ la. Aw ye aw jija ka sirilan caman soro walasa ka o mago jɛ. Doni mana dogya cogo o cogo, a ka kan ka ke ni sirilan fila ye a dogyalenba la minnu b'a minɛ.

Sariya kɛrɛnkɛrɛnnɛnw be ke nɛɛ girinman suguya caman lakanani na. A jini k'a don u ye fɛn minnu ye n'aw b'a fɛ ka o doni suguw ta.

3.3.3 – *Sanfɛ pano seɓenw*

Jɛfɛ sanfɛ pano ("Kunkolo fan fɛ") b'aw tanga aw ka doni ma ni aw ye kasara soro walima ni aw ye aw jo korɔtko la. Aw be aw jija jɛfɛla labɛncogo ka jɛ. Aw be doni o doni ta, jɛfɛla jɔcogo ka kan ka jɛfɛ doniw ka lamagali bali.

3.3.4 – *Doniw datuguli*

Kun jonjon fila be yen minnu be doniw datuguli la:

- Ka mogow tanga doni bɔnnɛnw ma.
- Ka doni tanga waati juguw la.

Fɛn minnu be bɔn, olu lakanani wajibiyalen don jamana caman na. Aw be mobiliboli jamana minnu na, aw ka olu don. Ka sariyaw lajɛ PA kan, aw ye gafe kan Pennsylvania mobil Kodi togo 75 lajɛ.

Aw ka kan ka aw ka doni datugulanw lajɛ Sirako kolɔsili minɛn / Dungare la tuma ni tuma ni aw be ka mobiliboli. Datugulan min be fara, o be se ka tige, ka doni da yɛɛn, wa a be se ka ke ko a be aw ka yeli walima mogow wɛrɛ ta bali.

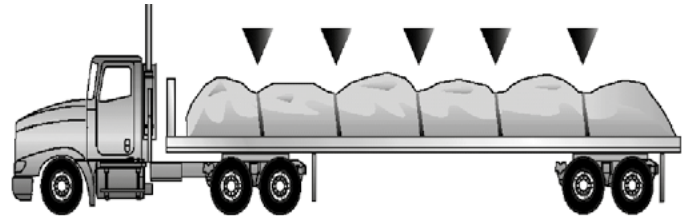
3.3.5 – *Doni minnu datugulen don ani minnu be don minɛnw kɔnɔ*

A ka c'a la, doni minnu be ke minɛn kɔnɔ, olu be ke ni doni be taa tɛrɛn sira walima Baton fɛ. Doni bila kamiyon fɛ, o be ke taama damine na ani/walima taama laban na. Minɛn dɔw be ni u yɛrɛ ka sirilanw walima u sogolanw ye minnu be nɔro kadiri kɛrɛnkɛrɛnnɛn do la. Do wɛrɛw ka kan ka don remoruku petɛlenw kan. U ka kan ka siri ka jɛ i n'a fo doni tɔw bɛɛ. Aw tɛ se ka doni datugulenw seɛɛseɛ, n'ka aw ka kan ka a lajɛ ni aw tɛ tɛmɛ girinya bɛɛ lajɛɛn ni axi girinya dan kan.

Jaa 3.2

SIRILI MINɛNW

Doni ka kan ka ke ni sirili kelen ye a dogyalenba la doni 10 futi kelen-kelen bɛɛ la. Aw ye aw jija ka sirilan caman soro walasa ka o mago jɛ. Doni mana dogya cogo o cogo, sirilan fila ka kan ka ke a dogyalenba la minnu b'a minɛ.

3.4 – DONI MINNU MAGO BƐ JATEMINƐ KƐRENKƐRENEN NA

3.4.1 – *Doni kuluw jalen*

Doni kuluw jalenw bɛ ladonni kɛrenkɛrennen de wajibiya bawo u girinya hake ka bon, wa doni bɛ se ka yɛlɛma. Aw bɛ aw janto kosebɛ (aw bɛ aw janto ani ka tama dooni dooni) faraliw la ani ka farali serelenw la.

3.4.2 – *Sogo dulonnen*

Sogo (misi sogo jolen, lɛsogo, sagasogo) dulonni frigo kɔnɔ, o bɛ se ka kɛ doni ye min tɛ sabati kosebɛ, ni girinya cɛmance fanga ka bon. Kɛrenkɛrennenya la, kolosili ka kan ka kɛ kurukuru serelenw kan i n'a fɔ siraba don yorɔw ni a bɔ yorɔw. Taga dooni dooni.

3.4.3 – *Baganw*

Baganw bɛ se ka yaala-yaala remɔruku kɔnɔ, o bɛ kɛ sababu ye ka u minɛ cogo tɛ lakana. Ni doni dafalen tɛ, aw bɛ baara kɛ ni bulɔgu dilannenw ye walasa baganw ka to ɲɔɲɔn na. Hali ni u bɛ kulu la, ladonni kɛrenkɛrennen ka kan ka kɛ bawo baganw bɛ se ka u sɛmɛ kurukuruw kan. O bɛ girinya cɛmance yɛlɛma ani ka wolokili fanag bonya.

3.4.4 – *Doni minnu ka Jan kosebɛ*

Doni minnu ka jan, minnu ka bon, ani/walima minnu girinya ka ca, olu bɛ tɛmɛsira kɛrenkɛrennenw de wajibiya. A ka c'a la, mobiliboli bɛ dan waati dow la. Minen kɛrenkɛrennenw bɛ se ka kɛ wajibi ye i n'a fɔ "doni belebele" taamasijɛnw, yeelenw minnu bɛ manamana, darapow, o na ɲɔɲɔnnaw. Polisiw bɛ se ka tugu o doni suguw kɔ walima lasomini pilotiw taamasijɛnw bɛ mobili minnu la ani/walima yeelnw minnu bɛ manamana. O doni kɛrenkɛrennenw bɛ mobili ladonni kɛrenkɛrennen de wajibiya.

Fan 3 Aw ye aw ka donniya sɛgɛsɛgɛ

1. Fɛn naani jumɛnw bɛ tali kɛ doni na, minnu ye mobilibolila ka baara ye?
2. Sijɛ joli aw ka kan ka jo k'aw to sira kan walasa k'aw ka doni lajɛ?
3. Doni Kiseya faralen ɲɔɲɔn kan, o ni girinya faralen ɲɔɲɔn kan, o tɛ kelen ye cogo di?
4. Ko fila fɔ minnu na, sariya siratigɛ la, girinya hake dantɛmɛnenw tɛ kɛ lakana ye.
5. Mun bɛ se ka kɛ ni girinya caman tɛ nɛfɛl axi kan?
6. Sirilan hake fitinin ye mun ye doni fɛn pɛtɛlen la?
7. Sirilan hake fitinin ye mun ye 20 futɛ doni na?
8. Kun jonjon fila minnu b'a to an bɛ doni datugu fɛn pɛtɛlen kan, olu tɔgo fɔ.
9. Aw ka kan ka mun lajɛ sani aw ka doni datugulen ta?

O ɲininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 3nan kalan.

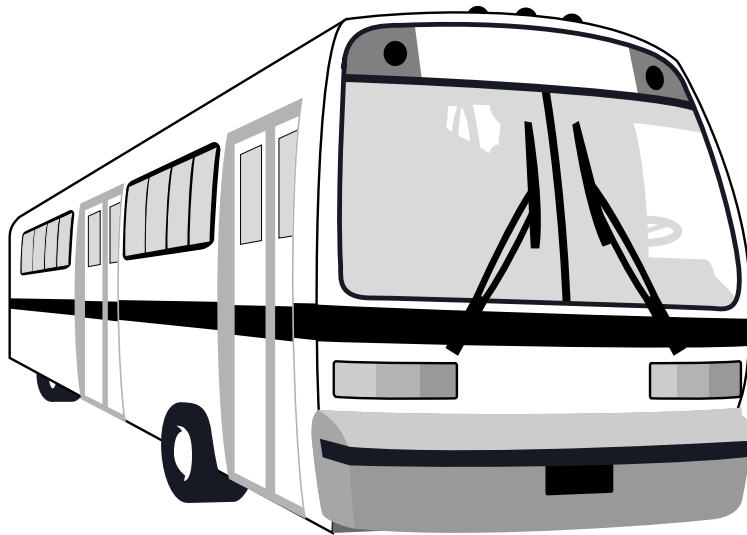
YORO FILANAN

4. Ka taa ni mɔgow ye lafiya la
5. Fɛɛn fiɲɛmaw
6. Mobili faralenw ɲɔgɔn kan
7. Filaw ni sabaw
8. Taji ta mobiliw
9. Fɛn faratilenw

AW KA KAN KA DɔN NI
FAN JUMAN DE Bɛ KALAN

FAN 4

MOGOW TAALI LAKANA LA

NIN FAN YE MOBILIBOLILAW BƐƐ T YE MINNU MAKO BƐ MOgO TAL
YAMARUYA LA

FAN 4 - MŌGŌW TALI LAKANA LA

Nin fan in be kuma

- Mobili segeɓeɓeli
- Bagajiw tali & taama damine
- Sira kan
- Taama kɔfe Mobili segeɓeɓeli
- Taabolo dagalenw
- Feren-da sogoli baara

Bisi bolilaw ka kan ka ke ni jagokela ka mobiliboli seɓen ye n'u be mobili boli min dilannen don walasa ka mogo 16 ta walima ka teme o kan, mobilibolila fana sen be o la walima mogo 11 walima ka teme o kan ni u be lakoli bisi boli.

Bisi bolilaw ka kan ka ke ni mogow tali yamaruya seɓen ye u ka jagokela ka mobiliboli seɓen kan. Walasa ka yamaruya soro aw ka kan ka teme donniya segeɓeɓeli fe nin gafe in fan 2nan ni 4nan kan. (Ni feren fiɓema be aw ka bisi la, aw ka kan ka donniya segeɓeɓeli fana teme fan 5 kan.) Aw ka kan fana ka se ka seko ni donko segeɓeɓeliw ke minnu wajibiyalen don aw ka mobili kilasi la.

4.1 – MOBILIW SEGESEGELE

Sani aw ka aw ka bisi boli, aw ka kan ka da a la ko farati te a la. Aw ka kan ka segeɓeɓeli rapoori laɓe min kera mobilibolila koro fe. Ni defo minnu fora ka teme, ni olu segeɓeɓera ko u dilanna walima ko u man kan ka dilan, doron, aw ka kan ka aw bolono bila mobilibolila ka kunnafoni temenen na. Nin ye aw ka seereya ye ko fiɓe minnu fora ka teme, olu jɛnabora.

4.1.1 – Mobiliw ka sistemu

Aw ye aw jija ko nin fen ninnu be baara ke ka je sani aw ka mobili boli:

- Baara ke ferenw, fiɓe tiyow fana sen be o la (ni o be aw ka bisi remoruku walima aw ka semi - remoruku la).
- Joli feren.
- Walan direction kecogo.
- Yeelenw ni yeelenbolanw.
- Pine (ɓefe senw man kan ka ke ni pine ye minnu be segina ka dilan walima minnu boliyorow labenna).
- Pipiw.
- Vitiri josiɓan walima vitiriw.
- Kofela yecogo Sirako kolosili minen / Dungare walima Sirako kolosili minen / Dungare.
- Donɓogona minenw (ni a la).
- Senw ni zantiw.
- Korotoko minenw.

Aw ye aw jija aw ka bisi ka tasumafagalan ni korotoko yeelenbolanw (3 kere saba yeelenbolan walima 6 fize walima 3 tasma fiyelilan) kuran fizew be a la, fo ni ciriw tigelanw be a kono.

4.1.2 – Dondaw ni Panow

Ni aw be bisi kenema segeɓeɓeli ke, aw be korotoko boyoro da yelennen bee datugu. Ani fana, aw be dondaw da yelennen bee datugu (doniw, lafiɓeboyoro, moteri, o ɓogonnaw) sani aw ka mobiliboli.

4.1.3 – Bisi kɔɓɔna na

Mogow dow be tijeni ke tuma dow la bisiw la, mogo te minnu kolosi. Aw be bisi kɔɓɔna laɓe tuma bee sani aw ka mobiliboli walasa ka a laɓe ni kono mogow lakananen don. Siraw ni yelen yorow ka kan ka jeya tuma bee. Aw ka bisi ni yoro ninnu ka kan ka ke baarakecogo juman na:

- Bolo da yoro ni mogo lakana yoro kelen-kelen bee.
- Dugumala datugucogo.
- Taamasijen minenw bee, lafiɓeɓolan korotolen kukan fana sen be o la, ni lafiɓeboyoro be bisi la.
- Korotoko boli yoro.

Sigilan ka kan ka ke yoro lakananen ye sigibaga bolo. Sigilan bee ka kan ka siri kosebe bisi la.

Aw kana bolifen ta abada ni korotoko boyoro da walima finetiri da yelennen don. Pano "Korotoko boyoro" taamasiyen min be korotoko da la, o ka kan ka ye ka jeya. Ni korotoko da yeelen bilenman do be yen, o ka kan ka baara ke. Aw be mana su fe walima waati were la aw be baara ke ni aw ka kenema yeelwn ye.

4.1.4 – Sanfɛlanw

Aw bɛ se ka sanfɛlan kɔrɔtɔlɛn dɔw datugu yɔrɔ la min dabolen don walasa fiɲɛ numan ka sɔrɔ. Aw kana u da yɛlɛnnɛn i n'a fɔ aw bɛ kɛ cogo min na tuma bɛɛ. Aw k'a to aw hakili la ko bisi ka yɔrɔ furancɛ ka bon ni aw bɛ mobili boli ni u da yɛlɛnnɛn don.

4.1.5 – Aw bɛ baara kɛ ni aw ka sigilan cɛsirilan ye!

Sigilan cɛsirilan ka kan ka kɛ mobilibolila ka sigilan la. Aw bɛ baara kɛ n'a ye tuma bɛɛ lakana kama.

4.2 – DONI NI TAAMA DAMINɛ

Aw kana sɔn kɔnɔ mɔgow ka bagajiw bila da la walima sirada la. Fɛn si man kan ka kɛ sira kɔnɔ min bɛ se ka kɔnɔ mɔgow tow senna talon. Aw bɛ bagajiw ni doni tacogo lakana cogo la min bɛ tiɲɛni bali ani:

- Aw bɛ a to mobilibolila ka taa a yɛrɛma ani cogo nɔgɔman na.
- Aw bɛ a to kɔnɔ mɔgow ka bɔ finɛtiri walima daw fɛ kɔrɔtoko la.
- Aw bɛ kɔnɔ mɔgow tanga joginni ma ni bagajiw binna walima ni u yɛlɛmara.

Jaa 4.1

Fɛn faratilen kilasi ɲɛfɔliw		
Kilasi	Kilasi togo	Misali
1	Fɛn minnu bɛ ci	Marifa kisɛw, Dinamiti, Tasuma-yeelenw
2	Gaziw	Propane, Oksizɛni, Hɛliyɔmu
3	A bɛ se ka mɛnɛ	Taji, Asetɔni
4	Fɛn gɛlɛnw minnu bɛ se ka mɛnɛ	Alimɛti, fisibuluw
5	Oksidanw (oxydizers).	Nitɛrɛti amoniyɔmu, Peroxyde d'hydorozeni
6	Bangaw	Fɛnɲɛnamafagalanw, Arsenic
7	Radioactive	Uraniyɔmu, Plutoniyɔmu
8	A bɛ sɔgɔsɔgɔ	Asidi kloroki, Batiri ji
9	Fɛn faratilen suguya caman na	Formaldehyde, Asbestos
Foɲi	ORM-D (Materiel réglementaire-Domestic)	Kunsigi furaji walima Charbon
Foɲi	Ji minnu bɛ se ka jeni	Taji tuluw, birike yeelenw

4.2.1 – Ameriki ka lujratɔw ka sariya (ADA)

Ameriki ka lujratɔw ka sariya (ADA) kera sariya ye 1990 san. ADA ye jamanadenw ka josariyaw sariya ye min bɛ danfara don mɔgo kelen-kelen bɛɛ cɛ minnu ye lujratɔw ye foroba jɛnamaya fan bɛɛ la, i n'a fɔ baarakɛyɔrɔw, lakɔlisow, bolifenw, ani foroba ni dan ma kan yɔrɔw bɛɛ minnu dabɔra jamanadenw bɛɛ kama. Sariya in kun ye ka a lajɛ ko lujratɔw ka josariyaw ni cogoyaw bɛ ye kelen ye i n'a fɔ mɔgo tɔw bɛɛ. ADA bɛ jamanadenw ka josariyaw lakanani di mɔgo kelen-kelen bɛɛ ma minnu ye lujratɔw ye, i n'a fɔ minnu bɛ di mɔgo kelen-kelen bɛɛ ma, ka da siya, u kulɛri, cɛya ni musoya, jamana bɔyɔrɔ, u si hake ani u ka diine kan. A bɛ bɛnkan garanti di lujratɔw ma foroba sigiyɔrɔw la, baarakɛyɔrɔw la, bolifenw la, jamana ni sigida gɔfɛrenaman ka baarakɛyɔrɔw la, ani telefoniko la.

4.2.2 – Fɛn faratilenw

Aw ye aw janto doni walima bagajiw la fɛn faratilen bɛ minnu kɔnɔ la. Fɛn faratilenw fanba tɛ se ka ta bisi kɔnɔ. O fɛn faratilen ninnu ka kan ka sariya dɔw dafa.

Fɛdɛrali ka fɛn faratilenw tablo b'a jira fɛn minnu ye farati ye. U bɛ farati lase kɛnɛya, lakana ani nafolo ma bolifenw ta waati. Sariyaw b'a jini fɛnw cibagaw fɛ u ka taamasiyɛn kɛ fɛn faratilenw minɛnw kɔnɔ ni o fɛn togo ye, ni o fɛnw jirali nimɔrɔ ye, ani u ka farati sebɛn. Farati taamasijɛ kɔnɔntɔn bɛ yɛn minnu tɛ kelen ye, minnu janya ye naani ɛns ye, minnu bɛ i n'a fɔ diamant. Aw ye jaa 4.1 lajɛ. Aw ye togo lajɛ minnu bɛ i n'a fɔ diamant. Aw kana fɛn faratilen si ta fɔ ni aw dalɛn b'a la ko sariyaw bɛ sɔn o ma.

4.2.3 – Fɛn faratilen minnu dagalɛn tɛ

Busiw bɛ se ka marifa misɛnninw ta minnu togo ye ko ORM-D, dogɔtɔrɔso kɔrɔtɔko ka minɛnw ani furaw. Aw bɛ se ka fɛn faratilenw wɛrɛw dɔw hake fitininw ta ni u cibaga tɛ se k'u ci sira wɛrɛ fɛ. Busiw man kan ka ninnu ta abada:

- Gazi bagaji Tilayɔrɔ 2.3, Baga jilama Kilasi 6, jɛjibɔ gazi, fɛn min bɛ mɔgo bana.
- Kilasi 6 бага gɛlɛnw minnu ka ca ni 100 pundiw ye.
- Fɛn minnu bɛ ci ko bila mɔgow bɛ yɔrɔ min, fɔ marifa misɛnninw kise.
- Fɛn minnu togo sebɛnnen don ni radioactive ye yɔrɔ la, mɔgow bɛ yɔrɔ min na.
- Fɛn faratilenw minnu bɛ se ka kɛ, olu bɛɛ lajɛlɛn ka ca ni 500 pundiw ye, ani a tɛ tɛmɛ 100 pundiw ka kilasi kelen si la.

Tuma dɔw la, kɔnɔ mɔgow bɛ don bisi kɔnɔ ni fɛn faratilen dɔ ye min togo ma sebɛn, k'a sɔrɔ u t'a dɔn ko farati tɛ o la. Aw kana sɔn kɔnɔ mɔgow ka faratiw ta minnu bɛ sɔrɔ tuma caman na i n'a fɔ mobilɔ batiriw walima gazi.

4.2.4 – Jɔli sira

Kɔnɔ mɔgow si tɛ se ka Jɔli sira kan jɛfɛ mobilibolila ka sigilan kɔfɛ. Bisi minnu dilannen don walasa kɔnɔ mɔgow ka se ka jɔ, olu ka kan ka kɛ ni layini ye min janya ye fila ɛns ye duguma walima fɛɛrɛ wɛrɛ min bɛ se ka jira ko kɔnɔ mɔgow tɛ se ka jɔ yɔrɔ minnu na. O bɛ Weele ko Jɔli sira. kɔnɔ mɔgow jɔlɛnw bɛɛ ka kan ka to a kɔfɛ.

4.2.5 – Aw se yɔrɔ la

Ni aw sera yaw se yɔrɔ la walima cɛmance jɔyɔrɔw la, aw bɛ aw fɔ ko:

Yɔrɔ.

Aw ka jɔli kun.

Taama waati nata.

Bisi nimɔrɔ.

Aw ye kɔnɔ mɔgow hakili la jigin minnu bɛ jigin ka bɔ bisi kɔnɔ, u ka taa ni u ka doniw ye. Ni siraba bɛ duguma ka tɛmɛ sigilanw kan, aw bɛ kɔnɔ mɔgow hakili jigin senna-jigincogo la. Mobilibolila ka kan ka fɔ sanni a ka na jɔ pewu.

Charter bisi bolilaw man kan ka sɔn ka kɔnɔ mɔgow ka don bisi kɔnɔ fɔ ka se a bolɔ waati ma. O bɛna dɛmɛ kɛ ka bisi sonyali walima a tijɛni bali.

4.3 – SIRA KAN

4.3.1 – Kɔnɔ mɔgow kɔlɔsili

Charter ani duguw ni jɔgon cɛ mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta caman ka lafiya ni u lakanani sariyaw bɛ yɛn. Sigaretimin, dolomin, walima arajo ni kasetiw (ɛntɛrɛnɛti minɛnw) baaracogo sariyaw fɔ taama damine na. Ni aw ye sariyaw jɛfɔ a damine na, o bɛna aw dɛmɛ ka gɛleyaw bali kɔfɛ.

Ni aw bɛ mobiliboli, aw bɛ aw ka bisi kɔnɔna lajɛ ani sira min bɛ aw jɛfɛ, kɛrɛfɛ, ani kɔfɛ. A bɛ se ka kɛ ko aw ka kan ka kɔnɔ mɔgow hakili jigin sariyaw la, walima ka bolow ni kunkolow to bisi kɔnɔ.

4.3.2 – Jɔyɔrɔw la

Kɔnɔ mɔgow bɛ se ka talon ni u bɛ don walima ni u bɛ jigin, ani ni bisi bɛ wuli walima ni a jɔra. Aw bɛ kɔnɔ mɔgow lasɔmi u ka u senw da yɔrɔ kolɔsi ni u bɛ bo bisi kɔnɔ. Aw bɛ u makɔnɔ u ka sigi walima ka u yɛrɛ labɛn sani aw ka wuli. Wulili ni jɔli ka kan ka kɛ cogo la min bɛ se ka kɛ walasa kɔnɔ mɔgo kana jogin.

Tuma dɔw la, aw bɛ se ka dɔ ta min ye dɔlɔminna ye walima min bɛ mɔgow tɔrɔ. Aw ka kan ka o kɔnɔ mɔgo ka lakana sabati ka fara mɔgo wɛrɛw ta kan. Aw kana o kɔnɔ mɔgo suguw bila yɔrɔ la, min tɛna kɛ lakanabaliya ye u bolo. A lakananen don jɔyɔrɔ nata la min bolodara walima yɔrɔ la, yeelen bɛ yɔrɔ min na kɔsɛbɛ, mɔgo wɛrɛw bɛ yɔrɔ min na. Ladilikanw bɛ mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta caman bolo minnu bɛ kɔnɔ mɔgo minɛ minnu bɛ tɔrɔli kɛ.

4.3.3 – Kasara minnu bɛ kɛ tuma caman na

Bisi kasaara minnu ka teli ka kɛ. Bisi kasaara ka teli ka kɛ siraw cɛtigeyɔrɔw la. Aw ye aw janto aw yɛrɛ la, hali ni taamasijɛn walima jɔli taamasijɛn bɛ sira wɛrɛw kolɔsi. Lakɔli ni jamanadenw ka bisiw bɛ sirako kolɔsili minɛn / dungare sɔgo tuma dɔw la walima ka mobili tɛmɛtɔw gosi ni u bɛ bo bisi jɔyɔrɔw la. Aw ye aw hakili to furancɛ la aw ka bisi mago bɛ yɔrɔ min na, ani ka aw janto potow ni jiribolow la jɔyɔrɔw la. Aw ka bisi mago bɛ kɛnɛ min na walasa ka teliya ani ka fara siraba kan aw k'o hake don. Aw y'a to kɛnɛ ka la bila sani aw ka bo jɔyɔrɔw la. Aw kana a miiri abada ko mobilibolila wɛrɛw bɛna fɛrɛn minɛ walasa ka kɛnɛ di aw ma ni aw bɛ taamasijɛn kɛ walima ni aw y'a daminɛ ka bo.

4.3.4 – Teliya bɛ Kuru walima fara yɔrɔw la

Kasara minnu bɛ kɛ kurukuruw kan min bɛ mɔgow faga ani ka bisiw tijɛ, olu bɛ bo teliya kojugu de la, tuma caman na ni sanji walima nɛzi ye sira la cɛnɛ. "Teliya kɔfɔlɛn" bɛ yɔrɔ kurulɛn bɛɛ la. Ni waati ka ji, teliya min bilalɛn don o lakanannen don mobili ma n'ka a bɛ se ka kɛ a ka bon kojugu bisi caman bolo. Ni bisi bɛ dugukolo minɛ ka jɛ, a bɛ se ka woloki; ni a tɛ dugukolo minɛ ka jɛ, a bɛ se ka cɛnɛ ka bo kurulɛn na.

Aw bɛ taa dɔɔni dɔɔni fo ka se teliya la min lakanannen ma sani aw ka don kurukuruw kɔnɔ, o kɔ aw bɛ teliya dɔɔni kurukuruw fɛ. Ni aw ka bisi jɛngɛra fara yɔrɔ kurulɛn na, aw bɛ ka mobiliboli teliya kojugu.

4.3.5 – Tɛrɛn–siraba Tɛmɛsira jɔyɔrɔw

Aw bɛ jɔ RR Tɛmɛsira la:

- Aw bɛ aw ka yeelen bilɛnma naani.
- Aw bɛ aw ka bisi jɔ 15 ni 50 futi cɛ sani tɛrɛn kɛrɛfɛ.
- Aw ye lamɛnni kɛ ani ka a lajɛ fan fila bɛɛ fɛ ni tɛrɛnw bɛ ka surunya. A jɛninɛn bɛ aw aw fɛ aw k'aw ka jɛfɛda ni mobilibolila ka finɛtiri da yɛlɛn walasa k'aw ka se ka tɛrɛn surunyalɛn ye walima k'a mɛn. Aw bɛ mankan bolanw bɛɛ faga. Mobili kɔnɔmɔgow la makun ni a mago bɛ yɛn.
- Sani aw ka tɛmɛ tɛrɛn tɛmɛnɛn kɔfɛ, aw k'a lajɛ ni tɛrɛn wɛrɛ tɛ na fan wɛrɛ fɛ sira wɛrɛw kan.
- Ni bolola-transmission bɛ aw ka bisi la, aw kana witesɛ falɛn abada k'a sɔrɔ aw bɛ ka siraw tigɛ.

Aw man kan ka jɔ, nka aw ka kan ka aw ka taama sumaya ani ka tɛrɛnw ni mobiliw lajɛ kɔsɛbɛ:

- Tramway tɛmɛyɔrɔw la.
- Tɛrɛn siraw la minnu bɛ kɛ izini baara dɔrɔn kama jagokeyɔrɔ dɔ kɔnɔ.
- Polisi walima darapotigi bɛ sirikilasijɔn kolɔsi yɔrɔ min na.
- Ni sirikilasijɔn bɛ tɛmɛ siraw kan, olu bɛ labɛn ni sirikilasijɔn taamasijɛn ye ani ni siraba taamasijɛn binkɛnɛma ye.
- Tɛmɛsira minnu taamasijɛn ye ko "U tɛ a la" walima "la bilara.
- "Aw ka kan ka jɔ ni aw bɛ ka mɔgo ta walima ni aw tɛ ka mɔgo ta.

4.3.6 – Pɔn minnu bɛ wuli

Aw ye aw jɔ pɔnw la minnu bɛ wuli:

- Aw ye aw jɔ pɔnw la minnu bɛ wuli taamasijɛn yeelen tɛ ye minnu la walima sirikilasijɔn kolɔsili.
- Aw bɛ jɔ 50 futi sani pɔn ka wuli.
- Aw bɛ a lajɛ ni wulili bana pewu sani aw ka tɛmɛ.

- Aw man kan ka jo, nka aw ka kan ka aw ka baara sumaya ani ka aw jija ka a don ko a farati tɛ, ni:
 - Sirikilasiyon yeelen dɔ bɛ yen min bɛ binkɛnɛ jira.
 - Baarakɛla walima sirikilasiyon jɛmogo dɔ bɛ o pon in na min bɛ sirikilasiyon kolosi tuma o tuma ni pon da yelenna.

4.4 – MOBILIW SɛGɛSɛGɛLI TAAMA KɔFɛ

Aw bɛ aw ka bisi sɛgɛsɛgɛ baarakɛwaati kelen-kelen bɛɛ laban na. N'aw bɛ baara kɛ jamanaw ni jɔgɔn cɛ mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta, aw ka kan ka sɛgɛsɛgɛli rapɔɔri sebɛnnen dɔ dafa bisi kelen-kelen bɛɛ kan aw bɛ ka min boli. Rapport ka kan ka bisi kelen-kelen bɛɛ fɔ ani ka defo bɛɛ fɔ min bɛna nɔ bila lakana la walima min bɛna kɛ sababu ye ka bisi tiɲɛ. Ni defo si tɛ yen, rapɔɔri ka kan k'o fɔ.

Tuma dɔw la, kɔnɔ mɔgow bɛ lakana yɔrɔw tiɲɛ i n'a fɔ bolo da yɔrɔw, sigilanw, kɔrɔtɔko bɔyɔrɔw ani finɛtiriw. N'aw ye o tiɲɛni in fɔ baarakɛwaati laban na, mekanisijɛnw bɛ se ka dilanniw kɛ sanni bisi ka taga tugun. Jama ta mobilibolilaw fana ka kan k'a laɲɛ ni kɔnɔ mɔgow ka taamasijɛnw ni fɛrɛn da sɔgoli bɛ baara kɛ ka jɛ.

4.5 – WALEYA MINNU BABLIEN DON

Aw kana taji kɛ aw ka bisi kɔnɔ ni kɔnɔ mɔgow ye fɔ ni a mago bɛ yen kɔsɛbɛ. Aw kana taji ta abada so datugulen kɔnɔ ni kɔnɔ mɔgow bɛ a kɔnɔ.

Aw kana kuma ni kɔnɔ mɔgow ye, walima ka baara wɛrɛ kɛ min bɛ aw hakili jɔgami, n'aw bɛ mobiliboli.

Aw kana bisi sama walima k'a puse ni kɔnɔ mɔgow bɛ mobili kɔnɔ, fɔ ni jigin yɔrɔ tɛ farati ye. Aw bɛ bisi sama walima ka a puse dɔrɔn ka taa yɔrɔ lakananɛn na min ka surun aw la walasa ka kɔnɔ mɔgow jigin. Aw ye aw ka patɔrɔn ka laadilikanw labato, minnu jɛsinnen bɛ aw ka bisiw samali ma walima u puseli ma.

4.6 – BAARA Kɛ NI FɛRɛN DA SɔGOLI YE

Dugubaw kɔnɔ jamana ta mobili la fɛrɛn ni teliyalan sɔgoli sistemu bɛ olu la. Sɔgolan bɛ fɛrɛn la baara ani ka teliyalan mine sumaya cogoya la ni kɔfɛ da yelennen don. Sɔgolan bɛ bila ni aw ye kɔfɛ da datugu. Aw kana baara kɛ ni o lakana fɛrɛ ye mobili jɔli yɔrɔ fɛrɛn nɔ na.

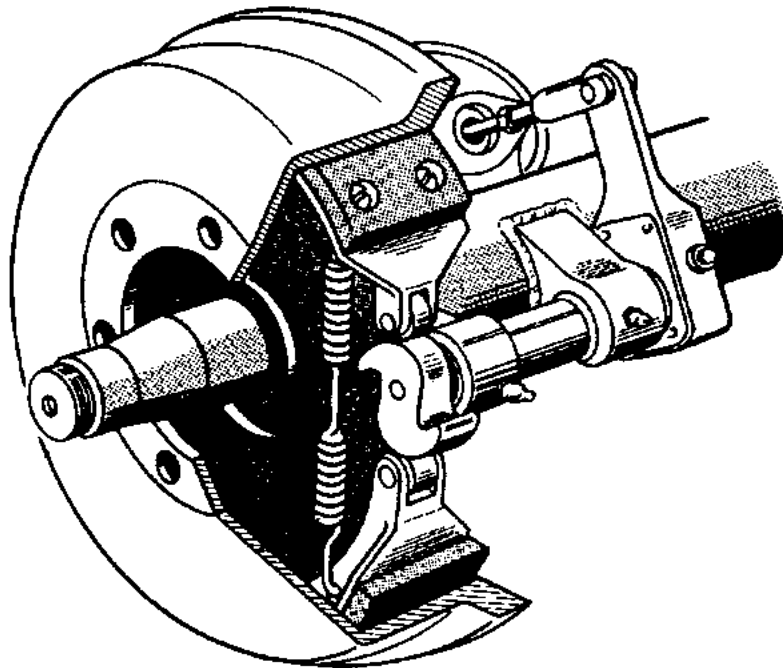
Fan 4 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

- 1 Fɛn dɔw tɔgo fɔ minnu ka kan ka laɲɛ bisi kɔnɔna na sɛgɛsɛgɛli senfɛ.
- 2 Aw bɛ se ka fɛn faratilen dɔw ta ni bisi ye, olu dɔw ye jumɛnw ye?
- 3 Fɛn faratilen dɔw ye jumɛnw ye aw tɛ se ka taa ni minnu ye bisi fɛ?
- 4 Jɔli sira ye mun ye?
- 5 Yala aw b'a tɔ mɔgo min bɛ mɔgo tɔrɔ, o ka jigin ka bɔ bisi kɔnɔ, o nafa ka bon wa?
- 6 Aw ka kan ka jo tɛrɛn tɛmesira cɛ yɔrɔ jumɛn na?
- 7 Tuma jumɛn na aw ka kan ka jo sani pon minnu bɛ wuli aw ka olu tige?
- 8 "Waleya balilenw" minnu kɔfɔlɛn bɛ gafe kɔnɔ, olu jɛfɔ ka bɔ aw hakili la.
- 9 Jama ta bisi kɔfɛ da ka kan ka da yɛlɛn walasa ka mobili jɔli fɛrɛn mine. Tiɲɛ don walima nkalon?

O jɛninkaliw bɛ se ka kɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 4nan kalan.

FAN 5

FɛRɛN FɪŋɛMAW

NIN FAN YE MOBILILAW DE TA YE MINNU Bɛ FɛRɛN FɪŋɛMAW MOBILIBOLI

FAN 5 - FEREN FIJEMAW

Nin fan in be kuma

- Feren fijema sitemu yorow
- Feren fijema sistemu fila
- Feren fijemaw segesegeli
- Feren fijemaw la baara

Nin fan in be feren fijemaw kofa aw ye. Ni aw b'a fe ka kamiyon walima bisi boli ni feren fijemaw ye, walima ka remoruku sama ni feren fijemaw ye, aw ka kan ka nin yoro in kalan. Ni aw b'a fe ka remoruku sama ni feren fijemaw, aw ka kan ka fan 6 fana kalan, Mobilii faralen jogon kan. Aw bina mago don feren fijemaw dantigeli la ka bo aw ka mobilii sebenw kono ni aw ka mobilii mago be CDL la ni feren fijemaw be a la.

Feren fijemaw be fiye digilen ke walasa feren ka baara ke. Feren fijemaw ye fere numan ye min lakanannen don, walasa ka mobilii belebelew ni mobilii girinmanw la jo, nka feren ka kan ka ladon ka je ani ka baara ke ni u ye ka je.

Tijne na, feren fijemaw ye feren suguya saba ye minnu te kelen ye, baara ke feren, joli feren ani korotoko feren:

- Baara ke feren sistemu be feren mine ani ka u bila ni aw be baara ke ni feren pedali ye mobiliboli la cogo bennen na.
- Joli feren sistemu be mine ani joli feren be bila ni aw be baara ke ni joli feren kolosili ye.
- Korotoko feren sistemu be baara ke ni baarake ni joli feren yoro dow ye walasa ka mobilii la jo feren tijene na.

O sistemu ninnu yorow jefolen don kosebe jukoro.

5.1 – FEREN FIJEMAW SISTEMU YOROW

Yoro caman be feren fijemaw na. Yoro minnu kofolen be yan, aw ka kan k'olu don.

5.1.1 – Fijne digilan

Fijne digilan be fiye bila fiye marayorow la (fiye marayorow). Fijne digilan donnen be moteri la witesi walima moteri siri juru (kuruwa) fe. Digilan be se ka sumaya fiye fe walima a be se ka sumaya ni moteri sumayalan ye. A be se ka ke a yere ka tulu be yen walima tulu be ke a la moteri fe. Ni digilan yere de ka tulu be a la, aw be tulu hake laje sani aw ka mobiliboli.

5.1.2 – Fijne digilan Goferenaman

Goferenaman be a kolosi waati min na fiye digilan bina fiye bila fiye marayorow la. Ni fiye marayoro tansiyon wulila ka se "tigelen" hake ma (120-140 pundiw jogon ens kelen na walima "psi"), goferenaman be digili jo fiye ponpe la. Ni fiye marayoro tansiyon jigira ka se "tigelen" tansiyon ma (100 psi lamini), goferenaman be a to ponpe digili damine kokura.

5.1.3 – Fijne marayorow

Fijne marayorow be fiye digilen mine. Fijne marayorow hake n'u bonya te kelen ye mobiliiw ni jogon ce. Fijne marayorow bina fiye caman mine walasa ka a to feren ka se ka baara ke sijne caman, hali ni digilan ye baara dabila.

5.1.4 – Fijne marayoro jiboyorow

A ka c'a la, fiye min be digi, ji do be soro a la ani tulu do be a kono, o min ka jugu feren fijema ma. Misali la, ji be se ka ke glasi ye nene waati ani ka ke sababu ye ka feren tijne. Ji ni tulu ka teli ka fara jogon kan fiye marayorow jukoro. Aw ye aw jija ka fiye marayorow ji bo pewu.

Jibolan be fiye marayorow kelen-kelen bee duguma. A sugu fila be yen:

- A be baara ke ni bolo ye ni jigilan naani ye walima ni kabali ye min be sama. Aw yere ka kan ka ji bo fiye marayorow kono mobiliboli don kelen-kelen bee laban na. Aw ye jaa 5.1 laje.
- Otomatiki--ji ni tulu be bo otomatiki la. Bolola ji boli be se ka ke o fiye marayorow la fana. Fijne marayorow otomatiki be soro u yerema ni kuran minenw ye. Olu be deme ke ka otomatiki jiboyoro glaseli bali nene waati.

5.1.5 – Alikoli boyoro

Feren fiɓema dow be ni alikoli boyoro ye walasa ka alikoli ke feren fiɓema la. O be deme ke ka do bo glasi soroli la feren fiɓema ni yoro werew la nene waati. Glasi min be sistemu kono, o be se ka ke sababu ye ka feren tiɓe.

Aw be alikoli ke yoro laɓe ka a fa ni a mago be yen, don o don nene waati. Don o don fiɓe marayoro jiboli ka kan ke walasa ka ji ni tulu bo a la. (Fo ni otomatiki jibolanw sitemu be a la.)

5.1.6 – Lakanali bolo

Lakanali fiɓe bolo do be bila fiɓe marayoro folo la fiɓe digilan be fiɓe ponpe min na. Lakanalilan be fiɓe bolo ni fiɓe marayoro tanga tansiyon ba ma. A ka ca a la, a be ke ka da yelen ni 150 psi ye. Ni lakanalan ye fiɓe bolo ye fiɓe bila, fen do man ni. Aw be filli in laben mekanisijen do fe.

5.1.7 – Feren Pedali

Aw be aw se da feren kan ka feren pedali digi ka jigin. (A be wele fana ko sen bolo walima pedaling bolo.) Ni aw ye pedali digi ka jigin ka taa a fe, o be fiɓe tansiyon caman di. Ni aw tora ka feren pedali bila, o be fiɓe tansiyon dogoya ani ka ferenw bila. Ni aw ye ferenw bila, o be fiɓe digilan dow bila ka bo sistemu kono, o la fiɓe tansiyon be dogoya fiɓe marayoro kono. A ka kan ka dilan ni fiɓe digilan ye. Ni aw ye pedali digi ani k'a bila ka soro kun te, o be se ka fiɓe bila ka bo joona ka teme digilan be se ka min bila a no na. Ni tansiyon dogoyara kojugu, ferenw tena baara ke.

5.1.8 – Ferenw sigilan

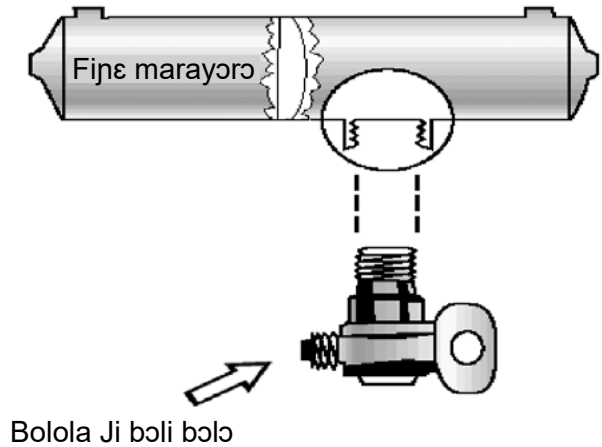
Ferenw sigilan be ke sen kelen-kelen bee la. A suguya min ka ca kosebe o ye s-cam feren ni a ferado ye. feren yorow nefolen don jukoro.

Feren buwati, ferado ani nege. Feren buwati be soro mobili axi dakun kelen-kelen bee la. Senw be don buwati na. Feren kecogo be buwati kono. Walasa ka jo, feren ferado ni a konona nege be puse ka don jogon na buwati kono. O be ke sababu ye u ka jogon mine, o be mobili sumaya (ka funteni bila). Buwati be se ka funteni min ta k'a soro a ma tiɓe, o be bo feren geleyacogo ni a mineli waati hake la. Funteni caya kojugu be se ka ke sababu ye ka feren ka baara dabila.

Feren S-cam. Ni aw ye feren pedali digi, fiɓe be don feren so kelen-kelen bee kono. Fiɓe tansiyon be nege la bo, ka lamaga laben lamaga, (lamaga minen min be se ka laben, min be ke ka feren ferado segenni dafa) o cogo la ka feren kala la munu munu. O be s-cam munu munu (O de la a be wele ten bawo a cogoya be i n'a fo "S" seɓenni). S-cam be feren ferado wajibiya ka bo jogon na, k'u digi feren buwati konona la. Ni aw ye feren pedali bila, s-cam be munu munu ka segin kofe ani resori do be feren ferado sama ka bo buwati la, ka sen bila ka kolonkolon tuguni. Aw ye jaa 5.2 laɓe.

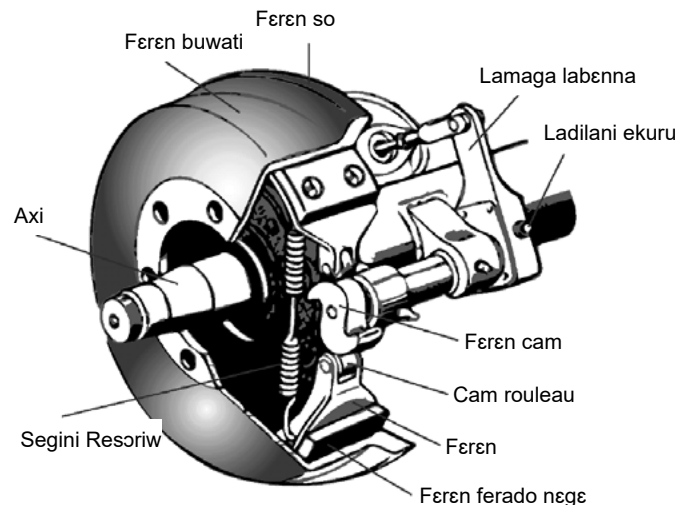
Feren min be wola. O feren suguya in na, feren so gerente be nege do puse ka jesin feren ferado fila dakunw ni jogon ce. O b'u puse ka bo jogon na ani k'u donn feren buwati konona la. Feren min be wola feren so kelen be se ka soro o la, walima so fila, minnu be kale puse ka don feren ferado dakun fila bee la. Feren min be wola be se ka laben u yere ma walima u be se ka laben ni bolo ye.

Jaa 5.1

Jaa 5.2

FEREN BUWATI

Fɛrɛn disiki ma. Fɛrɛn fɛɲɛma minnu bɛ baara kɛ ni disiki ye, fɛɲɛ tansiyoŋ bɛ baara kɛ fɛrɛn so ani lamaga labɛni kan, i n'a fo s-cam fɛrɛnw. N'ka s-cam no na, "visi fagama" bɛ la baara. Fɛrɛn so tansiyoŋ min bɛ lamagali labɛn kan, o bɛ visi fangama la munu munu. Visi fangama bɛ disiki sere walima rotor min bɛ fɛrɛn nɛgɛw ni kaliper ɲoŋon cɛ, o ni pinsi c la ma belebele bɛ tali kɛ ɲoŋon na.

Fɛrɛnw minu bɛ wola ani disiki fɛrɛnw man ca ka tɛmɛ s-cam fɛrɛnw kan.

5.1.9 – *Ladonni tansiyoŋ jateminɛnanw*

Fɛrɛn fɛɲɛmaw bɛ mobili minnu la, tansiyoŋ jateminɛnan bɛɛ olu bɛ la min tugunen don bɛ fɛɲɛ marayoro la. Fɛrɛn fɛɲɛmaw sistɛmu fila bɛ mobili minnu la, jateminɛnan bɛna kɛ o sistɛmu tilancɛ kelen-kelen bɛɛ la. (Walima jateminɛnan kelen agiyi fila bɛ min na.) Sistɛmu fila Kuma bɛna kɛ kofɛ. O jateminɛnanw b'a fo aw ye tansiyoŋ hake min bɛ fɛɲɛ marayorow konɔ.

5.1.10 – *Tansiyoŋ jateminɛnan la baarali*

Nin jateminɛnanw in b'a jira aw bɛ fɛɲɛ tansiyoŋ hake min kɛ frɛɛn la. (Nin jateminɛnan tɛ mobili bɛɛ la.) Ni do farala a kɛcogo tansiyoŋ kan walasa ka teliya kelen minɛ, o koro ye ko fɛrɛn bɛ ka dogoya. Aw ka kan ka aw ka taama sumaya ani ka baara kɛ ni duguma witesɛ ye. Mako min bɛ tansiyoŋ caya, o bɛ se ka soro fana fɛrɛn boli ye ladilanni yoro la, fɛɲɛ boli fɛ, walima masin geleyaw fɛ.

5.1.11 – *Fɛɲɛ tansiyoŋ dogoyali lasomini*

Fɛɲɛ tansiyoŋ dogoyali lasomini taamasiyɛn ka kan ka kɛ mobilɪw la fɛrɛn fɛɲɛma bɛ minnu la. Aw bɛ se ka lasomini taamasijɛ min ye, o ka kan ka yeelen bo sani fɛɲɛ tansiyoŋ min bɛ fɛɲɛ marayorow la, o ka jigin 55 psi duguma. (Wali digilan gofɛrɛnaman tigɛcogo tansiyoŋ tilancɛ kelen mobili korow kan.) A ka c'a la, lasomini ye yeelen bilenman ye. Kunkan do fana bɛ se ka mana.

Lakolɔsili sugu wɛrɛ ye "pwig wag" ye. Nin minɛn in bɛ masin bolo do fili aw ɲɛ na ni tansiyoŋ min bɛ sistɛmu konɔ, o jigira ka tɛmɛ 55 psi kan. Lakolɔsili sugu wɛrɛ ye "pwig wag" ye. Nin minɛn in bɛ masin bolo do bila aw ɲɛ koro tansiyoŋ min bɛ sistɛmu konɔ, n'o jigira ka tɛmɛ 55 psi kan. Bolo lasɛgin suguya ka kan ka bo "ɲɛw koro" ni bolo ye. A tɛna to a no na fo ni tansiyoŋ min bɛ sistɛmu konɔ ka tɛmɛ 55 psi kan.

Bisi belebelebaw kan a ka ca a la, tansiyoŋ dogoya lasomini minɛnw bɛ taamasiyɛn kɛ ni 80-85 psi ye.

5.1.12 – *Yeelen manani kɛ la jɔli*

Mobilibolila minnu bɛ aw kofɛ, olu ka kan ka lasomi ni aw bɛ aw ka fɛrɛn minɛ. Fɛrɛn fɛɲɛma sistɛmu bɛ o kɛ ni kuran manani kɛla ye min bɛ baara kɛ ni fɛɲɛ tansiyoŋ ye. Manani kɛla bɛ fɛrɛn yeelenw mana ni aw ye fɛrɛn fɛɲɛmaw digi.

5.1.13 – *ɲɛfɛ fɛrɛn danti bolo*

Mobili koro dow (minnu dilannen don ka kon 1975 san ɲɛ) bɛ ni ɲɛfɛ fɛrɛn dantigeli bolo ani a kolɔsili bɛ soro olu kabini konɔ. A ka c'a la, a kolɔsili bɛ taamasijɛn kɛ ko "bennen" ani "cɛnɛ". Ni aw ye kolɔsili bila "cɛnɛ" cogo la, dantigeli bolo bɛ fɛɲɛ tansiyoŋ "bennen" tige ka taa ɲɛfɛ fɛrɛn la ni tila ye. Dantigeli bolo tun bɛ la bara walasa ka do bo ɲɛfɛ sen ka cɛnɛli la yorow kan minnu bɛ cɛnɛ. N'ka, tiɲɛ na, u bɛ do bo mobili jɔli fanga la. ɲɛf sen fɛrɛn ka ɲi cogo bɛɛ la. Segɛsegeli y'a jira ko ɲɛfɛ sen ka cɛnɛli ka bo fɛrɛn minɛ sababu la, a ka c'a la, o tɛ kɛ hali glasi kan. Aw bɛ aw jija ka a laɲɛ ko kolɔsili bɛ "bennen" cogo la walasa ka jɔli fanga bennen soro.

ɲɛfɛ sen dantigeli bolo otomatiki bɛ mobili caman la. U bɛ fɛɲɛ dogoya ka taa ɲɛfɛ fɛrɛn na fo ni fɛrɛn minɛra kɛsɛbɛ (55 psi walima ka tɛmɛ o tansiyoŋ baara kan). O bolow tɛ se ka kolɔsi mobilibolila fɛ.

5.1.14 – *Fɛrɛn resorima*

Korɔtoko fɛrɛn ni fɔli fɛrɛn ka kan ka kɛ Kamiyonw, kamiyon tarakiteriw ani bisiw bɛɛ la. U ka kan ka minɛ ni masin fanga ye (bari fɛɲɛ tansiyoŋ bɛ se ka bon). A ka c'a la, fɛrɛn resorima bɛ la baara walasa ka o magow ɲɛ. Ni mobili bɛ ka boli, resori barikamaw bɛ minɛ fɛɲɛ degun fɛ. Ni fɛɲɛ tansiyoŋ borala, resorɔiw bɛ fɛrɛn minɛ. Jɔli fɛrɛn kolɔsili min bɛ kabini konɔ, o b'a to mobilibolila bɛ se ka fɛɲɛ bila ka bo fɛrɛn resorɔima konɔ. O b'a to resorɔiw bɛ fɛrɛn minɛ. Ni Fɛrɛn fɛɲɛma sistɛmu bɛ bon, o min bɛ kɛ sababu ye ka fɛɲɛ bɛɛ labo, o fana bɛna kɛ sababu ye ka resorɔiw bila fɛrɛn minɛ.

Tarakiteri ni kamiyon tilɛnnɛn fɛrɛn bɛna minɛli dafa ni fɛɲɛ tansiyoŋ jigira ka se 20 fo 45 psi ma (a ka c'a la 20 fo 30 psi). Aw kana konɔli kɛ fo fɛrɛn ka na a yɛrɛma. Ni fɛɲɛ tansiyoŋ dogoya lasomini yeelen ni kukan daminɛna, aw bɛ na ni mobili jo yoro lakanannen la o yorɔnin bɛɛ, ka soro aw bɛ se ka fɛrɛn kolɔsi hali bi.

Fɛrɛn resorima ka fɛrɛn fanga bɛ bo fɛrɛn ka labɛn na. Ni fɛrɛn ma labɛn ka ɲɛ, fɛrɛn gansan tow walima frein korɔtoko/jɔli fɛrɛn tɛna baara kɛ ka ɲɛ.

5.1.15 – Joli feren kolosiliw

Feren fiɓema be mobili kura minnu la, aw be mobili joli feren mine ka baara ke ni diamant cogo nɛrɛmuguman ye, min be puse ani ka sama. Aw be buton sama ka bo walasa ka mobili joli feren (feren resorima) mana, ani k'a puse walasa k'u bila. Mobili korow kan, mobili joli feren be se ka kolosi ni leviye ye. Aw be baara ke ni mobili joli feren ye tuma bee ni aw be mobili jo.

Jantoyɛɗɗa. Aw kana feren pedali digi ka jigin abada ni feren resori serelen don. N'aw y'o ke, feren be se ka tiɓe ni resori fanga ni fiɓe tansiyoɓ faralen ye joɓon kan. Feren caman dilannen don walasa o kana ke. N'ka sistemu bee te sigi o cogo la, wa minnu be sigi sen kan, n'a sorɔ olu te baara ke tuma bee. A ka fisa koseɓe ka delina sorɔ ka feren pedali digi ka jigin ni feren resori serelen don.

Bolo kolosili basigilan. Mobili dow kono, kolosili bolo falen-minen min be tablo board kan, o be se ka la baara walasa ka feren resorima mine dooni dooni. O be Weele ko bolo basigilan. Resori be a walasa aw ka se ka feren kecogo don. Ni aw be kolosili leviye lamaga kojugu feren resorima be geɗeya ka taa a fe. U be baara ke nin cogo la walasa aw ka se ka feren resorima kolosi ni feren ka baara tiɓena. Ni aw be mobili jo ni bolo kolosili basigilan ye, aw be leviye lamaga fo a be taa yoro min na, ka a mine a no na ni a da tugu-minen ye.

Joli fila kolosili bolo. Ni fiɓe tansiyoɓa bonena, feren resorima be yeelen bo. Mobili dow la, i n'a fo bisiw, fiɓe marayoro danfaralen be u la min be se ka ke ka feren resorima bila. O be ke walasa aw ka se ka mobili lamaga janyara surun na walima ni korotoko do kera. Bolo do ye puse-sama suguya ye, wa a be la baara feren resorima la mobili joli kama. Bolo to kelen be resori "boli" cogo la. Ni aw ye kolosili puse ka don, fiɓe min be bo fiɓe marayoro danfaralen la, o be feren resorima bila walasa aw ka se ka lamaga. Ni aw ye butoni bila, feren resorima be yeelen bo tuguni. Fiɓe dow be fiɓe marayoro danfaralen na walasa k'o ke siɓe damado. O la sa, aw ka laben ke ka ɓe ni aw be taa yoro were la. N'o te, aw be se ka jo yoro faratilen na ni fiɓe danfaralen banna. Aw ye jaa 5.3 laje.

5.1.16 – Feren sogobaliya sistemu (ABS)

Kamiyoɓ tarakiteri minnu ka feren fiɓema dilannen don 1997 san marisikalo tile folo walima o kofe, ani feren fiɓema mobili werew, (kamiyoɓw, bisiw, remoruku ani wotoro falenaw) minnu dilanna 1998 san marisikalo tile folo walima o kofe, a wajibiyaɓen don ka feren sogobaliya sistemu ni ke olu la. Jagoke mobili caman minnu dilanna ka kon o donw ɓe, ABS be la. Aw ye seereyaw seɓen laje a dilanni don na walasa k'a don ni ABS be aw ka mobili kono.

ABS ye oridinatari ye min b'a to aw ka sen te sogo feren gelenw ketuma na. ABS be mobili minnu na, baarakebaliya yeelen nɛrɛmugumanw be u la, walasa k'a fo aw ye ni fen do te baara la.

ABS baarakebaliya yeelen nɛrɛmuguman bena ke Tarakiteri, kamiyoɓw ani bisiw la pano minenw kan.

ABS baarakebaliya yeelen nɛrɛmuguman bena ke remoruku numan fe, ɓefe walima kofe. Wotoro minnu dilana 1998 san marisikalo 1 tile walima o kofe, yeelen ka kan ka ke olu numan fe.

Mobili kuraw kan, baarakebaliya yeelen o be yeelen bo u damine na walasa ka anpulu laje, o kofe, a be faga joona. Sistemu korow kan, yeelenw tun be se ka to kene kan fo aw ka mobiliboli ka teme mph duuru kono.

Ni yeelenw mananen tora anpulu laje kofe, walima ni a be yeelen bo ni aw be sira kan, a be se ka ke aw ka bone ABS kolosili la sen kelen walima caman na.

Ni fenw ye minnu be sama, olu dilannen don sanni a ka nini bolifenko minisiriso fe, a ka gelen k'a don ni ABS be a la. Aw be bolifen jukorola laje ni kuran kolosili (ECU) ni wotoro teliya jateminenaw ka filiwe be bo feren kofe.

ABS faralen don aw ka ferew gasanw kan. A te do bo walima ka do fara aw ka feren gasan seko kan. ABS be baara ke doron ni senw bena sogo.

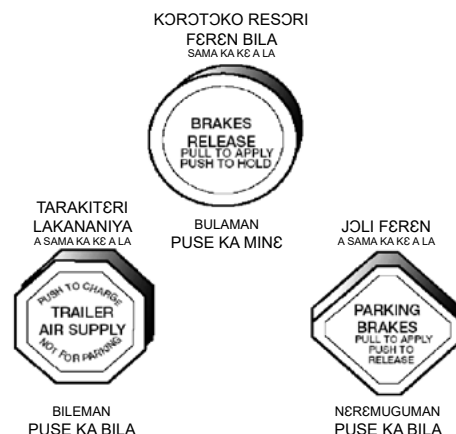
ABS te aw joyoro janya surunya hali doonin, n'ka a b'aw deme ka mobili kolosi feren gelen waati.

Jaa 5.3

TARAKITERI LAKANANIYA BOLO & TARAKITERI KOROTOKO FEREN

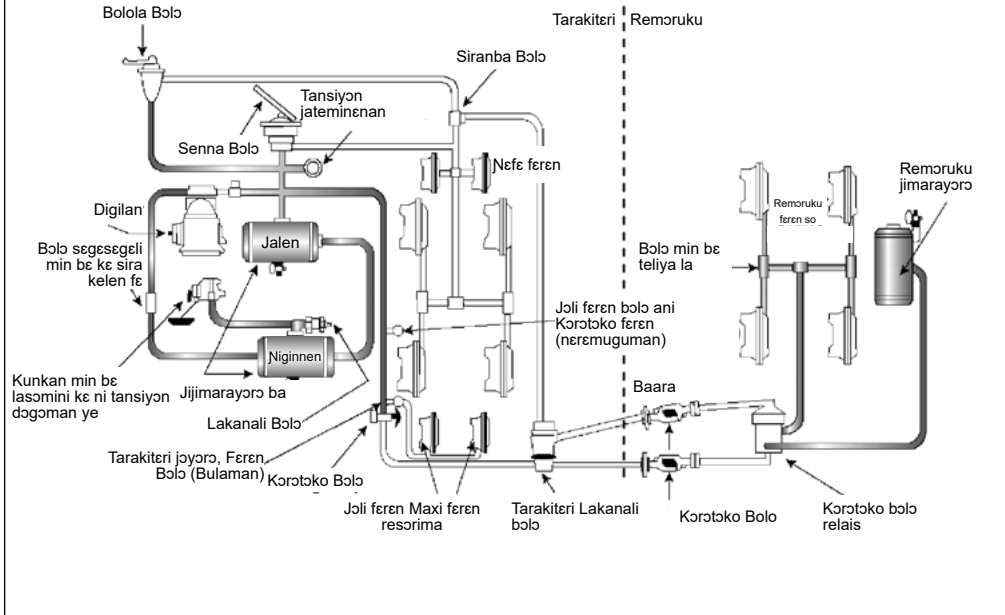
Tarakiteri lakanani bolo

- A be fiɓe di
- A be da tugu a yerema ni fiɓe jigira ni a be mobiliboli Joli feren, ni u minera, u be tarakiteri lakanani bolo da tugu ani ka feren resorima sigi o waati kelen na.

Jaa 5.4

Fɛrɛn fɛnɛma sistɛmu komponentis ani yɔrɔ (CIRCUIT KELEN SISTɛMU).

Fan fitinin 5.1 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Mun na fɛnɛ marayɔrɔw ka kan ka ji bɔn?
2. Tansiyan fali jateminanan bɛ kɛ mun na?
3. Fɛrɛn fɛnɛma bɛ mobili minnu la, fɛnɛ tansiyan dɔgɔyali lasomini taamasiiyen an ka kɛ olu la. Tɛnɛ don walima nkalon?
4. Fɛrɛn de resɔrima ye mun ye?
5. Nefe sen fɛrɛn ka ɲi cogo bɛɛ la. Tɛnɛ don walima nkalon?
6. Aw b'a dɔn cogo di ni fɛrɛn sɔgɔbaliya sistɛmu bɛ aw ka mobili la?

O ɲininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 5.1 kalan.

5.2 – Fɛrɛn fɛnɛma fila sistɛmuw

Mobili gɛlɛn fanba bɛ baara kɛ ni fɛrɛn fɛnɛma fila ye lakana kama. Fɛrɛn fɛnɛma sistɛmu fila bɛ fɛrɛn fɛnɛma sistɛmu la minnu tɛ kɛlɛn ye, minnu bɛ baara kɛ ni fɛrɛn kolɔsili kɛlɛn ye. Sistɛmu kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ n'a ka fɛnɛ marayɔrɔ, n'a ka tiyo, n'a ka sira, o ɲɔɔɲɔnaw. A ka c'a la, sistɛmu dɔ bɛ fɛrɛn basigilɛnw baara kɔfɛ-axi walima axiw kan. Sistɛmu tɔ kɛlɛn bɛ fɛrɛn basigilɛnw baara nɛfɛ axi Kan (ani a bɛ se ka kɛ kɔfɛla axi kɛlɛn kan). O sira fila bɛɛ bɛ fɛnɛ di rɛmɔruku ma (ni o bɛ la). O cogoya folo bɛ Weele ko sistɛmu "folo". Tɔɔ kɛlɛn bɛ Weele ko sistɛmu "filanan". Aw ye jaa 5.4 lajɛ.

Sani aw ka mobili boli ni fɛrɛn fɛnɛma fila ye, aw bɛ waati di fɛnɛ digilan ma walasa a ka tansiyoɔn 100 psi dilan a dɔgɔyalɛnba sistɛmu folo ni filanan fila bɛɛ la. Aw bɛ fɛnɛ tansiyoɔn jatɛminɛnan folo ni filanan lajɛ (walima biyɛn, ni biyɛn fila bɛ sistɛmu la jatɛminɛkelan kɛlɛn kɔɲɔ). Aw bɛ aw janto fɛnɛ tansiyoɔn dɔgɔya lasɔmini yeelɛn ni kukan la. Lasɔmini yeelɛn ni kukan ka kan ka faga ni fɛnɛ tansiyoɔn wulila o sistɛmu fila bɛɛ la ka se hake ma min latigɛra a dilabaga fɛ. O hake ka kan ka tɛmɛ 55 psi kan.

Lasɔmini yeelɛn ni kukan ka kan ka mana sani fɛnɛ tansiyoɔn ka jigɛn 55 psi duguma o sistɛmu fila la kɛlɛn na. Ni o kɛra mobiliboli tɔ, aw ka kan ka jɔ o yɔrɔnin bɛɛ la ka mobili jɔ lakana la. Ni fɛnɛ sistɛmu kɛlɛn tansiyoɔn ka dɔgɔ kɔsɛbɛ, nɛfɛ walima kɔfɛ fɛrɛn tɛna baara kɛ ka nɛ. O kɔrɔ ye ko a bɛna waati jan ta aw bolo ka a jɔ. Aw bɛ mobili lasɛ yɔrɔ dɔ la lakana la, ani ka fɛrɛn fɛnɛmaw labɛn.

5.3 – Fɛrɛn fɛnɛmaw sɛgɛsɛgɛli

Aw ka kan ka baara kɛ ni sɛgɛsɛgɛli taabolo ɲɔɲɔn wolonwula ye min nɛfɔlɛn don fan 2nan na walasa ka aw ka mobili sɛgɛsɛgɛ. Fɛn minnu ka kan ka sɛgɛsɛgɛ mobili la fɛrɛn fɛnɛma bɛ min na, olu ka ca ni ka tɛmɛ a tɛ minnu la. O ko ninnu bɛ fɔ jukɔrɔ, u bɛ bɛn cogo min na taabolo wolonwula in na.

5.3.1 – Taabolo 2nan na, motɛri yɔrɔ sɛgɛsɛgɛliw sɛnfɛ

Aw bɛ fɛnɛ digilan siri juru lajɛ (ni digilan bɛ boli ni sirilan ye). Ni fɛnɛ digilan bɛ boli ni sirilan ye, aw bɛ sirilan cogoya n'a siricogo lajɛ. A ka kan ka kɛ cogo numan na.

5.3.2 – Taabolo 5nan taama sɛgɛsɛgɛli sɛnfɛ

Aw ye lamaga labɛnna lajɛ S-cam Fɛrɛnw kan. Aw bɛ aw jɔ dugukolo jɛlɛn kan ani ka sɛn sɔgo walasa mobili kana lamaga. Aw bɛ jɔli fɛrɛn bila walasa aw ka se ka lamaga labɛnna lamaga. Aw bɛ ganw kɛ ka lamaga labɛnna kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ sama kɔsɛbɛ, aw bɛ se ka se minnu ma. Ni lamaga labɛnna bɛ lamaga ka tɛmɛ ɛns kɛlɛn kan, pusɛli bɛrɛ bɛ nɔrɔ a la yɔrɔ min na, n'a sɔrɔla a ka kan ka ladilan. Aw bɛ a labɛn walima aw labɛnnɛn ka sɔrɔ. Mobili minnu ka fɛrɛn bɛ lamaga kojugu, olu jɔli bɛ se ka gɛlɛya kɔsɛbɛ. Fɛrɛn minnu tɛ labɛn, olu dɛ ka tɛli ka gɛlɛya sɔrɔ sirada la sɛgɛsɛgɛliw la. Aw ye aw yɛrɛ tanga. Aw bɛ lamaga labɛnna lajɛ.

Mobili minnu dilannɛn don kabini 1994 san, otomatiki lamaga labɛnna bɛɛ olu bɛ la. Hali ni lamaga labɛnna otomatiki bɛ u yɛrɛ ladilan fɛrɛn dafalɛn ketuma na, u ka kan ka lajɛ.

Otomatiki ladilanni man kan ka ladilan ni bolo ye fɔ ni u ladonni bɛ kɛ fɛrɛn kan ani ni lamaga labɛnna bɛ sigi u la. Mobili min kɔɲɔ, otomatiki labɛnna bɛ yɛn, ni pushrod sɔgɔli tɛmɛna fɛrɛn labɛn sariya fɛ, o b'a jira ko masin gɛlɛya dɔ bɛ labɛnna yɛrɛ la, gɛlɛya bɛ fɛrɛn sigilan yɔrɔw la minnu bɛ tali kɛ o la, walima ko labɛn sigira cogo bɛnbali la.

Otomatiki labɛnna bolola labɛnni walasa ka fɛrɛn pushrod stroke lasɛ sariya dance kɔɲɔ, a ka c'a la, o bɛ masin gɛlɛya dɔ datugu, wa a tɛ o ɲɛnabo. Ka fara o kan, ni aw ye otomatiki labɛnna fanba ladilan tuma bɛɛ, a ka c'a la, o bɛna kɛ sababu ye ka ladilannikɛlan yɛrɛ sɛgɛn joona. A ka ɲi ni fɛrɛn labɛnna otomatiki bɛ minnu la ni a sɔrɔla ko u ma se ka labɛn, mobilibolila ka taa ni mobili ye dilanyɔrɔ la joona walasa gɛlɛya ka ɲɛnabo. Bolola lamaga labɛnna Otomatiki ye farati ye bawo o bɛ se ka kɛ sababu ye ka lakana kolon di mobilibolila ma ka ɲɛsin fɛrɛn kɛcogo numan ma.

Bolola Otomatiki labɛnna ka kan ka la baara waati dɔɲɛn dɔɲɛn fɛrɛrɛ dɛ la walasa ka labɛnna latilɛn kɔrɔtɔko dɔ la bawo a ka c'a la, fɛrɛn bɛna sɛgɛn ka bɔ labɛnna sɔɲni bawo a ka c'a la, o kɛcogo tɛ labɛnni gɛlɛya ɲɛnabo min bɛ a jukɔrɔ.

(Kolɔsili: Lamaga labɛnna Otomatiki bɛ dilan dilanbaga suguya caman fɛ, wa u bɛɛ tɛ baara kɛ cogo kɛlɛn na. O la, a dilannikɛla kɛrɛnkɛrɛnnɛn ka baarakɛcogo gafe ka kan ka lajɛ sani aw ka fɛrɛn ladilanni gɛlɛya dɔ ɲɛnabo).

Aw bɛ fɛrɛn buwati (walima disiki), nɛgɛw ani tiyow lajɛ. Fɛrɛn buwati (walima disikiw) man kan ka kari ka tɛmɛ u bɔnya tilance kan. Nɛgɛw (fɛn min bɛ nɛgɛ mine) man kan ka lajɔ walima ka u su ni tulu walima gɛrɛsi la. U man kan ka minseyɛ farati la. Masin yɔrɔw ka kan ka kɛ u no na, u man kan ka kari walima ka tunun. Aw bɛ fɛnɛ tiyow lajɛ minnu sirilɛn don fɛrɛn sow na walasa ka a don ni u ma tige walima ka sɛgɛn ka a sababu kɛ u maga ɲɔɲɔna ye.

5.3.3 – Taabolo 7nan feren fiɲema sɛgesɛgeli laban

Aw bɛ nin sɛgesɛgeli ninnu kɛ sanni aw ka feren jilama sɛgesɛgeli kɛ min jiralen bɛ fan 2, Taabolo 7nan na: Feren Sistemu laje.

Fijne boli hake kɔrɔbo. Ni fijne sistemu bɛ dafalen don (a ka c'a la 120-140 psi), aw bɛ moteri faga, ka joli feren bila, ka fijne tansiyoŋ jigin waati kɛ. Tono hake ka kan ka dogoya ni psi fila ye miniti kelen kono mobilu kelenw na, ka dogoya ni psi saba ye miniti kelen kono mobilu faralen jogon kan la. Ni fijne tansiyoŋ bonyalen don fo ka se goferenaman tigecogo ma (120 – 140 psi), aw bɛ moteri dabila, ka aw ka senw sogo (ni a mago bɛ a la), ka bolifen joli feren (mobiliw bɛɛ) bila, ani tarakiteri lakanani bolo (mobili faralen jogon kan) ani ka senna-feren mine ka dafa. Aw bɛ senna-feren mine miniti kelen kono. Aw bɛ fijne jateminɛnan laje walasa ka a don ni fijne tansiyoŋ jiginna ka tɛmɛ saba pundiw kan miniti kelen kono (mobili kelen) walima naani pundiw kelen miniti kono (mobili faralen jogon kan). Ni fijne tansiyoŋ jiginna ka tɛmɛ psi saba kan kelen miniti kono mobilu kelenw na (ka tɛmɛ psi naani kan mobilu faralen jogon kan), fijne bonnen hake bɛ caya kojugu. Aw bɛ fijne boni laje ani ka a laben sani aw ka mobilu boli. N'o tɛ, aw bɛ se ka bone aw ka feren la ni aw bɛ mobiliboli.

Sɛgesɛgeli kɛ ni tansiyoŋ dogoman lasomini taamasijne ye. Aw bɛ moteri faga ni fijne tansiyoŋ do bɛ yen walasa tansiyoŋ dogoya lasomini taamasijne kana mana. Aw bɛ kuran mana ani ka taabolo don feren pedali la ani ka a faga walasa ka fijne marayoro tansiyoŋ dogoya. Fijne tansiyoŋ dogoyali lasomini taamasijne ka kan ka yeelen bo sani tansiyoŋ ka jigin ka se 55 psi ma fijne marayoro kono (walima marayoro min fijne tansiyoŋ ka dogon, fijne fila sistemu la). Aw ye jaa 5.5 laje.

Ni lasomini taamasijne ma baara kɛ, aw bɛ se ka bone fijne tansiyoŋ la wa aw tun tɛna o don. O bɛ se ka kɛ sababu ye ka bali ka kɔrɔto feren mine la fijne sistemu kelen ye. Sistemu fila kono, joli janya bɛna bonya. Feren danma doron de bɛ se ka kɛ sani feren resorima mana.

Aw ye a laje ni feren resorima bɛ na u yɛɛma. Aw bɛ aw jo dugukolo tilennen kan, ka senw sogo, ka mobilu joli feren bila ni fijne tansiyoŋ bɛ aw bolo ka se k'o kɛ, ka moteri faga. Aw bɛ to ka fijne tansiyoŋ bo ni aw ye aw sen da taabolo pedali Kan ka faga ani ka mana walasa ka fijne marayoro tansiyoŋ dogoya. Tarakiteri lakanani dawolo ni mobilu joli feren bolo ka kan ka datugu (pop out) tarakiteri ni remoruku mobilu faralen jogon kan la ani joli feren bolo da ka kan ka datugu (pop out) mobilu suguya werɛw kan minnu bɛ jogon ta ani minnu bɛ kɛ kelen ye ni fijne tansiyoŋ jiginna ka kɛɲɛ ni a dilabaga ka fota ye (20 – 45 psi). O bɛna kɛ sababu ye ka feren resorima mana.

Aw ye fijne tansiyoŋ jiginni hake laje. Ni moteri bɛ baarake rpms la, tansiyoŋ ka kan ka bonya ka bo 85 na ka se 100 psi ma 45 sekondi kono fijne sistemu fila la. (Ni fijne marayoro ka bon ni mobilu fitininw ta ye, a dalaje waati bɛ se ka janya, wa hali bi a lakanannen don. Aw ye a dilabaga ka fɛnw laje.) Fijne sistemu kelen la (1975 san jɛ), wajibi minnu bɛ kɛ tuma caman na, olu ye tansiyoŋ jiginni ye ka bo 50 na ka se 90 ma miniti 3 kono ni moteri teliya la min tɛ baara la, o ye 600-900 ye miniti kono.

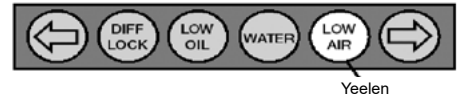
Ni fijne tansiyoŋ ma bonya joona, aw ka tansiyoŋ bɛ se ka dogoya kojugu mobiliboli tuma na, o bɛ a pini aw fɛ aw ka kɔrɔtoko joli kɛ. Aw kana mobiliboli fo aw ka geleya jɛnabo.

Aw bɛ fijne digilan goferenaman tigecogo ni tigecogo tansiyoŋ laje. Fijne digilan ka ponpeli ka kan ka damine 100 psi jogon na ka jo 120-140 psi jogon na. (Aw ye dilabaga ka fɛnw laje.) Aw bɛ moteri boli ni a tɛ baara kɛ joona. Fijne digilan goferenaman ka kan ka fijne tige ni a dilabaga ka tansiyoŋ folen jogon ye. Fijne tansiyoŋ min jiralen don aw ka jateminɛkelan(w) fɛ, o bɛna yelenni dabila. Ni moteri bɛ baara la, aw bɛ aw sen da feren kan ani k'a bo a kan walasa ka fijne marayoro tansiyoŋ dogoya. Digilan ka kan ka tige ka kɛ a dilabaga ka tigeɗa tansiyoŋ kofolen jogon na. tansiyoŋ ka kan ka damine ka yelen.

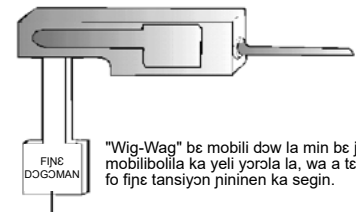
Ni fijnebolan ma baara kɛ i n'a fo a jɛfolen don cogo min na sanfɛ, a bɛ se ka kɛ ko a ka kan ka laben. Goferenaman min tɛ baara kɛ ka jɛ, o bɛ se ka kɛ ko a tɛna fijne tansiyoŋ bɛɛ mara walasa ka mobiliboli lakana la.

Jaa 5.5

TANSIYOŊ DOGOMAN LANSOMINAN MINENW

TANSIYOŊ DOGOMAN LANSOMINAN

"WIG-WAG" BOLO
MIN Bɛ JIGIN.

"Wig-Wag" bɛ mobilu dow la min bɛ jigin mobiliboli ka yeli yorola la, wa a tɛna to a na fo fijne tansiyoŋ nininen ka segin.

Jɔli fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli. Aw bɛ mobili la jɔ, ka mobili jɔli fɛrɛn mana, ka a sama nɔgɔya la ni witesɛ dɔgɔman ye walasa k'a lajɛ ni mobili jɔli fɛrɛn bɛna minɛ.

Baarakɛ fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli. Aw bɛ fiɲɛ tansiɔn bennen makɔnɔ, ka mobili jɔli fɛrɛn bila, ka mobili la taa jɛfɛ dɔɔni dɔɔni (mph duuru nɔgɔn), ka fɛrɛn minɛ kɔsɛbɛ ni fɛrɛn pedali ye. Aw ye dɔn ko mobili o mobili "sama" fan kelen fɛ, ko dɔ min tɛ deli ka kɛ, walima jɔli wale min bɛ mɛn.

Nin sɛgɛsɛgɛli in bɛ se ka geleyaw jira aw la, n'o tɛ, aw tun tɛna geleya ninnu dɔn fo aw mago tun la de fɛrɛn ma sira kan.

Fan fitinin 5.2 ani 5.3 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Fɛrɛn fiɲɛma fila sistɛmu ye mun ye?
2. Lamaga labɛnna ye mun ye?
3. Aw bɛ se ka lamaga labɛnna lajɛ cogo di?
4. Aw bɛ se ka tansiɔn dɔgɔya lasɔmini taamasijɛ sɛgɛsɛgɛ cogo di?
5. I bɛ se k'a lajɛ cogo di ni fɛrɛn resɔrima bɛ yeelen bɔ u yɛrɛma?
6. Bɔnni hake minnu ka ca ni tɔw ye, olu ye jumɛnw ye?

O jininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 5.2 ni 5.3 kalan.

5.4 – Fɛrɛn fiɲɛMAW LA BAARALI

5.4.1 – Jɔli bennen

Aw bɛ fɛrɛn pedali digi ka jigin. Aw bɛ tansiɔn kolɔsi walasa mobili ka se ka jɔ cogo nɔgɔman na, lakana la. Ni bolola transmission bɛ aw bolo, aw kana embarasi puse fo moteri rpm ka jigin ka surunya a sumayala la. Ni a jɔra, aw bɛ daminɛ witesɛ dɔ sugandi.

5.4.2 – Fɛrɛn minɛli fɛrɛn sɔgɔbaliya sistɛmu

Ni aw bɛ fɛrɛn minɛ kɔsɛbɛ yɔrɔw la minnu bɛ cɛnɛ ni ABS tɛ mobili la, aw ka sen bɛ se ka sɔgɔ. Ni aw ka mobili walan direction sɔgɔra, aw ka mobili kolɔsili bɛ tiɲɛ. Ni aw ka sen tɔw sɔgɔra, aw bɛ se ka cɛnɛ, ka jɛngɛ, walima ka mobili yɛrɛ kɔrɔta.

ABS b'aw dɛmɛ sen kana sɔgɔ. Ɔridinateri bɛ a dɔn ko a bɛ ka sɔgɔ, a bɛ fɛrɛn tansiɔn dɔgɔya fo ka se hake lakanannen wa aw bɛ se ka kolɔsi.

Aw bɛ se ka jɔ joona walima aw tɛ se ka jɔ joona ni ABS ye, n'ka aw ka kan ka se k'aw yɛrɛ kolɔsi farati lamini dɔ la ni aw bɛ fɛrɛn minɛ k'aw yɛrɛ tanga cɛnɛli ma min bɛ sɔrɔ fɛrɛn minɛli kojugu fɛ.

Ni ABS bɛ tarakiteri dɔrɔn kan, remɔruku dɔrɔn kan, walima hali axi kelen dɔrɔn kan, o bɛ kɛ sababu ye hali bi aw ka se ka mobili kolɔsi kɔsɛbɛ fɛrɛn minɛ waati la. Fɛrɛn minɛ cogo bennen na.

Ni ABS bɛ tarakiteri dɔrɔn de la, aw ka kan ka se ka mobili ɲɛminɛcogo kolɔsi, wa jɛgeni sɔrɔli fanga bɛ dɔgɔya. N'ka aw bɛ aw jɛ jɔ remɔruku la ani ka fɛrɛn bila ka (ni aw bɛ se k'o kɛ lakana la) ni a y'a daminɛ ka balanse.

Ni ABS bɛ remɔruku dɔrɔn na, remɔruku tɛ balanse, n'ka ni aw ye mobili wala direction kolɔsili tiɲɛna walima ni aw ye tarakiteri ye jɛgeni daminɛ, aw bɛ fɛrɛn bila (ni aw bɛ se k'o kɛ lakana la) fo aw ka se k'a kolɔsi sɔrɔ.

Ni aw bɛ tarakiteri ni remɔruku faralen nɔgɔn kan boli ni ABS ye, aw ka kan ka fɛrɛn minɛ i n'a fo aw bɛ fɛrɛn minɛ cogo min na tuma bɛɛ. Fo cogo wɛrɛ la:

- Aw bɛ fɛrɛn fanga dɔrɔn de kɛ min ka kan walasa ka jɔ ka jɛ ani ka kolɔsili to aw bolo.
- Aw bɛ fɛrɛn minɛ o cogo kelen na, a mana kɛ ABS ye tarakiteri kan, remɔruku kan, walima u fila bɛɛ kan.
- Ni aw bɛ aw ka taama sumaya, aw bɛ aw ka tarakiteri ni aw ka remɔruku kolɔsi ani ka seginko fɛrɛn la (ni farati tɛ ka o kɛ) walasa ka kolɔsili to aw bolo.

Danfara kelen dɔrɔn de bɛ nin wale in na, n'aw bɛ kamiɔn tilennen boli tuma bɛɛ walima n'a faralen don nɔgɔn kan ni ABS baarakɛta ye axi bɛɛ kan, kɔrɔtɔko jɔli la, aw bɛ se ka fɛrɛnw minɛ ka dafa.

Ni ABS t'a la, aw bɛ fɛrɛn baarakɛcogo gansan sɔrɔ hali bi. Aw bɛ mobiliboli ani ka fɛrɛn minɛ i n'a fo aw b'a kɛ cogo min na tuma bɛɛ.

Aw ye aw hakili to a la ko ni aw ka ABS ma baara kɛ ka jɛ, aw bɛ fɛrɛn basigilenw sɔrɔ hali bi. Aw bɛ bolifɛn boli cogo bennen na, n'ka aw ka sistɛmu ladon joona.

5.4.3 – Kɔrɔtɔko jɔli

Ni mago do balila ka bo aw jɛfɛ, aw ka jaabi nogman ye ka fɛrɛn gosi. O ye jaabi nɔman ye ni jɔli jayan bɛ yɛn, ani ni aw bɛ baara kɛ ni fɛrɛn ye ka jɛ.

Aw ka kan ka fɛrɛn minɛ cogo la min bɛna aw ka mobilɛ to sira tilennɛn kan ani ka a to aw ka fara ni a kɛra wajibi ye. Aw bɛ se ka baara kɛ ni "fɛrɛn kɔlɔsili" fɛrɛ ye walima "fɛrɛn minɛ dɔɔni dɔɔni" fɛrɛ.

Fɛrɛn kɔlɔsili. N'o fɛrɛ ye, aw bɛ fɛrɛn minɛ ka gɛlɛya aw seko la k'a sɔrɔ aw ma senw sɔgɔ. Aw bɛ walan direction lamagali dogoya kɔsɛbɛ ni aw bɛ o kɛ. Ni aw mago bɛ ka mobilɛ jɛminɛcogo labɛn la min ka bon walima ni senw bɛ sɔgɔ, aw bɛ fɛrɛnw bila. Aw bɛ sɛgin ka fɛrɛnw minɛ joona ni aw bɛ se.

Fɛrɛn minɛ dɔɔni dɔɔni.

- Aw bɛ fɛrɛn minɛ ka gɛlɛya i n'a fo aw bɛ se cogo min na.
- Aw bɛ fɛrɛn bila ni senw sɔgɔlɛn don.
- Ni senw y'a kolonkolonli daminɛ dɔrɔn, aw bɛ fɛrɛn minɛ ka jɛ tuguni. (A bɛ se ka se sekɔndi kɛlɛn ma walasa senw ka kolonkolonli daminɛ aw kɛlɛn kɔ ka fɛrɛn bila. N'aw ye fɛrɛn minɛ kokura sannɛ senw ka kolonkolonli daminɛ, mobilɛ tɛna tilɛn.)

Kɔlɔsili: N'aw bɛ mobilɛ boli ni fɛrɛn sɔgɔbaliya ye aw ka kan ka cikanw kalan ani ka tugu olu kɔ minnu bɛ sɔrɔ gafe kɔnɔ walasa ka jo joona.

5.4.4 – Jɔli janya

Jɔli janya jɛfɔra fan 2nan na "Tɛliya ni Jɔli janya". Ni fɛrɛn fɛjɛma don, do bɛ fara a kan--"fɛrɛn pedali digili ni a minɛli. O ye waati ye min ka kan ka kɛ walasa fɛrɛn ka baara kɛ fɛrɛn pedali digilɛn kɔfɛ. Ni fɛrɛn jilama (min bɛ kɛ mobilɛ ni kamiyɔn nogmanw/fitiniw kan), fɛrɛn bɛ baara kɛ o yɔrɔnɛn bɛɛ. Nka ni fɛrɛn fɛjɛma don, a bɛ waati dɔɔnin ta (sekɔndi tilancɛ kɛlɛn walima ka tɛmɛ o kan) walasa fɛjɛ ka tɛmɛ sira fɛ ka taa fɛrɛn na. O la, fɛrɛn fɛjɛma bɛ mobilɛ minnu na, olu jɔli janya bɛɛ lajɛlɛn bɛ kɛ fɛn naani ye minnu tɛ kɛlɛn ye.

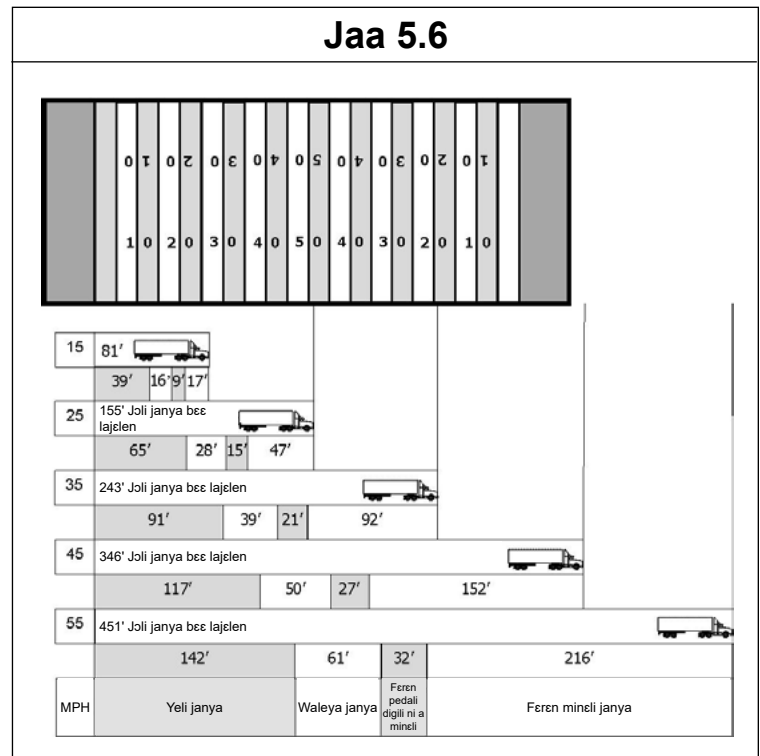
Yɛli janya + wale janya + fɛrɛn pedali digili ni a minɛli janya + fɛrɛn minɛli janya = jɔli bɛɛ lajɛlɛn janya

Fɛrɛn fɛjɛma ka fɛrɛn pedali digili ni a minɛli janya 55 mph la siraba jalen kan, o bɛ se 32 futi jɔgon ma. O la, ni 55 mph, mobilibolila min ka mobilɛ bɛ dugukolo minɛ ni fɛrɛn juman ye, a jɔli janya bɛɛ lajɛlɛn bɛ tɛmɛ 300 futi kan. Aw ye jaa 5.6 lajɛ.

5.4.5 – Fɛrɛn ka tɛjɛni walima u ka dɛsɛ

Fɛrɛnw dilannɛn don walasa fɛrɛnw ferado walima frein minɛlan ka fɛrɛn buwati walima disikiw ka mobilɛ sumaya. Fɛrɛnw minɛ bɛ funtɛni bo, n'ka fɛrɛnw dilannɛn don walasa ka funtɛni caman mara. N'ka, fɛrɛn bɛ se ka ban walima ka dɛsɛ funtɛni kojugu fɛ min bɛ sɔrɔ u minɛli kojugu fɛ ani n'aw ma jigi da motɛri fɛrɛnw no kan.

Baara kɛli kojugu ni baarakɛ fɛrɛnw ye, o bɛ na ni funtɛni ye kojugu, wa o bɛ na ni dɛsɛ ye ka fɛrɛn fanga ban. Fɛrɛn ka dɛsɛ bɛ sɔrɔ funtɛni kojugu fɛ min bɛ kɛ sababu ye ka fɛn caman falɛn fɛrɛnw nɛgɛw la, o bɛ do bo jɔgon minɛ la, ani fana ka kɛ sababu ye ka fɛrɛnw buwati bonya. Ni buwati minnu sumana kojugu, olu bɛ bonya, fɛrɛn ferado ni u nɛgɛ ka kan ka taa yɔrɔ jan walasa ka buwati sɔrɔ, wa o jɔgon minɛ fanga bɛ dogoya. Ni aw bɛ taa a fɛ ka baara kɛ kojugu, o bɛ se ka do fara fɛrɛn dogoyali kan fo ka se mobilɛ ma ka se ka a sumaya walima ka a jo. Fɛrɛn ka dɛsɛ fana bɛ no bila labɛn sɛn fɛ. Walasa ka mobilɛ kolɔsi lakana la, fɛrɛn bɛɛ ka kan k'a niyɔrɔ kɛ baara la. Fɛrɛn minnu ma labɛn, olu bɛna u niyɔrɔ kɛli dabila ka kon minnu labɛnnɛn don. O kɔfɛ, fɛrɛn tɔw bɛ se ka sumaya kojugu ani ka tunu, wa fɛrɛn bɛrɛ tɛna kɛ ka mobilɛ (w) kolɔsi. Fɛrɛn bɛ se ka bo u labɛn na joona, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni u ka kalan. O la, aw bɛ to ka fɛrɛn labɛn lajɛ.

5.4.6 – Feren mine cogo puman (SNUB Frein)

Ka hakilina jigi. Feren mineli waati jan ni/walima jiginni jan la, o ye do faralen de ye doron moteri ka feren no kan. Ni mobilu be witesa dogomannin bennen na, nin ye feren mine cogo puman ye:

1. Aw be ferenw mine cogola doron walasa ka a ye ko a be ka sumaya kosebe.
2. Ni aw ka teliya dogoyara ka se mph duuru dogon ma aw ka teliya "lakannen" jukoro, aw be feren bila. (O feren mineli ka kan ka men sekondi saba dogon kono).
3. Ni aw ka teliya cayara ka se aw ka teliya "lakannen" ma, aw be segin taabolo 1 ni 2 kan.

Misali la, ni aw ka teliya "lakanannen" ye 40 mph ye, aw tun tana feren mine fo aw ka teliya ka se 40 mph ma. Sisan aw be ferenw mine kosebe walasa ka do bo aw ka teliya la doni doni fo ka se 35 mph ma ka soro ka ferenw bila. Aw be segin o kan siye caman ni aw mago be a la fo aw ka se jigincogo laban ma.

5.4.7 – Fijne tansiyon dogoyali

Ni fijne tansiyon dogoyali lasomini mana na, aw be aw ka mobilu jo ani ka a jo lafiya la joona. A be se ka ke fijne be ka bon o sistemu kono. Feren min be kolosi, o be se ka ke doron ni fijne caman tora fijne marayoro kono. Feren resorima bena yeelen bo ni fijne tansiyon jigira ka se 20 fo 45 psi ma. Mobilu min doni ka bon, o bena yoro jan ta ka jo bawo feren resorima te baara ke axi bee kan. Mobilu minnu doni ka dogon walima minnu be sira cenenw kan, olu be se ka cene ka bo u yere la ni feren resorima be da. A lakanannen kosebe ka jo ka a soro fijne be fijne marayoro la walasa ka senna feren mine.

5.4.8 – Joli ferenw

Waati o waati ni aw be mobilu jo, aw be mobilu joli feren mine, fo ni a fora cogo min na jukoro. Aw be joli ferenw kolosii ke la ksama ka bo walasa ka joli ferenw mine, aw be a sama ka don a kono walasa ka a bila. Kolosili bena ke nege neremuguman ye, min be i n'a fo diamant, n'a sebenne be ko "joli ferenw" mobilu kuraw kan. Mobilu korow kan, a be se ka ke negebere bulaman bulama ye walima cogo were (a be se ka ke leviye ye min be falen ka bo fan do fe ka taa fan were fe walima sanfe ni duguma).

Aw kana baara ke ni mobilu joli feren ye ni feren ka kalan kosebe (ka bo a jigincogo la doron, walima ni feren niginnen don kosebe nene waatiw la. Ni u la baara la k'a soro u ka kalan kosebe, u be se ka tije funteni fe. Ni u la baara la nene waati la ni feren niginnen don kosebe, u be se ka glase o la mobilu kana se ka lamaga. Aw be baara ke ni sen sogolanw ye yoro la min be se ka ke walasa ka mobilu mine. Aw be feren kalaman bila ka sumaya sani aw ka baara ke ni joli ferenw. Ni feren niginnen don, aw be feren mine doni doni ni aw be ka mobiliboli ni witesa dogoman ye walasa k'u sumaya ani ka u ja.

Ni feren fijne otomatiki te aw ka mobilu la, aw be aw ka fijne marayorow ji bon baarakedon kelen-kelen bee laban na walasa ka ji ni tulu bo. N'o te, feren be se ka tije.

Aw kana aw ka mobilu to abada ka soro aw ma joli feren mine walima ka senw sogo. Aw ka mobilu be se ka kolonkolon ka taa ka jogini ani ka tijeni ke.

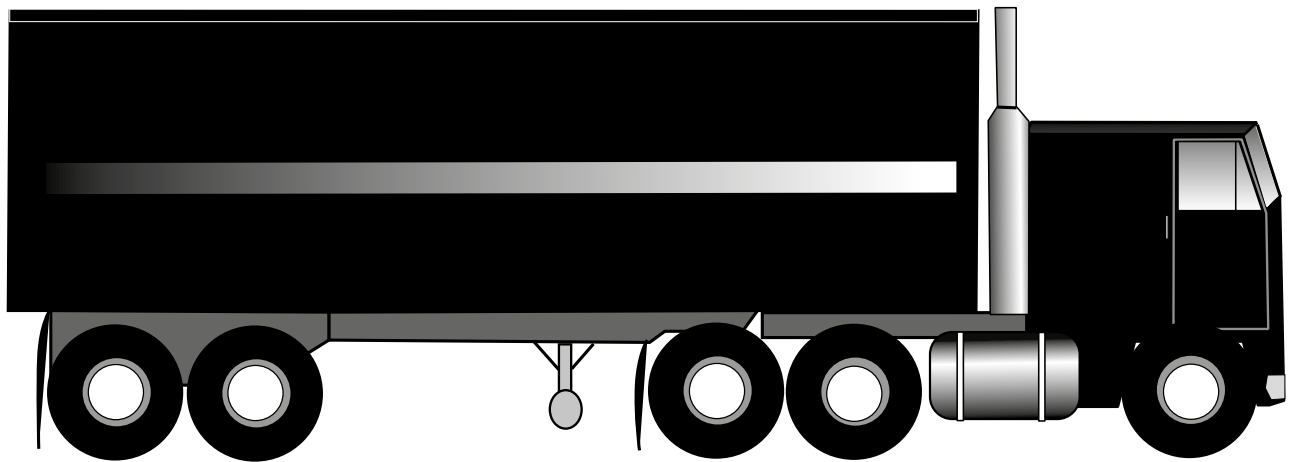
Fan fitinin 5.4
Aw ye aw ka donniya segeɓe

1. Mun na aw ka kan ka ke witesa bennen na sani aw ka jigin kulu do kan?
2. Fen jumenw be se ka ke sababu ye ka feren dese walima ka tije?
3. Feren mineli jan ni jiginni la, o ye do faralen ye don moteri ka feren no kan. Tije don walima nkalon?
4. Ni aw yoro ka jan aw ka mobili la waati donnin don, aw man kan ka baara ke ni mobili joli feren ye. Tije don walima nkalon?
5. Aw ka kan ka tije marayorow ji bo sije joli?
6. Aw be feren mine cogo di ni ni ABS be aw ka tarakiteri ni remoruku faralen jogon kan la?
7. Aw be feren baarakecogo bennen ke hali bi ni aw ka ABS te baara ke. Tije don walima nkalon?

O jininkaliw be se ka ke aw ka segeɓegeli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 5.4 kalan.

FAN 6

MOBILIW FARALEN ƵOGON KAN

NIN FAN YE MOBILIBOLILA BƐƐ DE TA YE MINNU MAKO BƐ KILASI "A" JAGO
MOBILIBOLILAW KA SƐBƐN LA

FAN 6 - MOBILIW FARALEN ƳONGON KAN

Nin fan in be kuma

- Mobilil faralenw Ƴongon kan bolili lafiya la
- Mobilil faralenw Ƴongon kan feren fitemaw
- Feren sogobaliya sistemu
- Don Ƴongona ni Bo Ƴongona
- Mobilil faralenw Ƴongon kan segesegegi

Nin fan in be kunnafoniw di minnu ka kan walasa ka se soro segesegegiw la minnu be ke mobililw faralenw Ƴongon kan (tarakiteri-remoruku, filaw, sabaw, kamiyon tilennen ni remoruku ye). Kunnafoni in ye donon ka donniya fitinin di aw ma min ka kan ka ke mobilil faralenw Ƴongon kan bolicogo la. Aw ka kan ka fan 7 fana kalan ni aw mago be ka se soro segesegegi la min be ke fila ni saba ye.

6.1 – KA MOBILIW FARALENW ƳONGON KAN BOLI LAFIYA LA

A ka c'a la, mobilil faralenw Ƴongon kan, u ka girin, u ka jan, wa u be mobiliboli cogo juman de wajibiya ka teme jagoke mobilil kelenw kan. O koro ye ko mobilil faralenw Ƴongon kan bolilaw mago be donniya ni seko caman na ka teme mobilil kelen bolilaw kan. Nin fan in kono, an be kuma lakana ko nafama dow kan minnu be tali ke kerengerennena la mobilil faralenw Ƴongon kan.

6.1.1 – Farati minnu be wolokili la

Kamiyon bolilaw minnu be sa kasaaraw la, olu tilance ni ko be soro kamiyonw wolokili fe. Ni doni caman dalajelen don kamiyon kono, "camance fanag" be taa sanfe ka bo sira kan. Kamiyon ka wolokili be ngoya. Mobilil minnu doni dafalen don, olu ka teli ka woloki sije tan ni u binna ka teme mobilil lankolonw kan.

Nin fen fila ninnu bena aw deme ka doni girinya bali--aw be doni gere duguma cogo min na, ani ka mobiliboli donni donni ka farali yorow la. Ka doni ta dogoya, o nafa ka bon hali mobilil faralenw Ƴongon kan ka teme kamiyon tilennenw kan. Ani fana, aw be doni bila a camance la aw ka mobilil kan. Ni doni be ke fan kelen fe walasa a ka remoruku jenge, a ka teli ka wolokii. Aw ye aw jija k'aw ka doni bila camance la ani ka a jensen ka se a dan na. (Doni tila-tilacogo jefolen don nin gafe in fan 3nan na.)

Wolokili be ke ni aw be fara joona kojugu. Ni aw be mobilil boli donni donni wo lamini, ka taa sira don yoro no a bo yorow la, o bena do bo mobilil ka wolokili farati la. Aw be aw yere tanga sira falen ma teliya la, kerengerennena la ni doni falen don.

6.1.2 – Aw be mobilil walan direction jeminε ngoya la

Remoruku be Kamiyon minnu la, olu be "jegen teliya la" no faratilen soro. Ni aw ye sira falen teliya la, jegen teliya la o no be se ka remoruku woloki. Kasara caman be ke yoro minnu na ni remoruku donon de wolokira.

"Kofela fanga" be ke sababu ye ka jegen teliya la no bila. Jaa 6,1 be mobilil suguya 8 jira minnu faralenw Ƴongon kan ani kofela fanga bonyalen kelen-kelen bee be sira falen teliya la. Mobilil minnu ka jegen teliya la no ka dogon, olu jiralen be sanfe ani minnu ka ca, olu jiralen be duguma. Kofela fanga min ye 2,0 ye jateboseben kono, o koro ye ko kofela-remoruku be se ka woloki ka teme tarakiteri kan sije fila. Aw be Se k'a Ye ko sabaw ka Kofela fanga ye 3,5 ye. O koro ye ko aw be se ka remoruku laban sabaw 3,5 boli i n'a fo tarakiteri axi duuru be min na.

Aw be mobiliboli ngoya la ani ka je ni aw be tarakiteri sama. N'aw bali la ka fen do ke ni aw ka wlan direction ye, aw ka remoruku be se ka woloki. Aw be tugu a ko yoro jan na mobilil tow kofe (a ka dogoya ka teme sekondi 1 kan aw ka mobilil janya 10 futi kelen-kelen bee la, ka sekondi kelen were kan ni aw be ka taa 40 mph la). Aw be sira laje yoro jan walasa aw kana bali kola ani ka bali ka sira falen. Su fe, aw be mobilil boli donni donni walasa ka balilaw ye ni aw ka jefε yeelenbaw ye sani aw ka sumaya ka sira falen walima ka jo ngoya la. Aw be aw sumaya fo ka se teliya lakanannen la sani aw ka se fara yoro la.

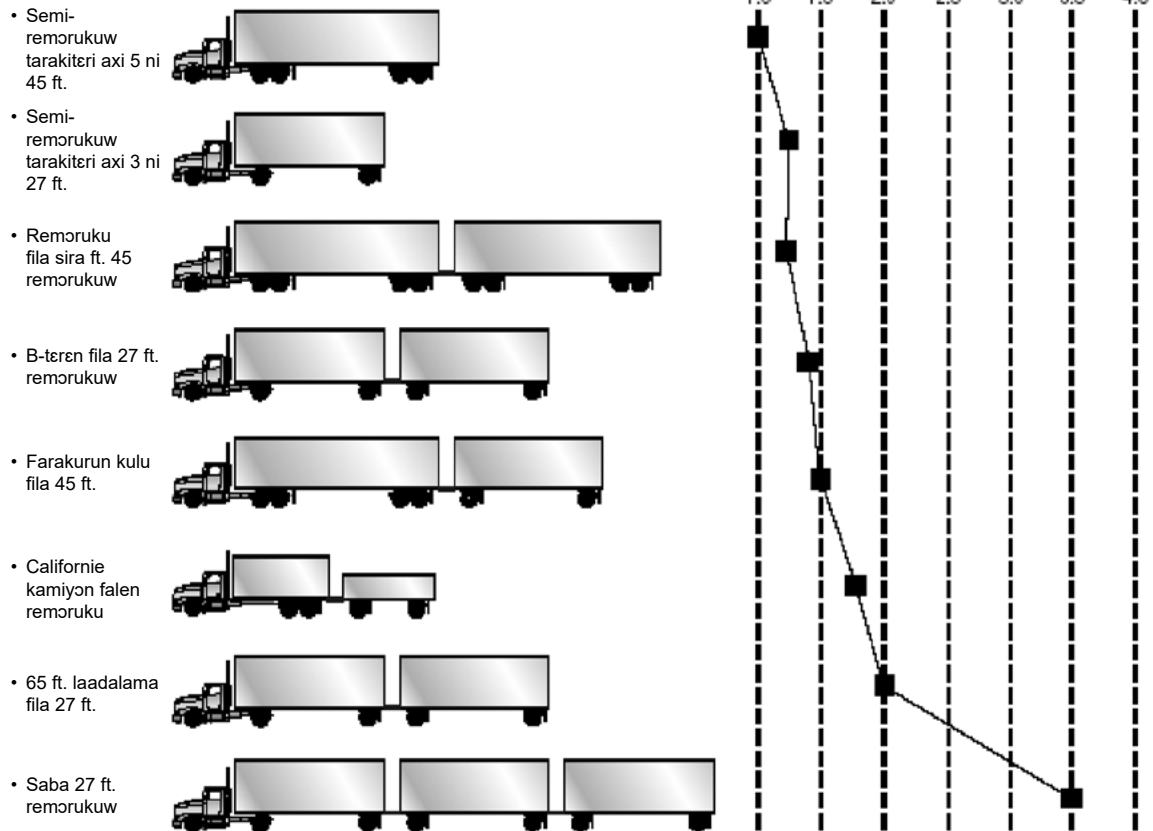
6.1.3 – Feren mineli joona

Aw be aw ka teliya kolosi hali ni doni dafalen don walima ni a lankolon don. Mobilil belebelebaw faralenw Ƴongon kan, u be waati jan ta ka jo ni u lankolon don ka teme doni dafalen kan. Ni a doni ka dogon walima ni a lankolon don, korotali resori gelenba ni feren barikamaw be mineli jugu di, wa u be se ka ke sababu ye ka pan pan min b'a to a ka ngon kosebe ka sen sogo. Aw ka remoruku be se ka jenge ka taa mobilil werεw gosi. Aw ka tarakiteri be se ka jenge teliya la kosebe. Aw ye jaa 6.2 laje. Aw fana ka kan ka aw janto kosebe "bobtail" tarakiteriw bolicogo la (semi-remoruku te tarakiteri minnu la). Koroboliw y'a jira ko bobtails joli be se ka geleya kosebe. A be waati jan ta u joli la ka teme tarakiteri-semi-remorukuma kan min doni be se a girinya bee lajelen ma.

Mobilil faralenw Ƴongon kan, aw be a to ka tugu Ƴongon ko janya ani ka jefela laje yoro jan, walasa aw ka se ka feren mine joona. Aw kana bali ko la wa aw ka kan ka "sirape" joliw dabila.

Jaa.6.1

DON NɔGɔNA SUGUW Nɔ KɔFɛLA KOW KAN

6.1.4 – Tɛrɛn sira–siraba Tɛmɛsira

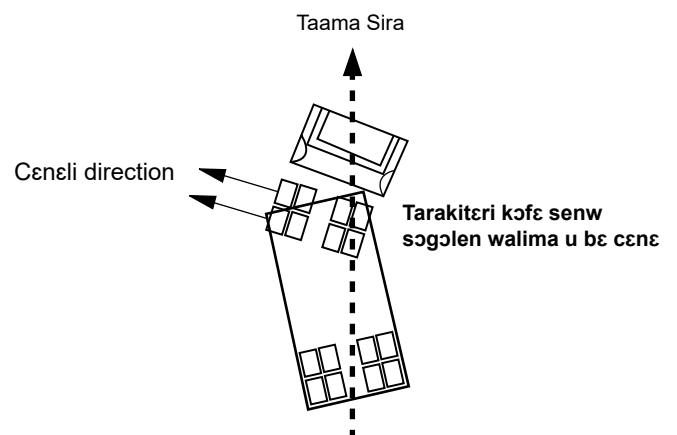
Tɛrɛn ni siraba tigeƴɔrɔw fana bɛ se ka geleyaw lasɛ mɔgɔw ma, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni u bɛ remorukuw sama minnu jukɔrɔla furance ka dɔgɔ.

O remorukuw bɛ se ka nɔrɔ tɛmɛsira kɔrɔtalɛnw kan:

- Fɛn unite min ka surun (surunmaw, mobilibolila min bɛ doni ta, yɛlɛmali kamiyon, bagan ta remorukuw min ka surun).
- Tarakiteri axi kɛlɛn min bɛ remorukuw jan sama n'a jɔlan sigilɛn don walasa ka tarakiteri tandem-axi ta.

Ni kun dɔ la aw bɛ balan siraw kan, aw bɛ bɔ mobili kɔnɔ ka aw ƴɔrɔ janya siraw la. Aw yɛ pano taamasijɛw walima taamasijɛw buwati lajɛ tɛmɛsira la walasa ka kunnafoniw sɔrɔ kɔrɔtɔko kunnafoniw kan. Aw bɛ 911 wele walima kɔrɔtɔko nimɔrɔ wɛrɛ. Aw bɛ tɛmɛsira ƴɔrɔ di ni taamasijɛnw bɛɛ yɛ minnu bɛ se ka dɔn, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la DOT nimɔrɔ, ni u bilala.

Jaa 6.2

6.1.5 – Ka remoruku ka cɛneli w bali

Ni remoruku sen sɔgolen don, remoruku ka teli ka yeɛma yeɛma. O ka teli ka kɛ ni remoruku lankolon don walima ni doni dɔɔnin bɛɛ t'a kɔɔ. Nin jɛgeni sugu in bɛ wele tuma caman na ko "remoruku ka jɛgeni". Aw ye jaa 6.3 lajɛ.

Taabolo min bɛ kɛ ka remoruku cɛneli jo, o ye:

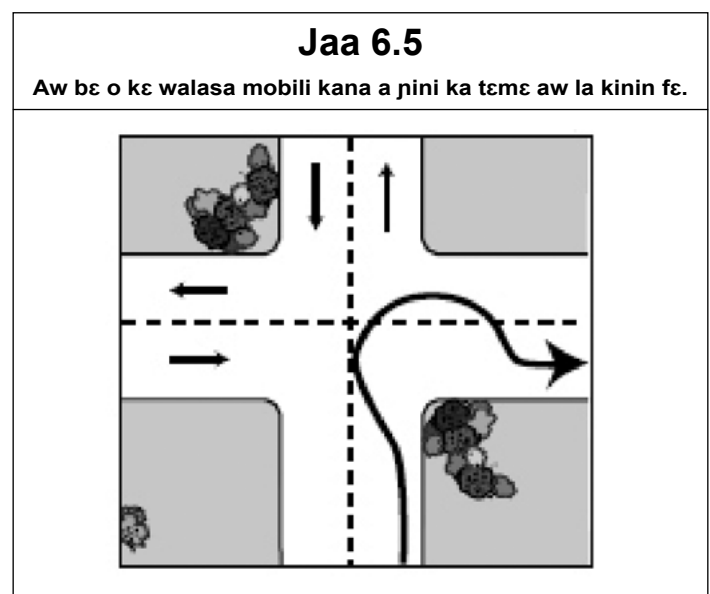
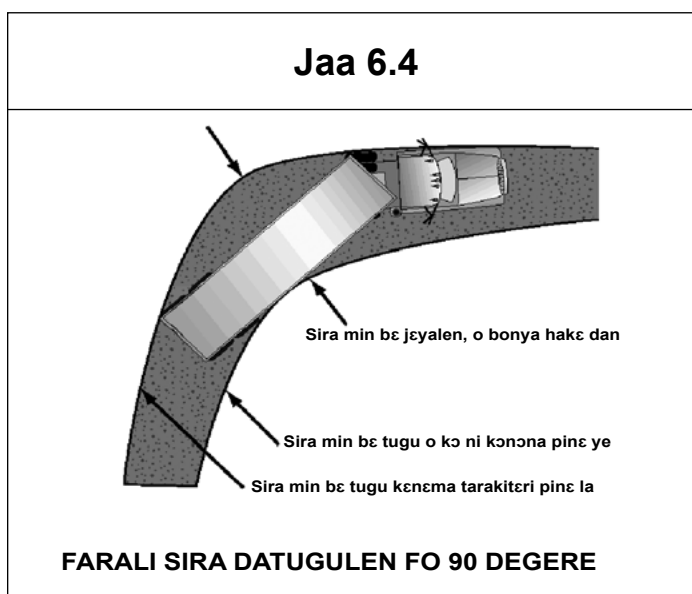
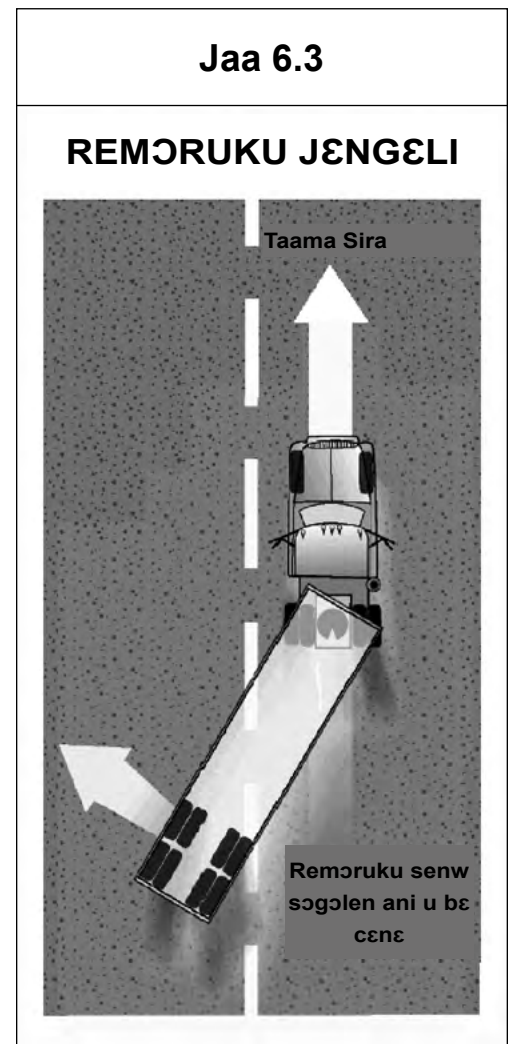
- **Aw ye cɛneli dɔn.** Fɛɛɛ folo ani fɛɛɛ numan min bɛ se ka kɛ walasa k'a don ko remoruku ye cɛneli daminɛ, o ye k'a ye aw ka sirako kɔɔsili minɛ la / Dungare la. Tuma o tuma ni aw ye fɛɛɛ minɛ kɔɛbɛ, aw bɛ sirako kɔɔsili minɛ la / Dungare lajɛ walasa ka a don ni remoruku bɛ a ka kan ka kɛ yɔɔ min na. Ni remoruku yeɛmara ka bo aw ka sira kan, a ka gɛɛn kɔɛbɛ ka jɛgeni bali.
- **Aw bɛ fɛɛɛ la baarali dabila.** Aw bɛ baara kɛ fɛɛɛ bila walasa ka dugukolo minɛli sɔɔ tugun. Aw kana baara kɛ ni remoruku bolola fɛɛɛ ye (ni o bɛ aw bolo) walasa ka "mobili tilennen bo." O ye ko jugu ye bawo fɛɛɛ minnu bɛ remoruku senw kan, olu de kɛra sababu ye ka cɛnɛ kɛ folo. Ni remoruku senw ye sira ta kokura, remoruku bɛna a daminɛ ka tugu tarakiteri ko ka tilennen to.

* (From R.D. Ervin, R.L. Nisconger, C.C. MacAdam, and P.S. Fancher, "Bonya ni girinya fɛn caman b'u no bila kamiyon girinmanw sabatili n'u kɔɔsili cogoyaw la, "University of Michigan Transportation Research Institute, 1983).

6.1.6 – Fara yɔɔɔbaw

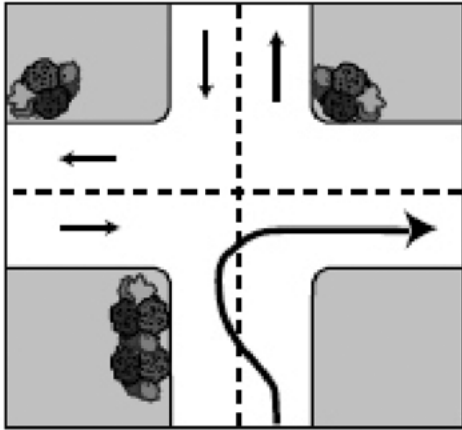
Ni mobili bɛ taa wo do lamini, kɔfɛ sen bɛ taa sira wɛɛ fɛ ka tɛmɛ jɛfɛ senw kan. O bɛ Weele ko boli sira Kan walima "cheating". Jaa 6.4 b'a jira cogo min na boli sira bɛ kɛ sababu ye ka sira min tugu tarakiteri ko, o ka bonya ka tɛmɛ mobili yeɛ kan. Mobili minnu ka jan, olu bɛna bo sira kan ka caya. Kɔfɛ senw kuran bɛ min na (kamiyon walima tarakiteri) bɛna dɔw bo sira kan, ani remoruku kɔfɛ senw bɛna bo sira kan ka tɛmɛ o kan. Ni remoruku ka ca ni kelen ye, remoruku laban kɔfɛ-sen bɛna bo sira kan kɔɛbɛ. Aw bɛ jɛfɛla ka lamini bonya walasa kɔfɛla kana boli siraba kurulen kan, sennamɔgow, mobili wɛɛw o jɔngɔnaw. N'ka, aw ka mobili kɔfɛla ka surunya sirada kurulen la. O bɛna mobilibolila tɔw bali ka tɛmɛ aw la kinin fɛ. N'aw tɛ se k'aw ka farali kɛ ka ban k'a sɔɔ aw ma don siraba sira wɛɛ fɛ, aw bɛ aw ka farali kɛ ka bonya n'aw bɛ farali dafa. Aw ye jaa 6.5 ani 6.6 lajɛ.

O ka fisa ni aw ye aw farala ka taa kinin fɛ sani aw ka farali daminɛ bawo o bɛna mobilibolila tɔw bali ka tɛmɛ aw la kinin fɛ. Aw ye jaa 6.7 lajɛ. Ni mobilibolilaw tɛmɛna kinin fɛ, aw bɛ se ka jɔngɔn gosi n'aw ye aw ka farali kɛ.

Jaa 6.6

Aw kana o kɛ.

6.1.7 – Remoruku ka segini kɔ

Remoruku ka segini kɔ. Ni aw be mobili, kamiyon tilennen walima bisi la segini kɔ, aw be mobili walan direction yelema aw b'a fe ka taa yoro min na. Ni aw be remoruku la segini kɔ, aw be mobili walan direction yelema ka taa fan wɛre fe. Ni remoruku ye farali damine, aw ka kan ka walan yelema ka taa fan wɛre fe walasa ka tugu remoruku kɔ.

Tuma o tuma n'aw be segin kɔ ni remoruku ye, aw k'a pini k'aw ka mobili bila yoro la walasa aw ka se ka segin kɔ sira tilennen kan. Ni aw ka kan ka segin sira kurulen kan, aw be segin mobilibolila fan fe walasa aw ka se ka ye. Aw ye jaa 6.8 laje.

Aw ka Sira laje. Aw ye aw ka taama sira laje sani aw ka a damine. Aw be bo ka taama ka mobili lamini. Aw ye aw ka yoro furance laje kerew la ani sanfe, sira kono ani sira kerefe aw ka mobili.

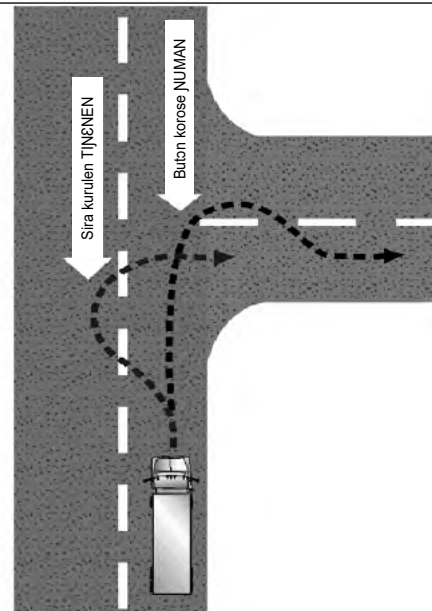
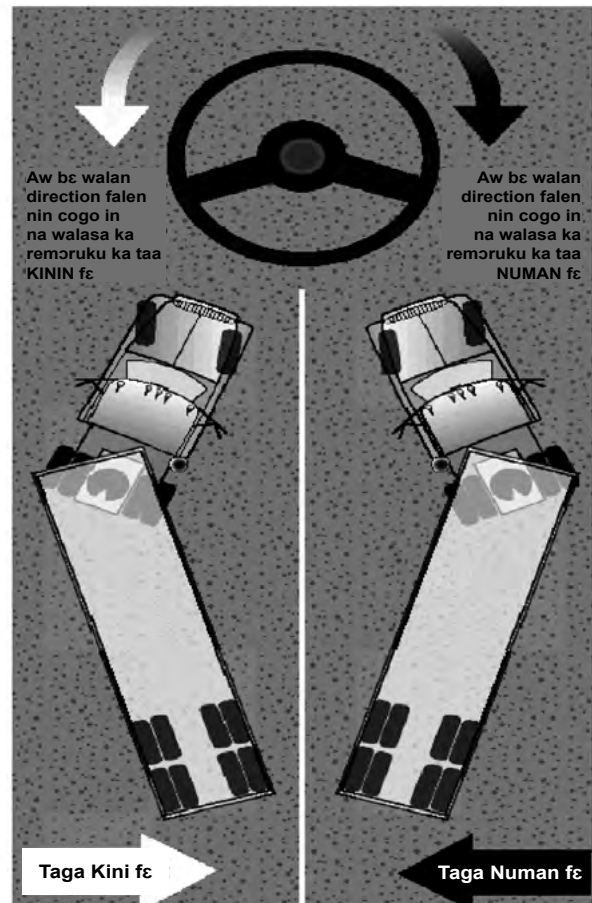
Baara ke ni sirako kolɔsili minen / Dungare ye min be fan fila beɛ la. Aw be to ka kenema sirako kolɔsili minen / Dungare laje fan fila beɛ la. Aw be bo mobili kono ka segin ka aw ka sira laje ni aw dalen te a la.

Segin kɔ dɔɔni dɔɔni. O bɛna a to aw ka ladilaniw ke sani aw ka yoro janya kojugu.

Aw be cɛnɛli labɛn. Ni aw y'a ye dɔron ko remoruku be ka taa sira numan kan, aw b'a latilen ni aw ye mobili walan direction yelema ka taa jegeli yoro fan fe.

Aw be a sama ka taa nɛfe. Ni aw be remoruku la segin kɔ, aw be fenw sama walasa ka aw ka mobili bila a joyoro la kokura i n'a fo aw mago be cogo min na.

Dɛmɛ pini ni a be se ka ke.

Jaa 6.7**Jaa 6.8****REMORUKU KA SEGIN Kɔ**

Fan fitinin 6.1

Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Fɛn fila jumɛnw nafa ka bon walasa ka wolikili bali?
2. Ni aw bɛ bali ka fara k'a sɔrɔ aw bɛ fila sama, remɔruku jumɛn de ka teli ka wolki?
3. Mun na aw man kan ka baara kɛ ni remɔruku bolola fɛrɛn ye walasa ka remɔruku jɛgɛnni tilɛnnɛn to?
4. Boli sira Kan ye mun ye?
5. Ni aw bɛ remɔruku la segini kɔ, aw ka kan k'aw ka mobili jo walasa aw ka se ka segin sira kurulen dɔ kan ka taa mobilibolila fan fɛ. Tɛjɛ don walima nkalon?
6. Remɔruku sugu jumɛnw bɛ se ka balan tɛrɛn -siraba tɛmɛyɔrɔw la?

O pininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka kɔrɔboli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 6.1 kalan.

6.2 – MOBILI FARALEN ƳOGON KAN FɛRɛN FɪɳɛMAW

Aw ka kan ka fan 5: fɛrɛn fɪɳɛmaw kalan sani aw ka nin kalan. Mobili faralen Ƴogon kan, fɛrɛn sistɛmu bɛ yɔrɔw la minnu bɛ se ka remɔruku fɛrɛn kolɔsi, ka fara yɔrɔw kan minnu jɛfɔlɛn don fan 5nan na. O yɔrɔw jɛfɔlɛn don jukɔrɔ.

6.2.1 – Remɔruku bolola-bɔlɔ

Remɔruku bolola bɔlɔ (a bɛ wele fana ko wotoɔrɔ bɔlɔ walima Johnson bar) a bɛ remɔruku la baara fɛrɛn. Remɔruku bolola bɔlɔ ka kan ka kɛ dɔrɔn ka remɔruku fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli. Aw kana baara kɛ n'a ye mobiliboli la k'a sababu kɛ farati ye min bɛ se ka kɛ sababu ye ka remɔruku la cɛnɛ. Senna-fɛrɛn bɛ fɪɳɛ ci mobili fɛrɛn bɛɛ ma (remɔruku(w) fana sen bɛ o la). Farati ka dɔgɔn kɔsɛbɛ ka kɛ sababu ye ka cɛnɛ walima ka jɛgɛni kɛ ni aw bɛ senna fɛrɛn dɔrɔn de mine.

Aw kana baara kɛ ni bolola bɔlɔ ye abada mobili jɔli kama barisa fɪɳɛ bɛɛ bɛ se ka bɔn ka fɛrɛn da yɛlɛn (remɔrukuw kɔnɔ fɛrɛn resɔrima tɛ minnu la). Aw bɛ baara kɛ ni mobili jɔli fɛrɛn ye tuma bɛɛ ni aw bɛ mobili jo. Ni fɛrɛn resɔrima tɛ remɔruku la, aw bɛ baara kɛ ni sen sɔgɔli ye walasa remɔruku kana lamaga.

6.2.2 – Tarakiteri lakanani bɔlɔ

Tarakiteri lakanani bɔlɔ bɛ fɪɳɛ mara tarakiteri walima kamiyon fɛrɛn sistɛmu kɔnɔ ni remɔruku karilɛn don walima ni bɔni jugu dɔ bɔra a la. Tarakiteri lakanani bɔlɔ bɛ mara ni "remɔruku fɪɳɛ dilan" kolɔsili bɔlɔ ye min bɛ kabini kɔnɔ. kolɔsili bɔlɔ b'a to aw bɛ se ka tarakiteri lakanani bɔlɔ minɛn ka da yɛlɛn ani k'a datugu. Tarakiteri lakanani bɔlɔ bɛna datugu a yɛrɛma ni fɪɳɛ tansiyon ka dɔgɔn (a bɛ se 20 fo 45 psi ma). Ni tarakiteri lakanani bɔlɔ da tugura, a bɛ fɪɳɛ bɛɛ bali ka bɔ tarakiteri kɔnɔ. A bɛ fɪɳɛ bila ka bɔ fana remɔruku kɔrɔtɔko sira la. O bɛ kɛ sababu ye ka remɔruku kɔrɔtɔko fɛrɛn mana, ni o kolɔsili tɛjɛni. (Kɔrɔtɔko fɛrɛnw bɛ datugu kɔfɛ.)

6.2.3 – Remɔruku fɪɳɛ dicogo kolɔsili

Remɔruku fɪɳɛ dilan min bɛ mobili kuraw kan, o ye nɛgɛ bilɛnman ye min bɛ kɛ ni buton segin ye, aw bɛ baara kɛ ni min ye walasa ka tarakiteri lakanani kolɔsi. Aw b'a puse ka don walasa ka fɪɳɛ di remɔruku ma, ka a sama ka bɔ walasa ka fɪɳɛ da tugu ani ka remɔruku kɔrɔtɔko fɛrɛn mana. Bɔlɔ da tugu (pop out) (o cogo la, a bɛ tarakiteri lakanani bɔlɔ da tugu) ni fɪɳɛ tansiyon jiginna ka se 20 fo 45 psi ma. Tarakiteri lakanani bɔlɔ walima "kɔrɔtɔko" bɔlɔw minnu bɛ mobili kɔrɔw kan, olu tɛ se ka baara kɛ u yɛrɛma. A bɛ se ka kɛ ko leviye bɛ yɛn sannɪ ka kɛ ni buton ye. Yɔrɔ "bennen" bɛ Kɛ ka remɔruku ma. "Kɔrɔtɔko" jo cogo bɛ kɛ ka fɪɳɛ da tugu ani ka remɔruku kɔrɔtɔko fɛrɛn mana.

6.2.4 – Remɔruku fɪɳɛ siraw

Mobili faralen Ƴogon kan, fɪɳɛ sira fila b'o la, baarake sira ani kɔrɔtɔko sira. U bɛ boli mobili kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ tarakiteri ni remɔruku, remɔruku ni wotoɔrɔ, wotoɔrɔ ni remɔruku filanan cɛ, o Ƴogonnaw.

Baarake fɪɳɛ sira. Baarake sira (a bɛ wele fana ko kolɔsili sira walima taamasiyɛn sira) min bɛ fɪɳɛ ta, o min bɛ kolɔsi senna fɛrɛn walima remɔruku bolola fɛrɛn fɛ. Ka kɛjɛ ni aw ka senna fɛrɛn digi cogo ye, tansiyon min bɛ baarake sira la, o fana bɛna falɛn o cogo kɛlɛn na. Baarake siraw bɛ tali kɛ bɔlɔ falɛnna la. O bɔlɔ b'a to remɔruku fɛrɛn bɛ se ka minɛ joona ka tɛmɛ a cogo kɔrɔ Kan.

Korɔtoko fiɛ sira. Korɔtoko sira (a bɛ wele fana ko dili siraw) kun fila bɛ a la. Folo, a bɛ fiɛ di remoruku fiɛ marayoro ma. Filanan, korɔtoko sira bɛ korɔtoko ferenw kolɔsi mobili faralen jogon kan. Fiɛ tansiyon bonnen korɔtoko sira la, o bɛ kɛ sababu ye ka remoruku ka korɔtoko feren mana. Tansiyon bonnen bɛ se ka soro remoruku fan do karilen fɛ, o la, korɔtoko fiɛ tiyo bɛ tige. Walima a bɛ se ka kɛ tiyo, nege walima yoro were karilen fɛ, min bɛ fiɛ bila ka bo. Ni korɔtoko sira ye tansiyon bila, o bɛ kɛ sababu ye fana ka tarakiteri lakanani bolo da tugu (fiɛ dilan bɛ da tugu(pop out)).

A ka c'a la, korɔtoko siraw bɛ la ko don ni kuleri bilenman ye (tiyo bilenman, don jogona bilenmanw, walima yoro werɛw) walasa u kana jagami ni baarake sira bulamanw la.

6.2.5 – Tiyo jogonaw (Bolo)

Bolow ye don jogona minɛnw ye minnu bɛ baarake yoro ni korɔtoko fiɛ siraw don jogona ka bo kamiyon walima tarakiteri la ka taa remoruku. Mana de bɛ don jogonaw la, o min bɛ fiɛ bali ka bo. Aw bɛ don jogonaw ni mana saniya sani don jogona ka kɛ. Ni aw bɛ bolow don jogon na, aw bɛ sigilan fila digi jogon na ni don jogonaw ye ka keɲɛ ni 90 degere ye jogon fɛ. Bolo min sirilen bɛ tiyo la, o bɛna fara jogon kan ani ka don jogona sogɔ.

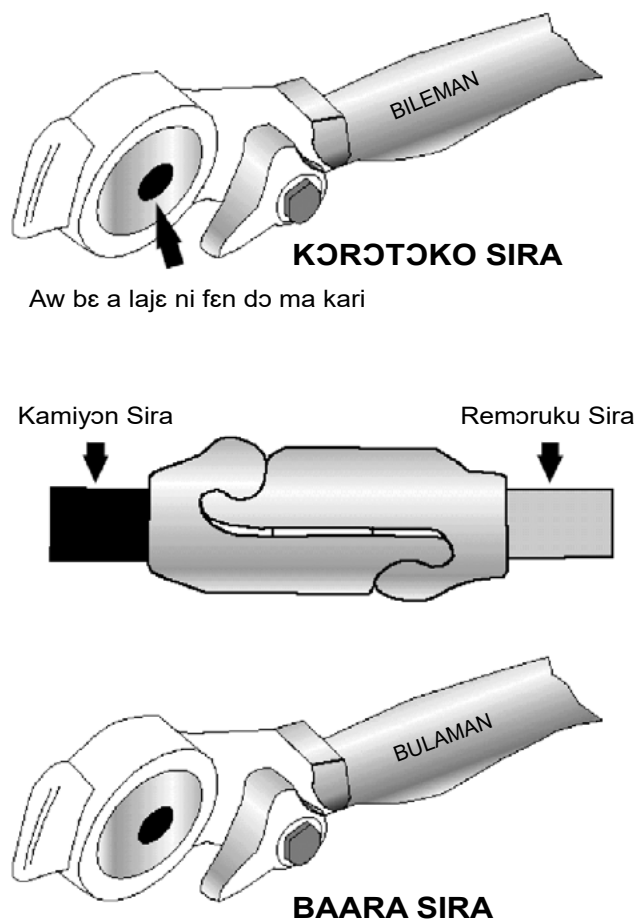
Ni aw bɛ don jogona kɛ, aw ye aw jija ka bolo numanw fara jogon kan. Walasa ka filiw bali, kuleriw bɛ la baara tuma dow la. Bulaman bɛ kɛ baarakeyoro la ani bilenma bɛ kɛ korɔtoko (dili) siraw la. Tuma dow la, nege bɛ siri siraw la ni dajɛw ye minnu togo ye ko "baara" ani "korɔtoko". Aw ye jaa 6.9 laɲɛ.

Ni aw ye fiɛ siraw tige, fiɛ min bɛ di aw ma, o bɛna ci baarake sira fɛ sannu aw ka taa remoruku fiɛ marayoro falɛn. Fiɛ tɛna soro walasa ka remoruku ka feren resorima (joli feren) bila. Ni feren resorima ma bo ni aw bɛ remoruku fiɛ dilan kolɔsilan digi, aw bɛ fiɛ sira don jogona laɲɛ.

Feren resorima tɛ remoruku korow la. Ni fiɛ min bɛ di remoruku fiɛ marayoro la, o bora ka taa, korɔtoko feren tɛna kɛ a la, wa remoruku sen bɛna munu munu a yɛrɛma. N'aw ye fiɛ sira tige, aw bɛ se ka mobili ta ka taa n'ka aw tun tɛna remoruku feren soro. O tun bɛna kɛ faratiba ye. Aw bɛ remoruku feren segesɛge tuma bɛɛ sani aw ka mobili boli ni bolola bolo ye walima ni aw ye fiɛ dilan (tarakiteri lakanani bolo) kolɔsilan sama. Aw bɛ u sama nogoya la ni witesɛ dogoman ye walasa ka a don ni feren bɛ baara kɛ.

Mobili dow bɛ ni "sira te yen" walima don jogona gansanw tiyo bɛ se ka siri minnu la ni u tɛ baara la. O bɛna kɛ sababu ye ka ji ni nogo bali ka don don jogona ni fiɛ sira kono. Aw bɛ baara kɛ ni don jogona gansanw ye ni fiɛ sira ma don siri remoruku la. Ni don jogona gansanw tɛ yen, bolow bɛ se ka sogɔ jogon na tuma dow la (ka keɲɛ ni don jogonaw ye). A nafa ka bon kosebɛ ka fiɛ dilan saniya.

Jaa 6.9

6.2.6 – Remoruku fiɲɛ marayɔɔ

Remoruku ni wotoro falenna kelen-kelen bɛɛ bɛ ni fiɲɛ marayɔɔ kelen walima caman ye. U bɛ fa ni korotoko (dili) sira ye ka bo tarakiteri la. U bɛ fiɲɛ tansiyon di min bɛ kɛ ka remoruku fɛrɛn la baara. Fiɲɛ tansiyon bɛ ci ka bo fiɲɛ marayɔɔ la ka taa fɛrɛn la ni bolɔ falenna ye.

Tansiyon min bɛ baarake sira la, o b'a jira tansiyon hake min ka kan ka ci bolɔ falenna ma ka taa remoruku fɛrɛn la. Tansiyon min bɛ baarake sira la, o bɛ kunbɛn ni fɛrɛn pedali ye (ani remoruku bolola fɛrɛn).

A nafa ka bon aw kana a to ji ni tulu ka ɲogon soro fiɲɛ marayɔɔw la. N'aw y'o kɛ, a bɛ se ka kɛ ko fɛrɛn tɛ baara kɛ ka ɲɛ. Fiɲɛ marayɔɔ kelen-kelen bɛɛ bɛ ni a ka jibo bolɔ don a kan wa aw ka kan ka fiɲɛ marayɔɔ kelen-kelen bɛɛ bo don o don. Ni aw ka fiɲɛ marayɔɔ bɛ ni otomatiki jiboyɔɔw ye, u bɛna ji fanba to kenema. N'ka aw ka kan ka jibolisiraw da yelen walasa ka da a la.

6.2.7 – Bolɔ datugulan

Bolɔ datugulan (u bɛ wele fana ko cut-out cocks) bɛ kɛ baarakeyɔɔ la ani ka fiɲɛ di sira di remoruku kofɛla ma minnu bɛ kɛ ka remoruku wɛrɛw sama. O bolɔw bɛ sira di ka fiɲɛ sira datugu ni remoruku wɛrɛ tɛ ka sama. Aw ka kan ka a laɲɛ niBolɔ datugulan bɛɛ bɛ da yelennen I na fo minnu bɛ remoruku laban kofɛ,olu minnu ka kan ka datugu.

6.2.8 – Baarake remoruku, jɔli ani Korotoko fɛrɛnw

Fɛrɛn resɔrima bɛ remoruku kuraw la i n'a fo kamiyonw ni kamiyon tarakiteriw. N'ka, wotoro falennaw ni remoruku minnu dilanna ka kon 1975 san ɲɛ, wajibi tɛ olu ka kɛ fɛrɛn resɔrima ka kɛ olu la. Fɛrɛn resɔrima tɛ minnu la, korotoko fɛrɛn bɛ olu la, minnu bɛ baara kɛ ka bo fiɲɛ la min maralen don remoruku fiɲɛ marayɔɔ konɔ. Korotoko fɛrɛn bɛ mana tuma o tuma ni korotoko sira fiɲɛ tansiyon tununna. Jɔli fɛrɛn tɛ o remorukuw la. Korotoko fɛrɛn bɛ mana tuma o tuma ni fiɲɛ dilan buton bora walima ni remoruku bora ɲogona. Ni bonnin do kɛra korotoko sira la, o bɛna kɛ sababu ye tarakiteri lakanani bolɔ bɛ da tugu ani ka remoruku korotoko fɛrɛn mana. N'ka fɛrɛn bɛna mine doron ni fiɲɛ tansiyon bɛ remoruku fiɲɛ marayɔɔ konɔ.

A laban na, fiɲɛ bɛna bo ka taa, o kofɛ, fɛrɛn tɛna kɛ yen. O la, a nafa ka bon kosebɛ lakana kama aw ka baara kɛ ni senw sogoli ye tuma bɛɛ ni aw bɛ remoruku jo fɛrɛn resvrima tɛ minnu la.

N'a soro aw tɛ ka bonnin do kolɔsi baara sira la fo n'i y'a ɲini ka fɛrɛn mine. O ko, fiɲɛ min bɛ bo, o bɛna fiɲɛ marayɔɔ tansiyon jigin joona. Ni a jiginna kosebɛ, remoruku ka korotoko fɛrɛn lenw bɛna mana.

Fan fitini 6.2

Aw ye aw ka donniya sɛgɛsɛgɛ

1. Mun na aw man kan ka baara kɛ ni remoruku bolola bolɔ ye ni aw bɛ ka mobiliboli?
2. Remoruku fiɲɛ dilan kolosilan bɛ min kɛ, o ɲɛfo.
3. Baarakesira bɛ yen min kama, o ɲɛfo.
4. Korotoko fiɲɛ sira bɛ yen mun de kama?
5. Mun na aw ka kan ka baara kɛ ni sogolan ye ni aw bɛ remoruku jo fɛrɛn resɔrima tɛ min na?
6. Bolɔ Datugulan bɛ min?

O ɲininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka koroboli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 6.2 kalan.

6.3 – FƏRƏN SŌGŌBALIYA SISTƏMU

6.3.1 – ABS ka kan ka kɛ remɔruku la

Remɔruku ni wotoro falennaw bɛ minnu dilanna 1998 san marisikalo tile folo la walima o kɔfɛ, a wajibiyalen don ABS ka kɛ olu la. N'ka, remɔruku ni wotoro falennaw caman minnu dilanna ka kɔn nin don jɛ, ABS kɛra olu la u yɛrɛ sago la.

ABS baarakɛbaliya yeelen nɛrɛmuguman bɛna kɛ remɔruku numan fɛ, jɛfɛ walima kɔfɛ. Aw ye jaa 6.10 lajɛ. Wotoro minnu dilana 1998 san marisikalo 1 tile walima o kɔfɛ, yeelen kan ka kɛ ou numan fɛ.

Mobili minnu dilannen don ka kɔn don wajibiyalen jɛ, a bɛ se ka gɛlɛya k'a fo ni ABS bɛ olu la. Aw ye mobilɛ jukɔrɔla lajɛ ni ECU ni sen teliya jataminɛnanw ka filiɛ bɛ bo fɛrɛn kɔfɛ.

6.3.2 – Fɛrɛn minɛli ni ABS ye

ABS faralen don aw ka fɛrɛn gasanw kan. A tɛ do bo walima ka do fara aw ka fɛrɛn gasan seko kan. ABS bɛ baara kɛ dɔrɔn ni senw bɛna sɔgo.

ABS tɛ aw jɔli janya surunya hali dɔɔnin, n'ka a b'aw dɛmɛ ka mobilɛ kolɔsi fɛrɛn minɛli gɛlɛn waati.

ABS b'aw dɛmɛ sen kana sɔgo. Oridinateri bɛ a dɔn ko a bɛ ka sɔgo, a bɛ fɛrɛn tansiyoɔn dɔgɔya fo ka se hake lakanannen wa aw bɛ se ka kolɔsi.

Ni ABS bɛ remɔruku dɔrɔn na, walima hali axi kelen dɔrɔn kan, o bɛ a to aw bɛ se ka mobilɛ kolɔsi kɔsɛbɛ fɛrɛn minɛ tuma na.

Ni ABS bɛ remɔruku dɔrɔn na, remɔruku tɛ balanɛ, n'ka ni aw ye mobilɛ wala direction kolɔsili tiɛna walima ni aw ye tarakiteri ye jɛgɛni damine, aw bɛ fɛrɛn bila (ni aw bɛ se k'o kɛ lakana la) fo aw ka se k'a kolɔsi sɔrɔ.

Ni aw bɛ tarakiteri ni remɔruku faralen jɔgɔn kan boli ni ABS ye, aw ka kan ka fɛrɛn minɛ i n'a fo aw bɛ fɛrɛn minɛ cogo min na tuma bɛɛ. Fo cogo wɛrɛ la:

- Aw bɛ fɛrɛn fanga dɔrɔn de kɛ min ka kan walasa ka jɔ ka jɛ ani ka kolɔsili to aw bolo.
- Aw bɛ fɛrɛn minɛ o cogo kelen na, a mana kɛ ABS ye tarakiteri kan, remɔruku kan, walima u fila bɛɛ kan.
- Ni aw bɛ aw ka taama sumaya, aw bɛ aw ka tarakiteri ni aw ka remɔruku kolɔsi ani ka seginko fɛrɛn la (ni farati tɛ ka o kɛ) walasa ka kolɔsili to aw bolo.

Aw ye aw hakili to a la ko ni aw ka ABS ma baara kɛ ka jɛ, aw bɛ fɛrɛn basigilenw sɔrɔ hali bi. Aw bɛ mobiliboli cogo bɛnnen na, n'ka aw ka sistɛmu ladon joona.

ABS tɛna a to aw ka mobiliboli teliya la, ka tugu aw ko kɔsɛbɛ, walima ka mobiliboli dɔɔnin dɔɔnin.

6.4 – DON ƆOGONA ANI DON ƆOGONA

Ka don Ɔogona ni bo Ɔogona don ka Ɔe, o ye Ɔen ƆonƆon ye walasa ka mobilɩ faralen Ɔogon kan ka baara ke cogo lakanannen la. Don Ɔogona jugu ni bo Ɔogona be se ka ke faratiba ye. Don Ɔogona ni bo Ɔogona taabolo caman be sɔɔ jukɔɔ. Danfara be mobilɩ suguya caman ni Ɔogon ce, o la aw beɓa baara ke ni kamiyon (w) minnu ye, aw ye kunnaƆoni don olu don Ɔogona ni u bo Ɔogona kan.

6.4.1 – Tarakiteri–Semi-remɔruku don Ɔogona

Taabolo 1. Sen duurunan Segeɓegeli ke:

- Aw be a laje ni yɔɔw tijena/u tununna.
- Aw be a laje ni doni tarakiteri lakannen don, ni a kadiri te kari, o Ɔogonnaw.
- Aw ye aw jija ka tulu ke sen duurunan na i n'a fo a mago be cogo min na. Ni aw ma tulu ke sen duurunan na, o be se ka ke sababu ye ka mobiliboli cogo geleyaw lase tarakiteri ni remɔruku ce.
- Aw be a laje ni sen duurunan be a Ɔoyɔɔɔ numan na walasa ka doon Ɔogona:
 - Sen be jigi duguma ka taa tarakiteri laban fan fe.
 - Jaw be da yelen.
 - Lakanali da yelen bolo min be otomatiki sogo yɔɔ la.
 - Ni sen duurunan be aw bolo, aw be aw jija k'a don no a sɔglen don.
 - Aw be a laje ni remɔruku camance nege ma golon walima ka kari.

Taabolo 2. Yɔɔ ni senw sɔgoli segeɓegeli:

- Aw be aw jija mobilɩ lamini yɔɔ ka jeya.
- Aw ye aw jija ka remɔruku sen sogo walima ka Ɔeren resorima ka mana.
- Aw be a laje ni doni (ni o be yen) lakananen don walasa a kana se ka lamaga ka da tarakiteri ni remɔruku donnen don Ɔogona ni ye.

Taabolo 3. Tarakiteri ke cogo:

- Aw be tarakiteri bila remɔruku jefɩ k'a jesin a yere ma. (Aw kana segin abada remɔruku jukɔɔ ni kere ye bawo aw be se ka remɔruku puse kerefe ani ka jolan kari.)
- Aw be yɔɔ laje, ni aw be baara ke ni kenema sirako kolosili minen / Dungare ye, aw keto ka remɔruku fan fila be laje duguma.

Taabolo 4. Segin ko dooni dooni:

- Segin fo sen duurunan ka maga remɔruku la doon.
- Aw kana remɔruku gosi.

Taabolo 5. Tarakiteri lakana:

- Aw be mobilɩ joli yɔɔ Ɔeren mana.
- Aw be transmission bila neutre la.

Taabolo 6. Aw ye Remɔruku janya laje:

- Remɔruku ka kan ka jigin dooni fo a ka korota dooni tarakiteri fe ni tarakiteri seginna ko a jukɔɔ. Aw be remɔruku korota walima ka a jigin ni aw mago be a la. (Ni remɔruku ka dɔgo kojugu, tarakiteri be se ka remɔruku nu gosi ka a tijɩ; ni remɔruku ka bon kojugu, a be se ka ke a te don Ɔogona ka Ɔe.)
- Aw be a laje ni camance nege ni sen duurunan be Ɔogona.

Taabolo 7. Aw be fiɩe sira ni remɔruku don Ɔogona:

- Aw be bolo sigilanw laje ani ka tarakiteri korotoko fiɩebo sira ni remɔruku don Ɔogona ni koroto ko bolo ye.
- Aw be bolo sigilanw laje ani ka tarakiteri baarakeyɔɔ fiɩe sira ni remɔruku baarakeyɔɔ bolo don Ɔogona.
- Aw be aw jija fiɩebo sira ka lakana ka jo ka Ɔe, u tena kari walima ka mine yɔɔ min na, waati min ka tarakiteri segin ko remɔruku jukɔɔ.

Taabolo 8. Fiɩe min be di remɔruku ma:

- Ka bo kabini, aw be "fiɩe di cogo" buton digi walima ka tarakiteri lakanani bolo kolosili lasegin ka bo "korotoko" la ka taa "bennen" yɔɔ la walasa ka fiɩe di remɔruku Ɔeren sistemu ma.
- Aw be makonni ke fo fiɩe tansiyon ka ke cogo bennen la.
- Aw be Ɔeren sistemu laje ni fiɩe sira be Ɔogon kunbe:
 - Aw be moteri faga walasa aw ka se ka Ɔeren men.
 - Aw be remɔruku Ɔeren mine ani ka u bila ani ka remɔruku Ɔeren mankan lamɩn ni u be mine ani ka bila. Aw ka kan ka Ɔeren lamagacogo men ni u minɩra ani fiɩe be bo ni Ɔeen bilala.

- Aw bɛ fɛrɛn fɛnɛma sistɛmu tansiyoŋ jateminɛnan lajɛ ni fɛnɛ ba bɔnnen taamasinjɛw tɛ a la.
- Ni aw dalɛn b'a la ko rɛmɔruku fɛrɛn bɛ baara kɛ, aw bɛ motɛri mana.
- Aw bɛ aw jija fɛnɛ tansiyoŋ ka sɛ a cogo bɛnnɛn la.

Taabelo 9. Rɛmɔruku fɛrɛn sɔgo:

- Aw bɛ "fɛnɛ dilan" butɔn sama ka bɔ walima ka tarakiteri lakanani bolo kolɔsili bɔ "bɛnnɛn" la ka taa "kɔrɔtoko" la.

Taabelo 10. Segin ko rɛmɔruku jukɔrɔ:

- Aw bɛ baara kɛ ni sɛgin ko witesɛ ye min ka dɔgɔn kɔsɛbɛ.
- Tarakiteri la sɛgin ko dɔɔni dɔɔni rɛmɔruku jukɔrɔ walasa a kana camance nɛgɛ gosi kojugu.
- Aw bɛ jo ni camance nɛgɛ sɔgo don sɛn duurunan na.

Taabelo 11. Aw ye don nɔgɔnya lajɛ ni a lakanannɛn don:

- Aw bɛ rɛmɔruku jɔlan kɔrɔta dɔɔni ka bɔ duguma.
- Aw bɛ tarakiteri sama nɔgɔya la ka taa jɛfɛ waati min ni rɛmɔruku fɛrɛn sɔgɔlɛn hali bi walasa ka a lajɛ ni rɛmɔruku sɔgɔlɛn don tarakiteri la.

Taabelo 12. Mobili lakanannɛn:

- Aw bɛ transmission bila neutre la.
- Aw bɛ jɔli fɛrɛn mana.
- Aw bɛ motɛri faga ka taa ni kile ye walasa mogo wɛrɛ kana kamiyoŋ lamaga k'a sɔrɔ aw bɛ a jukɔrɔ.

Taabelo 13. Don nɔgɔna sɛgɛsɛgɛ:

- Aw bɛ baara kɛ ni yeeln ye, ni a mago bɛ a la.
- Aw bɛ aw jija yɔrɔ si kana to sɛn duurunan sanfɛla ni duguma cɛ. Ni yɔrɔ tun bɛ yɛn, fɛn dɔ ma jɛ (camance nɛgɛ bɛ sɛ ka kɛ sɛn duurunan da datugulɛnw sanfɛ, wa rɛmɔruku tun bɛna lajo nɔgɔya la kɔsɛbɛ).
- Aw bɛ taa rɛmɔruku jukɔrɔ ka taa sɛn duurunan kɔfɛla lajɛ. Aw bɛ aw jija ni sɛn duurunan dawolo datugulɛn don camance nɛgɛ kɔkolo lamini na.
- Aw bɛ a lajɛ ni da tuguli leviye bɛ "sɔgoli" cogo la.
- Aw bɛ a lajɛ ni lakanalan bɛ sɔgoli leviye cogoya. (Sɛn duurunan dow kan, minɛn ka kan ka bila a nɔ na ni bolo ye.)
- Ni don nɔgɔna ma jɛ, aw kana don nɔgɔna boli; aw k'a labɛn.

Taabelo 14. Aw bɛ kuran juru don ani ka fɛnɛ sira lajɛ:

- Aw bɛ kuran juru don rɛmɔruku kɔnɔ ani ka lakana minɛn siri.
- Aw bɛ fɛnɛ sira ni kuran sira fila bɛɛ lajɛ ni tɛnɛni taamasinjɛw tɛ u la.
- Aw ye aw jija fɛnɛ ni kuran siraw kana mobili yɔrɔ lamagato si gosi.

Taabelo 15. Rɛmɔruku nɛfɛla dɛmɛnanw kɔrɔta (Jɔlan):

- Aw bɛ baara kɛ ni witesɛ hake dɔgɔman ye (ni o bɛ a la) walasa ka jɔlan kɔrɔtali daminɛ. Ni girinya ma bɔ a la, aw bɛ wuli ka taa girin caman hake la.
- Aw bɛ jɔlan kɔrɔta fo ka sɛ san fɛ. (Aw kana mobili boli abada ni jɔlan ye sanfɛ yɔrɔ dɔ dɔrɔn na bawo a bɛ sɛ ka balan tɛtɛn siraw kan walima fɛn wɛrɛw la.)
- Jɔlan kɔrɔtalen kɔfɛ, aw bɛ mansin bolo siri a ka manivɛli kɔnɔ ka jɛ.
- Ni rɛmɔruku girinya dafalɛn bɛ lafɛnɛ tarakiteri kan:
 - Aw bɛ a lajɛ ni furance bɛrɛ bɛ tarakiteri kɔfɛla ni jɔlan cɛ. (Ni tarakiteri bɛ fara kɔsɛbɛ, a man kan ka jɔlan gosi.)
 - Aw bɛ a lajɛ ni furance bɛrɛ bɛ tarakiteri pine sanfɛla ni rɛmɔruku nu cɛ.

Taabelo 16. Aw bɛ rɛmɔruku sɛn sɔgɔlan bɔ:

- Aw bɛ sɛn sɔgɔlanw bɔ ka u mara yɔrɔ la min ka jɛ.

6.4.3 – Ka Samali yɔɔ corose don ɲɔɔɔna

Taabelo 1. Aw bɛ samali yɔɔ corose lajɛ

Sani aw ka baara kɛ, aw bɛ a lajɛ ni a yɔɔw sɛgennen don, ni u tiɲɛna, walima ni u tununna, ani ka a lajɛ ni a don yɔɔ lakananen don. Ni samali yɔɔ corose don yɔɔw ma lakana, samali yɔɔ corose bɛ se ka fara ka bɔ mobili la min ni a ma kolɔsi, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka mɔgo faga walima ka jogin kosebɛ.

Taabelo 2. Pin sɔgolan da yɛlɛn ani sɔgolan juru ani

Ka pin sɔgolan sirilen bɔ, ni o bɛ se ka kɛ (Jaa 16).

Aw bɛ da sɔgolan boloko korɔta ka bɔ mobili la fo sɔgolan ka bɔ sigilan la corose farikolo kan.

Aw bɛ juru da yɛlɛn ni a bɛɛ lajɛlɛn yɛlɛmali ka taa sanfɛ ka taa mobili fan fɛ fo dakun ka kɛ a jɛlɛn ye kosebɛ, o kɔ aw bɛ bolola sɔgolan bila. (Jaa 17 ani 18)

Taabelo 3. Aw bɛ nɛgɛ bari jigin ka don yɔɔ la

Aw bɛ nɛgɛ bari ɲɛ bila samali yɔɔ corose sɔgolan kala kan ka a jigin a nɔ na.

Taabelo 4. samali yɔɔ corose

Aw bɛ dakun puse ka da tugu. Ni a da sɔgolan don ka ɲɛ, bolola sɔgolan bɛna munu munu ka taa sanfɛ fo ka se a ni dakun sanfɛla ma (Jaa 19).

Aw bɛ pin sɔgolan don da sɔgolan ni dakun dingew kɔnɔ, ka nɛgɛ sirilen sɔgolan datugu, ni o bɛ se ka kɛ (Jaa 16).

Ni a ma da tugu ka ɲɛ, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka remɔruku ni mobili bɔ ɲɔɔɔn na, ni o ma kolɔsi, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka mɔgo faga walima ka jogin kosebɛ.

6.4.4 – Samali yɔɔ corose ka bɔ ɲɔɔɔna

Taabelo 1. Aw ye aw jɔ yɔɔ Jan dɔ kan

Aw bɛ remɔruku jɔ yɔɔ la min bɛ se ka kɛ jan ye ani ka remɔruku pine sɔgo.

Taabelo 2. Kuran kafolan, fɛrɛn tigɛlan ani Lakanali jɔɔɔkɔw bɔ ɲɔɔɔna tige

Kuran kafolan bɔ ɲɔɔɔna.

Aw bɛ fɛrɛn tigɛlan barajuru bɔ a la.

Aw bɛ lakana jɔɔɔkɔw tige ka bɔ samali mobili la.

Taabelo 3. Don ɲɔɔɔna sɔgolan

Bɔdon ɲɔɔɔna da yɛlɛn ani da yɛlɛn.

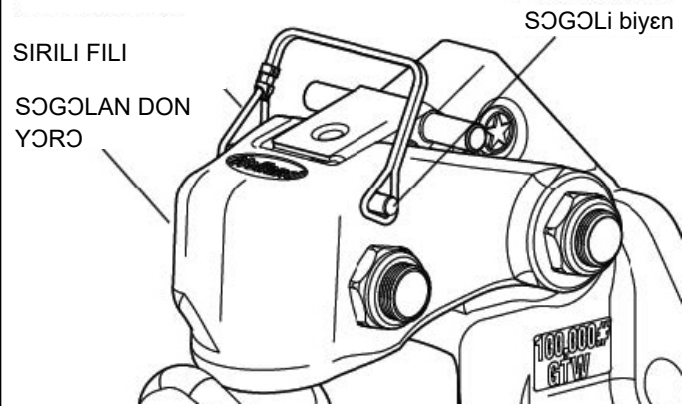
Taabelo 4. Aw bɛ dugukolo yɔɔ lajɛ ni a bɛ dɛmɛ ɲuman sɔɔ

Sani aw ka jaki janya, aw bɛ a lajɛ ni dugukolo yɔɔ min bɛ jaki pad jukɔɔ, o bɛna nɛ doni dɛmɛ.

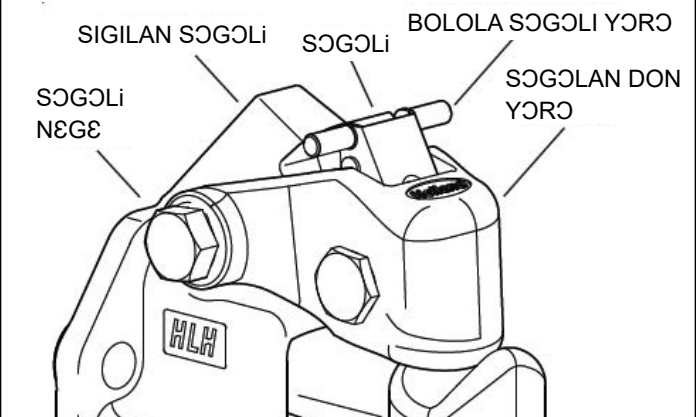
Taabelo 5. Aw bɛ jaki boli munu munu

Aw ka jaki bolo munu munu walasa ka jaki janya ani ka remɔruku samalan girinya yɛlɛma ka taa jaki la.

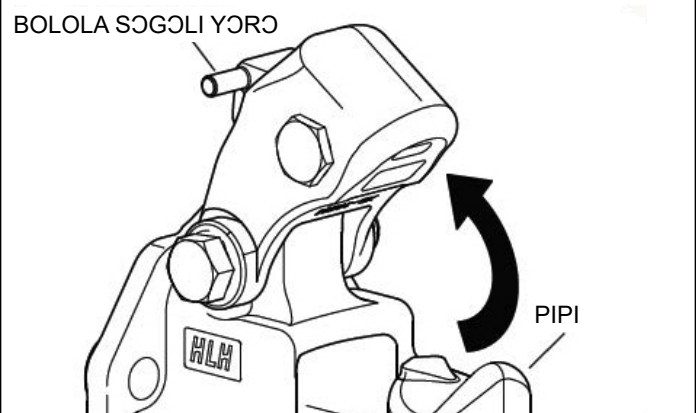
Jaa 16

Jaa 17

Jaa 18

Taabelo 6. Remɔruku don ɗɔɗɔna kɔɔta

Aw ka remɔruku don ɗɔɗɔna kɔɔta mobili samali neɓe sanfe.

Taabelo 7. Aw be mobiliboli ka taa jɛfe

A be samali mobili boli ka taa jɛfe.

6.4.5 – Neɓe bari ka don ɗɔɗɔna

Taabelo 1. Aw be Lakanali dakun kuru bo ani ka Lakanali datugulan munu munu

Lakanali dakun kuru (2) bo, ka a yere datugulan (12) bo a la ani ka a to a kerefe o ko aw be lakana dakun kuru (2a) fana lajo ani ka ladilanni kuru (3) bo ni farali duuru ye a dogayalenba la. Aw be lakana datugulan (4) munu munu ka taa kenema walasa a ka da yelen pewu.

Taabelo 2. Kamiyon la segin ko

Kamiyon la segin ko dooni dooni kosebe fo neɓe bari jɛ (6) ka ke a cogo la fen don ɗɔɗɔna neɓe bari (5) sanfe tigitigi.

Taabelo 3. Aw be remɔruku neɓe jigin

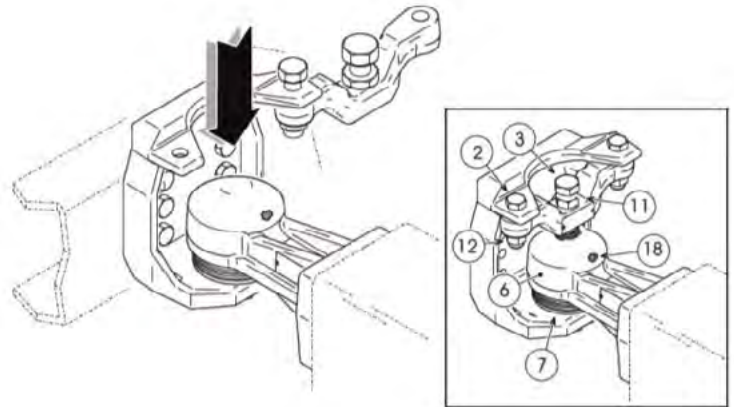
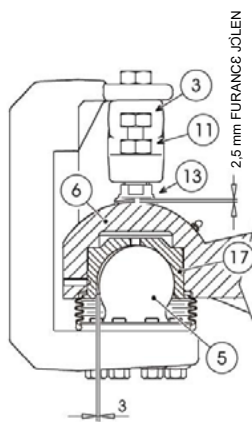
Aw be remɔruku neɓe jigin fo neɓe bari jɛ (6) ka da ka neɓe bari don ɗɔɗɔna (5) datugu pewu.

Taabelo 4. Aw be lakanali datugulan munu munu

Aw be lakana datugulan bara munu munu ka segin konona na (4) ka soɔ ka a don lakana datugulan kuru (2) konɔ ka fara a yere datugulan kan. Aw be da tugulan fila bee (2, 2a) sogo ɗɔɗɔn na ni u yere datugulan danfaralenw ye (12, 12a) ni 350 fo 400 Nm girinya kilisi sigicogo ye.

Taabelo 5. Aw be ladilan kuru ladilan

A ladilan kuru (3) ladilan fo ka se 0,3 - 0,5 milimetre ma, yoro jolen disiki garadi furance (13) ni neɓe (6) ce. Sogolan laben ni ekuru counter (11) ye. Ni lakana datugulan (4) tena don a sigiyoro la cogo dafalen na, taama bablilen don kosebe.

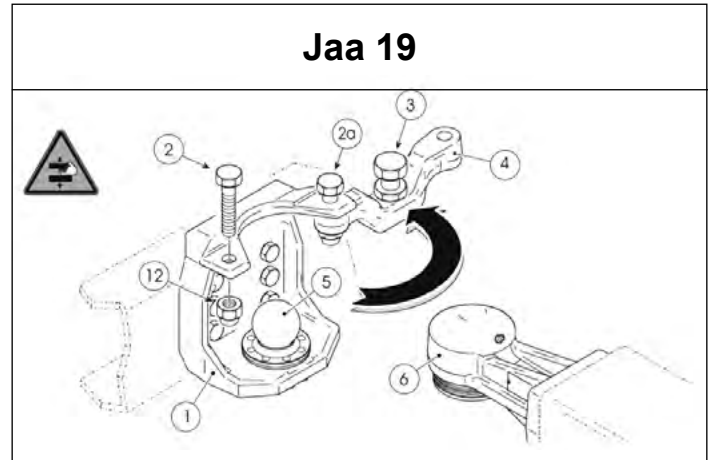

Taabelo 6. Aw be don ɗɔɗɔna neɓe ni turuyoro wo lakana Bolo kan

Aw be yoro min ye hali bi don ɗɔɗɔna bolo (5) la, o lakana ni manw ye buguri te se ka ke min na ni lakanani datugulan ye (7). Aw be a turuyoro siri ka jɛ neɓe yere kan.

Taabelo 7. Aw be tulu ke neɓe bari jɛ la

Aw be tulu ke neɓe bari jɛ konɔ (6) na tulu ke ka jɛ ka teme tulu sira fe (18).

6.4.6 – KA NEGE BARI BO JOGONA

Taabelo 1. Aw be remoruku feren mana

Aw ye aw jija ka remoruku feren mana.

Taabelo 2. Aw be datugulan bo ani ka juruw lajo

Aw be manaw buguri balilanw lakanani datugulan bo (7). Aw be ladilan kuru (3) ni ekuruw bo (11). Aw be lakana dakun juru (2a) bo ani ka lakana dakun juru (2) bo jogon fe ni a yere datugulan (12) ye.

Taabelo 3. Aw be lakanali datugulan munu munu ani ka remoruku nege korota

Aw be lakana datugulan munu munu (4) ka taa kenema walasa a ka da yelen pewu. Aw be remoruku nege korota fo remoruku nege don jogon (5) ka ye ka je, o ko aw be taa jefi ni remoruku ye doni doni kosebe. Aw be lakana datugulan munu munu ka taa konona na (4) fo a ka segin ka don a ka so kon.

Taabelo 4. Aw be lakanali kuru sogo ani ka a yere datugulan ekuru

A don lakana dakun kuru (2) kon ka a siri a yere datugulan ekuru la (12).

6.4.7 – Ka Cygne colima nege don jogona

N'aw be cygne colima nege walima sen duruna siri, o kescogo danfaralen donin ni kunbenna ni ball ye, n'ka a man gelen ka teme o kan.

Taabelo 1. Aw be dakun da yelen ka bulu ke cygne colima nege la

Aw ka dakun Serelan da yelen cygne colima nege don jogona kan. Aw be aw jija ka don ni bulu be cygne colima nege la ka je.

Taabelo 2. Aw be don jogona ani ka dakun siri

Aw be remoruku ka don jogona bila bolo kan ka je ani ka remoruku cygne colima nege jigin a cogo la ani ka dakun siri.

Taabelo 3. Lakanali jolokow siri

Aw ka lakana jolokow siri. Aw k'aw hakili to a la ko sariya b'a jini remoruku bee fe u ka ke ni lakana jolokow ye.

Taabelo 4. Remoruku yeelenw siri

Aw ka remoruku yeelenw siri aw ka mobili don yoro la. Aw be aw ka yeelen bee laje, hali aw ka feren yeelenw.

Taabelo 5. Aw be remoruku Jaki jigin ani ka u bila

Aw be remoruku jaki jigin pewu ani ka u bila, o be a to girinya ka sigi samali mobili kan.

6.4.8 – Cygne colima negedo bo jogona

Taabelo 1. Aw be lakana Pin ni Clip

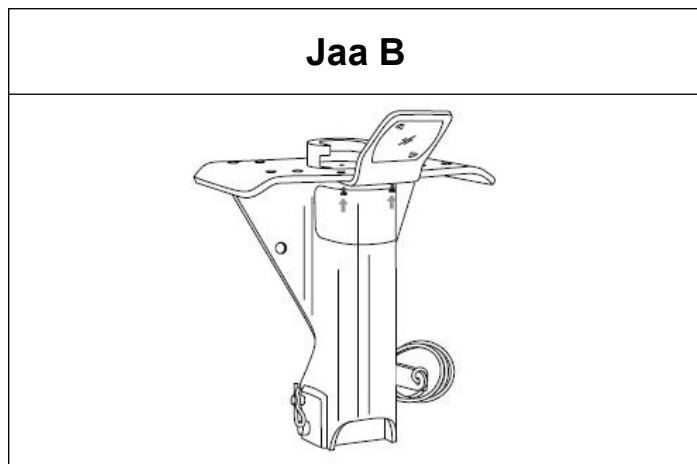
Bo a lalakana pin ni clip bo a la don.

Taabelo 2. Aw be bololanegge munu munu ka remoruku korota ka bo Ball la

Aw bololanegge munu munu ka taa o cogo la (Jaa. B) ani ka remoruku korota ka bo bolo la. Don jogona bina segin doni cogo la a yere.

Taabelo 3. Aw be Lakanali Pin ni Clip sigi

Lakanali pin ni klip sigi. (Jaa B)

Fan fitinin 6.3 ani 6.4 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Mun bɛ se ka kɛ ni remɔruku ka bon kojugu n'aw b'a jini ka don jɔgɔnma kɛ?
2. Don jɔgɔnya kɔfɛ, yɔrɔ joli ka kan ka kɛ sanfɛla ni duguma sen duurunan cɛ?
3. Aw ka kan ka sen duurunan kɔfɛla lajɛ walasa k'a don ni a sirilen bɛ camance nɛgɛ la. Tijnɛ don walima nkalon?
4. Walasa ka mobili boli aw ka kan ka jɔlan kɔrɔta dɔrɔn fo a ka wuli ka bɔ siraba kan dɔrɔn. Tijnɛ don walima nkalon?
5. Aw b'a don cogo di ni aw ka remɔruku bɛ ni fɛrɛn sɔgɔbali ye?

O pininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka kɔrɔbɔli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan 6.3 ni 6.4 kalan.

6.5 – MOBILI FARALEN JɔGɔN KAN SɛGɛSɛGɛLI

Aw bɛ baara kɛ ni sɛgɛsɛgɛli taabolo wolonwula ye min jɛfɔlɛn don fan 2nan na walasa ka aw ka mobili faralen jɔgɔn kan sɛgɛsɛgɛli kɛ. Fɛn minnu ka kan ka sɛgɛsɛgɛ mobili faralen jɔgɔn kan, olu ka can ka tɛmɛ mobili kɛlɛn kan. (Misali la, pinɛw, senw, yeelenw, yeelenbɔlanw, o jɔgɔnnaw) Nka, fɛn kura dɔw fana bɛ yɛn minnu ka kan ka lajɛ. O kow jɛfɔlɛn bɛ jukɔrɔ.

6.5.1 – Fɛn wɛrɛ minnu ka kan ka lajɛ taama sɛgɛsɛgɛli senfɛ

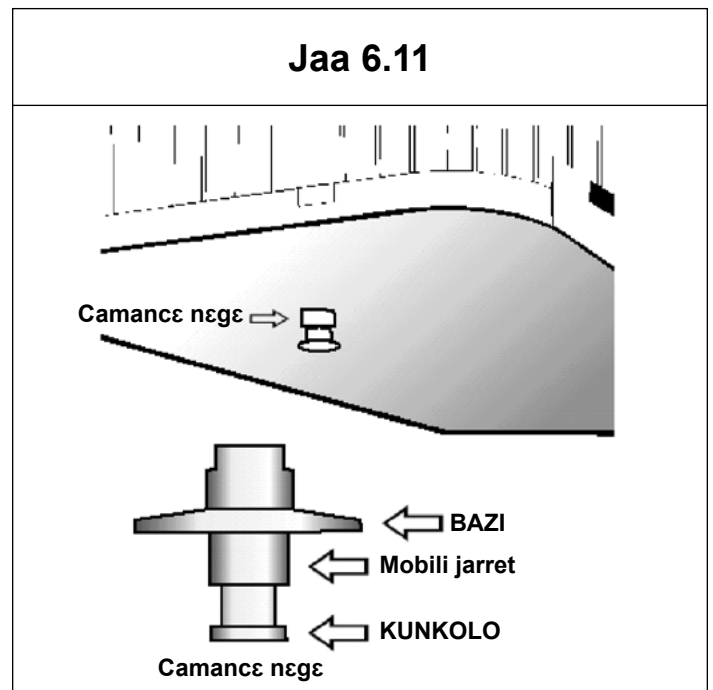
Aw bɛ o sɛgɛsɛgɛliw kɛ ka fara minnu kɔfɔlɛn don kaban fan 2nan na.

Don jɔgɔna sistɛmu Yɔrɔw:

- Aw bɛ sen duurunan (jukɔrɔla) lajɛ:
 - A bɛ siri ka jɛ ka kɛjɛ ni kadiri ye.
 - Yɔrɔw bɛ tununna walima minnu tijɛna.
 - Gɛrɛsi bɛrɛ.
 - Yɔrɔ tɛ ye sanfɛla ni duguma sen duurunan cɛ.
 - Ka da datugu a lamini la, camance nɛgɛ kunkolo ko tɛ. Aw ye jaa 6.11 lajɛ.
 - Aw bɛ bolo sɔgɔ yɔrɔw bila ka sigi ka jɛ ani ka lakana latch/sɔgɔlan don a la.
- Aw bɛ sen duurunan lajɛ (sanfɛ):
 - Pilaki min bɛ cɛnɛ min sirilen don ka jɛ remɔruku kadiri kan.
 - Camance nɛgɛ ma tijɛ.
- Fijnɛ ni kuran siraw ka taa remɔruku la:
 - Kuran juru sirilen don kɔsɛbɛ ani a sirilen don a la.
 - Fijnɛ siraw sirilen don ka jɛ ni nisɔndiya bolow ye, fijɛ tɛ bɔ, u sirilen don ka jɛ ni lamaga bɛrɛ ye farali kama.
 - Siraw sl ma tijɛ.
- Sen duurunan cɛneli:
 - Yɔrɔ ma tijɛ walima a yɔrɔ dɔw tununna.
 - Tulu kɛra a la ka jɛ.
 - Datugulan bɛɛ bɛ yɛn ani u datugulen don u nɔ na.
 - Ni fijɛ bɛ baara kɛ--fijnɛ tɛ bɔ.
 - Aw ye a lajɛ ni sen duurunan ma taa jɛfɛ fo tarakiteri kadiri bɛna jɔlan gosi, walima ni kabini bɛ remɔruku gosi, farali waati.

Jɔlan:

- A kɔrɔtalen don pewu, yɔrɔ si ma tunun, a ma kuru walima a tijɛna cogo wɛrɛ la.
- Manivelibɛ a nɔ na ani a lakanannen don.
- Ni kuran bɛ baara kɛ, fijɛ walima ji tɛ bɔ.

6.5.2 – Mobili faralen ɲogɔn kan feren sɛgesɛgɛli

Aw bɛ nin sɛgesɛgɛliw kɛ ka fara fan 5.3 kan: Feren fɲɛma sɛgesɛgɛli.

Fan nata bɛ feren fɲɛma lajɛcogo ɲɛfo mobili faralen ɲogɔn kan la. Aw bɛ feren lajɛ remoruku fila walima saba kan i n'a fo aw bɛ mobili faralen ɲogɔn kan cogo min na.

Aw ye a lajɛ ni fɲɛ bɛ tɛmɛ ka taa remoruku bɛɛ la. Aw bɛ tarakiteri jɔli feren la baara ani/walima ka a senw sogo walasa ka mobili minɛ. Aw bɛ fɲɛ tansiyoŋ makɔŋɔ a ka se a cogo kɔɔ la, o kɔ aw bɛ "remoruku fɲɛ dili" butɔn bilɛnman digi. O bɛna fɲɛ di kɔɔtɔko (dili) siraw ma. Aw bɛ baara kɛ ni remoruku bolola feren ye walasa ka fɲɛ di baarake sira ma. Aw bɛ taa mobili kɔfɛ. Aw bɛ kɔɔtɔko sira bolo datugu min bɛ remoruku laban kɔfɛ. Aw ka kan ka fɲɛ bɔnin mɛn, k'a jira ko sistɛmu bɛɛ fara. Aw bɛ kɔɔtɔko sira da tugu. Aw bɛ baara sira bolo da yɛlɛn walasa ka a lajɛ ni baarake tansiyoŋ bɛ tɛmɛ remoruku bɛɛ fɛ (o sɛgesɛgɛli in b'a jira ko remoruku bolola feren walima baara feren pedali mamannen don), o kɔ aw bɛ bolo da tugun. Ni aw Tɛ fɲɛ bɔnin mɛn sira fila bɛɛ la, aw bɛ a lajɛ ni remoruku(w) ni wotoro(w) bolo tugulanw bɛ DA YɛLɛNɛNI cogo la. Fɲɛ ka kan ka sɔɔ sira bɛɛ fɛ fo ka se kɔfɛla ma walasa feren bɛɛ ka baara kɛ.

Tarakiteri sɛgesɛgɛli Lakanali bolo. Aw bɛ remoruku feren fɲɛma sistɛmu fa. (O kɔɔ ye ko aw bɛ fɲɛ tansiyoŋ bennen jo ani ka "fɲɛ-dili" butɔn digi ka don.) Aw bɛ moteri faga. Aw bɛ aw sen da feren pedali la ani ka a bo a Kan siɲɛ caman walasa ka fɲɛ tansiyoŋ dogɔya fɲɛ marayɔɔɔw kɔŋɔ. Remoruku fɲɛ dilan (a bɛ fo fana ko tarakiteri lakanani bolo kolɔsili) ka kan ka da tugun (pop out) (walima ka bo "bennen" la ka taa "kɔɔtɔko" cogo la) ni fɲɛ tansiyoŋ binna tansiyoŋ hake la min ɲɛfoɔ a dilanbaga fɛ. (A ka c'a la, a bɛ se 20 fo 45 psi ma) a tɛ dogɔya ni 20 psi ye ani a man kan ka tɛmɛ 45 psi kan.

Ni tarakiteri lakanani bolo ma baara kɛ ka ɲɛ, fɲɛ tiyo walima remoruku feren bɔnni bɛ se ka fɲɛ bɛɛ bo tarakiteri kɔŋɔ. O tun bɛna kɛ sababu ye ka feren kɔɔtɔlɛnw ka mana, ni a bɛ se ka kɛ ko u tɛ se ka u yɛɛ kolɔsi.

Remoruku Kɔɔtɔko feren sɛgesɛgɛli. Aw bɛ remoruku feren fɲɛma sistɛmu fa ani ka a lajɛ ni remoruku bɛ kolonkolon a yɛɛ ma. O kɔ, aw bɛ remoruku fɲɛ dilan sama ka bo (a bɛ wele fana ko tarakiteri lakanani bolo kɔɔsilan walima remoruku kɔɔtɔko bolo) walima k'a bila "kɔɔtɔko" yɔɔ la. Aw bɛ remoruku sama ɲogɔya la ni tarakiteri ye walasa ka a lajɛ ni remoruku kɔɔtɔko ferenw mananen kan.

Remoruku baarake feren sɛgesɛgɛli. Aw bɛ fɲɛ tansiyoŋ lajɛ min bɛ bɛn, ka jɔli feren bila, ka mobili bila ɲɛfɛ dɔɔni dɔɔni, ani ka remoruku feren minɛ ni bolola kolɔsili ye (wotoronin bolo), ni o bɛ a la. Aw ka kan ka a ye ko feren bɛ ka mana. O b'a jira aw la ko remoruku feren bɛ don ɲogɔn na ani u bɛ baara kɛ. (Remoruku feren ka kan ka sɛgesɛgɛ ni bolola bolo ye nka u ka kan ka kolɔsi baarakecogo bennen la ni senna-pedali ye, o min bɛ fɲɛ bila baarake feren la senw bɛɛ la.)

Fan fitinin 6.5

Aw ye aw ka dɔnniya sɛgesɛgɛ

- 1, Bolo da tugulan jumɛnw ka kan ka da yɛlɛn ani jumɛnw ka kan ka datugu?
- 2, Aw bɛ se k'a sɛgesɛgɛ cogo di ko fɲɛ bɛ tɛmɛ ka taa remorukuw bɛɛ la?
- 3, Aw bɛ se ka tarakiteri lakanani bolo dawolo sɛgesɛgɛ cogo di?
- 4, Aw bɛ se ka remoruku kɔɔtɔko feren sɛgesɛgɛ cogo di?
- 5, Aw bɛ se ka remoruku baarake feren sɛgesɛgɛ cogo di?

O ɲininkaliw bɛ se ka kɛ aw ka kɔɔbolɔ la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 6.5 kalan.

FAN 7

FILAW ANI SABAW

**NIN FAN YE MOBILIBOLILAW BƎƎ TA YE MINNU BƎNA REMƆRUKU FILA WALI-
MA SABA SAMA**

7.1.7 – Mobili jɔli

Aw be aw jija aw kana don yoro la, yoro min aw te se ka tɛmɛ ka jɛ. Aw ka kan k'a don mobili jɔyɔrɔw labennen na walasa ka boli jan ni geleyaw bali.

7.1.8 – Feren sɔgɔbali minnu be ke wotoɾo falenaw kan

Wotoɾo falenaw minnu dilanan 1998 san marisikalo tile folo la walima o kɔfɛ, a wajibiyalen don ka ke ni feren sɔgɔbali ye. O wotoɾo ninnu beɓa ke ni yeelen neɾemuguman ye wotoɾo numan fɛ.

7.2 – DON ɲOGONA NI BO ɲOGONA

Ka don ɲogona ni bo ɲogona cogo don ka jɛ, o ye fɛn jonjon ye walasa ka fila ni saba baara ke lakana la. Don ɲogona jugu ni bo ɲogona be se ka ke faratiba ye. Don ɲogona a ni bo ɲogona taabolo minnu be ke fila ni saba la, olu be soro jukoro.

7.2.1 – Remɔruku filaninw ka don ɲogona

Remɔruku filanan (Kɔfɛla) tanga

Ni feren resɔrima te Remɔruku filanan la, aw be tarakiteri geɾe remɔruku la, ka korɔɔko sira siri, ka remɔruku fiɲɛ marayɔrɔ fa, ka korɔɔko sira bo a la. O beɓa remɔruku feren korɔɔtɛnɔw sigi (ni lamaga labenna ye ka jɛ). Aw be senw sogo ni siga be aw la ferenw la.

AW YE AW YE AW YERE KOLOSI: TARAKITERI NI SEMI REMORUKU FOLLO ɲENABOLEN DON KA BAN

Walasa ka minecogo lakananen don sira kan, semi-remɔruku min doni ba ta kosebe, o ka kan ka ke a jɔyɔrɔ folo la tarakiteri kɔfɛ. remɔruku min ka fegen, o ka kan ka ke kɔfɛ.

Witesɛ falenna min be wotoɾo kan, o ye don ɲogona minɛn ye min be ke ni axi kelen walima fila ye ani sen duurunan, min fɛ semi-remɔruku be se ka siri tarakiteri ni remɔruku faralen ɲogon kan kɔfɛ ka ke rig fila ye min be duguma. Aw ye jaa 7.1 laje.

Aw be wotoɾo falenna bila remɔruku filanan min be(kɔfɛ) jɛfɛ

Aw be wotoɾo feren bila ni fiɲɛ marayɔrɔ petcock da yeleni ye. (Walima ni feren resɔrima be wotoɾo la, aw be baaraw ke ni wotoɾo jɔli feren kolosili ye.)

Ni janya ma bonya kojugu, aw be wotoɾo bila a jɔyɔrɔ la ni bolo ye walasa a ka ben camance nege ma.

Walima, aw be tarakiteri ni semi-remɔruku folo ke ka wotoɾo falenna ta:

- Aw be fara ɲogon kan bila ka surunya wotoɾo falenna la cogo min na.
- Aw be wotoɾo bila kɔfɛ semi-remɔruku folo la ka a fara remɔruku kan.
- Samali yoro corose sogo.
- Aw be wotoɾo demenan lakana a jɔyɔrɔ korɔɔtɛnɔ na.
- Aw be wotoɾo sama ka bila a jɔyɔrɔ la ka surunya semi-remɔruku filanan nugu la.
- Wotoɾo duguma demeni.
- Aw be wotoɾo bo remɔruku folo la.
- Wotoɾo don a jɔyɔrɔ la remɔruku filanan jɛfɛ ka keɲɛ ni camance nege ye.

Aw be wotoɾo falenna don remɔruku jɛfɛla la

Semi-remɔruku folo la segin ko a jɔyɔrɔ la wotoɾo jɛfɛ.

Aw be wotoɾo siri remɔruku jɛfɛla la.

Samali yoro corose sogo.

Aw be witesɛ falenna nege lakanannen don a jɔyɔrɔ korɔɔtɛnɔ na.

Aw bɛ wotoro falenna ni remɔruku kɔfɛla siri

Aw ye aw jija ka a laɛ ni remɔruku fɛrɛn sirilen don ani/walima ka wotoro sɔɔ.

Aw ye aw jija ka a laɛ ni remɔruku janya bɛnnen don. (A ka kan ka jigin dooni ka tɛmɛ sen duuranan cɛmance kan, o la, remɔruku bɛ kɔrɔta doonin ni wotoro bɛ puse ka don a jukɔrɔ.)

Wotoro falenna kɔ segini kɔfɛ remɔruku jukɔrɔ.

Aw bɛ Jolan kɔrɔta dooni ka bɔ duguma walasa ka tiɲeni bali ni remɔruku bɛ taa.

Aw bɛ don ɲɔɔɔna kɔrɔbɔ ni aw ye a sama ka kɛɲɛ ni semi-remɔruku filanan ye.

Aw bɛ don ɲɔɔɔna sɛgɛsɛgɛli kɛ ni ɲɛ ye. (Yɔrɔ tɛ sanfɛla ni duguma sen duuranan cɛ. Sen sɔkolan datugulen don camance nɛge kan.)

Aw bɛ lakana jɔlɔkɔ, fiɲɛ tiyow ani yeelen juruw siri ɲɔɔɔna na.

Aw bɛ wotoro falenna fiɲɛ marayɔrɔ petcock ni bɔlow datugu remɔruku filanan kɔfɛ (baara ani kɔrɔkɔtɔkɔ bɔlow datugu).

Aw bɛ bɔlow tugulanw da tugu remɔruku fɔlɔ kɔfɛ (ani wotoro kan ni o bɛ a la).

Aw bɛ Jolan kɔrɔta pewu.

Aw bɛ remɔruku fɛrɛn fa (aw bɛ "fiɲɛ sɔrɔɔɔrɔ" butɔn digi ka don), ani ka fiɲɛ laɛ remɔruku filanan kɔfɛ ni aw ye kɔrɔtɔkɔ sira da tugu. Ni fiɲɛ tansiyon tɛ yen, fɛn do ma ɲɛ ani fɛrɛn tɛna baara kɛ.

7.2.2 – Remɔruku filaninw ka bɔ ɲɔɔɔna

Remɔruku kɔfɛla ɲɔɔɔna

Aw ye mobili jo ka kɛ layini tilennen ye dugukolo kan dala kɛɲɛ kan.

Aw bɛ jɔli fɛrɛn mine walasa mobili kana lamaga.

Remɔruku filanna senw sɔɔ ni fɛrɛn resɔrima tɛ a la.

Semi-remɔruku filanan Jolan jigin fo ka se ka girinya do bɔ wotoro la.

Aw bɛ fiɲɛbɔɔɔrɔw datugu semi-remɔruku fɔlɔ kɔfɛ (ani wotoro kan ni o bɛ a la).

Aw bɛ wotoro fiɲɛ ni kuran siraw bɛɛ bɔ a la ka u lakana.

Aw bɛ wotoro fɛrɛn bila.

A' ye wotoro falenna sen duuranan sɔɔ yɔrɔ bila.

Aw bɛ tarakiteri, semi-remɔruku fɔlɔ, ani wotoro sama dooni dooni ka taa ɲɛfɛ walasa ka wotoro sama ka bɔ kɔfɛ semi-remɔruku jukɔrɔ.

Wotoro falenna ka bɔ ɲɔɔɔna

Wotoro jolan duguma la.

Aw bɛ lakana jɔlɔkɔ bɔ a la.

Aw bɛ witesɛ falenna fɛrɛn resɔrima walima ka sen sɔɔ.

Aw bɛ samali yɔrɔ corose bila semi-remɔruku fɔlɔ kan.

Aw bɛ a sama dooni dooni ka bɔ wotoro la.

Aw ye aw janto nin na: Aw kana samali yɔrɔ corose da yɛlɛn abada ni wotoro bɛ kɔfɛ remɔruku jukɔrɔ hali bi. Wotoro nɛge bɛ se ka pan ka wuli, a bɛ se ka kɛ sababu ye ka jogin, wa a bɛ geleya kɔsɛbɛ ka don ɲɔɔɔna kura kɛ.

7.2.3 – Remɔruku saba minnu Dona ɲɔɔɔna ani minnu bɔra ɲɔɔɔna

Tarakiteri Fila/Semi-remɔruku fɔlɔ ka taa remɔruku Filanan/Sabanana na

Tarakiteri fila ka ta remɔruku fɔlɔ la. Aw bɛ baara kɛ ni fɛɛɛ ye min ɲɛfora kaban tarakiteri ni remɔruku don ɲɔɔɔna Kan. Aw bɛ wotoro falenna bila a jɔyɔrɔ la ani ka remɔruku fɔlɔ fara remɔruku filanan kan ni fila don ɲɔɔɔna fɛɛɛ ye. Mobili sabaw dafara sisan.

Remɔruku saba mobili bɔ ɲɔɔɔna

Aw bɛ Remɔruku sabanan bɔ ɲɔɔɔna ni wotoro samali ye ka bɔ ɲɔɔɔna, o kɔ aw bɛ wotoro bɔ ni fɛɛɛ ye min bɛ kɛ ka filaw bɔ. Aw bɛ mobili to fara ɲɔɔɔn kan i n'a fo aw bɛ mobili duguma fila bɛɛ bɔ cogo min na ni fɛɛɛ ye min ɲɛfora kaban.

7.2.4 – Don jogona ni bo jogona faralen jogon kan

Fɛɛɛ minnu jɛfɔra fɔlɔ, olu bɛ tali kɛ tarakiteri ni remɔruku faralen jogon kan minnu ka ca kɔsɛbɛ. N'ka, fɛɛɛ wɛɛw bɛ yɛn minnu bɛ sɛ ka kamiyon-remɔruku ni tarakiteri-remɔruku faralen jogon kan suguya caman minnu bɛ baara la, olu faralen jogon kan ani k'u bo jogon na. U ka ca kojugu fo an tɛ sɛ ka jɛfɔ nin gafe in kɔnɔ. Aw bɛna a jini ka fɛɛɛ numan dege walasa aw bɛ ka mobili (w) minnu boli, aw bɛ olu don jogona ani ka u bo jogona kan ka kɛɛ ni a dilannikɛla ni/walima a tigi ka fɔtaw yɛ.

7.3 – KA FILA NI SABA SɛGɛSɛGɛ

Aw bɛ baara kɛ ni sɛgɛsɛgɛli taabolo wolonwula yɛ min jɛfɔlɛn don fan 2nan na walasa ka aw ka mobili faralen jogon kan sɛgɛsɛgɛli kɛ. Fɛn minnu ka kan ka sɛgɛsɛgɛ mobili faralen jogon kan, olu ka can ka tɛmɛ mobili kɛlɛn kan. Fɛn caman bɛ yɛn aw bɛna minnu sɔrɔ ka tɛmɛ mobili kɛlɛn kan. (Misali la, pinɛw, senw, yeelenw, yeelenbolanw, o jogonnaw) Nka, fɛn kura dɔw fana bɛ yɛn minnu ka kan ka lajɛ. O kow jɛfɔlɛn bɛ jukɔrɔ.

7.3.1 – Sɛgɛsɛgɛli wɛɛw

Aw bɛ nin sɛgɛsɛgɛliw kɛ ka fara minnu kɔfɔlɛn don kaban fan 2, Taabolo 5nan na: Aw bɛ taama-taama-sɛgɛsɛgɛli kɛ.

Don jogona sistɛmu yɔrɔw

Aw yɛ sen duurunan lajɛ (jukɔrɔ):

- A bɛ siri ka jɛ ka kɛɛ ni kadiri yɛ.
- Yɔrɔw bɛ tununna walima minnu tijɛna.
- Gɛɛsi bɛɛ.
- Yɔrɔ tɛ yɛ sanfɛla ni duguma sen duurunan cɛ.
- Jolanw min bɛ mobili jarret lamini la, a tɛ kɛ camancɛ nɛgɛ kunkolo la.
- Aw bɛ bolo sɔgɔ yɔrɔw bila ka sigi ka jɛ ani ka lakana latch/sɔgolan don a la.

Aw bɛ sen duurunan lajɛ (sanfɛ):

- Pilaki min bɛ cɛnɛ min sirilɛn don ka jɛ remɔruku kadiri kan.
- Camancɛ nɛgɛ ma tijɛ.

Fijɛ ni kuran siraw ka taa remɔruku la:

- Kuran juru sirilɛn don kɔsɛbɛ ani a sirilɛn don a la.
- Fijɛ siraw sirilɛn don ka jɛ ni nisondiya bolow yɛ, fijɛ tɛ bo, u sirilɛn don ka jɛ ni lamaga bɛɛ yɛ farali kama.
- Siraw sl ma tijɛ.

Sen duurunan cɛnɛni:

- Yɔrɔ ma tijɛ walima a yɔrɔ dɔw tununna.
- Tulu kɛra a la ka jɛ.
- Datugulan bɛɛ bɛ yɛn ani u datugulɛn don u nɔ na.
- Ni fijɛ bɛ baara kɛ, fijɛ tɛ bo.
- Aw bɛ a lajɛ ni sen duurunan ma taa jɛfɛ fo tarakiteri kadiri bɛna jolan gosi, walima kabini bɛna remɔruku gosi, farali waati.

Jolan

Korɔtalen don koseɓe, yoro si ma tunun, a ma korɔta walima a tijena cogo were la.

Manivelibe a no na ani a lakanannen don.

Ni kuran be baara ke, fiɓe walima ji te bo.

Remoruku Fila ani Saba Triple

Bolow datugulen (remoruku kofela, baaraw ani korɔtko siraw):

- Nefe remoruku kofela: DA YELɛN.
- Remoruku laban kofela: DATUGULEN don.
- Wotoro falenna fiɓe marayoro jibo bolɔ: DATUGULEN don.

Aw ye aw jija fiɓe siraw ka demɛ ani ka bolow don jogon na ka je.

Ni pine min be falen, o be taa witesa falenna ye fen (wotoro) kan, aw be aw jija no a lakanannen don.

Aw ye aw jija ka wotoro je bila a no na remoruku samali yoro corose la.

Aw be aw jija samali yoro corose ka soglen don.

Lakanali joloko ka kan ka siri remoruku(w) la.

Aw ye aw jija yeelen juruw ka siri ka je remoruku kuraɗi don yorow la.

7.3.2 – Fɛn were minnu ka kan ka laje taama-taama-segesegeli senfe

Aw be nin segesegeliw ke ka fara fan 5.3 kan, n'o ye feren fiɓema sogobaliya sistemu segesegeli ye.

7.4 – FILAW/SABAW FɛREN FIɓEMAW SEGESEGELI

Aw be feren laje remoruku fila walima saba kan i n'a fo aw be mobili faralen jogon kan cogo min na. Fan fitini 6.5.2 be feren fiɓemaw lajɛcogo jefo mobili faralenw jogon kan. Aw ka kan fana ka nin segesegeli ninnu ke aw ka remoruku fila walima saba kan.

7.4.1 – Fɛren fiɓemaw segesegeli werɛw

Aw ye a laje ni fiɓe be taa remoruku beɛ la (remoruku fila ni saba). Aw be tarakiteri joli feren la baara ani/walima ka a senw sogo walasa ka mobili mine. Aw be fiɓe tansiyon makono a ka se a cogo koro la, o ko aw be "remoruku fiɓe dili" buton bilenman digi. O bɛna fiɓe di korɔtko (dili) siraw ma. Aw be baara ke ni remoruku bolola feren ye walasa ka fiɓe di baarake sira ma. Aw be taa mobili kofe. Aw be korɔtko sira bolɔ datugu min be remoruku laban kofe. Aw ka kan ka fiɓe bonin men, k'a jira ko sistemu beɛ fara. Aw be korɔtko sira da tugu. Aw be baara sira bolɔ da yelen walasa ka a laje ni baarake tansiyon be teme remoruku beɛ fe (o segesegeli in b'a jira ko remoruku bolola feren walima baara feren pedali mamannen don), o ko aw be bolɔ da tugun. Ni aw Tɛ fiɓe bonin men sira fila beɛ la, aw be a laje ni remoruku(w) ni wotoro(w) bolɔ tugulanw be DA YELɛNENI cogo la. Fiɓe ka kan ka soro sira beɛ fe fo ka se kofela ma walasa feren beɛ ka baara ke.

Tarakiteri segesegeli Lakanali bolɔ. Aw be remoruku feren fiɓema sistemu fa. (O koro ye ko aw be fiɓe tansiyon bennen jo ani ka "fiɓe-dili" buton digi ka don.) Aw be moteri faga. Aw be aw sen da feren pedali la ani ka a bo a Kan siɓe caman walasa ka fiɓe tansiyon dogoya fiɓe marayoreow konɔ. Remoruku fiɓe dilan (a be fo fana ko tarakiteri lakanani bolɔ kolɔsili) ka kan ka da tugun (pop out) (walima ka bo "bennen" la ka taa "korɔtko" cogo la) ni fiɓe tansiyon binna tansiyon hake la min jefora a dilanbaga fe. (A ka ca a la a be ke 20 fo 45 psi ce a te dogoya ni 20 psi ye ani a te teme 45 psi kan).

Ni tarakiteri lakanani boli ma baara ke ka je, fiɓe tiyo walima remoruku feren boli be se ka fiɓe beɛ bo tarakiteri konɔ. O tun bɛna ke sababu ye ka feren korɔtolenw ka mana, ni a be se ka ke ko u te se ka u yere kolosi.

Remoruku Korɔtko feren segesegeli. Aw be remoruku feren fiɓema sistemu fa ani ka a laje ni remoruku be kolonkolon a yere ma. O ko, aw be remoruku fiɓe dilan sama ka bo (a be wele fana ko tarakiteri lakanani bolɔ korɔsilan walima remoruku korɔtko bolɔ) walima k'a bila "korɔtko" yoro la. Aw be remoruku sama nogoya la ni tarakiteri ye walasa ka a laje ni remoruku korɔtko ferenw mananen kan.

Remoruku baarake feren segesegeli. Aw be fiɓe tansiyon laje min be ben, ka joli feren bila, ka mobili bila jefɛ dɔoni dɔoni, ani ka remoruku feren mine ni bolola kolɔsili ye (wotoronin bolɔ), ni o be a la. Aw ka kan ka a ye ko feren be ka mana. O b'a jira aw la ko remoruku feren be don jogon na ani u be baara ke. (Remoruku feren ka kan ka segesegeli ni bolola-bolɔ ye, n'ka u ka kan ka kolosi baarakecogo bennen ni senna-pedali ye, o min be fiɓe bila baarake feren la senw beɛ la.)

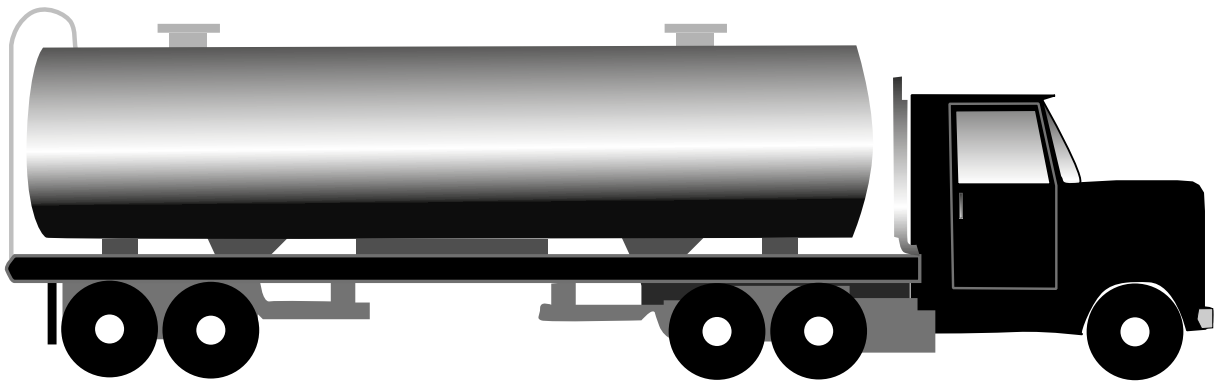
Fan 7
Aw ye aw ka dɔnniya segeɓeɓe

1. Wotoro falenna ye mun ye?
2. Yala feren resɔrima be wotoro falennaw la wa?
3. Aw be se ka fere saba jumɛnw ke walasa ka remoruku filanan tana sani aw ka d don jɔgɔna?
4. Aw be a laje cogo di walasa ka a don ni remoruku janya bennen don sani aw ka don jɔgɔna ke?
5. Aw be mun laje ni aw be don jɔgɔna segeɓeɓeli ke ni ne ye?
6. Mun na aw ka kan ka wotoro sama ka bo remoruku jukɔɔ sanni aw k'a bo remoruku nefela la?
7. Aw ka kan ka mun laje ni aw be wotoro falenna segeɓeɓe? Samali yɔɔ corose?
8. Yala da boɔ tugulan minnu be remoruku laban kɔfe, olu ka kan ka da yelen walima ka datugu wa?
Ka jɛsin remoruku folo ma min be se filaw kɔɔ wa? Cɛmance-remoruku kan, a be se sabaw ma wa?
9. Aw be se k'a segeɓeɓe cogo di ko fiɛ be taa remorukuw bee la?
10. Aw b'a don cogo di ni feren soɔɔɔali be aw ka wotoro falenna la?

O jininkaliw be se ka ke aw ka kɔɔɔɔli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 7nan kalan.

FAN 8

TAJI TA MOBILIW

**NIN FAN YE MOBILIBOLILAW TA YE MINNU BƎ TAJI TA MOBILIW BOLI MINNU
BƎ GAZIW NI JIKULUW TA**

FAN 8 - TANJI TA MOBILIW

Nin fan in be kuma

- Taji ta mobiliw segesegeli
- Taji ta mobiliw bolicogo
- Boli lakanani sariyaw

Nin fan in na, kunnaƴoniw be yen minnu ka kan ka ke walasa ka teme CDL donniya segesegeli la Taji ta mobiliw bolicogo. (Aw ka kan ka fan 2, 5, 6, ani 9 fana kalan). Taji talan yamaruya ka kan ka ke mobilu dow la minnu be ji walima gaziw ta. Wajibi te ji walima gazi ka ke fen faratilen ye. Taji talan yamaruya ka kan ka ke ni aw ka mobilu mago be CDL Kilasi A walima B la ani ni aw b'a fe ka gazi jilama walima gazi jilama sama taji talan walima tanki konɔ min kelen-kelen bee hake ka ca ni 119 galonw ye ani min hake bee lajelen hake be se 1.000 galonw ma walima ka teme o kan, n'o sirilen don kudayi walima waati donnin konɔ mobilu walima chassis la. Taji talan yamaruya fana ka kan ka ke Kilasi C mobiluw la ni mobilu be ke ka fen faratilenw ta ji walima gazi cogo la tanki hake jefolenw konɔ minnu jefolen don sanfe.

Sani aw ka doni ta, ka a jigin, walima ka a boli, aw be mobilu laje. O b'a to mobilu be ka lakana la ka se ka ji walima gazi ta ani ko a te se ka boli lakana la.

8.1 – TAJI TA MOBILILW SEGESEGELI

Fen kerɛnkerennɛnw be taji ta mobililw konɔ, aw ka kan ka minnu laje. Taji ta mobililw be soro suguya caman na ani u bonya ka ca. Aw ka kan ka mobilu baarakɛcogo gafe laje walasa ka a don ko aw be aw ka taji ta mobililw segesegɛcogo don.

8.1.1 – Bonnin

Taji ta mobililw bee kan, fen min nafa ka bon kosebe ka laje, o ye bonnin ye. Aw be a laje mobilu jukoro ani a lamini na ni taamasijew te a la ko a be ka bon. Aw kana ji walima gazi ta jidagayoro la min be ka bon. O keli ye kojugu ye. Aw bɛna ko fo ani ka bali ka mobiliboli ka taa a fe. Aw be se fana ka jalaki fen bonnen ka saniya. A ka ca a la, aw be ninu laje:

- Aw be taji talan farikolo walima a bogɔdaga laje ni a be sogolen don walima ni a be bon.
- Aw be fenw doncogo, u bɔcogo ani u bɔlo tigɛcogo laje. Aw be aw jija ka a laje ko bɔlo be mobilu bila yoro bennen na sani aw ka mobilu doni, ka a jigin walima ka a lamaga.
- Aw be pipes, don jɔgonaw ani tiyow laje ni u be ji bon, kerɛnkerennɛnya la tuguli lamini na.
- Aw be fali wo datugulanw ni fiɛɛɔyɔrɔw laje. Aw be a laje ni gaziw be datugulanw na ani u be datugura ka je. Aw be fiɛɛɔyɔrɔw jeɔa walasa u ka baara ke ka je. Aw kana taji ta mobilu boli abada ni a bɔlo da yelennen don walima ni a datugulanw fali wo.

8.1.2 – Baarakeminɛn kerɛnkerennɛnw laje

Ni nin minɛn ninu do be aw ka mobilu konɔ, aw ye aw jija a ka baara ke:

- Vaperi mineli minɛnw.
- Dugukolo ani ka sirili kabaliw.
- Korotoko bɔlo datuguli sistemu.
- Tasumafagalan be min na.

8.1.3 – Minɛn kerɛnkerennɛnw

Korotoko minɛn minnu ka kan ka ke aw ka mobilu konɔ, olu laje. Aw ka kan ka minɛn minnu ta, aw be olu jini ani ka a laje ni u be aw bɔlo (wa a be baara ke).

8.2 – TAJI TA MOBILILW BOLICOGO

Jiw samali ji marayorɔw konɔ, o be seko kerɛnkerennɛn de wajibiya k'a sababu ke girinya hake ka bon ani ji lamagacogo. Aw ye jaa 8.1 laje.

8.2.1 – Camance fanga ba

Camance fanga ba, o koro ye ko doni girinya fanba be taa sanfe ka bo sira kan. O b'a to mobilu be ke sanfela la, wa a wolokili ka ngon. Ji marayorɔw ka ngon kerɛnkerennɛnya la ka woloki. Segesefeliw y'a jira ko ji marayorɔw be se ka woloki teliya dan la minnu bilalen be kurukuruw kama. Aw be kurukuru minnu be siraba donni/boli kan minnu be teliya seɓennɛnw jukoro kosebe.

8.2.2 – Farati min bɛ sɔrɔ fanga la

Ji fanga bɛ sɔrɔ ji lamagacogo fɛ ji marayɔrɔw kɔnɔ minnu falɛn don yɔrɔ dɔ la. O lamaga in bɛ se ka nɔ jugu bila a minɛcogo la. Misali la, ni a bɛ na joyɔrɔ dɔ la, ji bɛna wuli ka taa jɛfɛ ka segin. Ni jikulu ye jikulu laban gosi, a ka teli ka kamiyon gɛrɛ ka ta jikulu fan fɛ. Ni kamiyon bɛ yɔrɔ la min bɛ cɛnɛ i n'a fɔ glasi, jikulu bɛ se ka kamiyon jɛlɛn dɔ bila ka bɔ ka taa siraba cɛtigɛyɔrɔ dɔ la. Ji marayɔrɔ mobilibolila ka kan ka mobili minɛcogo don kɔsɛbɛ.

8.2.3 – Bulɔguw

Jima fɛn dɔw bɛ tila ka kɛ ji marayɔrɔ fitinin damadɔ ye ni bulɔguw ye. Ni aw bɛ ji marayɔrɔ fitininw doni ani ka u jigin, mobilibolila ka kan k'a janto girinya tilatilali la. Aw bɛ ji marayɔrɔw fa cogo kelen na ani aw kana girinya caman da mobili jɛfɛ walima a kɔfɛ.

8.2.4 – Marayɔrɔ koronen

Ji marayɔrɔ minnu koronen don, bulɔguw bɛ u kɔnɔ ni dingɛw ye minnu bɛ ji bila ka tɛmɛ. Koronen bɛ dɛmɛ ka ji tɛmɛ kolɔsi jɛfɛ ni kɔfɛ. Fɛn min bɛ kɛ jɛfɛ ka taa kɔfɛ, o bɛna dɔgɔya ka tɛmɛ marayɔrɔ kan minnu Koronen tɛ. Kɛrɛ-ni-kɛrɛ-ji bɛ se ka caya hali bi. O bɛ se ka kɛ wolokili sababu ye.

8.2.5 – Marayɔrɔ minnu koronen tɛ

Ji marayɔrɔ minnu koronen tɛ (tuma dɔw la, u bɛ wele ko "bore nugulen" marayɔrɔw) foyi tɛ u kɔnɔ walasa ka ji bolicogo sumaya. O la, jɛfɛ-ni-kɔ-sɔrɔli fanga ka bon kɔsɛbɛ. A ka ca a la, ji marayɔrɔ minnu koronen tɛ olu ye minnu bɛ dumunifɛnw ta (misali la, kɔnɔ). (Saniya sariyaw bɛ minnu koronen tɛ bali k'a sababu kɛ a ka gɛlɛn ka jid marayɔrɔ kɔnɔna saniya.) Aw ye aw janto kɔsɛbɛ (aw bɛ aw janto dɔɔni dɔɔni ani ka aw janto) ka ji marayɔrɔw nugulenw boli, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni aw bɛ daminɛ ani ni aw bɛ jɔ.

8.2.6 – Degun

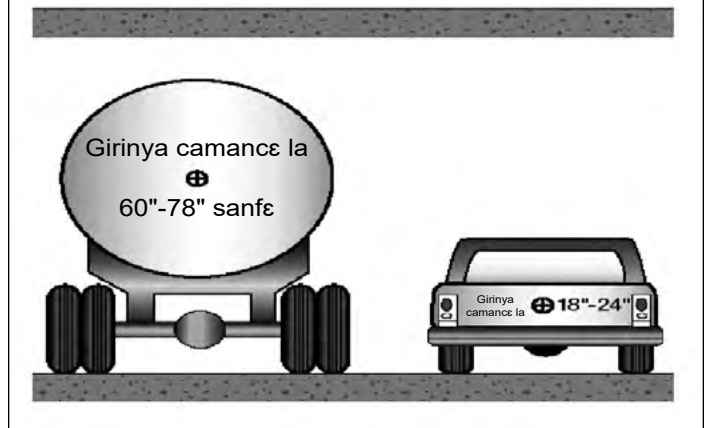
Aw kana doni talan dɔ doni abada ka fa pewu. Jiw bɛ caya ni u bɛ kalaya ani aw ka kan ka yɔrɔ to ji min bɛ caya ye. O bɛ Weele ko "degun". Ikomi ji suguya caman bɛ caya ni hake danfarenw ye, u bɛ baara tigɛcogo hake wɛrɛw de wajibiya. Aw ka kan ka degun wajibiyalɛn don ni aw bɛ jikulu sama ka caya.

8.2.7 – Ka doni hake joli ta?

Ji camanba (i n'a fɔ asidi dɔw) bɛ se ka tɛmɛ a girinya hake danma kan sariya siratige la. O de kama, tuma caman na, aw bɛ se ka ji girinmanw fa ji marayɔrɔw la yɔrɔ dɔ dɔrɔn de la walasa u ka to sariya kɔnɔ. Ji hake min ka kan ka don marayɔrɔ la, o bɛ bɔ ninnu na:

- Ji bɛna ka cayali hake min na tɛmɛsira fɛ.
- Jima fɛn girinya.
- Dan minnu bɛ girinya hake la sariya siratige la.

Jaa 8.1

8.3 – MOBILIBOLI LAKANANEN SARIYAW

Walasa ka taji ta mobiliw boli lakana la, aw ka kan k'aw hakili to a la ka mobiliboli cogo sariyaw bɛɛ labato. O sariya damadow bɛ sɔɔ jukoro:

8.3.1 – *Ka mobiliboli ka jɛ*

K'a sababu kɛ cɛmance girinya bonya ani ji caya, aw ka kan ka damine, ka sumaya ani ka jo ka jɛ koseɓɛ. Ani fana, aw bɛ farali kɛ ka jɛ ani ka sira falen kɛ.

8.3.2 – *Fanga kɔɔsili (Fɛɛn mine)*

Aw bɛ tansiyon basigilen to fɛɛnw kan. Aw kana fɛɛnw bila joona kojugu ni aw bɛ na joyɔɔ do la.

Aw bɛ fɛɛn mine ka kon jɔli jɛ koseɓɛ ani ka do fara aw ka tugu- jɔgon ko janya la.

Ni aw ka kan ka jo joona walasa aw k casara bali, aw bɛ fɛɛn kɔɔsilen walima fɛɛn mine dooni dooni. Ni aw hakili tɛ jo cogo la nin ni fɛɛɛ ninnu ye, aw bɛ segin fan fitini 2.17.2 kan. Aw hakili to a la fana ko n'aw bɛ mobiliboli joona k'a sɔɔ aw bɛ fɛɛn mine, aw ka mobili bɛ se ka woloki.

8.3.3 – *Kurukuruw*

Aw bɛ aw sumaya sani Kurukuruw cɛ, o ko aw bɛ teliya dooni kurukuruw fɛ. Teliya min bilalen bɛ kurun do kama, o bɛ se ka teliya kojugu taji ta mobili ma.

8.3.4 – *Jɔli janya*

Aw ka kan ka kɛɛ hake min to aw hakili la walasa ka aw ka mobili jo. Aw ye aw hakili to a la ko sira jiginnew ka jɔli janya bɛ se ka kɛ siɲɛ fila ye. Taji ta mobiliw lankolonw jɔli bɛ se ka mɛn ka tɛmɛ mobili donima falen kan.

8.3.5 – *Cɛɛliw*

Aw kana mobiliboli ka tɛmɛ, ka teliya kojugu, walima ka fɛɛn mine ka tɛmɛ. N'aw y'o kɛ, aw ka mobili bɛ se ka cɛɛ. Taji ta remorukuw kan, ni aw ka mobili walima aw ka remorukuw senw bɛ damine ka cɛɛ, aw ka mobili bɛ se ka jenge. Ni mobili o mobili y'a damine ka cɛɛ, aw ka kan ka fɛɛɛ tige walasa senw ka dugukolo mine kokura.

Fan fitinin 8nan Aw ye aw ka donniya sɛgɛsɛgɛ

1. Bulɔguw ni koronen tɛ kelen ye cogo di?
2. Yala taji ta mobili ka kan ka kurukuruw ta, ka taa siranba don yɔɔ walima a bo yɔɔ kan teliya dantiglenw na wa?
3. Cogo jumɛn na taji talan bore nugulen boli, olu ni koronen bɛ minnu na, olu bolicogo tɛ kelen ye?
4. Fɛn saba jumɛnw de b'a jira aw bɛ se ka ji hake min doni?
5. Degun ye mun ye?
6. I bɛ se ka dɛmɛ don cogo di ka fanga kunbɛn?
7. Kun fila jumɛnw b'a to ladonni kɛɛnkɛɛnɛn ka kan ka kɛ ni aw bɛ taji ta mobiliw boli?

Nin pininkaliw bɛ se ka kɛ sɛgɛsɛgɛli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 8 kalan.

FAN 9

FɛN FARATILENW

NIN FAN YE MOBILIBOLILAW TA YE MINNU BɛNA FɛN FARATILENW TA PILAKI
Bɛ MINNU LA

Sariyasenw ka lapini

- Fen faratilenw ye fenw ye minnu be farati lase keneya, lakana ani fenw ma u tali waati. Tuma caman na, o kuma be surunya ka ke HAZMAT ye, aw be se ka min ye sira taamasiyenw kan, walima ka ke HM walima HME ye gɔferenaman ka sariyaw kono. Fen faratilenw ye, olu ye fen minnu be ci, gazi suguya caman, fen gɛlenw, ji min be se ka mene ani min be se ka jeni, ani fen werew. K'a sababu ke farati minnu be o la ani o faratiw be se ka kolɔɔ minnu lase mogɔ ma, gɔferenaman sanfeyoro bee be fen faratilenw minɛcogo jɛnabo.

Jamana lakanani minisiriso HAZMAT sariyaw be soro yoro 1572 konɔ. Nin yoro in de la, a kolɔsira ko Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jatemine ka kan ka ke mogo kelen-kelen bee ye minnu be HAZMAT yamaruya pini u ka CDL kan.

Sariyasenw b'a nini mobili minnu be fen faratilen suguya dow walima u hake dow ta, olu ka lasomini taamasiyenw jira minnu be i n'a fo diamant, minnu be ke kene kan, minnu be wele ko pilaki.

Aw ka kan ka jagokela ka mobiliboli sebem (CDL) soru ni HAZMAT ye sani aw ka mobili hake o hake boli min be ni fen ninnu ta, fen faratilenw pilaki be minnu na walima fen hake o hake min kofolen don i n'a fo fen sugandilen walima baga 42 CFR 93 konu. Aw ka kan ka teme segesegele sebennen do kan sariyaw ni wajibiwan kan ani ka Federali ka Lakanali jatemine ke ka ne walasa ka o deme soru.

Federali sariya minnu bora ka USA PATRIOT sariya dème, olu b'a jini ka Federali ka lakana jateminɛ do dafa. PennDOT ka kan ka yamaruya soro ka bo U.S. Jamana lakanani minisiriso, Transportation Security Administration (TSA) sanni ka fɛn faratilenw yamaruya soro.

Aw ka kan ka fɛn o fɛn dɔn walasa ka se ka sɛbɛnni kɛ, o bɛɛ bɛ nin yɔrɔ in na. Nka, o ye damine dɔrɔn de ye. Mobilibilila fanba ka kan ka fɛn caman dɔn baara la. Aw bɛ se ka fɛn caman dɔn ni aw ye jamana fanga ni fɛdɛrali sariyaw kalan ani k'u faamu, minnu bɛ tali kɛ fɛn faratilenw na, ani fana, ka taa fɛn faratilenw degeli kalanw na. A ka c'a la, aw ka patɔrɔn, kolejiw ni (kalanso ba) iniwɛrisitew, ani tɔn suguya caman bɛ o kalanw kɛ. Aw bɛ se ka Fɛdɛrali ka sariyaw (49 CFR) sɛbɛnw sɔrɔ aw ka sigida gɔfɛrɛnaman ka gafefeereso fɛ ani izini minnu bɛ carili kɛ suguya caman fɛ. Tuma caman na, tɔnw walima sosiyete ka birow bɛ ni sariyaw kopiw ye minnu bɛ mobilibililaw ka baara kɛ ni u ye. A nini k'a dɔn aw bɛ se k'aw yɛrɛ ka kopi sɔrɔ yɔrɔ min na walasa ka baara kɛ n'a ye baara la.

Ni aw b'a fe ka kunnaƴoni werew soro federal ka wajibiƴ kan, aw ye www.fmcsa.dot.gov laje.

Ni aw b'a fe ka kunnafoni werew sorɔ federal ka wajibiɗ kan, aw ye www.fmcsa.dot.gov laje. Aw ka patɔrɔn walima aw ka lasigiden do min latigera, o wajibiyalen don ka o kalan ni segesegegi in ke. Fen faratilenw baarakelaw wajibiyalen don k'o kalan seben kelen-kelen bee ta ni o baarakela be baara ke ni fen faratilenw ye, ani 90 tile o kɔfe. Sariyasenw b'a jini ko fen faratilen baarakelaw ka kan ka dege ani ka u segesege siɗe kelen san saba o san saba. Seben min sebenshen don, min b'a jira ko fen minnu be ke ni radioactive ye, o ka kan ka ta mobilibolila fe. Kalan in ka kan ka ke san fila (2) labanw kono ni mobilibolila be fenw ta minnu be se ka ke ni **sira kolɔsili la** radioactive ye.

Mobilibolila bɛɛ ka kan ka dege lakana faratiw la minnu bɛ sɔrɔ fɛn faratilenw tacogo la. Nin kalan in ka kan ka kɛ wala lakana bagabagali kow dɔn ani u jaabicogo jira.

Sariyasenw fana b'a pini mobilibolilaw fɛ u ka kalan kɛɛnkerɛnnen kɛ sani u ka mobili boli gazi minnu bɛ se ka mɛnɛ dow ta walima siraba sira kan minnu bɛ kolɔsi ni radioactive hake ye. Ka fara o kan, mobilibolila minnu bɛ tajita ani tajitalanw, olu ka kan ka kalan kɛɛnkerɛnnen sɔrɔ. Mobilibolila kelen-kelen bɛɛ ka patɔrɔn walima u ka lasigiden min latigera, o ka kan ka o kalan sugu di.

Yɔrɔ dow bɛ permis pini walasa ka fɛn minnu bɛ ci walima nɔgo faratilenw caman ta. Jamana ni marabolow fana bɛ se k'a pini mobilibolilaw fɛ u ka tugu fɛn faratilenw sira kɛɛnkerɛnnenw kɔ. Fɛdɛrali gofɛɛɛnaman bɛ se ka yamaruyaw pini walima ka dankarili kɛ fɛn faratilen kɛɛnkerɛnnenw doni na i n'a fɔ tajiɔ. aw bɛ mobiliboli yɔrɔ minnu na, aw ka permis, minu tɛ a la ani sira kɛɛnkerɛnnenw dɔn.

Ni aw b'a fɛ ka kunnafoni wɛrɛw sɔrɔ fɛdɛral ka wajibiɔ kan, aw ye www.fmcsa.dot.gov lajɛ.

Jamana ni fɛdɛrali ka sariya b'a pini jagokelaw bɛɛ fɛ minnu bɛ Fɛn Faratilenw (HazMat) ta ani n'u b'a fɛ ka HazMat ka yamaruya sɔrɔ (H walima X yamaruya u ka Jagokɛla ka mobiliboli seben kan) u ka HAZMAT dɔnniya sɛgɛsɛgɛli seben Angilɛ kan ta ani k'a tɛmɛ ani ka Lakanali Bagabagali jatɛminɛ kɛ sanni u ka Jagokɛla ka mobiliboli seben (CDL) kura bɛɛ ka kɛ.

Jagokelaw minnu bɛ CDL tɛmɛ ni HazMat ka yamaruya ye, olu bɛna "Fɛn Faratilenw ka seereyali kura Laseli" (DL-746CD) sɔrɔ kalo wolonwula (7) jɔgɔn sanni u ka CDL ban don ka se, ka fara Lakanali bagabagali jatɛminɛ jiniɔni kan (DL-288). Nin laseli in bɛna kɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli yamaruya ye, wa a ka kan ka taa ni a ye ni aw taara seereyali seginni sɛgɛsɛgɛli kɛ.

Jagokelaw mobilibolila minnu b'a fɛ ka HazMat ka yamaruya sɔrɔ u ka CDL kan, olu ka kan ka taa sɛgɛsɛgɛli keyɔrɔ la u ye min sugandi joona, u kɛn kɔ ka Seereyali kura Laseli sɔrɔ. Kabini 5/31/05, mobilibolila minnu bɛ CDL la kuraya ni HAZMAT ka yamaruya ye, olu fana ka kan ka Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jatɛminɛ kɛ ka jɛ.

A bɛ daminɛ Mɛkalo tile 31 2005 san

Mobilibolila ka kan ka ninu dafa sani u ka CDL ni HAZMAT yamaruya bo kokura:

- Tɛmɛ HAZMAT ka seereyaw kura dɔnniya sɛgɛsɛgɛli la.
- Aw ye aw yɛrɛ jira ko aw ye Mobilibolilaw ka santiri seben tigi ye ani ka U.S. jamanaden ka daliluw di walima ka dalilu di min b'a jira ko aw ye jamanaden ye min bɛnnen don.
- Aw ye Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jatɛminɛ seben dɔ dafa.
- Fɛdɛrali TSA Lakanali Bagabagali jatɛminɛ jiniɔni sara.
- FBI ka bolokɔni sɛgɛsɛgɛli sara sara.
- Aw ka bolokɔni kow dafa walasa ka Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jatɛminɛ kɛ.
- PennDOT ka kan ka yamaruya sɔrɔ ka bo Fɛdɛrali ka jamana lakanani minisiriso fɛ, Transportation Security Administration fɛ walasa aw ka se ka fɛn faratilenw ta.
- Aw ye kurayali seben di.
- Pennsylvanie kurayali sara sara.

NɔTI

Ni mɔgo kɛn tɛmɛna HAZMAT segin-ka-sɛgɛsɛgɛli kɛ, ni a jaabiɔ ma don mobilibolila ka seben kɔnɔ sanni a k'a ka CDL kuraya, CDL kura **tɛna** "H" walima "X" sinsinni yamaruya jira. Ni o kɛra ani ni HazMat ka yamaruya ka kan ka sɔrɔ, mobilibolila kan ka CDL HAZMAT kalandɛn ka permit jini ani ka HAZMAT dɔnniya sɛgɛsɛgɛli dafa walasa ka "H" walima "X" yamaruya sɔrɔ.

Kunnafoni wɛrɛw bɛ sɔrɔ gafe kɔnɔ min togo ye ko Fɛn Faratilenw yamaruya la kuraye gafe kɔnɔ(PUB 288). Nin gafe in bɛ sɔrɔ an ka siti kan www.dmv.pa.gov.

NINIKALIɔ NI JAABIɔ

Q. Siɛ joli ne ka kan ka HazMat sɛgɛsɛgɛli kɛ ani ka tɛmɛ o kan?

A. Sani CDL kurayali bɛɛ ka kɛ, o kɔrɔ ye ko sani a ka ban don min seɛnɛnɛn bɛ aw ka CDL kan.

Q. Yala ne hakili bɛna jigin waati min na ne ka kan ka HazMat seereyali kura sɛgɛsɛgɛli kɛ wa?

A. Awo. Pennsylvanie jamana ka bolifɛnko minisiriso bɛna HAZMAT ka seereya kuraw laseli ci mɔgo Bɛɛ ma minnu ka HAZMAT seben bɛ u ka CDL kan kalo wolonwula (7) jɔgɔn sanni u ka CDL ban don ka se.

Q. Mun bɛ kɛ ni ne bɔnɛra n'ka HAZMAT Seereyali kura Laseli la walima ni n'y'a bila yɔrɔ wɛrɛ la?

A. Aw man kan ka HAZMAT ka seereyaw kura laseli jira ni aw bɛ aw yɛrɛ jira aw ka sigida mobiliboli seben santiri la walasa ka aw ka lakana bagabagali jatɛminɛ daminɛ walima ka HAZMAT dɔnniya sɛgɛsɛgɛli kɛ.

Q. Ne bɛ se ka HazMat seereyali kura sɛgesɛgeli kɛ cogo joli la?

A. I n'a fɔ CDL sɛgesɛgeli tɔw bɛɛ, sɔn bɛna kɛ aw ka sɛgesɛgeli kɛ siɲɛ saba (3). Ni aw ma tɛmɛ seereyali kura sɛgesɛgeli la siɲɛ sabanan na, a bɛna jini aw fɛ aw ka kalanden ka permit sɔrɔ ani ka HAZMAT donniya sɛgesɛgeli kɛ.

Q. Mun bɛ kɛ ni ne ma tɛmɛ HAZMAT sɛgesɛgeli la ka se ne ka CDL dafalen don ma?

A. Ni aw ma tɛmɛ HAZMAT sɛgesɛgeli la aw ka CDL bɛ ban waati min na, aw ka seereyaw bɛna minɛ aw la, wa sɔn tɛna kɛ aw ka mobiliboli min bɛ fɛn faratilenw ta fɔ n'aw ye Kalanden ka permit sɔrɔ, ani ka HAZMAT donniya sɛgesɛgeli tɛmɛ ani ka Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jateminɛ kɛ ka ɲɛ.

Q. Ne bɛ taa min walasa ka HAZMAT sɛgesɛgeli sebɛnnen kɛ?

A. HAZMAT sɛgesɛgeli bɛ se ka kɛ CDL Donniya sɛgesɛgeli yɔrɔ o yɔrɔ la. Sebɛn lisi min bɛ sɛgesɛgeli keyɔrɔw jira, o ka kan ka don aw ka HAZMAT seereyali laseli (DL-746CD) kɔnɔ.

Q. **Fɛdɛrali ka lakana bagabagali jateminɛ bɛ kɛ mun ye?**

A. A ka c'a la, CDL mobilibolila minnu bɛ HAZMAT ka yamaruya jini walima k'u ka CDL la kura ya ni HAZMAT ka yamaruya ye, olu bɛna wajibiya ka:

- U.S. jamanadenya walima ka immigraion cogoya bɛnnen dalilu di PennDOT Mobilibolila ka sebɛn santiri.
- Fɛdɛrali ka "Lakanali bagabagali jateminɛ jiniɲi sebɛnt" (Formulaire DL-288, min bɛ sɔrɔ PennDOT ka mobilibolilaw and mobililiw baarakelaw ka siti kan, www.dmv.pa.gov).
- Aw ka fɛdɛrali ka musaka bɛɛ sara, i n'a fɔ a jiralen bɛ cogo min na DL-288 kan. Fɛdɛrali ka sara bɛna kɛ Fɛdɛrali ka lakana bagabagali jateminɛ sara ye (fɛdɛrali ka kiritigelaw ka tariku kow sɛgesɛgeli) ani FBI bolokɔnin sara.
- Aw bɛ u bolokɔniw ta PennDOT bolokɔni yɔrɔ la min dagalen don.
- Aw ye fɛdɛrali ka yamaruya sɔrɔ TSA fɛ sani aw ka HAZMAT ka yamaruya di aw ma.

Kunnafoɲi wɛrɛw bɛ sɔrɔ PennDOT ka mobilibolilaw ni mobililiw baarakelaw ka siti kan, www.dmv.pa.gov

Q. Siɲɛ joli CDL HAZMAT mobilibolilaw ka kan ka Fɛdɛrali ka Lakanali Bagabagali jateminɛ jini ani ka bolokɔni sɔrɔ?

A. Tuma o tuma ni HAZMAT ka yamaruya dɔ bɔra a daminɛ na walima ni a kurayara.

Q. Yala ne ka kan ka mobiliboli sɛgesɛgeli kɛ ni ne ye kalanden ka permis sɔrɔ HAZMAT la wa?

A. Ayi, a bɛna jini aw fɛ aw ka HAZMAT Sebɛnni donniya sɛgesɛgeli dɔrɔn de kɛ ani ka tɛmɛ o kan.

9.1 – SARIYASENW LAJINI

9.1.1 – Fɛn minnu bɛ sɔrɔ, olu kɔnɔ

Fɛn faratilenw tacogo bɛ se ka kɛ farati ye. Sariyasenw dabɔra ka aw, aw lamini mɔgow ani sigida lakana. U b'a fɔ fɛnw cibagaw ye u bɛ se ka fɛnw pake cogo min na lakana la, ani mobilibolila bɛ fɛnw doni, u tacogo ani u jigincogo fɔ. Olu bɛ Wee ko "kunbɛnni sariyaw".

9.1.2 – Ka faratiw fɔ mɔgow ye

Walasa ka farati lase mɔgow ma, fɛnw cibagaw ka kan ka mobilibolilaw ni mɔgo wɛrɛw lasɔmi o fɛn in faratiw la. Sariyasenw b'a jini fɛnw cibagaw fɛ u ka faratiw lasɔmini sebɛnw bila pakew kan, ka cili sebɛnw di minnu bɛ bɛn, kɔrɔtɔko jaabi kunnafoɲi, ani pilakiw di. O taabolo ninnu bɛ farati lase cibaga, mobilibolila min bɛ doni ta ani mobilibolila ma.

9.1.3 – Ka mobilibolila ni minɛnw ka lakana sabati

Walasa ka HAZMAT sɔrɔ CDL kan, aw ka kan ka tɛmɛ sɛgesɛgeli sebɛn kan min bɛ kuma fɛn faratilenw tacogo kan. Walasa ka tɛmɛ sɛgesɛgeli la, aw ka kan ka a don cogo min:

- Mun ye fɛn faratilen ye, aw bɛ olu don.
- Aw bɛ fɛnw doni ta cogo min ani k'u jigɔn lakana la.
- Aw bɛ pilaki kɛ aw ka mobilili la ka ɲɛ ka kɛɲɛ ni sariyaw ye.
- Aw bɛ fɛnw ta ka taa ni u ye lakana la.

Aw ye sariyaw dege ani ka tugu u kɔ. Ni aw ye sariyaw labato, o bɛ dɔ bɔ joginni na ka bɔ fɛn faratilenw na. Ka sira surunw ta ni sariyaw tiɲɛni ye, o tɛ lakana ye. Ni sariya ma labato, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka amandi sara, ka kaso ani ka bɔnɛ CDL mobiliboli nɛɛma la.

Aw bɛ aw ka mobilili sɛgesɛgɛ sani taama kelen-kelen bɛɛ ka kɛ ani taama senfe. Sariyatigiw bɛ se ka aw ka mobilili jo ani k'a lajɛ. Ni u jɔra, u bɛ se k'aw ka cili sebɛnw, mobilili pilakiw, ani HAZMAT lajɛ aw ka mobiliboli sebɛn kan, ani aw ka donniya bɛ fɛn faratilenw kan.

9.2 – FEN FARATILENW TACOGO—JON BE MUN KE

9.2.1 – Cibaga

A be fenw ci ka bo yoro do la ka taa yoro were la kamiyon, bato, walima awiyon fe.

A be baara ke ni fen faratilen sariyaw ye walasa ka fen in don:

- Jirali nimoro.
- Cili togo bennen.
- Faratiw ka kilasi.
- Pake kulu.
- Foroko kecogo numan.
- Aw be seɓenni ni mariki ke ka je.
- Palaki minnu be ke ka je.

Ka kan ka fenw pake, ka marikiw ke u kan, ka u togo seɓen; ka cili seɓenw laben; korotoko jaabi kunnafoniw di; ani fenw dilancogo pilaki.

Aw be a jira cili seɓen kan ko cikan labenna ka keɗe ni sariyaw ye fo ni o fenw be ci ni mobilibolila min be doni ta ye.

9.2.2 – Mobilibolila min be doni ta

A be fen min be ci bo cibaga fe ka taa a taa yoro la.

Sani aw ka taa ni a ye, aw b'a laje ni fen cibaga ye cikan jefo ka je, ka mariki ke a kan, ka a togo seɓen ka je, ani ka fen ci ta laben cogo were la ka taa ni a ye.

A be ban ka fenw ci cogo benbali la.

A be kasaaraw ni ko minnu kera ni fen faratilenw ye, olu fo goferenaman ka baarakeyoro bennen ye.

9.2.3 – Mobilibolilaw

Aw be aw jija a cibaga ka don, ka mariki ke u kan, ani ka fen faratilenw togo seɓen ka je.

A be ban pakew bonnen ni cili ma.

Pilaki ke mobili doninen la, ni a mago be yen.

Aw be taa ni fen lakana la k'a soro a ma men.

A be sariya kerenkerennennw bee labato fen faratilenw tacogo kan.

Aw be fen faratilenw cili seɓenw ni korotoko kunnafoniw mara yoro bennen na.

9.3 – KUMANJOGONYA SARIYAW

9.3.1 – Jefoliw

Dape ni kumaseɗ dow koro kerenkerennenn don ni u be kuma fen faratilenw kan. Danfara be se ka ke o dow la ni koro ye aw delila minnu na. Dapew ni kumaseɗ minnu be nin fan in na, olu be se ka ke aw ka segeseɗeli la. Dape nafama werew korow be dapegafe kono min be fan 9nan laban na.

Fen do ka farati hake be farati minnu jira a la. Farati Kilasi 9 be yen minnu te kelen ye. Fen suguya minnu be nin kilasi kononton ninnu na, olu be jaa 9.1 kono.

Cili seɓen do be fen faratilenw jefo minnu be taa ni u ye. Cili yamaruyaw, sarali seɓen ani manifests bee ye cili seɓenw ye. Jaa 9.6 be misali do jira min be cili seɓen kan.

Jaa 9.1			
Fen faratilenw Tablo			
Kilasi	Tilayɗo	Kilasi walima Tilayɗo togo	Misaliw
1	1.1	Fen kulu minnu be se ka ci	Dynamite
	1.2	Farati minnu be soro projection la	Fisew
	1.3	Tasuma kulu Faratiw	Tasuma kisew
	1.4	A dooni ka gelen Kosebe	Marifa kisew
	1.5	A donin ka gelen kosebe ba	Blasting Agents mine minnu be ci
2	2.1	Gazi minnu be se ka mene	Propane
	2.2	Gazi minnu te se ka mene	Heliyomu
	2.3	Baga/Baga Gaziw	Fluorine, digilen
3	-	Ji minnu be se ka mene	Gasoline
4	4.1	Gazi minnu be se ka mene	Amoniyomu Picrate,
	4.2	A be jeni a yerema	Fosiforo jeman niginnen
	4.3	A be jeni a yerema Ni a niginnen don	Sodiyomu
5	5.1	Oksidanw (oxydizers).	Nitereti amoniyomu
	5.2	Organic Peroxides	Methyl Ethyl Ketone Peroxide
6	6.1	Baga (Baga fen)	Siyanidi potasiyomu
	6.2	Banakise fenw	Anthrax Banakise
7	-	Radioactive	Uraniyomu
8	-	Corrosives	Batiri ji
9	-	Farati be fen suguya caman na	Polychlorinated Biphenyls (PCB)
Foye	-	ORM-D (so kono fen labennen werew)	Dumuni Dafalenw, Furaw
	-	Ji minnu be se ka jeni	Moteri tulu

Kasara walima fen faratilenw pannen walima u bonni kofe, aw be se ka jogin ani aw te se ka fenw faratilenw fo aw be ka minnu taa. Tasumafagalanw ni polisiw be se ka tipeni walima jogin hake bali walima ka do bo o yoro la ni u b'a don fen faratilenw minnu be ka taa. Aw ka jenamaya, ani mogo werew ka jenamaya, be se ka bo fen faratilenw cili seɓenw sɔɔli la joona. O de koson sariyaw b'a jini ko:

- Cibagaw ka fen faratilenw jefo ka je ani ka telefoni nimɔɔ do bila cili seɓenw kan minnu be jaabi korotolenw di.
- Mobilibolila min be doni (mogo) ta ni mobilibolilaw ka teliya ka u don fen faratilenw kan cili seɓenw kan, walima k'u bila cili seɓen werew sanfe ani ka korotoko jaabi wajibiyalenw maracili seɓenw ye.
- Mobilibolilaw ka kan ka fen faratilenw cili seɓenw mara:
 - Foroko do kono min be mobilibolila kerefe, walima
 - A be ye cogo jelen na min be se ka ke yoronin kelen ka a soro lakana cesirilan sirilen don mobiliboli waati, walima
 - Mobilibolila sigilan kan ni a bora mobilu kono.

9.3.2 – Foroko togo

Cibagaw be farati lasomini seɓenw bila fen faratifenw foroko fanba kan minnu be i n'a fo diamant. O seɓenw be mogo werew ladonniya farati in na. Ni diamant togo tena ke foroko kan, cibagaw be se ka o seɓenw bila seɓenfura do kan min sirilen be foroko la kosebe. Misali la, gazi bara minnu be digidigi, n'u tena taamasijenw mara, olu bena ke ni taamasijenw walima ka noro u la. Togow be i n'a fo misali minnu be jaa 9.2 kono.

9.3.3 – Fen minnu be ke ka kexe ni sariya ye, olu lisi

Pilakiw. Pilakiw be ke ka mogo werew lasomi fen faratilenw na. Pilakiw ye taamasiyenw ye minnu be bila mobilu kakan ani pake kulu kan, minnu be doni farati suguya jira. Pilaki be mobilu min na, o ka kan ka ke ni pilaki naani ye minnu be ye kelen ye. U be bila mobilu jefo, a kofe ani a fan fila bee la. Aw ye jaa 9.3 laje. Pilakiw ka kan ka kalan ka bo fan naani bee la. U ka dogon ni 9,84 ensu (250mm) ye, u be ke kene ye, u be ke diamant cogo la. Pilaki ka kan ka noro kokanna na min kuleri te kelen ye. Tajitalanw ni fen kulu werew be u konofenw jirali nimoro jira seɓenw kan walima pilaki kan minnu je ye pano oranzi ye walima fenw jiralan jeman kan minnu be ke kene kan, minnu bonya ni seɓenw hake ye kelen ye.

Jirali nimorow ye code ye min be ke ni jateden naani ye, jaabi folo dibagaw be baara ke ni min ye walasa ka faratifenw don. Jirali nimoro do be se ka ke ka fen caman don. Seɓen minnu be wele ko "NA walima "UN" olu bena ke ka kon mogo jirali nimoro je. Ameriki DOT's korotoko jaabi gafe (ERG) be fenw ani jirali nimoro minnu dira u ma, olu fo.

Lisi kunbaba saba be yen minnu be baara ke ni fenw cibagaw, mobilibolila min be doni (mogo) ta ani mobilibolila ye n'u b'a jini ka fen faratilenw don. Sani aw ka fen do ta, aw be a togo jini lisi saba kan minnu be se ka soro fen faratilenw sariyaw kono. Fen dow be lisi bee kan, dow be lisi kelen donon kan. Aw ye nin lisi ninu laje tuma bee:

- Fan 172.101, fen faratilen, olu tablo.
- Farankan A ka se Fan 172.101 ma, fen faratilenw lisi fenw ni hake minnu be se ka fo.
- Farankan B la de Fan 172.101, kogoji nogoli lisi.

Jaa 9.2

Farati Togow misaliw

Jaa 9.3

Farati Togow misaliw

Fɛn faratilenw Tablo. Jaa 9.4 bɛ fɛn faratilenw tablo yɔrɔ dɔ jira. Kolɔni 1 b'a fɔ cili don cogo bɛ nɔ bila kɛcogo (w) minnu na ani kunnaɓoni wɛrɛw minnu jɛsinnen bɛ cili jɛfoli ma. Kolɔni duuru nataw bɛ fɛn kelen-kelen bɛɛ cɛcogo tɔgo jira, farati kilasi walima u tilayɔrɔ, u jirali nimɔrɔ, u foroko kulu, ani tɔgo wajibiyalenw. Taamafyɛn suguya wɔrɔrɔ bɛ se ka jira **kolɔni 1** tablo kan.

- (+) A bɛ cili tɔgo bennen jira, farati kilasi, ani pake kulu min ka kan ka baara kɛ, hali ni o fɛn ma bɛn farati kilasi jɛfoli ma.
- (A) O kɔrɔ ye ko fɛn faratilen minnu jɛfolɛn don kolɔni 2nan na, olu bɛ HMR kɔnɔ dɔrɔn ni u dira walima ni u labɛnna ka taa ni u ye fiyɛ fɛ fɔ ni a kɛra fɛn faratilen ye walima nɔgo faratilen ye.
- (W) O kɔrɔ ye ko fɛn faratilen minnu jɛfolɛn don kolɔni 2 kɔnɔ, olu bɛ HMR kɔnɔ dɔrɔn ni u dira walima ni u labɛnna ka taa ni u ye ji fɛ fɔ ni u kɛra fɛn faratilen ye, nɔgo faratilenw, walima kɔgoji nɔgɔlan ye.
- (D) Kɔrɔ ye ko cili tɔgo bennen don fɛnw jɛfoli minnu bɛ ka taa jamana kɔnɔ, nka a bɛ se ka kɛ ko a tɛ bɛn jamana wɛrɛw ka tali ma.
- (I) A bɛ cili tɔgo puman dɔ jira min bɛ kɛ ka fɛnw jɛfɔ diɲɛ tali kɔnɔ. Cili tɔgo wɛrɛ bɛ se ka fɔ ni kɔnɔna tali dɔrɔn de bɛ o ko la.
- (G) Kɔrɔ ye ko nin fɛn faratilen in min jɛfolɛn don Kolɔni 2nan na, o ye cili tɔgo ye min bɛ wele ko jɛnɛriki cili tɔgo. Cili tɔgo jɛlɛn ka kan ka fara fɛɛrɛ tɔgo dɔ kan cili sebɛn kan. Fɛɛrɛ tɔgo ye fɛn kɛrɛnkɛrɛnnɛn ye min bɛ fɛn in kɛ farati ye.

Kolɔni 2nan bɛ fɛnw cili tɔgo lisi ni fɛnw jɛfɔ minnu bɛ sariya kɔnɔ. Sebɛnw bɛ Kɛ alfabɛ la walasa aw ka se ka sebɛnni puman sɔrɔ joona. Tablo bɛ cili tɔgo bennenw jira suguya basigilɛn na. Cili sebɛn ka kan ka cili tɔgo bennenw jira. Tɔgo minnu jiralen bɛ ni sebɛnnibolo ye, olu tɛ cili tɔgo bennenw ye.

Kolɔni 3 bɛ fɛn dɔ ka farati kilasi walima a tilacogo jira, walima sebɛnni "balilɛn". Aw kana fɛn "balien" dɔ ta abada. Aw bɛ cili pilaki kɛ ka kɛɲɛ ni u hake ni farati kilasi ye. Aw bɛ se k'a latigɛ aw bɛna baara kɛ ni pilaki minnu ye ni aw bɛ nin fɛn saba dɔn:

- Fɛn faratilenw kilasi.
- Hake min bɛ ci.
- Fɛn faratilen bɛɛ hake min bɛ kilasi bɛɛ la aw ka mobili kan.

Kolɔni 4nan bɛ cili tɔgo puman kelen-kelen bɛɛ ka jirali nimɔrɔ jira. Sebɛnniw minnu bɛ wele ko "UN" walima "NA" bɛ Jirali nimɔrɔw bɛ kɔfɛ. "NA" sebɛnniw bɛ tali Kɛ cili tɔgo pumanw na minnu bɛ Kɛ Ameriki jamana kɔnɔ dɔrɔn ani ka taa Canada ani ka bɔ Canada. Jirali nimɔrɔ ka kan ka bɔ cili sebɛn kan i n'a fɔ cili jɛfoli yɔrɔ dɔ ani a ka kan ka jira fana foroko kan. A ka kan fana ka bɔ tajitalanw kan ani doni kulu foroko wɛrɛw kan. Polisiw ni tasumafagalanw bɛ baara kɛ ni o nimɔrɔ ye walasa ka fɛn faratilenw don joona.

Kolɔni 5 bɛ pakew kulu jira (Romekaw ka jate la) min dira fɛn dɔ ma.

Kolɔni 6 bɛ farati lasomini tɔgo (w) jira, cibaga ka kan ka minnu bila faratifɛnw pakew kan. Fɛn dɔw ka kan ka kɛ ni tɔgo caman ye ka tɛmɛ kelen kan ka a sababu kɛ farati caman bɛ u la.

Kolɔni 7nan bɛ sariya wɛrɛw (kɛrɛnkɛrɛnnɛnw) fɔ minnu bɛ tali kɛ nin fɛn in na. Ni sebɛnni dɔ bɛ nin kolɔni in kɔnɔ, aw ka kan ka federali ka sariyaw lajɛ walasa ka kunnaɓoni kɛrɛnkɛrɛnnɛnw sɔrɔ. Jatedɛn 1-6 minnu bɛ nin kolɔni in kɔnɔ, olu kɔrɔ ye ko fɛn faratilen ye бага fiyɛli farati ye (PIH). Wajibi kɛrɛnkɛrɛnnɛnw bɛ PIH ka minɛnw cili sebɛn, mariki ani pilaki kan.

Kolɔni 8 ye Kolɔni saba ye min bɛ fan nimɔrɔw jira minnu bɛ fɛn faratilen kelen-kelen bɛɛ foroko wajibiyalenw jɛfɔ.

Kolɔsili: Kolɔni 9nan ni 10nan tɛ kɛ tali la siraba fɛ.

Farankan A fɔ 49 CFR 172.101 - Fɛn faratilen lisi ani u hake minnu bɛ se ka fɔ. DOT ni EPA b'a fɛ ka fɛn faratilenw boncogo dɔn. Olu tɔgo sebɛnnɛn don fɛn faratilenw lisi ni hake minnu bɛ se ka fɔ kɔnɔ. Aw ye jaa 9.5 lajɛ. Kolɔni 3nan lisi bɛ fɛn kelen-kelen bɛɛ hake jira min bɛ se ka fɔ (RQ). Ni o fɛnw bɛ taa ni u ye hake la min bɛ se ka fɔ walima ka tɛmɛ o kan foroko kelen kɔnɔ, cibaga bɛ RQ sebɛnniw jira cili sebɛn ni foroko kan. RQ sebɛnniw bɛ se ka bɔ ka kɔn jɛfoli jonjon jɛ walima a kɔfɛ. Aw walima aw ka patɔrɔn ka kan ka o fɛnw bonnɛn fɔ, o bɛ kɛ hake la min bɛ se ka fɔ.

Ni dapɛw sebɛnnɛn bɛ FIYɛ FARATI kan cili sebɛn walima foroko kan, sariyaw b'a jini ka BAGA FIYɛ FARATI walima GAZI BAGA pilaki jira, i n'a fɔ a bennen don cogo min na. O sebɛnw ka kan ka kɛ ka fara pilaki wɛrɛw kan, minnu bɛ se ka jini fɛn in farati kilasi fɛ. Aw bɛ farati kilasi sebɛn ni BAGA FIYɛ FARATI pilaki jira tuma bɛɛ, hali ni a hake ka dɔgon.

Faranka B ka taa 49 CFR 172.101 - Kɔgoji nɔgoli lisi

Faranka B ye fɛn lisi ye minnu bɛ kɛ бага ye kɔgoji kɔnɔ fɛnɛnamaw ma. Sirabaw tali fan fɛ, nin lisi in bɛ kɛ dɔrɔn fɛnw ye minɛn kɔnɔ min bɛ se 119 galonw ma walima ka tɛmɛ o kan, ni pilaki walima tɔgo tɛ a la i n'a fɔ HMR y'a jira cogo min na.

Kɔgoji nɔgolan pake kulu o pake caman ka kan ka Kɔgoji nɔgolan mariki jira (kɛrɛ saba jɛman ni jɛgɛ bɛ yɛn ani "X" bɛ tɛmɛ jɛgɛ fɛ). O mariki (pilaki tɛ a la) fana ka kan ka jira mobili kokan. Ka fara o kan, sɛbɛnni ka kan ka kɛ cili sɛbɛnw kan fɛn jɛfɔli kɛrɛfɛ: "Kɔgoji nɔgolan".

Jaa 9.4

49 CFR 172.101 Fɛn faratilenw Tablo

Taamasijɛnw	Fɛn faratilenw jɛfɔli & Cili tɔgo bɛnnɛnw	Faratiw ka kilasi walima Tilayɔrɔ	Jirali nimɔrɔ	PG	Tɔgo Kɔdiw	Labɛn kɛrɛnkɛrɛnnɛnw (172.1010)	Foroko (173, **)		
							Danfara minnu bɛ yɛn	Min tɛ kulu ye	Kulu
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8A)	(8B)	(8C)
A	Asetalidehidi Amoniyomɔ	9	UN1841	III	9	IB8, IP3, IP7, T1, TP33	155	204	240

Jaa 9.5

**Farankan A fɔ 49 CFR 172.101
Fɛn faratilenw ni u hake minnu bɛ se ka fɔ**

Fɛn faratilenw	Kɔrɔjɔgɔnmaw	Hake min bɛ se ka fɔ (RQ) Pundiw (Kilogramuw)
Phenyl mercaptan	Benzinethiol, Thiophenol	100 (45,4)
Phenylmercuric acetate	Mercury, (acetato-0) phenyl	100 (45,4)
Phenylthiourea Phorate	Thiourea, phenyl	100 (45,4)
Phosgene	Phosphorodithioic acid, O,O-diethyl S-(ethylthio), methylester	10 (4,54)
Phosphine	Carbonyl chloride	10 (4,54) *
Phosphoric acid	Hydrogen Phosphide	100 (45,4)
Phosphoric acid, diethyl		5.000 (2.270)
4-nitrophenyl ester	Diethyl-p nitrophenyl phosphate	100 (45,4)
Phosphoric acid, lead (2+) salt (2:3)	Lead phosphate	1 (,454)

Jaa 9.6

CILI SEBEN

Fɛ:		ABC Corporation 88 Valley Street Anywhere, VA		KA BO:		DEF Corporation 55 Mountain Street Nowhere, CO		Nɛ 1 ka bo 1 la	
Hake		HM		Nɛfoli		Girinya			
1 Silindri ye		RQ (“RQ” kɔɔ ye ko nin ye hake ye min be se ka fo.)		UN1076, Phosgene, 2,3, Baga, Fiɛ bilali farati, Zoni A (UN1076 ye jirali nimɔɔ ye min bora fɛn faratilenw tablo koloni 4nan na. Phosgene ye cili togo puman ye min bora fɛn faratilenw tablo koloni 2nan na. 2.3 ye Faratiw kilasi ye min bora Faratifenw tablo koloni 3nan na.)		25 lbs ye.			

O ye k'a jira ko fɛn minnu togo fora sanfɛ, olu tilalen don ka nɛ, u nɛfora ka nɛ, u pake kɔɔ, mariki ni u togo don, wa u be cogo puman na ka taa ni u ye ka kɛɛ ni mobili minisiriso ka sariyaw ye minnu be tali.

Cibaga:	DEF Corporation	Mobilibolila min be doni (mɔgo) ta:	Safety First
Ka se:	Smith	Ka se:	
Don:	Okutɔburukalo tile 15, 2003 san	Don:	
Ladilikan kɛrɛnkɛrɛnnenw: Lɛrɛ 24 kɔnɔ, mɔgo be se ka kuma kɔrɔtɔko la, John Smith 1-800-555-5555			

9.3.4 – Cili sebɛn

- Cili sebɛn min jiralen be jaa 9.6 na, o be cili do nɛfo. Fɛn faratilenw cili sebɛn ka kan ka kɛ minnu ye:
- Nɛ nimɔɔw ni cili sebɛn nɛ ka ca ni kelen ye. Nɛ folo ka kan ka nɛw bɛɛ lajɛlen fo. Misali la, “Nɛ 1 ka bo 4 la”.
 - Fɛn faratilen kelen-kelen bɛɛ cila nɛfoli bɛnnen.
 - Cibagaw ka seere do, cibaga bolono be min fɛ, k'a fo k'u ye cikan labɛn ka kɛɛ ni sariyaw ye.

9.3.5 – Fɛnɛnɛma nɛfoli

- Ni cili sebɛn do be fɛn faratilenw ni farati tɛ minnu na, olu bɛɛ nɛfo, faratifenw ka kan ka kɛ:
- A donna folo.
 - A jiralen don ni kulɛri danfaralen ye walima.
 - A jirala ni “X” ye min bilalen be cili nɛfoli nɛfɛ (ID#, cili togo, farati kilasi, pakew kulu) koloni do kɔɔ min togo ye ko “HM”. “RQ” sebɛnniw be se ka kɛ “X” no na ni hake min be se ka fo, o ka kan ka don.

Fɛn faratilenw be olu nɛfoli jonjon ye u jirali nimɔɔ ye, u cili togo bɛnnen, farati kilasi walima u tilayoro, ani u pakew kulu, ni u be yen, o cogo la. Pakew kulu be jira Romɛkaw ka jatedenw na, wa a be se ka kɛ “PG” ye ka kon o nɛ.

- Cili togo, farati kilasi ani a jirali nimɔɔ man kan ka surunya fo ni yamaruya kɛɛnkerɛnnen dira a ma faratifenw sariyaw kɔɔ. Nɛfoli ka kan k'a jira fana ko:
- A hake bɛɛ lajɛlen ani a sumani hake.
 - Foroko nimɔɔ ni u suguya (misali la: “Buwatiw 6”).
 - Sebɛnw RQ, ni hake min be se ka fo.
 - Ni RQ sebɛnniw bora, faratifen togo (ni a ma don cili togo la).
 - Ka da “n.o.s.” ani nɛfoli jɛneriki, olu ye fɛn faratilenw togo ye fɛɛɛko siratige la.
 - Fɛn minnu bɛɛ ye “G” (Jɛneriki) sebɛnni ye Koloni 1 kɔɔ, fɛn faratilenw togo ye fɛɛɛko siratige la.

Cili sebɛnw fana ka kan ka telefoni nimɔɔ do sebɛn min be jaabi kɔɔtɔlenw di (fo ni o ma kɛ). Kɔɔtɔko jaabi telefoni nimɔɔ ye cibaga ka baara ye. Kɔɔtɔko nɛnabobagaw be se ka baara kɛ n'a ye walasa ka kunnafoniw soro fɛn faratilenw kan minnu be bo ji bon walima tasuma na.

Telefoni nimoro ka kan ka ke:

Mogo min be fen faratilenw tali la (ni a cibaga/a dibaga ye korotoko kunnafonidila (ERI) dibaga ye; walima Baarakeda jekulu min be se, ani min be son a ka kunkanbaaraw ma, o nimoro min be kunnafoni caman di, minnu wajibiyalen don nin tilayoroba fan (a)(2) konso. Mogo min togo sebenna ERI dibaga fe, o tigi ka kan ka don a togo fe, walima benkanseben nimoro fe walima jirali kerengerennen were fe min dira ERI fe, cili seben kan.

Cibagaw fana ka kan ka korotoko jaabi kunnafoniw di mobilibolila min be doni (mogo) ta ma, fen faratilen kelen-kelen bee la minnu be ci. Korotoko jaabi kunnafoniw ka kan ka se ka la baara yoro jan na mobilila, wa u ka kan ka kunnafoniw di ko minnu be ke ni o fenw ye, olu jenenabo cogo min na lakana la. A ka kan ka kunnafoniw soro fen faratilenw cili togo kan, farati minnu be keneyako la, tasuma, fen min be ci, ani fenw bonnin, tasuma ani bonnin feere folow kan.

O kunnafoniw be se ka ke cili seben kan walima seben were kan, min konso, fen faratilenw jefoli jonjon ni a feere togo be soro. Walima, a be se ka ke bilasirali gafe do konso i n'a fo Gafe min be wele ko korotoko jaabi gafe(ERG). Moteri mobilibolila min be doni (mogo) ta be se ka fenw cibagaw deme u keto ka ERG bila mobilila kelen-kelen bee kan minnu be fen faratilenw ta. Mobilibolila ka kan ka korotoko jaabi kunnafoniw di federali, jamana walima sigida jemogow ma minnu be jaabi di fen faratilenw ko do ma walima min be do segesege.

Foroko hake bee lajelen ni u nimoro & suguya ka kan ka bo ka kon jefoli jonjon je walima a kofe. Foroko suguya ni a sumani kow be se ka surunya. Misali la

- 10 ctns. UN1263, Paint, 3, PG II, 500 lbs.

Nogo faratilenw cibaga ka kan ka KA TINJE dajje bila fenw cili togo numan jefefe min be cili seben papiye kan (nogo faratilenw jiracogo). Misali la

- UN1090, PG II, Waste Acetone, 3.

Fen min te fen faratilen ye, o te se ka jefo ni farati kilasi do ye walima ni jirali nimoro ye.

Cibagaw ka kan ka cili sebenw (walima enterineti jaa) do mara 2 san konso (3 san nogo faratilenw na) ni mobilibolila min be doni (mogo) ta folo ka sonni kofe.

Ni mobilibolila min be doni (mogo) ta be baara doron de ke, wa ni a te cibaga ye, a jininene be mobilibolila min be doni (mogo) ta do fe a ka cili seben (walima enterineti jaa) do mara 1 san konso.

KOLCSI NAFAMA: Walasa ka sariyaw dafalenw laje fen faratilenw tacogo kan, mogo ka kan ka sariyasenw laje min togo ye ko Federali Sariyasenw Kodi, Togo 49, Parts 171-185.

9.3.6 – Cibaga ka seereyaw

Ni fenw cibaga be fen faratilenw pakew konso, cibaga be a jira ko o foroko labenna ka keje ni sariyaw ye. Cibaga ka bolono be soro seereyaw cili seben folo kan. O danfara doron de be yen ni cibaga ye doni tabaga ye min be u yere ka fen ta ani ni foroko in dira doni tabaga fe (misali la, tajitalan). Fo ni a jelen don ko pake do lakananen te walima ni a ma ben HMR ma, aw be se ka son cibaga ka seereyaw ma min jesinnen be foroko numan ma. Sariya werew be mobilibolila min be doni (mogo) tadow olu fe fen faratilenw tacogo kan. Aw ye aw ka patron ka sariyaw labato ni aw be son ka fenw ci.

9.3.7 – Foroko mariki ni u togow

Cibagaw be mariki wajibiyalenw seben u ka foroko kan, togo kan min be noro a la, walima taamasijen do kan. Foroko mariki nafama do ye fen faratilenw togo ye. O togo ni min be cili seben kan, o togo ye kelen ye. Mariki wajibiyalenw te kelen ye ka keje ni pake hake ye ani fen minnu be taa ni u ye. Ni a jininene a fe, cibaga bena ninnu bila foroko kan:

- Cibaga walima a dibaga togo ni a laderesi.
- Fen faratilen o cili togo ani a jirali nimoro.
- Togo minnu wajibiyalen don.

A ka ni ka cili seben suma ni mariki ni togo ye. Aw ye aw jija tuma bee ko cibaga ye jefoli jonjon numan jira cili seben kan ani ka a segesege ko seben bennenw jiralen be pakew kan. N'aw ma o kunnafoni don, a jini cibaga fe a ka kuma aw ka biro fe.

Ni sariyaw b'a jini a fe, cibaga bena RQ, KOKOji NOGOLAN, NANAMAYA FARATI, KALANMAN, walima FIJE-FARATI bila foroko kan. Jimafenw be foroko minnu konso olu fana bena ke ni pakew jesincogo mariki ye ni jiribololanw be u jesin tilennen sira numan ma. Togo minnu be la baara, olu be fen in farati kilasi jira tuma bee. Ni foroko do mago be sebenw na minnu ka ca ni kelen ye, a togo ka kan ka gere jogon na, a cili togo bennen kerefe.

9.3.8 – Fɛn faratilenw dɔnni

Aw ye a dege ka fɛn faratilenw cilenw dɔn. Walasa k'a dɔn ni fɛn faratilenw bɛ o cili na, aw ka cili seбен laje. Yala ninnu bɛ a la:

- Seбен min bɛ ni cili togo bennen ye, farati kilasi, ani mɔgo Jirali nimɔɔ?
- Seбен min jɛfolen don, walima min bɛ ni X walima RQ ye faratifenw koloni kɔnɔ?

Taamasijɛn wɛrɛ minnu bɛ fɛn faratilenw jira:

- Cibaga bɛ baara kɛ jago jumɛn? Pɛtiri feerela? Fɛnw sɔrɔli? Dɔnniya lase so? Fɛnɛnamafaganw walima sɛnɛfɛnw feerela? Fɛn minnu bɛ ci, marifaw kisɛw walima tasuma-fɛrɛ feerela?
- Yala tajitalan bɛ yen minnu bɛ ni diamant togo ye walima ni pilaki ye minnu bɛ o yɔɔ la wa?
- Foroko sugu jumɛn bɛ ci? Tuma caman na, silindiri ni buwatiw bɛ kɛ ka fɛn faratilenw ci.
- Yala farati kilasi seбен, cili togo bennen, walima jirali nimɔɔ bɛ foroko kan wa?
- Yala fɛrɛ dɔw bɛ yen minnu bɛ se ka kɛ ka jɛsin a minɛcogo ma wa?

9.3.9 – Nɔgo faratilenw jiracogo

Ni aw bɛ nɔgo faratilenw ta, aw ka kan ka aw bolonɔ bila ni bolo ye ani ka Manifest Uniform faratilenw nɔgow Manifest ta. Fɛn cibagaw, mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) taa ani u taayɔɔ togo ni EPA cili seбен nimɔɔ ka kan ka sɔɔ manifeste kan. Cibagaw ka kan ka manifeste labɛn, ka don seбен, ani ka bolonɔ bila a la ni bolo ye. Aw bɛ manifeste minɛ i n'a fɔ cili seбен ni aw bɛ nɔgow ta. Aw bɛ nɔgo ci dɔɔn di mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta wɛrɛ ma min togo seбенna walima a filiyɔɔ/furakeyɔɔ. Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta min bɛ taa ni fɛn ye, o kelen-kelen bɛɛ ka kan ka bolonɔ bila manifeste la ni bolo ye. Aw kelen kɔ ka ci bila, aw ka aw ka manifeste kopi mara. Aw mago bɛ bolonɔbila ni don minnu na, olu bɛɛ ka kan ka kɛ seбен kelen-kelen bɛɛ kan, hali aw ye o nɔgo lase mɔgo min ma.

9.3.10 – Pilaki

Aw bɛ pilaki bɛnnenw siri mobili la sani aw ka a boli. Aw bɛ se ka mobili min pilaki don cogo bɛnbali la, o lamaga kɔɔtɔko dɔɔn waati la, walasa ka mɔgo ka jɛnamaya walima ka nafolo lakana.

Pilaki ka kan ka bɔ mobili fan fila bɛɛ la ani a kun fila bɛɛ la. Pilaki kelen-kelen bɛɛ ka kan ka kɛ:

- A bɛ Ye nɔgoya la aw jɛ bɛ yɔɔ min na.
- A bilalen don walasa dajɛw walima jatedenw ka kɛ kelen ye ani ka kalan ka bɔ numan fɛ ka taa kinin fɛ.
- A ni taamasijɛ wɛrɛw cɛ ka jan saba ensu la.
- A ka jan fɛnw na minnu bɛ a siri walima minnu bɛ kɛ ni minɛnw ye i n'a fɔ nɛgɛw, da ani bɔɔw.
- A maralen saniyalen don ani a ma tijɛ walasa a kulɛri, a cogoya ani a cikan ka ye nɔgoya la.
- Aw ka nɔɔ kɔkanna dɔ la a ni min kulɛri tɛ kelen ye.
- Baara kɛli ni "lakana mobiliboli"ye ani kumasan wɛrɛw ye, o balilen don.
- Pilaki min bɛ jɛfɛ, o bɛ se ka kɛ tarakiteri jɛfɛ walima remɔruku jɛfɛ.

Walasa k'a latige aw bɛna baara kɛ ni pilaki minnu ye, aw ka kan k'a dɔn:

- Farati kilasi min bɛ fɛnw na.
- Fɛn faratilenw hake min bɛ ci.
- Fɛn faratilen kilasiw bɛɛ girinya bɛɛ lajɛlen min bɛ aw ka mobili kɔnɔ.

9.3.11 – Pilaki Tablo

Pilaki tablo fila bɛ yɛn, Tablo 1 ani Tablo 2. Tablo 1 kɔnɔfɛnw ka kan ka kɛ pilaki kan tuma o tuma ni hake do bɛ taa ni u yɛ. Aw yɛ jaa 9.7 lajɛ.

N'a ma bɔ pake kulu na, farati kilasi minnu bɛ tablo 2 na, olu mago bɛ pilaki la dɔrɔn ni u bɛɛ lajɛlɛn hake min bɛ taa ni u yɛ, o yɛ 1.001 pundiɯ yɛ walima ka tɛmɛ o kan, foroko fana sɛn bɛ o la. Aw bɛ hake minnu bɔ cili sebɛnw bɛɛ la, aw bɛ olu fara Tablo 2 fɛnw bɛɛ kan, aw bɛ minnu sɔrɔ kurun kɔnɔ. Aw yɛ jaa 9.8 lajɛ.

Aw bɛ sɛ ka baara kɛ ni FARATI pilakiɯ yɛ sanni ka pilaki danfaralɛnw kɛ Tablo 2 farati kilasi kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ la ni:

Aw bɛ 1.001 pundiɯ walima ka tɛmɛ o kan Tablo 2 farati kilasi fila walima ka tɛmɛ o kan, o bɛ pilakie de wajibiya minnu tɛ kɛlɛn yɛ, ani aw ma sɛ 2.205 pundiɯ walima ka tɛmɛ o kan Tablo 2 farati kilasi fɛn si doni yɔrɔ kɛlɛn na. (Aw ka kan ka baara kɛ ni pilaki kɛrɛnkɛrɛnnɛn yɛ min bɛ nin kunnafoni in kama).

Farati bɛ pilaki min na, o bɛ sugandi de, wajibi yɛ tɛ. Aw bɛ sɛ ka pilaki kɛ tuma bɛɛ o fɛnw kan.

Ni dapɛw bɛ FIJɛ FARATI kan cili sebɛn walima foroko kan, aw ka kan ka GAZI BAGA walima BAGA FIJɛ pilakiɯ jira ka fara sebɛn wɛrɛw kan minnu mago bɛ fɛn in farati suguya la. 1.000 pundiɯ danfara tɛ o fɛnw kan.

Aw man kan ka baara kɛ ni FɛN YE MINNU Bɛ SE KA CI 1.5, OXIDIZER ani FARATIɯ pilaki yɛ ni Tilayɔrɔ 1.1 walima 1.2 fɛn minnu bɛ sɛ ka ci ani pilaki ni FɛN YE MINNU Bɛ CI 1.1 walima 1.2 pilakiɯ bɛ a kan. Aw man kan ka baara kɛ ni Tilayɔrɔ 2.2 yɛ GAZI MINNU Tɛ MɛNɛ pilaki mobilii kan min yɛ Tilayɔrɔ 2.1 GAZI MINNU Bɛ MɛNɛ walima oxygen Tilayɔrɔ 2.2 OXYGEN pilaki.

Fɛn minnu farati filanan yɛ farati yɛ ni u niginnɛn don, olu ka kan ka FARATI NI U NIGINEN DON pilaki jira ka fara pilaki wɛrɛw kan minnu mago bɛ fɛn in farati kilasi la. 1.000 pundiɯ danfara min bɛ pilaki kan, o tɛ tali kɛ o fɛnw na.

Pilaki minnu bɛ kɛ ka fɛn do ka farati folo walima a kɔfɛta jira, olu ka kan ka kɛ ni farati kilasi walima a tilayɔrɔba nimɔrɔ jiralɛn yɛ pilaki dugumayanfan na. Farati kilasi walima tilayɔrɔba nimɔrɔ si man kan ka kɛ pilakiɯ kan minnu bɛ kɛ ka fɛn do farati kilasi filanan jira. Farati fitinɛnw ka pilaki minnu nɔrɔlɛn don kudayi, farati kilasi nimɔrɔ tɛ minnu na, olu bɛ sɛ ka la baara ni u tora kulɛriw kɔnɔ.

Pilaki bɛ sɛ ka jira fɛn faratilenw na hali ni u ma wajibiya fo ni pilaki bɛ fɛn min ta, k'o farati jira.

Fɛn foroko kulu min bɛ kɛ ka caya, o yɛ minɛn kɛlɛn yɛ min fanga ka ca ni 119 galonw yɛ. Fɛn foroko kulu, ani mobilii min bɛ fɛn kulu pake ta, pilaki ka kan ka kɛ olu la, hali ni fɛn faratilen tolen dɔrɔn de bɛ a la. Foroko kulu dɔw ka kan ka pilaki dɔrɔn de bɛ u fan fila la minnu bɛ jɔgɔn kɛrɛfɛ walima u bɛ sɛ ka tɔgo jira. Pilaki ka kan ka kɛ Pake kulu tɔw bɛɛ fan naani bɛɛ la.

Jaa 9.7

Pilaki Tablo 1 Hake o Hake	
NI NIN HAKɛ Bɛ AW KA MOBILI KɔNɔ	PILAKIɯ I N'A FO...
1.1 Fɛn kulu minnu bɛ sɛ ka ci	Fɛn kulu minnu bɛ sɛ ka ci 1.1
1.2 Poroze ka faratiɯ	Fɛn minnu bɛ sɛ ka ci 1.2
1.3 Tasuma kulu faratiɯ	Fɛn minnu bɛ sɛ ka ci 1.3
2.3 Bagaw/Baga gaziɯ	Baga gaziɯ
4.3 A bɛ jeni a yɛrɛma ni a niginnɛn don	Farati bɛ a la Ni a niginnɛn don
5.2 (Peroxide Organic, suguya B, jilama walima fɛn gɛlɛn, Funteni bɛ kolɔsi)	Organic Peroxide
6.1 (Fiɛɛ farati yɔrɔ A & B dɔrɔn)	Baga
7 (Radio active Yellow III tɔgo dɔrɔn)	Radioactive

Jaa 9.8

Pilaki Tablo 2 1.001 pundiɯ Walima Ka tɛmɛ o kan	
Fɛn suguya (Farati kilasi walima tilayɔrɔba nimɔrɔ ani pɛfoli wɛrɛ, i n'a fo a bɛnnɛn don cogo min na)	Pilaki tɔgo
1.4 A donin ka gɛlɛn kɔsɛbɛ	Fɛn minnu bɛ sɛ ka ci 1.4
1.5 A donin ka gɛlɛn kɔsɛbɛ ba	Fɛn minnu bɛ sɛ ka ci 1.5
1.6	Fɛn minnu bɛ sɛ ka ci 1.6
2.1 Gazi minnu bɛ sɛ ka mɛnɛ	Gazi min bɛ sɛ ka mɛnɛ
2.2 Gazi minnu tɛ sɛ ka mɛnɛ	Gazi min tɛ sɛ ka mɛnɛ.
3 Ji minnu tɛ sɛ ka mɛnɛ	A bɛ sɛ ka mɛnɛ
Ji min bɛ sɛ ka jeni	A bɛ sɛ ka jeni*
4.1 Gazi minnu tɛ sɛ ka mɛnɛ	Fɛn gɛlɛn min tɛ sɛ ka mɛnɛ
4.2 A bɛ jeni a yɛrɛma	A bɛ jeni a yɛrɛma
5.1 Oxidizers	Oxidizer
5.2 (n'o tɛ peroxide organic yɛ, suguya B, jilama walima fɛn gɛlɛn, Funteni bɛ kolɔsi)	Organic Peroxide
6.1 (n'o tɛ fiɛɛ bilali farati yɔrɔ A walima B)	Baga
6.2 Banakise fɛnw	(Foye)
8 Corrosives	Corrosive
9 Fɛn suguya caman minnu bɛ sɛ ka kɛ farati yɛ	Kilasi 9**
ORMD-D	(Foye)
* MIN Bɛ SE KA MɛNɛ bɛ sɛ ka bila MIN Bɛ SE KA JENI nɔ na doni talan kan walima talan.	
** Kilasi 9 ka pilaki tɛ wajibiya sokɔnɔna tali mobilii na.	

Fan fitinin 9.1, 9.2 ani 9.3 Aw ye aw ka donniya segesegse

1. Cibaga be pake ke walasa ka (yoro lankolon fa) o fenw la.
2. Mobilibolila b'u ka mobilil pilaki walasa (ka yoro lankolon fa) farati ko la.
3. Aw ka kan ka fen saba jumew don walasa ka a latige aw mago be pilaki minnu na (ni olu be yen)?
4. Fen faratilen, olu jirali nimoro ka kan ka bo (aw be yoro lankolo fa) ani (aw be yoro lankolo fa) kan. O jirali nimoro ka kan ka ke fana taji talanw kan ani doni foroko kulu werew kan walima siliniri werew kan.
5. Aw ka kan ka cili sebenw mara min, minnu be fen faratilenw jefo?

O pininkaliw be se ka ke aw ka koroboli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan fitini 9.1, 9.2 ani 9.3 kalan.

9.4 – DONI TALI NI DONI JIGINI

Aw be aw seko bee ke walasa ka fen faratilenw minenw lakana. Aw kana baara ke ni baarakeminen si ye, min be se ka minenw walima foroko werew tije doni tali waati. Aw kana baara ke ni corosew ye.

9.4.1 – Doni tali wajibiya kow bee lajelen

Sani aw ka doni ta walima ka doni jigin, aw be joli feren. Aw ye aw jija mobilil kana lamaga.

Fen caman be ke faratiba ye ni u be funteni na. Aw be fen faratilenw doni ka mabo funteni soroyorow la.

Aw ye aw janto taamasijew la minnu b'a jira ko minenw be bo walima minnu tijena: BONNIN BE GELE YA DE KO FO! Aw kana pakew ta minnu be ji bo. Ka keje ni kunnafoni ye, e, aw ka kamiyon ani mogo werew be se ka ke farati la. A man ji ka mobilil lamaga ni fen faratilenw ye minnu be bon.

Fen faratilenw minenw ka kan ka siri walasa ka pakew lamagali bali u tali waati.

Sigaretimin te min. Ni aw be fen faratilenw doni walima ka u jigin, aw be tasuma yoro janya. Aw kana a to mogow ka sigareti min aw kerefe. Aw kana sigareti min abada aw lamini na:

- Kilasi 1 (Fen minnu be se ka ci)
- Kilasi 2.1 (Gazi min be se ka mene)
- Kilasi 3 (Ji min be se ka mene)
- Kilasi 4 (Fen gelen minnu be se ka mene)
- Kilasi 5 (Oxidizers)

Lakanali ke ka jessin lamaga ma. Aw be minenw siri walasa u kana bin, ka cene, walima ka panpan u tali waati. Aw be aw janto kosebe ni aw be doni ta minenw kono bolo be minnu la walima fen werew. Fen faratilenw foroko bee ka kan ka lakana u tali waati.

Doni talen kofe, aw kana pake si da yelen aw ka taama senfe. Aw kana fen faratilenw bo foroko do la ka taa foroko were la abada ni aw be taa. Aw be se ka taji talanw lankolonya, nka aw kana foroko were lankolonya k'a soro a be mobilil kan.

Doni kalaya mine la ka Sariyaw. Doni kalaya mine la ka sariya kerengerennew min be doni tali la:

- Kilasi 1 (Fen minnu be se ka ci)
- Kilasi 2.1 (Gazi min be se ka mene)
- Kilasi 3 (Ji min be se ka mene)

A ka c'a la, sariyaw be doni kalaya mine la bali, doni kalaya mine la otomatikiw/fijedilan fana sen be o la. Fo n'aw ye sariyaw bee kalan minnu be tali ke o ko la, aw kana sanfela fenw don doni ta yoro la, kalaya mine la be min kono.

Baara ke ni doni kene ye min datugulen don. Aw te se ka ke ni doni ye min be sanfe walima kofela la:

- Kilasi 1 (Fen minnu be se ka ci)
- Kilasi 4 (Fen gelen min be se ka mene)
- Kilasi 5 (Oxidizers)

Aw ka kan ka nin fen faratilenw bila doni bilayoro datugulen do kono fo ni a foroko bee ye:

- Tasuma ani ji te se ka don a la.
- A datugulen don ni tasuma ani ji te se ka don min na.

Faɗɗe min be farati keɗenkeɗennenw la

Kilasi 1 (Fen minnu be se ka ci) o Fenw. Aw be aw ka moteri faga sani aw ka doni ta ani ka doni jigini ni fen dow be a la minnu be se ka ci. O ko, aw be doni ta keɗe laje.

Aw ka kan ka:

- Aw be doni kalaya mine la faga. Aw be kalaya mine la kuran soɗoyorow tige ani ka kalaya mine la taji marayorow ji bon.
- Aw ye aw jija yoro negema si te yen min be se ka doni tije. Aw be bulon, juruw, negew, keɗefelanw karilenw ani dugumalanw karilenw jini.
- Aw be duguma datugulan ke ni Tilayoro 1.1, 1.2, walima 1.3 (Kilasi A walima B Fen minnu be se ka ci) la. Dugukolo ka kan ka magaya ani a konona ka kan ka ke fen ye min te negge ye walima negge te min na. (Negge minnu te negge ye, olu ye negge suguya bee ye negge walima negmafenw te minnu na.)

Aw be aw janto kosebe walasa ka fen minnu be se ka ci tanga. Aw kana baara ke ni corose walima negeminen werew ye abada. Aw kana pakew fili, ka u fensan, walima ka u kolon-kolon abada. Aw be pakew tanga doni werew ma minnu be se ka tijeni ke.

Aw kana Tilayoro 1.1, 1.2, walima 1.3 (Kilasi A walima B fen minnu be se ka ci) bo mobili do la ka taa mobili were la foroba sira kan fo ni korotoko kera. Ni lakana be a jini ka fen do bila yoro were la joona, aw be lasominikelan bilenmanw, darapow walima kuran lanpanw bila. Aw ka kan ka mogo werew lasomi sira kan.

Aw kana fen minnu be se ka ci pake tijenenw ta abada. Aw kana foroko ta min be ji walima tulumafen do jira.

Aw kana Tilayoro 1.1 walima 1.2 Kilasi A walima B fen minnu be se ka ci) ta ni sabaw ye walima ni mobili faralen ye jogon kan ni:

- Mariki do be yen walima min taji talanw min pilaki be a kan, o be soɗo n'o faralen don jogon kan.
- Mobili to min be n'o faralen don jogon kan, o konon:
 - Tilayoro 1.1 A (fen minnu be se ka ci daminani).
 - Kilasi 7 (Radioactive) fenw foroko minnu togo ye ko "Yellow III".
 - Tilayoro 2.3 (Gazi baga) walima Tilayoro 6.1 (baga) fenw.
 - Fen faratilenw min be taji talan konon min be se ka ta, DOT Spec 106A walima 110A ttaji talan kan.

Kilasi 4 (Fen gelenw minnu be se ka ci) ani Kilasi 5 (Oxidizers) fenw. Kilasi 4 fenw ye fen gelenw ye minnu be ke (tasuma ni fen min be se ka ci fana sen be o la) ji, kalaya mine la ani fije fe walima hali u be ke u yerema.

Kilasi 4 ni fenw ka kan ka datugu pewu mobili konon walima ka datugu ka je. Kilasi 4 ni 5 fenw, minnu be ke fen ye min te sabati ani farati be u la ni u piginnen don, olu ka kan ka to u jalen u doni tali ni u jigini tuma na. Fen minnu be se ka mene walima ka sumaya u yere ma, olu ka kan ka ke mobili konon minnu be fije soɗo ka je.

Kilasi 8 (Corrosive) fenw. Ni aw be doni ta ni bolo ye, aw be fen karitaw ni ji minen minnu ye Corrosive ye, olu doni kelen kelen. Aw be u bila fan puman do fe. Aw kana minenw fili walima ka fen kolon-kolon. Aw be u doni duguma yoro kelen kan. Aw be bitoniw dalaje doron ni dugumalanw be se ka sanfelanw girinya mupun lakana la.

Aw kana asidi azotiki doni fen were sanfe, walima ka a dalaje ka teme fila (2) kan.

Aw be batiriw doni minnu falen don walasa u ji kana bon. Aw be u bila fan puman do fe. Aw ye aw jija doni werew kana bin u kan walima ka u surunya.

Aw kana ji corrosive doni abada u kerefe walima u sanfe:

- Tilayoro 1.4 (Fen minnu be se ka ci C).
- Tilayoro 4.1 (Fen gelen minnu be se ka ci).
- Tilayoro 4.3 (Farati be a la ni a piginnen don).
- Kilasi 5 (Oxidizers).
- Tilayoro 2.3, fan B (Gazi bagaw).

Aw kana ji corrosive doni abada ni ninu ye:

- Tilayoro 1.1 walima 1.2 (Fen minnu be se ka ci A).
- Tilayoro 1.2 walima 1.3 (Fen minnu be se ka ci B).
- Tilayoro 1.5 (Blasting Agents).
- Tilayoro 2.3, fan A (Gazi bagaw).
- Tilayoro 4.2 (Fen minnu be se ka mene u yerema).
- Tilayoro 6.1, PGI, fan A (bagajiw).

Kilasi 2 (Gazi minnu digilen don) Cryogenic ji be o la. Ni aw ka mobili te ni fenw ye minnu be se ka silindiri mine, doni keɗe duguma la ka kan ka ke pete ye. Silindiri ka kan ka ke:

- K'a mine ka jo.
- Ka noro a la, ka pete a dalen.
- Etazeri (sigilan) konon minnu sirilen be mobili la walima kesu konon minnu bena u bali ka yeɗema.

Silidiri be se ka doni joyɔro la (u dalendon) ni a dilannen don walasa bolɔ ka ke fiɲe boyɔro la.

Tilayɔro 2.3 (Gazi bagaji) walima Tilayɔro 6.1 (Bagajiw) Fɛnw. Aw kana o fɛnw ta abada minɛnw kɔnɔ minnu be ɲogɔn cɛ. Aw kana foroko min pilaki be BAGA walima BAGA FIÑE FARATI, o doni abada mobilibolila ka kabini walima a ka sunɔgɔlan kɔnɔ walima ka dumunifɛnw don a kɔnɔ mɔgo walima baganw ka dumuni kama. Sariya kɛrɛnkɛrɛnnɛnw be yen minnu be tali ke Kilasi 2 fɛnw doni n'u jigini la doni talanw kɔnɔ. Aw ka kan ka degeli kɛrɛnkɛrɛnnɛn sɔro walisa k'o ke.

Kilasi 7 (Radioactive) Fɛnw. Kilasi 7 (Radioactive) fɛnw pake dɔw be ni nimɔro dɔ ye min be wele ko "tali taamasinɛn". O foroko cibaga be o pakew togo ke Radioactive II walima Radioactive III, ka foroko in tacogo taamasinɛn seɓen o togo kan. Fiɲe be foroko kelen-kelen beɛ lamini, ka tɛmɛ pake kɛrɛfɛtaw beɛ fɛ. Walasa ka o gɛɛɛya in ɲɛnabɔ, aw be se ka pake minnu don ɲogɔn na, olu hake be kolɔsi. U ka gɛrɛɲogɔnna mɔgow la, baganw ani filimu min ma bɔ kɛnɛ kan, o fana be kolɔsi. Tali taamasinɛn be kolɔsili hake fo min ka kan ka ke tali waati la. Mobili kelen kɔnɔ, pakew beɛ lajɛlen ka tali taamasinɛn hake man kan ka tɛmɛ 50 kan. Jaa 9.10. Tablo A min be nin fan in na (49 CFR177.842) be sariyaw jira tali taamasinɛn kelen-kelen beɛ la. A b'a jira aw be se ka Kilasi 7 (Radioactive) fɛnw doni ka surunya cogo min na mɔgow, baganw walima filimu na. Misali la, aw tɛ se ka pake dɔ to min ka tali taamasinɛn ye 1,1 ye, fila futi kɔnɔ ka bɔ mɔgow la walima doni ta yɔro kogow la.

Doni ɲagaminɛnw. Sariyaw b'a ɲini fɛn dɔw ka doni na u danma. Aw tɛ se k'u doni ɲogɔn fɛ doni ta yɔro kelen na. Jaa 9.9 be misali dɔw jira. Sariyasɛnw (Tablo min be danfara don fɛn faratilenw na) be fɛn wɛrɛw togo fo aw ka kan ka minnu to u danma.

Jaa 9.9

Aw kana Tablo doni	
Aw kana doni ta	Mobili Kelen Kan
Tilayɔro 6.1 walima 2.3 (BAGA walima бага фйелй farati fɛn min togo don).	Baganw walima mɔgo ka dumuni fo ni бага foroko donna ka tɛmɛ a kan cogo la min dagalen don. Dumunifɛnw ye fɛn beɛ ye aw be min dumu. Nka, dakolan, ɲin ko pati, ani farila tuluw tɛ dumuni ye.
Tilayɔro 2.3 (Baga gazi kɛla) fan A walima Tilayɔro 6.1 (Baga) jilamaw, PGI, fan A.	Tilayɔro 5.1 (Oxidizers), Kilasi 3 (Ji minnu be se ka ci), Kilasi 8 (Ji corrosive), Tilayɔro 5.2 (Peroxides organiques), Tilayɔro 1.1, 1.2, 1.3 (Kilasi A walima B) fɛn minnu be se ka ci, Tilayɔro 1.5 (Blasting Agents), Tilayɔro 2.1 (Gazi minnu be se ka mɛnɛ), Kilasi 4 (Fɛn gɛlen minnu be se ka ci).
Batiri marala minnu falɛn don.	Tilayɔro 1.1 (Kilasi A fɛn minnu be se ka ci).
Kilasi 1 (Fɛn be cili damine).	Fɛn wɛrɛ minnu be se ka ci fo ni u be minɛnw walima pakew kɔnɔ minnu yamaruyara.
Tilayɔro 6.1 (Cyanides or cyanide mixtures).	Asidiw, corrosive, walima asidi fɛn wɛrɛw minnu be se ka asidi hidrosiyaniki bɔ. Misali la Cyanides, Inorganic, n.o.s. Silver Cyanide Sodium Cyanide.
Nitric acid (Kilasi B).	Fɛn wɛrɛw fo ni nitric acid ma doni fɛn wɛrɛw sanfɛ.

Fan fitini 9.4 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Farati kilasi jumɛnw lamini na, aw man kan ka sigarɛti min abada?
2. Farati kilasi saba jumɛnw man kan ka don remɔruku kɔnɔ min kɔnɔ, kalaya minɛla/fiɲɛ dilan be min kɔnɔ?
3. Yala dugumalan min ka kan ka ke Tilayɔro 1.1 walima 1.2 fɛnw na, o ka kan ka ke nɛgɛ ye min tɛ sɔgo wa?
4. Cibaga dock la, seɓen be di aw ma batiri asidi kartɔn 100 kama. N'ww ye Silver Cyanide jalen 100 pundiw sɔro kurun kɔnɔ kaban. Aw ka kan ka fɛrɛ jumɛnw tige?
5. Farati kilasi dɔ togo fo min be baara ke ni Tali taamasinɛnw ye walasa ka hake don min be se ka don mobiliboli kelen kɔnɔ.

O ɲininkaliw be se ka ke aw ka kɔrɔbolɔ la. Ni aw tɛ se k'u beɛ jaabi, aw be segin ka fan 9.4 kalan.

9.5 – FOROKO KULU TAAMASIŊEN, DONI TALI ANI A JIGINI

Dajɓegafe min be nin fan laban na, o be dajɓe kulu kɔɔ Di. Doni talan ye fen foroko kulu ye minnu sirilen be mobili la kudayi. Doni talan be to mobili kan n'aw y'u doni ani k'u jigin. Talan minnu be se ka ta, olu ye foroko kulu ye, minnu te nɔɔɔ mobili la kudayi. Fen min be ke, o be doni ta walima ka jigin ka a sɔɔɔ talan minnu be se ka ta, olu te mobili la. O kɔfe, talan minnu be se ka ta, olu be bila mobili do kan walasa ka taa ni u ye. Doni talan suguya caman be la baara. Doni talan minnu ka ca kosebe, olu ye MC306 ye jilmaɓnw kama ani MC331 gaziw kama.

9.5.1 – Marikiw

Aw ka kan ka fen faratilenw jirali nimɔɔ jira talan kan minnu be se ka ta ani doni talan ani foroko kulu caman werɓw (i n'a fo dump kamiyonw). Jirali nimɔɔw be sɔɔ fen faratilenw tablo kolɔni 4nan na. Sariyaw b'a jini 100 milimeteɓe (3,9 ens) nimɔɔ pano oranji kan, pilakiw kan, walima kɔkanna jeman, diamant cogo la ni pilaki si ma wajibiya. Doni talan kenrenkenrene ka kan ka segin-ka- segesegeli don mariki jira.

Talan minnu be se ka ta, olu fana ka kan ka jagokela walima a tigi togo jira. U ka kan fana ka kɔɔkɔw cibaga togo jira fan fila la minnu ye ɲogɔn sina ye. Cili togo seɓɓenniw janya ka kan ka ke fila ensu ye a dogyalenba la, talanw kan minnu be se ka ta ka temɓe 1.000 galonw kan, ani u janya ka kan ka ke kelen ens ye talanw la minnu be se ka ta, n'u fanga te se 1.000 galonw ma. Jirali nimɔɔ ka kan ka ke talan minɓe ta fan kelen-kelen beɓe la ani a taji talan kelen-kelen beɓe la walima forko kulu were minnu be se ka 1.000 galonw walima ka temɓe o kan ani fan fila kan minnu ye ɲogɔn sina ye, ni talan min be se ka ta, o te se 1.000 galonw ma. Jirali nimɔɔ ka kan ka ye hali ni taji talan min be ta, o be mobili kan. Ni u te ye, aw ka kan ka jirali nimɔɔ jira mobili fan fila beɓe la ani a dakun fila beɓe la.

Cɛmance-minɓnw kulu (IBC) ye pake kuluw ye, n'ka a man kan ka ke ni u tigi togo ye walima u ka cibaga togo.

9.5.2 – Doni talan tali

Mogo min be doni ta ani k'a jigini ɲenabo, o ka kan ka da a la ko tigi be se kosebe wa o be kolɔsili ke tuma beɓe. Nin mogo min be doni ta walima ka doni jigini kolɔsi, o ka kan ka:

- K'a ɲɛmajɔ.
- Aw ka doni talan ye cogo jɛlen na.
- Aw be a ke 25 futi kɔɔ ka bo doni talan la.
- Fen minnu be o ko la k'olu faratiw don.
- Aw be taabolo minnu labato kɔɔɔɔko la, aw be k'olu don.
- Aw ka yamaruya sɔɔ ka doni talan lamaga ani ka se k'o ke.

Sariya kenrenkennenw be yen minnu be taa doni talan na minnu be propane ni anhydrous amoniyomu ta.

Aw be wow ni bolow beɓe datugu sani aw ka fen faratilenw talan lamaga, hali ni a hake ka dogɔn, a kɛra talan kɔɔ cogo o cogo, walima a yɔɔ janya mana ke cogo o cogo. Wow ni bolow ka kan ka datugu walasa ka bonnin bali. A man ɲi ka doni talan lamaga ni a bolow da yelennnen don walima n'a datugulanw ye fo ni a lankolon don ka keɲe ni 49 CFR 173.29 ye.

9.5.3 – Ji minnu be se ka mɛnɛ

Aw be aw ka moteri faga sani ji minnu be se ka mɛnɛ aw k'doni walima ka a jigin. Aw be moteri wuli dɔɔɔn ni aw mago be a la walasa ka ponpe la baara. Aw be doni talan da duguma ka ɲɛ sani aw ka a fa wo da yelennnen do fe. Aw be talan da duguma sani aw ka fali wo da yelen, ani ka to duguma fo a fali wo ka datugu.

9.5.4 – Gazi digilen

Aw be ji boɲɔɔw bolɔ to gazi la min digilen don, fo ni aw be doni ta ani ka doni jigin. Fo ni aw ka moteri be ponpe do la baara walasa ka fen ci, aw be a faga ni aw be doni ta walima ni aw be a jigin. Ni aw be baara ke ni moteri ye, aw be a faga fen cilen kɔfe, sani aw ka a tiyo bo. Aw be doni/jigin don ɲogɔna beɓe bo sani aw ka doni talan don ɲogɔna ka a bo ɲogɔna, walima ka a lamaga. Aw be doni/jigin don ɲogɔna beɓe bo sani aw ka doni talan don ɲogɔna ka a bo ɲogɔna, walima ka a lamaga.

Fan fitininw 9.5 Aw ye aw ka donniya segeɓe

1. Doni talanw ye mun ye?
2. Talan min be se ka ta, o ni doni talan te kelen ye cogo di?
3. Aw ka moteri be ponpe do la baara gazi digilen dili waati. Yala aw ka kan ka moteri faga sani aw ka tiyo bo walima jiginni kofe wa?

O pininkaliw be se ka ke aw ka koroboli la. Ni aw te se k'u bee jaabi, aw be segin ka fan 9.5 kalan.

9.6 – FARATI BE FEN MINNU NA -- MOBILIBOLIBOLI NI JOYORO SARIYAW

9.6.1 – Joyoro ni Tilayoro 1.1, 1.2, walima 1.3 fen minnu be se ka ci

Aw kana aw jo abada ni Tilayoro 1.1, 1.2 walima 1.3 en minnu be se ka ci ye duuru futi kono taama yoro la sira kan. N'a ma bo waati kunkurunninw na minnu ka kan ka ke mobili la baarali magofenw na (misali la, taji ko), aw kana jo 300 futi kono:

- Pon, tuneli walima Soba do.
- Mogow be jogon laje yoro min na.
- Tasuma min da yelen do.

Ni aw ka kan ka mobili jo walisa k'aw ka baara ke, aw k'o ke waati kunkurunnin doron kono.

Aw kana jo mogow do ka yoro la fo ni a tigi be a farati don. Mogow do ka kan ka mobili jolen kolosi tuma bee. Aw be se k'a to mogow were k'a kolosi aw ye doron ni aw ka mobili ye:

- Cibaga togola ta ye.
- Mobilibolila min be doni (mogow) ta togola ta ye.
- Jagokela togola ta ye.
- Aw ka kan k'aw ka mobili bila yoro la, mogow te a kolosi. Lakanayoro ye yoro ye min dagalen don walasa ka mobili jo minnu te kolosi, n'u falen be fen la minnu be se ka ci. A ka c'a la, yoro lakananen minnu yamaruyara, olu togoladonni be ke sigida jemogow fe.

9.6.2 – Pilaki be mobili min kan o joli min te taa ni a ye Tilayoro 1.1, 1.2, walima 1.3 (Kilasi A walima B) fen minnu be se ka ci

Aw be se ka mobili do jo pilaki be min na (min ma fen minnu be se ka ci olu ta) min be se ka ke duuru futi kono taama yoro la sira kan ni aw ka baara b'a jini aw fe doron. Aw be o ke waati kunkurunnin doron de la. Mogow do ka kan ka mobili kolosi tuma bee ni a jolen be foroba sira kan walima a sira kerele. Aw kana remoruku don jogona ani k'a to ni fen faratilenw ye foroba sira kan. Aw kana mobili jo tasuma da yelennen do kerefe 300 futi kono.

9.6.3 – Mobili jolenw kocsili

Pilaki be mobili min kan, o tigi ka kan ka

- Aw ka ke mobili kono, aw ka kunun, aw kana sunogoyoro la, walima aw ka ke 100 futi kono ka bo mobili la ani ka a to yoro jolen na.
- Aw ye aw janto farati minnu be fenw na minnu be ka taa.
- Aw ye a don aw ka kan ka min ke korotoko la.
- Aw be se ka mobili lamaga, ni aw mago be a la.

9.6.4 – Fise yeelenw te yen!

Aw be se ka tije ani aw ka kan ka baara ke ni mobili jolenw taamasienw ye. Aw be baara ke ni kere saba ye minnu be yeelen bo walima kuran yeelen bilenmanw ye. Aw kana baara ke ni jeninida taamasijenw ye abada, i n'a fo Fise yeelenw walima fise, a lamini na:

- Taji talan min be ke ka jasin Kilasi 3 (ji min be de la mene) walima Tilayoro 2.1 (Gasi min be de la mene) a kera donima ye walima a lankolon don.
- Mobili min falen be Tilayoro 1.1, 1.2, walima 1.3 fen minu be se ka ci.

9.6.5 – Sira dantigeliw

Jamana ni mara dɔw bɛ permis nini walasa ka fɛn faratilenw walima nɔgow ta. U bɛ se ka dan sigi aw bɛ se ka baara kɛ ni sira minnu ye. Sigida sariyaw minnu bɛ siraw ni iziniw kan, olu bɛ falen tuma caman na. Aw ka baara don i n'a fɔ mobilibolila, k'a don ni aw mago bɛ permii na walima ni aw ka kan ka baara kɛ ni sira kɛnkerɛnnenw ye. Aw ye aw jija ka sebɛnw bɛɛ sɔrɔ aw mago bɛ minnu la sani aw ka a damine.

N'aw bɛ baara kɛ mobilibolila ye min bɛ doni (mɔgo) ta fɛnw, aw ka ciden jininka sira dantigeliw walima sira ko la. N'aw ye kamiyon bolila yerɛmahorɔnyalen ye, n'aw bɛ sira kura dɔ boloda, aw b'a fɛ ka taa yɔrɔ minnu na, aw ka taa jamana baaradaw fɛ. Sigida dɔw bɛ fɛn faratilenw ta bali ka tɛmɛ tuneliw fɛ, ka tɛmɛn pɔnw kan, walima sira wɛrɛw fɛ. Aw bɛ a lajɛ tuma bɛɛ sani aw ka a damine.

Tuma o tuma ni pilaki bɛ a kan, aw ka aw yerɛ tanga yɔrɔw ma, jamaba bɛ yɔrɔ minnu na, jirisunw, tuneliw, sira misenninw ani siraba minnu bɛ yen. Aw bɛ sira wɛrɛw ta, hali ni a man nɔgɔn, fo ni sira wɛrɛ tɛ yen. Aw kana mobiliboli abada min pilaki bɛ tasuma da yelennen kɛrɛfɛ fo ni aw bɛ se ka tɛmɛ lakana la k'a sɔrɔ aw ma jo.

Ni aw bɛ Tilayɔrɔ 1.1, 1.2 walima 1.3 fɛn minnu bɛ se ka ci, aw ka kan ka sira bolodacogo sebɛnnen sɔrɔ ani ka tugu o labɛn ko. Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta bɛ kɔn ka sira bolodacogo labɛn ani ka kopi dɔ di mobilibolila ma. Aw yerɛ bɛ se ka sira labɛn fɛn minnu bɛ se ka ci, olu ta yɔrɔ wɛrɛ la min tɛ aw ka patɔrɔn ka baarakɛyɔrɔ ye. Aw ka kɔn ka o labɛn sebɛn. Aw bɛ a kopi dɔ mara aw bolo ni aw bɛ fɛnw ta minnu bɛ se ka ci. Fɛnw minnu bɛ se ka ci, olu cili lase mɔgo yamaruyalenw dɔrɔn ma walima k'u to so datugulenw kɔnɔ minnu dabɔra fɛnw minnu bɛ se ka ci marali kama.

Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta ka kan ka sira sugandi min ka fisa ni sira tɔw bɛɛ ye walasa ka fɛnw ta radioactive pilaki bɛ minnu la. Sira sugandilen kɔfɛ, mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta ka kan ka radioactive fɔ mobilibolila ye, ani ka sira bolodacogo jira.

9.6.6 – Sigaretiminbaliya

Aw kana sigarɛti min 25 futi kɔnɔ ka bɔ doni talan na pilaki bɛ min na, min bɛ kɛ ka jɛsin Kilasi 3 (ji minnu bɛ se ka mɛnɛ) walima Tilayɔrɔ 2.1 (Gaziw) kama. Ani fana, aw kana sigarɛti min walima ka sigarɛti, yeelen walima tabadaga min 25 futi ma mobiliboli si la, min kɔnɔ:

- Kilasi 1 (Fɛn minnu bɛ se ka ci)
- Kilasi 3 (Ji minnu bɛ se ka mɛnɛ)
- Kilasi 4.1 (Fɛn gɛlɛn minnu bɛ se ka mɛnɛ)
- Kilasi 4.2 (Fɛn minnu bɛ jeni u yerɛma)
- Kilasi 5 (Oxidizers)

9.6.7 – Aw bɛ taji ta ani motɛri fagalen

Aw bɛ aw ka motɛri faga sani aw ka taji kɛ mobiliboli kɔnɔ, farati bɛ min na. Mɔgo dɔ ka kan ka kɛ fiɲɛ bilayɔrɔ la tuma bɛɛ, ka taji cogo kolosi.

9.6.8 – 10 B:C Tasumafagalanw

Pilaki bɛ mobiliboli minnu kan, olu fanga yɔrɔ ka kan ka kɛ ni tasumafagalan ye min ka UL hake ye 10 B:C ye walima ka tɛmɛ o kan.

9.6.9 – Pinɛw lajɛ

Aw ye aw jija aw ka pinɛw ka fa fiɲɛ la ka jɛ. Aw ka kan ka mobiliboli pinɛ kelen-kelen bɛɛ sɛgɛsɛgɛ taama kelen-kelen bɛɛ damine na ani waati o waati ni mobiliboli jɔlɛn don. Fɛrɛrɛ kelenpe min bɛ se ka kɛ walasa ka pinɛ tansiyon lajɛ, o ye ka baara kɛ ni pinɛ tansiyon jateminnenan ye.

Aw kana mobiliboli ni pinɛ ye min bɛ bɔn walima min bɛ ka sɔgɔlɛn fo ni aw bɛ taa yɔrɔ lakananen na min ka surun aw la walasa k'a labɛn. Pinɛ min kalayara kojugu aw bɛ o bɔ. Aw b'a bila yɔrɔ la min ni aw ka mobiliboli cɛ ka jan. Aw kana mobiliboli fo aw ka funteni caya sababu latilen. Aw ye aw hakili to a la ka sariyaw labato minnu bɛ mobiliboli jɔcogo ni u taacogo kan minnu bɛ ni pilaki ye. U bɛ kɛ hali ni u bɛ pinɛ lajɛ, ka u dilan, walima ni u bɛ u falen.

9.6.10 – Cili sebɛnw ni kɔrɔtɔko jaabi kunnafoniw bɛ mara yɔrɔ min na

Aw kana son fɛn faratilenw cili ma ni cili sebɛn ma labɛn ka jɛ. Fɛn faratilenw ka cili sebɛn ka kan ka don nɔgɔya la tuma bɛɛ. Mɔgo wɛrɛw ka kan ka se k'a sɔrɔ joona a kasara kɔfɛ.

Aw bɛ fɛn faratilenw faranfasi ka jɛya ka cili sebɛn ci ni fɛn wɛrɛw ye, aw kɛtɔ ka u ta walima ka u bila papiye kulu sanfɛ. Ni aw bɛ walan direction kɔfɛ, aw bɛ cili sebɛnw bila aw seko la (ni aw ka lakana cɛsirilan ye), walima ka u bila foroko dɔ kɔnɔ mobilibolila ka da la. U ka kan ka ye nɔgɔya la mɔgo dɔ fɛ min bɛ don kabini kɔnɔ. Ni aw tɛ walan direction kɔfɛ, aw bɛ cili sebɛnw to mobilibolila ka da foroko kɔnɔ walima mobilibolila sigilan kan. Kɔrɔtɔko jaabi kunnafoniw ka kan ka mara yɔrɔ kelen na ani cili sebɛn. **Sebɛn minnu bɛ Tilayɔrɔ 1.1, 1.2 walima, 1.3 fɛn minnu bɛ se ka ci.**

Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta ka kan ka Tilayɔrɔ 1.1, 1.2, walima 1.3 fɛn minnu bɛ se ka ci kelen-kelen bɛɛ ta, Fɛdɛrali ka Motɛri tabaga lakanani sariyaw (FMCSR), Part 397. Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta ka kan fana ka Ladilikan sebɛnnenw di a ka kan ka min

ƙe ni a sumayara walima ni kasaara ƙera. Ladilikan seɓennenw ka kan ka ƙe ninnu ye:

- Mogo minnu ka kan ka soro, olu togow ni u ka telefoni nimorow (o la, mobilibolila min be doni (mogo) ta walima fenw cibagaw fana sen be o la).
- Fen taa ta minnu be se ka ci olu cogoya.
- Fere minnu ka kan ka ke korotoko la i n'a fo tasuma, kasaara, walima bonnin.

Mobilibolila ka kan ka u bolono bila o seɓenw na.

Aw ka kan ka nin fen ninnu don, ani ka ke aw bolo ni aw be mobiliboli boli:

- Cili seɓenw.
- Korotoko ladilikan seɓennenw.
- Sira bolodacogo seɓennen.
- FMCSR kopi, part 397.

9.6.11 – Chlorine minenw

Mobilibolila min be Chlorine ta doni talanw konɔ, o ka kan ka ke ni gazi masike ye min dagalen don mobili konɔ. Mobilibolila ka kan fana ka ke ni korotoko minen ye min be se ka bonnin kolosi dome datugulan plaki nega konɔ doni talan kan.

9.6.12 – Ka jo ka kon teren temesira je

Aw be jo sanni aw ka se teren temesira do ma ni aw ka mobili:

- Ni pilaki be a la.
- A be Chlorine hake o hake ta.
- Ni doni talan don, a ƙera doni ye wo, a ƙera fen lankolon ye wo, minnu be ke fen faratilenw ye.

Aw ka kan ka aw yeelen bilenma 4 mana ani ka jo 15 futi fo 50 futi sanni aw ka sen teren sira ma min ka surun aw la. A ninen be aw fe aw k'aw ka nefe finetiriw da yelen ani ka terenw garenw laje ani k'u lamɛn fan fila bee fe. Aw be taa je dorɔn ni aw dalen b'a la ko teren si te na. Aw kana witesa falen ni aw be siraw tige.

• Sigareti min man kan	• Aw be mogo werew lasomi
• Aw ka mogow yoro janya	• Aw kana maga jogon na walima ka fiye sama

9.7 – KOROTOKO – FEN FARATILENW

9.7.1 – Korotoko jaabi gafe (ERG)

Minisiri min nesinnen be bolifenko ma, o ye gafe do bila tasumafagalanw, polisiw ani izini baarakelaw ye, min b'a jira u be se k'u yere tanga cogo min na ani ka jamanadenw tanga fen faratilenw ma. Gafe in be taamisijɛn ke ni cili togo bennen ye ani fen faratilenw jirali nimoro ye. Korotoko baarakelaw be o fenw jini cili seɓen kan. O de y'a to a nafa ka bon kosebe ka cili togo numan, jirali nimoro, togo ani pilaki ka ke numan ye.

9.7.2 – Kasaraw/Ko minnu ƙera

I n'a fo mobilibolila nana, aw ka baara min be ke kasara yoro la, o ye ka:

- Aw be mogow yoro janya yoro la.
- Aw be dan sigi fenw jensenni na, dorɔn ni aw be se k'o ke lakana la.
- Fen faratilenw be farati min lase korotoko nenabobagaw ma k'o fo.
- Aw ye cili seɓenw ni korotoko jaabi kunafoniw di korotoko demebagaw ma.

Aw ye nin segesegele lisi in labato:

- Aw ye a laje ni aw ka mobilibolila jogon be ka je.
- Aw be cili seɓenw mara aw bolo.
- Aw be mogow bila yoro jan ani fiye nema.
- Aw ye mogo werew lasomi o farati la.
- Aw ye ci bila ka deme jini.
- Aw ka patɔron ka ladilikanw labato.
- Aw be sigareti min bali ani ka tasuma da yelennen to yoro jan.

9.7.3 – Tasumaw

N'a sɔrɔ aw ka kan ka kamiyon tasuma misenninw kunbɛn sira kan. Nka, fo ni aw degera ola ani minɛnw b'aw bolo walasa k'o kɛ lakana la, aw kana fɛn faratilenw tasuma kɛlɛ. Fɛn faratilenw tasumako jɛnaboli bɛ dege kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ni lakananifɛnw de wajibiya.

Ni aw ye tasuma ye, aw bɛ wele bila ka dɛmɛ jini. Aw bɛ se ka tasumafagalan kɛ walasa kamiyon tasuma misenninw kana jɛnsɛn doni kan sanni tasumafagalanw ka se. Aw bɛ maga remoruku da la walasa k'a don ni u kakalan sani aw ka u da yɛlɛn. Ni a ka kalan, tasuma bɛ se ka don doni la, wa aw man kan ka da yɛlɛn. Ni da yɛlɛnnɛn don, o bɛ fiɲɛ bila ka don, wa a bɛ se ka kɛ sababu ye tasuma ka wuli. Ni fiɲɛ tɛ, tasuma caman bɛ sisi dɔrɔn fo tasumafagalanw ka na, o tɛ tiɲɛni caman kɛ. Ni tasuma bɛ aw ka doni na kaban, a man ni ka tasuma kɛlɛ. Aw ye cili sebɛnw mara aw bolo walasa k'u di kɔrɔtɔko baarakelaw ma u mana se dɔrɔn. Aw bɛ mɔgo wɛrɛw lasomi farati la ani ka u yɔrɔ janya.

Ni aw ye doni dɔ ye min bɛ ka bɔn, aw bɛ fɛn faratilenw jira minnu bɛ ka bɔn, aw kɛtɔ ka baara kɛ ni cili sebɛn ye, ni tɔgo ye walima ni pakew bilayɔrɔ ye. **Aw kana maga fɛn si la min bɛ ka bɔn--mɔgo caman bɛ u yɛrɛ jogin ni u magara fɛn faratilenw na.** Aw kana a jini ka fɛn in jira walima ka bonyɔrɔ don kasa fɛ. Gazi bagama bɛ se ka aw nu tiɲɛ ani ka aw jogin walima ka aw faga hali ni u kasa tɛ. Ni fɛn faratilenw bɛ ka bɔn minɛn dɔ kɔnɔ, nka a tɛ bɔn aw ka mobili kɔnɔ, aw bɛ mobili ta ka taa yɔrɔ la min ka surun aw la, aw bɛ se ka dɛmɛ sɔrɔ yɔrɔ min na, ka kɔrɔtɔko baarakelaw wele ni aw mago bɛ u la. Aw kana dumuni kɛ, ka minni kɛ, walima ka sigarɛti min abada bɔn yɔrɔ lamini na.

Ni fɛn faratilenw bɛ ka bɔn ka bɔ aw ka mobili kɔnɔ, aw kana a lamaga ka tɛmɛ lakana b'a jini cogo min na. Aw bɛ se ka bɔ sira kan ani ka aw yɔrɔ janya mɔgow bɛ da lajɛ yɔrɔ minnu na, ni o keli bɛ lakana sabati. Aw bɛ aw ka mobili lamaga dɔrɔn ni aw bɛ se k'o kɛ k'a sɔrɔ farati tɛ aw yɛrɛ la walima mɔgo wɛrɛw la.

Aw kana mobiliboli abada ni fɛn faratilenw ye minnu bɛ ka bɔn aw ka mobili kɔnɔ walasa ka telefoni yɔrɔ, kamiyon jɔyɔrɔ, dɛmɛ, walima o jɔgɔnna kun dɔ. Aw k'aw hakili to a la ko mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta bɛ mobili jɔyɔrɔ nɔgɔlɛnw, siraw ani ji bɔn yɔrɔw saniya sara. O musakaw ka bɔn kɔsɛbɛ, o la aw kana nɔgo ba to sira kan. Ni fɛn faratilenw bɛ ka bɔn ka bɔ aw ka mobili kɔnɔ:

- Aw y'a jɔ.
- Aw bɛ yɔrɔ lakana.
- To yɛn.
- Aw ye mɔgo wɛrɛ ci ka taa dɛmɛ jini.

Ni aw bɛ mɔgo dɔ ci ka taa dɛmɛ jini, aw bɛ nin di o tigi ma:

- Kɔrɔtɔko jɛfɔli.
- Aw ka yɔrɔ tigitigi ani aw ka taama sira.
- Aw tɔgo, mobilibolila min bɛ doni ta, ani aw ka terminal (yɔrɔ) bɛ sigida walima dugu min na, o tɔgo.
- Fɛnw faratilen cili tɔgo numan, farati kilasi, ani u jirali nimɔrɔ, n'aw b'u don.

Nin ye caman ye mɔgo ka kan k'a hakili to min na. A ka ni aw k'a bɛɛ sebɛn ka di mɔgo ma aw bɛ min ci ka taa dɛmɛ jini. Kɔrɔtɔko jɛnabɔjkulu ka kan ka o fɛnw don walasa ka aw sɔrɔ ani ka kɔrɔtɔko jɛnabɔ. N'a sɔrɔ u ka kan ka milu caman kɛ walisa ka se aw ma. O kunnafoniw bɛna u dɛmɛ u ka na ni minɛn numanw ye siɲɛ fɔlɔ, k'a sɔrɔ u ma segin o kama.

Aw kana aw ka mobili lamaga abada, ni o keli bɛna nɔgo walima ka mobili bana. Aw bɛ aw jɛsin fiɲɛ ma ani ka aw yɔrɔ janya sirada lafiɲɛbɔyɔrɔw la, kamiyon jɔyɔrɔw la, kafew la ani jagokeyɔrɔw la. Aw kana a jini abada ka minɛnw labɛn kokura minnu bɛ ka bɔn. Fo ni aw degɛlɛn don ani minɛnw bɛ aw bolo walasa ka bɔn yɔrɔ labɛn lakana la, aw kana o kɛ. Aw bɛ aw ka cibaga walima aw ka jɛmɔgo wele walasa ka ladilikanw sɔrɔ ani ni aw mago bɛ a la, kɔrɔtɔko baarakelaw.

9.7.4 – Farati kɛrɛnkɛrɛnnɛnw jaabiw

Kilasi 1 (Fɛn minnu bɛ se ka ci). Ni aw ka mobili tiɲɛna walima ni kasaara kɛra k'a sɔrɔ fɛn minnu bɛ se ka ci b'a la, aw bɛ mɔgo wɛrɛw lasomi farati la. Aw ye yɔrɔ taama kelaw yɔrɔ janya. Aw kana sɔn ka sigarɛti min walima ka tasuma da mobili kɛrɛfɛ. Ni tasuma bɛ yɛn, aw bɛ bɛɛ lasomi farati la min bɛ se ka bɔn.

Fɛn minnu bɛ ci aw bɛ olu la bɔ sani aw ka mobiliw ma bɔ minnu bɛ kasara kɛrɛfɛ. Fɛn minnu bɛ ci aw bɛ olu bila yɔrɔ la min ka dɔgɔn ni 200 futi ye ka bɔ mobiliw ni sow na. Aw ka to yɔrɔ jan na.

Kilasi 2 (Gazi minnu digilɛn don). Ni gazi digilɛn bɛ ka bɔ aw ka mobili kɔnɔ, aw bɛ mɔgo wɛrɛw lasomi farati la. Aw bɛ a to mɔgo minnu sɛn bɛ farati walima fɛn tiɲɛnɛnw bɔli la, olu dɔrɔn de ka gɛrɛ. Aw ka kan ka cibaga ladɔnniya ni gazi digilɛn bɛ kasaara la

Fo n'aw be tuji ke masinw na minnu be ke sira dilanni walima sira ladonni na, gazi digilen min be se ka mene aw kana o bo tajitalan do la ka taa tajitalan were la foroba sira si kan.

Kilasi 3 (Ji minnu be se ka mene). Ni aw be taa ni ji ye min be se ka mene, ni kasaara kera walima ni aw ka mobili tiɓena, aw be a taama kelaw bali ka ɗogon laje. Aw ye mogoɗo lasomi farati la. Aw be u bali ka sigareti min. Aw kana doni talan min be ji bon, o ta ka taa yoro jan abada ka teme a mago kan walasa ka se yoro lakanannen la. Aw be jigin ka bo sira kan ni aw be se k'o ke lakana la. Ji min be se ka mene aw kana o bo mobili do la ka taa mobili were la foroba sira kan fo ni korotoko kera.

Kilasi 4 (Fen gelen minnu be se ka mene) ani Kilasi 5 (Fen minnu be Oxidizing ke). Ni fen gelen walima Oxidizing fen min be se ka mene, n'o bonna, aw be mogo wereɗo lasomi tasuma farati la. Aw kana fen gelen foroko da yelen minnu be se ka mene. Aw be u bo mobili konɗo ni aw be se k'o ke lakana la. Foroko minnu ma kari fana, aw be olu bo ni o bena do bo tasuma farati la.

Kilasi 6 (Fen bagamaw ni banakisew fenw). Aw ka baara ye ka aw yere, mogo wereɗo ani aw bolofenw tanga kojugu ma. Aw ye aw hakili to a la ko fen caman minnu be jate baga ye, olu fana be se ka mene. Ni aw hakili la ko Tilayoro 2.3 (Gazi baga) walima Tilayoro 6.1 (Baga fenw) be se ka mene, aw be fere wereɗo tige minnu ka kan ka ke ji walima gazi minnu be de la mene la. Aw kana a to sigareti min, tasuma da yelennen, walima welding. Aw be mogo wereɗo lasomi tasuma faratiw la, ni fiye fiyeli ye, walima ni u magara baga la.

Mobili min sen be bonnin na Tilayoro 2.3 (Gazi baga) walima Tilayoro 6.1 (Bagaw), o ka kan ka laje ni baga tununnen don sani a ka baara ke ni a ye tuguni.

Mobili min sen be Tilayoro 6.2 (Banakisew fenw) boli la, o ka kan ka laje ni baga tununnen don sani a ka baara ke ni a ye tuguni. Foroko minnu be i n'a fo u tiɓena walima minnu be bonnin taamasijew jira son man kan ka ke olu la.

Kilasi 7 (Radioactifs fenw). Foroko minnu be i n'a fo u tiɓena walima minnu be bonnin taamasijew jira son man kan ka ke olu la. Ni fen do bonna, walima ni konɗa minen do be se ka tiɓe, aw kana maga o fen na walima ka a fiye. Aw kana baara ke ni mobili ye fo n'a saniyalen don ka a laje ni segesegelikelan ye.

Kilasi 8 (Corrosive). Ni corrosive fen bonna walima ni u be bon u tali senfe, aw be aw janto aw kana tiɓeni walima joginni wereɗo ke ni aw be minenw mine. Corrosive be mobili minnu la, olu ka kan ka ko ka je ni ji ye. Aw ye doni jigin kofe, aw be a konɗa ko joona sani aw ka doni ta kokura.

Ni ka taa a fe ka doni talan do be bon, o tɓa ke lakana ye, aw ka jigin ka bo sira kan. Ni o keli ye lakana ye, ji fen o fen be bon mobili konɗo, aw be o ke aw konɗo. Aw be yoro taama kelawb yoro janya ji ni a sisi la. Aw be se ka fen bee ke walasa ka joginni bali aw yere la ani mogo wereɗo la.

9.7.5 – Ladonniyali wajibiyalen

Jamana ka jaabiɗo jɓemogoso be deme don ka korotoko jaabiɗo laben ka jɓesin fen faratiw ma. O ye nafolo ye polisiw ni tasumafagalanw bolo. A be 24 lere konɗa na, telefoni min te sara. Aw walima aw ka patoron ka kan ka telefoni ke ni nin ko ninu do kera ka da fen faratilenw ko do kan min kofolen be jukoro:

- Mogo do sara.
- Mogo joginlen ka kan ka don dogotorsoro la.
- Nafolo tiɓeni jateminelen be teme dorome \$50.000 dalari kan.
- Jamanaden bee be bo yen ka teme leri kelen kan.
- Mobiliboli siraba walima yoroba kelen walima caman be datugu leri kelen walima ka teme o kan.
- Tasuma, karili, bonnin, walima radioactive ko min be siga la, o be ke.
- Tasuma, karili, bonnin walima ko siga, o be ke ni banakisew (banakisew walima bagaw) cili ye.
- Kogoji nogolan do boli hake la min ka ca ni 119 galonw ye jilama la walima 882 pundiɗo ni fen gelen ye; walima ko do be yen min cogoya be yen (misali la, farati min be taa je jɓenamaya la, o be yen kasara keyoro la) min mobilibolila min be doni (mogo) ta la ka kiritige la, o ka kan ka fo.

Jamana ka jaabiɗo dilanyoro • (800) 424-8802

Mogo minnu be telefoni ci Fasokanw ka jaabiɗo yoro la, olu ka kan ka laben ka:

- U togo.
- Mobilibolila min be doni ta, o togo n'a ladɓeresi.
- Telefoni nimoro be se ka soro yoro min na.
- Ko keli don, waati ani a keyoro.
- Joginw hake, ni o be yen.
- Fen faratilenw, olu kilasi, u togo ani u hake, ni o kunnafoniw be soro.

- Ko suguya ni fɛnw faratilenw doncogo suguya ani ni farati bɛ taa jɛ jɛnamaya ma o yɔɔ la.

Ni fɛn faratilen hake min bɛ se ka fɔ, o tun bɛ o ko la, weleli kɛla ka kan ka fɛn cili tɔɔ fɔ ani fɛn faratilen hake min bɔra.

Aw y'aw labɛn ka kunnafoɲi wajibiyalenw di aw ka patorɔn ma fana. Mobilibolila min bɛ doni (mɔɔ) ta ka kan ka kunnafoɲi sebennen caman di 30 tile kɔɔ, ko kɛlen kɔfɛ.

CHEMTREC • (800) 424-9300

Fɛnw tali kɔɔtɔko yɔɔ (CHEMTREC) min bɛ Washinton, o fana bɛ ni telefoni ye min tɛ sara 24 sanga kɔɔ. CHEMTREC dabɔra walasa ka fɛɛɛko kunnafoɲi di kɔɔtɔko baarakɛlaw ma, fɛn faratilenw cogoyaw kan. Jamana ka jaabi-tɔn ni CHEMTREC bɛ kumaɲɔɔɲa la kɔɛbɛ. N'aw ye kɛlen wele, u bɛna gɛɛya fɔ tɔ kɛlen ye ni a bɛnnen don.

Aw kana radioactive nɛɛmuguman - II (Yellow II) walima nɛɛmuguman - III (Yellow III) foroko tɔɔ to mɔɔ, baganw walima filimu kɛɛfɛ minnu ka jan ka tɛmɛ jaa 9.10 kan

Jaa 9.10

Radioactif tilali
Tablo A

TALI BƐƐ LAJƐLEN TAAMASIINƐN	JANYA DOGOMANIN FUTƐ LA FILM KƐRƐFƐ MIN MA WALA WALA					MOGOW WAALIMA DONI FAN DO LA
	0-2Hrs.	2-4Hrs.	4-8Hrs.	8-12Hrs.	12 Hrs kan.	
Foye	0	0	0	0	0	0
0,1 fo 1,0	1	2	3	4	5	1
1,1 fo 5,0	3	4	6	8	11	2
5,1 fo 10,0	4	6	9	11	15	3
10,1 fo 20,0	5	8	12	16	22	4
20,1 fo 30,0	7	10	15	20	29	5
30,1 fo 40,0	8	11	17	22	33	6
40,1 fo 50,0	9	12	19	24	36	

Fɛn faratilenw ka kilasiw

Fɛn faratilenw olu tilalen don faratiba 9 ye ani kilasi wɛrɛw ye fɛnw ye minnu bɛ kɛ ka mɔgow balo ani ji minnu bɛ se ka jeni. Fɛn faratilen kilasiw lisi bɛ jaa 9.11 kono.

Jaa 9.11

**Farati suguya jɛfɔliw
Tablo B**

Kilasi	Kilasi tɔɔ	Misali
1	Fɛn minnu bɛ se ka ci	Marifa kisɛw, Dinamiti, Tasuma-yeelenw
2	Gaziw	Propane, Oksizɛni, Hɛliyumu
3	A bɛ se ka mɛnɛ	Taji, Asetoni
4	Fɛn gɛlɛnw minnu bɛ se ka mɛnɛ	Alimɛti, fisibuluw
5	Oksidanw (oxydizers).	Nitɛrti amoniyumu, Peroxyde d'hydrozɛni
6	Bangaw	Fɛnɛnamafagalanw, Arsenic
7	Radioactive	Uraniyumu, Plutoniyumu
8	Corrosives	Asidi kloroki, Batiri ji
9	Farati bɛ fɛn suguya caman na	Formaldehyde, Asbestos
Foye	ORM-D (Sɔɔɔɔ fɛn wɛrɛw labɛnnen)	Kunsigi furaji walima Charbon
Foye	Ji minnu bɛ se ka jeni	Taji tuluw, birike yeelenw

Fan fitinin 9.6 ani 9.7 Aw ye aw ka dɔnniya sɛgɛsɛgɛ

1. Ni aw ka remoruku pilaki ma ni pine fila ye, aw ka kan ka pine laɛ siɲɛ joli?
2. Lakanali yɔɔ ye mun ye?
3. Aw bɛ se ka mobili jɔ ni Tilayɔɔ 1.2 walima 1.3 fɛnw ye siraba yɔɔ min bɛ taama, o kɛrɛfɛ cogo di?
4. Aw bɛ se ka mobili jɔ yɔɔ jumɛn na, ka surunya pɔn la, tunɛli dɔ la, walima soba dɔ la, doni kɛlɛn bɛ min na?
5. Tasumafagalan sugu jumɛn ka kan ka ta mobili pilaki ma kan?
6. Aw bɛ Tilayɔɔ 4.3 (farati bɛ minnu na ni u jiginɛn don) fɛnw 100 pundiw sama. Yala aw ka kan ka jɔ sanni tɛrɛn siraba tɛmɛni la wa?
7. Lafinɛɔyɔɔ dɔ la aw b'a ye ko aw ka fɛn faratilenw citaw bɛ ka bɔn mobili kɔnɔ dɔɔni dɔɔni. Telefɔni tɛ yen a lamini na. Aw ka kan ka mun kɛ?
8. Kɔɔtɔko jaabi gafe (ERG) ye mun ye?

O jininɛliw bɛ se ka kɛ aw ka kɔɔɔɔli la. Ni aw tɛ se k'u bɛɛ jaabi, aw bɛ segin ka fan fitini 9.6 ni 9.7 kalan

9.8 – FɛN FARATILEN KA DAŋɛGAFE

Nin daŋɛgafe in bɛ daŋɛ dɔw ɲɛfɔliw Jira minnu bɛ Kɛ nin fan in na. Daŋɛw daŋɛgafe dafalen bɛ se ka sɔɔ Fɛdɛrali ka sariyaw kɔno minnu bɛ fɛn faratilenw kan (49 CFR 171.8). Aw ka kan ka o sariyaw sebɛn kura kopi sɔɔ walasa aw ka se ka kunnaɓoni sɔɔ.

(Kɔlɔsili: I tɛna sɛgɛsɛgɛ nin daŋɛgafe in kan.)

Sec. 171.8 ɲɛfɔliw ni u surunyacogo.

Foroko kulu – Foroko, n'o tɛ kurun ye, walima kurunba, min kɔno, mobili walima doni ta kɛsu bɛ sɔɔ, fɛn faratilenw bɛ doni min kɔno, ni u bɛ doni cɛmancɛ la, wa ni:

1. A girinya hake min ka ca ni 450 L ye (119 galonw) i n'a fo jilama minɛn;
2. A girinya hake min ka bon ni 400 kilogaramu ye (882 pundiw) walima a fanga hake min ka ca ni 450 L ye (119 galonw) i n'a fo fɛn gɛlɛn mineyɔɔ; walima
3. Ji hake min ka ca ni 454 kilogaramu ye (1.000 pundiw) i n'a fo gazi mineyɔɔ i n'a fo a ɲɛfɔlɛn don cogo min na Sec. 173.115.

Doni talan - A ye fɛn foroko kulu ye min:

1. Ni tajitalan ye min dabɔra folɔ jilama walima gaziw ta kama, wa a kɔnoɓɛnw, barikalanw, fɛnw, ani dadonɓɛnw bɛ sɔɔ a kɔno (ka ɲɛsin "taji talan" ma, aw ye 49 CFR 178.345 1(c), 178.337 1, walima 178.338 1 laɲɛ, i n'a fo a bɛ se ka kɛ cogo min na);
2. A nɔɔlɛn bɛ mobili la kudayi walima a bɛ kɛ a yɔɔ dɔ ye, walima a tɛ nɔɔ mobili la kudayi nka min, a bonya, a jɔcogo, walima a nɔɔlɛn mobili la, a bɛ doni ta walima ka jigin k'a sɔɔ a ma bɔ mobili kɔno ani;
3. A ma dilan ka kɛɲɛ ni fɛn dɔ ye min bɛ tali kɛ silindiri, talan minnu bɛ se ka ta, taji ta mobili, walima taji ta mobili taji talan unit caman.

Mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta – Mɔgo min bɛ taa ni mɔgo walima nafolo ye jago la ni tɛrɛn, awiyon, mobili walima kurun la.

1. Dugukolo walima ji i n'a fo mɔgow bɛɛ, benkansebɛn, walima mɔgo kelen-kelen ka fɛnw mobili min bɛ doni ta, walima
2. Siwili awiyonw.

Cibaga – Jagokɛla walima mɔgo min ka cili bɛ lase.

Tilaliyɔɔ – Farati suguya dɔ tilacogo fitinin.

EPA – U.S. Lamini lakanani baarada.

FMCRS – Fɛdɛrali ka mobilibolila min bɛ doni (mɔgo) ta lakanani sariyaw.

Doninw ta kɛsu – Minɛn min bɛ se ka baara kokura, n'a hake ye 64 futi kubik ye walima ka tɛmɛ o kan, min dilannen don ani min labɛnnen don walasa ka sira di a ma ka kɔɔta ni a kɔnoɓɛnw ma tiɲɛ, wa a dabɔra folɔ pakew marali kama (u bɛ kɛ unit cogo la) tali waati.

Taji marayɔɔ – O ye talan ye, min tɛ doni talan ye, min bɛ kɛ ka ji walima gazi minɛlɛn min bɛ se ka mɛnɛ walima min bɛ se ka jeni, o ta walasa ka taji di a sirilɛn bɛ mobili min na, walima ka minɛn wɛrɛw baara mobili kan.

Kisɛ hake walima a girinya bɛɛ laɲɛlɛn – Foroko girinya ka fara a kɔnoɓɛnw girinya kan.

Farati kilasi – Farati suguya min dira fɛn faratilen dɔw ma ka kɛɲɛ ni tilayɔɔba 173 ɲɛfɔli sariyaw ye ani Sec. 172.101 Tablo. Fɛn dɔ bɛ se ka dantigɛli sariyaw dafa farati suguya caman na nka a bɛ bila farati kilasi kɛlɛn dɔɔn de la.

Fɛn faratilenw – Fɛn walima fɛn min latigɛra bolifɛnko minisiri fɛ ko a bɛ se ka kɛ farati ye min tɛ se ka kɛ kɛnɛya, lakana ani nafolo la ni a bɛ taa ni a ye jago la, ani min togo dara o cogo la. O daŋɛ in bɛ fɛn faratilenw, nɔgo faratilenw, kɔgoji nɔgolɛnw, fɛnw kalamɛnw ani fɛn minnu kɔfɔlɛn don faratiw ye faratifɛnw tablo kɔno §172.101 kɔno, ani fɛn minnu bɛ farati kilasi ni u tilayɔɔ ɲɛfɔli sariyaw dafa §173 kɔno, nin walanda ba c ye ni walanda la c.

Fɛn faratilen - Fɛn min, a naɗaminɛw ni a furajiw sen bɛ o la, minnu bɛ:

1. A bɛ sɔrɔ faranka A kɔnɔ min bɛ Sec. 172.101;
2. A bɛ hake dɔ la, foroko kelen kɔnɔ, min bɛ bɛn walima ka tɛmɛ hake min bɛ se ka fɔ (RQ) ye min lisi bɛ faranka A kɔnɔ ka taa Sec. 172.101; ani
3. Ni a bɛ naɗami walima furaji la.
 - (i) Ni radionuclides ye, a bɛ bɛn dakun 7nan ma min bɛ sɔrɔ faranka A la Sec. 172.101.
 - (ii) Bari min tɛ radionuclides ye, a bɛ hake la a girinya la min bɛ bɛn walima ka tɛmɛ hake kan min bɛ bɛn fɛn in ka RQ ma, i n'a fɔ a jiralen bɛ cogo min na jaa 9.12 na.

Nin nɛfɔli in tɛ tali kɛ petorolifɛnw na minnu ye tulumafɛnw walima tajiɓ ye (aw ye sebɛn nɛ 40 CFR 300.6 laɗɛ).

Nɔɔɔ faratilenw – Nin tilayɔɔba in kɔnɔ, o kɔrɔ ye ko nɔɔɔ faratilenw manifest fɛn o fɛn ye min bɛ U.S. Lamini lakanani baarada min nɛfɔlɛn don 40 CFR part 262 kɔnɔ.

Intermediate foroko tabaga (IBC) – O ye foroko gɛlɛn ye walima min bɛ se ka ta, n'o tɛ silindiri walima talan ye min bɛ se ka ta, min dilannen don ni masinw ye. IBC minnu dilannen don Ameriki jamana na, olu sariyaw nɛfɔlɛn don yɔrɔ fitinin N ni O §178 kɔnɔ.

Hake danma – Fɛn faratilen, o hake dantɛmɛnɛn, tɔɔɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛn bɛ se ka kɛ min kan walima a foroko kɔnɔ.

Mariki – Tɔɔɔ nɛfɔli, jirali nimɔrɔ, ladilikanw, lasɛminiɓ, girinya, fɛn nɛfɔcogo, walima UN mariki walima u faralen nɔɔɔn kan, minnu wajibiɓyalɛn don nin walanda ba in fɛ fɛn faratilenw kɛnɛma pakew kan.

Naganim – Fɛn min bɛ kɛ ni fɛn walima fɛn caman ye minnu ka ca ni kelen ye.

Kɔnɔkɔw tɔɔɔ – Cili tɔɔɔ bɛnnɛn i n'a fɔ a nɛfɔlɛn bɛ cogo min na Sec. 172.101.

Foroko min tɛ fɛn kulu ye – Foroko don, min kɔnɔ:

1. A hake cayalɛnba ye 450 L ye (119 galonw) i n'a fɔ ji minɛn min bɛ kɛ ji la;
2. A girinya hake min ka bon ni 400 kilogaramu ye (882 pundiɓ) ani a seko hake cayalɛnba ye 450 L ye (119 galonw) walima a dɔɔɔyalɛnba i n'a fɔ fɛn gɛlɛn minɛyɔrɔ; walima
3. Ji hake min ka ca ni 454 kilogaramu ye (1.000 pundiɓ) walima a ka dɔɔɔn i n'a fɔ gazi minɛyɔrɔ i n'a fɔ a nɛfɔlɛn don cogo min na Sec. 173.115.
4. Foroko Kulu nɛfɔli mana kɛ cogo o cogo, a girinya hake bɛ se 400 kilogaramu (882 pundiɓ) ma walima a dɔɔɔyalɛnba bɛ kɛ bɔrɔ walima kɛsu la min bɛ bɛn sariyaw ma minnu bɛ kɛ foroko kɔnɔ minnu nɛfɔlɛn don, o la, dantigeli hake dantɛmɛnɛnw sen bɛ o la, minnu bɛ sɔrɔ walanda L kɔnɔ, part 178nan la.

N.O.S – A ma fɔ cogo wɛrɛ la.

Baara tigɛcogo walima ullage – Foroko dɔ bɛ dɔɔɔya ni ji ye ni a ji ka can, o bɛ jira kɛmɛsarada la a hake la.

Talan – foroko kulu (n'a ma bɔ silindiri min ji bɛ se 1.000 pundiɓ ma walima a dɔɔɔyalɛnba) min dilannen don fɔlɔ walasa ka doni ta, walima ka don a kan, walima ka nɔrɔ waati dɔ kɔnɔ mobili walima kurunba kɔnɔ ani ka kɛ ni skids, sirilan, walima fɛn wɛrɛ ye walasa ka talan minɛcogo nɔɔɔya ni masinw ye. A tɛ doni taji, tajiɓa mobili, tajiɓa mobili caman mobili tanki, walima remɔruku min bɛ 3AX, 3AAX, walima 3T silindiri ta, o tɛ a kɔnɔ.

Cili tɔɔɔ name jɛlɛn – Fɛn faratilenw tɔɔɔ jiralen don Romɛkaw ka sebɛnni na (a tɛ sebɛn ni italiki ye) Sec. 172.101.

P.s.i. walima psi – Pundiɓ bɛ sɔrɔ ɛns kɛrɛnkɛrɛnnɛn kelen na.

P.s.i.a. walima psia – Pundiɓ kelen ɛns kɛrɛnkɛrɛnnɛn kelen na absolute.

Hake min bɛ se ka fɔ (RQ) – Hake min nɛfɔlɛn don kolɔni 2 kɔnɔ faranka Sec la. 172.101 ka nɛsin fɛn o fɛn ma min jiralen don kolɔni 1

Jaa 9.12		
Fɛn faratilenw hake		
RQ Kiow Kilogaramuw)	Hake ka kɛɓɛ ni girinya ye	
	Kɛmɛsarada la	PPM
5.000 (2.270)	10	100.000
1.000 (45)	2	20.000
100 (45,4)	,2	2.000
10 (4,54)	,02	200
1 (0,454)	,002	20

koɗo faranka la.

Ciliw seereya – Kuma min be cili seɓen do kan, min bolono bilala kurun cibaga fe, k'a fo k'u ye cili laben ka je ka keje ni sariya ye. Misali la

- "O ye k'a jira ko fen minnu togo foro sanfe, olu tilalen don ka je, u jefora ka je, u pake koɗo, u mariki kera u la ani u togo seɓenna, wa u be cogo numan na ka keje ni sariyaw ye minnu be sirataama walima ka keje ni bolifenko minisiriso ye." walima;
- "Ne b'a jira nin cogo la ko nin cikan in koɗokow jefora ka dafa ani ka je sanfe ni cili togo numan ye, wa u be danfara, ka pake, mariki ani togo/pilaki, ani ko u be cogo bennen na cogo bee la ka taa * ye ka keje ni dije ni jamana goferenaman ka sariyaw ye minnu be sirataama.

* Dajew be se ka don yan walasa ka mobili tacogo jira (teren, awiyon, mobili, kurunba).

Cili seɓen – Cili order, sarali seɓen, manifest, walima cili seɓen were min be baara ke ni o baara kelen ye, min labenna ka keje ni walanda C ye min be part 172nan na.

Fere togo – O ye fen togo ye min lakodonnen don walima fenhenama togo min be ke sisan donniya ni fereko gafew koɗo, gafew koɗo, ani seɓenw koɗo.

Mobili min be taa ni doni ye – Doni ta mobili i n'a fo mobili, wotoro, tarakiteri, kamiyon, semi-remoruku, taji ta mobili, walima teren min be ke ka doni ta cogo o cogo. Doni talan farikolo kelen-kelen bee (remoruku, teren, o jogonnaw)ye mobili danfaren don.

UN ka sariyasunw ka foroko ko – Foroko kerenkereennen min be ben sariyaw ma minnu be UN ka ladilikanw koɗo.

UN – Duniya Kelenyatonba.

FAN SABA

- 10M. Fan -10M Mobili jɛɲinili sɛgɛsɛgɛli
- 11M. Mobili kɔlɔsili seko jɔɲjɔɲw
sɛgɛsɛgɛli
- 12. Sira bolicogo sɛgɛsɛgɛli

**NIN YɔRɔ IN YE MOBILIBOLILA TA YE
MINNU MAGO Bɛ SEKO NI DɔNKO
SɛGɛSɛGɛLI LA**

FAN 10M

MOBILI NɛNINILI SɛGɛSɛGɛLI

NIN FAN BɛNA JAGOKɛLA KA MOBILIBOLILAW DɛMɛ MOBILI NɛNINILI
SɛGɛSɛGɛLI LA

FAN -10M MOBILI NEPINILI SEGESEGE

Nin fan in be kuma

- **Konona segesegeli** (Mobili bee)
- **Mogo ta mobilw segesegeli**
- **Lakoli bisi mobilw segesegeli**
- **Yeelenw baarakecogo segesegeli** (Mobili bee)
- **Kenema segesegeli** (Mobili bee)
- **Mobili faralen jogon kan segesegeli**

Federali ni kiritigelaw ka sariyaw b'a jini CDL mobilibolilaw fe u k'u ka mobili segesege walasa k'a don ni a mobiliboli ye lakana ye. Mobili segesegeli bena aw deme ka geleyaw walima defow sorɔ minnu be se ka ke sababu ye ka mobili tije walima min ka jugu ni o bee ye, kasara. A nafa ka bon ka mobili yorow bee laje walasa u ka baara ka je.

Aw ka CDL Mobili nepinili Segesegeli senfe, aw ka segesegeli bena sinsin lakana nafamafenw kan aw ka mobili baara kama. O segesegeli in senfe, aw ka kan k'a jira ko donniya b'aw bolo walasa k'a don ko mobili boli lakanannen don. Koroboli senfe, a bena jini aw fe aw ka mobili axi kelen dorɔn de segesege, nka, aw ka kan ka laben ka o segesegeli kelen ke, min jefolen don fan (11M.5.2) konɔ mobili axi bee kan. Mobili segesegeli min be ke walasa k'aw ka donniya jonjonw jateminɛ, o te federali ka segesegeli sariyaw bee jefo. Aw ka baara ye ka ke Federali ka Moteriw Lakanali sariyaw donbaga ye.

[Lakanali kama, aw ka kan ka baara ke ni sen sogolanw ye Mobili nepinili segesegeli senfe.] Aw bena yaala-yaala ka don/bo mobili konɔ walasa ka segesegeli ke. Ni aw be bo mobili konɔ, aw ka kan ka mobili joli ɔɔ feren (w) mine ani ka mobili bila neutre la.

Ni aw be don/bo mobili konɔ, aw ka kan ka bo/don lakana la ni aw jesinnen be mobili ma ani ka jogon sorɔyoro saba (3) mara waati bee (ni aw be don/bo bisi konɔ, aw be don/bo lakana la ni aw jesinna jefe ani ka bolo da yoro mine kosebe).

A pininen be aw fe dorɔn ka fenw segesege minnu be CDL Mobili Segesegeli jatebɔseben konɔ. Aw be se ka baara ke ni jateminɛ seben ye min dira nin fan in na aw ka segesegeli kama ani ka fenw laje ni aw ye u dafa, nka marikiw werɛw walima seben werɛw te se ka bila nin lisi kan sani segesegeli ka ke.

Aw KA KAN ka aw togo fo, k'aw bolo sin ani/walima ka maga a la ani k'a jefo segesegelikela ye ka dafa aw be lakanafen nafama kelen-kelen bee segesege MIN kama. N'aw m'o ke, aw tɛna bonya sorɔ o fen (fenw) la. [Aw TɛNA ka fofɔ mobilɔ jukɔɔ.] Mobili o mobili yoro minnu mariki kɛra walima minnu togo sebennen don, min te dilabaga ta ye, o Tɛ se ka ke ni mobili nepinili segesegeli la.

Ni aw ma tugu ladilikanw ko walima sariya min te lakana ye – Ni aw ma tugu segesegelikela ka laadilikanw ko walasa ka segesegeli dafa i n'a fo a fora cogo min na, o be se ka ke dese otomatiki sababu ye, wa segesegelikela be se ka ban. Aw be segesegelikela ka laadilikanw ni a ka siraw labato tuma bee. Ni aw ma cikanw faamu, aw be segesegelikela pininka a ka jefoli ke.

Ni aw ye "wale do ke min te lakana ye" (misali la, ka pine ka mobili joli feren mine), o be se ka ke sababu ye ka otomatiki dese ke wale la min te lakana ye, wa segesegelikela be se ka segesegeli laban. Mobilibolila, segesegelikela ani segesegeli yoro lakanani de ye folo ye. Aw ye miiri tuma bee LAKANA LA.

10M.1 – KƆNƆNA SƐGƐSƐGƐLI (MOBILIW BƐƐ)

Aw bɛna nin mobili yɔɔ ninnu kalan aw bɛna baara kɛ ni min ye CDL Mobili jɛninili sɛgɛsɛgɛli senfɛ. Aw ka kan ka se ka yɔɔ kelen-kelen bɛɛ dɔn ani k'a fɔ sɛgɛsɛgɛlikɛla ye aw bɛ ka min jini walima aw bɛ min sɛgɛsɛgɛ.

10M.1.1 – Mobili kɔnɔ/Motɛri mana

Yeelen jiralanw

Jɛfɔli: Tablo jiralan yeelenw ye taamasijenw ye, kiliyontan, jɛfɛ yeelenba; fɛrɛn sogobaliya sistɛmu (ABS); ani taju gazɔli (DEF)/gazɔli tiyo fɛnɛnamafagalan (DPF).

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: A b'a jira baara kɛ fɛn minnu bɛ ka sɔn walima minnu bɛ lasɔmi kɛ mobili yɔɔw la minnu bɛ geleya la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Nin fɛn ninnu kelen-kelen bɛɛ ka kan ka sɛgɛsɛgɛ. Aw bɛ a lajɛ walasa ka a dɔn ko tablo taamasijenw bɛ baara kɛ ni mobili manara ani ni lanpan minnu bɛ bɛn o ma, olu bɛ yeelen bɔ o la:

Numan fɛ yeelen taamasijen jiralan.

Kinibolo kiliyonta taamasijen jiralan.

Kamanagan yeelen ñaami jiralan.

Jɛfɛ yeelenba jiralan.

ABS jiralan min bɛ tablo kan; (ani mobili faralen jɔgon kan dɔɔn, kɔfɛ mobiliboila kɛrɛfɛ-remoruku ABS yeelen ka kan ka mana o kɔfɛ ka faga), ni o bɛ a la.

DEF jiralan, ni o ni o bɛ a la.

Kolɔsili: Baarakɛcogo sɛgɛsɛgɛli min bɛ kɛ kiliyontan, kamanagan yeelen ñaami jiralan kan, sira ani yeelenba baarakɛcogo sɛgɛsɛgɛli ka kan ka kɛ a danma yeelenw baara sɛgɛsɛgɛli senfɛ min jɛfɔlɛn don fan 11.4 kɔnɔ.

Kɔɔɔɔko minɛnw

Jɛfɔli: Kɔɔɔɔko minɛn minnu ka kan ka kɛ.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Kɔɔɔɔko minɛnw ka kan ka sɔɔɔɔ ani u ka kan ka kɛ cogo la min b'a to baara bɛ kɛ ni u ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni kɛrɛ saba bilenman saba (3) bɛ yɛn minnu bɛ yeelen bɔ, fise wɔɔɔɔ (6) walima jilama jenifɛn saba (3).

Aw bɛ tasumafagalan dɔ sɛgɛsɛgɛ min falɛn don ka jɛ ani min sirilɛn don ka jɛ.

Aw bɛ kuran fisew sɛgɛsɛgɛ minnu tɛ yɛn (ni baara bɛ kɛ ni u ye) walima aw bɛ kuran sira tigɛlanw don.

Kolɔsili: Ni kuran fise tɛ mobili kɔnɔ, aw ka kan k'o fɔ sɛgɛsɛgɛlikɛla ye ani k'a dɔn ko mobili bɛ baara kɛ ni kurañ sira ye.

Vitiri ni sirako kolɔsili minɛnw

Jɛfɔli: Vitiri, dungarɛw ani kolɔsili minɛn wɛrɛw, i n'a fɔ kameraw.

Mun na aw ka kan ka sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni mobilibolila ka filɛli yɔɔ dogo, ka fɛnw bali, ka fɛn dɔw sɛgɛsɛgɛ, walima ni nɔgow don, o bɛ se ka kɛ sababu ye mobilibolila kana a jɛ bɔ siraw cogoyaw la walima fɛn wɛrɛw la minnu bɛ ka mobili lamini.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni vitiri saniyalɛn don, balilɛn si tɛ a la fɔ sɛgɛsɛgɛli seɓɛn dɔ. Tijenɛni foyi tɛ se ka kɛ, i n'a fɔ vitiri cilɛn walima defow.

Aw bɛ a lajɛ ni Sirako kolɔsili minɛn / Dungarɛ saniyalɛn don ani ko a ladilanna ka jɛ ka bɔ kɔnɔna na, ni o bɛ yɛn.

Ni minɛnw bɛ u kɔnɔ, aw bɛ a lajɛ ni kɔfɛla ni kɛrɛfɛla kolɔsili minɛnw walima kameraw saniyalɛn don ani ni u bɛ baara la. Minɛnw ka kan ka lajɛ ka bɔ u kɔnɔna na ani vidɛyo jiralan ka kan ka baara kɛ ani ka ladilɛn walasa ka u lajɛ.

Vitiri jɔsɪlan/Kolanw

Nɛfɔli: Vitiri jɔsɪlan ni kolanw.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Vitiri jɔsɪlan bɛ yeli jɛ sanji ni nezi waati. jɔsɪlan minnu segennɛn don, olu bɛ do bo yeli la. Kolaw bɛ demɛ don walasa vitiri jɔsɪlan saniyalɛn ka to.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni vitiri jɔsɪlan bolow ni a jɔsɪlan ma tijɛ, ani ka a jira ko vitiri jɔsɪlan bɛ baara kɛ ka jɛ ni aw ye u mana ani ka u faga.

Aw bɛ vitiri koli ji sɛgɛsɛgɛ ani ka a jira ko vitiri kolan bɛ baara kɛ ka jɛ ni aw ye kolan la baara.

Kalayalan/Garate la

Nɛfɔli: A bɛ kabini walima mobili kɔnɔmɔgɔw ka yɔrɔ kalaya ani ka nɛnɛ walima sumaya bali ka kɛ vitiri kan.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Garate la bɛ yeli jɛ, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la nɛnɛ waati.

Sɛgɛsɛgɛli:

A jira, a jɛfɔ ani ka jira ko kalayalan (w) ni garate la(w) bɛ baara kɛ ka jɛ ni kolɔsili baaraw ye.

Pipɪ(w)

Nɛfɔli: Fiɲɛ ni/walima pipi kuran minnu bɛ kɛ ka siraba baarakɛla tow lasɔmi (misali la, mobili, mototigiw, nɛgɛsotigiw ani sennamɔgɔw).

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Pipiw ye minɛn ye min ka kan ka baara kɛ ka jɛ walasa ka sirabatigi tow lasɔmi aw ka kɛta la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ko pipiw ni/walima pipi kuran bɛ baara kɛ.

Jɔli ani Remɔruku Fɛrɛn Sɛgɛsɛgɛli

Nɛfɔli: A bɛ mobili bali ka lamaga walima ka kolon kolon ni a jɔlɛn don.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Fɛrɛn(w) ka kan ka baara kɛ ni mobili jɔlɛn don, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ni a bɛ kɔti/kulu do kan. Mobili min bilala ka kolon kolon, o bɛ se ka tijɛni walima jogin kɛ sirabatigi tow walima nafolo la.

Sɛgɛsɛgɛli:

A bɛna jini aw fɛ aw ka jɔli fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli jira (ani remɔruku ka jɔli fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli, ni u bɛ a la). O kɛcogo in dabɔra walisa k'a don ni mobili jɔli fɛrɛn (w) bɛ baara kɛ ka jɛ, wa u bɛ mobili bali ka taa.

Joli Fɛrɛn: Ni Joli fɛrɛn ye (remɔruku fɛrɛn minnu bɛ bo mobili faralɛn jɔgɔn kan, ni o bɛ se ka kɛ), aw bɛ sɛn bo baara kɛ fɛrɛn kan ani ka a lajɛ ni Joli fɛrɛn bɛna mobili minɛ ni aw ye a sama nɔgɔya la ka taa jɛfɛ ni Joli fɛrɛn mananɛn don.

Remɔruku Fɛrɛn : Ni remɔruku jɔli fɛrɛn bilara ani ni remɔruku jɔli fɛrɛn kɛra la (mobiliw faralɛn jɔgɔn kan dɔrɔn), aw bɛ sɛn bo baara kɛ fɛrɛn na ani ka a lajɛ ni remɔruku jɔli fɛrɛn bɛna mobili minɛ ni aw ye a sama nɔgɔya la ka taa jɛfɛ ni remɔruku jɔli fɛrɛn mananɛn don. A bɛ demɛ fana don ka don jɔgɔna lajɛ ni remɔruku ye.

Baara kɛ Fɛrɛn Sɛgɛsɛgɛli

Nɛfɔli: Taabolo min ka kan ka labato walasa ka fiɲɛ, ji walima kuran baarakɛ fɛrɛn kɛcogo sɛgɛsɛgɛ.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Nin wale in dabɔra walasa ka a don ko fiɲɛ, ji walima kuran baarakɛ fɛrɛn bɛ baara kɛ ka jɛ walasa ka baara kɛ cogo bennɛn na.

Sɛgɛsɛgɛli:

A bɛna jini aw fɛ aw ka fiɲɛ, ji walima kuran baarakɛ fɛrɛn minɛ cogo jira. O taabolo in dabɔra walasa k'a don ni fɛrɛn bɛ baara kɛ ka jɛ, ani ko mobili tɛ sama ka taa fan kɛlɛn fɛ walima fan wɛrɛ fɛ ni tɛliya dɔgoman ye.

Aw bɛ sama ka taa jɛfɛ ni 5 mph, ka baarakɛ (sɛn) fɛrɛn kɛ ka na jɔ pewu. Aw bɛ a lajɛ ni mobili tɛ sama ka taa fan fila bɛɛ la, wa a bɛ jɔ ni baara kɛ fɛrɛn bɛ minɛ. Ni mobili bɛ sama ka taa fan fila bɛɛ la walima ni a ma jɔ ka jɛ, a bɛ se ka kɛ ko fɛrɛn tɛ baara kɛ ka jɛ.

10M.1.2 – Feren fɛnɛma walima feren jilama segɛsegɛli (ka da feren sistɛmu kan)

Feren fɛnɛma segɛsegɛli (Feren fɛnɛma bɛ mobili minnu na dɔɔɔn)

Nɛfɔli: Taabolo minnu ka kan ka labato feren fɛnɛma segɛsegɛli la.

Mun na aw bɛ segɛsegɛli kɛ: Feren fɛnɛma lakanani minɛnw tɛ kelen ye. Nin wale in dabɔra walasa ka a dɔn ko lakanaminɛnw bɛ baara kɛ ka jɛ ni fɛnɛ tansiyoɔn bɛ jigin ka bɔ "bennen" la ka taa "fɛnɛ dɔgɔman" cogo la. Fɛnɛ tansiyoɔn bɔnɛni bɛna kɛ sababu ye ka kɔrɔtɔko feren ka baara kɛ min bɛ kɛ sababu ye ka bali ka jɔ ani ka jɔ cogo la min tɛ se ka kunbɛn.

Segɛsegɛli: Ni aw ma feren fɛnɛma segɛsegɛli yɔɔɔ naani (4) bɛɛ jɛfɔ ani k'u jira (ka kɛ) ka jɛ, o bɛna kɛ sababu ye ka CDL mobili jɛpinili segɛsegɛli otomatiki ka dɛɛɛ ye.

Feren fɛnɛma segɛsegɛli kɛcogo jumanw ye ninnu ye:

- 1 **Fɛnɛ jateminɛnan ni gɔfɛrɛnaman tigɛcogo segɛsegɛli** – Aw bɛ senw sɔgɔ, ka mobili mana ani ka a lajɛ ni fɛnɛ jateminɛnan bɛ baara kɛ ani ka fɛnɛ tansiyoɔn labɛn ka se gɔfɛrɛnaman tigɛcogo ma (120 – 140 psi jɔgɔɔn) ani ka tigɛda tansiyoɔn dɔn aw ka mobili la.
- 2 **Fɛnɛ bɔnni hake segɛsegɛli** – Aw bɛ motɛri faga, ka kile segin "mananen" walima "batiri falɛn" yɔɔɔ la, ka jɔli feren (mobiliw bɛɛ), ani tarakiteri lakanani bɔlɔ (mobili faralɛn jɔgɔɔn kan) bila. Aw bɛ senna-ferɛn minɛ ka jɛ. Ni fɛnɛ jateminɛnan jɔlɛn dɔn, aw bɛ senna feren minɛ kelen miniti (1) kɔnɔ. Aw bɛ fɛnɛ jateminɛnan segɛsegɛ walasa ka a dɔn ni fɛnɛ tansiyoɔn bɛ jigin ka tɛmɛ saba pundiw (3) kan kelen miniti (1) kɔnɔ (mobili kelen walima feren fɛnɛma tɛ remɔruku min na) walima naani pundiw (4) kelen miniti (1) kɔnɔ (mobili faralɛn jɔgɔɔn kan).
- 3 **Fɛnɛ lasɔmini minɛn(w) Kɔrɔbɔli** – K'a sɔɔ aw ma motɛri mana kokura, aw bɛ a lajɛ ni kile walima kuran fanga bɛ "mananen" walima "batiri falɛn" cogo la. Aw bɛ fɛnɛ tansiyoɔn fɛyɛli daminɛ ni senna-ferɛn minɛli ye ani k'a bila. Fɛnɛ dɔgɔman lasɔmini minɛnw (mankan bɔla, yeelɛn ani darapo) ka kan ka baara kɛ sani fɛnɛ tansiyoɔn ka jigin ka tɛmɛ 55 psi kan walima hake min fɔra a dilabaga fɛ. O ye jininikɛla ka baara ye ka mobili dilannikɛla ka fɛnw dɔn.
- 4 **Kɔrɔtɔko feren(w) segɛsegɛli** – Aw bɛ to ka fɛnɛ tansiyoɔn faga. Jɔli feren (walima Kɔrɔtɔko feren) bɔlɔ ka kan ka da tugu (pop out) 20 psi ni 45 psi cɛ (a man kan ka dɔgɔya ni 20 psi ye ani a man kan ka tɛmɛ 45 psi kan).
 - Fɛnɛ bɛ baara kɛ ni remɔruku ye, tarakiteri lakanani bɔlɔ ni remɔruku jɔli feren (walima kɔrɔtɔko feren) da ka kan ka datugu (pop out) waati kelen na walima ka kɔn kamiyoɔn/tarakiteri/bisi ka bɔlɔ jɛ.
 - Aw bɛna a jini ka hake dɔn min fɔra a dilannikɛla fɛ aw bɛ ka mobili min segɛsegɛ. Ni mobili ka bɔlow ma dabo walasa ka da tugu (pop out) aw bɛna a jini ka fɛnɛ bɔli mankan lamɛn ka bɔ fɛnɛbɔlan sistɛmu la, o b'a jira ko jɔli (walima kɔrɔtɔko) feren minɛra. Ni kɔfɛ fɛnɛ sistɛmu bɛ mobili la, aw bɛna a jɛfɔ ko kɔfɛ fɛnɛbɔlan bɛ yɛn ani ko bɔlɔ (w) tɛna datugu (pop out).

Kɔlɔsili: Aw bɛna taabolo kɛrɛnkɛrɛnnɛnw jɛfɔ minnu jɛfɔra a dilannikɛla fɛ aw bɛ mobili min segɛsegɛ. Aw ka baara ye k a mobili dilannikɛla ka fɛnw dɔn ani k'u jɛfɔ segɛsegɛlikɛla ye fɛnɛ sistɛmu kan.

WALIMA

Feren jilama Segɛsegɛli (Feren jilama bɛ mobili minnu na dɔɔɔn)

Nɛfɔli: Taabolo min ka kan ka labato walasa ka feren jilamaw segɛsegɛ. Feren jilama suguyaw ni segɛsegɛli kɛcogo bɛna caya ta.

Mun na aw bɛ segɛsegɛli kɛ: Jibo tiyow tɛjɛnɛnw, feren sistɛmu kɔnɔ walima jiboyɔɔ dɔgɔyali bɛna kɛ sababu ye ka feren bɔnɛ yɔɔɔ dɔ walima a bɛɛ la min bɛ se ka kɛ sababu ye ka jɔli janya caya walima ka casara kɛ.

Segɛsegɛli: Ni i ma jɛfɔli kɛ ani k'a jira ka jɛ feren jilama segɛsegɛli la, o bɛna kɛ sababu ye ka CDL Mobili jɛpinili segɛsegɛli kɛ otomatiki la. Nin segɛsegɛli in dabɔra walasa k'a dɔn ni feren jilama bɛ baara kɛ ka jɛ. Aw bɛ nin fɛɛrɛ ninnu kɛ ka feren jilama taabolo segɛsegɛli kɛ ka kɛjɛ ni aw ka mobili ka sistɛmu jɛfɔcogo ye:

Aw bɛ a lajɛ ni taamasijɛnw ni lasɔmini siraw bɛ baara kɛ, i n'a fɔ a dilannikɛla y'a fɔ cogo min na, ni u bɛ a la.

Ni transmission bilalɛn dɔn "park" la, aw bɛ feren pedali janya bɛnnɛn dɔn ani ka feren pedali tansiyoɔn segɛsegɛ [i n'a fɔ, aw bɛ feren pedali pɔnpɛ sijɛ saba (3), ka sɔɔ k'a minɛ duguma fɔ sekɔndi duuru (5)], walima i n'a fɔ a dilabaga y'a fɔ cogo min na. Feren pedali man kan ka lamaga (a digi) a kɛli fɔlɔ kɔfɛ wa a ka kan ka jɔ ani a ka kan ka mara hake bɛrɛbɛrɛ feren pedali minɛli la.

Aw bɛ a lajɛ ni ji fanga dɛmɛnan (w), ni u bɛ a kɔnɔ, u bɛ baara kɛ, i n'a fɔ a dilabaga y'a fɔ cogo min na.

Kolɔsili: Fɛrɛn jɛama sistemuw tɛ kɛlɛn yɛ. Aw ka sistemu bɛ sɛ k'a jini ignition ka kɛ "mananɛn" cogo la ani/walima motɛri ka baara kɛ. Aw bɛna a jini ka aw ka mobili taabolo nɛfɔ ani k'a jira sɛgɛsɛgɛlikɛla la i n'a fɔ a dilannikɛla y'a fɔ cogo min na.

10M.2 – MɔGOW NI LAKOLI BISI DɔRɔN

Mɔgow don yɔrɔ da ni u escalier yɔrɔ

Nɛfɔli: Bisi da(w) minnu bɛ la baara donni bennɛn walima ka bɔ cogo bennɛn la. Mɔgow ka escalier min bɛ kɛ ka wotoroninw la soro.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Mɔgow bɛɛ ka kan ka sɛ ka don ani ka bɔ lakana la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni donda (w) ma tijɛ, aw bɛ baara kɛ ka jɛ ani ka u datugu ka jɛ ka bɔ kɔnɔna na.

Aw bɛ a lajɛ ni bolo da yɔrɔ lakananɛn don ani ni u labɛnna, ni sɛn da yɔrɔ yeelen (w) bɛ baara kɛ.

Aw bɛ a lajɛ ni dondaw jɛlɛn don, ani ni sɛn da yɔrɔ ma lajɔ, walima ni a ma sɛgɛn.

Ni mɔgow boli yɔrɔ escalier bɛ a la, aw bɛ a lajɛ ni a yɔrɔw bɛ ji bɔn, ni u tijɛna walima ni u tununna, ani ka a nɛfɔ escalier ka kan ka sɛgɛsɛgɛ cogo min na walasa a tɛ baara kɛ ka jɛ.

Ni minɛnw bɛ a la, escaier ka kan ka kɔsɛgin ka ban pewu ani ka a siri ka jɛ.

Kɔrɔtɔko Bɔyɔrɔw

Nɛfɔli: Bisi da, sanfɛlanw, walima finɛtiri minnu bɛ sɛ ka la baara, minnu bɛ kɛ ka mɔgow labɔ joona.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Kɔrɔtɔko bɔyɔrɔw ka kan ka baara kɛ walasa ka boliyɔrɔ di mobili kɔnɔmɔgow ma, casara walima kɔrɔtɔko waati.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni kɔrɔtɔko bɔyɔrɔw bɛɛ tɔgo sɛbɛnnɛn don, u ma tijɛ, u bɛ baara kɛ ka jɛ, ani ka u datugu ka jɛ ka bɔ kɔnɔna na. A jira ko kɔrɔtɔko bɔyɔrɔ kɛlɛn (1) ni kɔ bɛ baara kɛ ka jɛ, ko a bɛ datugu ka jɛ, wa ko a ma tijɛ. Aw bɛ a sɛgɛsɛgɛ ko boli ni lasɔminiw bɛ baara kɛ ka jɛ. Kɔrɔtɔko bɔyɔrɔ tɔw bɛɛ bɛ baara kɛ cogo min na, o jira ani k'a nɛfɔ.

Aw bɛ a lajɛ ni boloda bɔ yɔrɔ bɛ sɛ ka baara kɛ ka jɛ ka bɔ mobili kɔnɔ ani a kɔkan.

Ni kile bɛ mananɛn" walima "fɛlɛn" cogo la, aw k'a lajɛ ni kɔrɔtɔko boli lasɔmini minɛnw bɛ ka baara kɛ.

Mɔbili kɔnɔmɔgow sigiyɔrɔ

Nɛfɔli: Mɔbili kɔnɔmɔgow sigilanw ni turisimu mobili.

Mun na aw ka kan ka sɛgɛsɛgɛli kɛ: Sigiyɔrɔw ka kan ka kɛ yɔrɔ lakananɛn yɛ walasa mɔbili kɔnɔmɔgow bɛ sɛ ka sigi minnu kɔnɔ.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni sigilanw karilɛn si tɛ yɛn ani ka a lajɛ ni sigilanw turulɛn don kɔsɛbɛ duguma.

Aw bɛ a lajɛ ni sigilanw turulɛn don ka jɛ sigilan kadiri kan.

Kɔnɔmɔgow kɔlɔsili minɛnw

Nɛfɔli: Sirako kɔlɔsili minɛn / Dungarɛ ani kɔlɔsili minɛnw, i n'a fɔ kameraw, walasa ka kɔnɔmɔgow walima kalandɛnw kɔlɔsi.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Kɔnɔna (kɔnɔmɔgow) ani kɛnɛma (fender, cross-over ani fɛn wɛrɛw) Sirako kɔlɔsili minɛn / Dungarɛ walima kɔlɔsili minɛn minnu bɛ kɛ ka kɔnɔmɔgow walima kalandɛnw yɛ ani k'u kɔlɔsi, olu bɛ mobilibolila dɛmɛ ka kɔnɔmɔgow/kalandɛnw kɔlɔsi lakana la, mobili bolituma, doni tali ani doni jigin tuma la. Kɔnɔmɔgow/lakoli bisi mobilibolila ka kan ka sɛ ka Kɔnɔmɔgow/kalandɛnw jiginni ni u boli yɛ.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni mɔgo kɔnɔna ni kɛnɛma dungarɛ bɛɛ ani sirako kɔlɔsili minɛn / Dungarɛ turulanw ma kari ani ni u sigilɛn don ka jɛ, u yɔrɔ si ma tunun.

Aw bɛ mobili kɔnɔna ni kɛnɛma kɔnɔmɔgow ka dungarɛ bɛɛ lajɛ walasa u ka labɛn ka jɛ ani ni u saniyalɛn don.

Ni minenw be a la, aw k'a laje ni konomogow kolosili minenw walima kameraw saniyalen don ani ni u be se ka ye ka bo u konon ani ni videyo jiralan be se ka baara ke ani ni a laben walasa u ka se ka laje.

Aw be kalandenw ka kofe dungare segesege (lakoli bisi doron).

10M.3 – LAKOLI BUSI DORON

Kalandenw ka yeelenw (Nefe ani Kofe)

Nefoli: Strobe yeelen (ni a be a la), amber yeelen minnu be manamana jogon fe ani lanpan bilenmanw be jogon falen-falen lakoli bisiw konon.

Mun na aw be segesegele ke: Kalandenw ka yeelen b'a to lakoli bisi bolila be se ka kumajogonya ke ni a ka keta ye ani a ka lapiniw ye walasa ka kalandenw ka doni ni u jigincogo jo/damine kokura ni sira werew ye.

Segesegele:

Nin kalandenw ka yeelen ninnu ka kan ka segesege, ani baarakecogo jiralan, mobilijefela ni kofela fila bee la.

Aw be a laje ni strobe yeelen (ni a be a la) be baara la, wa a ma kari. Aw be a laje ni strobe yeelen jiralan min be tablo kan, o be baara la.

Aw be a laje ni amber yeelen minnu be mana jogon na (ni u be u konon), minnu be mobilijefe ani kofe, olu be baara la, wa u ma tijne. Aw be a laje ni amber yeelen jiralan min be tablo kan, o be baara la.

Aw be a laje ni yeelen bilenman minnu be mana jogon falen-falen, minnu be mobilijefe ani a kofe, olu be baara la, wa u ma tijne. Aw be a laje ni yeelen bilenman jiralan min be yeelen bo tablo kan, o be baara la.

Joli bolo(w) ani Lakanali bolo

Nefoli: Lakoli bisiw joli bolo ni lakana bolo minnu be baara ke ni kalandenw ka doni ni jigini yeelen be baara la.

Mun na aw be segesegele ke: Bolo jo - A be mobilibolila tow lasomi lakoli bisi joli la walima a jolen. **Lakanali bolo** - A be lakolidenw wajibiya u ka temen ka je (misali la, 10 futi) ka bo lakoli bisi jefe, mobilibolila ka je koro.

Segesegele:

Nin lakoli bisi lakananifen ninnu ka kan ka segesege ani a baarakecogo, ka kan ka jefo ani ka jira.

Aw be joli bolow segesege - ni u be a la, u sirilen don kosebe mobilida la ani u yoro si ma tunu, n'a karilen te, walima n'a tijenen te. Aw be a laje ni joli bolow ka jan ka je ni a be baara ke, ni joli bolow yeelenw be baara la ani ni joli bolow jiralan min be tablo kan, o be baara ke.

Aw be a laje ni lakana bolo, ni a be a konon, a sirilen be mobilida la ka je ani ko a yoro si ma tunu, a karilen te, walima n'a tijena. Aw be a laje ni lakana bolo be baara ke ka je ni a ni joli bolo be jogon fe, a be janya ka ban.

Deme folo korotoko la ni farikolo ji furaw

Nefoli: Korotoko minen minnu ka kan ka ke (deme folo korotoko la minen ni farikolo saniya ji minen fana sen be o la) lakoli bisi kama.

Mun na aw be segesegele ke: Korotoko minenw ka kan ka soro ani u ka kan ka ke cogo la min b'a to baara be ke ni u ye.

Segesegele:

Aw be a laje ni korotoko deme folo minen be yen ani ni a sigilan ma kari min be se ka a jira ko fen dow tununna.

Aw be a laje ni farikolo saniya ji be yen ani ni a sigilan ma kari min be se ka a jira ko fenw tununna.

10M.4 – YEELEN BAARAKECOGO SEGSEGELE (MOBILIW BESE)

Yeelenw Baarakecogo Segesegele

Nefoli: Jefe yeelen ba, yeelen ba, kiliyontan kiliyontan 4, furance yeelenw, Kofela yeelenw ani Jagokela ka mobilini remoruku jefe, a kerew ani a kofe feren yeelenw(min faralen don jogon kan doron).

Mun na aw ka kan ka segesegele ke: Yeelenw b'a to jagokela ka bolila be se ka yeli ke ani ka ye ani ka kumajogonya ke ni siraba werew ye.

Segesegele:

Aw be a laje ni mobilijefe, a kerefe ani a kofelan yeelenw bee be baara ke ani ka yeelen bo ni yeelen minnu be ben o ma, i n'a fo numanbolo ni kininbolo kiliyontan, yeelen bileman 4, jefela yeelen dogoman, jefe yeelenba, furance walima kerela yeelen, Kofela yeelen ani ferenw. Aw be a laje ni feren yeelenw be "mannen" ni feren be mine ani ka "faga" ni feren bilara.

Kolosili: Mobilifalalen jogon kan, aw ka kan ka remoruku kofe doron de segesege.

Kolɔsili: Kenema yeelenw bɛɛ baarakɛcogo ka kan ka sɛgesɛge ka bo mobili kɔkan. Aw bɛ se k'a nini sɛgesɛgelikɛla fɛ a k'aw dɛmɛ ka kenema yeelenw ka baara sɛgesɛge. Aw bɛna a nini ka sɛgesɛgelikɛla bila mobili walima remoruku jɛfɛ, a kɛrɛw ani a kɔfɛ (min faralen ɲɔɔn kan dɔrɔn), n'aw bɛ sɛgesɛgeli kɛ. Aw ka kan k'a fɔ sɛgesɛgelikɛla ye tigitigi aw b'a fɛ a ka yeelen minnu sɛgesɛge, n'aw bɛ yeelenw la baara ka bo mobili kɔnɔ. Aw bɛna a nini ka finɛtiri la jigin ani ka kuma ni kanba ye walasa sɛgesɛgelikɛla ka se k'a mɛn. N'aw ɲinɛna yeelen kɛrɛnkɛrɛnnen dɔ kɔ walima n'aw y'a to yen, aw tɛna bonya sɔrɔ.

10M.5 – KENEMA SɛGESɛGELI (MOBILIW Bɛɛ)

10M.5.1 – Mobili jɛfɛ la/ Motɛri yɔrɔ (Motɛri faga)

Nɛkisɛw

Nɛfɔli: Nɛkisɛ walima yeelen datugulan minnu bɛ mobili/tarakitɛri jɛfɛ.

Mun na aw bɛ sɛgesɛgeli kɛ: Nɛkisɛw walima yeelen datugulanw ka kan ka saniya ani u kana tiɲɛ walasa yeelenw ka baara kɛ ka ɲɛ.

Sɛgesɛgeli:

Aw bɛ a lajɛ ni ɲɛkisɛw walima yeelen datugulanw kulɛri bɛnnen don, u saniyalɛn don, u ma kari ani u tɛ tunun.

Ji hake jugu

Nɛfɔli: Motɛri tulu min bɛ kɛ ka motɛri magaya kɛ; sumayalan min bɛ kɛ ka motɛri sumaya; mobili walan ji min bɛ kɛ ka walan ka baara dɛmɛ ka taa jɛfɛ sɛnw na; ani fɛrɛn ji min bɛ kɛ ka mobili fɛrɛn minɛ (fɛrɛn jilama dɔrɔn).

Mun na aw bɛ sɛgesɛgeli kɛ: Ni ji hake bɛnnen don, o b'a to motɛri, sumaya, walan ani fɛrɛnw (fɛrɛn jilama dɔrɔn) bɛ baara kɛ ka ɲɛ, wa o bɛ motɛri ni o fɛnw si janya.

Sɛgesɛgeli:

Ni motɛri fagara, aw b'a jira ko jimafɛnw tun bɛna sɛgesɛgc ni u hake bɛnnen don, o la:

motɛri tulu;

sumaya sistɛmu/sumayalan;

mobili walan ji; ani

fɛrɛn ji (fɛrɛn jilama dɔrɔn).

Ni a bɛ se ka kɛ, aw bɛ ji hake sɛgesɛge yɔrɔ min na ani jatɛminɛnan (w) walima jiralan (w) bɛ yɔrɔ min na. A jira ko aw tun bɛna a sɛgesɛge ko hake bɛ fitini ni dafalɛn cɛ fɛn kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ la.

Aw ye aw janto nin na: Aw kana radiyateri sumayalan datugulan bo abada ni motɛri ka kalan.

Ji ni Fiɲɛ bɔnnin

Nɛfɔli: Ji minnu bɛ bo motɛri ni mobili sistɛmu wɛrɛw la; ani fiɲɛ bɔnnin, ni o bɛ se ka kɛ.

Mun na aw bɛ sɛgesɛgeli kɛ: Ji bɔnnɛn bɛ se ka kɛ sababu ye ka fɛnw tiɲɛ yɔrɔw la, yɔrɔ minnu na ni hakɛw tɛ se ka sɛgesɛge ɲɔgɔya la (misali la, transmission walima taji sistɛmuw). Fiɲɛ bɔnnin bɛ se ka kɛ sababu ye ka fɛnw tiɲɛ yɔrɔw la minnu tɛ se ka sɛgesɛge ɲɔgɔya la (misali la, fiɲɛ digilan ni fiɲɛ yɔrɔ wɛrɛw).

Sɛgesɛgeli:

Aw bɛ ji yɔrɔw ɲini duguma.

Aw bɛ jiw ɲini minnu bɛ jigin motɛri ni transmission lamini na ani a jukɔrɔ.

Aw bɛ tiyo ni fiɲɛ siraw sɛgesɛge, ni o bɛ se ka kɛ, ni u cogoya tɛ ani ni u bɛ ji bo.

Walan Sistemu

Nɛfɔli: Fɛɛɛ minnu bɛ mobili walan direction kolɔni baara sɛmɛntiya ka kɛ sen munumununi wale ye.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Minnu sɛgɛnnɛn don, minnu karilɛn don, minnu tununɛn don walima minnu karilɛn don, olu bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka mobili walan tiɲɛ. Lamaga-lamagali bɛ sɛ ka kɛ sababu ye mobili ka yaala walima ka gɛlɛya jugu wɛrɛw sɔrɔ a kolɔsili la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni mobili walan kɛsu sigilɛn don ka ɲɛ ani ni a tɛ ji bɔn.

Aw bɛ a laɲɛ ni mobili walan ni u don ɲɔgɔna bɛɛ ma kari, u ma sɛgɛn walima u tɛ bɔn.

Aw bɛ a laɲɛ ni bulɔn, ekuru numanw, tɛ mobili walan walima kile tununɛn tɛ.

Aw bɛ a laɲɛ ni don ɲɔgɔna siraw, bolow ani bɛɛ minnu bɛ bɔ mobili walan na ka taa a bila sen la, olu ma sɛgɛn walima u ma kari ani ni sɔkɔ ni a manaw ma sɛgɛn walima u ma sɛɛ.

10M.5.2 – Axi yɔrɔw/Walan Axi

Kolɔsili: Aw ye aw labɛn ka o sɛgɛsɛgɛli kɛlɛn kɛ, min ɲɛfɔlɛn don nin fan in na (11.5.2) mobili axi dɔ la kɛlɛn kan.

Pinɛw

Nɛfɔli: Pinɛw/sen ye fɛnw laɲɛlɛn ye minnu bɛ ɲɔgɔn sɔrɔ siraba kan.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni fiɲɛ hake dɔgɔyara, o bɛ dɔ fara fiɲɛ bɔnnin kan funteni caya kojugu fɛ ka a sababu kɛ Pinɛ kuruli caya ye. Boli yɔrɔ digɛn dɔgɔyali bɛ dɔ fara fongo nɔ kan, ka dɔ bɔ dudukolo ka minɛli la ani ka dɔ fara jɔli janya kan.

Ni fiɲɛ cayara, o bɛ dɔ fara pinɛ tiɲɛni kan ka bɔ sira kurulɛn ni dingew la ani ka dugukolo ka minɛli tiɲɛ ka a sababu kɛ boli yɔrɔ digɛn dɔgɔyali ye sira la. Tigeli ni fununi bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka pinɛ tiɲɛ, ka fiɲɛ la bɔ, ani ka a to a tɛ sɛ ka a yɛrɛ minɛ yɔrɔnin kɛlɛn.

Sɛgɛsɛgɛli:

Nin fɛn ninnu ka kan ka sɛgɛsɛgɛ pinɛ kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ kan:

Pinɛ fiɲɛ: Aw bɛ a laɲɛ ni a fiɲɛ ka ɲi ni pinɛ jatɛminɛnan ye. Aw bɛ aw jija ka a laɲɛ ni fiɲɛbɔyɔrɔ bɔlo bɛɛ bɛ sɛ ka sɔrɔ.

Pinɛ cogoya: Aw bɛ a laɲɛ ni tigeli ni tiɲɛniw tɛ yɛn minnu bɛ farikolo yɔrɔw bila pinɛ na boli yɔrɔ ni kɛrɛfɛla la. Aw bɛ aw jija ka a laɲɛ ni bɔlo dawolo ma tunun, ani ni fiɲɛbɔyɔrɔ bɔlo ma tiɲɛ walima ka kari. Aw bɛ kuru ni fununi jini kɛrɛfɛla la ani cɛmancɛ minnu tɛ bɛn ɲɔgɔn ma pinɛ fila bɛɛ la.

Boli yɔrɔ digɛn: Aw bɛ boli yɔrɔ digɛn laɲɛ ni senna-boli yɔrɔ digɛn jatɛminɛnan ye pinɛ yɔrɔba bɛɛ kan, fiɲɛbɔlanw bɛ minnu na (4/32 bɛ pinɛ walan axi kan, 2/32 pinɛ tɔw bɛɛ kan).

Kolɔsili: aw tɛna bɔnya sɔrɔ ni aw ye pinɛ gosi dɔrɔn walima ni aw ye maletɛ kɛ ka a laɲɛ ni a bɛ pinɛ falɛn don ka ɲɛ. Aw ka kan ka pinɛ jatɛminɛnan la baara cogo fɔ.

Kolɔsili: Ni pinɛ fala sistɛmu otomatiki bɛ pinɛ la (ATIS) walima pinɛ tansiyɔn kolɔsili fɛɛɛ sistɛmu (TPMS) min kɔnɔ, tiyo bɛ pinɛ fiɲɛbɔyɔrɔ bɔlo la, aw ka kan k'a fɔ dɔrɔn ko pinɛ tansiyɔn bɛ kolɔsi ani ka ladilan ni otomatiki fɛɛɛ ye ani ka a laɲɛ ni a bɛ baara kɛ ka ɲɛ.

Zantiw/Senw

Nɛfɔli: Nɛgɛ zantiw/Senw minnu bɛ pinɛ kan.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Zantiw tiɲɛnɛn bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka pinɛ bɔ zanti la, ka sen dɔ bɔ axi la, ka fiɲɛ tansiyɔn bɔ pinɛ kɔnɔ, sen ka woloki ka bɔ zanti la ka a sababu kɛ fiɲɛ tiɲɛni ye, walima ka zanti gɔlɔn. Ni sen tiɲɛna, o bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka mobili kolɔsili tiɲɛ, o bɛ kɛ sababu ye ka casara sababu ye. Senw ni zanti ka kan ka sɛgɛsɛgɛ walasa ka a don ni cogoyaw bɛ yɛn minnu bɛ sɛ ka kɛ sababu ye ka sen faranfasi pewu walima a yɔrɔ dɔ la walima ka fiɲɛ bɔ pinɛ kɔnɔ.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni zanti tiɲɛna, ni u karilɛn don walima ni u kurulɛn don. Zanti tɛ sɛ ka la dilan kura ye. Aw bɛ a laɲɛ ni zonw bɛ yɛn minnu bɛ sɛ k'a jira ko zanti kapi sen kan, ni o bɛ sɛ ka kɛ.

Aw bɛ don yɔrɔ ni bulɔn dingew sɛgɛsɛgɛ walasa ka a don ni u ma sama ka janya (u tɛ a lamini) ani ni ekuru walima bulɔn ma tunun walima u ma sɛɛ.

Sen turuyɔɔ (Sen Ekuruw)

Ɗɛfɔli: A bɛ sen minɛ axi kan.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Sen ekuruw minnu ma sere walima ni u tununna, olu bɛ se ka kɛ sababu ye ka sen do tunun ani ka kɛ kasara sababu ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni sen ekuruw bɛɛ bɛ yen.

Aw bɛ a lajɛ ni sen ekuruw ma lajo ani ni zonw taamasijɛ si tɛ yen walima ni nɛgɛ bɛ manamana minnu bɛ se ka a jira ko u lma sere.

Aw bɛ a lajɛ ni don yɔɔw karilen si tɛ yen.

Resɔriw ni Fiɲɛ balɔn ani Amɔtisɛri

Ɗɛfɔli: Bulu walima bobine resɔri minnu bɛ kɛ ka sen yɛɛyɛɛ fanga dɔgɔya min bɛ sɔɔ siraba kan boli fɛ. Fiɲɛ balɔ minnu bɛ taa ni resɔri ye walima minnu bɛ kɛ i n'a fɔ kɔɔrtali sistemu fɔlɔ. Gazi walima ji-minɛnw (amɔtisɛri) minnu bɛ mobilɔ kɔɔrtali kunbɛn ani ka mobilɔ sabati.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Bulu resɔriw walima bobine minnu tiɲɛna walima minnu tununna, olu bɛ se ka kɛ sababu ye ka kolɔsili bali walima ka woloki ni mobilɔ binna a kadiri kan walima piɲɛ do kan. Resɔriw minnu jiginna, olu bɛ se ka piɲɛ gosi ka kɛ sababu ye ka piɲɛ fiɲɛ bo walima ka mobilɔ ni walaɲ bali. Fiɲɛ balɔn walima amritisɛri minnu tiɲɛna, olu bɛ se ka no bila mobilɔ bolicogo la ani a jɔli janya la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Nin fɛn ninnu ka kan ka sɛgɛsɛgɛ, yɔɔ minnu na u bɛ ye ani u bɛ se ka don yɔɔ minnu na, axi kelen-kelen bɛɛ kan:

Aw bɛ a lajɛ ni buluw ka nɛgɛ tununna, u jiginna, u karilen don, walima u karilen don ani ka a lajɛ ni resɔri don yɔɔw ma kari, u ma kuru walima u yɔɔ si ma tunun.

Aw bɛ a lajɛ ni bobine resɔri karilen don walima ni u tiɲɛna ani ka a lajɛ ni don yɔɔw ma kari, ka kuru walima ni u yɔɔ dow ma tunun.

Aw bɛ a lajɛ ni fiɲɛ jɔcogo lakananen don, a ma tiɲɛ ani ni a ma bɔn (ni a bɛ a la).

Aw bɛ a lajɛ ni amɔritisɛri lakananen don, u ma tiɲɛ ani ni u tɛ ji bo (ni u bɛ u kɔɔɔ).

Aw bɛ a lajɛ ni mobilɔ sigilen bɛ cogo kelen na (ɲɛfɛ ka taa kɔfɛ ani kɛɛfɛ ka taa kɛɛ fɛ).

Kolɔsili: Aw bɛ sɛgɛsɛgɛlikɛla ladonniya ni mobilɔ kɔɔta yɔɔw tɛ ye walima ni u tɛ se ka don, mobilɔ kan i n'a fɔ tɛmɛsira walima mobilɔ bisiw, ani ka a lajɛ ni mobilɔ sigilen bɛ cogo kelen na (ɲɛfɛ ka taa kɔfɛ ani kɛɛfɛ ka taa kɛɛ fɛ) ani ka a kolɔsi ko mobilɔ jɔlɛn bɛ se ka kɛ sababu ye ka mobilɔ kɔɔrtali gɛɛya jira.

Fɛrɛn Siraw / Tiɲow / Bɔnnin

Ɗɛfɔli: A bɛ fiɲɛ walima jima fɛnw ta ka taa sen fɛrɛn lajɛlɛn na.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni jima fɛnw bɔnnɛn, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka bɔnɛ fɛrɛn fanga ni a jaabi la. Fiɲɛ tansiyɔn bɔnnɛni bɛ se ka kɛ sababu ye ka sen sɔgɔ.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni tiyo siraw walima fiɲɛ dili walima jima fɛnw di fɛrɛn ma, wa u tɛ bɔn.

Aw bɛ a lajɛ ni tiyo walima siraw karilen don, u sɛgɛnnɛn don walima u tiɲɛna.

Aw bɛ a lajɛ ni tiyo walima sira don ɲɔgɔnaw ni fɛnw bɛɛ lakananen don.

Kolɔsili: Ni fɛrɛn kurama bɛ yen, aw bɛ a lajɛ ni kuran siraw sirilen don, ani ni a kɔɔɔna ma sɛgɛn walima ni a ma kari.

Min bɛ fɛrɛn bɛ Nɔgɔ

Ɗɛfɔli: Nɔgɔ, i n'a fɔ gɛɛsi, tulu, o ɲɔgɔnnaw, minnu bɛ se ka no bila fɛrɛn baarakɛcogo la ni a bɛ mobilɔ sumaya walima ni a bɛ a jɔ.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Nɔgɔ minnu bɛ fɛrɛn kan, olu bɛ se ka kɛ sababu ye ka fɛrɛnw minɛli dɔgɔya min bɛ se ka kɛ kasara sababu ye. Nɔgɔw fana bɛ se ka tasuma farati lasɛ mɔgɔ ma.

Sɛgɛsɛgɛli:

Ni a bɛ se ka sɔɔ, aw bɛ nɔgow sɛgɛsɛgɛ i n'a fɔ geresi, tulu, o nɔgɔnnaw, fɛrɛn nɛgɛ walima fɛrɛn dawolo la ani fɛrɛn buwati walima disiki la minnu bɛ se ka nɔ bila fɛrɛn seko la.

10M.5.3 – Mobili kɛrɛfɛ

Nɛkisɛw ni Yeelenbolan

Nɛfɔli: Nɛkisɛw Yeelen walima datugulanw ani yeelenbolanw bɛ mobili ni remɔruku kɛrɛw la (min faralen nɔgɔn kan dɔɔn).

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Nɛkisɛw Yeelen walima u datugulanw man kan ka tiɲɛ walasa yeelenw ka baara kɛ ka nɛ. Yeelenbolanw b'a to mobilibolila ka se ka ye ani ka kumaɲɔgɔnya kɛ ni siraba wɛrɛw ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni nɛkisɛw yeelen walima datugulan minnu bɛ mobili ni remɔruku kɛrɛw la (min faralen nɔgɔn kan dɔɔn) olu kulɛri bɛnnɛn don, u saniyalɛn don, u ma kari walima u ma tunun.

Aw bɛ a laɲɛ ni yeelenbolanw minnu bɛ mobili ni remɔruku kɛrɛw la (min faralen nɔgɔn kan dɔɔn) olu kulɛri bɛnnɛn don, u saniyalɛn don, u ma kari walima u ma tunun.

Sirako kɔɔlsili Minɛn

Nɛfɔli: Kɛrɛfɛla dungare walasa ka siraw laɲɛ kɔfɛ ka taa kɛrɛfɛ ani kɔfɛ (mobiliw bɛɛ). Kɔɔlsiliminɛn wɛrɛw, i n'a fɔ kameraw, bɛ se ka la baara ni dungare ye walima dungare nɔ na.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Sirako kɔɔlsili minɛn / Dungare walima kɔɔlsili minɛn wɛrɛw bɛ yecogo kɛ mobili kɛrɛw ni a kɔfɛla la. Mobilibolila ka kan ka se ka sira wɛrɛw ye, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la yɛli baliya yɔɔw la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni dungare (w) saniyalɛn don ani ko u ma kari ani ko sirako kɔɔlsili minɛn / dungare turulan ma kɔɔta ani ko u sirilɛn don ka nɛ, u yɔɔ si ma tunun.

Ni minɛnw bɛ u kɔɔ, kɔfɛla ni kɛrɛfɛla laɲɛminɛnw walima kameraw ka kan ka saniya walasa ka u laɲɛ ka bɔ kɔɔnɔna na.

Batiri/Kuran Sistɛmu

Nɛfɔli: Batiri minnu bɛ kuran di mobili baarakɛcogo ma walima minnu bɛ kɛ mobili fanga sɔɔ yɔɔ dɔ la walima fanga fɔɔ.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni tiɲɛni kɛra batiriw, kuran sistɛmu walima kuran motɛri la, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka mobili tiɲɛ walima ka kuran dɛsɛ min bɛ na ni tasuma ye mobili kɔɔ.

Sɛgɛsɛgɛli:

A mana sɔɔ yɔɔ o yɔɔ:

Aw bɛ a laɲɛ ni batiriw lakananɛn don, ni u bɛ ye.

Aw bɛ a laɲɛ ni don nɔgɔna bɛɛ sirilɛn don, wa u man kan ka sɔgɔ kojugu taamasijɛw jira, ni u bɛ ye.

Aw bɛ kuran sistɛmu filiɛw ni siraw bɛɛ laɲɛ ni u lakananɛn don ani ni u ma kari walima ni u ma sɛgɛn.

Aw bɛ a laɲɛ ni batiri kɛsu, datugulan walima da lakananɛn don, ni o bɛ a la.

Kɔɔlsili: Aw bɛ sɛgɛsɛgɛlikɛla ladɔnniya ni batiriw tɛ ye walima ni u tɛ se ka sɔɔ.

Taji marayɔɔ

Nɛfɔli: Minɛn min bɛ taji mara.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ji bɔn ye tasuma farati ye, wa a bɛ se ka kɛ sababu ye ka mobili boli cogo farati lase sira wɛrɛw ma. Taji min bɛ siraba kan, o bɛ se ka cɛnɛ kɔsɛbɛ.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni taji marayɔɔ(w) bɛɛ, hali Gazoli tiyo taji (DEF), ni u bɛ a la, ni u sirilɛn don ka nɛ, ni u datugulan (dakunw) sirilɛn don, ani ni fɛn si tɛ bɔn ka bɔ marayɔɔ (w) kɔɔ walima sira la.

Kadiriw

Ƴɛfɔli: Yɔɔ minnu bɛ kɛ ka mobili farikolo walima remɔruku farikolo dɛmɛ.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Kadiri minnu serelen tɛ walima minnu karilen don, olu bɛ se ka dɔ bo mobili sabatili la, ka geleyaw lase a minɛcogo ni a nɔfɛkow ma (misali la, yaala-yaala, a bɛ se ka wolokili) min bɛ na ni mobili kɔɔsili bɛɛ tiɲɛni ye. Karili, kuruli walima dinge minnu bɛ doni yɔɔ la, olu bɛ se ka kɛ sababu ye ka bonɛ doni la.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni faraw, wo karilenw, dingɛw walima tiɲɛni wɛrɛw kɛra kadiri kɔɔfɛnw na, ni remɔruku fana la, ni o bɛ se ka kɛ.

Aw bɛ a laɲɛ ni kuruliw, karilenw walima dingɛw bɛ doni ta yɔɔ walima duguma, hali ni remɔruku fana la, ni o bɛ se ka kɛ.

Aw bɛ a laɲɛ ni remɔruku tandem leviye bila ni biɲɛn lakananen don, ni o bɛ se ka kɛ.

10M.5.4 – Mobili walima Remɔruku kɔfɛ

Ƴɛkisɛw ni Yeelenbolan

Ƴɛfɔli: Ƴɛkisɛw yeelen walima datugulanw ani yeelenbolanw bɛ mobili walima remɔruku kɔfɛ (min faralen ɲɔgɔn kan dɔɔɔn).

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ƴɛkisɛw yeelen Ƴɛkisɛw walima u datugulanw man kan ka tiɲɛ walasa yeelenw ka baara kɛ ka ɲɛ. Yeelenbolanw b'a to mobilibolila ka se ka ye ani ka kumaɲɔgɔnya kɛ ni siraba wɛrɛw ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni Ƴɛkisɛw walima yeelen datugulanw kuleri bɛnnen don, u saniyalen don, u ma kari ani u tɛ tunun.

Aw bɛ a laɲɛ ni yeelenbolanw kuleri bɛnnen don, u saniyalen don, u ma kari ani u ma tunun.

Kɔɔsili: mobili faralen ɲɔgɔn kan, aw ka kan ka remɔruku kɔfɛ dɔɔɔn de sɛgɛsɛgɛ.

10M.6 – MOBILIW FARALEN ƲOGON KAN

10M.6.1 – Mobiliw faralen ɲɔgɔn kan dɔɔɔn

Fijɛ ni kuran siraw / don ɲɔgɔnaw

Ƴɛfɔli: Aw bɛ fijɛ ni kuran ta ka bo kuran yɔɔ la ka taa remɔruku la.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Fɛrɛn fijɛma - fijɛ bonɛni remɔruku la, o bɛna kɛ sababu ye ka fɛrɛn bon yɔɔ dɔ la walima a bɛɛ laɲɛlen na min bɛ sama. Ni fijɛ hake dɔgɔyara, o bɛna kɛ sababu ye ka remɔruku ka fɛrɛn resɔrima mine barika mla, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka kɔɔsili tiɲɛ, ka kɛ kasara sababu ye.

Fɛrɛn Kurama - Ni kuran donna remɔriuku la, o bɛna kɛ sababu ye ka bonɛ fɛrɛn ni kɔɔsili la pewu ka taa a samali la, wa a bɛ se ka kɛ kasara sababu ye.

Kuran siraw - Sira tiɲɛnenw bɛ se ka kɛ sababu ye ka mobiliw ka se ka a ka manɛw ko fɔ mobilibolila tow ma (a tɛ fara, walima fɛrɛn yeelen). Ni aw ma ye siraba bolila wɛrɛw fɛ su fɛ, o ye sirako faratiba ye, wa a bɛ se ka kɛ kasara sababu ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni fijɛ ni kuran don ɲɔgɔna minnu bɛ kuran ni remɔruku la, olu sigilen don ani u datugulen don, u ma tiɲɛ ani u datugulen don u no na.

Aw bɛ a laɲɛ ni tiyow ni kuran siraw ma tige, u ma kari, u ma sɔgɔsɔgɔ, u ma siri, u ma siri kaseti la walima u ma don (nɛgɛ sirilan/kuran bila sira la man kan ka tɛmɛ). Aw bɛ fijɛ bonnin lamɛn (fɛrɛn fijɛma sistɛmu dɔɔɔn).

Aw bɛ a laɲɛ ni kuran siraw ni fijɛ siraw (ni u bɛ a la) ma siri, u ma bisi walima u ma sɔgɔ, walima u ma sama ka taa mobili yɔɔw walima duguma.

Kɔɔsili: Aw ka kan ka don ɲɔgɔnaw sɛgɛsɛgɛ kuran yɔɔ ni remɔruku fila bɛɛ kan walasa ka juru sɔɔɔ.

Nin fan to la (10.6.1), aw bɛna a nini ni nin don ɲogɔna sistɛmu suguya bɛ aw ka mobili la – aw bɛna baara kɛ ni min ye aw ka Mobili ɲɛpinili sɛgɛsɛgɛli kama:

- Sen durunan fara ɲogɔn Kan, walima.
- Samali yɔɔ corose fara ɲogɔn Kan, walima.
- Fara ɲogɔn Kan suguya bɛɛ.

SEN DURUNAN FARA ɲOGɔN KAN DɔRɔN

Sen durunan ka lakanali pilaki

ɲɛfɔli: Pilaki min kan, remɔruku bɛ sigi ani ka remɔruku camance nɛgɛ lakana.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni sen durunan lakanali pilaki tiɲɛna walima ni tarakiteri ni remɔruku don ɲogɔna ma ɲɛ, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka gɛɣyaw lase tarakiteri ni remɔruku ma, ka a woloki, walima ka tarakiteri ni remɔruku ka don ɲogɔn min bɛ kɛ kasara ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni sen durunan lakanali pilaki sirilen don mobili la ka ɲɛ sen durunan ɲoyɔɔ la.

Aw bɛ a laɲɛ ni a kurulen don, ni a karilen don walima ni a sɛgɛna kojugu.

Aw bɛ a laɲɛ ni tulu bɛ a la ka ɲɛ, ni o bɛ se ka kɛ.

Camance nɛgɛ, kamiyɔnw tablo ani Furance

ɲɛfɔli: Biɲɛ min bɛ semi-remɔruku siri tarakiteri la (Camance nɛgɛ) ani nɛgɛ plati min sirilen don camance nɛgɛ la min bɛ yɔɔ f di -walima ka remɔruku sigi sen durunan kan (tablo).

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Camance nɛgɛ sɛgɛnni walima a tiɲɛni bɛ se ka kɛ sababu ye ka gɛɣyaw lase a minɛcogo ma, ka a woloki, walima ka tarakiteri ni remɔruku bo ɲogɔna min bɛ na ni kasara ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni camance nɛgɛ bɛ a nɔ na, wa a ma korɔta, a tiɲɛna walima a ma sɛgen.

Aw bɛ a laɲɛ ni tablo yɔɔ yelen ma kuru, a ma kari, walima a ma kari.

Aw bɛ a laɲɛ ni remɔruku dalen bɛ sen durunan lakanali pilaki kan ani ni yɔɔ tɛ tablo ni sen durunan cɛ (furance tɛ yen).

Aw bɛ a laɲɛ ni tulu bɛ a la ka ɲɛ, ni o bɛ se ka kɛ.

WALIMA

SAMALI Yɔɔ COROSE MOBILI FARALEN ɲOGɔN KAN DɔRɔN

Samali yɔɔ corose

ɲɛfɔli: Samani nɛgɛ walima don ɲogɔna sɔrɔli min kɔnɔ remɔruku nɛgɛ bari nɛgɛ/ɲɛ bɛ sɔgo.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Samali yɔɔ corose min tiɲɛna walima min tiɲɛna ani ni don ɲogɔna bɛnbali bɛ kuran fanga ni remɔruku cɛ, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka gɛɣyaw lase u ma, ka u woloki, walima ka kuran fanga ni remɔruku bo ɲogɔna, o bɛ se ka kɛ kasara sababu ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni samali yɔɔ corose sirilen lakana la kɔsɛbɛ mobili kadiri la.

Aw bɛ a laɲɛ ni yɔɔɔw serelen don walima ni u tununna, i n'a fɔ bulɔnw, ekuruw, nɛgɛw, biɲɛw, turulanw ani pinsiw.

Aw bɛ a laɲɛ ni a kurulen don, ni a karilen don walima ni a sɛgɛna kojugu.

Remɔruku Nɛgɛ bari, Nɛgɛ ani Nɛn

ɲɛfɔli: Remɔruku Nɛgɛ bari Nɛgɛ walima Nɛn min sirilen don remɔruku samalan kan ɲɛfɛ min bɛ siri samali yɔɔ corose kɔnɔ walasa ka a siri. Remɔruku samalan kan min bɛ bo remɔruku farikolo yɔɔba la walasa ka sira don ɲogɔna ani farali kama.

Mun na aw bɛ sɛgɛsɛgɛli kɛ: Ni a sɛgɛnnen don, ka tiɲɛ, ka kari walima ka nɛgɛ bari wo kɛ cogo bɛnbali la, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka remɔruku ka bɔnɛ min bɛ na ni kasara ye.

Sɛgɛsɛgɛli:

Aw bɛ a laɲɛ ni nɛgɛ bari walima ɲɛ ma kuru walima ka a gɔlɔn.

Aw bɛ a laɲɛ ni nɛgɛ bari walima ɲɛ sirilen don remɔruku samalan kan na ani ni serelen don walima ni a tununna, ni bulɔn karilen don, walima ni a ma fara.

Aw bɛ a laɲɛ ni nɛgɛ bari nɛgɛ walima ɲɛkise ma tiɲɛ.

Aw bɛ remoruku samalan sɛgesɛgɛ ni a ma sogosogo, ni a ma tige, ni a faralen don, ni a karilen don, ani ni a ka wo karilen don ani ni remoruku samalan bɛ se ka doni girinya ta. Ni a bɛ se ka janya, aw bɛ a lajɛ ni bulɔn, da biɲɛ sogolanw ani cotter biɲɛw bɛ u no na.

WALIMA

MOBILI FARALEN ɲOGON KAN BƐƐ SUGU WƐRƐW

Kolɔsili: Don ɲogona sistemu tɛ kelen ye. Ni don ɲogona suguya sistemu wɛrɛ bɛ aw bolo, aw bɛna a baara kɛcogo ɲɛfo sɛgesɛgɛlikɛla ye ani aw bɛ min sɛgesɛgɛ.

Samani nɛgɛ

ɲɛfoɓi: Samani nɛgɛ walima nɛgɛ sɔɔlan ani remoruku bolo, remoruku don ɲogona bɛ sigi min kan.

Mun na aw bɛ sɛgesɛgɛli kɛ: Ni Samani nɛgɛ walima fɛɛrɛ wɛrɛ tiɲɛna walima ni a don ɲogona bɛnbali bɛ kuran ni remoruku cɛ, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka geɣyaw lasɛ u ma, ka kuran ni remoruku bo ɲogona, o bɛ se ka kɛ kasara sababu ye.

Sɛgesɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni samani nɛgɛ walima fɛɛrɛ wɛrɛ sirilen bɛ mobili kadiri la ka ɲɛ. Aw bɛ sway nɛgɛ/kolɔsili lajɛ, ni a bɛ a la.

Aw bɛ yɔɔw lajɛ minnu ma sɛrɛ walima minnu tununna, i n'a fo bulɔn, ekuru, biɲɛ, turulanw ani pinsiw, hali remoruku bolo walima fɛɛrɛ wɛrɛ.

Aw bɛ a lajɛ ni a kurulen don, ni a karilen don walima ni a sɛgɛnna kojugu.

Remoruku Don ɲogona & Nɛn

ɲɛfoɓi: Remoruku don ɲogona min sirilen bɛ remoruku samalan kan ɲɛfɛ min bɛ siri remoruku nɛgɛ ni remoruku bolo la. Remoruku samalan kan min bɛ bo remoruku farikolo yɔɔba la walasa ka sira don ɲogona ani farali kama.

Mun na aw bɛ sɛgesɛgɛli kɛ: Ni remoruku don ɲogona ni remoruku samalan sogoli, tiɲɛna, ka kari walima ka wo bila cogo bɛnbali la, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka remoruku bɔnɛ, o bɛ kɛ kasara sababu ye.

Sɛgesɛgɛli:

Aw bɛ a lajɛ ni remoruku don ɲogona ma kuru walima ka gɔɔn.

Aw bɛ a lajɛ ni remoruku don ɲogona sirilen don remoruku samalan la ani ni a sɛrɛɲ don walima ni u tununna, ni wo karilen don, walima ni a ma fara.

Aw bɛ a lajɛ ni remoruku don ɲogona ma sɛngɛ.

Aw bɛ remoruku samalan sɛgesɛgɛ ni a ma sogosogo, ni a ma tige, ni a faralen don, ni a karilen don, ani ni a ka wo karilen don ani ni remoruku samalan bɛ se ka doni girinya ta. Ni a bɛ se ka janya, aw bɛ a lajɛ ni bulɔn, da biɲɛ sogolanw ani cotter biɲɛw bɛ u no na.

Sogoli ani Lakanali minɛnw

ɲɛfoɓi: Don ɲogona ni lakana minɛn minnu bɛ da tugu minnu bɛ remoruku da sogo a no na.

Mun na aw bɛ sɛgesɛgɛli kɛ: Remoruku bɛ se ka bo ɲogona taama sɛnfɛ ni a sogolan ma siri. Lakanali minɛnw bɛ dɛmɛ ka da tugucogo to a no na ani ka dɛmɛ don ni don ɲogona ma ɲɛ.

Sɛgesɛgɛli:

Sen durunan Don ɲogona Sistemu Dɔɔn

Aw yeSen durunan furancɛ lajɛ ani ka a lajɛ ni sen sokolan walima leviye sirilen don kɛsbɛ camancɛ nɛgɛ lamini na ani ka a lajɛ ni tulon tɛ camancɛ nɛgɛ ni sen sokolan/levie cɛ.

Aw bɛ a lajɛ ni bolo min bɛ bo a la, o bɛ a siri cogo la ani ni lakana da walima sokolan (ni a bɛ a la) bɛ a no na.

Aw bɛ sen durunan biɲɛ sogolanw sɛgesɛgɛ (ni u bɛ a la) ni u tiɲɛna ani ni biɲɛ donna ka ɲɛ.

Walima

Segesegeli: don jɔgɔna Sistemu tɔw bɛɛ.

Aw bɛ da sɔgolan walima a dakunw lajɛ ni a yɔɔ tununna walima ni a karilen don ani ka a lajɛ ni samali yɔɔ walima leviye bilali nɛgɛ walima a da tugulen don a nɔ na ani ka a siri.

Aw bɛ a lajɛ ni biɲɛ lakanalanw ni cotter biɲɛ bɛ u nɔ na, wa u ma tunun, ni u bɛ yen.

Aw bɛ a lajɛ ni lakana filiw walima jɔlɔkɔw lakananen don, u ma tige, wa u ma kuru ani ka sɔgɔsɔgɔ kojugu, ni u bɛ yen. Filiw karilenw ka kan ka don.

10M.6.2 – Remɔruku Dɔɔɔn

Jɔlan & furance

Jɛfɔli: A bɛ Remɔruku jɛfɛla dɛmɛ ni Remɔruku ma siri kamiyɔn walima tarakiteri la.

Mun na aw bɛ segesegeli kɛ: Jɔlan minɛnw ka kan ka kɔɔta ka jɛ walasa a kana gosi dugukolo la taama waati ani u ka kan ka kuran yɔɔ kɔfɛla saniya ni a bɛ wuli. A bolo ka kan ka siri mobili la walasa a kana lamaga ani ka sira wɛrɛw gosi. Tjɛni o tjɛni kɛra jɔlan dɛmɛnanw na, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka remɔruku woloki walima ka bin ni a bɔra jɔgɔna.

Segesegeli:

Aw bɛ a lajɛ ni jɔlan kɔɔtalen don pewu, ni a yɔɔ si ma tunun, ni mansin bolo lakananen don, ani ni dɛmɛnan ni sanfɛ donin sirilan ma tjɛ.

Ni kuran bɛ baara la, aw bɛ a lajɛ ni fiɲɛ walima ji bɛ bɔn.

Ni tarakiteri ye semi remɔruku ye, aw bɛ a lajɛ ni sen durunan sigilen don ka jɛ walasa tarakiteri kadiri ka jɔlan jɛya farali waati.

Ruban yeelenbɔlan

Jɛfɔli: Ruban yeelenbɔlan bɛ remɔruku kɛrɛ fɛ ani a kɔfɛ, ni a mago bɛ a la.

Mun na aw ka kan ka segesegeli kɛ: Ruban yeelenbɔlan min bɛ remɔruku kan, o b'a to jagokɛ mobilibolila bɛ se ka ye ani ka kumajɔgɔnya kɛ ni siraba tɔw ye.

Segesegeli:

Aw bɛ a lajɛ ni ruban yeelenbɔlan min bɛ remɔruku kɛrɛw ni a kɔfɛ, o bɛ yen ani ni a sirilen don mobili la ka jɛ.

Kɔlɔsili: Ruban yeelenbɔlan, o ka kan ka kɛ remɔruku dɔɔɔn de la. Sariya dɔw bɛ se ka kɛ sababu ye ka lakɔli bisiw wajibiya.

KOLɔSILI KUNFɔLO DONKO SEGESSEGELI

Aw hakili to a la ko Mobili jɛɲinili segesegeli ka kan ka tɛmɛ sani aw ka se ka taa kolɔsili kunfɔlo donko segesegeli kɛ (o bɛ jɛfɔ fan nata kɔɔɔ).

Kilasi A Laje lisi Tarakiteri Semi-remoruku walima Kamiyon & remoruku walima Bisi & Remoruku

Mobili kɔnɔ/Moteri mana

- ☐ *fiɲɛ walima *fɛrɛn jilama sɛgɛsɛgɛli
- ☐ jɔli & remoruku fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli
- ☐ baarake fɛrɛn sɛgɛsɛgɛli
- ☐ yeelen jiralanw
- ☐ kɔrɔtɔko minɛnw
- ☐ vitiri & sirako kɔɔsili minɛnw
- ☐ vitiri jɔsilaɲ & kolan
- ☐ kalayalan & garate la
- ☐ pipw

Yeelenw Baarakecogo Sɛgɛsɛgɛli

- ☐ kɛnɛma yeelenw bɛɛ

Mobili ɲɛfɛ la/Moteri yɔrɔ

- ☐ ɲɛkisɛw
- ☐ ji hake
- ☐ ji & fiɲɛ bɔnni
- ☐ walaɲ direction sistɛmu

Walaɲw axi

- ☐ pinɛw
- ☐ zanti
- ☐ ekuruw
- ☐ resɔriw/sigilaɲ & fɛɲɛ balɔn & amɔritiseri
- ☐ fɛrɛn siraw walima tiyo & bɔnnin
- ☐ fɛrɛn bɛ nɔgɔ

Mobili kɛrɛ

- ☐ ɲɛkisɛw ni yeelenbalaɲw
- ☐ sira kɔɔsili minɛnw
- ☐ batiri
- ☐ taji marayɔrɔ(w)/DEF marayɔrɔ
- ☐ kadiri(w)

Mobiliw faralaɲ ɲɔgɔn kaɲ Dɔrɔn

- ☐ fiɲɛ & kuraɲ siraw & don ɲɔgɔnaɲw
- ☐ sen durunaɲ lakaɲani pilaki walima sama yɔrɔ corɔse walima samali nɛgɛ
- ☐ camance nɛgɛ & tablo & furance walima nɛgɛ bari nɛgɛ & nɛn walima don ɲɔgɔnaɲw & nɛn
- ☐ sɔgɔli & lakana minɛnw

Remoruku Dɔrɔn

- ☐ jolaɲ & furance
- ☐ rubaɲ yeelenbalaɲ

Remoruku kɔfɛ

- ☐ ɲɛkisɛw ni yeelenbalaɲw

* Otomatiki dɛsɛ ni a ma kɛ ka ɲɛ

Aw ka kaɲ ka fɛnw sɛgɛsɛgɛ dɔrɔn minnu bɛ CDL Mobili Sɛgɛsɛgɛli jatebo lisi kɔnɔ. Aw bɛ se ka baara kɛ ni nin jateɲiɲɛ sebɛn ye aw ka sɛgɛsɛgɛli kama ani ka fɛnw lajɛ ni aw ye u dafa, **AYI** mariki wɛrɛw walima sebɛn wɛrɛw tɛ se ka bila nin lisi kaɲ. Aw **KA** kaɲ ka aw togo fo, k'aw bolo sin ani/walima ka maga a la ani k'a ɲɛfo ka ɲɛ aw bɛ lakana nafaɲafɛn kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ sɛgɛsɛgɛ min kama. N'aw m'o kɛ, aw tɛna bɔnya sɔrɔ o fɛn (fɛnw) la.

Mobili kɔnɔmɔgɔw ni Lakɔli Bisi Dɔrɔn

- ☐ mobili kɔnɔmɔgɔw doncogo & escalier
- ☐ kɔrɔtɔko boyɔrɔw
- ☐ mobili kɔnɔmɔgɔw sigiyɔrɔ
- ☐ mobili kɔnɔmɔgɔw kɔɔsili minɛnw

Lakɔli Bisi Dɔrɔn

- ☐ kalandaɲw ka yeelen (ɲɛfɛ & kɔfɛ)
- ☐ bolo(w) jɔli & lakana bolo
- ☐ dɛmɛ folo & farikolo tulu minɛnw

Kilasi B walima Kilasi C Segassegeli seben Kamiyon tilennen walima Mobili tilennen wexe

Mobili kono/Moteri mana

- ☐ *fiye walima *feren jilama segasegeli
- ☐ joli & remoruku feren segasegeli
- ☐ baara ke feren segasegeli
- ☐ yeelen jiralanw
- ☐ korotoko minenw
- ☐ vitiri & sirako kolosili minenw
- ☐ vitiri josiilan & kolan
- ☐ kalayalan & garate la
- ☐ pipiw

Yeelenw Baarakecogo Segasegeli

- ☐ kenema yeelenw bee

Mobili nefc la/Moteri yoro

- ☐ nekisew
- ☐ ji hake
- ☐ ji & fiye bonni
- ☐ walan direction sistemu

Axi direction

- ☐ pinew
- ☐ zantiw
- ☐ ekuruw
- ☐ resoriw/sirili & balon fiyema & amoritiseri
- ☐ feren sira walima tiyo & bonnin
- ☐ feren be nogo

Mobili fan do

- ☐ nekisew ni yeelenbolanw
- ☐ sira kolosili minenw
- ☐ batiri
- ☐ taji marayoro(w)/DEF marayoro
- ☐ kadiri(w)

Mobili kofe

- ☐ nekisew ni yeelenbolanw

* Otomatiki dexe ni a ma ke ka je

A nininen be aw fe doron ka fenw segasege minnu be CDL Mobili Segasegeli jatebocoben kono. Aw be se ka baara ke ni nin jatemine seben ye aw ka segasegeli kama ani ka fenw laje ni aw ye u dafa, **AYI** mariki wexew walima seben wexew te se ka bila nin lisi kan. Aw **KA** kan ka aw togo fo, k'aw bolo sin ani/walima ka maga a la ani k'a jefo ka je aw be lakana nafamafen kelen-kelen bee segasege min kama. N'aw m'o ke, aw tena bonya soro o fen (fenw) la.

Kilasi B walima Kilasi C Laje lisi Mobili konomogow walima Lakoli Bisi

Mobili konow/Moteri mana

- ☐ *fiye walima *feren jilama segesegele
- ☐ joli & remoruku feren segesegele
- ☐ baara ke feren segesegele
- ☐ yeelen jiralanw
- ☐ korotoko minenw
- ☐ vitiri & sirako kolosili minenw
- ☐ vitiri josilan & kolan
- ☐ kalayalan & garate la
- ☐ pipiw

Mobili konomogow ni Lakoli Bisi Doron

- ☐ mobili konomogow doncogo & escalier
- ☐ korotoko boyorow
- ☐ mobili konomogow sigiyoro
- ☐ mobili konomogow kolosili minenw

Lakoli Bisi Doron

- ☐ kalandenw ka yeelen (nefe & kofe)
- ☐ bolo(w) joli & lakana bolo
- ☐ deme folo & farikolo ji bolanw

Yeelenw Baarakecogo Segesegele

- ☐ kenema yeelenw bee

Mobili nefele la/Moteri yoro

- ☐ nekisew
- ☐ ji hake
- ☐ ji & fiye bonni
- ☐ walan direction sistemu

Walanw axi

- ☐ pinew
- ☐ zanti
- ☐ ekuruw
- ☐ resorw/sigilan & fene balon & amotriseriw
- ☐ feren siraw walima tiyo & bonnin
- ☐ feren be nogo

Mobili kere

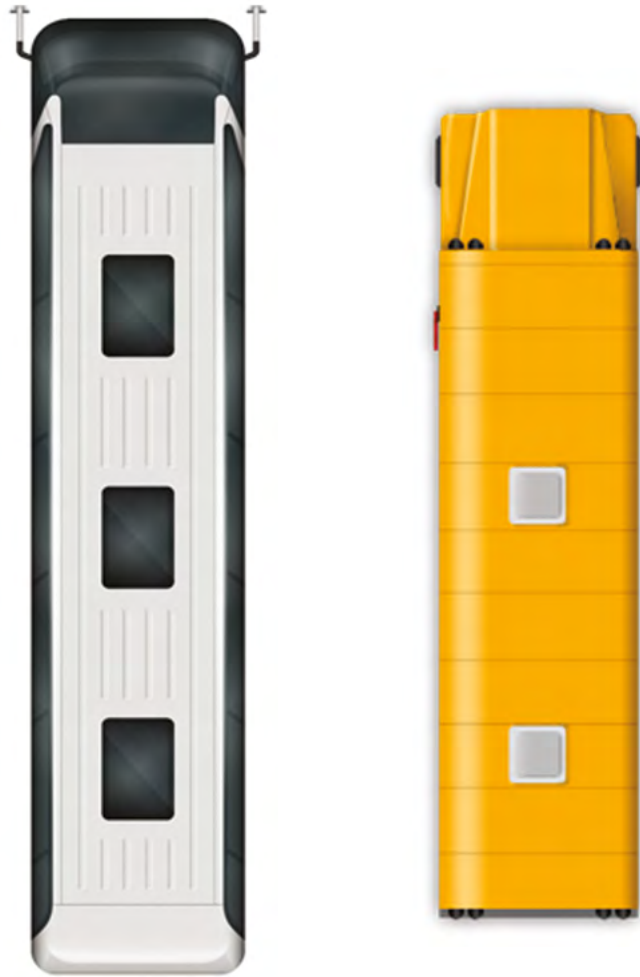
- ☐ nekisew ni yeelenbolanw
- ☐ sira kolosili minenw
- ☐ batiri
- ☐ taji marayoro(w)/DEF marayoro
- ☐ kadiri(w)

mobili kofe

- ☐ nekisew ni yeelenbolanw

* Otomatiki dese ni a ma ke ka je

A pininen be aw fe doron ka fenw segesege minnu be CDL Mobili Segesegele jatebeseben konow. Aw be se ka baara ke ni nin jaterine seben ye aw ka segesegele kama ani ka fenw laje ni aw ye u dafa, **AYI** mariki werew walima seben werew te se ka bila nin lisi kan. Aw **KA** kan ka aw togo fo, k'aw bolo sin ani/walima ka maga a la ani k'a jefo ka je aw be lakana nafamafen kelen-kelen bee segesege min kama. N'aw m'o ke, aw tena bonya soro o fen (w) la.

FAN 11M

MOBILI KOLOSILI SEKO JONJON SEGESSEGELI LA

NIN FAN IN BƏNA JAGOKELAW KA MOBILIBOLILAW BƏƏ DƏMƏ MOBILI
KOLOSILI SEKO JONJON SEGESSEGELI LA

Ni aw b'o kɛ, aw ka kan ka mobili jɔli fɛrɛn minɛ ani ka mobili bila neutre la. O kɔfɛ, ni aw bɛ bɔ/don mobili kɔnɔ, aw ka kan k'o kɛ lakana la ni aw jɛsinna mobili ma ani ka yɔrɔ saba (3) mara ni mobili ye waati bɛɛ (ni aw bɛ bɔ/don bisi kɔnɔ, aw bɛ se ka aw jɛsin jɛfɛ ani ka bolo da yɔrɔ minɛ kɔsɛbɛ). Ni aw ma mobili siri lakana la walima ni aw ma bɔ/don mobili kɔnɔ lakana la, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka otomatiki tijɛni wale ye min tɛ lakana ye.

N'aw y'aw ka da yɛlɛn walima n'aw bɔra sigiyɔrɔ la, o bɛ jate "lajɛ li" ye. N'aw y'aw ka da yɛlɛn k'a sɔrɔ mobili bɛ taa (a tɛ kɛ neutre la ani park), o bɛ se ka kɛ sababu ye ka a otomatiki tijɛni wale ye min tɛ lakana ye.

Bisi kɔnɔ, n'aw taamana ka taa bisi kɔfɛ walasa ka yecogo juman sɔrɔ, o bɛ jate "lajɛ li" ye.

Aw bɛ se ka sɔn ka filɛli gansan kɛlɛn (1) kɛ degeliw 2nan na – Sira tilɛnnɛn sɛgin kɔ, ani filɛli gansan fila (2) degeliw 4nan na – sɛgin kɔ dɛmɛ, walasa k'aw ka mobili jɔyɔrɔ lajɛ. Aw ka sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna "lajɛ li" jɛfɔ ni a bɛ ladilika di o degeliw la.

Jɔyɔrɔ laban – Mobili jɔyɔrɔ laban min bɛ kɛ sɛgin kɔ degeliw kama. Aw bɛna jate sɔrɔ mobili jɔyɔrɔ laban na degeliw 2nan na – Sira tilɛnnɛn sɛgin kɔ ani degeliw 4nan na – sɛgin kɔ dɛmɛ.

A nafa ka bon aw ka degeliw kɛlɛn-kɛlɛn bɛɛ ban tigitigi i n'a fɔ sɛgɛsɛgɛlikɛla y'a fɔ cogo min na. Aw ka mobili ka kan ka kɛ dancɛw laban kɔnɔ (min tɛ dungare ni mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ye minnu ka bon ni da dungare ye, i n'a fɔ kamiyɔn sanfɛ fɛn). N'aw ma mobili bila a jɔyɔrɔ laban na i n'a fɔ sɛgɛsɛgɛlikɛla y'a jɛfɔ cogo min na, aw bɛna jangi, wa aw tɛna se ka Kɔlɔsili seko jonjonw sɛgɛsɛgɛlii kɛ. Aw kAN KA degeliw kɛ i n'a fɔ a jɛfɔlɛn don cogo min na.

Ni aw ma tugu ladilikanw kɔ walima sariya min tɛ lakana ye – Ni aw ma tugu sɛgɛsɛgɛlikɛla ka laadilikanw kɔ walasa ka degeliw dafa i n'a fɔ a fɔra cogo min na, o bɛ se ka kɛ sababu ye ka dɛsɛ otomatiki ye ani sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛ se k'a ban. Aw bɛ sɛgɛsɛgɛlikɛla ka laadilikanw ni a ka taa siraw labato tuma bɛɛ. Ni aw ma cikanw faamu walima ni aw ma degeliw dafacogo faamu, aw bɛ sɛgɛsɛgɛlikɛla nininka a ka jɛfɔli kɛ. [Ni a bɛ se ka kɛ, aw bɛ se k'a jini sɛgɛsɛgɛlikɛla fɛ a ka taama k'aw bila degeliw keyɔrɔ la.]

Ni aw ye "wale dɔ kɛ min tɛ lakana ye" (misali la, ka jine ka mobili jɔli fɛrɛn minɛ walima ka da yɛlɛn k'a sɔrɔ aw bɛ ka lamaga), o bɛ se ka kɛ sababu ye ka otomatiki dɛsɛ wale ye min tɛ lakana ye ani ka Dan sigi sɛgɛsɛgɛli in la sɛgɛsɛgɛlikɛla fɛ. Mobilibolila, sɛgɛsɛgɛlikɛla ani sɛgɛsɛgɛli yɔrɔ lakanani de ye fɔlɔ ye. Aw ye miiri tuma bɛɛ LAKANA LA.

11M.2 – DEGELIW

11M.2.1

Degeliw 1 – Jɛfɛla jɔli

Bɛna a jira ko aw bɛ se ka aw ka mobili jɛfɛla jatɛminɛ jɔli kɔlɔsili la. Aw bɛ taa jɛfɛ ka tɛmɛ siraba fɛ ka jɔ ni mobili jɛfɛyɔrɔ fanba ye (n'o tɛ mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ye minnu ka bon ni da dungare ye, i n'a fɔ kamiyɔ sanfɛ fɛn) kɛsu kɔnɔ siraba laban na k'a sɔrɔ aw ma tɛmɛ a fɛ. Aw bɛ se ka a jɔ sijɛ kɛlɛn dɔrɔn.

Aw ka sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna aw ka mobili jɛfɛyɔrɔ fanba jira ni a bɛ landilikan di nin degeli in kama.

Ni aw ye aw jɔ, aw bɛ aw ka jɔli fɛrɛn minɛ, ka witsi falɛn ka taa neural la ani ka pipi kɛ. O kɔfɛ, sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna degeliw jate. Aw bɛna jate sɔrɔ ni mobili jɛfɛyɔrɔ fanba (n'o tɛ mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ye minnu ka bon ni da dungare ye, i n'a fɔ kamiyɔ sanfɛ fɛn) min tɛ jɔyɔrɔ la. (Aw ye jaa 11.1 lajɛ gafe jɛ 11-5 la).

11M.2.2

Degeli 2nan – Sira tilennen segin kɔ

Aw bɛna aw seko jira ka mobili la segin kɔ sira tilennen kan. Ka bɔ aw joyɔrɔ la ka bɔ degeliw tɛmɛnɛn na, sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna a jini aw fɛ aw ka aw sama ka taa jɛfɛ ka jɔ ni u y'u bolo kɔrɔta (i n'a fɔ nin).

O kɔ, aw bɛ segin ka tɛmɛ siraba fɛ fɔ aw ka mobili jɛfɛ ka konw labanw jɛya siraba laban yɔrɔ jan na. (Aw ye jaa 11.2 lajɛ gafe jɛ 11-5)

Aw bɛna jate sɔrɔ samali, degun ani joyɔrɔ laban na.

Aw bɛ se ka mobili sama sijɛ kɛlɛn (1) fu ani aw bɛ se ka bɔ mobili kɔnɔ lakana la sijɛ kɛlɛn (1) dɔrɔn walasa ka mobili lamini lajɛ.

Ni aw ye degeliw kɛ ka ban, aw bɛ aw ka mobili jɔli fɛrɛn minɛ, ka witɛsi falɛn ka taa neutre la ani ka aw ka pipi kɛ. O bɛna sɛgɛsɛgɛlikɛla ladɔnniya ko aw ye degeliw kɛ ka ban ani ka a to u ka se ka aw joyɔrɔ laban jate.

11M.2.3

Degeli 3nan – Nɛfɛ taama Sira kan

Aw bɛna a jira ko aw bɛ se ka mobili boli ka fɛn wɛrɛw lamini ka a sɔrɔ aw bɛ ka taa jɛfɛ.

Aw bɛna bolifɛn boli ka taa jɛfɛ ka mobili bila numan fɛ da la ka don sira wɛrɛ fɛ, ka kɔfɛ pinɛ to kininbolo fɛ kon ni sira cɛ. Aw bɛ to ka sama ka taa jɛfɛ fɔ ka se danyɔrɔ ma.

Aw bɛna jate sɔrɔ segin kɔ la, degun ani jɛfɛ taama furancɛ la (kɔfɛ-pinɛ bɛ kon ni sira cɛ).

Segin kɔ fu tɛ yɛn, wa sɔn Tɛ kɛ Aw ka bɔ mobili kɔnɔ nin degeliw ketuma na.

Aw bɛ aw ka mobili jɔ ni aw tɛ se kɛnɛma dance ma, sani aw ka se walima ni aw bɛ konw kɛrɛfɛ degeli laban yɔrɔ la. O kɔ, aw bɛ aw ka jɔli fɛrɛn minɛ, ka witɛsi falɛn ka taa neutre la ani ka aw ka pipi kɛ. O bɛna sɛgɛsɛgɛlikɛla ladɔnniya ko aw ye degeliw kɛ ka ban ani ka a to u ka se ka degeliw jate. (Aw ye jaa 11.3 lajɛ gafe jɛ 11-5 la)

11M.2.4

Degeli 4nan – Segin kɔ dɛmɛ

Aw bɛna aw seko jira ka segin kɔ kɔfɛ ani ka mobili jɔ siraba dɔ laban na. Aw bɛ a daminɛ ka kɛjɛ ni kɛnɛma dance ye, ka segin ka don siraba kɔnɔ, ka na ni aw ka mobili kɔfɛyɔrɔ fanba ye (min tɛ mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ye minnu ka bon ka tɛmɛ da dungare kan, i n'a fɔ kamiyon sanfɛ fɛn) ka kɛ sɛn saba (3) kɔnɔ ka bɔ siraba kɔfɛ.

Aw bɛ jɔ ni mobili kɔfɛyɔrɔ fanba ye (min tɛ mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw ye) futɛ saba (3) kɛsu kɔnɔ min bɛ siraba laban na.

Aw ka sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna aw ka mobili kɔfɛyɔrɔ fanba jira ni a bɛ ladilika di nin wale in kama.

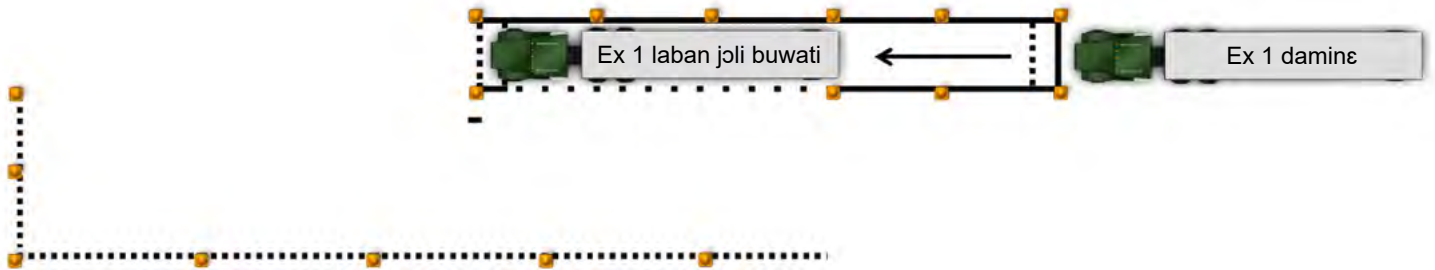
Aw ka mobili tilennen ka kan ka to siraba kɔnɔ ni a dafara. Aw ka mobili ka kan ka kɛ dance jɛfɔlɛnw kɔnɔ pewu ni a dafara (n'a ma kɛ dungare ye walima mobili yɔrɔ kɛrɛnkɛrɛnnɛnw wɛrɛw minnu ka bon ni da dungare ye, i n'a fɔ kamiyon sanfɛ fɛn). Aw man ka tɛmɛ kɛnɛma dance kan. (Aw ye jaa 11.4 lajɛ gafe jɛ 11-5)

Aw bɛna jate sɔrɔ samali, degun ani joyɔrɔ laban na.

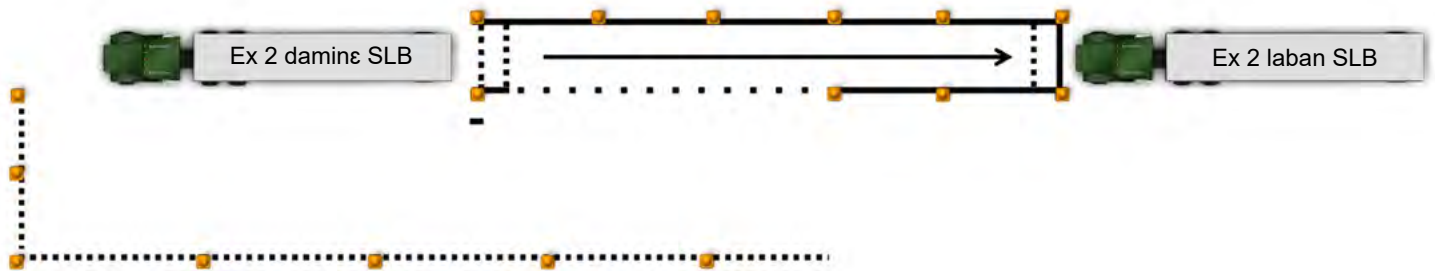
Aw bɛ se ka sama fu fila (2) kɛ ani aw bɛ se ka bɔ mobili kɔnɔ sijɛ fila (2) ni kɔ walasa ka mobili lamini lajɛ nin degeliw sɛnfɛ.

Ni aw ye degeliw kɛ ka ban, aw bɛ aw ka mobili jɔli fɛrɛn minɛ, ka witɛsi falɛn ka taa neutre la ani ka aw ka pipi kɛ. O bɛna sɛgɛsɛgɛlikɛla ladɔnniya ko aw ye degeliw kɛ ka ban ani ka a to u ka se ka aw joyɔrɔ laban jate.

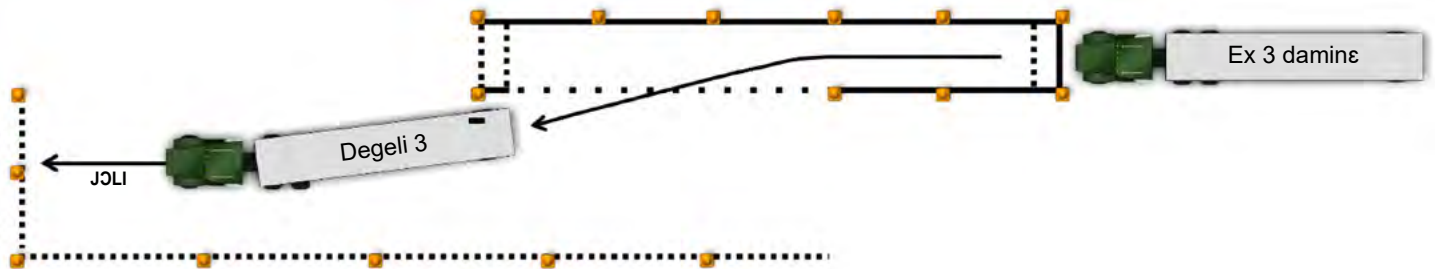
JAA 11M.1: DEGELI 1 – NƐFƐLA JOLI MA

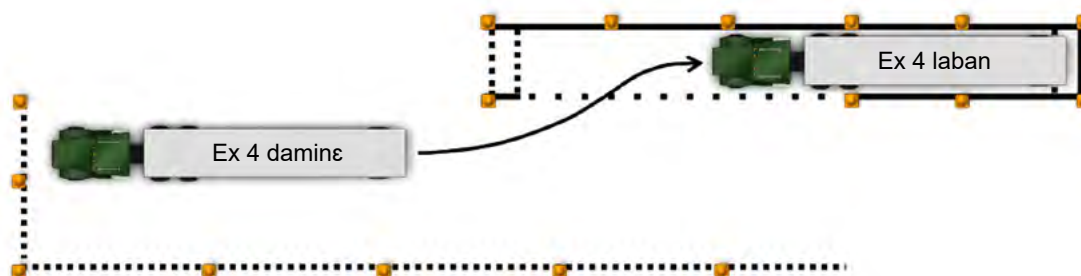
JAA 11M.2 : DEGELI 2 – SIRA TILENNEN SEGIN KƆ

JAA 11M.3: DEGELI 3 – NƐFƐ TAAMA SIRA KAN

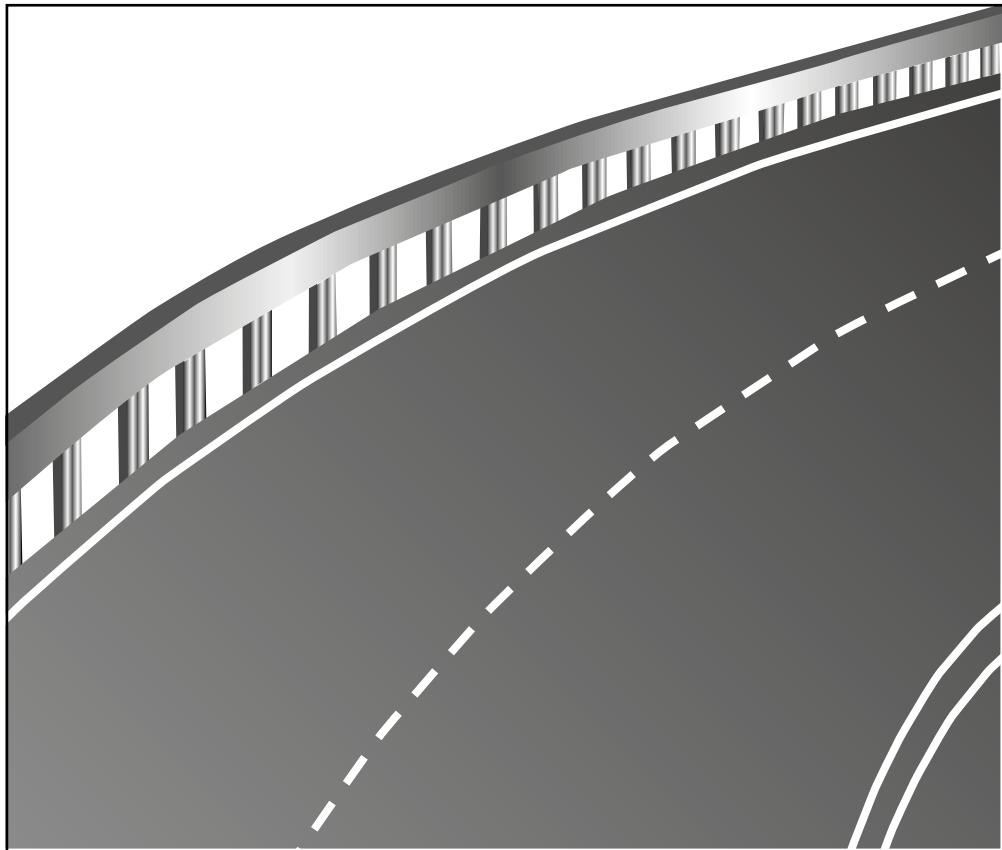

JAA 11M.4: DEGELI 4 – SEGIN KƆ DƐMƐ

FAN 12

SIRA BOLICOGO SɛGɛSɛGɛLI

NIN FAN BɛNA MOBILIBOLILAW DɛMɛ SIRA BOLICOGO SɛGɛSɛGɛLI LA

FAN 12 - SIRA BOLICOGO SƐGƐSƐGƐLI KAN

Nin fan in bɛ kuma

- **Aw bɛna sɛgɛsɛgɛli cogo min na**

Aw bɛna mobili ta sɛgɛsɛgɛli sira dɔ kan min kɔnɔ, sirako cogoya suguya caman bɛ yen. Sɛgɛsɛgɛli waati bɛɛ, aw ka kan ka mobili boli lakana la ani min bɛ se ka kɛ; ani aw ka kan ka:

Aw bɛ aw ka lakana cɛsirilan don.

Aw ye sira taamasijɛnw, taamasijɛnw ani sariyaw bɛɛ labato.

Aw bɛ sɛgɛsɛgɛli dafa k'a sɔrɔ kasaara ma kɛ walima ni sariya tijɛni ma kɛ ni lamaga ye.

Mobiliboli sɛgɛsɛgɛli senfɛ, sɛgɛsɛgɛlikɛla bɛna jate di aw ma mobili ko kɛrɛnkɛrɛnnɛnw kan ani aw ka mobiliboli cogo bɛɛ lajɛlɛn kan. Aw bɛna tugu sɛgɛsɛgɛlikɛla ka laadilikanw ko. Ladilikanw bɛna di aw ma walasa aw ka waati caman sɔrɔ ka sɛgɛsɛgɛlikɛla ye min jini aw fɛ, aw k'o kɛ. A tɛna jini aw fɛ aw ka mobili boli cogo la min ma lakana.

Ni aw ka korɔboli sira tɛ ni sirako cogoya dɔw ye, a bɛ se ka jini aw fɛ aw ka sirako cogoya dɔ ladege. Aw bɛna o kɛ n'aw y'a fɔ sɛgɛsɛgɛlikɛla ye aw bɛ min kɛ walima n'aw tun bɛna min kɛ n'aw tun bɛ o sirako cogoya la.

12.1 – AW BɛNA SƐGƐSƐGƐLI KƐ COGO MIN NA

12.1.1 – *Faraliw*

A jɛnina aw fɛ aw ka fara ka taa:

Aw ka siraw lajɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw bɛ baara kɛ ni kilinyotan ye ani ka don sira la lakana la min ka kan ka kɛ farali kama.

Ni aw bɛ gɛrɛ farali la:

Aw bɛ baara kɛ ni kilinyotan ye walasa ka mɔgo wɛrɛw lasɔmi aw ka farali nla.

Aw bɛ aw ka taama sumaya ka jɛ, ka witesɛ falɛn i n'a fɔ aw mago bɛ cogo min na walasa ka fanga mara, nka aw kana boli cogo la min tɛ lakana. Boli cogo min ma lakana, o bɛ kɛ ni aw ka mobili tɛ witesɛ la (Embarasi bila walima witesɛ falɛn ka kɛ neutre ye) ka tɛmɛ aw ka mobili janya kan.

Ni aw ka kan ka jɔ sani aw ka fara:

Aw bɛ na jɔ cogo nɔgɔman na ka sɔrɔ aw ma cɛnɛ.

Aw ka na jɔ pewu jɔli sira kɔfɛ, sira tigɛyɔrɔ, walima jɔli taamasijɛn kɔfɛ.

Ni aw bɛ jɔ mobili wɛrɛ kɔfɛ, aw bɛ jɔ yɔrɔ la aw bɛ se ka pinɛw kɔfɛla ye mobili kan min bɛ aw jɛfɛ (lakana furance).

Aw kana a to aw ka mobili ka woloki.

Aw bɛ jɛfɛla senw bila jɛfɛ ka jɛ.

Ni a labɛnnɛn don ka fara:

Aw bɛ sirako lajɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw bɛ aw bolo fila bɛɛ to mobili walan kan farali waati.

Aw bɛ to ka aw ka Sirako kɔlɔsili minɛn/ Dunage lajɛ walasa ka a dɔn ni mobili ma foyi gosi farali yɔrɔ kɔnɔ.

Mobili man kan ka taa siraba kan min bɛ na jɛfɛ.

Mobili ka kan ka farali laban sira puman kan.

Farali kɔfɛ:

Aw ye aw jija farali kilinyotan ka faga.

Aw bɛ wuli ka taa siraba teliya la, ka baara kɛ ni kilinyotan ye, ka taa kinin fɛ sira fɛ ni aw bɛ se k'o kɛ (ni aw tɛ yen fɔlɔ).

Aw ye dungarɛw ni siraw lajɛ.

12.1.2 – *Siraba cɛtigɛyɔɔ*

Ni aw bɛ gɛrɛ siraba cɛtigɛyɔɔ dɔ la:

Aw bɛ sirako laɛ kɔsɛbɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw bɛ a teliya dɔɔni dɔɔni.

Aw bɛ fɛrɛn minɛ ka ɲɛ ani ni a mago bɛ yen, aw bɛ witesɪ falɛn.

Ni a mago bɛ yen, aw bɛ na jɔ pewu (aw kana tɛmɛ) jɔyɔɔ taamasɪɲɛnw, taamasɪɲɛnw, sirada la, walima jɔli siraw kɔfɛ minnu bɛ lakana furancɛ mara mobilɪ o mobilɪ kɔfɛ min bɛ aw ɲɛfɛ.

Aw ka mobilɪ man kan ka kolon kolon ka taa ɲɛfɛ walima ka seɲin kɔfɛ.

Ni aw bɛ mobiliboli ka tɛmɛ siraba cɛtigɛyɔɔ fɛ:

Aw bɛ siraw laɛ ka ɲɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw bɛ taama teliya ani ka aw yɛrɛ di sennamɔgɔw ni siraba ma siraba cɛtigɛyɔɔ la.

Aw kana siraw falɛn ni aw bɛ taa siraba cɛtigɛyɔɔ fɛ.

Aw bɛ aw bolow to walan kan.

Ni aw tɛmɛna siraba cɛtigɛyɔɔ fɛ sɪɲɛ kɛlɛn:

Aw bɛ taa a fɛ ka dungarɛ ni siraw laɛ.

Aw bɛ teliya ka taa ɲɛ ani ka witesɪ falɛn ni a mago bɛ yen.

12.1.3 – *Dugu kɔɔɔ jago*

Nin sɛgɛsɛgɛli yɔɔ in na, a ɲinɪnɛn bɛ aw fɛ aw ka sirako sɛgɛsɛgɛli kɛ tuma bɛɛ ani ka tugu lakana furancɛ marali kɔ. Aw ka mobilɪ ka kan ka kɛ cɛmancɛ la sira bɛnnɛn na (sira kinɪn fɛ) ani aw ka kan ka to ka taa siraba kan nka aw kana tɛmɛ teliya dan kan.

12.1.4 – *Siraw falɛni*

Sɛgɛsɛgɛli sira caman yɔɔw sɛnfɛ, a bɛna ɲini aw fɛ aw ka sira falɛn ka taa numan fɛ, ka sɔɔ ka seɲin ka taa kinɪn fɛ. Aw ka kan ka sirako sɛgɛsɛgɛli wajibiyalɛnw kɛ fɔlɔ, o kɔfɛ, aw ka baara kɛ ni taamasɪɲɛn numanw yɛ ani ka siraw falɛn ka ɲɛ lakana la.

12.1.5 – *Sira teliya/Burusi/Siraba dantigɛlɛnw*

Sani aw ka don siraba teliya la:

Aw yɛ sirako laɛ.

Baara kɛ ni taamasɪɲɛ bɛnnɛnw yɛ.

Aw bɛ don ka ɲɛ siraba sira bɛnnɛn na.

Ni aw bɛ siraba kan sɪɲɛ kɛlɛn:

Aw bɛ sira jɔcogo numan mara, aw ka mobili ni jɔgon cɛ janya, ani aw ka mobili teliya.

Aw bɛ taa a fɛ ka sirako lajɛ kɔsɛbɛ fan bɛɛ fɛ.

Ni aw bɛ bɔ siraba teliya la:

Aw bɛ sirako sɛɛsɛgɛli wajibiyalenw kɛ.

Baara kɛ ni taamasijɛ bɛnnenw ye.

Aw bɛ aw teliya ka jɛ sira bɔyɔɔ la.

Ni aw sera bɔyɔɔ la, aw ka kan ka taa a fɛ ka aw ka taama teliya sira taamasijɛnw kɔnɔ ani ka yɔɔ bɛnnen mara aw ka mobili ni mobili wɛrɛw cɛ.

12.1.6 – Jɔli/Wulili

O kow kama, a bɛna jini aw fɛ aw k'aw ka mobili sama ka taa sira kɛɛ fɛ, ka jɔ i n'a fɔ aw bɛ bɔ ka fɛn dɔ lajɛ aw ka mobili kɔnɔ. Aw ka kan ka sirako lajɛ kɔsɛbɛ fan bɛɛ fɛ ani ka taa sira kinin fɛ walima sira kɛɛfɛ.

Ni aw bɛ aw labɛn jɔli kama:

Aw ye sirako lajɛ.

Aw bɛ aw kininbolo kilinyotan la baara.

Aw bɛ aw ka taama teliya ka jɛ, ka aw ka fɛrɛn minɛ cogo kelen na, ka aw ka witɛsi falɛn ni aw mago bɛ a la.

I ka mobili dɛn dankira yɛrɛyɛrɛ, i kana a jigi fanga ma.

Ni a jɔra dɔɔn:

Mobili ka kan ka kɛ sira kurulɛn ye min tɛ bɛn walima a kɛɛfɛ ani ka bɔ siraba kan lakana la.

Mobili man kan ka kɛ ka dondaw datugu, tasumabɔlanw, siraw cɛtigɛyɔɔw, taamasijɛnw, o jɔgonnaw.

Aw ka kilinyotan bɔ a la.

Aw bɛ aw ka kɔɔtoko yeelen bilɛnma naani mana.

Aw bɛ jɔli fɛrɛn minɛ.

Aw bɛ witɛsi falɛn ka taa neutre la walima park.

Aw bɛ aw sɛnw bɔ fɛrɛn ni embarasi pedaliw kan.

Ni a fɔra a ye ko a ka baara daminɛ kokura:

Aw bɛ sirako ni aw ka dunagre lajɛ ka jɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw bɛ aw ka yeelen bilɛnma naani faga.

Aw bɛ numanbolo kilinyotan mana.

Ni siraba bɛ sira di, aw ka kan ka mobili jɔli fɛrɛn sama ka taa jɛfɛ.

Aw kana walan yɛlɛma sani aw ka mobili ka taa.

Aw bɛ sirako lajɛ ka bɔ fan bɛɛ fɛ, kɛrɛnkɛrɛnnɛnya la ka taa numan fɛ.

Aw bɛ mobili jɛminɛ ani ka teliya ka taa sira numan kan ni a lakananɛn don k'o kɛ.

Ni aw ka mobili sɛginna siraba kan, aw ka aw ka kilinyotan bɔ a la.

12.1.7 – Kurukuru

Ni aw bɛ gɛrɛ Kurukuru do la:

Aw bɛ sirako lajɛ kɔsɛbɛ fan bɛɛ fɛ.

Sani aw ka don Kurukuru kɔnɔ, aw bɛ teliya dɔgɔya walasa fɛrɛn wɛrɛw walima witɛsi wɛrɛw kana kɛ Kurukuru sababu fɛ.

Aw bɛ mobili to sira kan.

Aw bɛ taa a fɛ ka sirako lajɛ fan bɛɛ fɛ.

12.1.8 – Tɛrɛn tɛmɛsira

Sani u ka se tɛmɛsira la, jagokelaw ka mobilibolia bɛɛ ka kan ka:

U ka mobili boli cogo dɔgɔya, ka fɛrɛn minɛ ka jɛ, ka witɛsi falɛn ni a mago bɛ yɛn.

Aw yɛ tɛrɛnw sɔrɔli lajɛ ani k'a lamɛn.

Aw yɛ sirako lajɛ fan bɛɛ fɛ.

Aw kana jɔ, ka witɛsi falɛn, ka tɛmɛ mobili wɛrɛ la, walima ka sira falɛn k'a sɔrɔ aw ka mobili yɔrɔ d bɛ tɛmɛsira la.

Ni aw bɛ bisi boli, lakɔli bisi, walima mobili min bɛ pilakiw jira, aw ka kan ka aw labɛn ka nin wale ninnu labato tɛrɛn tɛmɛsira bɛɛ la (fo ni tɛmɛsira do bɔra a la):

Ni mobili bɛ gɛrɛ tɛrɛn tɛmɛsira do la, aw bɛ yeelen bilɛnma naani mana.

Aw bɛ mobili jɔ ni 50 futi yɛ nka a kana dɔgɔya ni 15 futi yɛ ka bɔ tɛrɛn sira la min ka surun aw la.

Aw yɛ lamɛnni kɛ ani ka a lajɛ fan fila bɛɛ fɛ sira kan walasa ka tɛrɛn do sɔrɔ min bɛ ka surunya ani ka taamasijɛnw sɔrɔ minnu b'a jira ko tɛrɛn do bɛ ka surunya. Ni i bɛ bisi boli, a bɛ se ka jini aw fɛ fana aw ka finɛtiri ni da yɛlɛn sani aw ka siraw tigɛ.

Aw bɛ aw bolow to mobili walan kan ni mobili bɛ siraw tigɛ.

Aw kana jɔ, ka witɛsi falɛn, walima ka sira falɛn ni aw ka mobili yɔrɔ do bɛ ka tɛmɛ siraw kan.

Yeelen bilɛnma naani ka kan ka faga mobili tɛmɛnɛn kɔ siraw kan.

Aw bɛ taa a fɛ ka dungarɛ ni siraw lajɛ.

Tɛrɛn tɛmɛsira tɛna kɛ mobiliboli sira sɛgɛsɛgɛli siraw bɛɛ la. A bɛ se ka jini iaw fɛ aw ka tɛrɛn sira tɛmɛcogo numanw jɛfo ani k'u jira sɛgɛsɛgɛlikɛla la yɔrɔ la min bɛ kɛ i n'a fo a bɛ kɛ cogo min na.

12.1.9 – Pɔn/Tɛmɛsira/Taamasijɛn

Aw kɛlɛn kɔ ka mobili boli siraba do jukɔrɔ, a bɛ se k'a jini iaw fɛ aw k'a fo sɛgɛsɛgɛlikɛla yɛ ko yɔrɔ min bilala sɛn kan walima o janya tun yɛ mun yɛ. Ni aw tɛmɛna pɔn do kan, a bɛ se ka jini aw fɛ aw k'a fo sɛgɛsɛgɛlikɛla yɛ girinya dan min bilala sɛn kan, o tun yɛ mun yɛ. Ni pɔn tɛ aw ka sɛgɛsɛgɛli sira kan walima tɛmɛsira, aw bɛ se ka jini kɛ siraba taamasijɛn wɛrɛ ko la. Ni jini kɛ kɛra, aw y'aw labɛn ka sira taamasijɛn fɛnw don ani k'a jɛfo sɛgɛsɛgɛlikɛla yɛ, n'o bɛ se ka kɛ sira kan.

12.1.10 – Kalandɛnw boli (Lakɔli bisi)

Ni aw bɛ ka lakɔli Bisi ka yamaruya jini, a bɛna jini aw fɛ aw ka kalandɛn ka boli jira. Aw yɛ nin gafɛ in fan 10nan lajɛ.

Ni aw gɛrɛla kalandɛn ka pick up la, aw ka kan ka:

Aw ka teliya dɔgɔya ani ka gɛrɛ dɔɔni dɔɔni ka sɔrɔ ka taa a fɛ ka sirako lajɛ.

Aw be lasomini yeelen ni kininbolo kilinyotan mana.

Aw be taa yoro jan na ka taa kinin fe sira yoro la min be taa.

Aw ye sirako laje kokura.

Ni aw be jo kalandenw ka boli kama, aw ka kan ka:

Ka na ni lakoli bisi ye joyoro dafalen na min ni kalandenw ce ye 10' ye a dogoyalenba la joyoro la.

Aw be transmission bila neutre/park la ka joli feren mine.

Aw be joli bolo ni lasomini yeelenw bilenmanw mana.

Ni aw be kalandenw bila, aw ka kan ka:

Ka kumapogonya ke ni kalandenw ye.

Aw ye sirako laje.

Kalandenw ka da yelen.

Aw ye kalandenw laje.

Ni kalandenw be temen, aw ka kan ka:

Ka siraw laje.

Kumapogonya ke ni kalandenw ye.

Aw ye kalandenw laje.

Ni aw be segin ka bo kalandenw ka boli yoro la, aw ka kan ka:

Ka dungarew bee laje.

Aw be lasomini yeelenw faga ani ka joli bolo.

Da tugu.

Sirako laje.

Aw be teliya ka yoro janya joyoro la.

12.1.11 – Mobiliboli kecogo caman

Aw bena jate soro aw ka baara kecogo bee lajelen na nin mobiliboli cogo bee lajelen suguya ninnu na:

12.1.11(a) – Embarasi baarakecogo (ka jɛsin bolola Transmission ma)

Aw be baara ke ni embarasi ye tuma bee walasa ka witesa falen.

Ni bolola transmission be yen min te jogon soro, aw ka kan ka embarasi mine siɗe fila ni aw be fen witesa falen. Aw kana moteri mana teliya la walima ka a sumaya. Embarasi fila be wajibiya donon mobilw kan transmission minnu te jogon soro te min na. O be Se ka don ni yoro Sugandilikela do soroli ye.

Aw kana embarasi mine walasa ka teliya kunben, ka teme ni embarasi digilen ye, walima ka embarasi "pop".

12.1.11(b) – *Embarasi baara (ka jɛsin bolola Transmission ma)*

Aw kana witesɛi sogo walima ka u gosi.

Witesɛi sugandi min tɛ munu munu walima ka moteri la sumaya.

Aw kana witesɛi falen ka fara ani ka siraba cɛtigeyɔrow la.

12.1.11(c) – *Fɛrɛn baaracogo*

Aw kana boli walima ka fɛrɛn pɔnpe.

Aw kana fɛrɛn minɛ ni geleya ye. Aw bɛ fɛrɛn minɛ ka jɛ ni tansiyɔn basigilen ye.

12.1.11(d) – *Siraw baarakɛcogo*

Aw kana mobili bila siraba kurulen kan, sirada la, walima sira marikiw kan.

Aw bɛ jɔ siraw kɔfɛ, taamayɔrow, walima jɔli taamasijɛnw kɔfɛ.

Aw bɛ farali dɔ dafa sira juman kan sira caman kan (mobili ka kan ka farali kɛ numan fɛ sira kan min bɛ cɛmance sira kinin yɛrɛ fɛ).

Aw bɛ kininbolo farali laban kininbolo fan fɛ (Sira kurulen) sira fɛ.

Aw bɛ taa sira kinin fɛ walima ka to a kan fo ni sira datugulen don.

12.1.12 – *Walan*

Aw kana mobili la fara tɛmɛ walima ka fara dɔɔni.

Aw bɛ aw bolo fila bɛɛ to mobili walan kan waati bɛɛ fo ni aw bɛ witesɛi falen. Ni aw ye witesɛi falen ka ban, aw bɛ aw bolo fila bɛɛ to mobili walan kan.

12.1.13 – *Sirako sɛgesɛgɛliw kɛli tuma bɛɛ*

Aw bɛ to ka sirako lajɛ tuma bɛɛ.

Aw bɛ to ka dungarew lajɛ.

Aw bɛ dungarew ni siraba lajɛ sani, ni aw bɛ siraba cɛtigeyɔro dɔ kono ani a kɔfɛ.

Aw bɛ sirako sɛgesɛgɛ ani k'a lajɛ yɔrow la minnu ka ca kɔsɛbɛ ani yɔro minnu na sennamɔgow bɛ kɛ yɔro minnu na.

12.1.14 – *Baara kɛli ni kilinyotan ye*

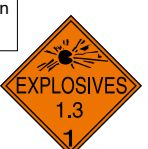
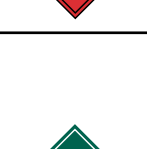
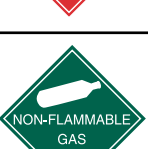
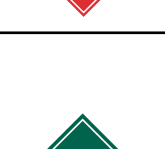
Baara kɛ ni kilinyotan ye ka jɛ.

Aw bɛ kilinyotan la baara ni a mago bɛ yen.

Aw bɛ kilinyotan la baara waati bennenw na.

Aw bɛ kilinyotan bɔ a la ni aw farala ka ban walima ni sira falena.

PILAKI FALENI GAFE

FARATI KILASI / TILAYORŌ	TOGO KURU	PILAKI KURA	PILAKI KORŌ	KOLŌSIW
TilayorŌ 1.1				Nin ye pilaki ye min bɛ wele ko faleni gafe dɔrɔn. Walasa ka kunnafoni sɔrɔ pilaki kan vs fɛnw girinya kan, aw ye nin lajɛ: ATA'S Fɛn Faratilenw Gafe (C11046 - Kura); walima C1060 - KorŌ) walima fo ATA'S Fɛn minnu bɛ ci Gafe (C1036)
TilayorŌ 1.2				
TilayorŌ 1.3				
TilayorŌ 1.4				
TilayorŌ 1.5				
TilayorŌ 1.6				
TilayorŌ 2.1				* A bɛ se ka la baara ka sokɔnɔna cidenw ci (1) Oksizɛni digilen; WALIMA (2) Oksizɛni jilama min bɛ sɔrɔ nɛnɛ na.
TilayorŌ 2.2		 * 		

Fɛn minnu bɛ
ci o ni kulu
minnu bɛ bɛn
no na***

PILAKI FALENI GAFE

FARATI KILASI / TILAYOƆ	TOGO KURU	PILAKI KURA	PILAKI KOƆO	KOLOSIW
Tilayoro 2.3				Doni nagaminenw Ni Tablo II fen fila walima u caman girinya beɛ lajelen ye 1.000 lbs (454 kg) ye walima ka tɛmɛ o kan, o be se ka FARATI Pilaki la baara. ni 5,000 lbs. (2.268 Kg) walima ka tɛmɛ o kan Tablo II kɔnɔfenw beɛ be doni yoro kelen na, aw be baara ke n'a ka kilasi pilaki ye.
Kilasi 3				
Ji min be se ka jeni	JI MIN BE SE KA JENI			
Tilayoro 4.1				
Tilayoro 4.2				FIƆE LA BAGA min be baara la 10-1-97 ninnu wajibiyalen don ka fara Tilayoro 2.3 ani Tilayoro 6.1 sisan togo ni pilaki.
Tilayoro 4.3				
Tilayoro 5.1				
Tilayoro 5.2				
Tilayoro 6.1 (PG I & PG II)				Fen minnu jirala ko fiƆe la baga, ani cili seɛen min b'a fo ko "fiƆe la baga farati", olu ka kan ka seɛen ko "fiƆe farati" ani ka seɛen ko "baga". Mobili ka kan ka pilaki ke "baga" ye walima "Baga gazi" kan i n'a fo a bennen don cogo min ka fara farati foɔ wajibiyalenw kan.
Tilayoro 6.1 (PG III)			PILAKI Tɛ A LA	
Kilasi 7 (Yellow III)				
Kilasi 8				
Kilasi 9			PILAKI Tɛ A LA	Kolosi: 1.000 lb danfara te tali ke o fenw na.

NIN GAFE IN TƎ FEERELI FƎN YE

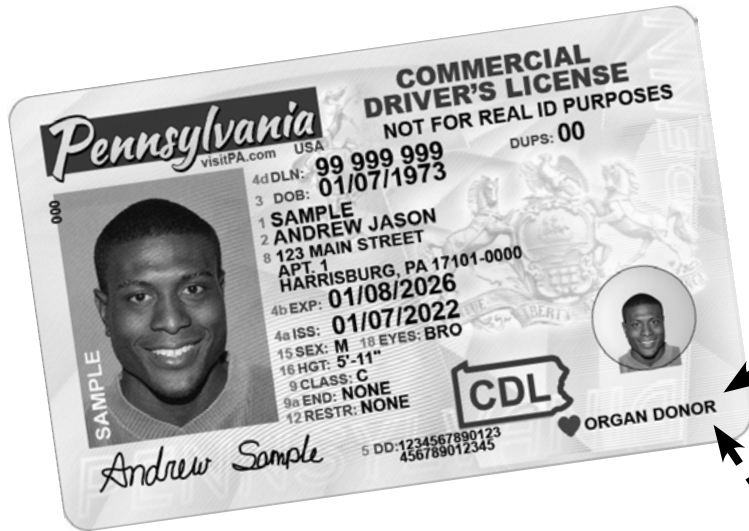
Nin kunnaƆoni in sinsinnen bƎ baara kan min demena FƎderali ka Moteri tabaga lakanani Ɔemogoso fe, ka keƆe ni jekafɔ benkan No. DTFH61-97-X-00017. Hakilina, sɔɔ, dantigeli walima ladilikan minnu bƎ nin gafe kɔɔ, olu ye sebennikela (w) ta ye, wa u tƎ FƎderali ka Moteri tabaga lakanani Ɔemogoso ka miiriya jira.

(COPYRIGHT © 2005 AAMVA. Hake bƎe bƎ a bolo)

Nin kunnaƆoni in dabɔra ani ka di jamana ka mobiliboli baaradaw (SDLA) ma AAMVA fe walasa ka mobiliboli seben Ɔinibagaw kalan (Jagokelaw walima Jagokelaw tƎ). Yamaruya dira SDLA dɔɔn de ma ka nin fen in cari, ka la baara, walima k'a feere. Nin gafe yɔɔ si tƎ se ka la dilan kokura walima ka ci cogo si la walima cogo wƎe la, ƎnterinƎti kan walima kƎne kan, hali fotokopi, kan tali, walima kunnaƆoni marayɔɔ ni sɔɔcogo si fe ni sebennikela / gafe bobaga ka yamaruya seben sɔɔ. Nin kunnaƆoni in sebɛncogo kura, baara keli, a carili walima a feereli min ma yamaruya, o balilen don.

PENNSYLVANIE JAMANA KA BOLIFƎNKO ƆEMOGOSO

Danɛ nafama hakili ka kan ka to minnu la

FARI DIBAGA

N'AW Y'AW KA SƐBƐN SƆRƆ, AW YE NIN DANɛ NAFAMAW TO AW HAKILILA

U ye danɛ nafamaw ye mogo ba caman bolo minnu be fari yorow kisilan ni fari yorow makono minnu be mogo kisi. Danɛ minnu be se ka mogo werew deme u ka yeli ke kokura nekise cili fe, ka jeninida keneya joona ni fari dilen ye, walima ka taama ni dimi te ni kolo cili ye.

Mogo minnu y'a sugandi ka jenamaya kisi n'u y'a fo ko "ƙoƙo" fari yorow ni farikolo yorow dili ma, olu ka kan ka dibaga togo bila seben kan ani ka bolono bila dibaga ka karti la. Ni an b'a fe ka dili ke fana, o ka kan ka cari somogow ni teriw ce walasa u ka latige nafama don min kera walasa ka mogo werew deme.

KO TELIYALEN DƆW FARI NI FARI YƆRƆW DICOGO KAN:

- Pennsylvanie be fari ni fari yorow dili deme kosɛbe k'a sababu ke a ka jenamaya kisi ni jenamaya sabatili cogoyaw ye.
- San dan te fari dili la. Si hake dantemenen be fari yorow ni nekisew dili la, o ye 70 san ye.
- Dina fanba be dili deme.
- Dili be jatemine doron saya folen kofe.
- Ni Dili te sudon labenw bali.
- Musaka te mine dibaga ka denbaya la.

KA FARI SƆRƆ ANI FARI YƆRƆW DIBAGA KARTI, WEELI:

Pennsylvanie korɔnyanfan fe:

Jenamaya nilifen Dibagaw ka porogaramu 1-888-DONORS-1

Pennsylvanie Tilebin fe:

Santiri min be fari

labencogo & kalanko jenabo (CORE) 1-800-DONORS-7

Ni aw b'a fe ka kunnafoni werew sɔrɔ fari ni fari yorow nafolo ko kan, aw be weleli ke:

PA Keneyako jemogoso 1-877-PAHEALTH